

609.992

OSZK

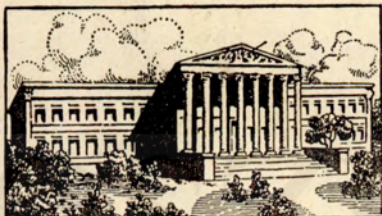
1

ISKOLATÖRTÉNETI
ADATTÁR

I

NI

MAGYAR NEMZETI MUZEUM
ORSZÁGOS SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁRA

OLVASÓTERMI KÉZIKÖNYVTÁR

03829

KIKÖLCSÖNÖZNI NEM SZABAD

OSZK

OSZK

17.

ISKOLATÖRTÉNETI ADATTÁR.

*

AZ ORSZÁGOS REFORMÁTUS TANÁREGYESÜLET MEGBIZÁSÁBÓL

SZERKESZTI:

THURY ETELE

THEOLOGIAI AKADEMIAI TANÁR PÁPÁN.

OSZK

*

ELSŐ KÖTET.

——
AZ ORSZÁGOS REFORMÁTUS TANÁREGYESÜLET TULAJDONA.
——

PÁPA.

A FŐISKOLAI KÖNYVNYOMDA BETŪIVEL NY. KIS TIVADAR.

1906.

Ára nem tagoknak^f8 korona.

ISKOLATÖRTÉNETI ADATTÁR.

*

AZ ORSZÁGOS REFORMÁTUS TANÁREGYESÜLET MEGBIZÁSÁBÓL

SZERKESZTI:

THURY ETELE

THEOLOGIAI AKADÉMIAI TANÁR PÁPÁN.

*

ELSŐ KÖTET.

—
AZ ORSZÁGOS REFORMÁTUS TANÁREGYESÜLET TULAJDONA.
—

PÁPA.

A FŐISKOLAI KÖNYVNYOMDA BETŪVEL NY. KIS TIVADAR.

1906.

1074 x 9

Előf. a Csinnjegyzék - - -
mivel hiányosan van kötve - - -

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

609992

RS d/92

03829

OSZK
Könyvtár
96. 1020. sz.

ELŐSZÓ.

Annak a nagyfontosságú szerepnek, eseményeknek gazdag története, melyet magyar református közoktatásunk, hazánk kulturális fejlődésére négyszázadon keresztül gyakorolt, még mindig nincs kimerítően feltárva, pedig az állami mindenhatóság után rohanó anyagi korunk előtt, megszívlelésre méltó példákat tár fel előttünk, annyi küzdéssel és szenvedéssel, valamint dicsőséggel teljes küzdelmes multunk. Igaz ugyan, hogy a millénium alkalmából középiskoláink történetét szakférfiak megírták, de épen ezek hívják fel az érdeklődők figyelmét arra, hogy azoknak hézagait töltsük ki, s tegyük közzé mindazt, ami tanubizonyosága tanító egyházunk azon kiváló sajátosságának, mellyel a közoktatás és művelődés ügyét mindenkor felkarolta. És ha ezen iskolatörténeti emlékeket összegyűjthetjük, s **Adattár**-unkban közzétehetjük, míg egyrésztől szép emlékoszlopokat állítunk fel velük multunkról, addig másrésztől mindmegannyi emlékeztető jel lesz az, annak igazolására, hogy mily kiváló szolgálatot teljesítettek iskoláink mindenkor, hazánk közoktatásügyének előbbrevitelében.

Érezte ennek szükségét tanáregyesületünk, s midőn dr. Imre Sándor tagtársunk az 1904. évi pápai közgyűlésen az iskolatörténeti adatok összegyűjtését és kiadását indítványozta, megbízta indítványozót, hogy javaslatát indokaival együtt terjessze a központi igazgatóság elé, egyben kimondta, hogy az eszmét elvben helyesli, s azt a következő közgyűlésen érdemileg tárgyalni fogja. Az 1905. évi budapesti közgyűlés azután 13. jegyzőkönyvi száma alatt elhatározta egy **Iskolatörténeti Adattár** kiadását s elrendelte, hogy annak első kötetébe a református fő- és középiskolák történetére vonatkozólag, nyomtatásban eddig szétszórva megjelent okiratok regesztái gyűjtessenek össze, s hogy ez a munka minél előbb elkészülhessen: Balogh Ferencz, Váró Ferencz, dr. Török István,

Zsoldos Benő, Kis Ernő, Borsos István, dr. Imre Sándor, Bernáth Lajos, Marton Sándor, dr. Pruzsinszky Pál, dr. Barcsa János, Révész Kálmán, Thury Etele és Pokoly József tagokból álló bizottságot választott és megbizta a központi igazgatóságot, hogy nevezett tagtársakat egyenként kérje fel, mely folyóiratokat, tudományos gyűjteményeket hajlandók a regeszták összeállítása végett gondosan feldolgozni. Fájdalommal kell megemlítenem, hogy Balogh Ferencz, dr. Imre Sándor, Pokoly József, dr. Pruzsinszky Pál, Révész Kálmán, Zsoldos Benő és Váró Ferencz más téren való elfoglaltságuk miatt a regeszták gyűjtésében nem vehettek részt. Midőn tehát a központi igazgatóság az **Iskolatörténeti Adattár** szerkesztését csekély-ségemre bizta, arra törekedtem, hogy új erőket nyerjek meg a munkára az elveszített munkatársak helyett, s így sikerült azután Bodrogi János, Csutak Vilmos, dr. Dékáni Kálmán, Fazakas József, Fóris Miklós és dr. Kristóf György tagtársakat, az ügy érdekében, az erdélyi iskolák történetére vonatkozólag közzétett anyag, összegyűjtésére megnyerni, melyért fogadják ők is, a többi munkatársakkal együtt, hálás köszönetemet.

A munkatársak ajánlkozása után szétosztottuk azon műveket, amelyekből reménylünk, hogy bennük tárgyunkra vonatkozólag valamit találunk és összeállítottunk azokról egy jegyzéket, melyet a VI. lapon ide is felvettünk, hogy a kutató láthassa, mit talál itt együtt. Nem állítjuk, hogy másutt, mint ezen jegyzékben összeírt művekben, nem jelentek meg iskoláink történetére vonatkozó okiratok; nem altatjuk magunkat azzal sem, hogy gyűjteményünk teljes, de igyekeztünk lehetőleg mindent felkutatni és felkerestük mindazt, amiről csak gondoltuk, hogy találunk bennük valamit, jegyzékünket azonban teljesebbé nem tehetjük.

Minden munkatárs, az általa gyűjtött regesztákat egy külön lapra írta, melyen legelől áll a keltezés, azután az okirat rövid tartalma, majd a közlés helye, a munka kötet-, vagy év- és lapszáma, végül a gyűjtő neve. Ezt azért kellett minden egyes adalnál felvenni, mert fizikai lehetetlenség volt, a szerkesztőnek minden egyes regeszta hitelességét megállapítani, s szükség volt rá, hogy mindenki maga viselje a felelősséget a saját regesztáiért. És daczára annak, hogy a beküldött anyagot gondosan áttanulmányoztam és abból többet félre tettem, mint amennyit itt kiadunk, mert megállapítható volt, hogy azok nem fő- és középiskoláink történetére vonatkoznak, mégis maradtak ebben olyan regeszták,

amelyek nem okiratok rövid kivonatai, hanem életrajzokra utalnak, mint amelyekben egyes iskoláink történetére vonatkozó adatok olvashatók. Mentse ki hát felvételüket ezen körülmény. Bizonyára lesznek sokan, akik hálásak lesznek érte.

Az **Iskolatörténeti Adattár** következő füzetéibe, a nyomtatásban még eddig meg nem jelent anya- és jegyzőkönyvek, eredeti levelezések, adomány- és alapító-oklevelek, tantervek, törvények, szóval fő- és középiskoláink szellemi és anyagi életére vonatkozó mindennemű emlékek publikációját vettük fel. Minden adatot az eredeti nyelven közlünk, hogy gyűjteményünknek forrásmunkai értékét biztosítsuk. Kérem azért az igen tisztelt munkatárs urakat, hogy közlésre szánt közleményeiket a diplomatika kiváncsiak szerint, a rövidítések, jelek megfejtésével, az értelemnek megfelelő pontozással, a XVII. századon inneni magyar nyelvű vonatkozásukat mai helyesírással, tehát nem betűszerinti másolatban, küldjék be czimemre Pápára.

Nagy munkára vállalkoztunk: felkutatni mindazt, ami fényt és dicsőséget vet református közoktatásunk múltjára. De ne csüggedjünk el. Tárjuk fel levéltáraink ajtajait és hozzuk napfényre azokból négyszázadra visszamatató iskoláink megismerésére mindazt, amivel azok hazánk művelődésére, oly hosszú időn keresztül irányító befolyást gyakoroltak. Gyűjtsük össze, s adjuk ki egymásután emlékeinket, szedjük össze maradékainkat, nehogy örökre megsemmisüljenek azok, s Kátó szavai szerint, ez által is homályosabb legyen a múlt, sivárabb a jelen és kétesebb a jövő, mert nagy erkölcsi és művelődéstörténeti igazságokra tanítják majd azokat, az elfogulatlan olvasót. Ezenkívül az a cél is vezéreljen bennünket, hogy amink van, azt gyűjtsük össze és adjuk ki magunk, mert így lassanként majd együtt lesznek az első sorban minket érdeklő adatok, s velük egy hatalmas emlékoszlopot állíthatunk fel, mely a maga némaságában is, csengő hangon beszél, iskoláinknak tettekben gazdag fényes múltjáról.

Almádi, 1906 augusztus 21.

Thury Etele.

**Czimjegyzéke azon művek, folyóiratok, értesítők,
jegyzőkönyvek s más egyebeknek, melyekből az
iskolatörténeti regeszták gyűjtettek.**

- Abafi Lajos: Figyelő összes évfolyamai.
Bakcsy Gergely: A szathmárnémeti reform. főgimn. története.
Barcsa János dr.: A hajdunánási reform. egyház története.
Barcsa János dr.: A debreczeni kollégium és partikulái.
Benkő József: Transylvánia.
Békefi Remig dr.: A debreczeni reform. főiskola XVII., XVIII. száz.
törvényei.
Bod Péter: Historia Hungarorum Ecclesiastica I—III.
Bodor István: A rimaszombati egyesült prot. főgimnázium története.
Bodnár Lajos: A hajdunánási reform. főgimnázium története.
Bors Károly: Kunszentmiklós története. 1872.
Budapesti reform. főgimnázium értesítői. 1871—1905.
Budapesti Szemle. 1857—1905.
Czelder Márton: Magyar prot. egyh. és iskolai Figyelő I—IX.
Csuthy Zsigmond: Magyar prot. egyháztört. a szatmári békétől a
türelmi rendeletig.
Csurgyói reform. főgimnázium Értesítői, kezdettől maig.
Debreczeni Ember Pál: Historia ecclesiae reformatae 1728.
Debreczeni reform. főiskola Értesítői, kezdettől maig.
Debreczeni Protestáns Lap. 1881—1905.
Dézsi Lajos dr.: Szenczi Molnár Albert albuma, levelezése és
írományai.
Dóczi Imre: A gimnáziumokat illető egyházker. szabályrendeletek.
Dózsa Dénes: A szászvárosi reform. Kuun-kollégium története.
Dunamelléki reform. egyházkerület jegyzőkönyvei. 1848—1905.
Dunamelléki reform. egyházkerület régibb almanachjai.
Dunántúli Protestáns Közlöny. 1885—1890.
Dunántúli Protestáns Lap. 1890—1905.
Dunántúli reform. egyházkerület jegyzőkönyvei. 1843—1905.
Dunántúli reform. egyházkerület névtárai.
Erdélyi Múzeum. 1815—1818.
Erdélyi Protestáns Közlöny és Lap. 1879—1905. évf.
Erdélyi református egyházkerület jegyzőkönyvei, kezdettől maig.
Értekezések a történettudományok köréből, kezdettől maig.
Evangyéliomi Protestáns Lap. 1876—1878. évf.
Fabó András: Codex Diplomaticus.
Fináczy Ernő: A magyarországi közoktatás tört. Mária Terézia ko-
rában. I., II.

- Fináczy Ernő: A magyarországi középiskolák multja és jelene.
 Földváry László: Adalékok a dunamelléki reform. egyházker. tört.
 Futó Mihály: A hódmezővásárhelyi reform. főgimn. története.
 Gere-Katona: A nagyszalontai gimnázium története.
 Gönczy Lajos: A székelyudvarhelyi reform. kollégium múltja és jelene.
 Görömbei Péter: A nagykállói reform. egyház története.
 Gyönki reform. gimnázium Értesítői. 1867—1905.
 Győri történeti és régészeti füzetek. 1861—1868.
 Hajduböszörményi reform. főgimnázium Értesítői, kezdettől maig.
 Hajdunánási reform. főgimnázium Értesítői, kezdettől maig.
 Hajduszoboszlói reform. gimnázium Értesítői.
 Hornyik János: Kecskemét város története.
 Irodalomtörténeti Közlemények, kezdettől maig.
 Kálmán Dezső: A gyönki reform. gimnázium története. 1806—1900.
 Karczagi reform. főgimnázium Értesítői, kezdettől maig.
 Kecskeméti Protestáns Közlöny összes évfolyamai.
 Kecskeméti reform. egyház felelete Török Pál korrajzaira.
 Kecskeméti reform. jogakadémia és főgimnázium Értesítői, kezdettől maig.
 Kiss Áron: A XVI. században tartott magyar reform. zsinatok végzései.
 Kis Ferencz: A székelyudvarhelyi reform. kollégium története.
 Kis Ernő: A pápai reform. főiskola története.
 Kiskunhalasi reform. főgimnázium Értesítői. 1871—1905.
 Kisujszállási reform. főgimnázium Értesítői, kezdettől maig.
 Kolozsvári reform. kollégium Értesítői, kezdettől maig.
 Koncz József: A marosvásárhelyi reform. kollégium története.
 Kovács Albert: Egyházi Reform.
 Kovács Albert: Egyházi Szemle.
 Kovács Gábor dr.: A miskolczi reform. főgimnázium története.
 Liszkay József: A nagygyőri reform. egyház múltja.
 Leonhardt D. J.: Denkwürdigkeiten von dem Alten-Város. 1852.
 Márton István: Keresztyén theologusi morál. 1795.
 Máramaroszigeti reform. főgimnázium Értesítői, kezdettől maig.
 Marosvásárhelyi reform. kollégium Értesítői, kezdettől maig.
 Magyar Könyvszemle. 1876—1905.
 Magyar Országgyűlési Emlékek. VII—XI.
 Magyar reformált egyház egyetemes konventjének jegyzőkönyvei. 1879—1905.
 Magyar Tudományos Akadémia Almanachja. 1861—1905.
 Magyar Tud. Akadémia Évkönyvei, kezdettől maig.
 Magyar Történelmi Emlékek. I—XXXI. köt.
 Magyar Tanügy. 1872—1873.
 Mezőtúri reform. főgimnázium Értesítői, kezdettől maig.
 Miskolczi reform. főgimnázium Értesítői, kezdettől maig.
 Molnár Aladár: A közoktatás története Magyarországon.

- Morvay Győző: A középoktatás története Nagybányán. 1896.
 Nagyenyedi reform. kollégium Értesítői, kezdettől maig.
 Nagykőrösi reform. főgimnázium és tanítóképző Értesítői, kezdettől maig.
 Nagyszalontai ref. gimnázium Értesítői.
 Novi ecclesiastici et scholastici Annales. 1—8. köt.
 Pápai Páriz Ferencz: Rudus Redivivum.
 Pápai reform. főiskola Értesítői, kezdettől maig.
 Protestáns Egyházi és Iskolai Lap. 1846—1905.
 Protestáns Egyháztörténeti Adattár. I—IV. évf.
 Protestáns Szemle. 1888—1905.
 Pruzsinszky Fál: A kisújszállási reform. főgimn. története.
 Révész Imre: Adalékok a magyar prot. iskolák autonomiájának történetéhez.
 Révész Imre: Figyelmező. I—IX.
 Rummy Károly György: Monumenta Hungarica. I., II.
 Sárospataki reform. főiskola Értesítői, kezdettől maig.
 Sárospataki Füzetek. 1857—1867. évf.
 Sárospataki Lapok. 1883—1905. és Ref. Lapok. 1905.
 Sepsiszentgyörgyi reform. főgimn. Értesítői, kezdettől maig.
 Szalárdy János: Siralmas krónika. I—IV. kötet.
 Szathmári reform. főgimn. Értesítői, kezdettől maig.
 Szászvárosi reform. főgimn. Értesítői, kezdettől maig.
 Századok. 1867—1905.
 Székely Oklevéltár. I—VI.
 Székelyudvarhelyi reform. kollégium Értesítői, kezdettől maig.
 Szilágyi Sándor: Erdélyi országgyűlési Emlékek. I—XXI. köt.
 Szilágyi Sándor s többen: Magyar protestáns egyháztört. monográfiák.
 Szilágyi Sándor: Lorántffy Zsuzsánna.
 Szilágyi Sándor és Szilády Áron: Magyar Törökkori Tört. Eml. I—IX.
 Szücs István: Debreczen város története. I—III.
 Thury Etele: A veszprémi reform. egyház története.
 Thurzó Ferencz: A nagybányai reform. főisk. története.
 Tizsáninenni reform. egyházkerület jegyzőkönyvei. 1860—1905.
 Tizsántúli reform. egyházkerület jegyzőkönyvei. 1860—1905.
 Tizsántúli reform. egyházkerület nyomtatásban megjelent tantervei és rendtartásai.
 Tizsántúli reform. tanáregyesület Évkönyvei.
 Tóth János: Kiskunhalas város története. 1861.
 Török István dr.: Kolozsvári reform. kollégium története. I—III.
 Török Pál: Korrajzok.
 Történelmi Tár. 1878—1905.
 Tudománytár. 1834—1845.
 Tudományos Gyűjtemény. 1817—1841.
 Tudományos Szemle. 1869—1872.

A ref. fő- és középiskolákra vonatkozó, teljes
szövegben nyomtatásban megjelent okíratok
regesztái.

1522—1905.

1522—1600. A wittenbergi egyetemen tanult magyar- és erdély-
országi ifjak névsora Melanhton haláláig.

Magyar Tört. Tár. VI. köt. 215—228. 1. és Frankl. Hazai és külf. isk.
288—319. 1. Szerk.

1526—1550. A szikszói iskola tanárainak névsora.

Frankl. i. m. 164. 1.

Szerk.

1534—1752. A pápai reform. főiskola rektorai és felsőbb
tanulóinak névsora.

Pápai Ért. 1903—1904. 1—33. 1.

Szerk.

1536—1599. A debreczeni ref. iskola rektorainak névsora.

Frankl. i. m. 86—88. 1.

Szerk.

1540. Ápr. 29. Stöckel Lénárt írja Révay Ferencz nádori hely-
tartónak, hogy Dévay Biró Mátyást, ki eddig Perényi Péternél
volt Sátoraljauhelyen, Seredi Gáspár a szikszói iskola tanárául
alkalmazta.

Ért. a tört. tud. köréből. II. köt. 6. sz. 23., 24. 1.

Szerk.

1540—1796. Az Odera melletti frankfurti egyetemen tanult
magyarországi ifjak névsora.

Prot. Szemle 1889. 178—202. 1.

Szerk.

1544—1596. A tasnádi, tarczali és tállyai iskolák tanárainak
nevei.

Frankl. i. m. 166. 1.

Szerk.

1545—1562. A békésgyulai ref. iskola rektorai.

Frankl. i. m. 97. 1.

Szerk.

1545—1590. A kolozsvári iskola tanárainak névsora.

Frankl. i. m. 113. 1.

Szerk.

1546—1599. A tolnai főiskola tanárainak névsora.

Frankl. i. m. 167. 1.

Szerk.

1547—1755. A nagybányai ref. főiskola deákjainak névsora
1547—1755-ig.

Thurzó Ferencz : A nagybányai ref. főiskola tört. 62. 1. Szerk.

1548—1562. A kálmáncsai iskola tanítói.

Frankl. i. m. 101. 1. Szerk.

1549. aug. 3. Eszéki Imre levele Flacziusz Mátyáshoz, melyben tudatja vele, hogy Tolnán új iskolát alapított, s abban 60 tanítványa van.

Prof. Szemle 1898. 322. 1. V. ö. Ribini I. 93. Földváry: Adalékok I. 36—38. 1. Szerk.

1549—1599. A sárospataki iskola tanárai.

Frankl. i. m. 146—148. 1. Szerk.

1550—1850. A jénai egyetemen tanúlt magyar- és erdélyországi ifjak névsora. (1660 egyén.)

Magyar Történeti Tár IX. köt. 1861. 219—238. 1. V. ö. Frankl. i. m. 254—256. 1. Szerk.

1551. Skarica Mátyás, Vita Stephani Szegedini. Szegedi István 1551. évben a mezőtúri iskola rektora volt.

Lampe-Ember, Hist. eccl. ref. 101. 1. Borsos I.

1552—1857. A bázeli egyetemen tanúlt magyarországi ifjak névsora.

Sárosp. Füzet. 1860. évf. 155—163. 1. V. ö. Frankl. i. m. 203—204. 1. Szerk.

1557 decz. 21. Debreczen város birája és többi esküdt polgárai és az egész tanács, tudatják Kassa város birája és tanácsával, hogy iskolájuk rektorának Szegedi Gergelynek sorsa végleg eldőlt, mert az elhunyt Kálmáncsehi Márton helyébe lelkipásztorukká választották.

Tört. Tár. 1890. évf. 179. 1. Szerk.

1557—1597. A nagyváradi iskola tanárainak névsora.

Frankl. i. m. 172—173. 1. Szerk.

1561—1586. A sátoraljaujhelyi ref. gimnázium tanárai.

Frankl. i. m. 148. 1. Szerk.

1562—1797. A sárospataki kollégium egyházi gondnokainak nevei a jelzett időszak alatt.

Szombathy J. Hist. scholae Sárospatakiensis. 94. 1. Borsos I.

1563. Károlyi Gáspár levele Kassa városához, melyben Szamosfalvi András szántói és Károlyi Miklós tokalyi volt rektorokat, kik tanulás végett Wittenbergbe akarnak menni, kegyességükbe ajánlja és ilyen tanulók számára végrendeletileg hagyományozott, náluk levő pénzt ezeknek kiadatni kéri.

Czelder: Figyelő 1886. 43. 1.

Szerk.

1565. jan. 29. A kolozsvári országgyűlésnek a székelyekre vonatkozó végzése között említetik, hogy a székely-vásárhelyi iskola évi segélye kiadatott és jövőre is ki fog a fejedelem által adatni.

Székely Oklevéltár II. 181. 1. és Erdélyország tört. tára I. 50—58. 1.

Dr. Dékáni K.

1566. jan. 23. A gönczi zsinat elrendelte, hogy a lelkipásztorok ne tagadják meg az iskolatanítók élelmezését (XVII. cikk) és hogy a rektorok hivatalukban szorgalmasak legyenek, lelkészük engedelmével ne kóboroljanak és figyelmezzenek rájuk, hogyan oktatják az ifjúságot. (XVIII.)

Kiss Áron: A XVI. száz. tartott ref. zsinatok 445. 1.

Szerk.

1566. máj. 21. A tordai részleges országgyűlésen a székely főemberek és lófők folyamodására a marosvásárhelyi iskola ügyében annak adott évi segélypénz további kiutalása iránt hozott végzések.

Székely Oklevtr. II. 206—207. II. és Erdélyorsz. tört. tára I. 59—68. II.

Dr. Dékáni K.

1566—1660. A nagyváradai ref. iskola professzorainak névsora.

Weszprémi, Steph. Succincta medicorum Hung. et Transilv. biogr. II. k. 56. 1.

Borsos I.

1567. febr. 24. A debreczeni zsinat XL. cikke elrendelte, hogy az iskolák rektorai és tanítói lelkészeik iránt tartozott engedelmességgel és alázattal viseltessenek; a LXV. pedig, hogy ruházatukban a tisztos középserre vigyázzanak, a tanulni nem akaró tanítványokat pedig ne tűrjék meg.

Kiss Á. i. m. 582. és 602. 1.

Szerk.

1567. Perényi Gábornak, a sárospataki kollégium hatalmas pártfogójának s részben alapítójának köre vésett sírfelirata.

Szombathy J. i. m. 49. 1.

Borsos I.

1567. Perényi Gábor hitvesének, Országh Ilonának köre vésett sírfelirata, mely a pataki vártemplomban volt.

Szombathy J. i. m. 52. 1.

Borsos I.

1567. Részlet Szikszai Fabricius Balázs gyászbeszédéből, melyet Perényi Gábor, a sárospataki iskola nagy patronusa felett tartott.
Szombathy J. i. m. 26. l. *Borsos I.*

1567. Perényi Gábor epitaphiuma latinnyelvű hexameterekben, amely márványtáblára vésva a sárospataki vártemplomban találtatott.
Szombathy J. i. m. 49. l. *Borsos I.*

Heidelberg 1568—1860. Az itteni egyetemen tanult magyarországi ifjak névsora.
Sárosp. Füz. 1861. évf. 559—567. Frankl. i. m. 250—253. l. *Szerk.*

1568—1786. Ama magyarországi tanulók névsora, akik a jelzett időszak alatt a heidelbergi egyetemet látogatták.
Weszprémi i. m. IV. k. 465. l. *Borsos I.*

1569—1783. Azon férfiak nevei, kik a jelzett idő alatt a kolozsvári kollégium tanárai voltak.
Weszprémi i. m. IV. 375. l. *Borsos I.*

Gyulafehérvár 1571. jun. 2. Igeni Gergely városbíró esküdt polgáraival együtt bizonyítja, hogy II. János fejedelem utolsó végrendeletében a gyulafehérvári iskola megújítására ötezer forintot, — vidéki szegény tanulók házának megújítására ötszáz forintot hagyományozott.

Tört. Tár. 1890. évf. 180. l.

Szerk.

1572. jan. 15. Báthori István fejedelem a szászvárosi várat gondozás végett a szász nemzeti egyetemre bizza, mivel a különböző felekezetek elhanyagolták s mivel az iskola a várba helyezés-sel hozzáférhetőbb lesz.

D. J. Leonhardt: Denkwürdigkeiten von dem Alten Város (Szászváros) etc. Broos 1852. 20. l.

Dr. Kristóf Gy.

1572. Szegedi Kis István latin nyelven írott epitaphiuma.

Bod. P. Hist. eccl. I. k. 260 l.

Borsos I.

1575—1584. A gyulafehérvári kollegium tanárai.

Frankl. i. m. 98. l.

Szerk.

1576. aug. 16. A herczegszöllősi zsinat elrendelte, hogy az iskola mester egyik püspökségből a másikba ne menjen (24. cikk) és hogy lelkipásztoraik iránt tisztelettel legyenek, a tanításban hiven eljárjanak (26.).

Kiss Á. i. m. 681—682. l.

Szerk.

1576—1766. Ama magyarországi tanulók névsora, akik a jelzett idő alatt a baseli egyetemen orvostudományi előadásokat hallgattak.

Weszprémi i. m. IV. k. 158. l.

Borsos I.

1576. Balsarati Vitus (1529—1575.) sárospataki lelkész és tanár, egyuttal nagyhirű orvos és természettudós volt. Halála alkalmával magasztaló verset írt róla Szikszai Fabritius Balázs. Ez rövid életrajzával együtt olvasható a következő műben.

Weszprémi i. m. I. k. 10. l.

Borsos I.

1577. febr. 6. A nagyváradi zsinat elrendelte, hogy a tanítók lelkipásztoraiknak tisztos függéssel engedelmeskedjenek (XXIV.). A tanítástól idegenkedő rektorokat nem vesszük be (XXV.), viszont a lelkészek se vonják meg tőlük jóakarataikat és táplálékukat.

Kiss Á. i. m. 694. l.

Szerk.

1577. Kassai Caesar György pataki professzor magasztoló verse latin nyelven Fabricius Balázs pataki tanárra.

Bod. Hist. eccl. I. k. 255. l.

Borsos I.

1577—1760. A debreczeni ref. kollégium tanárainak névsora.

Weszprémi i. m. II. k. 85. l.

Borsos I.

Kolozsvár 1580. márcz. 24. Laskai János levele Kendi Sándorhoz, melynek aláírásából kitűnik, hogy ekkor a kolozsvári iskola rektora volt, s a másik levelére írt jegyzet szerint 1599. szept. meghalt.

Tört. Tár. 1881. 487—489. l.

Szerk.

1582. Laskói Csókás Péter (Monedulatus Petrus) életrajza és műveinek czimei. Ezt, midőn pártfogói a külföldi egyetemekről hazahívták, a marosvásárhelyi iskola élére állították 1582-ben. Később fogarasi lelkész lett. Korábban nagyhirű tudós, különösen a keleti nyelvek ismerője.

Weszprémi, Steph. i. m. I. k. 188. l.

Borsos I.

1584. szept. 7. Szenczi Molnár Albert napló jegyzete szerint, iskoláit hazájában Szenczen kezdette, melyet ekkor Debreczeni János igazgatott.

Dr. Dézsi L.: Szenczi Molnár Albert Naplója, levelezése és irományai. 5. l.

Szerk.

1585. decz. 21. Sásvári Gergely végrendelete, melyben száz forintot (Beregszászi) Péter és (Derecskei) Ambrus papok kezeihez rendel, hogy ők szegény tanuló deákok közt osszák el.

Abafi: Figyelő XXIV. 75—77. l.

Dr. Dékány K.

1585. A wittenbergai egyetemet látogató magyar és erdély-országi ifjak névsora Laskói Monedulatus Péter munkája szerint, mely megjelent Wittenbergben, 1585-ben.

Bod. Hist. eccl. I. k. 360. l.

Borsos I.

1585. A pápai ref. iskola törvényei.

Kis E.: A pápai ref. főisk. tört. 1896. 15—29. l.

Kis E.

1585—1658. A pápai iskola rector professorai és a tanulók számára vonatkozó adatok.

Kis E. i. m. 45. l.

Kis E.

1586. jan. 28. Bocskay Klára, néhai Chiapy János özvegye, végrendeletében a pataki diákoknak tiz köből buzát és tiz forintot hagyományozott.

Tört. Tár. 1878. 146. l.

Szerk.

1586. febr. 3. Szenczi Molnár Albertet, napló jegyzete szerint, tanítója Szabó Farkas a győri iskolába vitte. Ez évi november 28-án pedig Gönczre ment, hol Pelei János volt az iskola rektora.

Dézsi i. m. 5—6. l.

Szerk.

1586. Kassai Zsigmond Dávid gyulafehérvári rektor levele Kovacsóczi Farkas erdélyi korlátnokhoz, melyben tudja, hogy a tanári pályát a lelkészivel akarja felcserélni.

Tört. Tár. 1881. 486. l.

Szerk.

1587. január 22. Dragoni Gáspár Sopron város tanácsához küldött levelét, mint körmendi lelkész és a szent theológiának professora írta alá.

Prot. Szeml. 1898. 319. l.

Szerk.

1587. febr. 16. Dragoni Gáspár Sopron város tanácsához küldött levelét, mint a körmendi szent theológiának professora írta alá.

Prot. Szeml. 1895. 320. l.

Szerk.

1587. márcz. 12. A csepregi zsinat elrendelte, hogy a tanítók lelkészeiknek engedelmeskedjenek (XIII.), a kollégiumok tanítói a nagyobb tanulókkal együtt a zsinatokon megjelenjenek (XIV.), a tudományos oktatást a rektorok el ne hanyagolják (XVIII.).

Kiss Á. i. m. 696. l.

Szerk.

1587. márcz 13. Meghalt Gönczön Szabó Farkas, Szenczi Molnár Albert tanítója, ő azután azon év nyarán Debreczenbe ment, hol Csorba István volt a tanítója.

Dézsi i. m. 6. l.

Szerk.

1588. máj. 17. Fegyverneki Izsák a pataki iskola rektorának a kassai tanácshoz Váczi Gergely ügyében irt levele.

Tört. Tár. 1890. évf. 389. 1.

Szerk.

1587. jun. Körmend város tanácsának levele, melyben Dragoni Gáspár theologiai professornak Sopronba menetelét elhalasztani kéri.

Századok 1889. 227. 1.

Szerk.

1587. jul. Körmend városának arról szóló bizonyítványa, hogy Devén Katalin asszonyt férje Dragoni Gáspár theol. professor, minden ügyeiben képviselheti.

Századok 1889. 228. 1.

Szerk.

1588—1700. A debreczeni ref. főiskola rektorainak, tanárainak és segédtanárainak, valamint az ifjusági tisztviselőknek senior, kontra scriba stb. betűsoros névjegyzéke.

Irod. Tört. Közl. 1898. 448—465. 1.

Szerk.

1589. okt. 16. Szenczi Molnár Albert naplójában írja, hogy midőn Debreczenből a Gálnapi királyságra Nagy-Bányára ment, ott Ujfalui Imre mesternél egy hétig vigan lakott.

Dézsai i. m. 7. 1.

Szerk.

1589. Az ungvári iskolamester évi fizetése.

Sárosp. Füz. 1860. évf. 430. 1.

Szerk.

1590. febr. 19. Szenczi Molnár Albert naplójában írja, hogy Debreczenből Gönczön át Kassára jött, s márcz. 13-án Pap Ferencz tanítója lett, kitől aug. 14-én indult el hazájába Szenczre.

Dézsai i. m. 7. 1.

Szerk.

1590. decz. 8. Kowachoczy Farkasnak a besztércei tanács-hoz intézett válasza, melyben azon kérésükre, hogy ne kelljen nekik a vásárhelyi iskola dezaráját szállítani is, tagadó választ ad. Hivatkozik arra, hogy a fejedelemtől (Báthori Zsigmond) közbenjárt érdekükben, de ő nem találja kérésüket teljesíthetőnek.

Koncz J. i. m. 751—752. 1. j.

Dr. Dékáni K.

1592. jul. 18. A debreczeni zsinat Kőrösi István püspökladányi rektorról úgy határozott, mivel rosszul viselte magát, lelkészi hivatalra ne bocsáttassék.

Tóth Sámuel: Adalékok a tiszántúli ref. egyházker. tört. I. k. 7. 1.

Szerk.

1594. A debreczeni és szatmári ref. iskolák számára gyűjteni kell. Bakcsy Gergely: A szatmárnémeti ref. főgymn. tört. 5. 1.

Dr. Barcsa J.

1595. A felsőmagyarországi czikkek rendelik, hogy a tanítók és tanulók a lelkészeknek engedelmessé legyenek (XXII.), elégedjenek meg a lelkészeiktől kapott élelemmel (XXIII.), szorgalmasan és értelmesen tanítsanak (XXIV.) rektorokká csak azok teendők, akikről lehet reményleni, hogy az egyház javára munkálkodnak.

Kiss Á. i. m. 715. 716 l.

Szerk.

1596. febr. 11. A szikszói rektor, a tanuló-ifjúság és a kántor évi jövedelmének kimutatása.

Révész: Figyelm. 1870. évf. 437. 438. l.

Szerk.

1596. aug. 16. Decsi János marosvásárhelyi tanár levele Hunyadi Ferenczhez, melyből kitünik, hogy magyar történeti munkája már ekkor készen volt, s jóllehet azt Báthory Zs. fejedelemnek bemutatta és felajánlotta, nemcsak jutalmat, de még elismerést sem kapott érte.

Tört. Tár. 1881. 473—475. l. V. ö. Prot. theol. könyvt. XIII. k. 137. és Koncz i. m. 19—21.

Szerk.

1597. jan. 16. A Tasnádon tartott közzsínaton Ujfalusi Imre debreczeni rektor jelen volt.

Tóth S. i. m. l. 11. l.

Szerk.

1597. aug. 26. Székely-(Maros-)vásárhelyi főbiró és az egész városi tanács, a régi iskola-házat örökös tulajdonjoggal átadják, már egynehány esztendőttől fogva iskolájukban jól forgolódtott és szolgált Decsi Jánosnak.

Tört. Tár. 1881. 582. 583. l. és Koncz i. m. 21—23. l.

Szerk.

1597. nov. 3. Tolnai Fabriczius Balázs sárospataki lelkész Szenczi Molnár Alberthez küldött levelében részére némi segélyt és iskolájuknál leendő alkalmaztatását kilátásba helyezi.

Dr. Dézsi i. m. 101. l.

Szerk.

1597. nov. 12. Nagytályai István tudatja Szenczi Molnár Alberttel, hogy nem felejtkezett el róla, ime láthatja Tolnai Tamás leveléből, mint forgatta dolgát, azért ha neki is úgy tetszik, fogadja el a sárospataki iskolamesterséget, mely nemcsak most, hanem ennek előtte is tisztességes hivatal volt. Mihelyt eljövételéről bizonyosat írhat, könyvszerzésre és utazásra elegendő költséget küldenek neki; ennél jobb állapotot nem reményl Molnár számára. Tudatja vele, hogy ő vagy Szikszóra vagy Miskolczra megy rektornak.

Dézsi: i. m. 102. l.

Szerk.

1598. jan. 25. A Csengerben tartott közzsínaton Ujfalusi Imre debreczeni és Gönczi József váradi rektor jelen voltak.

Tóth S. i. m. l. 12. l.

Szerk.

1598. ápr. 25. Szenczi Szíjjártó Lukács rokonához Szenczi Molnár Alberthez küldött levelében leírja iskolai pályafutását.

Dézsi: i. m. 103.

Szerk.

1598. jul. 1. Tolnai Fabriczius Balázs sárospataki lelkész Szenczi Molnár Alberthez küldött levelében tudósítja, hogy 50 forint segélyt küldött Lam Sebestyén kézmárki lelkész utján, tanulmányai folytatására, s egyszersmind tanulmányai irányára nézve jó tanácsokkal látja el.

Dézsi: i. m. 105. l.

Szerk.

1598. aug. 12. Lam Sebestyén kézmárki lelkész tudatja Molnár Alberttel, hogy Tolnai Fabriczius Balázs sárospataki lelkésztől részére 50 forintot átvett, s annak beváltásáról gondoskodott.

Dézsi: i. m. 106. l.

Szerk.

1598—1600. A debreczeni ötvös czéh rendszabályai XXIV. artikulusa szerint, az egy forintig és afelett menő birságpénz nyolczad része a debreczeni scholához járjon.

Tört. Tár. 1887. évf. 606. l.

Szerk.

XVI. század. A veresmarti (Baranyavárm.) iskola tanítóinak névsora.

Frankl. i. m. 174. l.

Szerk.

XVI. század vége. A Borsod—Gömör—Kishonti cikkek rendelkezik, hogy a rektorok lelkészeiknek engedelmességeküket lelkiismeretesen teljesítsék (XXXI.), ha csak nyereségért szolgálnak: az iskolából elküldjük (XXXII.) a lelkészek is jó indulatot tanúsítsanak irántuk, fizetésüket, ellátásukat adják meg.

Kiss. Á. i. m. 731. l.

Szerk.

XVI. század. A gyulafehérvári kollégium régi törvényei.

Erd. Prot. Lap. 355—380. l.

Szerk.

1600. nov. 25. A Debreczenben tartott zsinaton jelen volt Decsi István debreczeni scholarcha.

Tóth S. i. m. l. 12. l.

Szerk.

1600. Kanizsai Pálfi János ref. püspök följegyzései saját életének nevezetesebb eseményeiről. Eredetije a szent-antali zárda könyvtárában.

Dunántúli Prot. Lap. 1902. évf. 844. l.

Borsos I.

1600—1852. A bázeli egyetemen tanult magyar ifjak névsora.

Magyar Tört. Tár. IX. köt. 1861. évf. 239—242. l.

Szerk.

1602. jan. 28. Ruzskai Dobó Ferencz Barsvármegye főispánja végrendeletében meghagyja, hogy a pataki iskola deákjainak a rendelt fizetéseket és az arдай malom szombati vámját mindenkor megadják, valamint dévai és szerednyei jószágában is az iskolamestereket megtartsák, semmi jövedelmüket el ne vonják, hanem oltalmazzák és ezekbe más vallásu rendeket ne vigyenek.

Sárosp. Füz. 1865. évf. 928. 1.

Szerk.

1605. jun. 5. Nagykárolyban tartott zsinat határozata: vagy egy főiskola állíttassék, vagy a meglevő iskolák bővebben segélyeztessenek.

Tóth S. i. m. I. 15 1.

Szerk.

1606. április 25. A Bocskay által összehívott kassai országgyűlés elé benyújtott kérvényük harmadik pontjában azt kéri a református papok, hogy Sárospatakon főiskolát állítson az ország és annak megfelelő javadalmazásáról gondoskodják.

Károlyi Árpád: Magyar Országgyűlési emlékek XI. köt. 835. 1.

Szerk.

1606. július 2. A marosvásárhelyi zsinat 40., 42. és 43. kánonai az iskola-ректорokról rendelkeznek.

Bod P. Hist. eccl. Lib. III. 386. 1.

Borsos I.

1606. decz. 3. A szatmári közsinat elrendelte, hogy a rektorok két éven túl ne igazgassák az iskolákat, hanem ha alkalmasak voltak, a tanításra bocsáttassanak ki, ha nem, utasíttassanak vissza a főiskolákhoz.

Tóth S. i. m. I. 16. 1.

Szerk.

1606. decz. 17. Bocskay István erdélyi fejedelem a (maros-) vásárhelyi kollégiumnak építése és egyéb szükségeire három ezer forintot hagyományozott.

Sinay: Sylloge actorum etc. 72.

Szerk.

1606. decz. 17. Bocskay István erdélyi fejedelem végrendeletében a debreczeni deákok számára az ottani harminczadról kétszáz forintot rendelt kiadatni.

Sinay: Sylloge actorum etc. 72.

Szerk.

1606. A tarczali iskolamester évi fizetése.

Sárosp. Füz. 1865. évf. 207. 1.

Szerk.

1607. jan. 26. Andreades Mihály felhívja Kanizsai Pálfi Jánost a csepregi iskola tanítói állomásának elfogadására.

Prot. Egyházt. Adattár. IV. 49. 1.

Szerk.

1607. febr. 23. Alvinczi Péter, Eörvendi Pál, Péchy Simon, mint Bocskay végrendeletének végrehajtói bizonyítják, hogy a fejedelem végrendeletileg a debreczeni deákok számára kétszáz forintot rendelt.

Sinay: Sylloge actorum etc. 74. 1.

Szerk.

1607. jun. 15. Kanizsay Pálfi János feljegyzéseiben említi, hogy ekkor ment a révkomáromi iskolába Laskói János vesszője alá és innen vitték július 27-én Somorjára rektornak.

Tört. Tár. 1880. 191. 1.

Szerk.

1607. jul. 14. Szenczi Szijjártó Lukács levele Kanizsai Pálfi Jánoshoz, melyben kéri, hogy fogadja el a somorjai rektori állomást.

Fabó: Codex Diplomaticus. 39. 1.

Szerk.

1607. jul. 20. Miskolczi Pásztor István, Szenczi Molnár Alberthez írt azon levelében, melyben a bártfai bibliáról ír neki, tudatja vele, hogy a tarczali schola mesterségbe állott be júliusban, s neve alá oda írta: a tarczali iskola rektora.

Dézsi: i. m. 212. 1.

Szerk.

1607. Andreades Mihály a fertőszentmiklósi tanítói állomás elfogadására kéri Kanizsai Pálfi Jánost.

Prot. Egyházt. Adattár. IV. 50. 1.

Szerk.

1607. A szatmári ref. iskola deákjainak a város főzet és segíti őket,

Bakcsy Gergely: A szatmárnémetii ref. főgimn. története. 5. 1.

Dr. Barcsa J.

1607. Az abauj-szepesi iskola rektorának díjlevele.

Czelder: Figyelő. 1886. 45. 1.

Szerk.

1608. márcz. 6. Asztalos András, Szenczi Molnár Alberthez írott levelében tudatja, hogy már három esztendő óta van iskolamesterük Nagyszombatban, Taksonyi Péter volt egy esztendeig, két év óta pedig Samarjai Patkó Tamás a rektoruk, kiküldenék Samarjai Jánossal, kit a szencziek kérnek iskolájuk igazgatására, a külföldi akadémiákra, de nincsen, akit helyükbe állítsanak.

Dézsi: i. m. 253. 1.

Szerk.

1608. jul. 17. Miskolczi Pásztor István, Szenczi Molnár Alberthez küldött, a zsolttár-fordítás és a magyar biblia felől kérdezősködő levelét még mint a tarczali iskola rektora írta alá.

Dézsi: i. m. 278. 1.

Szerk.

1608. szept. 22. Dobronoky Miklós püspök Kanizsai Pálfi János somorjai rektort, az érsekujvári rektori állomásra hívja.
Fabó i. m. 43. 1. *Szerk.*

1609. febr. 10. Asztalos András tudatja Szenczi Molnár Alberttel, hogy a nagyszombati iskola rektorát Somorjai Patkó Tamást ki akarták külföldre bocsátani, de elhagyta előbbeni szándékát; husvét felé felbocsátják Somorjai János szenczi és Pálfi János somorjai mestert Heidelbergbe, vagy Marburgba.
Dézsi i. m. 298. 1. *Szerk.*

1609. márcz. 20. Szenczi Csene Péter somorjai lelkész megragadja azon alkalmat, hogy iskolájának alumnusa Laskói István felső-Németországba indul és értesíti Szenczi Molnár Albertet sorsáról, s ajánlja őt pártfogásába.
Dézsi i. m. 306. 1. *Szerk.*

1609. máj. 7. Szenczi Szijjártó Lukács tudatja Szenczi Molnár Alberttel, hogy Pálfi János somorjai rektor külföldre megy, valamint Pécselyi Király Imre komáromi rektor is, ki neki egykor kedves tanítványa volt, s ajánlja is pártfogásába.
Dézsi i. m. 310—311. 1. *Szerk.*

1609. szept. 10. Asztalos András azt írja Szenczi Molnár Albertnek, hogy az iskolába való tanítók szűken vannak. Patkó Tamást és Somorjai Jánost felbocsátották volna már akadémiákra, de nem találtak mást helyettük. Patkó nagyszombati, Somorjai pedig szenczi rektor. De a tavasszal felbocsátják őket, addig valahol keresnek helyükbe másokat.
Dézsi i. m. 323. 1. *Szerk.*

1609. nov. 28. Asztalos András Szenczi Molnár Alberthez küldött levelében azt írja a nagyszombati ref. iskoláról, hogy közel százan voltak benne tanulók, s mivel rektorukat Patkó Tamást a deáki predikátorságra kellett kibocsátaniok, Makai Mátét hozták helyébe Gyöngyösről. Azomban nagy szomorúság érte őket, mert először neki, amiért házában az iskolának és a rektornak szállást adott, 250 frt érő marháját elhajtatta a város, okt. 16-án pedig lelkészüket és tanítójukat kihordták a város határából. Sérelmüket bejelentették a Pozsonyban összeült országgyűlésnek.
Dézsi i. m. 330. 1. *Szerk.*

1610. jan. 1. A szatmári ref. iskolai tanárok fizetése.
Bakcsy i. m. 8—135. 1. *Dr. Barcsa J.*

1610. febr. 17. Makay Máté nagyszombati rektor tudatja Szenczi Molnár Alberttel az 1609. okt. 16-án rajtuk elkövetett

vallássérelmet, hogy lelkészével együtt a város határából kihordattott, és Écsy Gáspár adott nekik menedékhelyet Majtényban. Memoriale czim alatt a nagyszombati vallásüldözést versbe is foglalta.

Dézsi i. m. 336—463—467. l.

Szerk.

1610. febr. 20. Asztalos András nagyszombati polgár levele Szenczi Molnár Alberthez Marpurgba. Adatok a nagyszombati, sárospataki és debreczeni iskolák történetéhez.

Dézsi i. m. 469. l.

Szerk.

1610. máj. 27. Miskolczi Pásztor István szerencsi lelkész Szenczi Molnár Alberthez írja, örömmel hallja, hogy a beregszásziak meghívták gimnáziumuk igazgatására.

Dézsi i. m. 342. l.

Szerk.

1610. szept. 18. Szenczi Molnár Albert értesíti Rem Györgyöt kilátásairól, meghívták a beregszászi iskola rektorságára. Indokaikat tudatta vele Szepsi Mihály, a sárospataki iskola rektora. Küldenek neki 100 frt utiköltséget.

Dézsi i. m. 352. l.

Szerk.

1610. Feljegyzés a szatmári iskola régi fennállásáról.

Bakcsy i. m. 6. l.

Dr. Barcsa J.

1611. jan. 4. Súri Mihály tudatja Kanizsayval, hogy saját érdekében fogadja el a komáromiak meghívását, s ha a somorjaiak mégis nem akarnák elereszteni: nagyobbítsák meg az iskolát és javítsák meg fizetését.

Fabó i. m. 46. l.

Szerk.

1611. jan. 8. Bölcskei István komáromi lelkész tudatja levelében Kanizsaival, hogy náluk mindenki azt akarja, hogy iskolájuk igazgatására őt nyerjék meg, azért nem szünik meg biztatni, hogy fogadja el ezen nem épen kicsiny s most már meglehetősen be rendezett iskolának igazgatását.

Fabó i. m. 47. l.

Szerk.

1611. jan. 8. A komáromi városi nemes, vitézlő és polgári rend, kéri Kanizsait, hogy fogadja el iskolájuk vezetését és az érte küldött kocsin menjen hozzájuk, s legalább addig szolgáljon náluk, míg Pécselyi Király Imre a külföldi akadémiákról visszatér.

Fabó i. m. 48. l.

Szerk.

1611. jan. 14. Márkházy Imre sereg birája, Márton Pál város birája az egész sereg és városnép nevében kéri Súri Mihály komjáti esperest, hogy írja meg a somorjaiaknak azon engedélyét,

mellyel beleegyezett abba, hogy Kanizsait a komáromi iskola igazgatására elvihetik, mert míg ezt nem látják, nem eresztik el.

Fabó i. m. 49. l.

Szerk.

1611. jan. 15. Súri Mihály arra kéri Kanizsait, hogy fogadja el saját java érdekében a komáromi rektorságot, melyet ha tesz, csak hírének, nevének, neveltetésének és minden jók várakozásának megfelelően cselekszik.

Fabó i. m. 51. l.

Szerk.

1611. jan. 16. A magyar sereg és Komárom város birája meghívják Kanizsai Pálfi Jánost a náluk megüresült iskola igazgatói állomás elfogadására.

Prot. Egyházt. Adattár IV. k. 51. l.

Szerk.

1611. jan. 19. Somorja város birája tudatja a komáromiakkal, hogy míg Pécselyi Király Imre Németországból visszajön, átengedik Kanizsait rektornak, de azután visszakérik.

Prot. Egyházt. Adattár IV. k. 52. l.

Szerk.

1611. febr. 22. Rátkai György nagyszombati ref. lelkész, Szenczi Molnár Alberthez küldött levelében írja, hogy iskolájuk rektora Makai Máté nem akarta tovább hordozni vele a Krisztus keresztjét, az elmúlt évben Losoncra ment, hol a vámházban vagy harminczadon ül. Mostani rektoruk Soós István.

Dézi i. m. 367. l.

Szerk.

1611. aug. 28. Szenczi Szíjjártó Lukács nagymegyeri ref. lelkész Szenczi Molnár Albertnek írja, hogy Kanizsai Pálfi János a révkomáromi iskola rektori tisztét pontosan teljesíti; Somorjai János Nagyszombatban szorgalmasan tanítja az ifjúságot, Somorján pedig Lengyel kormányozza az iskolát.

Dézi i. m. 370. l.

Szerk.

1613. aug. 5. Pathay István tudatja Kanizsaival, hogy azok az ifjak, akiktől levelét küldi, a somorjai iskola növendékei voltak, náluk Rohonczon akarták tanulmányaikat befejezni, de az ő iskolájuk, bár hírével sokakat felizgatott, még csak növekedőben van, azért Pápára utasította őket, hogy üdvözljék az itteni múzsákat, kéri, hogy fogadják őket jó indulattal, egyttal üdvözlí a pápai rektort Serafin (Angyal) Pált.

Fabó i. m. 72. l.

Szerk.

1614. nov. 5. Pathay István tudatja Kanizsai Pálfi Jánossal, hogy a veszprémi iskola rektora pestisben meghalt, s kéri, hogy helyébe ajánljon más alkalmast ifjut.

Prot. Egyházt. Adattár IV. 58. l.

Szerk.

1614. Csanaki Mátyás életrajza, aki 1614-től kezdve öt éven át volt a sárospataki iskola növendéke, később pedig állítólag tanára.

Weszprémi, i. m. I. k. 194. l.

Borsos I.

1615. febr. 20. Bethlen Gábor meghagyja Kolozsvár város tanácsának, hogy az ottani reform. egyháznak azon háromszáz forintot, melyet a harminczadról rendelt kifizettetni, mivel a templomok, prédikátor házak és iskolák körül sok kiadásuk van, azonnal kifizessék. A levél hátán Dési István lelkész aug. 1-ről elismeri, hogy a harminczadról évenként kifizettetni rendelt 300 frtot felvette.

Tört. Tár. 1885. évf. 242. l.

Szerk.

1615. ápr. 3. Egyházi s némileg iskolai rendtartásra vonatkozó intézkedések.

Erd. Prot. Közl. 1872. évf. 45. s köv. sz.

Bodrogi I.

1615. ápr. 5. Bethlen Gábor a deési iskolában tanuló ifjakkak évi száz kalangya vagy kereszt buzát rendel kiadatni.

Erd. Prot. Lap. 1901. 133. l.

Szerk.

1615. okt. 21. Az egész sárospataki ifjuság, tudatják Kassa város bírāja és tanácsával, hogy alumnusukat Szenczi Jánost egyhangulag iskolájuk igazgatójául óhajtják és kérik, hogy ezen előterjesztésüket erősítsék meg.

Tört. Tár. 1891. 341. l.

Szerk.

1615. okt. 31. Bethlen Gábor erdélyi fejedelem a marosvásárhelyi iskola ifjusága számára 150 magyar forint évi segélypénzt rendel a kincstári jövedelmekből és pedig oly meghagyással, hogy az összeg fele Szt.-György, másik fele Szt.-Márton napján adassék ki.

Székely Oklevéltár, VI., 45—46. ll.

Dr. Dékány K.

1615. nov. 7. Pathay István tudatja Kanizsaival, hogy Besztercei György dolgai jó révbe jutottak: míg jobbat nem ad az Isten, a veszprémi iskola kormányzását bízták reá.

Fabó: i. m. 142 l.

Szerk.

1615. decz. 7. Pathay István tudatja Kanizsaival, hogy a pápai iskola rektora Angyal Pálnak külföldi iskolázására rendelt aranyakat alkalomadtán elküldi.

Prot. Egyházt. Adattár, IV. 59. l.

Szerk.

1616. május 7. Pathay István tudatja levelében Kanizsaival, hogy Hathalmi Sándor úr keresztényi érzéstől vezéreltetve, ezer téglát fog ajándékozni a pápai iskola építésére.

Fabó: i. m. 151. l.

Szerk.

1616. szept. 4. A szatmári városi tanács a deákoknak és preceptoroknak járó díjakat meghatározza.

Barcsy G. i. m. 9. l.

Dr. Barcsa J.

1617. január 15. Bethlen Gábor Pareus Dávidnak ajánlja a heidelbergi egyetemre menő levelét vivő ifjakat, Bojti Gáspárt és Szilvási Mártont, kiket neki is jó lelkiismerettel ajánlották, mint jó erkölcsű és tovább való taníttatásra méltókat, akiket nagy bizodalommal ajánl a többiekkel együtt, kiket ezelőtt felküldött gondviselése és a tudományban való építése alá. Köszöni az Irenikát; küldi arczképét.

Rudus Redivivum : Appendix 1. okmány.

Szerk.

1617. jul. 18. Pareus Dávid magasztalja Bethlen Gábort a Krisztus anyaszentegyháza körül tanusított hűsége és áldozatkész-ségéért, hogy uralkodása alatt az igaz vallás emelkedik, a szép iskolák, melyek a kegyességnek és minden erénynek veteményes kertjei, gyarapodnak. Köszöni hozzá küldött leveleit s ajándékát, melyet az Irenikumért küldött, elteszi azt ritkaságai közé.

Rudus Redivivum : Appendix : 5.

Szerk.

1618. ápr. 27. Pareus Dávid tisztelete jeléül küldi Bethlen Gábornak a Mennyei Jelenések könyvéről írt magyarázatát, s kéri, hogy sok gondjai között egy-egy órácskát szakasszon olvasására, s adjon neki helyet könyvtárában. Majd tudatja, hogy Bethlen ott levő alumnusai, mind Bojti Gáspár, mind Szilvási Márton, akiket reá bizott és ezeken kívül még 20 magyar tanuló ifjú, kik most az ő akadémiájukban élnek, elég szorgalommal tanulnak és mindenképen készítgetik jövődöre magukat, hogy neki és az ekléziának róluk való jó reménységüknek megfelelhessenek.

Rudus Redivivum : Appendix : 4.

Szerk.

1618. jun. 21. Bethlen Gábor fejedelem a gyulafehérvári iskolában levő alumnusai közül, mint az előbb felküldötteket, úgy a mostani levelét vivő Károlyi Györgyöt Pareus gondviselésébe ajánlja, ki tudományban és erkölcsben itt kitünvén, reményli, hogy azt nála gyümölcsöztetni fogja. Kéri egyúttal Pareust, hogy jelentse be a választó fejedelemnél azon szándékát, hogy István öccsét, testvérének gróf Bethlen Istvánnak 12 éves fiát, nyelvek tanulásaért és a tudományokban való előmenetelért, a választó fejedelem udvarába a heidelbergi akadémiára óhajtaná elküldeni, mihelyt azért a választó fejedelem válaszát veszi, ott levő alumnusai közül Bojti Gáspárt levelével küldje haza, ki mihelyt békével megjött, azon lesz, hogy kis öccsét vele együtt minél előbb Pareushoz küldhesse.

Rudus Redivivum : Appendix : 2.

Szerk.

1618. jan. 27. Bethlen Gábor értesíti Bojthi Veres Gáspár és Szilvási Márton alumnusait, hogy száz aranyat küldetett nekik s buzdítja őket szorgalomra. Tudatja, hogy megkapta Bojthi panegyrisét és igéri neki, hogy ha tovább is tanulni akar, négy évig fedezni fogja költségeit. Ki is jelöli neki Paduát és Parist, hogy itt folytassa tanulmányait.

Tört. Tár. 1881. évf. 306—307. II. és Koncz I. i. m. 31—32. II.

Dr. Dékáni K.

1618. okt. 10. Bethlen Gábor fejedelem a marosvásárhelyi tanuló-ifjúság számára rendelt 150 frtnyi évi segélypénzt 200 frtra emeli föl.

Székely Oklevéltár, VI. 54. I.

Dr. Dékáni K.

1619. május 18. Valamelyik erdélyi kollégiumból a baranyavármegyei Karancsra rektort kérnek.

Prot. Közl. 1892. 97. I.

Szerk.

1619. márcz. 9. Bethlen Gábor fejedelem tudatja Pareussal, hogy öccsét, ifju Bethlen Istvánt, a hirneves hejdelbergi akadémiába, hozzá tartozókkal együtt megindította. Vajha megáldaná Isten az ő kivánságát és a gyermek bujdosását. Tudatja vele, hogy a választó fejedelemnek külön levélben megköszönte öccse külső gondviselése és az udvari szokásokra való taníttatásáról való gondoskodását. A tudományban való előmenetelére leendő gondviselést Pareusra bizza, ami munkája és fáradsága körülötte leszen, hitesse el magával, hogy nem háládatlanokkal és méltatlanokkal tette.

Rudus Redivivum: Appendix. 3.

Szerk.

1619. okt. 11. Bethlen Gábor erdélyi fejedelem elrendeli, hogy a külföldi akadémiákról visszaérkezett alumnusát Szilvási Márton, akit most a gyulafehérvári iskola mesteréül elbocsátott, hogy azt mindenekben annak módja szerint igazgassa, Léváig vigyék és kísérik.

Sárosp. Füz. 1862. 449. I.

Szerk.

1620. márcz. 26. Bethlen Gábor erdélyi fejedelem meghagyja Nagyszombat város tanácsának, hogy azon hatszáz magyar forintot, melyet Pázmány Péter bizonyos célra náluk letett, az itteni reform. egyháznak fizessék ki, még pedig 300-at templomépítésre, 300-at pedig azon tanulók számára, kiknek eltartására évenként háromszáz forintot rendelt.

Sárosp. Füz. 1862. évf. 449. I. és Stelczer: Geschichtliche Darstellung — Tynau in Ungarn 146. I.

Szerk.

1620. szept. 16. Rákóczy György kéri Rákóczy Zsigmondot, hogy a sárospataki diákoknak Lévay urammal való dolga elintézésére Patakra menjen.

Czelder: Figyelő. 1883. 361. I.

Szerk.

1620. decz. 16. Suri Mihály lelkész tudatja Rákóczy Zsigmond-dal, hogy a pataki iskolának olyan törvényeket készítettek, melyek közé a régieket is felvették, hogy ha tanítók és tanulók a szerint élnek, javára lesz a keresztyénségnek. Egy példányát meg is küldi.

Czelder: Figyelő 1880. 361—363. l.

Szerk.

1621. jan. 8. A sárospataki főiskola törvényei

Békefi: A sárospataki ref. főisk. 1621. évi törvényei 44—72. l. (Ért. a Tört. Tud. köréből XVIII. k.)

Szerk.

1621. okt. 20. Bethlen Gábor levele Alvinczihez, mely szerint Bojthi Gáspár Bethlen Istók mellé adatott tanítónak; bár Bojthihoz a gyermek nem vonzódik „kemény magaviselete“ miatt, mégis meg kell próbálni vele, s e tekintetben meg kell inteni Bojthit, hogy szorgalmasan tanítsa Bethlen Istókot és ne verje, hanem csak ha az intés nem használna.

Koncz J. i. m. 34—35. l.

Dr. Dékáni K.

1621. A sárospataki főiskolai tanulók ifjusági iskolai tanácsa tagjainak kötelességei és esküformája.

Békefi i. m. 73—74. l.

Szerk.

1621. A sárospataki tanuló-ifjuság sáfárjának esküformája.

Békefi i. m. 76. l.

Szerk.

1621. A sárospataki főiskolai tanuló-ifjuság ellenőrének kötelességei és esküformája.

Békefi i. m. 74—76. l.

Szerk.

1621. A sárospataki főiskolai könyvtár könyvtárnokának kötelességei és esküformája.

Békefi i. m. 77—78. l.

Szerk.

1621. márcz. 17. Nyáry István, Miklós és Borbála gyöngyösi malomrészüket, mint elődeik, úgy ők is a kassai ref. egyháznak és iskolának engedik át.

Sárosp. Füz. 1866. évf. 168—169. l.

Szerk.

1621. szept. 18. Pécselyi Király Imre érsekújvári lelkész Kanizsai Pálfi Jánoshoz küldött levelében azt írja, hogy iskolájukban most Jób könyvét fordítják.

Prot. Egyházt. Adattár IV. k. 82. l.

Szerk.

1621. aug. 23. Milotai Nyilas István Ágendája előszavában írja, hogy Debreczenben egy esztendeig s néhány hónapig iskola-mester volt. (1603. jul. 20. — 1604.)

Idézve Irod. Tört. Közl. 1892. 176. l.

Szerk.

1621. A sárospataki főiskolai könyvtár utasítása.

Magyar Könyvszemle 1880. 346. l.

Szerk.

1622. jan. 5. Pécselyi Király Imre Kanizsai Pálfi Jánoshoz küldött levelében üdvözli a pápai iskola új rektorát Váczi Istvánt.

Prot. Egyházt. Adattár IV. k. 84. l.

Szerk.

1622. febr. 25. Szenczi Csene Péter felsődunamelléki püspök, az üresedésben levő pápai rektori állomásra ajánlja a nagyszombati iskola volt rektorát, Sári Istvánt.

Prot. Egyházt. Adattár III. k. 51. l.

Szerk.

1622. febr. 25. Pécselyi Király Imre, a pápai iskola igazgatásáról lemondott Váczi István helyébe Sári Istvánt ajánlja.

Prot. Egyházt. Adattár III. k. 52. l.

Szerk.

1622. máj. Kolozsvári májusi országgyűlés VI. articulusa, a kollégium alapítási tervzetével.

Erd. országgyűl. eml.

Bodrogi I.

1622—1625. A rimaszombati iskolamester évi fizetése.

Bodor István: A rimaszombati egyesült prot. főgimn. tört. 1899. 57. l.

Szerk.

1623. febr. 27. Milotai Nyilas István tiszántúli püspök, végrendeletében iskolai könyveit a nagybányai iskolának hagyományozta.

Irod. Tört. Közl. 1892. 100. l.

Szerk.

1623. ápr. 9. Keserői Dajka János kéri Bethlen Gábort, hogy a fehérvári szegény tanulók kántor-pénzét adassa ki Bojti urammal.

Czelder: Figyelő 1881. 31. l.

Szerk.

1623—1890. A franekeri egyetemen tanult magyarok névsora.

Tört. Tár. 1886. 599—608. l., 702—800. l., 1887. 196—208. l.

Szerk.

1624. nov. 1. A kiskomáromi ref. egyház anyakönyvének följegyzései, melyek közt több adat van az odavaló iskoláról.

Dunántúli Prot. Lap 1897. évf. 31. és 46. l.

Borsos I.

1625. febr. 27. A huszti iskola rektorának évi fizetése és a tanulók számára adott évi segély.

Sárosp. Füz. 1858—59. évf. 682—683. l.

Szerk.

1626. augusztus 22. Bethlen Gábor fejedelem beleegyezik, hogy Szöcs Zsófia (özv. Békási Jánosné) jószágá, minden hozzátartozókkal az ő vallásán lévő seniornak és successorainak lakhelye és birtoka legyen.

Aláírva sajátkezüleg Bethlen Bábor fejedelemtől és a fejedelmi pecséttel megerősítve.

Benkő József: „Transsilvania“, 1778. (II. k. 261. §.) A székelyudvarhelyi ref. coll. tört. Összeállította Kis Ferencz. Okmánytár. V. k. 4—5. lap.

Fazakas J.

1627. A debreczeni ref. kollégiumi deákok 1627—1774-ig használt egyenruhájának képe.

Szücs I.: Debreczen város története. II. k. 926. l. *Dr. Barcsa J.*

1629. január 7. Bethlen Gábor tudatja Alvinczi Péterrel, hogy Bojti Gáspárt Németországba küldötte, hogy valami tudós professzorokat keresne a gyulafehérvári iskolába, és addig ostromolta Alstedius doktort, hogy ide igérkezett, s rajta kívül még más két professzorral is megalkudott, kik májusban már be is jönnek s akkor a fehérvári iskola nem lesz utolsóbb némely németországiaknál.

Szilágyi S.: Magy. prot. egyháztört. monogr. 22. l. és Erd. Prot. Közl. 1879. 26. l.

Szerk.

1629. jun. 17. A nagyváradai zsinat elrendelte, hogy az iskola rektorok szorgalmasan tanítsanak és pedig régi szokás szerint dél előtt először logikát, azután valamely szónokot magyarázzanak, 9 órakor közvizsgát tartsanak; ebéd után először valamely poéta magyaráztassék. Aki másként tesz, hivatalától megfosztatik. A jelesebb iskolákban a kitünő görög írók is, mint például Homer, Demosthenes, Plutarch, Isokrates, Photilides, Pythagoras közórán magyaráztassanak. Az esperes az iskolai tanulókat is szorgalmasan megvizsgálja.

Tóth S. i. m. l. k. 24. l. és Thurzó F. i. m. 57. l.

Szerk.

1629. jul. 13. Bethlen Gábor a Bethlen-kollégium neveltjeinek és az egyházi igehirdetőknek minden maradékait örök időkre megnevesíti.

Váro F.: Bethlen Gábor kollégiuma. 1903. 6—7. l. — E czimerlevél megújított és megerősített 1642., 1668., 1756., 1786.

Bodrogi I.

XVII. század. Bethlen Gábor utasítása kollégiuma számára.

Váro F.: i. m. 1903. 104. és következő lapok.

Bodrogi I.

1629. aug. 31. és nov. 1. Bethlen Gábor végrendeletében a gyulafehérvári kollégium épületire hatezer, fentartására huszezer;

a debreczeninek két ezer forintot, a tokaji hegyen levő Hétszőlő nevű szőlőt, Enyedet minden hozzátartozandókkal, ugymint adójával, dézmájával, azonképen Miriszlót, Felenyedet, Décsét, Musinát, Hidast a bessenyei és henningfalvi porcziót a fehérvári kollégiumnak, a kassai és kolozsvári iskoláknak három-háromszáz, a debreczeni és váradinak négy-négyszáz, a szatmári, nagybányai, marosvásárhelyinek két-két száz, a deési és enyedi iskoláknak 150—150 forintot hagyományozott.

Koncz J.: Bethlen Gábor végrendelete és Századok 1878. 469. l.

Szerk.

1629. szept. 2. Bethlen Gábor fejedelem adománylevele a tokaji hét szőlőről, melyet a kollégiumnak ad.

Váró F.: Bethlen Gábor kollégiuma. 1903. 93. l.

Bodrogi I.

1629. szept. 12. Tállyai Gergely, a sárospataki iskola széniora társaival együtt arra kéri Kassa város biráját, hogy azon 58 forintot, melyet Tarczali János a Bethlen Gábor által részükre kiutalt pénzből magánál visszatartott, s melyet hiába kértek tőle, rajta hajtsa be.

Tört. Tár. 1891. évf. 343. l.

Szerk.

1629—1655. Bisterfeld János Henrik gyulafehérvári tanár életrajza. (Irtta dr. Kvac sala János.)

Századok. 1891. évf. 447—543.

Bodrogi I.

1630. febr. 10. Alstedius Henrik, Piskátor Lajos, Bisterfeld Henrik tanárok felterjesztik Bethlen Gábor özvegyéhez az ő erdélyi hirneves iskolájukat illető 19 pontba foglalt ártikulusokat, és kéri, hogy azoknak foganatosítását a fejedelemasszony rendelje el.

Tört. Tár. 1884. évf. 199—201. l. és Váró F. i. m. 108. l.

Szerk.

1630. febr. 26. Appelius János Gáspár, Bethlen Gábor özvegye Branderburgi Katalin fejedelemasszony udvari német lelkésze, atyjához Appelius Jánoshoz küldött levelében fájdalommal emlékezik arról, hogy mennyire körülvették az ellenkező értelemben levők az özvegyet, már azt hitték mindenek, hogy áttér a pápás egyházba, de ez még eddig nem történt meg. Bethlen 1629. nov. 15-én meghalt.

Rudus Redivivum: Appendix. 6.

Szerk.

1630. jun. 9. A debreczeni zsinat a tanulók és rektorok öltözetére nézve az 1624. váradi zsinat végzéseit megújította, s elrendelte, hogy a debreczeni s más iskolákból rektorságra menő ifjaknak, vagy a rektor, vagy a szenior bizonyítványt adjon.

Tóth S. i. m. I. 27. l.

Szerk.

1630. Nagykőrös város ezen évi számadása szerint Debreczenből vittek ide mestert.

Szilády-Szilágyi: Török Magyarokori Tört. Eml. I. k. 21. l. Szerk.

1631. máj. 29. Bethlen István utasítása Thuri Pál biztosához, melyben a huszti ref. iskolamesternek és a deákoknak évenként kiadandó pénz- és terménybeli járulékokat elősorolja.

Sárosp. Füz. 1858—1859. évf. 688. l. Szerk.

1630. A gyulafehérvári Bethlen főiskola szervezeti szabályai. Tört. Tár. 1879. 797—805. l. és Erd. Prot. Közl. 1872. 11. szám.

Szerk.

1631. jul. 16. Piskolton az esperesek s néhány tekintélyesebb helyi lelkészei összegyűlvén, elvégezték, hogy az iskolai tanulók mindenféle szövetkezésektől és gyűlésektől eltiltatnak. Ha mulhatlanul gyűlést kell tartaniok, a rektor engedelmével tegyék. Kecskeméti Máté könyvtárát oda ítélték a debreczeni iskolának.

Tóth S. i. m. I. 28—29. l.

Szerk.

1631. szept. 7. A nyirbátori közzsinat elrendelte, hogy a rektorságra menő tanulók, rektoraik bizonyítványához az illető esperes beleegyezését és pecsétjét kérik. Mivel az akadémikusok közül sokan pénzüket hiábavalóságokra költik, ezután csak azokat ajánlják a patronusoknak, akik: 1. A pénzt csak tudományos célra fordítják. 4. A hittani és bölcsészeti tudományoknak szorgalmasan neki fekszenek, nyilvános vitatkozásokon résztvesznek. 5. A helyi hitvallással ellenkező szektáktól óvakodjanak.

Tóth S. i. m. I. 29—30. l.

Szerk.

1631. Kanizsai Pálfi János Pathai Istvánhoz küldött levelében megemlékezően az egyházkerületben levő ismerőseiről és egyes viszonyokról, tudatja, hogy Mosoni István a pápai iskola rektora.

Prot. Egyházt. Adattár III. 74. l.

Szerk.

1631. Kanizsai Pálfi János levele Mosoni István pápai rektorhoz, melyben ennek érdemeit elismeri és további kitartó munkára inti.

Prot. Egyházt. Adattár IV. 89. l.

Szerk.

1631. Nagykőrös város számadása szerint ez évben kétszer fizették a mesterért járók utiköltségeit.

Szilády-Szilágyi i. m. I. 23. l.

Szerk.

1632. jan. 7. A pataki deákok azt kérik a Tiszaújlakon zsinatra egybegyűlt atyáktól, hogy találjanak módot az iskola megsindelyezéséről, megkérik azért Rákóczy György erdélyi fejedelmet, hogy az iskolát ne hagyja elpusztulni engedni.

Sárosp. Füz. 1864. évf. 149., 153—155. l.

Szerk.

1632. márcz 3. Debreczenben az esperesek és némely tekintélyesebb lelkészek összegyűlvén, Kecskeméti Dániel perében végeztek, hogy ennek könyvtárára vonatkozólag, a debreczeni főiskola érdekében, az egyházkerületi hatóságnak is be kellett folyni, be is folyt s a peres ügyet elintézte.

Tóth S. i. m. 30. 1.

Szerk.

1632. jun. 23. ifj. Rákóczi György értesíti anyját tanulása eredményéről.

Szilágyi S. : Lorántffy Zsuzsánna 51. 1.

Szerk.

1632. A városi számadás szerint a nagykőrösi mesterért járt Szabó István utiköltségét kifizették és két pápai szupplikánsnak adtak 50 denárt.

Szilády-Szilágyi i. m. 35. 1.

Szerk.

1633. Kiskomárom. Irta Csire István. Ebben a kiskomáromi ref. iskolára vonatkozó adatok.

Dunántúli Prot. Lap. 1890. évf. 332. 1.

Borsos I.

1633. márcz. 20. I. Rákóczy György fejedelem hivatkozva Bethlen Gábor adományára, szintén 200 frtot rendel a kincstári jövedelmekből a marosvásárhelyi iskolának, meghagyja azért Kapi András tordai főispánnak és az erdélyi tizedek főárendatorának, hogy azt évi két részben, Szent-György és Szent-Márton napján fizesse ki.

Székely Oklevéltár, VI. 55. 1.

Dr. Dékáni K.

1633—1655. A nagybányai ref. főiskola rektorainak névsora.

Thurzó i. m. 273—275. 1.

Szerk.

1633—1724. A nagybányai ref. főiskola széniorainak névsora.

Ugyanott 96—97. 1.

Szerk.

1633—1755. A nagybányai ref. főiskola anyakönyvébe beirt tanulók névjegyzéke.

Thurzó : A nagybányai ref. főisk. tört. 171—210. 1. — Betürendbe is közli ugyanott 62—87. 1.

Szerk.

1633. Magyar tanulók levele a bázeli egyetemről.

Századok 1870. 491. 1.

Szerk.

XVII. század. Nagyobb ref. iskolák a dunántúli ref. egyházkerületben, a XVII. század első felében.

Révész : Figyelő 1870. 613. 1.

Szerk.

1634. febr. 7. A gyulafehérvári iskola professzorainak levele Duraeus János hires angol theologushoz, melyben helyeslik ennek a ker. egyházak közötti békére czélzó munkálatait.

Lampe—Ember, i. m. 379. l.

Borsos I.

1634. febr. 20. Tolnai István sárospataki pap s kollégiumi kurátor kéri Rákóczy György fejedelmet, hogy mivel a Ruszkai professzor szolgálati ideje letelik és már nem igen lesz marasztalható, promoveáljon a fejedelem Németországon két ifjú alumnust, akik a pataki iskolának felajánlják szolgálatukat.

Prot. Egyh. és Isk. Lap 1875. évf. 618—619. l.

Marton S.

1634. okt. 2. Tolnai tudatja Rákóczi fejedelemmel, hogy egyik németországi alumnusa meghalt, a pataki professzorok pedig nem akarnak már maradni s várják a fejedelem rendelkezését.

Prot. Egyh. és Isk. Lap 1875. évf. 747—749. l.

Marton S.

1634—1784. Ama magyarországi tanulók nevei, akik ezen másfélszázados időköz alatt az utrechti egyetemen tanultak.

Veszprémi i. m. IV. k. 137. l.

Borsos I.

1735. márcz. 15. A sárospataki kollégium pártfogósága, az 1722. tállyai konvent végzéseit a megváltozott s előnyösen javult helyzethez alkalmazza, részben változtatja, Szathmári Mihályt az igazgatóságban állandósítja, az alumnusok számát 70—100-ra emeli; gondoskodik az iskola gazdasági ügyeinek megfelelőbb kezeléséről, rendezi a professzorok fizetését, intézkedik a tanítás és a fegyelem rendje ügyében.

Prot. Egyháztört. Adattár. III. 34—37. l.

Szerk.

1635. márcz. 18. A Dunavecsén tartott zsinaton alkotott iskolai törvények.

Sárosp. Fü. 1862. évf. 567. V. ö. Földváry L. Adalékok I. 144. l.

Szerk.

1635. aug. 27. Iktari gróf Bethlen István Hunyad és Máramaros vármegye örökös főispánja végrendeletében az ecsedi ref. iskolának hagyja azon porcsalmi birtokát, melyet ratócsi Gyuláfy Borbála grófnőtől, néhai kapi Kapy András özvegyétől négyezer forintért vásárolt, valamint azt a másik porcsalmi birtokát is, melyet előbb gróf Pongrácz Pál és Szigethi Miklósnak hagyott, nemkülönben a korcsmában az italméresi jogot.

Sárosp. Fü. 1862. évf. 546—554. l.

Szerk.

1635. szept. 7. A nagybányai akadémikus ifjakra vonatkozó végzések.

Thurzó i. m. 48. l.

Szerk.

1635. Nagykőrös városa Debreczenből mestert kérő követének költségét fizette.

Szilády—Szilágyi i. m. 41. 1.

Szerk.

1636. jan. 12. Kanizsai Pálfi János püspök Soós István és Látrányi Tamás dunántúli ifjakat Tiszabecsi Tamás kolozsvári lelkésznek oltalmába ajánlja.

Prot. Egyházt. Adattár. III. 79. 1.

Szerk.

1636. jan. 26. Kanizsai Pálfi János dunántúli püspök Látrányi Tamás és Soós István dunántúli ifjakat a gyulafehérvári iskola professzorainak pártfogásába ajánlja.

Prot. Egyházt. Adattár. III. 77—78. 1.

Szerk.

1636. febr. 9. Rákóczy György erdélyi fejedelem térítvénye, melyben elismeri, hogy azt a 20.000 forintot, melyet elődje, Bethlen Gábor fejedelem a gyulafehérvári kollégium tanárainak tartására és azon hatezer forintot, melyet azon kollégium építésére végrendeletileg hagyományozott, gróf Bethlen Istvántól kölcsön felvette, s míg visszafizetheti, évenként másfélezer forint készpénz-kamatot ad a kollégiumnak. Ha pedig meg nem adhatná életében, s az országgyűlésen ennek visszafizetésére nézve határozatot nem hozathatna, akkor magyarországi jószágaiból megvehetik.

M. Tud. Akad. Értekezések a Tört. tud. köréből. XI. köt. VI. sz. 13—14. 1.

Szerk.

1636. jul. 12. Rákóczy utasítást ad Tolnainak, hogyan bánják a pataki iskolába küldött idegen származású professzorral.

Prot. Egyh. és Isk. Lap 1875. évf. 802. 1.

Marton S.

1636. okt. 13. Rákóczy Tolnaihoz irt levelében örömét fejezi ki a pataki iskola jó állapota fölött.

Prot. Egyh. és Isk. Lap 1875. évf. 803. 1.

Marton S.

1637. jul. 6. Tolnai István levele Rákóczy Györgyhez, melyben értesíti, hogy a pataki iskolában az utóbbi két évben közel 40 tanuló számára épült 16 szoba, s ha 4 tanító volna is, adhatnának nekik munkát; különösen óhajtott volna a most külföldről hazatért Bányai Lajost megmarasztani, aki sok hasznot tehetne a Kereszturítól tanult módszerrel.

Prot. Egyh. és Isk. Lap 1875. évf. 1123—1125. 1.

Marton S.

1637. jul. 14. Rákóczy György levele Tolnai Istvánhoz, melyben helybehagyja a pataki iskola-épület bővítését s megengedi, hogy Bényei mester legyen, Verőci pedig marasztassék, mert a

tudós emberek több hasznot tesznek a predikátori hivatalnál is, ha tanítanak a scholában.

Prot. Egyh. és Isk. Lap 1875. évf. 1191—1192. 1. *Marton S.*

1637. jul. 31. Tolnai István örvend, hogy a Fejedelem a pataki iskolában hagyja Bényeit.

Prot. Egyh. és Isk. Lap 1875. évf. 1220—1222. 1. *Marton S.*

1637. aug. 17. Kutasi Mihálynak a pápai iskolát is érdeklő végrendelete.

Prot. Egyh. és Isk. Lap 1877. évf. 308—309. 1. *Marton S.*

1637. aug. 13. Tolnai jelenti Rákóczy fejedelemnek, hogy Valerius professzor ideje letelik, óhajtáná megmarasztani.

Prot. Egyh. és Isk. Lap 1875. évf. 1222—1223. 1. *Marton S.*

1637. aug. 17. Rákóczy megengedi Tolnainak, hogy Valerius professzort marassza.

Prot. Egyh. és Isk. Lap 1875. évf. 1223—1224. 1. *Marton S.*

1638. márcz. 30. Syderius István akadémikus levele Nagybánya város tanácsához.

Thurzó Ferencz i. m. 137. 1. *Szerk.*

1638. április 23. Tolnai javasolja Rákóczynak, hogy miután a pataki iskola szolgálatára most elég alumnusai vannak a fejedelemnek Németországban, most ne küldessék új alumnus ezen iskolából.

Prot. Egyh. és Isk. Lap 1875. évf. 1348—1350. 1. *Marton S.*

1638. okt. 6. Geleji István püspök, Alstediusz Henrik gyulafehérvári professzor, Csulay György udvari predikátor elismerik, hogy azon 20.000 forintot, melyet Bethlen Gábor a gyulafehérvári iskolának hagyományozott, melyet Rákóczy György mindjárt 1630-ban az ország akkori közönséges szükségére kölcsön felvett, nyolczad-félévi kamatjával, 11250 frttal együtt visszafizette, azt Rákóczytól felvették és örökre megnyugtadják önagyságát, hogy sem rajta, sem utódain ezt nem kereshetik. A kollégium felépítésére pedig 10768 forintot fordított Rákóczy.

M. Tud. Ak. Ért. XI. köt. VI. szám. 16—19. 1. *Szerk.*

1638. nov. 4. Rákóczy írja Tolnainak, hogy helybehagyja Tolnai Jánosnak főmesterré beállítását, s inti, hogy nem kell az öreg deákságnak annyira kedvezni, hogy ő érettük a nemes emberek gyermekei az iskolából kifogyjanak.

Prot. Egyh. és Isk. Lap 1875. évf. 1385—1386. 1. *Marton S.*

1638. nov. 10. Miskolczi István zemplénmegyei esperes elnöklete alatt tartott zsinat, nyolcz pontban összegezte azon kívánalmait, amelyeknek teljesítését követelte Tolnai Jánostól, kit Rákóczy György az itteni iskola igazgatójául kinevezett, mielőtt állásába igttattnék, t. i. a hely. hitv. és hejdelbergi kátét helyesli; ezeket igaz értelmök szerint tanítja; az esperest, s az iskola felügyelőjét felsőbbjeinek ismeri; a külföldön kötött szövetséget (összeesküvést) felosztatja, annak célját, rendeltetését az esperessel közli; az egyházban nem gyűjt külön társulatot; az egyházi testületeket nem kisebbiti; a pataki iskolában érvényben levő törvényeket megtartja; az 1638. szept. 22. debreczeni zsinat határozatának magát aláveti.

Sárosp. Füz. 1857. 176. 1. és Bod. Hist. Hung. III. 288. 1. *Szerk.*

1638. nov. 11. Tolnai János és Mohácsi János levele Miskolczi István zempléni espereshez, melyben az egyháznak ügyük miatt levő baja s nyugtalansága felett keseregnek, s magukat annak okozóiul nem ismerik el: Miskolczi ezt nyolcz pontban megczáfolja.

Sárosp. Füz. 1857. évf. 336—343. 1.

Szerk.

1638. nov. 27. Miskolczi István esperes tudatja Rákóczy György erdélyi fejedelemmel, hogy még most Fövényesi István a pataki iskola rektora és az általa a gimnázium mesterei s igazgatói közé igttatandóul kijelölt Tolnai János azt még most el nem nyerheti, s csak oly feltétel alatt fogják alkalmazni, ha az egyház határozatainak magát aláveti, a térítvénynek aláír, az összeesküvést felosztatja, ennek okmányát széttépi, különben semmi okát sem látják, miért szállhatnának annyira alá, hogy a pataki iskolában az ifjúságot ő tanítsa, azon aggódván, nehogy az egyház kútfejét, a növeldét megmérgezze.

Sárosp. Füz. 1857. évf. 347—349. 1.

Szerk.

1638. decz. 2. Geleji István arra kéri Rákóczy Györgyöt, hogy a külföldön levő alumnusaik segélyért folyamodtak, amit nekik szánt, küldje el. A gyulafehérvári iskola Alstedius halálával igen alászállott, s ha Bisterfeld késik, az ifjúság meg kezd oszlani. Dicséri Rákóczyt Alstedius árváihoz való kegyelmességéért, aki úgy halt meg, mint egy tökéletes orthodox és tudós theológus. Utolsó idejében iskolai kéziratát átok alatt megégettetni rendelte, de Gelejiék ennek ellent mondtak, ekkor néhány darabra szétvágta és az árnyékszékre vettette; de onnan kivetették, hogy majd Bisterfeld kezéhez adják.

Irod. Tört. Közl. 1894. 337. 1.

Szerk.

1638. decz. 7. Miskolczi István leírja, hogy a nemesek zempléni gyűlésén, Bátкаи István alispánnal élükön, hogyan vették a világiak Tolnai Jánost védelmükbe.

Sárosp. Füz. 1857. évf. 344—345. 1.

Szerk.

1639. jan. 6. Béneyi János sárospataki professor folyamodványa Rákóczy Györgyhez, melyben jelent a nemes tanulókról, kik 35-en vannak, ajánlja, hogy a tanulók egy mestertől függjenek, ki mellé négy-öt kallaboratort kellene rendelni.

Révész: Figyelm. 1875. 526—529. 1.

Szerk.

1639. okt. 11. Leleszi János franequeri egyetemi tanuló levele Nagybánya város tanácsához.

Thurzó i. m. 138. 1.

Szerk.

1639. decz 28. Rákóczy levele Tolnaihoz, melyben szánakozik Valerius professor halálán s igéri, hogy árváit gondjába veszi.

Prot. Egyh. és Isk. Lap 1875. évf. 1386—1387. 1.

Marton S.

1639. Nagykőrös város számadása szerint ez évben ismét Debreczenből kértek mestert.

Szilády-Szilágyi i. m. 88. 1.

Szerk.

1640. máj. 30. Geleji Katona István bizonyítja hogy az I. Rákóczy György által diákok taníttatására rendelt öt ezer tallérből Kékedi Zsigmondtól négyezer tallért felvett, az ötödik ezret pedig Besenyőért tudták be.

Tört. Tár. 1890. évf. 181. 1.

Szerk.

1640. okt. 22. Geleji Katona István erdélyi püspök, Tolnai János sárospataki rektor azon eljárására nézve, hogy felsőbbsege megkérdezése nélkül Keckerman logikáját az iskolából kiküszöbölte, Rákóczy György felhívására azt véleményezi, hogy jobb volna Tolnai uramat a pataki mesterségből kivenni, mint a logikát letenni.

Sárosp. Füz. 1857. évf. 176—180. 1.

Szerk.

1640. nov. 10. Rákóczy írja Tolnai Istvánnak, hogy ha Tolnai János professor magaviseletét nem emendálja, esztendeje elteltével elbocsáttatik.

Prot. Egyh. és Isk. Lap 1875. évf. 1387—1388. 1.

Marton S.

1640. A gyulafehérvári zsinat kánonai, melyek közül a harmadik az iskola-rektorokra vonatkozik.

Bod P. Hist. eccl. Lib. III. 390. 1.

Borsos I.

1640. Nagykőrös város számadása szerint Debreczenbe küldtek mesterért.

Szilády-Szilágyi i. m. 93. 1.

Szerk.

1641. márcz 14. Geleji István püspök levele szerint Szatmári János volt a nagyenyedi kollégium javainak felügyelője.

Prot. Közl. 1887. 109. 1.

Szerk.

1641. ápr. 15. Tolnai István levele Rákóczyhoz, melyben óhajtanónak tartja, hogy Béneyei megmaradjon professornak Tolnai János mellett. Németországba küldendő három akadémiust ajánl a fejedelemnek alumnusokul a pataki iskola szolgálatára.

Prot. Egyh. és Isk. Lap. 1875. évf. 1445—1447. 1. *Marton S.*

1641. decz. 12. Tolnai tudósítja a fejedelmet, hogy külföldi akadémiáról hazajött Szentpéteri Mihályt beállította a pataki iskolába harmadik tanítóul.

Prot. Egyh. és Isk. Lap 1875. évf. 1485—1486. 1. *Marton S.*

1642. ápr. 4. Tolnai írja Rákóczynak, hogy még nem talált olyan alkalmas ifjakat fejedelmi alumnusokul, akik a pataki iskolának emelésére szolgáljanak, pedig olyat akar, mert Veréczy távozása óta nem látott nevededést az itteni iskolában.

Prot. Egyh. és Isk. Lap 1875. évf. 1514—1515. 1. *Marton S.*

1642. máj. 25. Bodor Benedek levele Rákóczy Györgyhez, melyben tudatja a sárospataki iskola fogyatkozásait, a tanulók elégedetlenségét.

Czelder: Figyelő 1885. 499. 1. *Szerk.*

1643—1884. Az utrechti egyetemen tanult magyar ifjak névsora.

Erd. Prot. Közl. 1885. 213—219. 1. *Szerk.*

1644. Nagykőrös város számadása szerint ide mestert hozattak Debreczenből.

Szilády-Szilágyi i. m. I. 516. 1. *Szerk.*

1645. Nagykőrös Sárospatakról kért mestert.

Szilády-Szilágyi i. m. I. 123. 1. *Szerk.*

1646. febr. 27. Szemere Pál tudatja Rákóczy György erdélyi fejedelemmel, hogy a kassai udvari iskolából Zsatosi Mihály rektort Ujlakra vitték lelkésznek, s helyébe Patakról másikat vittek.

Révész: Figyel. 1874. évf. 182. 1. *Szerk.*

1646. február 14. A tokaji zsinaton elhatározták, hogy a külföldi akadémiákra menő ifjaknak addig nem kell segínyt adni, míg esküvel arra nem kötelezik magukat, hogy a helv. hitvallás és heidelbergi kátéval ellenkező tudományt nem tanítanak; ha hazajönnek a püspökhöz, a tiszáninneniek az esperesekhez menjenek, s hitükéről számot adjanak.

Sárosp. Füz. 1860. évf. 145. 1. *Szerk.*

1646. jun. 10. A szatmárnémeti zsinat kánonai, amelyek közül több §. az iskolákról s azok rektorairól intézkedik.

Bod. P. i. m. III. 393. 1. *Borsos I.*

1646. Szilágyi Benjamin István a szatmárnémeti zsinat végzéseiről írott munkájában leírja, hogy abban az időtájban miféle tudományokat tanítottak s micsoda tankönyveket használtak a sárospataki iskolában. A tankönyvekről szóló rész olvasható.

Szombathy J. i. m. 139. l.

Borsos I.

1646—1741. A zilahi ref. gimnáziumnál működő 38 rektor neve a szolgálati évek feltüntetésével.

A zilahi ev. ref. főtanoda 1877—8-ik tanévi első Értesítője 5—6. l. és a zilahi áll. s. ev. ref. koll. Ért. 1894—95. V. l.

Fóris M.

1646. Nagykőrös város számadása szerint prédikátor uram beszegőtségekor az öreg deákok kántálásáért fizettek 75 denárt.

Szilády-Szilágyi i. m. I. 132. l.

Szerk.

1647. április 3. és június 21. Egyházmegyei határozatok a nagybányai ref. deákokról.

Thurzó F. i. m. 49. l.

Szerk.

1647. szept. 10. P. Patai Sámuel tolnai lelkész és esperes levele Szilágyi Benjamin Istvánhoz, a sárospataki iskola rektorához, melyben számos adat van a felső- és alsóbaranyai református superintendentia iskoláiról, különösen pedig a tolnai, veresmarti, laskói és pécsi iskolákról.

Lampe-Ember: Hist. eccl. Hungar. 661—673. l. és Földváry i. m. I. k. 160—169. l.

Borsos I.

1647. Nagykőrös Debreczenbe küldött mesterét.

Szilády-Szilágyi i. m. I. 142. l.

Szerk.

1648. jun. 20. A zemplén-, abauj-, borsod- és ungvármegyei lelkészek Sárospatakon tartott gyűlésükben új iskolai rendtartást állapítottak meg és megszabták, hogy melyik iskolában mit kell tanítani. Városi iskolák voltak a tolcsvai, bényei, mádi, zempléni, gálszécsi, helmeczi, szerencsi, szentpéterei, ujlaki; nagyobb városi iskolák a miskolczi, rimaszombati, szikszói, tállyai, szántói, ungvári; a partikuláris iskolák, melyek közelébb a pataki gimnázium alá rendeltettek, a gönczi, tarczali, tokaji, kereszturi, liszkai, ujhelyi, végül külön tantervet és rendszabályt a pataki iskola számára.

Sárosp. Füz. 1862. évf. 445—448. l. — Molnár A.: A közokt. tört. Magyarorsz. 320—321. l. — Szombathy i. m. 141. l.

Szerk.

1648—1762. A harderwijki egyetemen járt magyarországi ifjak nestora.

Irod. Tört. Közl. 1891. 433—436. l.

Szerk.

1648. Csehi András akadémikus ifju levele Nagybánya város tanácsához.

Thurzó F. i. m. 141. l.

Szerk.

1649. Nagykőrös városa Sárospatakra küldött mesterért.

Szilády-Szilágyi: i. m. I. 156. l.

Szerk.

1650. ápr. 3. A debreczeni ref. kollégium 1650. évi törvényének 7-ik pontja a kollégiumi könyvtár megőrzéséről.

Szücs István: i. m. II. k. 625. l.

Dr. Barcsa J.

1650. szept. 4. A tasnádi közsinaton tartott vitatkozásban részt vettek: Csehi András nagybányai és Tofeus Mihály theol. doktor, váradi iskola-rectorok.

Tóth S. i. m. I. 36. l.

Szerk.

1650. nov. 10. Rákóczy Zsigmond megküldi Klobusiczky Andrásnak Comenius díjlevelét, utasítja, hogy a sárospataki iskola nyomdáját alkalmas épületben helyezze el és csatolja leveléhez a nyomdász évi fizetéséről való, anyjával történt megegyezést.

Magyar Könyvszemle 1886. 13. l.

Szerk.

1650. nov. 29. A kiskomáromi várórség köszönetét nyilvánítja Lorántfi Zsuzsánnának, amiért 320 tallért küldött nekik valamí állandó jószág szerzésre, predikátoraik és iskolamestereik eltartására, ígéri, hogy egyedül a kijelölt célra fogják azt fordítani.

Révész: Figyelm. 1876. évf. 459. l.

Szerk.

1650. Nagykőrös városa a mester-hozatal költségeit fizette. Lelkésze fiai ekkor Miskolczon tanultak.

Szilády-Szilágyi: i. m. I. 163. l.

Szerk.

1650—1763. Ama magyarországi s legnagyobb részt ref. tanulók nevei, akik ezen idő alatt a leydeni egyetemen tanultak.

Weszprémi, i. m. IV. köt. 132. l.

Borsos I.

1650—1652. A marosvásárhelyi iskola törvényei.

Békefi: A marosvásárhelyi ref. isk. XVII. sz. törvényei. 26—37. l. (Ért. a tört. tud. köréből. XVIII. köt.) és Koncz i. m. 66—79. l.

Szerk.

1651. május 15. Bottka Ferencz arra kéri Klobusiczky Andrást, hogy a hajdan virágzott, de most pusztulásnak indult pápai iskola számára küldjön rektort Sárospatakról s általában indítsa jótékony-ságra Lorántffy Zsuzsánna fejedelemasszonyt a szomorú helyzetben levő dunántúli egyházak iránt.

Révész: Figyelm. 1876. évf. 43. l.

Szerk.

1651. okt. 20. Szászváros birája s tanácsa kéri II. Rákóczy Györgyöt, hogy a tizedért folytatott pert javukra döntse el, hogy mint eddig, ezután is a papokat s mestereket fizesse.

Amlacher: Urkundenbuch etc. Amlacher magángyűjteménye. 234—5.

Dr. Kristóf Gy.

1651. okt. 28. Rákóczy Zsigmond levele Klobusiczky Györgyhöz, melyben felhívja a sárospataki iskola járandóságának megküldésére.

Czelder : Figyelő. 1886. 423. 1.

Szerk.

1651. A nagybányai reform. főiskola tanulóinak 31 fejezetből álló törvényei.

Thurzó : A n.-bányai ref. főisk. tört. 211—220. 1.

Szerk.

1651. A nagybányai deákoknak és gyermekeknek tanulási rendéről szóló 5 pontból álló törvény.

Thurzó i. m. 223—226. 1.

Szerk.

1651. A nagybányai főiskola tanulóinak igazgatásáról szóló 6 pontból álló törvény.

Thurzó i. m. 227—229. 1.

Szerk.

1651. A nagybányai iskolai senior és contra scriba eskü-mintája, melyben tiszte is előszámláltatik.

Thurzó i. m. 269. 1.

Szerk.

1651. Lorántffy Zsuzsánna általt rendelt évi fizetése Komenius Ámós Jánosnak, Tholnay János sárospataki rektornak, Tofeus Mihály másod-rektornak és Szöllősi János harmadik rektornak és az iskolában tanuló ifjuságnak adott évi járulék.

Szilágyi : i. m. 77. 1.

Szerk.

1651. Nagykőrös város a mester-hozatal költségeit kifizette.

Szilády-Szilágyi : i. m. I. 165. 1.

Szerk.

1652. márcz. 13. A Pathai Sámuel püspökségében Kecskeméten tartott Synodus közönséges végzése, melyek között a IV. és V. regula a schola-mestereket és a scholákbeli magaviseletet szabályozza.

Földvári L. : Adalékok I. rész. 172—174. 1.

Marton S.

1652—1807. A sárospataki kollégium világi gondnokainak nevei, rövid életrajzi adatokkal.

Szombathy : i. m. 105. 1.

Borsos I.

1653. jún. 15. A nagybányai közsinaton Tarpai András váradi rektort a bihari lelkészi állomásra ordinálták.

Tóth S. i. m. I. 37. 1.

Szerk.

1653. A kassai egyház kéri Lorántffy Zsuzsánát, hogy papot, mestert, kántort, deákot tarthasson, ezután is adassa ki Regéczből a szokott évi járulékot. A fejedelemasszony tudatja velük, hogy a

járlékok helyett egy szőlőt vett és adott az egyháznak, melynek már hasznát is vették, de kész még ahhoz egynehány száz forint erő szőlőt venni.

Czelder : Figyelő 1883. 551. 1.

Szerk.

1653. A gönczi iskola üldözésekor Csáky István, Göncz földesura áldozatkészségével egy hatalmas palánk-kerítést vonatott a templom, parókhia és iskola körül, úgy, hogy a ref. templomba menők elől elzárta az utat, a parókhíát és iskolát pedig szűk térre szorította, úgy, hogy egyik sem felelhetett meg feladatának. A vármegyei vizsgáló-bizottság Csákyt jogtalan birtokfoglalásért a palánk elbontására és elhordatására kötelezte, ellenkező esetre az 1647. évi LIV. t.-cz. alapján 600 frt birságra ítélte. Az ítéletet Abaujmegye igazságszerető törvényhatósága helybenhagyta

Sárosp. Lapok 1884. évf. 376. 1.

Dr. Barcsa J.

1653. Papi és tanítói díjlevelek a komáromi egyházmegyében a XVII. és a XVIII. században.

Dunántúli Prot. Lap 1893. évf. 681., 701., 715., 730., 747. és 763. 1.

Borsos I.

1653. Nagykőrös város számadásában az ottani öreg és apró diákokról van szó. Debreczenből hoztak mestert.

Szilády-Szilágyi i. m. I. 185. 1.

Szerk.

1654. márczius 28. Nyikos János felső-dunamelléki püspök összehívó levele. Adatok találhatóak benne a komáromi, nagyszombati és újvári iskolákra.

Dunántúli Protestáns Lap 1893. évf. 59. 1.

Borsos I.

1654. jul 13. II. Rákóczy György erdélyi fejedelem átírja és megerősíti a Rikán belől (ma Háromszék vármegye) lakó reformátusok és unitáriusok részére Bethlen Gábor által Medgyesen, 1614. aug. 10-én kiadott, és I. Rákóczy György által Fogarason, 1647. május 10-én átírt és megerősített kiváltságlevelet, mely a sepsi, kézdi, orbai és miklósvárszéki reform. és unit. egyházakat egy külön egyházi szervezetben, a századok folyamán a háromszéki székelység jogai és érdekei védelmezésében sok érdemet szerzett, u. n. Rikán belőli Egyházi Közönségben (communitas) egyesíté, mely Egyházi Közönség az 1848—49-iki szabadságharcz lezajlása után, midőn „elnémultak Gábor Áron ágyui, midőn a szabad székelyek kezéből kitorték a kardot, midőn erőteljes ifjaink és férfaink nagy része örök álmát pihente a véres csatamezőkön, más része hontalanul bujdosott az erőszak üldözése elől“, a hon védelmére más fegyvert kovácsolt, a magyar nemzeti szabadság keleti védbástyájára a közművelődés zászlaját tűzte ki, mely alatt lelkes agitációjával egyesítve Háromszék igaz székelységét, a ma

már virágzó sepsiszentgyörgyi államilag segélyezett ev. ref. Székely Mikó-kollégium alapját lerakta.

A kommunitás kiváltságlevele közölve: „A sepsiszentgyörgyi államilag segélyezett ev. ref. Székely Mikó-kollégium alapításának története“. Irta Domján István, c. m. 59. és köv. l.
Csutak V.

1654. jul. 7. II. Rákóczy György a marosvásárhelyi iskolának 200 forint évi segélyt rendel a tizedekből, meghagyván gyerőmonostori Kemény János fehérmegyei főispánnak, Fogaras vára és udv. lovassága főkapitányának, hogy azt évi két részletben, Szent-György és Szent-Márton napján fizesse ki.

Székely Oklevéltár VI. 198. l.

Dr. Dékáni K.

1654. szept. 23. Lorántffy Zsuzsánna levele, melyben bizonyos summa pénzről beszél, melyet a mult esztendőben némely Felföldi eklézsiák predikátorai, de különösen scholamesterek és scholák tartására konferált.

Sárosp. Lapok 1893. évf. 790 l.

Dr. Barcsa J.

1654—1664. Pápai Páriz Ferencz naplójegyzeteiben saját tanulói előmenetelén, az egyes tantárgyakon, tanárokon kívül, a gyulafehérvári és nagyenyedi főiskolákra vonatkozólag számos adatot sorolt fel.

Irod. Tört. Közl. 1892. 388—392. l.

Szerk.

1654. A nagybányai ref. főiskolának a városi tanács által is jóváhagyott törvényei.

Thurzó i. m. 254—272. l.

Szerk.

1655. jan. 6. Bisterfeld Henrik gyulafehérvári professzor végrendelete.

Bod. i. m. III. k. 446. l.

Borsos I.

1655. okt. 30. Baziriusz Izsák gyulafehérvári professzor levele Kereszturi Pálhoz, II. Rákóczy György udvari papjához.

Bod. i. m. III. k. 449. l.

Borsos I.

1656. Baziriusz Izsák Bethlen-kollégiumi tanár életrajzára, gyulafehérvári szereplésére vonatkozó oklevelek I—XVIII.

Tört. Tár. 1889. évf. 491. és köv. l.

Bodrogi J.

1655. A nagybányai ref. főiskola rektorainak fizetés-levele.

Thurzó F. i. m. 17. l.

Szerk.

1655. 15 pontba foglalt kiegyenlítése a marosi egyházmegye esperese, a városi papok, polgárok és az iskola igazgatója, valamint a deákok között 1652-ben keletkezett viszálynak. Szó van benne

tanulmányi ügyekről, az évenként négyszer tartandó vizsgálatokról, fegyelmi, fenhatósági dolgokról. Világot vet némely gazdasági ügyekre, pénzkezelésre, adományok hovaforrására, a hivatalnokok jövedelmeire, azokról való leszámolásra. Az iskola könyvtáráról is rendelkezik s utasít arra, hogy mi legyen a rend az iskola területén, hogyan intéztessenek el a diákok vizsálykodásai, miképen kell gondoskodni leltárak készítésével is az iskolai vagyonról s az örökös adományokat mimódon kell folytonosan ellenőrzésben tartani.

Koncz J. i. m. 79—81. l.

Dr. Dékáni K.

1655. Nagykőrös város számadásában az ottani öreg és apró deákokra tett és a Debreczenbe mesterért menő küldött költségéről van szó.

Szilády-Szilágyi i. m. I. 211. l.

Szerk.

1656. április 8. Orosztoni Zsuzsánnának a pápai iskolát is érdeklő végrendelete.

Prot. Egyh. és Isk. Lap 1877. évf. 375—377. l.

Marton S.

1656. május 13. Baziriusz Izsák gyulafehérvári professzor levele Szatmári Miklós tiszántúli püspökhöz.

Bod. i. m. III. k. 450 l.

Borsos I.

1656. aug. 1. Taly András füzesgyarmati lelkész, Istenben kimult Perlaki Márton lévői prédikátor és szenior veje, azon levelében, melyben hallgatóival együtt iskolájuk építésére segílyt kér Lorántffy Zsuzsánnától, említi, hogy 1647-ben a lévői iskola rektora volt.

Révész: Figyelm. 1876. évf. 318. l.

Szerk.

1656. szeptember 3. A böszörményi rész zsinat a nagyváradai iskola kicsapongásainak megvizsgálására egy küldöttséget nevezett ki, kiknek tisztükké tette, hogy a megbántódott debreczeni deákok dolgát is igazítsák el; végre elrendelte, hogy a mesterek és a váradai neutralisták tógát viseljenek.

Tóth S. i. m. I. 40. l.

Szerk.

1656. A kassai ref. iskola megújított törvényei.

Tört. Tár. 1893. 550—558. l.

Szerk.

1657. febr. 1. A deákok lázadása a városi tanács ellen, kik az új szigorú törvények miatt az iskolát pusztán hagyták.

Debreczeni főgimn. Ért. 1894—5. évről 18. l. és dr. Barcsa i. m. 59. l.

Dr. Barcsa J.

1657. márcz. 11. A Nyirbátorban tartott Thornai P. Istvánt püspökké választó zsinaton, Lippai Sámuel sárospataki tanár is jelen volt.

Tóth S. i. m. I. 41. I.

Szerk.

1657. ápr. 23. Lorántffy Zsuzsánna a fehérvári privátus diákoknak 1000 frtot ad.

Erd. Prot. Közl. 1875. évf. 5. sz.

Bodrogi I.

1657. június 2. Horti István nagybányai rektor óhajtása szerint, a városi tanács elrendelte, hogy az iskolát osztályonként kell igazgatni; halott-temetés idejét a rektor és nem a kántor rendeli el; temetésre egy osztály menjen el, nevezetes emberére az egész iskola; minden osztály számára egy külön terem legyen.

Thurzó i. m. 49. I.

Szerk.

1657. A debreczeni tanács által alkotott s a főiskolára vonatkozó 17 pontból álló szabályzat.

Révész: Figyelme. 1874. 395—397. I.

Szerk.

1657. A debreczeni ref. főiskola 1657-iki törvényei.

Békefi: A debreczeni ev. ref. főisk. XVII—XVIII. század törv. 79—117. I.

Szerk.

1657. A kassai reform. iskola törvényei.

Tört. Tár. 1893. 550—558. I.

Szerk.

1657. Apáczai Cseri János levele Lorántffy Zsuzsánnához, melyben a kolozsvári iskola számára segílyt kér tőle.

Erd. Prot. Közl. 1875. 5. sz.

Bodrogi I.

Lorántffy Zsuzsánna a kolozsvári ref. kollégiumhoz 1000 frt alapítványt tesz.

Erd. Prot. Közl. 1875. 5. sz.

Bodrogi I.

1658. Horti István nagybányai ref. főiskolai rektorra vonatkozó feljegyzés.

Thurzó F. i. m. 28. I.

Szerk.

1658. decz. 4. Püspöki János nagybányai rektorra vonatkozó feljegyzés.

Thurzó F. i. m. 29. I.

Szerk.

1658. Kemény János, Erdélyország fejedelmének auto-biographiája. Ebben a fehérvári scholára vonatkozó adat található.

Rumy: i. m. II. k. 41. I.

Borsos I.

1659. márcz. 7. Barcsay Ákos erdélyi fejedelem, a marosvásárhelyi iskolában tanuló ifjak tartására a Rákóczy Györgytől rendelt 200 frt évi segélyt a város adójából évenként kiszolgáltatni parancsolja.

Székely Oklevéltr. VI., 222—223. II.

Dr. Dékáni K.

1659. május 31. Barcsay Ákos fejedelem a kassai ref. egyháznak a debreczeni harminczadról örökösen fizetendő évi 500 forint alapítványt utalványoz.

Erd. Prot. Közl. 1879. 343. I.

Szerk.

1659. jun. 12. A nagykállói ref. rektorok és preczeptorok magaviseletére vonatkozó végzések.

Görömbey Péter: A nagykállói ref. egyház tört. 139. I.

Dr. Barcsa J.

1659. Komáromi Csipkés György azt írja Vajai Ibrányi Ferenczhez czimzett ajánló levelében, hogy 1648. pünkösztkor hozzá volt kiküldve a pataki iskola szokása szerint ünnepi követként.

Concionum Sacrarum Centuriae Várad. 1659. 8°.

Szerk.

1659. Apáczai János kérvénye Barcsay Ákos fejedelemhez, hogy a kolozsvári egyház pénzéből rendeljen a preczeptorok számára háromszáz forintot.

Erd. Prot. Közl. 1879. 492. I.

Szerk.

1659. Baziriusz Izsák Bethlen koll. tanár védirata. Válasz az „Innocentia Transsylvaniae“ cz. röpiratra.

Tört. Tár. 1888. 508. s köv. II.

Bodrogi I.

1659. A farkasdi zsinaton egyhangulag azt határozták, hogy a komáromi ref. iskola segélyezéséről gondoskodják a komáromi, tatai és palánki egyházmegye, az ujjvári iskoláról pedig a barsi és ürményi traktus.

Dunántúli Prot. Lap. 1893. évf. 62. I.

Borsos I.

XVII. század. Egy erdélyi iskola nyomtatott vizsgarendje.

Magyar Könyvszemle 1888. 57. I.

Szerk.

1660. jan. 15. Püspöki János nagybányai rektorra vonatkozó feljegyzés.

Thurzó i. m. 29. I.

Szerk.

1660. okt. 22. Baziriusz Izsák gyulafehérvári professzor Huszton kelt levele Csulai Gergely erdélyi ref. püspökhöz, melyben azt kéri, hogy javainak kezéhez juttatásával segítsék elő távozását innét régi hazájába, Angliába.

Weszprémi i. m. IV. k. 245. I.

Borsos I.

1661. márczius 24. Baziriusz Izsák gyulafehérvári professzor levele Dadai János küküllővári lelkészhez.

Bod i. m. Lib. III. 451. 1.

Borsos I.

1661. jun. A nagykőrösi mester évi fizetése.

Szilády-Szilágyi i. m. I. 293. 1.

Szerk.

1661. Adomány külföldre menő nagybányai akadémikus ifjunak.

Thurzó i. m. 131. 1.

Szerk.

1662. márcz. 2. Adomány külföldre menő nagybányai akadémikus ifjunak.

Thurzó i. m. 133. 1.

Szerk.

1662. július 22. Gróf Eszterházy Sándor a gyöngyösi ref. iskola mellett levő házhelyét, ahhoz leendő foglalás végett, az itteni ref. egyháznak eladja.

Sárosp. Füz. 1866. évf. 465—466. 1.

Szerk.

1662. okt. 6. Apafi Mihály fejedelem a gyulafehérvári iskolát Enyedre helyezi.

P. Szathmáry Károly: A Gyulafehérvár-nagyenyedi Bethlen-főtanoda története. N.-Enyed, 1868. 76. 1.

Bodrogi I.

1662. okt. 26. Apafi Mihály fejedelem a marosvásárhelyi iskolában tanuló ifjaknak még Bethlen Gábor által rendelt évi 200 frtnyi segélyét továbbra is megadja és a városi adóból parancsolja annak kifizetését.

Székely Oklevéltár, VI. 280. 1.

Dr. Dékáni K.

1662. decz. 7. Geleji István özvegyének és ifju Geleji Istvának hiteles vallomása, hogy Geleji püspök Csulai György és Bisterfeldnek 75 ezer forintot adott át a kollégium számára készpénzben, azon felyül egy láda arany és ezüst eszközt. Kemény János fejedelemnek is adott Csulai egy poharat, melyben 500 arany volt, ezen felyül egy urvacsorához való tányért, abban is lehetett 100 arany.

Tört. Tár. 1890. évf. 182. 1.

Szerk.

Az 1662—1827 között Nagy-Enyeden subscribált diákok névsora.

Váró Ferencz i. m. 9. s köv. 11.

Bodrogi I.

1662. Az enyedi kollégium Apafi-korabeli törvényei. Valószínű, hogy Vásárhelyi Péter rektor-professzor szövegezte.

Váró F. i. m. 118. s köv. 11.

Bodrogi I.

1662. okt. 30. Apafi erdélyi fejedelem kiváltságlevele, melyben tanügyi, fegyvelmezési és önkormányzati jogokat biztosít az enyedi iskolának. (Fordításban.)

Váró Ferencz i. m. 78. l.

Bodrogi I.

1662. Rákóczi Györgynek és Zsigmondnak a fejevári scholától való elbucszásuk.

Szalárdy János, Siralmas Magyar Krónika. IV. k. 136. l. *Borsos I.*

1662. Rákóczi György három fiai, azoknak taníttatása, és a kollégiumbeli tanítás leírása.

Szalárdy i. m. III. k. 83. l.

Borsos I.

1662. A fejevári kollégium alapítása, ahhoz való beneficium, bibliotheca.

Szalárdy i. m. II. k. 32. l.

Borsos I.

1663. febr. 10. A rimaszombati iskolamester évi fizetése.

Bodor i. m. 57. l.

Szerk.

1663. május 28. Sándor György és neje Nyikos Anna a pápai ref. egyháznak 400 tallért, az iskolamesternek tíz tallért, „deákinknak tíz tallért“ hagynak végrendeletileg.

Tört. Tár. 1884. évf. 772. l.

Szerk.

1663. jun. 18. és 21. Bornemisza Anna fejedelemnő levele Teleky Mihályhoz, dr. Enyedi Sámuel nagyenyedi tanár öröksége ügyében.

Prot. Közl. 1896. 160. l.

Szerk.

1663. július 23. A nagybányai ref. főiskola rektorának fizetéslevele.

Thurzó i. m. 47. l.

Szerk.

1663. aug. 18. Vásárhelyi Péter enyedi professzor levele Dadai Jánoshoz, melyben azon nehézségekről panaszkodik, melyekkel a nemrégiben Enyedre költözött iskolának megküzdeni kell, mivel a kiváltságaikra féltékeny enyediek is rossz szemmel nézték az iskolát, melyet Gyulafehérvár pusztulása után oda költöztettek át.

Bod P. i. m. III. 455. l.

Borsos I.

1663. szept. 25. Apafi Mihály fejedelem a szászvárosi orthodoxa egyházközségnek adományozza Sebeshely község tizedét tanterem építésére s egy szakképzett tanító fizetésére.

Amlacher Alb. Urkundenbuch z. Gesch. d. Stadt Broos u. d. Stuhles Broos etc. Hermanstadt, 1879. 239—40.

Dr. Kristóf Gy.

1663. A marosvásárhelyi iskolának Fogarasi Mátyás által készített tanterve és tanóra-rendje.

Békefi i. m. 38—39. és Koncz J. i. m. 88—89. l.

Szerk.

1664. jan. 21. Thornai P. István a püspökségről lemondván, a kezelése alatt volt tárgyak átadásán Martonfalvai György és Debreczeni János debreczeni tanárok jelen voltak.

Tóth S. i. m. I. 43. l.

Szerk.

1664. május 21. Vásárhelyi Péter és Enyedi Sámuel enyedi kollégiumi tanárok óvást tesznek Bánfi Zsigmond azon eljárása ellen, hogy elfoglalta a kollégiumnak azon házát, melyben egykor Alstedius, Bisterfeld és Basirius Izsák laktak.

Tört. Tár. 1890. évf. 182. l.

Szerk.

1664. Csulai György püspök számadása a gyulafehérvári kollégium pénzéről.

Prot. Közl. 1886. 413. l.

Szerk.

1664—1781. Ama férfiak nevei, kik a jelzett idő alatt a nagyenyedi iskola professzorai voltak.

Weszprémi, i. m. IV. k. 244. l.

Borsos I.

1665. ápr. 24. Gidófalvi Balázs által lejegyzett igazgatói beköszöntő beszéde (1662) Fogarasi Mátyásnak. Jobbára tanügyi dolgokról szól. Az iskola fogalmának meghatározásával kezdődik a beszéd, áttér ezután az egyes tárgyak fontosságának vázolására, azok tanulásának szükségességére s egy egész rendszerét mutatja be tanügyi elveinek. Érdekes kép a XVII. századbeli tanügy állapotaira.

Koncz J. i. m. 81—88. ll.

Dr. Dékáni K.

1665. május 10. Azon országgyűlési rendek névsora, kik a nagyenyedi főiskola fentartásához buza, bor, vágó-marha, bárány, lud, tyúk, disznó, kása, borsó, lencse stb. magukat több-kevesebb évi hozzájárulásra kötelezték.

Szilágyi S.: Erd. Orsz. Eml. XIV. 99. s köv.

Szerk.

1665. jun. 5. Nagy Csizsár János m.-vásárhelyi bíró pecsétetes elismervénye arról, hogy Kisbuni Bethlen János 10 tanuló ifjú számára alapítványt tett 2000 forint összegben, melynek 10 százalékos kamatát évenként e célra kell fordítani.

Koncz J. i. m. 97—98. ll.

Dr. Dékáni K.

1665. jun. 14. Bethlen János tudatja Teleky Mihállyal, hogy a fejedelem meglátogatja a nagyenyedi kollégiumot, s kéri, hogy fogadtatásáról intézkedjék.

Prot. Közl. 1891. 240. l.

Szerk.

1665. július 3. Apafi Mihály fejedelem a marosvásárhelyi iskolabeli ifjaknak tartására segélyként évi 100 forintot rendel a fejevármegyei árenda-pénzből.

Székely Oklevéltár, VI. 301. l.

Dr. Dékáni K.

1665. aug. 13. Vásárhelyi Péter nagyenyedi tanár, tudatja Teleky Mihály gazdatisztjével, hogy mit szokott adni ura az iskolának évenként.

Prot. Közl. 1890. 22. l.

Szerk.

1665. nov. 2. A városi tanács segélye külföldre menő akadémikus ifjunak.

Thurzó i. m. 134. l.

Szerk.

1665. Bethlen János kéri Teleky Mihályt, hogy vegye oltalmába a nagyenyedi iskolát.

Prot. Közl. 1887. 109. l.

Szerk.

1666. január 4. Mocsáry György sárospataki tanuló egy évi eltartásáról való feljegyzés.

Tört. Tár. 1892. évf. 373. l.

Szerk.

1666. jan. 21. Martonfalvi György tanár sajátkezű bejegyzése a debreczeni czétus jegyzőkönyvébe, magyar fordításban. Szól „némely javaknak a németországi akadémiákra küldendő debreczeni iskolai polgárok használatára való felszenteléséről“. Apaffy Mihály fejedelemhez követeket küldöttek, hogy a tanuló ifjaknak a külföldi akadémiák látogatását adományával tegye lehetővé. A fejedelem 2000 kőst rendelt a dézsi aknából e célra.

Debreczeni ref. főgimnáziumi értesítő 1894/5. évről. 23—25. l.

Dr. Barcsa J.

1666. ápr. 2. A városi tanács segélye külföldre menő akadémikus ifjunak.

Thurzó i. m. 134. l.

Szerk.

1666. május 26. Szentgyörgyi György térítvénye, melyben elismeri, hogy Apafi Mihály erdélyi fejedelem és neje Bornemisza Annától külföldi akadémiára való menetele költségeire 300 tallért felvett, igéri, hogy szorgalmasan tanul és hazajövele után akár prédikátori, akár tanítói tisztre ajánlja magát.

Sárosp. Füz. 1865. évf. 693. l.

Szerk.

1666. június 24. A kassai ref. egyház temploma, iskolája építése, tanítók és tanulók eltartására segélyért folyamodik Apafi Mihály fejedelemhez.

Erd. Prot. Közlöny 1879. 343. l.

Szerk.

1667. jan. 14. A kolozsvári kollégium szeniora és ifjusága arra kéri Teleky Mihályt, hogy Tolnai István tanárunknak Udvarhelyre czélbavett áthelyezését ne engedje meg.

Prot. Közl. 1891. 15. l.

Szerk.

1668. jan. 16. A zemplémvármegyei ref. egyházmegye papságának folyamodása Bornemisza Anna fejedelem-asszonyhoz, hogy a jövedelmeitől megfosztott sárospataki iskola fentarthatása végett azt bizonyos meghatározott évi segélyben részesítse.

Prot. Közl. 1889. 165. l.

Szerk.

1667. május 10. Kocsárdy István nagyenyedi tanár levele Bornemisza Anna fejedelem-asszonyhoz, ott tanuló nyolcz alumnusa ügyében.

Prot. Közl. 1889. 156. l.

Szerk.

1667. szept. 15. Czeglédi István kassai kálvinista prédikátor kérésére megengedte a városi tanács, hogy iskolájuk tanulóinak vizsgája alkalmára szinpadot csinálhatnak az utczára, de csak egy napra.

Tört. Tár. 1890. 200. l.

Szerk.

1667. Gróf Rhédey Ferencz egykori erdélyi fejedelem, máramarosi főispán végrendeletében hagy a sárospataki iskolához egy öreg aranylánczot és ezer magyar forintot, a szatmári iskolának ezer magyar forintot, és Szatmárvármegyében levő Berencse nevű faluját hagyja, a Szamoson levő malmaival együtt.

Tört. Tár. 1883. 135. l.

Szerk.

1667. szeptember 9. Felvinczi Sándor, Lisznyai Pál, Almási Péter a kassai ref. iskola mestereinek meghívója a szeptember 22—23-án tartandó közbizsgára.

Sárosp. Füz. 1862. évf. 635—636. l.

Szerk.

1667. okt. 5. A zempléni egyházmegye Sárospatakon tartott rész zsinatából Tarczali Pál esperes tudatja a patronusokkal a sárospataki iskola dolgait. Rákóczy György és Lorántffy Zsuzsánna az iskolát 1620-ban felépítették, jótéteményekkel ellátták; 1621-ben új törvényeket vittek be; 1626-ban már három mestert Rákóczy fizetett. A tanulók 1648-ban az iskolát elhagyták, Liszkára mentek, de tettüket megbánták, visszamentek, az iskola megnövekedett, nyomdát állítottak, Comeniust Lorántffy Zsuzsánna behozatta. Majd a szép fejlődést, az ifjuságnak a bormérési jog vitatása felett való ellenkezése megzavarta. Medgyesi Pál alatt 1660-ban ismét új törvényeket vittek be; 1661-ben az ifjuság megint elhagyta az iskolát, Gönczre ment, de ismét visszakéredzkeztek. A zavargás Lorántffy Zsuzsánát is bántotta, kinek halála után, midőn a

tavaszi vizsgák alkalmával jelen volt főemberek és lelkészek az iskola dolgát elakarták intézni, az ifjuság fellázadt, ezt akarták lecsillapítani ezen zsinaton, adjon számot a szenior, senki az iskolát el ne hagyja. Az ifjuság ennek is ellent áll és fenyegetően viseli magát, függést nem ismer, ezért kéri a patronusokat, hogy lássák meg, mily szükség van a törvények megtartására.

Sárosp. Füz. 1860. évf. 664—678. 1.

Szerk.

1667. július 21. Czeglédi István Apafi Mihály fejedelemhez küldött levelében szép elismeréssel ír a kassai iskoláról, melyben három mestereik (Kabai Bodor Gellért, Felvinczi Sándor és Lisznyai Pál) vannak hét-hét osztállyal, melyekben klasszikus precceptorok vannak.

Prot. Szeml. 1897. 491. 1.

Szerk.

1667. október 5. Declaratio processus synodi semi-generalis anno 1667. die 5. octobris Sárospatachini celebratae, ab alumnia quondam scholae sárospatachinae indigne laccessiti. Vádirat a lázongó tanuló ifjuság ellen az iskola pátronusaihoz. Eredetije a zemplémi traktus matrikulájában.

Szombathy J. i. m. 194. 1.

Borsos I.

1667. A felsőmagyarországi kánonok több artikulusa az iskoláról és azok rektorairól intézkedik.

Bod i. m. III. 400. 1.

Borsos I.

1668. május 6. Debreczeniek térítvénye arról, hogy a város esztendőnként a nagyenyedi kollégiumnak két ezer forinttal tartozik.

Szilágyi S.: Erd. orsz. gyűl. eml. XIV. 337. 1.

Szerk.

1668. július 23. Czeglédi István kassai pap levele Teleky Mihályhoz, melyben említi, hogy kétszer is kért a fejedelemtől egy filozofiát vagy theologiát tanító mestert a kassai reformáta scholába.

Prot. Egyh. és Isk. Lap 1888. évf. 823—824. 1.

Marton S.

1668. augusztus 9. Enyedi János akadémikus ifju levele a nagybányai városi tanácshoz.

Thurzó i. m. 142. 1.

Szerk.

1668. augusztus 24. A városi tanács segélye, külföldre menő akadémikus ifjunak.

Thurzó i. m. 134. 1.

Szerk.

1668. október 3. Apafi Mihály fejedelem Martonfalvi György kérésére kétezer kősót ad a debreczeni kollégiumnak, harminczadmentesen.

Tört. Tár. 1896. 50. 1.

Szerk.

1668. november 12. Csernátoni Pál nagyenyedi tanár arra kéri Teleki Mihályt, hogy Csernátoni András tanulót, aki Debreczenben tekereg és ott az iskolát illető pénzt felszedi, fogassa el.

Prot. Közl. 1896. 431. l.

Szerk.

1668. Barna Ferenczné a kassai iskolában tanuló ifjak eltartására tiz köből buzát, száz magyar forintot, egy verő ártányt, egy szapu lencsét, borsót, kását rendel az egyháznak évenként kiadatni.

Révész: Figyelm. 1872. 386. l.

Szerk.

1668—1669. Nagykőrös város számadása szerint Debreczenből vittek ide mestert.

Szilády-Szilágyi i. m. I. 373. l.

Szerk.

1669. ápr. 17. Tolnai István a kolozsvári kollégium nevében ajánlja Selyki Péter és Pesti János husvéti legátusokat Teleky Mihály jóindulatába.

Prot. Közl. 1886. 472. l.

Szerk.

1669. jul. 30. Apafi Mihály fejedelem a marosvásárhelyi iskolának a fejevári árenda-pénzből 200 forintot rendel.

Székely Oklevéltár VI. 323. l.

Dr. Dékáni K.

1669. okt. 21. Apafi Mihály a patronusok által mindenfelől elhagyott kolozsvári orthodox kollégium javára a tordai termés jövedelméből évenként 32 köből buzát ad.

Tört. Tár. 1896. 52. l.

Szerk.

1669. A nagybányai iskola könyvtárának Eszéki István rektor idejében készült katalógusa. 213 mű, 248 darab.

Thurzó i. m. 155—164. l.

Szerk.

1669. A Szászvárosi iskolai törvények (latin szöveg). Az 1669. évtől kezdődő anyakönyv elejére bekötött kézirat.

A szászvárosi Kún-koll. Értesítője az 1893—4. tanévről. 3—27. l.

Dr. Kristóf Gy.

1669. Mehmed defterdár Kuti Péter nagykőrösi embert, amiért egy deákot arculvágott, a kincstár részére megbüntette.

Szilády-Szilágyi i. m. I. 380. l.

Szerk.

1670. jan. 16. Adomány külföldre menő akadémikus ifjúnak.

Thurzó F. i. m. 135. l.

Szerk.

1670. jan. 30. Csengeri István nagyenyedi ref. tanár tudatja Béli Pállal, hogy az iskola részére küldje meg az ötszáz forintot és a zálogban levő gyógyi rész jószág azonnal kezéhez megy.

Tört. Tár. 1887. évf. 465. l.

Szerk.

1670. febr. 6. Bocskay István levele Teleky Mihályhoz, a gróf Rhédey Ferencz és neje gróf Bethlen Druziánna által a sárospataki kollégiumnak hagyományozott javak megkeresése ügyében.
Prot. Közl. 1890. 7. l. *Szerk.*

1670. febr. 7. A városi tanács segélye külföldre menő akadémikus ifjúnak.
Thurzó F. i. m. 135. l. *Szerk.*

1670. febr. 16. A sárospataki iskola gondnokai felkérlik Teleky Mihályt, hogy a gróf Rhédey Ferencz és neje gróf Bethlen Druziánna által hagyományozott javak ügyében a fejedelemnél járjon közbe.
Prot. Közl. 1890. 14. l. *Szerk.*

1670. nov. 20. Dobraviczai Sáfár Miklós kassai iskola széniorának arról szóló elismervénye, hogy a Barnáné és Úsz Istvánné által tett alapítványból az ifjúság eltartására felvett 3 forintot, 3 köből buzát és 1 hordó bort.
Révész: Figyelm. 1872. 385. l. *Szerk.*

1670. decz. 6. Enyedi János akadémikus ifjú levele a nagybányai városi tanácshoz.
Thurzó F. i. m. 143. l. *Szerk.*

1670. márcz. 15. Bethlen János 1000 aranyat ad „az udvarhelyi orthodoxa scholá“-nak, hogy annak a summának interesse erogálodjék rendesen arra a szükségre. Ezen összeg eredetileg Zsófia nevű leányának volt nászajándéka, ki mielőtt jegyeséhez férjhez mehetett volna, meghalt (1667-ben).

A székelyudvarhelyi ev. ref. collegium történelme. Összeállította Kis Ferencz, azon collegium rendes tanára. Székely-Udvarhelyt 1873. czimű munkához csatolt Okmánytárban. (I. l. lap.)
Fazakas J.

1671. febr. 20. Apafi Mihály fejedelem „parancsolja kegyelmesen“ minden rendbeli hiveinek, hogy azon olyan tanulókat, kiknek „testimonialiosok leszen, az mesterektől vagy lelkipásztoroktól, hogy t. i. a tisztességes tudományok tanulásában és nemcsak a jobbágyság kerülésében forgolódnak“, senki se merészelje háborgatni, sem benn a scholában, sem azon kívül.

Kis F.: Okmánytár. A székelyudvarhelyi ev. ref. coll. tört. (II. l. lap.)
Fazakas J.

1671. febr. 20. Apafi Mihály fejedelem levele az udvarhelyi egyházhoz. Az udvarhelyi egyház, az iskolának gimnáziumi rangra emelésével észrevévén, hogy az iskolatanító (rector) kántorságot nem fog viselni, folyamodványban kérte a fejedelmet, hogy az egyházat hagyja meg azon régi ususában, miszerint iskolatanítóját évenként marasztalassa, vagy ha elment, mást fogadhasson, ki a

tanítás mellett köteles a templomban éneket vezetni, temetéseken tanítványával megjelenni, ha pedig énekelni nem tud, illendő kántortartson a maga költségén. Apafi az egyházat a régi ususban meghagyta azon megjegyzéssel, „hogya valami megjobbításnak kelletnék lenni abban az ekkleziában, az a prédikátoroknak és püspök uramnak értesítéséből és a gondviselőkkel megegyező közetszésből legyen“.

Kis F.: A székelyudvarhelyi ev. ref. coll. tört. VI. 5—6. lap.

Fazakas J.

1671. febr. 23. A debreczeni tanulók tisztviselői arra kéri Alvinczi István sóaknai főkormányzót, hogy az őket évenként megillető só-járulékot adja el és az árát püspökökükhez küldje el.

Révész: Figyelme. 1876. évf. 458. l.

Szerk.

1671. márcz. 6. Külföldre menő akadémikus ifjú segélye.

Thurzó F. i. m. 135. l.

Szerk.

1671. márcz. 14. Enyedi János akadémikus ifjú levele a nagybányai városi tanácshoz.

Thurzó F. i. m. 146. l.

Szerk.

1671. jun. 15. előtt. Az udvarhelyi iskola törvényei, melyek szerint Kovásznai Péter erdélyi ref. szuperintendens az udvarhelyi trivialis iskolát gimnáziumi állásra emelni czélozta. Ezen törvényeket az 1671-iki nagyenyedi közzsinat megerősítette.

Kis F.: A székelyudvarhelyi ev. ref. coll. tört. Okmánytár. VI. 3—4. l.

Fazakas J.

1671. jun. 15. Az anyaszentegyházi közzsinat megerősítése az udvarhelyi iskola alapszabályaira. A gyűlésből kiadta Tiszabecsi Gáspár közfőjegyző.

Kis F.: A székelyudvarhelyi ev. ref. coll. tört. Okmánytár. VII. 6. l.

Fazakas J.

1671. jun. 17. Kovásznai Péter tudatja Teleky Mihállal, hogy Csengeri István nagyenyedi tanár meghalt, mielőtt a fejedellemmel közölné, kit óhajt utódjául, véleményét kéri.

Prot. Közl. 1891. 52. l.

Szerk.

1671. szept. 1. Apafi Mihály fejedelem okt. 3-ára gyűlést hirdet Gyulafehérvárra és arra az enyedi és kolozsvári professzorokat, a marosvásárhelyi, udvarhelyi, kézdivásárhelyi, szászvárosi, fogarasi és dévai iskolák mestereit meghívja.

Erd. Prot. Közl. 1883. 244. l.

Szerk.

1671. okt. 28. A nagyenyedi kollégium beléletére vonatkozó rendszabályok.

Prot. Közl. 1886. 64. 76. l.

Szerk.

1671. nov. 16. Gyulafehérvár város diákjainak 8 pontból álló szabályzata, mely felvételiükről, fölöttes hatóságukról, kötelességeikről szól. Megemlékezik a szakácsról, élelmezésről, a vallásos kötelességekről s rendelkezik a szünidők idején követendő eljárásukról. A befejezésben lelkükre köti a szabályzat, hogy különösen vigyázzanak magukviselésére, mert csak így tarthatják meg javadalmaikat is.

Koncz J. i. m. 542—543. l.

Dr. Dékáni K.

1671. decz. 19. Elismervény Szentpéteri Jánostól a Buzinkai és Pósházi fizetésében Bélteki Istvántól kapott 70 frtról.

Koncz J. i. m. 118—119. l.

Dr. Dékáni K.

1671. Buzinkai Mihály és Pósházi János pataki professzorok levele, mely szerint a Kassáról eltávozott Lisznyai utódainak Jenei Kéncses Istvánt küldték ki „a szép nevedezésbe indult schola directiójára“.

Debreczeni Prot. Lap 1893. évf. 59. l.

Dr. Barcsa.

1671. Enyedi Sámuel életrajza, aki 1654-től a nagyváradai iskola professzora volt.

Weszprémi i. m. II. k. 54. l.

Borsos I.

1671. Nagyenyed város és a kollégium között a vidéken termelt bor bevitelét illetőleg támadt egyenetlenség megszüntetése.

Prot. Közl. 1886. 446. l.

Szerk.

1672—1673. Nagykőrös város számadása szerint a debreczeni szupplikáns deákok és a szathmáriak segínyt nyertek.

Szilády—Szilágyi i. m. I. 414. l.

Szerk.

1672. jan. 8. Buzinkai Mihály nyugtája az 1670-ben fizetésében felvett 40 frtról és 1671-ben 24 pénzről, melyet Szentpéteri János esperestől felvett volt.

Koncz J. i. m. 118. l.

Dr. Dékáni K.

1672. febr. 13. Kovásznai Péter tudatja Teleky Mihállyal, hogy a Sárospatakról elutazott tanárok 46 tanítványukkal még Kolozsvárt vannak; igen üdvös dolognak tartaná, ha a három kollégium mellett egy akadémiát is erigálnának.

Prot. Közl. 1891. 52. l.

Szerk.

1672. márcz. 7. Apaffy Mihály erdélyi fejedelem levele, melyben igéri, hogy a kassai ref. kollégiumra továbbra is 100 tallér évi adományt küld.

Debreczeni Protestáns Lap 1893. évf. 285. 1.

Dr. Barcsa J.

1672. jun. 22. Apaffy Mihály erdélyi fejedelem meghagyja Katona Mihály huszti kapitánynak, hogy azon összeg pénzt, melyet gróf Rédei Ferencz erdélyi fejedelem a szatmári iskolának hagyott, adja át Forgács Miklós és Gyulafi László kezéhez.

Sárosp. Füz. 1865. évf. 694. 1.

Szerk.

1672. aug. 12. Forgács Miklós bizonyítja, hogy azon összeget, melyet Rédei Ferenczné Bethlen Druziánna hagyott, még pedig a szatmári iskolára ezer, a patakira ezer forintot és egy öreg aranylánczot, a kassaira ötszáz forintot, Teleki Mihály parancsából Katona Mihálytól átvette.

Sárosp. Füz. 1865. évf. 694. 1.

Szerk.

1672. szept. 16. A nagyenyedi kollégium tanárai meghívják Apaffy Mihály fejedelmet a szept. 28-iki közvizsgákra.

Erd. Prot. Közlöny 1879. 443. 1.

Szerk.

1672. Apaffy Mihály erdélyi fejedelem a Sárospatakról Gyulafehérvárra menekült kollégium ügyei vezetésére gondnokokat nevezvén ki, ezek számára egy négy pontból álló utasítást ad ki. Ebben meghagyja, hogy a pataki iskola törvényeit az erdélyi viszonyokhoz alkalmazva megtartassák és gondoskodik arról, hogy az ifjúság semmiben hiányt ne szenvedjen.

Sárospataki Füz. 1867. 22., Koncz J. i. m. 8. 1.

Dr. Dékány K.

1673. jun. 13. Nyolcz pontból álló egyezség a marosvásárhelyi városi tanács és a város közönséges népe között Szilágyi Csizsár János bírósága idejében a Bethlen János iskolai alapítványára vonatkozólag, mely szerint Karácsony idején minden évben számot adnak a bírák a pénz mikénti kezeléséről. A két utolsó pont pedig a városi tanács és a polgárság közötti viszálykodásoknak akarja végét vetni rendelkezéseivel.

Koncz J. i. m. 98—99. 1.

Dr. Dékány K.

1673. Köpeczi János sárospataki tanár életrajza s az a sirvers, melyet Gyula-Fehérváron elhunyt fia emlékére készített.

Weszprémi i. m. III. k. 178. 1.

Borsos I.

1673. Az újítással vádolt Deési Márton, Csernátoni Pál nagyenyedi és Pataki István kolozsvári tanárok ellen külön-külön beadott vádpontok.

Prot. Közl. 1894. 190—191. 1.

Szerk.

1674. febr. 13. Szerencsi Sámuel nagyenyedi tanulónak arról való térítvénye, hogy ezután magát erkölcsösen, az iskolai törvényekkel megegyezően viseli.

Tört. Tár. 1900. 467. 1.

Szerk.

1674. jun. 12. Apaffy Mihály fejedelem az enyedi kollégium professzorait és a jobb tanulókat Gyulafehérvárra maga elé rendeli.

Prot. Közl. 1891. 240. 1.

Szerk.

1674. jun. 13. Bethlen János erdélyi kancellarius levele Apaffy Mihály fejedelemhez a hazai iskolaügy s különösen a nagyenyedi főiskola ügyében.

Erd. Prot. Közl. 1871. 16. sz.-ban.

Bodrogi I.

1674. aug. 28. Apaffy Mihály fejedelem az udvarhelyi vár malmából Szentpáli Jánosné Bornemisza Zsuzsánnától adományozott, de a vízáradások miatt pontatlanul s olykor-olykor hiányosan fizetett vámgabona helyett, a kőhalomszéki dézmából évenként 25 köből búzát rendel az iskolának adatni.

Kis F.: A székelyudvarhelyi ref. coll. tört. Okmánytár. III. 1. 1.

Fazakas J.

1674. Kecskeméti Sz. János volt már két évig a kőrösi iskola mestere.

Szilády-Szilágyi: Török-magyarkori Tört. Eml. II. 243. 1.

Szerk.

1675. jan. 1. Apaffy Mihály erdélyi fejedelem kiküldi Lipcsei György és Szabó Keresztélyt, az enyedi kollégium algonokait, hogy a kollégium pénzéből Csulai György püspök által kiadott összegeket haszonélvezzék.

Tört. Tár. 1890. évf. 184. 1.

Szerk.

1675. jun. 27. Az enyedi kollégium nevében Lipcsei György gondnok tiltakozik az ellen, hogy azon kisenyedi rész jószágot, melyet Bánfi Péterné Somlyai Krisztina ezen kollégiumnak hagyományozott, de mivel erről nem tudtak, Rákóczy György fejedelem ezt Balpataki Jánosnak és Ferencznek adta, követeli azért, hogy azt szép módjával bocsássák ki kezükből.

Tört. Tár. 1890. évf. 180. 1.

Szerk.

1675. jul. 4. A debreczeni lelkészek kérvénye Apaffy Mihály fejedelemhez, az egyház költségén külföldi egyetemen járt s visszatértében a tokaji várparancsnok által elfogatott Hosszufalusi Márton ügyében.

Erd. Prot. Közlöny 1879. 370. 1.

Szerk.

XVII. század. Béli Pál végrendeletében a kézdivásárhelyi iskolában tanuló 26 ifju eltartására és két tanító fizetésére 10000 frt, a nagyenyedi mesternek évi 30 frt, a gyulafehérvár-pataki iskolának 1000 frt, a nagyenyedi és marosvásárhelyi iskolának 4000 frtot hagyományoz.

Tört. Tár. 1899. 342—350. 1.

Szerk.

1676. márcz. 26. Ifju Csulai György és Száraszi András szerződése, melyben a nagyenyedi kollégiumot illető 6218 frt, attyukról, Csulai György püspökről reájuk maradt tartozás megfizetésére nézve megegyeznek.

Prot. Közl. 1886. 414. 1.

Szerk.

1676. július. Leges scholae Zilahianae renovatae et nunc quibusdam annexiis denuo auctae etc. Husz paragrafusból álló, latin nyelvű iskolai törvénykönyv.

Töredékek magyar nyelven ebből a törvényből: A zilahi áll. s. ev. ref. koll. Ért. 1894—95. CCXXII. 1. és A zilahi ev. ref. főtanoda 1877—8. Ért. 7., 8. 1.

Fóris M.

1676—1677. Nagykőrös város számadása szerint Debreczenből vittek ide mestert.

Szilády-Szilágyi: i. m. II. 23. 1.

Szerk.

1677. május 21. Lipcsei György az Apafi Mihály fejedelem által a s.-patak-fehérvári iskolának tartására rendelt 600 forint és 300 kis köből buza kurátorának intézkedései a pénz és czipó kiosztása s a főzetést illetőleg. Az intézkedés végén megjegyzi Lipcsei, hogy bár úgy a buzának, mint a pénznek miként való felhasználása szerint túlmegy az adomány határán, de reménye van, hogy az ki fog egészítettetni.

Koncz J. i. m. 169—170. II. j.

Dr. Dékáni K.

1677. aug. 10. Losonczy Farkas János veszprémi lelkész levele a debreczeni iskola rektoraihoz, hogy előbbeni iskola-rektoruk Hodosi Sámuel helyébe egy becsületes ifjut ajánljanak.

Thury E. A veszprémi ref. egyh. tört. 32. 1.

Szerk.

1678. febr. 9. Kun Pál, Adatok az iskola régibb és újabb történetéből cz. értekezésében idézi a jelzett időben Miskolczon tartott partialis synodus határozatát, hogy a miskolczi ref. iskolában ki mennyi tandíjat fizessen.

Miskolczi Értesítő. 1878—9. 3. 1.

Borsos I.

1678. febr. 9. A miskolczi mester díjlevele.

Dr. Kovács: i. m. 104. 1.

Szerk.

1678. ápr. 12. Teleky Mihály tudatja Buzinkay Mihály és Pósházy János gyulafehérvári professzorokkal, hogy utasította tisztjét, miszerint a szokásos 100 frt évi járulékot szolgáltatassa ki, melynek felvételét a levélen az illetők elismerik.

Szilády-Szilágyi i. m. VIII. 18. l.

Szerk.

1678. szept. 13. Apaffy Mihály erdélyi fejedelem az arad-vármegyei mikalaki reform. egyháznak és iskolának évenként kiadandó 100 kőst adományoz.

Révész: Figyelme. 1877. évf. 93. l.

Szerk.

1678. A nagykállói ref. gimnázium fennállását bizonyító adat.

Görömbey i. m. 140. l.

Dr. Barcsa J.

1678—1679. Nagykőrösre Debreczenből vittek mestert, exitusa költségeit is kifizették.

Szilády-Szilágyi i. m. II. 61. l.

Szerk.

1679. jan. 16. Külföldre menő akadémikus ifju segélye Nagy-bányáról.

Thurzó F. i. m. 135. l.

Szerk.

1679. febr. 9. A borsod-gömör-kishonti egyházmegye miskolczi rész zsinatán az itteni iskolára vonatkozólag hozott határozat.

Dr. Kovács G. i. m. 12. l.

Szerk.

1679. aug. 20. Buzinkay Mihály és Pósházy János nyugtája, mely szerint Teleky Mihálytól Jó Mihály utján 100 forintot kaptak.

Koncz J. i. m. 131. l. j.

Dr. Dékáni K.

1679. szept. 16. Kocsi Csergő Bálintnak, a pápai ev. ref. iskola rektorának, magyar beszéde az őszi közvizsgálat alkalmával. Eredetije a pápai főisk. könyvtárában.

Dunánt. Prot. Lap. 1892. évf. 484. l. — Kis E. Pápai főisk. tört. 89. l.

Borsos I.

1680. jan. 28. A Debreczenben tartott rész-zsinat az itteni tanulók folyamodványára megintette a püspöki egyházat, hogy a rektori fizetést ne csonkítsák, hanem ha kántort akarnak tartani, fizessék azt máshonnan. A mezőturiakra is ugyanez a határozat.

Tóth S. i. m. I. 53. l.

Szerk.

1680. febr. 20. Kokcejusi-harcz az enyedi iskola tanárai között. E harciban hozott ítélet.

P. Szathmáry Károly: A gyulafehérvár-nagyenyedi Bethlen-főtanoda tört. N.-Enyed, 1868. 92. s köv. II.

Bodrogi I.

1680. febr. 25. A fekete-ardói rész-zsinaton Váradi János nagybányai volt rektort a lelkészi hivatalra ordinálták.

Tóth S. i. m. I. 54. l.

Szerk.

1680. ápr. Vaji M. kőrösi scholamester külföldi egyetemre óhajtván menni, a városi tanácstól segílyt kér.

Szilády-Szilágyi i. m. II. 78. l.

Szerk.

1680. ápr. 12. Kocsi Csergő Bálintnak, a pápai ref. iskola rektorának beszéde. Oratio II. de recta juventutis educatione, habita Papae 1680. occasione examinis vernaculi. Hogy az gyermekeket kised korokban kell az kegyességre szoktatni.

Dunántúli Prot. Lap. 1892. évf. 498. l.

Borsos I.

1680. ápr. 27. Apafi Mihály fejedelem a nagyenyedi kollégium gondnokait, a tanulók kihágásai miatt Fehérvárra hívja.

Prot. Közl. 1896. 161. l.

Szerk.

1680. szept. 1. Kocsi Csergő Bálintnak, a pápai ref. iskola rektorának beszéde. Oratio III. de recta juventutis educatione, habita Papae tempore examinis autumnalis mense Septembr. l. Hogy az gyermekeknek jó tanító mesterekről és társaikról gondot kell viselni.

Dunántúli Prot. Lap. 1892. évf. 513. l. és Kis E. Pápai főisk. tört. 91. l.

Borsos I.

1681. jan. 12. A margittai közsinat elrendelte, hogy a debreczeni tanulói sereg és az amplissimus coetus részére minden egyházban közadakozást kell rendelni. Püspöki, Zilah, Szathmár-Németi, Nagybánya, a beregi, ugocsi, máramarosi traktusok rektorért az egyházkerületből ki ne menjenek, mert a debreczeni főiskolában is vannak alkalmas és tudós ifjak.

Tóth S. i. m. I. 58. l.

Szerk.

1681. márcz. 26. Buzinkay Mihály elismervénye, hogy Teleky Mihály ez esztendőre járó beneficiumát megadta s ő is 100 frtot Rác János által megkapott.

Koncz J. i. m. 132. l. j.

Dr. Dékáni K.

1681. ápr. 23. Feljegyzés Debreczen város jegyzőkönyvében Martonfalvi György tanár haláláról.

Debreczeni ref. főgimnáziumi értesítő 1894/5. évről, 26. lap.

Dr. Barcsa J.

1681. szept. 15. Kocsi Csergő Bálintnak, a pápai ev. ref. iskola rektorának beszéde. Oratio occasione examinis autumnalis

a. d. XVII. calend. Octob. 1681. habita Papae. Hogy az nagy embereknek esetiben nem kell megütközni.

Dunántúli Prot. Lap. 1893. évf. 6. és 27. l.

Borsos I.

1681. Kocsi Csörgő Bálintnak, a pápai ref. iskola rektorának beszéde. Oratio IV. de recta juventutis educatione, tempore examinis vernalis. Hogy az gyermekeket illendő fenytékben kell tartani.

Dunántúli Prot. Lap. 1892. évf. 610. l.

Borsos I.

1681. Debreczenből vittek Nagykőrösre mestert.

Szilády-Szilágyi i. m. II. 89. l.

Szerk.

1682. ápr. 21. Köleséri Sámuel debreczeni lelkész külföldön tanuló fia részére segélyt kér Apafi Mihály fejedelemtől.

Erd. Prot. Közlöny. 1879. 371. l.

Szerk.

1682. aug. 10. Apafi Mihály évi 50 magyar forintot utal ki a zilahi reform. iskola preceptorai számára a kolozsvári Harminczadtól.

A zilahi ev. ref. főtanoda 1877—8-ik tanévi első Értesítője 6—7. l. és Értesítő az 1894—95. isk. évről. VI. l.

Fóris M.

1682. október 31. Az udvarhelyi kollégium törvényei.

Gönczi Lajos. A székelyudvarhelyi ev. ref. koll. multja és jelene. 65—94. lap. Ugyanott a törvények magyar nyelvű fordítása Kovács Dániel koll. tanártól.

Fazakas J.

1682. decz. „A nemes Erdély országnak reformata religion lévő saecularis és ecclesiasticus statusból álló rendeinek“ végzése, az ekkleziák és kollégiumokra vonatkozólag.

Váró F. i. m. 1903. 80. l.

Bodrogi I.

1682. decz. 16. Adomány külföldre a nagybányai főiskolából menő akadémikus ifju számára.

Thurzó i. m. 136. l.

Szerk.

1682. A nemes Erdély országnak reformata religion lévő világi és egyházi rendből álló, a mi kegyelmes urunk önagyága kegyelmes rendelkezéséből ezen valláson lévő egyházak és kollégiumok dolgainak megvizsgálására és jó rendbe állítására összegyülekezett rendeinek végzése.

Történeti Lapok 1874. 26. l.

Szerk.

1682—1770. Ama magyarországi tanulók névsora, akik az itt jelzett idő alatt a jenai egyetemen tanultak.

Weszprémi, i. m. IV. k. 155. l.

Borsos I.

1683. márcz. 2. Buzinkai Mihály és Pósházi János gyulafehérvári tanárok és Szikszay Gergely szénior kéri Borsod vármegyét, hogy a sárospataki régi fényes, de most bujdosásban levő iskola növendékeinek összegyűjtésében és az iskola felépítésében legyen segítségükre.

Sárosp. Füz. 1858—59. évf. 485. 1.

Szerk.

1683. márcz. 19. Kiskomáromi István levele Teleky Mihály és Lászlóhoz, melyben dicséri őket a tudományokban való előmenetelükért.

Czelder: Figyelő. 1881. 155. 1.

Szerk.

1683. április 7. A kassai iskola javainak összeírása.

Tört. Tár. 1896. 561. 1.

Szerk.

1683. június 26. Buzinkai Mihály és Pósházi János tanároknak Gyulafehérvárról küldött kérvényére Abaujvármegye átír Sárosvármegyéhez, hogy a sárospataki iskola helyreállításában legyen segítségére.

Tört. Tár. 1897. 383. 1.

Szerk.

1683. aug. Pataki István kolozsvári tanár tudatja Teleky Mihállal, hogy amely 30 frtot szokott adni Baranyába a veresmarti iskolára esztendőnként, most is elküldtek onnan érte s a pénzt meg is adták nekik.

Prot. Közl. 1896. 1661. 1.

Szerk.

1683—1689. A kassai iskola tanítóinak névsora.

Tört. Tár. 1894. 534. 1.

Szerk.

1684. jan. 23. Pósházi János arra kéri Apafi Mihály fejedelmet, hogy az újonnan visszaállított sárospataki iskolába négy gyulafehérvári tanuló kibocsátását engedélyezze.

Erd. Prot. Közl. 1879. 443. 1.

Szerk.

1684. ápr. 19. A debreczeni kollégium nevében Szilágyi Márton kéri Apafi M. fejedelmet, hogy évi járulékának múlt esztendőről elmaradt fele részét utólagosan adassa ki.

Erd. Prot. Közlöny. 1879. 443. 1.

Szerk.

1684. május 15. Parasznai István, a sárospatak-gyulafehérvári kollégium széniorának ajánló levele Apafi M. fejedelemhez a pünkösdi ünnepekre hozzá küldött három legátus részére.

Erd. Prot. Közlöny. 1879. 455. 1.

Szerk.

1684. jun. 29. Apafi Mihály értesítést kér Teleky Mihálytól afelől, hogy a kolozsvári iskolába az ő tudta nélkül ki állította be a harmadik professzort.

Prot. Közl. 1890. 322. l.

Szerk.

1684. jul. 31. Bihari P. János akadémikus ifju levele a nagybányai városi tanácshoz.

Thurzó i. m. 147. lap.

Szerk.

1684. okt. 3. Dési Márton enyedi tanár levele Teleki Mihályhoz a bibliakiadás ügyében.

Erd. Prot. Közl. 1888. 29. sz.

Bodrogi I.

1684—1685. Kolozsvári István gyulafehérvári professzornak biblianyomatás és más politikai ügyekben való követsége.

Prot. Közl. 1886. 471. l.

Szerk.

1685. jan. 16. A zemplénavarmegyei helv. hitv. egyházi közgyűlése által, a sárospataki kollégium ügyében Apafi Mihály fejedelemhez és az erdélyi rendekhez küldött Bancsi Adám részére adott utasítás.

Prot. Közl. 1890. 374—384. l.

Szerk.

1685. jun. 6. A debreczeni kollégium ajánló levele Apafi Mihály fejedelemhez pünkösdi legátusai számára.

Erd. Prot. Közl. 1879. 456. l.

Szerk.

1685. aug. 7. Teleki Mihály a gernyeszegi határon levő majorságbeli búzájának dézsmáját a marosvásárhelyi egyháznak és iskolának s a templom építésére adományozza és maradékai által is hagyományoztatja.

Koncz I. i. m. 102. l.

Dr. Dékáni K.

1685. szept. 19. Tóthfalusi Kis Miklós levele a biblia-kiadás ügyében Teleki Mihályhoz és Pataki István kolozsvári tanárhoz.

Erd. Prot. Közl. 1888. 30. szám.

Bodrogi I.

1685. decz. 20. A nagyenyedi kollégium ajánló levele Apafi Mihály fejedelemhez karácsonyi legátusai részére.

Erd. Prot. Közl. 1879. 456. l.

Szerk.

1685—1692. Ráday Pál napló-jegyzeteiben írja, hogy a tudományok zsengejét a losonczi iskolában vette a syntaxisig, esztendeig Ráhón tanult, azután Mossovics Mihályt hozatta atyja másokkal együtt Losoncra, annak pedagogiája alatt tanult itt egész a logikáig.

Irod. Tört. Közl. 1893. 106. l.

Szerk.

1685—1794. A genfi akadémián tanult magyar ifjak névsora.
Sárosp. Füzet. 1862. évf. 927. 1. *Szerk.*

1686. május 4. Buzinkai György gyulafehérvári tanár tudatja Apaffy Mihály fejedelemmel, hogy Póсахázi János meghalt.
Tört. Tár. 1895. 757. 1. *Szerk.*

1686. jun. 26. Horti István erdélyi püspök bizonyítja, hogy a Gyulafehérvárt megtelepedett sárospataki iskola theologiai tanárául Teleki Mihály udvari papját, Komáromi Istvánt úgy engedte át, hogy ha az iskolát az Isten helyére vissza telepíti is, ő kegyelmét Erdélyből ki nem bocsátja.
Czelder: Figyelő 1881. 156. 1. *Szerk.*

1686. nov. 7. Heister tábornok levele, melyben a debreczeni és turi traktusban levő parókhialis házakat és iskolákat minden katonai megterhelhetés, beszállásolás és pénzzsarolás alól felmenti.
Debr. Prot. Lap 1896. évf. 210. 1. *Dr. Barcsa J.*

1686—1787. A franequerai egyetemen Kampegius Vitringa alatt tanult magyar ifjak névsora.
Révész: Figyelme. 1874. évf. 43—48. 1. *Szerk.*

1687. július 7. Csécsi János, mint az újra felállított sárospataki iskola rektora, arra kéri Apaffy Mihály erdélyi fejedelmet, hogy járjon közbe a királynál arra nézve, miszerint az üldözés miatt Gyulafehérvárra költözött s két felé szakadt iskolájuk ismét egyesülhessen.
Erd. Prot. Közl. 1879. 261. 1. és 1887. 89. 1. *Szerk.*

1687. augusztus 3. Apafi Mihály erdélyi fejedelem elrendeli, hogy a debreczeni iskolának járó három ezer kőszót Martonfalvi György tizenkét évig élvezvén, ezután Szilágyi Márton élvezze tizenkét évig, azután a három ezer kőszó a professzorok között egyformán osztassék fel.
Révész: Figyelme. 1876. évf. 392. 1. *Szerk.*

1687. december 10. Kiskomáromi István gyulafehérvári tanár kérvénye Bornemisza Anna fejedelem-asszonyhoz, hogy mostani szállásáról, hol a német katonaság miatt nincs biztonságban, az elhalt Buzinkai tanár szállására költözhessek.
Erd. Prot. Közl. 1879. 477. 1 *Szerk.*

1687—1688. Nagykőrös város számadása szerint a mesterért járt küldöttség költségeit fizették.
Szilády-Szilágyi i. m. II. 152. 1. *Szerk.*

1688. június 1. A sárospatak-gyulafehérvári kollégium ajánló levele Apafi Mihály fejedelemhez pünkösdi legátusai részére.

Erd. Prot. Közl. 1879. 467. 1.

Szerk.

1689. április 1. A sárospatak-gyulafehérvári kollégium ajánló levele Apafi Mihály fejedelemhez husvétii legátusai részére.

Erd. Prot. Közl. 1879. 468. 1.

Szerk.

1689. május 18. Gróf Bethlen Miklós tudatja Nagy-Sink városával, hogy a nagyenyedi iskolának náluk levő négyezer forintja kamatját küldjék meg.

Prot. Közl. 1888. 152. 1.

Szerk.

1689. július 3. A debreczeni iskola alumnusai követeik által segílyt kértek a Nyirbátorban összeült közzsinattól. A zsinat ígérte, hogy a legszivesebben megtesz mindent, amit csak tehet.

Tóth S. i. m. II. 68. 1.

Szerk.

1689. Lónyai Anna fejedelem-asszonynak 1689 október 25-én kelt végrendelete, melyben a szathmári kollégiumnak az aranyos-medgyesi és más tizedeket, a gönczi vagy a pataki kollégiumnak pedig tokaji és taczali szőlőinek felét, a debreczeni kollégiumnak a Szilágymegyében levő birtokainak gabona- és borbéli tizedét, a Bereg megyében levő egyházaknak és iskoláknak pedig a Bereg megyében levő birtokainak gabona- és borbéli tizedét rendeli.

Debreczeni Prot. Lap 1897. évf. 31. 1.

Dr. Barcsa J.

1689. Péchi Mihály és Fonyi István fehérvári kollégiumi ifjak nyugtája a Teleki Mihály által adott buzát illetőleg.

Koncz J. i. m. 132. 1.

Dr. Dékány K.

1690. április 15. Szécsényi György esztergomi érsek katonai karhatalommal fenyegeti a kecskeméti és körösi kálvinistákat, hogy mivel önként engedelmeskedni nem akarnak, erőhatalommal fogja kiüzni lelkészeiket, tanítóikat és deákjaikat.

Hornyik J.: Kecskemét város története, II. k. 266. 1.

Marton S.

1690. márczius 25. Tolnai István életrajza, aki 1665-től kezdve a kolozsvári iskolában a theologia és philosophia professora volt 1685-ig; ettől kezdve pedig ugyanott lelkész, 1690-ben bekövetkezett haláláig.

Weszprémi i. m. II. k. 193. 1.

Borsos I.

1690. A XVII. századi nagyobb református iskolákat egy „Idea scholarum Pannonico-Daciarum concepta, meditata, depicta per N. N. 1690“ című hexameter így sorolja elő: Debreczen, Patak, Gyulafehérvár, Nagyvárad, Szathmár, Némethi, Nagybánya,

Kolozsvár Komárom, Pápa, Veszprém, Nagyszombat, Kassa, Göncz, Diószeg, Szoboszló, Nagykőrös, Székelyhid, Tasnád,

Révész : Figyelme. 1876. 39—40. l.

Szerk.

1690. Toldalék az udvarhelyi kollégium 1682. évben kiadott törvényeihez.

Gönczi L. i. m. 95—101. l. — Ugyanott a törvények magyar fordítása
Kovács Dániel koll. tanártól.

Fazakas J.

1691. május 19. A városi tanács levele, melyben minthogy Felfalusi József nevelői munkája Bethlen Miklósnál befejeződött, kéri, hogy mint kegyura, bocsássa őt ki az egyház iskolájának igazgatására Marosvásárhelyre.

Koncz J. i. m. 53—54. l.

Dr. Dékáni K.

1691. aug. 24. Teleki Mihály özvegye Veér Judit, fiai tanítójának Majthényi Ferencznek birtokot adományoz.

Prot. Közl. 1891. 247. l.

Szerk.

1692. június 29. Szilágyi Márton debreczeni főiskolai tanár ellen a hittudomány ügyében kemény vádak emeltettek, melyeket Diószegi István és Debreczeni János megvizsgálván, alaptalanoknak találtak, a hamis vádlókat hivatalukból letették.

Tóth S. i. m. I. 68. l.

Szerk.

1692. szeptember 15. Szilágyi Mártont, a debreczeni híres kollégium érdemes tanárát és maradékait, az illető földes urak a jobbágyság terhe alól örök időkre felmentik.

Révész : Figyelő 1874. 550. l.

Szerk.

1692. szeptember 25. Mokczai János és testvérei a nagykőrösi iskola fundusához egy darab földet adományoznak.

Szilágy-Szilágyi i. m. II. 247. l.

Szerk.

1692—1768. Ama magyarországi tanulók nevei, akik az altorfi egyetemen a jelzett idő alatt az orvosi tudományokból a doktori grádust elnyerték.

Weszprémi, i. m. IV. köt. 157. l.

Borsos I.

1693. jan. 3. Leges scholae Kőrösiensis, prioribus longe auctiores.

Ádám G. és dr. Joó I.: A nagykőrösi ev. ref. főgymn. tört. 67—78.

Marton S.

1693. márcz. 29. Bethlen Miklós adomány-kötelezvénye 700 frtról a kolozsvári kollégiumnak.

Dr. Török I. A kolozsvári ref. koll. tört. III. 391—22. l.

Dr. Kristóf Gy.

1693. szeptember 1. Szilágyi Márton debreczeni professzor megválasztását tartalmazó városi tanácsi határozat, melyben a professzornak igen előnyös feltételeket szab.

Debreczeni Prot. Lap 1905. évf. 607. l.

Dr. Barcsa J.

1693. december 15. A nagybányai ref. főiskola rektorának fizetéslevele.

Thurzó F. i. m. 17. l.

Szerk.

1694. november 21. A matolcsi közzsinat elrendelte, hogy a debreczeni főiskolára való gyűjtésre nagy gond fordíttassék, valamint a szatmárra is. Mivel Szigeti György, a traktus beleegyezése nélkül foglalta el a szigeti papságot, tehát a debreczeni és szatmári iskolák javára 100 magyar forintra büntették.

Tóth S. i. m. I. 71. l.

Szerk.

1695. febr. 10. Bizáki Puky Márton a gönczi ref. kollégiumnak tíz kassai köből búzát és tíz forintot, a kassai iskolának nyolcz kassai köből búzát és nyolcz forintot hagyományozott.

Tört. Tár. 1885. évf. 414. l.

Szerk.

1695. április 2. Kecskeméti professorok conventionális levele. Értesítvény a kecskeméti ref. lyceumról. 1878—9. évf. 24. l.

Marton S.

1695. június 26. Az erdődi közzsinat Nábradi N. csengeri rektort istenkáromlás és paráznság miatt a szatmári traktusból kiutasította, s elrendelte, hogy a csavargó rektorokat senki ne fogadja be, s ezen egyházkerületbe máshonnan ne hozzon rektort.

Tóth S. i. m. I. k. 71—72. l.

Szerk.

1695. december 21. Enyedi István, enyedi professzor levele Bethlen Elekhez, melyben Bonyhai György deákat pártfogásába ajánlja.

Prot. Egyh. és Isk. Lap 1895. évf. 410. l.

Marton S.

1695. Gyászvers, melyet Almási Péter, a gönczi iskola egykori növendéke abból az alkalomból írt, hogy 1695 jan. 31-én gróf Csáky István országbíró, Gönczöt a földesuri joggal együtt 34000 frtért a kassai jezsuitáknak elsajátította, ezek pedig a ref. iskolát lerombolták, a tanítókat és a deákokat pedig elűzték.

Sárospataki Lapok 1884. 394. l.

Dr. Barcsa J.

1695—1751. Ama magyarországi tanulók nevei, akik a hallei egyetemen a jelzett idő alatt az orvos-doktori diploma elnyeréséért nyilvánosan vitakoztak.

Weszprémi IV. k. 160. l.

Borsos I.

1695. Csepregi Turkovics Ferencz kolozsvári ref. tanár sírkövének felirata.

Dr. Török I. i. m. II. 11. l.

Dr. Kristóf Gy.

1696. április 26. A nagybányai iskola könyvtárában levő könyvek czimjegyzéke.

Thurzó i. m. 229—233. l.

Szerk.

1696. június 16. Jablonski Dániel Ernőnek, a brandenburgi választófejeden udvari papjának levele Pápai Páriz Ferencz enyedi professzorhoz, melyben a magyar- és erdélyországi, valamint a szlavoniai prot. egyházak megalakulására és történetére nézve kér felvilágosításokat.

Bod i. m. III. 461. l.

Borsos I.

1696. június 17. Jablonski Dániel Ernőnek, a brandenburgi választófejedelem udvari papjának levele Enyedi István enyedi professzorhoz, melyben a magyar- és erdélyországi, valamint a szlavoniai prot. egyházak megalakulására és történetére vonatkozó adatokat kér.

Ugyanott III. 462. l.

Borsos I.

1696. augusztus 20. Pápai Páriz Ferencz enyedi professzor levele Jablonski D. E. levelére, melyben ez a magyarországi prot. egyházak történetére vonatkozó adatokat kért.

Ugyanott III. 464. l.

Borsos I.

1696. december 1. Bethlen Miklós levele a brandenburgi választófejedelemhez, melyben megköszöni annak kegyességét, hogy a frankfurti akadémián a nagyenyedi főiskola két növendékének eltartására stipendiumot biztosított.

Ugyanott III. 465. l.

Borsos I.

1697. febr. 1. Fráter György és Szegedi János recognitionalisa idvezült Bethlen Miklós adósságáról a kolozsvári református kollégiumnak.

Dr. Török I. i. m. III. 392. l.

Dr. Kristóf Gy.

1697. febr. 15. Stojka Zsigmond recognitionalisa a Bethlen Miklós adósságáról a ref. kollégiumnak.

Dr. Török I. i. m. III. 393. l.

Dr. Kristóf Gy.

1697. márczius 31. A nagyenyedi kollégiumot illető Gillányi-féle 2500 arany kezeléséről való számadása Bethlen Miklósnak, melyből kitünik, hogy a négy magyar forintjával 10000 frtot tevő összeg eddig 19137 frtra növekedett.

Tört. Tár. 1899. 137—151.

Szerk.

1697. máj. 16—18. A nagyenyedi, gyulafehérvári és kolozsvári kollégium, valamint a marosvásárhelyi, székelyudvarhelyi és kézdivásárhelyi iskolák költségvetése, illetőleg vagyoni állásuk kimutatása.

Prot. Közl. 1895. 14. 15. 1.

Szerk.

1697. nov. 4. A kolozsvári ref. egyház és kollégium nyomdájának javítását Tótfalusi Kis Miklós elfogadja.

Magyar Könyvszemle 1882. 275. 1.

Szerk.

1697. Jelentés a nagyenyedi kollégium és a kolozsvári egyház javainak megvizsgálásáról.

Tört. Tár. 1899. 137. 1.

Bodrogi I.

1698. Kocsi Csergő Bálint a jelzett évben pázmándi pap volt, a pázmándi ref. egyház protocollumában olvasható bejegyzés szerint.

Dunánt. Prot. Lap. 1890. évf. 466. 1.

Borsos I.

1699. jan. 5. A nagybányai ref. főiskola könyvtárában levő könyveknek Váradai György rektor által készített jegyzéke.

Thurzó i. m. és Magyar Könyvszemle. 1896. 20—41. 1.

Szerk.

1699. máj. 18. Gróf Bethlen Miklós felhívja a nagysinkieket, hogy a Bethlen-kollégiumnak adósságuk után a kamatot fizessék meg. Ugyanez ügyben irtak a nagysinkiekhez a konzisztórium, gróf Teleky József kétszer és Szentkereszti András.

Erd. Prot. Közl. 1888. 18. sz.

Bodrogi I.

1699. jun. 19. Az erdélyi reform. egyházi főtanács felkéri Apaffy Mihály fejedelmet, hogy az elődje által a nagyenyedi kollégium részére sokszor megígért kétezer forintot fizettesse ki.

Szilágyi S.: Erd. orsz. gyűl. eml. XXI. 416. 1.

Szerk.

1699. szept. 27. Szilágyi Márton 30 éves debreczeni tanárt a krasznói közzsinat püspökké választotta, úgy hogy e mellett tanári hivatalát is megtartja. A vitatkozásban opponált Tatai Mihály szatmári tanár. Mivel a zilahi első pap nem tartja a rektort kosztón, tehát fizet helyette 25 forintot, 25 véka búzát, egy szalonnát, 43 veder bort.

Tóth S. i. m. I. 76—78. 1.

Szerk.

1699. nov. 27. A nagybányai diákokra és iskolamesterekre vonatkozó egyházmegyei végzések.

Thurzó F. i. m. 52. 1.

Szerk.

1700. jun. 27. Kocsi János debreczeni rektort az elhunyt Szilágyi Márton helyébe püspökké választották a debreczeni zsinaton.

Tóth S. i. m. I. 80. 1.

Szerk.

1700. jul. 9. Sárosi János és Konrád Sámuel bizonyítják, hogy Bánffy György, Naláczy István, Bethlen Miklós és Keresztési Sámuel megbizásából az erdélyi református egyház nevével mentek a kath. urakhoz, Apor István és Haller Istvánhoz, hogy ne foglalják el Gyulafehérvárott azt a ref. ó-iskolát, mely a várban bent, Apaffy és Bethlen Sámuel háza és a katolikusok részére nem régen oda adott templom között van, melyben most is ref. diákok laknak, akik abból ki sem mennek, ha csak ki nem huzzák őket, de a kath. kijelentették, hogy ők ugyan erőszakot nem tesznek, de az udvarnak megjelentik a dolgot.

Tört. Tár. 1886. évf. 207. l.

Szerk.

1700. aug. 5. Az erdélyi reform. egyházi főtanács, a gyulafehérvári reform. főiskola erőszakos elfoglalása ellen a róm. katolikusokhoz intézett iratában tiltakozik.

Fabó i. m. 253. l.

Szerk.

1700. Fata Tarczaliensia, azaz Tarczal városának főbb változásai. (1670—1700.) Írta nemes Babocsay Izsák, a nevezett város hites notáriusa. Ebben az érdekes krónikában a sárospataki kollégiumra vonatkozó adatok is találhatók.

Rumy i. m. I. k. 11—181. l.

Borsos I.

1700. Huszti István életrajza, aki a debreczeni és kolozsvári iskolák növendéke volt, 1700. évben pedig debreczeni tanárrá választott.

Weszprémi i. m. II. k. 92. l.

Borsos I.

XVIII. század első fele. A nagybányai ref. főiskola rektorainak eskümintája.

Thurzó F. i. m. 15 l.

Szerk.

1702. jul. 2. A nyirbátori közzsinat elrendelte, hogy a debreczeni főiskola számára mindenki pontosan megfizesse tartozását.

Tóth S. i. m. I. 84. l.

Szerk.

1702. Az erdélyi reform. egyház főbb tagjainak a gyulafehérvári Báthory-féle templom mellett levő főiskolájuknak a róm. kath. részére leendő átadása ügyében kiadott nyilatkozata.

Fabó i. m. 264—273. l.

Szerk.

1702. jul. 21. Az erdélyi reform. egyház megbizottainak a gyulafehérvári Báthory-féle templom mellett levő főiskola átadása ügyében kikötött feltételeik.

Fabó i. m. 275. l.

Szerk.

1702. A nagybányai ref. főiskola rektorának fizetéslevele.

Thurzó F. i. m. 17. l.

Szerk.

1702. A debreczeni főiskolai könyvtárnok jogai és kötelességeit illető szabályok.

Békefi i. m. 141. l.

Szerk.

1703. jun. 23. Névsora azoknak, kik Nagyenyeden „az szent ministeriumra ordináltattak“. 14 név, közöttük van Dálnaki (Benkő) Márton marosvásárhelyi tanár.

Sárosp. Füz. IX. 696. l.

Dr. Dékáni K.

1704. márcz. 7. A hajdunánási rektor díjlevele.

Bodnár L.: A hajdunánási ref. gimn. története. 11. l. *Dr. Barcsa J.*

1704. ápr. 8. Szerződéslevél az enyedi menekültek és a toroczkóiak között, mikor Enyednek 1704-iki pusztulása után az enyediek egy része Toroczkóra menekült.

P. Szathmáry K. i. m. 138. s. köv. l.

Bodrogi I.

1704. aug. 22. Debreczen szab. kir. város birája és az egész városi tanács határozata azon alkalomból, hogy a kollégiumi ifjúság egy része az életbe léptetett törvények ellen felzendült s midőn a város birája egy engedetlen eltávoított diákot elfogatott, hogy mer a kollégiumba feljárni, ismét zavarogni kezdtek. A bennlakó diákok esküformája.

Tört. Tár. 1885. évf. 617—618. l.

Szerk.

1704. nov. 16. II. Rákóczi Ferencz, kancelláriájának kiadványi jegyzőkönyve szerint, gróf Teleky Mihálynak rendeletet küldött, hogy a kolozsvári kálvinista kollégium számára adjon 100 köből búzát, 200 köből bort, 100 frt ára sőt az erdélyi fiskális jószágokból.

Révész: Figyelme. 1876. évf. 46. l.

Szerk.

1704. okt. 27. II. Rákóczi Ferencz kancelláriájának kiadványi jegyzőkönyve szerint Ramocsaházy György uram rendeletet kapott, hogy a szentimrei mindennemű dézmát resignálja a debreczeni kollégiumnak.

Révész: Figyelme. 1876. évf. 46. l.

Szerk.

1704. Külföldre menő akadémikus ifjú segélye Nagybánya városától.

Thurzó F. i. m. 136. l.

Szerk.

1704. A marosvásárhelyi iskola bővített törvényei, melyekben az iskolába felvett tanulók, a Bethlen János jótéteményét élvező és az esküdt tanulók esküformája van leírva.

Békefi i. m. 40—41. l.

Szerk.

1704. A debreczeni ref. főiskola 1704-diki törvényei.

Békefi i. m. 117—134. l.

Szerk.

1704. Ünnepeyles fogadalom és eskü az 1704-iki nagyenyedi pusztulás emlékére.

P. Szathmáry K. i. m. 141. s köv. 1.

Bodrogi I.

1704. Két professzor meghívása a debreczeni ref. kollégiumba.

Dr. Barcsa J. i. m.

Dr. Barcsa J.

1705. jun. 21. A tarpai közzsinat elrendelte, hogy a debreczeni traktus keményen büntesse meg Bonyhai Márton vámospércsi rektort, amiért a püspök tilalmát figyelembe nem vevén, egy haszon-talan silány könyvet mert nyomatni.

Tóth S. i. m. I. 86. 1.

Szerk.

1705. jul. 10. Külföldre menő akadémikus ifjú segélye Nagybánya városától.

Thurzó F. i. m. 136. 1.

Szerk.

1705. A debreczeni ref. főiskolai tanulók gondviselőinek kötelességei.

Békefi i. m. 135. 1.

Szerk.

1705. A debreczeni ref. főiskolai fűtő tanulók kötelességei.

Békefi i. m. 136. 1.

Szerk.

1705. Az iskola kapujánál őrt álló debreczeni tanulók kötelességei.

Békefi i. m. 137. 1.

Szerk.

1705. Jótéteményes tanulókat kötelező szabályok a debreczeni főiskolában.

Békefi i. m. 138—140. 1.

Szerk.

1706. febr. 7. Szent-Erzsébethi Ferencz kecskeméti rektor-professzor 1706. évi conventionálisa.

Értesítvény a kecskeméti reform. lyceumról. 1878—9. év 23. 1.

Marton S.

1706. április 8. Kunszentmiklósi egyház válasza a Helytartótanács iskolai investigatiójára.

Prot. Egyh. és Isk. Lap 1903. évf. 555. 1.

Marton S.

XVIII. század. A debreczeni főiskolai tanulók közül a kollega és kántori tisztet viselők kötelességeit körülíró eskümintá.

Békefi i. m. 147. 1.

Szerk.

XVIII. század. A debreczeni főiskolai tanulók közül az élelmezői tisztet viselő eskümintája.

Békefi i. m. 148. 1.

Szerk.

XVIII. század. A debreczeni ref. főiskolai tanulók sáfárának és gazdájának eskümintája.

Békefi i. m. 147. l.

Szerk.

XVIII. század. A debreczeni reform. főiskolába felvett új tanulók eskümintája.

Békefi i. m. 46. és 149. l.

Szerk.

1706. július 8. Pápai Páriz Ferencz enyedi professzor levele Jablonski Dániel Ernőhöz, a porosz király udvari papjához, melyben pártfogásába ajánlja Satzfalvi Györgyöt, hogy vagy a frankfurti akadémián, vagy másutt stipendiumot szerezzen számára.

Bod. P. i. m. IV. 389. l.

Borsos I.

1706. aug. 12. Ajánló levél Erdődi István enyedi végzett tanuló részére, aki a külföldi akadémiákat akarja hallgatni. Az ajánlólevelet tanártársai nevében Pápai Páriz Ferencz állította ki s meghatóan nyilatkozik meg benne az enyedi iskolának akkori szorongatott s szinte kétségbeejtő helyzete.

Bod P. i. m. Liber IV. 388. l.

Borsos I.

1706. október 19. A debreczeni Cetus futása Szathmár városába, Nagybánya és Bereg megyébe s ott nyert segélyei.

Debreczeni ref. főgimnáziumi értesítőben, 1894—5. évről. 30. lap.

Dr. Barcsa J.

1706. A pápai ev. Statusnak postulátumai II. Rákóczi F.-hez, mely 15 pontban sorolja el az egyház sérelmeit, s orvoslást kér.

Kis Ernő i. m. 56—57. ll.

Kis E.

1707. Feljegyzés Veszprémi Gergely szatmári ref. gimn. tanárról.

Barcsy G. i. m. 121. l.

Dr. Barcsa J.

1707—1708. Jászfalvi János szénior, későbbi benedeki prédikátor följegyzései Enyed és a kollégium 1704. évi pusztulásáról.

Váró Ferencz i. m. 86. l.

Bodrogi I.

1708. május 23. Pápai Páriz Ferencz enyedi professzor kiadja híres latin-magyar szótárát s azt Frigyes porosz királynak ajánlja. Az ajánló-levél szövege.

Bod i. m. IV. 390. l.

Borsos I.

1708. A miskolczi iskola törvényei.

Dr. Kovács Gábor i. m. 146—151. l.

Szerk.

1709. január 28. A sárospataki ref. kollégium kérvényére Borsodvármegyének Szentpéteren tartott közgyűlése negyven forint segélyt szavazott meg.

Sárosp. Fü. 1862. 353. 1.

Szerk.

1709. július 29. Gróf Bethlen Miklós levele Veszprémi István püspökhöz, kéri, hogy ne hagyják elpusztulni az iskolákat, különösen a gyulafehérvárit, melynek 33 ezer forint alapítványa van a százszoknál.

Erd. Prot. Közl. 1881. 191. 1.

Szerk.

1709. aug. 4. A nagyenyedi Bethlen-kollégium rektor-professzora számára hat pontba foglalt s hatáskörét szabályozó utasítás.

Tört. Tár. 1900. 466—467. 1.

Szerk.

1709. aug. 9. II. Rákóczy Ferencz a tolcsvai malmot, minden hozzátartozókkal együtt visszaadja a sárospataki iskolának.

Révész : Figyel. 1877. évf. 289. 1.

Szerk.

1710. szept. 9. Kaposi Sámuel gyulafehérvári tanárnak gróf Bethlen Lászlóhoz írt kérő levele, melyben panaszkodik, hogy az új kommandáns megtiltotta a deákoknak a szabad kijárást s ezért nem tudnak gabonát szerezni, nem mehetnek kéregetni. Ezért fordul főkurátorához és kéri, hogy sürgesse az iskola pártfogóit, küldjenek be buzát a várba, mert különben éhen halnak.

Koncz J. i. m. 137—138. 1.

Dr. Dékáni K.

1710—1742. Az erdélyi ref. konzisztóriumnak a kolozsvári kollégium nyomdájára vonatkozó tárgyalásai.

Magyar Könyvszemle 1882. 278—280. 1.

Szerk.

1711. márczius 13. Határozatok a mezőtúri rektorokról, preceptorokról és a deákokról.

Mezőtúri ev. ref. főgimnáziumi értesítő 1894—5. évről. 28. lap.

Dr. Barcsa J.

1711. május 15. A debreczeni iskola rektorai és tanárai, Herczeg János, Kecskeméti S. György arra kéri a nagykőrösi ref. egyház tagjait, hogy külföldi akadémiára készülő becsületes ifjút, Kecskeméti Biró Andrást adományokkal ezen szándékában segítsék elő.

Sárosp. Fü. 1864. évf. 822. 1.

Szerk.

1711. Füleki András kéziratából vett idézet, mely szerint a sárospataki kollégiumot 1530. körül alapították Perényi Péter és Gábor. E kézirat a kollégium levéltárában van.

Szombathy J. i. m. 19. 1.

Borsos I.

1711—1851. A rektorok névsora: „Series rectorum scholae N.-Szalontaiensis ab anno Christi 1711“, saját kézírással bejegyezve.

Gere-Katona: A nagyszalontai gimnázium története. 6. lap.

Dr. Barcsa J.

1711. Kaposi Sámuelnek a konzisztóriumhoz intézett s a fehérvári iskola ifjúságának s tanárainak helyzetére vonatkozó emlékirata. Kéri ebben az iratban, hogy már három évi hátralékos fizetését adják ki neki. Az ifjúságnak sincs husra valója s buzája is kevés s a tanárok is, ha továbbra sem kapják meg fizetésüket, ott-hagyják az iskolát.

Koncz J. i. m. 138—139. ll.

Dr. Dékány K.

1712. febr. 24. Gróf Bethlen Miklós levele az erdélyi ref. egyháztanácsához, az enyedi kollégium pénzének kezeléséről.

Erd. Prot. Közl. 1881. 175. l.

Szerk.

1712. április 5-én. Kurátori gyűlési jegyzőkönyv Szigeti Gy. György professzor beiktatásakor, melyben 14 pont alatt össze vannak állítva az iskola jövedelmei s kiadásai s meg van határozva, hogy miféle kiadást melyik bevételből kell fedezni.

Gönczi L. i. m. 110—113. l.

Fazakas J.

1712. április 5. Puncta Gymnasii (una cum Relationibus ad ea datis) Illustrissimis Curatoribus humillime proposita occasione Articulorum exhibitorum ab Ill. Curatoribus dum Cl. D. Georgius Szigethi inauguraretur Anno 1712. die 5. April. — E jegyzőkönyvben a tanulóifjúság punktumokba foglalja kívánságait, melyeket kilencz szakaszban megőrizett a kollégium második legrégebb jegyzőkönyve a határozatokkal együtt.

Gönczi L. i. m. 113—115. l.

Fazakas J.

1712. Papi és tanítói díjlevelek az ürményi egyházmegyében a XVIII. század elején.

Dunántúli Prot. Lap. 1894. évf. 762., 778. l.

Szerk.

1713. ápr. Herczegh János életrajza, aki 1704-től 1713. évben bekövetkezett haláláig a debreczeni iskola professzora volt.

Weszprémi, i. m. II. k. 83. l.

Borsos I.

1713. decz. 19. Szathmárnémeti Mihály tudatja gróf Teleky Mihállyal, hogy a Gyulafehérvárra távozó Zilahy tanár helyére Bacsoni Incze Mátét választotta meg az ifjúság kolozsvári tanárnak, s ő maga is arra adja szavazatát; kéri, hogy legyen szives e felől Bacsonit minél hamarább tudósítani.

Prot. Egyháztört. Adattár. III. 105. l.

Szerk.

1713. Papi és tanítói díjlevelek a palánki (szokolai) egyházmegyében a XVIII. sz. elején.

Dunánt. Prot. Lap. 1893. évf. 765., 809. 1.

Borsos I.

1714. jan. 17. Szathmárnémeti Mihály levele Bacsoni Incze Mátéhoz, melyben kéri, hogy ne vonogassa magát a kolozsvári tanárságtól, hanem minél előbb menjen, jó szívvvel várják.

Prot. Egyházt. Adattár III. 106. 1.

Szerk.

1714. febr. 14. Szathmárnémeti Mihály levele Bacsoni Incze Mátéhoz, melyben tudatja vele, hogy az egyházi főtanács rendeletéből két tanuló-ifjút küld érte, hogy ezek amennyire lehet segítségére legyenek a Kolozsvárra való utazásban.

Prot. Egyházt. Adattár III. 107. 1.

Szerk.

1714. május 11. Martonfalvi György debreczeni professzor kérvénye a debreczeni városi tanácshoz, melyben panaszolja, hogy „olyan szomorú napokra jutott, melyekben a maga táplálására elégtelenné tétetett“, tehát segílyt kér. A városi tanács rendelt neki 25 magyar forintot és 5 köből búzát.

Debr. Prot. Lap. 1905. évf. 609. 1.

Dr. Barcsa J.

1714. jun. 7. Ráday Pál levele, melyben tudatja, hogy a pataki főiskolának a királyi pátens alapján elkezdett zaklattatása ügyében a hercegprimásnál közben járt; javasolja, hogy ezen ügyben indokolt óvást terjesszenek fel.

Prot. Egyházt. Adattár. I. 5—8. 1.

Szerk.

1714. jul. 24. „A szathmári scholabeli ifjúság“ rektora által is ajánlott segélykérvényt küldött a debreczeni városi tanácshoz, melyben kérte, hogy a tanulóársaság „terhes szükségét az áldásoknak Istenétől“ rájuk hozott jókból „felsegélteni“ méltóztassék.

Debr. Prot. Lap. 1905. évf. 402. 1.

Dr. Barcsa J.

1714. aug. 1. III. Károly rendelete, melyben megtiltja a pataki főiskola háborgatását.

Sárosp. Lapok. 1894. évf. 1137. 1.

Dr. Barcsa J.

1714. nov. 25. Constitutiones Sanctae visitationis Generalis in Sede Siculicali Udvarhely celebratae 1714. 25. November per Rotum ac Clarissimum Dnum. Steph. Kolozsvári Episcopum Eclar. Reformatarum per Transylvaniam cum suis adjunctis, pro Scholastica Juventute Udvarhelyiensi. Tartalmazza azokat a határozatokat, amelyeket a generális szentvizitáció hozott 1714. nov. 25-én Székelyudvarhelyen tartott gyűlésén.

Gönczi L. i. m. 115—116. 1.

Fazakas J.

1714. decz. 14. A Bethlen-kollégium tanárainak panasza a fő kurátorokhoz, a kollégium gazdasági viszonyai, kormányzata, stb. miatt.

Erd. Prot. Közl. 1888. 23. sz.

Bodrogi I.

1714. A mezőtúri iskola rektorának évi fizetése.

A mezőtúri ref. főgimn. 1894—5. évi értesítőjében 17-ik lapon.

Dr. Barcsa J.

1714. Püspöki Süllye János önéletrajza a püspöki, diószegi, kecskeméti és debreczeni iskolákat érdeklő adatokkal.

Prot. Egyh. és Isk. Lap 1901. évf. 475—6. l.

Marton S.

1715. máj. 25. Zemlényi Ferencz tályai pap s abauji esperes levele Gyöngyösi Pál kassai paphoz, melyben emlékezik kilencz kollégiumi (pataki) legénynek Füleki uram elleni vádaskodásáról és idegen birákhoz folyamodásáról.

Prot. Egyh. és Isk. Lap 1898. évf. 491—2. l.

Marton S.

1715. A tanulói fűjság levele a ref. consistoriumhoz egy második tanár nyereséje érdekében Marosvásárhelyre.

Koncz J. i. m. 149—150. l.

Dr. Dékáni K.

1715. márcz. 5. Szeremley Mihály feljegyzései, melyben a pápai és a debreczeni iskolákra vonatkozó adatok találhatók. Gáspár és János nevű testvérei ugyanis ezen iskolák növendékei voltak.

Dunántúli Protestáns Lap 1904. évf. 123. l.

Borsos I.

1715. máj. 25. Kolozsvári István püspök és Teleky Mihály felhívják a nagysinkieket, hogy a nagyenyedi kollégium náluk levő pénzének kamatját fizessék meg.

Prot. Közl. 1888. 152. l.

Szerk.

1715. decz. 24. Debreczen város tanácsának végzése az erdélyi sójövedelemről, melyet a kollégium számára kérni „non est de tempore“.

Szüics I. i. m. 920. l.

Dr. Barcsa J.

1715. A rimaszombati iskola törvényei.

Bodor i. m. 29—48. l.

Szerk.

1715—1853. A rimaszombati gimnázium igazgatóinak névsora.

Bodor i. m. 65—67. l.

Szerk.

1715. Feljegyzés arról, hogy az 1715-ik esztendőben készült a halasi reformátusok iskolája.

Tóth J. Kiskunhalas város története. 19. l.

Bernáth L.

1716. márcz. 13. Nádudvari Péter szászvárosi pap levele Teleky Sándorhoz, melyben írja, hogy nem engedi Steinville a fehérvári kollegiumnak odamenetelét, mert a szászok és szebeni szász tisztek, igyekeznek ezt mindenképen megakadályozni.

Koncz J. i. m. 161. l.

Dr. Dékáni K.

1717. jan. 26. A Sárospatakon kitört viszálykodások megszüntetése végett, értesülései alapján azt tanácsolja Ráday, hogy Csécsi tanuk előtt vonja vissza veszedelmes tanait, mit ha nem tenne meg, állásából el kell mozdítani.

Prot. Egyházt. Adattár I. 11—15. l.

Szerk.

1716. Pápai Páriz Ferencz nagy-enyedi tanár életrajza (1649—1716) és könyveinek czimei.

Weszprémi, i. m. I. k. 124. l.

Borsos I.

1717?—? Szatmárnémethi Sámuel magakészítette latinnyelvű verses sírfelirata tizenkét sorban.

Dr. Török I. i. m. I. 95. l.

Dr. Kristóf Gy.

1717—1797. A kisujszállási református iskola rektorainak névsora.

Révész: Figyelmelem. 1870. évf. 474—476. l.

Szerk.

1718. márczius 20. Soós Ferencz püspöknek a főgondnokokhoz, illetőleg a konzisztóriumhoz beadott husz pontból álló tétélei az akadémiákra való járás, a professzorságra készítés, a kollégiumokra való felügyelés, azok vagyona s egyéb egyházi és iskolai ügyekben.

Erd. Prot. Közl. 1879. 314.

Szerk.

1718. július 18. Komáromi Istvánnak, a marosvásárhelyi kollégiumban végzett és egyházi pályára készülő ifjunak kötelevénye arra nézve, hogy mint gróf széki Teleki Sándortól, a frankfurti egyetemre ajánlott tanuló, kegyesen, szorgalmasan, egyházának diszére vallóan fogja ott viselni magát.

Koncz J. i. m. 174. l.

Dr. Dékáni K.

1718. november 5. III. Károly rendelete, hogy a pápai reformátusok templomukat, parókhájukat és iskoláikat a város földesurának adják át.

Kis E. i. m. 59—60. l.

Kis E.

1719. febr. 20. A nagykunsági traktusnak matrikából excerpált karcszagujszállási tanuló gyermekeknek didaktrumok, hogy tovább az tanítók és tanítványok között veszekedés és visszavonás ne legyen.

A karczagi ref. gimnázium 1895—6. évi Ért. 11. l. *Dr. Barcsa J.*

1719. december 21. Conceptus Szathmári Mihály marosvásárhelyi kollégiumi igazgató aláírásával, melyben Putnoki István mint ünnepi legátus ajánlatik.

Koncz J. i. m. 497—498. 1.

Dr. Dékáni K.

1719. III. Károlynak 1718. évi rendeletére a pápai reformátusok egyházuk és iskolájuk megtarthatása végett folyamodnak a királyhoz. Hivatkoznak arra, hogy Pápán 1626. óta szabad vallásgyakorlatuk volt.

Kis E. i. m. 60. 1.

Kis E.

1720. márczius 3. Tanuhallgatás arra vonatkozólag, hogy ahol a pápai kálvinisták iskolái vannak, azon hely ember emlékezetétől fogva mindenkor szabados birtokuk volt és soha az uraság hatalma alatt nem állott. A tanuk igennel vallottak.

Révész: Figyelm. 1876. évf. 143—147.

Szerk.

1720. szeptember 2. A kolozsvári egyház és kollégium közt felmerült vitás kérdések kiegyenlítése.

Prot. Közl. 1894. 278. 1.

Szerk.

XVIII. század első fele. A hódmezővásárhelyi városi tanács tizenegy pontból álló határozata, részint a temetésre, részint a deákok ellátására vonatkozólag.

Hódmezővásárhelyi ev. ref. gimnáziumi értesítő 1878—9. évről 12 l.

Dr. Barcsa J.

XVIII. század első fele. A hódmezővásárhelyi szénior esküformája.

Ugyanott 10. 1.

Dr. Barcsa J.

1721. Komáromi István özvegyének Teleki Sándorhoz irt levele, melyben panaszolja, hogy férje halála után ki kellett költözni Szatmári Mihály miatt házából és Kakasdon lakik azóta, ahol nem bátorságos egy özvegy-asszony élete. Kéri Telekit, hogy eszközölje ki, élhesse le élete hátralevő részét a vásárhelyi volt házukban.

Koncz J. i. m. 184. 1.

Dr. Dékáni K.

1722. április 22. A nagybányai ref. főiskola rektorainak fizetéslevele.

Thurzó i. m. 17. 1.

Szerk.

1722. november 15. A tállyai konventnek, a sárospataki kollégiumra vonatkozó, a tanárok és a tanulók között levő viszály megszüntetése érdekében hozott határozatai, a gondnokság és az iskola igazgatósága ügyében, a rektornak adott utasítással együtt,

továbbá a tanárok magánélete, a tanítás, a széniorok választása, a tanári fizetés, az alumnusok száma, az iskolai rendtartás és fegyelem ügyében.

Prot. Egyházt. Adattár III. 26—29. 1.

Szerk.

1723. május 22. A nagybányai ref. főiskola könyvtárában levő könyvek jegyzéke.

Thurzó i. m. 247—251. 1.

Szerk.

1724. márczius 12. Szilágyi Péter halála után az enyedi kollégiumban nem választanak harmadik professzort, hanem annak tisztét egy ugynevezett lectorral végeztetik. Az erre vonatkozó hat pontból álló rendelkezés.

Bod i. m. Lib. IV. 396. 1.

Borsos I.

1724. A pápai iskolában tisztséget viselők külön törvényei. 1. Az igazgató. 2. A szénior. 3. Kontraskriba. 4. Osztálytanítók. 5. A magántanítók. 6. A sáfárok. 7. Az ételhordó diákok. 8. A kéregető diákok tiszteről.

Kis E. i. m. 30—44. 1.

Kis E.

1724. A pápai rektor-professzor elé, marasztáskor szabott feltetelek.

Ugyanott. 93. 1.

Kis E.

1724. A hódmezővásárhelyi iskola törvényei.

Értesítő 1878—9. évről 4. 1.

Dr. Barcsa J.

1725. április 10. Ráday Pál a pataki és debreczeni iskolák részére gyűjteni szokott évi alamizna ügyében egyetemes eljárást javasol, hogy a siker biztosabb legyen. A pataki iskolára való gyűjtést törvényesen kiküldött tanulók útján kell eszközölni.

Prot. Egyházt. Adattár I. 15—17.

Szerk.

1725—1727. Polgári Mihály nevű debreczeni deák Itinerárium című naplójában a debreczeni alsóbb iskolákban töltött idejéről s tanulmányairól beszámol. A tanáraitól és a tananyagról tett feljegyzései mutatják, hogy a tanítás nagyon függött a preceptorok egyéniségétől.

Debreczeni ref. főgimnáziumi értesítő 1894—5. évről 63. 1.

Dr. Barcsa J.

1725. A pápai iskola supplikáns deákjának pátense, amelyben az iskola anyagi viszonyai és helyzete is le vannak írva.

Kis E. i. m. 95—97. 1.

Kis E.

1725. Polgári Mihály debreczeni deák feljegyzése arról, hogy az iskola tisztviselői és a felsőbb tanulók mily kegyetlenséggel bántak a szolga tanulókkal.

Debreczeni ref. főgimn. Ért. 1894/5. évről. 68. l. *Dr. Barcsa J.*

1725. Nagykállói ref. iskola rektorának díjlevele.

Görömbey P. i. m. 158. l. *Dr. Barcsa J.*

1726. január 23. A nagybányai ref. egyház gondnokai gróf Teleki Sándortól az iskolájukban levő ifjak ellátására buzát kérnek.

Czelder: Figyelő 1886. 324. l. *Szerk.*

1726. Király István debreczeni szénior, később debreczeni tanár rövid életrajza, munkáinak czimeivel. Meghalt 1726-ban.

Weszprémi, i. m. I. k. 77. l. *Borsos I.*

1726. A nagykállói ref. iskolák felügyeletéről intézkedés.

Görömbey i. m. 141. l. *Dr. Barcsa J.*

1727—1796. „Jegyzéke azon preceptor vagy partikulista tanulóknak, kik a nagyszalontai iskolai törvényeknek 1727-től 1796-ig aláírtak.“

Gere-Katona i. m. 13. l. *Dr. Barcsa J.*

1729. ápr. 22. A nagybányai reform. egyház és iskola gondnokainak a rektor részére öt pontban kiadott utasítása, mely szerint az iskolára a lelkészek ügyelnek fel, tehát a rektor azoktól függjön és újjtást magától ne kezdjen, a lelkészek távollétében istenitiszteletet végezzen, s engedélyük nélkül sehova ne menjen. Fizetése 70 frt. Nagyobb temetésekre kimenjen, kisebbekre annyi osztályt küldjön, amennyit kérnek. Az időt a tanulókkal el ne töltesse, vasárnap templomba menjen és a tanulókra vigyázzon, az iskola könyveire gondja legyen s azokat utódjának számadás mellett átadja.

Thurzó i. m. 253. l. *Szerk.*

1730. jan. 28. Patay Sámuel tudatja Ráday Pállal, hogy úgy értesült, miszerint a sárospataki kollégium számára 1200 rhénes forintot küldtek Bernából, melyet minél előbb fel kellene venni.

Prot. Egyházt. Adattár IV. k. 7. l. *Szerk.*

1730. márcz. A marosvásárhelyi kollégiumból a görgény-szentimrei egyház rektort kér.

Prot. Közl. 1892. 97. l. *Szerk.*

1730. ápr. 25. III. Károly meghagyja Veszprém vármegyének, hogy mindaddig, míg a pápai reformátusok ügye el nem dül, a további háborításoktól megkíméltesenek.

Kis E. i. m. 62. l.

Kis E.

1830. nov. 22. Patay Sámuel tudatja Ráday Pállal, hogy a tervezett tállyai összejövetel elmaradt, melyen a sárospataki kollégium dolgait akarták megbeszélni.

Prot. Egyházt. Adattár. IV. 39. l.

Szerk.

1731. ápr. 20. A szatmári ref. iskola preczeptorai.

Bakcsy Gergely i. m. 54. l.

Dr. Barcsa J.

1731. nov. 7. A miskolczi ref. iskolában tanuló ifjuság törvényei.

Dr. Kovács G. i. m. 153—156. l.

Szerk.

1732. nov. 29. Kuntz Jakabnak a kassaiakhoz intézett levele, melyből kitűnik, hogy a felsőbb körök még akkor is komolyan foglalkoztak azzal a gondolattal, hogy a pataki főiskolát Kassára áttegyék.

Sárosp. Lapok 1894. évf. 1137. l.

Dr. Barcsa J.

1732. Köleséri Sámuel rövid életrajza (1663—1732) és számos munkáinak czimei. Iskoláit Debreczenben végezte s később mint orvos és tudós nagy hirnévre tett szert.

Weszprémi i. m. I. k. 82. l.

Borsos I.

1732. A nagyszalontai iskola törvényeinek eredeti latin szövege magyar fordítással együtt.

Gere-Katona i. m. 8. l.

Dr. Barcsa J.

1733. január 26. Jegyzőkönyv arról a gyűlésről, melyet az udvarhelyi egyházközség tartott az egyházközségi kántorság ügyének megoldásáról.

Az iskolának még triviális szervezete alkalmával a Ludi-magiszterek egyszersmind kántorai is valának az egyházközségnek. Mikor az iskola gimnázium lett, s a ludimagiszter helyett rektor-professzor állott az élén, az egyházközség a kántorság ügyének megoldását szorgalmazta. Ez ügyre vonatkozó adatot az iskola legrégebbi jegyzőkönyve megőrzötte.

Gönczi L. i. m. 118—119. l.

Fazakas J.

1733. január 27. A székelyudvarhelyi kollégium kurátorátusának határozata az alumnusok ügyében.

Gönczi L. i. m. 119. l.

Fazakas J.

1733. márczius 11. Kuntz Jakab levele a kassaiakhoz, mely a pataki főiskolának Kassára tervezett áthelyezésére vonatkozik.

Sárosp. Lapok 1894. évf. 1137. l.

Dr. Barcsa J.

1737. jan. 15. Egy könyvtáblán található feljegyzés szerint a kupi tanító Örzse lányának egyik keresztapja volt Kereszturi István pápai professzor Ura feleségéül.

Dunántúli Prot. Lap. 1904. évf. 282. l.

Borsos I.

1734. nov. 27. Nádudvari Sámuel nagyenyedi második pap-sága korában a szebeni főkonzisztóriumhoz intézett kérvénye, melyben tisztázni igyekezik magát azon vádak alól, hogy az orthodox protestáns hittell ellenkező tanokat hirdetett a szószékről hiveinek, ártatlannak vallja magát s kéri, hogy azon visszavonási ígéret teljesítésének kötelezettsége alól, mely szerint újból a részleges kegyelemről és előre elhatározásról szóló tudományt hiszi az univerzalizmus helyett, mentsék őt fel. Ellenkező esetben elveszti hivatalát és mostani helyét, s öreg szülői, neje és kis gyermekei tönkre jutnak ezzel.

Koncz J. i. m. 191—195. II. j.

Dr. Dékáni K.

1734. A mezőturi ref. iskola 1734. évi iskolai törvényeinek eredeti latin szövege.

Mezőturi ev. ref. főgimnáziumi értesítő 1894/5. évről 20. lap. Magyar fordítását lásd az 1895/6. évi értesítőben.

Dr. Barcsa J.

1734. Gyöngyössi Pál debreczeni diák, majd Erzsébet czárné orvosának latin költeménye barátjához, Szathmári O.-hoz.

Weszprémi i. m. I. k. 61. l.

Borsos I.

1734. Keresztessi Pál debreczeni diák, majd kőrösi rektor rövid életrajza, munkáinak czimeivel. Meghalt 1734-ben.

Weszprémi i. m. I. k. 77. l.

Borsos I.

1734—1854. A kunszentmiklósi gimnázium rektorai és professorainak névsora.

Értesítő 1880/1. 1—4. l.

Bernáth L.

1735. jan. 9. A győri reform. egyház iskolájában tanuló öregebb deákok száma nyolczban állapított meg, mégis ezen létszámon felyül, ez évi szeptemberben Diószeghi Mihály sárkereszturi prédikátor István nevű fiát felvették.

Prot. Egyházt. Adattár II. k. 194. l.

Szerk.

1735. okt. 20. Huszti András kolozsvári jogtanár panasza gróf Teleky Sándorhoz, s írja, hogy Erdély régi és mai állapotja című munkáját bevégezte.

Prot. Közl. 1891. 248. l.

Szerk.

1736. április 26. Marjai Ferencz kecskeméti rektor-professzor elé szabott kötelességek pontozatai.

Értesítvény a kecskeméti reform. liceumról. 1878—9. évf. 24—5. l.

Marton S.

1737. május 18. A kollégium kurátorátusának határozatai a kollégiumi rendet illetőleg Székelyudvarhelyt.

Gönczi L. i. m. 119—121. lap.

Fazakas J.

1737. jun. 1. Fogarasi Pap Máté és Pathi János aláírásával ellátott kérő levél, melyben a szatmári iskolára adományokat gyűjtő Endrédi László és Czégényi János tanulókat ajánlják a patronusoknak.

Czelder: Figyelő. 1883. 468. l.

Szerk.

1737. jun. 17. Fogarasi Pap Máté szatmári professzor levele gróf Teleky Sándorhoz, melyben tudatja vele, hogy 40 tanulójuk volt; s mivel az iskola járulékai leginkább Erdélyből valók, melyből a preceptorokat is tartják, kéri, hogy ezután is vegye azt olalmába.

Czelder: Figyelő 1883. 469. l.

Szerk.

1737. aug. 13. A tiszáninneri és túli egyházi és világi képviselők összejövetelén elhatározták, hogy a főkurátor gondoskodjék róla, miszerint a szatmárnémeti gimnázium ne terhelje nagyon az eklézsiákat, s csak annyi tógátus legyen, mint eddig volt. — A debreczeni és sárospataki kollégiumok tanulói, sőt tanárai között is az illetlen verekedések és viszálykodások szüntettessenek meg.

Tóth S. i. m. II. 6. l.

Szerk.

1737. nov. 30. Huszti András kolozsvári jogtanár levele gróf Teleky Sándorhoz, melyben panaszodik, hogy mennyire törnek ellene, megválasztása miatt.

Prot. Közl. 1890. 414. l.

Szerk.

1737. Ifjabb Pápai Páriz Ferencz életrajza, ki a nagyenyedi iskola növendéke volt s később a Rákóczi-féle szabadságharc alatt elpusztult iskola fölsegélésére külföldön nevezetes összeget gyűjtött. Meghalt a jelzett évben.

Weszprémi, i. m. IV. k. 225. l.

Borsos I.

1738. márcz. 23. Br. Bánfi Zsigmond, hogy Csécsi János volt pataki tanárnak, Vásárhelyre hozatalát megakadályozza, a szebeni főkonzistoriumnak nyilatkozatot küld. Ebben elősorolja mindazon okokat, melyek nem tanácsolják Csécsi meghívását: hogy a reformáció emlékére egy olyan beszédet nyomatott ki, mely miatt a katolikusok gyűlöletét vonta magára és így a katolikusok, ha

Vásárhelyre jönne, ebben ellenük irányuló célzást látnának: különben is maga a király elmozdította a tanárságból; egyéb hibái is vannak, igen öreg, rossz szónok stb.

Koncz J. i. m. 499—500. II.

Dr. Dékáni K.

1738. aug. 20. Vásárhelyi Tőke István levele gróf Teleky Sándorhoz Szigeti Gyula István püspök és Borosnyai Nagy Zsigmond enyedi tanár fogsága ügyében.

Prot. Közl. 1890. 406. I.

Szerk.

1738—1774. Ajtai Abód Mihály Bethlen-koll. tanár életrajza. (1738—1774. Irta Török István.)

Erd. Prot. Közl. 1888. 31. sz.

Bodrogi I.

1739. A hajduböszörményi iskolában tanuló deákok honoráriuma.

A hajduböszörményi ref. gimnázium 1901. évi értesítőjében XX. lapon.

Dr. Barcsa J.

1740. május 6. Pávai József marosvásárhelyi kollégiumi szenior levele gróf Teleki Sándor főgondnokhoz, melyben értesíti őt Nádudvari Sámuel meghívása felől a kollégiumhoz tanárnak és kér utasítást a Nádudvari Vásárhelyre szállítása felől, mert rendkívül hiányt szenvednek mindenben. Említi levelében, hogy ugyanez ügyben Lázár János főgondnoknak is irt Szebenbe.

Koncz J. i. m. 186—187. I.

Dr. Dékáni K.

1740. aug. 28. A gencsi reform. egyház iskola rektorának díjlevele.

Sárosp. Füz. 1862. évf. 827—828. I.

Szerk.

1740—1800-ig a zilahi ref. iskolánál működő rektorok nevei.

A zilahi ev. ref. főtanoda 1877—8-ik tanévi első Értesítője. 10. l. —
Értesítő az 1894—5-ik isk. évről. VIII. l.

Fóris M.

1740. Egy debreczeni felsőbb tanulónak gyarló latinsággal irt levélkéje, mellyel Maróthi a latin nyelv tanításának elégtelenségét bizonyítja.

Debreczeni ref. főgimnáziumi értesítő 1894—5. évről. 74. l.

Dr. Barcsa J.

1741. jan. 20. Maróthi előterjesztése a debreczeni városi tanácshoz, mely az alsóbb klasszisokban a tanítás rendét és módját szabályozó javaslatokat tartalmazza, oldalt az approbálásra vonatkozó széljegyzetekkel. Több tantárgy czélszerűbb tanítására tesz javaslatot, köztük a magyar nyelven való olvasás és az írásban való gyakorlást már a sextában sürgeti, a grammatistáknak

magyar nyelven irandó grammatikát ajánl. Ez irat évszám nélkül van. Ezzel összefügg az 1741 jan. 30-án kelt másik iv, mely az előbbi iratnak 4 pontjára vonatkozó approbációt tartalmazza. A tanács a javaslatot csekély változtatással helybenhagyta.

Debr. ref. főgimn. Ért. az 1894/5. évről. 88—92. l. *Dr. Barcsa J.*

1741. febr. 5. Hadadi Wesselényi Ferencz br. és felesége, Rhédei Zsuzsánna évi 30 forintot adományoznak a zilahi iskolában tanító klasszikus preceptoroknak.

A zilahi ev. ref. főtanoda 1877—78-ik tanévi első Értesítője. 9. l. és ugyanaz az 1894—95-ik isk. évről. VII., VIII. l. *Fóris M.*

1741. okt. 8. Huszti András kolozsvári jogtanárnak az erdélyi ref. főegyházi tanácshoz beadott memoriáléja.

Prot. Közl. 1890. 422. l.

Szerk.

1741—1849. A miskolci iskola klasszikus preceptorainak névsora.

Dr. Kovács i. m. l. 137—144. l.

Szerk.

1742. febr. 1. Berkes István bályoki pap levele Teleki Sándorhoz, melyben válaszolva a gondnoknak a marosvásárhelyi kollégiumi 3-ik tanszék betöltésére vonatkozó meghívó levelére, hivatkozik a kollégiumnak általa ismert nehéz körülményeire s miután már időközben ugyis betöltötték az állást, sajnálattal, de nem fogadja el a meghívást.

Koncz J. i. m. 195. l.

Dr. Dékány K.

1742. ápr. 5. Feljegyzés Szilágyi Sámuelnek a debreczeni kollégiumba professzorul történt meghívásáról.

Debreczeni Prot. Lap 1903. évf. 18. l.

Dr. Barcsa.

1742. május 12. Gróf Károlyi Sándor a géresi reform. egyháznak iskolahelyét adományoz.

Sárosp. Füz. 1862. évf. 341. l.

Szerk.

1742. jun. 11. A dévai zsinat Huszti András tit. kolozsvári professzort a Helv. Conf. s a Heidelbergi Káté ellenes könyvéért elítéli, az egyházból s a professzoratusból kitiltja, míg tévelygésre igazító opinióját meg nem változtatja s addig is beneficiumaitól priválja.

Dr. Török I. i. m. II. 38—40. l.

Dr. Kristóf Gy.

1742. jun. 22. Bethlen Kata végrendelete és az erdélyi iskolákat érdeklő alapító levelei.

Tört. Tár 1895. 531. és Századok 1895. 523.

Bodrogi I.

1742. aug. 6. Adomány a debreczeni kollégium számára fizikai instrumentumok szerzésére.

Debr. Prot. Lap 1903. évf. 18. 1.

Dr. Barcsa J.

1743. jul. 7. Szilágyi Márton debreczeni professzornak írja a városi tanács, hogy ne engedje a deákoknak a templomban az újkották szerint való éneklést addig, míg a nép azokat meg nem tanulja.

Debr. Prot. Lap 1903. 18. 1.

Dr. Barcsa J.

1743. Maróthy György debreczeni professzornak a város kiváló munkásságáért bort ad.

Debr. Prot. Lap 1903. évf. 18. 1.

Dr. Barcsa J.

1744. ápr. 6. Gr. Esterházy József levele az ő tatai szekretáriusához az ottani predikátor és iskolamester felől.

Dunánt. Prot. Lap 1891. évf. 463. 1.

Borsos I.

1744. ápr. 7. Kövesdi János marosvásárhelyi kollégiumi volt tanárnak levele Teleki Sándorhoz, melyben írja, hogy most néhány év múlva a tanárságtól való elmozdítása után, kezd újra éledni és látja, hogy nem tud megélni hátralékos fizetésének lassu kiadatása folytán s kétségbe kezd esni jövője felett e miatt. Kéri tehát a grófot, hogy szerezzen neki valami udvarnál, avagy ekléziánál állást, sőt megelégednék, ha valamelyik kollégiumhoz is bejuthatna, mint 3. vagy 4-dik tanár, különben is a jövőjéről való gondoskodásról annak idején írásbeli biztosítást kapott.

Koncz J. i. m. 178—179. 1.

Dr. Dékáni K.

1744. április 25. A székelyudvarhelyi kollégiumra vonatkozó határozatok, melyek az ünnepnapokra, szünnapokra, születés- és névnapokra hivatalos ifjak köteleességéről s magukról a kihívókról is szólnak.

Gönczi L. i. m. 120—121. 1.

Fazakas J.

1744. okt. 8. Maróthy György debreczeni professzor halálának feljegyzése Debreczen város jegyzőkönyvében.

Debr. Prot. Lap 1903. évf. 18. 1.

Dr. Barcsa J.

1744. decz. 20. A pápai iskola professzorának díjlevele.

Kis E. i. m. 94. 1.

Kis E.

1745. febr. 2. Hat Pápán végzett tanuló kötelezi magát a preceptorságnak egy évig való viselésére.

Ugyanott. 98. 1.

Kis E.

1746. febr. 17. A borsod-gömöri ref. egyházmegyei gyűlés jegyzőkönyve 2. pontjában elhatározta, hogy a pataki iskolát minden egyházban kétszer kell publikálni évenként.

Sárospataki Lapok 1888. évf. 767. 1.

Dr. Barcsa J.

1745. szept. 24. A főkonzisztórium leirata az udvarhelyi kollégiumhoz. Újból megerősíti az 1709-ben kiadott iratát, mely szerint az egyházközség esperese megszűnik hivatalból gondnoka lenni a kollégiumnak.

Gönczi L. i. m. 117—118. l.

Fazakas J.

1746. szept. 17. Az iskolai szék elrendeli, hogy a debreczeni főiskola polgárai közül senki javasasszonyhoz ne menjen, melynek csak akkor van helye, ha betegségét a szénior előtt igazolta és a tanároktól engedélyt nyert.

Békefi i. m. 143. l.

Szerk.

1746. decz. 3. A magyarul beszélő debreczeni főiskolai tanulókra kiszabott büntetések.

Békefi i. m. 144. l.

Szerk.

1747. febr. 17. A Borsod-gömöri ref. egyházmegyei gyűlés 5. pontjában utasítást ad arra nézve, hogy a kollektát miképen kell felosztani a pataki és a debreczeni iskolák közt.

Sárospataki Lapok 1888. évf. 767. l.

Dr. Barcsa J.

1747. márcz. 28. Borosnyai L. János udvarhelyi rektor-professzor levele Cserei Mihály történétíróhoz, melyben felvilágosításokat kér tőle, mint aki az udvarhelyi kollégiumban tanult, az iskola multjáról.

Erd. Prot. Közlöny 1873. évf. és Gönczi L. i. m. 14—15. l.

Fazakas J.

1747. ápr. 4. Cserei Mihály válasza Borosnyai L. János levélére, melyben elmondja mindazokat, amiket az udvarhelyi kollégium multjáról tud.

Erd. Prot. Közl. 1873. évf. és Gönczi L. i. m. 16—18. l.

Fazakas J.

1747. decz. 10. A hódmezővásárhelyi iskola rektorának évi fizetése.

Futó i. m. 56. l.

Dr. Barcsa J.

1747. Nádudvari Sámuel marosvásárhelyi kollégiumi volt tanár panaszoló levele gróf Bethlen Ádámhoz, melyben írja, hogy soha a ref. státusnak, egyháznak és a vásárhelyi kollégiumnak ártalmára nem volt és mégis milyen rútul bánnak vele és üldözik volt kollégái. Pedig megtalálhatják törvényes uton is rajta akár Erdélyben, akár Magyarországon az ő keresni valójukat. Ugyanily keserűséggel vádolja nejét és kéri pártfogóját, hogy járjon közbe gyerme-

keire való tekintettel ne bántsák addig, míg annak idején rendbe hozhatja dolgaiat.

Koncz J. i. m. 188—189. 1.

Dr. Dékáni K.

1747—1757. Ama magyarországi tanulók nevei, akik a göttin-gai egyetemen az orvos-doktori diploma elnyeréséért nyilvánosan vitakoztak.

Weszprémi i. m. IV. k. 166. 1.

Borsos I.

1748. jun. 22. Mivel némely tanulók illetlenségből vagy kevélységből mentéjüket nem gombolták s dolmányuk ujját nem kapcsolták össze s úgy jártak templomba és temetésre, az iskolaszék ezt megtiltja s az ellenszegülőt büntetni rendeli.

Békefi i. m. 144. 1.

Szerk.

1748. nov. 23. Losonczy János széniornak a tanári kar azon határozatáról való feljegyzése, hogy a törvénynek a tanulók oktatására vonatkozó rendelkezését mindenki megtartsa, primáriusá csak az lehet, aki a latin és görög nyelvet érti.

Békefi i. m. 145. 1.

Szerk.

1749. márcz. 14. Mária Terézia királyné rendeletének egy része, mellyel Győr városában a protestánsok vallásgyakorlatát eltörli s őket templomaikból és iskoláikból kibecsülteti.

Dunánt. Prot. Lap 1905. évf. 300. 1.

Borsos I.

1749—1753. Szathmári Paksi István könyvtárnoksága idejében alkotott s a debreczeni főiskolai könyvtárnok és alkönyvtárnok tisztét és a könyvek használoit illető szabályzat.

Békefi i. m. 142—143. 1.

Szerk.

1749. A nagykállói ref. gimnázium és elemi iskolák épületére vonatkozó feljegyzés.

Görömbei i. m. 140. 1.

Dr. Barcsa J.

1750. nov. 17. Hamisított királyi engedély-levél, mellyel két csaló a győri ref. egyház és iskola számára segílyt gyűjtött.

Dunánt. Prot. Lap 1891. évf. 751. 1.

Borsos I.

1750. decz. 5. Magyarai Kossa Péter, a felső-dunamelléki ref. egyházkerület püspöke 1713-tól 1720-ig, Christiana vivendi regulae czim alatt törvényeket irt kerülete részére, mely följegyeztetett az igmándi egyház protokollumában. E regulák egy része az iskolamesterekre vonatkozik.

Dunánt. Prot. Közl. 1888. évf. 357. 1.

Borsos I.

1750—1832. A mezőturi iskolában tanító rektorok neveinek jegyzéke későbbi pályájukkal együtt.

Mezőturi ev. ref. főgimn. Értesítő az 1894—5. évről. 3—27. l.

Dr. Barcsa J.

1750. A mezőturi fiúiskola tanítómesterének fizetése egyik Szent György-naptól a másikig.

Ugyanott 18. lapon.

Dr. Barcsa J.

1751. jan. 12. A szathmári ref. konzisztórium határozatai az ottani ref. iskolai vallásos nevelésről.

Barcsy G. i. m. 55. l.

Dr. Barcsa J.

1751. ápr. 9. A csopakiak panasza a paplak, iskola és templomuk erőszakos elfoglalása miatt.

Dunánt. Prot. Lap 1895. évf. 746. l.

Borsos I.

1751. márcz. 15. A rimaszombati rektor és preceptorok évi fizetése és kötelességei.

Bodor i. m. 59. l.

Szerk.

1751. nov. 16. A nagykállói ref. egyház szervezeteinek a tanítói fizetésekre vonatkozó része.

Görömbey i. m. 164. l.

Dr. Barcsa J.

1751. A nagykállói deákok esküformája.

Görömbey i. m. 141. l.

Dr. Barcsa J.

1751. A nagykállói ref. egyház szervezetéből az iskolákra és tanítókra vonatkozó pontok.

Ugyanott 44. l.

Dr. Barcsa J.

1752. máj. 12. A pápai reformátusoktól iskolájuk, templomuk, egyházi épületeik elvételtek, anyakönyvük a plébános kezére adatott, ki az esetet azon anyakönyvbe bejegyezte, mely a kath. plébánián található.

Tóth F. Pápai ref. ekkl. hist. és Kis E. i. m. 1896. 65. l. *Kis E.*

1752. márcz. 28. Szondy Zsuzsánna végrendeletileg hagyományoz a maga és első férje Kenessey István neve alatt kiosztandó alapítványul: a pápai egyháznak rendelt 10 ezer forint kamatjából: 1. iskolamesternek 60, kántornak 30, két preceptornak 40, törvényeknek aláíró szegény deákok ruhájára 25, élelmezésükre 12, külföldre menőknek 20 forint adassék évenként. 2. A sárospataki és debreczeni gimnáziumban tanuló 5—5 öreg deák részére 2—2 ezer forint.

3. A debreczeni iskolában tanuló 18 református nemes ifjú részére, dunántúliak elsőbbséggel bírván, 15 ezer frt. 4. Akármely törvényes forum, vagy táblánál való gyakorlaton levő tiz ref. patvarista ellátására 10 ezer forintot.

Sárosp. Füz. 1868. évf. 636—647. I. és önálló füzetben is. *Szerk.*

1752. június 30. A Helytartótanács utasítja Pestmegye hatóságát, hogy indítson nyomozást és tegyen jelentést, kinek engedelméből építik újra kollégiumukat a kecskeméti helv. hitv. lakosok, voltak-e eltiltva az építkezéstől? Ha csak maguktól merésztették cselekedni, tiltassanak el a folytatásától.

Földváry L.: Adalékok II. 269. I.

Marton S.

1752. november 13. A Helytartótanács megértvén a megyei információból, hogy a kecskeméti helv. hitv. lakosok Kohári András földesur engedelméből építenek; a r. kath. előljáróság bizonyítványából pedig azt, hogy a régi területen bővítés nélkül építettek, elrendeli a nevezettek kihallgatását; egyben információt kér az iránt, minő iskolák, kinek engedélyével és mely időtől vannak ott?

Földváry: Adalékok I. r. 370. I.

Marton S.

1752. december 17. Gróf Kohári András információt ad Pestvármegyének, mi alapon adott engedélyt a kecskeméti helv. hitv. lakosoknak iskolájuk ujjáépítésére.

Földváry: Adalékok II. r. 273—274. I.

Marton S.

1752. Szokolay János egy Tóth Ferenczhez intézett levélben leírja, mint szemtanú, a pápai ref. iskola erőszakos elfoglaltatását a nevezett évben.

Dunántúli Prot. Lap 1893. évf. 202. I.

Borsos I.

1752. A pápai református főiskola rektor-professorainak névsora 1752. évig.

Kis E. i. m. 86—87. I.

Kis E.

1752. „1752-ik esztendőben építettett a kiskunhalasi reformáta iskolában a rektor és preceptorok számára két szoba és egy tanító-házacska“.

Tooth János i. m. 25. I.

Bernáth L.

1753. január 15. Megyei információ a Helytartótanácsához a kecskeméti helv. hitv. kollégiumban tanított tudományokról, a tanítók számáról, eltartásáról s az iskola fennállásának okmány-szerűleg 1599-ig visszavihető régiségéről.

Földváry: Adalékok II. r. 270—273. I.

Marton S.

1753. február 1. Helytartótanácsi rendelet, mely megtiltja, hogy Czepléden a helv. hitvallásuaknak grammatikánál magasabb iskolájuk legyen.

Földvály: Adalékok II. r. 264—265. l.

Marton S.

1753. május 26. Helytartósági végzés, mely szerint a királyi Felsőg a kecskeméti helv. hitv. lakosok kérésére megengedi, hogy iskolaépületeik ujjáépítését befejezhessék, de a tanítók és togátus diákok számát az adózó közönség terhére újabb engedélyig ne gyarapítsák.

Ugyanott II. r. 274—275. l.

Marton S.

1753. A hajduböszörményi iskolabeli togátus diákok sallárium, melyet a nemes eklézsia előljárói és kurátori állapítottak meg.

A hajduböszörményi ref. gimnázium 1900—1. évi értesítőjében XX. l.

Dr. Barcsa J.

1754. február 14. A szatmári ref. iskola tanítóinak száma, fizetése, az épületek fentartásának módja.

Bakcsy Gergely i. m. 15. l.

Dr. Barcsa J.

1754. február 24. Szódi István debreczeni prédikátor halála után vagy Szathmári István, vagy Varjas János professzort hívták meg debreczeni prédikátornak, de a meghívást egyik sem fogadta el.

Debreczeni Prot. Lap 1903. évf. 18. l.

Dr. Barcsa J.

1754. A szatmári ref. iskola ügyében Bécsben járó küldöttek naplója, bizonyítgatják az iskola jogérvényességét és szükségességét a törvény alapján és a közhaszon szempontjából.

Bakcsy G. i. m. 18—22. l.

Dr. Barcsa J.

1754. A kassai református egyháztanács utasítása az iskola tanítójához.

Dunántúli Prot. Lap 1893. évf. 396. l.

Borsos I.

1754. A debreczeni kollégium három professzora: Szilágyi Sámuel, Hatvani István és Varjas János az új prédikátor megválasztásáig a papi teendők végzését elvállalják.

Debreczeni Prot. Lap 1903. évf. 18. l.

Dr. Barcsa J.

1754. A szatmári rektor primárius és secundárius és a koadjutor tanító fizetése.

Bakcsy G. i. m. 135. l.

Dr. Barcsa J.

1754. A szathmárnémeti egyik lelkészi hivatal cassatiója és a kollégium „restrictiója“ tárgyában a restitutió iránt a város részéről a trónhoz intézett kérvény.

Szathmárnémeti ref. főgimnázium értesítője 1879—80. évről 3. l.

Dr. Barcsa J.

1755. április 23. Az egyházkerületi küldöttség gyűlést tartván, elhatározta, hogy a szatmári egyház és iskola ügyének előmozdítására a kerületi pénztárból 200 frtot ad.

Tóth S. i. m. II. 17. 1.

Szerk.

1755. A nagybányai ref. iskola rektorainak exmissiója.

Thurzó F. i. m. 49. 1.

Szerk.

1755. június 2. A nagybányai ref. iskolának a grammatikai fokig való leszorítására vonatkozó helytartótanácsi rendelet.

Thurzó F. i. m. 11. 1.

Szerk.

1755. A Hódmezővásárhelyi rektor díjlevele.

Futó i. m. 56. 1.

Dr. Barcsa J.

1756. február 2. Mária Terézia királynő rendelete az erdélyi guberniumhoz, hogy a protestáns ifjak külföldi akadémiákra csak akkor mehetnek, ha utlevelet kapnak. Különben jobb, ha itthon maradnak, vagy Bécsbe mennek.

Bod i. m. IV. 339. 1.

Borsos I.

1756. április 28. Az egyházkerületi küldöttség elhatározta, hogy a szatmári iskola visszaállítása végett küldjenek a szatmáriak egy megyei és egy városi urat a kérelem megújítása végett Bécsbe.

Tóth S. i. m. II. 20. 1.

Szerk.

1756—1782. A nagybányai iskolai törvényeket aláírók névsora.

Thurzó i. m. 220—222. 1.

Szerk.

1757. február 3. A hódmezővásárhelyi rektor ujonnan kiállított díjlevele.

Futó i. m. 57. 1.

Dr. Barcsa J.

1757. április 27. A szatmári iskola ügyében fáradozó követek számára segélyül az egyházkerületi küldöttség 200 frt kölcsön kiadását elrendelte.

Tóth S. i. m. II. 21. 1.

Szerk.

1757. június 29. Hatvani István debreczeni tanár egykorú feljegyzése szerint, ezen nap délután 2 óra körül, a villám a kollégium kispalotának nevezett részébe ennek kéményén beütött, Dancsházi Nagy Demeter tanulót agyonütötte. Meggyült volna a kollégium, de egy deák felszaladván a tetőre, az égő sindelyt eloltotta.

Révész: Figyelme. 1875. 52. 1.

Szerk.

1757. augusztus 18. Gróf Bethlen Kata, Széki gróf Teleky József özvegye végrendeletében az udvarhelyi gimnáziumnak 2000, a marosvásárhelyi kollégiumnak 2000, a nagyenyedinek szintén 2000 magyar forintot hagyományozott.

Tört. Tár. 1895. 542—544. l.

Szerk.

1757. augusztus 28. A főkonzisztorium válasza Baczoni Incze István tanárnak, melyben megengedi, hogy a theologiai és philosophiai professzor felváltva viselhessék a rektorságot és pedagogarchaságot, de nehéz időkben azért kötelesek egymást hivatalukban segíteni.

Koncz J. i. m. 198—199. l.

Dr. Dékáni K.

1757. szeptember 4. Balla Gergely levele Kocsi Horváth Mihályhoz, melyben tudatja vele, hogy a győri öregiskola könyveit a nagykőrösi iskola gondviselése alá átveszik, s ha a győri egyház és iskola helyre áll, kivánságukra visszaadják.

Prot. Egyházt. Adattár II. 197. l.

Szerk.

1758. július 12. A debreczeni főiskolai tanács elrendelte, hogy a magántanítók szoktassák növendékeiket a szentírásmagyarázati előadások látogatásához.

Békefi i. m. 145. l.

Szerk.

1758. A Bethlen-kollégiumnak járó debreczeni dézma ügyében a főiskolai előljárárság sürgetésére válaszol a debreczeni bíró, melyben okát adja, hogy miért nem fizetik a dézmat.

P. Szathmáry K. i. m. 170. l.

Bodrogi I.

1759. január 17. A tiszántúli egyházkerület közgyűlése a szatmári iskola könyvtárának katalógusát a kerületi levéltárba tétette. Ugyanezen gyűlés Mátyus István bőszőrményi volt rektort Nagykárolyba rendelte lelkésznek.

Tóth S. i. m. II. 28. l.

Szerk.

1759. február 10. Losonczi István nagykőrösi rektor levele, melyben elismeri, hogy a győri iskola könyveit négy zsákban kezéhez vette, és ha ezen árva egyháznak vidulása lenne, azokat készséggel visszaadják.

Prot. Egyházt. Adattár II. 198. l.

Szerk.

1759. február 10. A debreczeni főiskolai tanács elrendeli, hogy vasárnap, szerdán és szombaton, a többi rendes gyakorlatok végződtevel a magántanítók az éneket is tanítsák, s a tanulók azokra a meghatározott időben összegyűljenek.

Békefi i. m. 146. l.

Szerk.

1759. május 22. Csanádi János azon kérelmére, hogy mivel ő a szatmári iskola ügyében felsőbb helyekre kiküldetvén, 294 napot eltöltött, mástól felvett 600 rhenes forintot elköltött, ennek felét magára veszi, a többit pedig térítsék meg: a tiszántúli egyházkerület közgyűlése úgy határozott, hogy 150 rhenes forint a pénztárból fizetessék ki részére.

Tóth S. i. m. II. 52. l.

Szerk.

1759. május 23. Kármán András losonczi rektor-professzor által Molnár Péter számára adott legátusi pátens.

Prot. Egyh. és Isk. Lap 1890. évf. 1707—8. l.

Marton S.

1759. június 11. Gróf Bethlen Kata három fogarasi tanuló eltartására 500 frt alapítványt tesz.

Tört. Tár. 1895. 744. l.

Szerk.

1759. június 29. Szentpéteri Hodor Jónás életrajza, kinek apja losonczi tanár, majd pedig lelkész volt. Ő maga Losonczon s Kolozsváron végezte iskoláit, majd a külföldi akadémiákra ment. Meghalt mint híres orvos 1759. június 29-én.

Weszprémi, i. m. I. k. 182. l.

Borsos I.

1759. szeptember 17. A szolgatanulók részére tett adományokat, valamint a Kenessey-alapítványban részesülőket is ne az ellenőrnek, hanem az inspektornak adja tudtul a gondviselő.

Békefi i. m. 141. l.

Szerk.

1759. decz. 5. Bertalanffy Pál jezsuita és pataki plébánus nyilatkozata, mit a megyei bizottságnak átadott. E szerint is a sárospataki kollégiumot Perényi Péter alapította, átadván a szerzetesek javait a kálvinistáknak, akik nyilvános iskolájukat már 1550-ben megújították. Eredeti kézirat a zemplénmegyei levéltárban.

Szombathy J. i. m. 20. l.

Borsos I.

1759. Fizetéslevél a hajdunánási iskola rektora számára.

Bodnár L.: A hajdunánási ref. gimn. története. 13. l. *Dr. Barcsa J.*

1760. febr. 10. Szőnyi Virág Mihály dunamelléki szuperintendens önéletrajza. Ebben figyelemre méltó adat van a tatai iskoláról, azonkívül a szőnyi-, debreczeni- és pápai iskolákról.

Dunántúli Prot. Lap 1893. évf. 492. l.

Borsos I.

1760. június 5. Mivel a helytartótanács a debreczeni főiskolai tógátus ifjak legáczióba járását és segélygyűjtését betiltotta, s ezen ügyben az ágens ő felségéhez már a kérvényt beadta, ennek az ügynek előmozdítására az egyházkerület pénztárából a közgyűlés ötven aranyat utalványozott.

Tóth S. i. m. II. 57. l.

Szerk.

1760 körül. Feljegyzés a szatmári preceptorok fizetéséről.

Bakcsy G. i. m. 22. l.

Dr. Barcsa J.

1761. jan. 15. A debreczeni főiskolai tanács elrendelte, hogy ezután rektornak csak olyan egyént fog kiküldeni, aki az ének-tudás és tanításban is megfelel a hozzá fűződő várakozásnak és megújítja az 1759. febr. 10. határozatot.

Békefi i. m. 146. l.

Szerk.

1761. aug. 11. A tiszántúli egyházkerület közgyűlése, a debreczeni tanárok azon kérelmére, hogy a főiskola ügyében, melynek gondja az egész magyar ref. egyházra tartoznék, legalább saját kerületükben a segélygyűjtésre nézve czélszerűbb intézkedés tétés-sék, elrendelte, hogy az erre vonatkozó javaslat magyarra fordítva köröztessék.

Tóth S. i. m. II. 65. l.

Szerk.

1761. A debreczeni kollégiumból távozó deákok bizonyítvá-nyának formulája.

Dr. Barcsa J.: A debr. kollégium és pártikulái. 89. l. *Dr. Barcsa J.*

1761. Nagy Mihály pápai preceptor fizetése díjlevele 5 pont-ban felsorolva és ugyanannak fizetése 2 pontba foglalt javításokkal.

Kis E. i. m. 94—95. l.

Kis E.

1762. május 11. Mária Terézia királyné rendelete az erdélyi guberniumhoz, melyben egyáltalán eltiltja a külföldi akadémiák látogatását a porosz háboru ürügye alatt.

Bod i. m. Lib. IV. 346. l.

Borsos I.

1762. jul. 17. Gyalakuti gróf Lázár János: Descriptio status, scientiarum, fundationum et bonorum immobilium mobiliumque Illustris Collegii Reform. Claudipolitani.

Dr. Török I. i. m. I. 132—8. l.

Dr. Kristóf Gy.

1762. decz. 27. A zilahi ref. egyház végzésileg kimondta, hogy minden vidéki gyermek tartozik évenként két véka buzát és harmincnyégy dénárt (azonkívül amit a preceptoroknak szokott adni) fizetni az iskola czéljaira. Azok is, akik évközben jönnek, megfelelő arányban tartoznak fizetni.

A zilahi ev. ref. főtanoda 1877—8-ik tanévi első Értesítője 10—11. l. és ugyanaz az 1894—95. isk. évről. VIII., IX. l. v. ö. — Magyarósi István: A zilahi ev. ref. anyaszentegyház tört. Kolozsv. 1880. 53—54. l. *Fóris M.*

1763. jun. 17. Pados Ferencznek, a veszprémi ref. egyház-megye esperesének körlevele, melyben utasítások találhatók az iskolamesterek számára.

Dunántúli Prot. Közl. 1888. évf. 86. l.

Borsos I.

1763. jul. 19. Sinay Miklós kéri Ráday Gedeont, hogy a XVI—XVIII. században Magyar- s Erdélyországban nyomtatott könyveknek általa készített címjegyzékét, a debreczeni iskola könyvtára számára leendő leírás végett adja át Géresi Várad Istvánnak.

Révész: Figyelm. 1870. évf. 458. l.

Szerk.

1763. Debreczen város tanácsának az udvari kancelláriához intézett felirata, melyben kifogásolja, hogy a kollégium megvizsgálására a váradi püspök mint főispán az alispánhelyettest és szolgabíró-t küldötte is.

Dr. Fináczy: Közokt. Mária Terézia korában. I. 372. l.

Szerk.

1763. A debreczeni kollégium tanárainak felirata a helytartó-tanács-hoz, melyben tiltakoznak azon eljárás ellen, hogy a főiskola megvizsgálásában eljáró bizottságban, a kath. egyházmegyei kiküldöttek foglalnak helyet, mikor békekötéseken alapuló országos törvények szerint, csupán saját felsőségeiktől kell függeniük.

Dr. Fináczy i. m. I. 378—380. l.

Szerk.

1764. febr. 9. Domokos Márton debreczeni főbíró-t halála előtt felkereste a négy kollégiumi professzor, hogy megköszönjék a kollégiumhoz való jóságát, a főbíró szívükre kötötte, hogy „álljanak mellé a kollégiumnak, s ne hagyják semmi bajaiban“.

Debr. Prot. Lap 1905. évf. 262. l.

Szerk.

1764. ápr. 4. A marosvásárhelyi ev. ref. kollégium bizonyítványa Kis Gergely theologus részére, melyben ajánlja az erdélyi gubernium pártfogásába Kis Gergelyt, aki engedélyt kér külföldi egyetemek meglátogatására és aki később 1768—87. a székelyudvarhelyi kollégium tanára, második megalapítója lett.

Gönczi L. i. m. 22—22. l.

Fazakas J.

1764. május 7. Utlevél Kis Gergely theologus részére külföldi egyetemek látogatására, mely tartalmazza Mária Terézia királyné nyílt levelének másolatát, melyet aláírt Szebenben 1764. április 10-én az akkor ott székelő gubernium részéről Buccow generális és Cserei Elek gubern-sekretárius, s e nyílt levél után a marosvásárhelyi királyi tábla utlevelet kiadó záradékát Domokos Antal ítélőmester aláírásával.

Gönczi L. i. m. 23—25. l.

Fazakas J.

1764. jun. 16. Az udvari kancelláriának a protestáns iskolák megvizsgálása ügyében, a királynéhoz tett javaslata, melyben világosan ki van mondva, hogy egyik vallásfelekezet papsága, a másik felett hatalmat nem gyakorolhat, ez az ország törvényeivel is ellenkezik, sőt azt meg is sérti, mert azok a protestánsokat a kath. papság hatalma alól felszabadítják és megadják nekik a szabad

vallásgyakorlat kedvezményét az iskolákkal együtt. Nem az 1608. I. hanem az 1681. XXV/XXVI., 1687. XXI., 1715. XXX., XXXI. t.-cikkek szerint a protestánsok a kath. egyházi hatóságok alól ki vannak véve, ügyeiket nem vizsgálhatják, ez a jog a király számára van fenntartva, kinek biztosai a kath. egyházmegyék részvétele nélkül kötelesek eljárni.

Dr. Fináczy i. m. 380—383. 1.

Szerk.

1764. jul. 9. Mária Terézia elrendeli, hogy a protestánsok iskoláinak megvizsgálása az országgyűlés utáni időre halasztassék el.

Dr. Fináczy i. m. I. 384. 1.

Szerk.

1764. aug. 24. Mária Terézia rendelete az erdélyi guberniumhoz, melyben a porossal való békekötés után is megtiltja azt, hogy az erdélyi prot. ifjak külföldi akadémiákra mehessenek. Hiszen vannak akadémiák az ő birodalmában is.

Bod i. m. 346. 1.

Borsos I.

1764. szept. 2. Az erdélyi gubernium levele a ref. egyházak gondnokaihoz, melyben tudatja a királynő kegyes szándékát, hogy a magyar- és erdélyországi akatholikus ifjúság számára Erdélyben egyetemet szándékszik felállítani. Megbeszélvén tehát, hogy ezt hogyan s miként tartják megvalósítandónak, tegyenek jelentést a guberniumnál.

Bod i. m. 347. 1.

Borsos I.

1764. okt. 7. Az erdélyi reformátusok és evangélikusok válasza a gubernium azon tudósítására, hogy a királynő Erdélyben egyetemet szándékozik felállítani az akatholikus ifjak számára. Mivel belátták azt, hogy elakarják zárni a prot. ifjúságot a külföldön nyerhető magasabb képzéstől s egyuttal azon gazdag alapítványok élvezésétől, melyek magyar ifjak számára a külföldi akadémiákon léteznek, erősen tiltakoznak e terv ellen.

Bod i. m. 348. 1.

Borsos I.

1764. A hajdunánási konzisztórium végzése a promótióról.

Dr. Barcsa J. i. m. 89. 1.

Dr. Barcsa J.

1765. jan. 19. Hódmezővásárhelyen egyházlátogatás alkalmával a tanítók fizetésére, egyik iskolából a másikba való menetelre, a tanulók feljárására vonatkozólag hozott szabályok.

Sárosp. Füz. 1862. évf. 756. 1.

Szerk.

1765. máj. 27. Gróf Grassallovics Antal statusférfitu levele a nagyenyedi kollégiumnak járó debreczeni dízma ügyében.

P. Szathmáry K. i. m. 182. 1.

Bodrogi I.

1765. A kassai kamara indokolja, hogy Debreczen városának miért tiltották el a nagyenyedi Bethlen-kollégiumnak járó dézmát.
Ugyanott 173. l. *Bodrogi I.*

1766. jan. 22. Hódmezővásárhelyen egyházlátogatáskor a tandíjra, s az iskolába járók számának emelésére, a vizsgák idejére vonatkozólag hozott rendeletek.

Sárosp. Füz. 1862. évf. 757. l.

Szerk.

1766. április 10. A halasi egyház válasza a helytartótanács iskolai investigációjára.

Prot. Egyh. és Isk. Lap 1903. évf. 556. l.

Marton S.

1766. aug. 16. Szathmári Paksi Pál életrajza, aki a sárospataki iskolában a filozófia és matematika tanára volt 1766-ban bekövetkezett haláláig.

Weszprémi i. m. III. k. 282. l.

Borsos I.

1766. Az udvari kancellária, 540. számú referádájában összeállította a református ifjak számára külföldi iskolákban élvezett alapítványokat, mely szerint Oxfordban és Cambridgeban 3—3 tanuló kap szállást és teljes ellátást; Lejdenben 4 theol. ifju számára lakás, ellátás, ruha, könyvekre van alapítvány, utiköltségre 300 belga forint, Utrechben 15, Franekerben 20 tanuló kap élelmet vagy erre való pénzt; Gröningenben az ellátáson kívül 30 forint utiköltséget, Harderwykban két tanuló ellátást és szállást, Amsterdamban az akadémia tanulói jótéteményben részesülnek. Heidelbergben, Herbornban 3—3, Brémában ahányan mennek, Marburgban 3, Odera-Frankfurtban 6—10, Halléban 2, Hanauban 2, Erlangerben 2, Berlinben 2, Baselben 4 ifju számára szabad asztal; Zürichben 3, Bernben 4-en és 80 rajnai forint utiköltséget, Genfben 3, Schaffhausenben 2, Szent-Gallenben utiköltséget is.

Dr. Fináczy: M. közoktatás Mária Terézia korában. I. 357—358. l. V. ö. Molnár A. Közoktatás története 325. l.

Szerk.

1766. A kecskeméti helv. hitv. egyház információja iskolájáról, az országosan elrendelt investigáció alkalmából.

Értesítvény a kecskeméti reform. liceumról. 1879—80. év 4—7. l.

Marton S.

1767. márcz. 1. Kováts József székelyudvarhelyi tanár levele, melyben indokolja, hogy a sárospataki kollégium filozófiai tanszékére történt meghívását nem fogadja el.

Erd. Prot. Lap. 1899. 122. l.

Szerk.

1767. márcz. 5. Feljegyzés a nagykállói ref. deákok kihágásáról.

Görömbey Péter i. m. 142. l.

Dr. Barcsa J.

1767. május 1. Gróf Lázár János főgondnok tudatja Csáji Márton püspökkel, hogy Kováts József székelyudvarhelyi tanár a felajánlott sárospataki filozófia tanszéket nem fogadja el, mivel ők Nagyenyedre helyezték által.

Erd. Prot. Lap. 1899. 123. l.

Szerk.

1767. A kunszentmiklósi iskolának ezen évből fent maradt törvényei.

A kunszentmiklósi ref. gimn. Ért. az 1879/1880. évről. 1—10. l.

Bernáth L.

1767. Ezen évben lelkeszi pályára léptek, s a törvényeket sajátkezüleg aláírták a következő egyházak rektorai: Bartha János hajduböszörményi, Budai János kabai, Marjai Albert szikszói, Márton József hajduszoboszlói, Forján István törökszentmiklósi, Cserepes Mihály kismarjai volt rektor.

Tóth S. i. m. II. 29. l.

Szerk.

1767. Rajkó István kunszentmiklósi nótárius a gimnáziumi rektor fizetését „Conventionatorum Salaria“ cz. a. 11 pontban megállapítva kiadja és megpecsétli. A fizetés a termények értékelésével körülbelül 500 frtra rug. Ugyanitt 3 pontban felsorolja a subalternus preceptoroknak járandóságát is.

A kunszentmiklósi ev. ref. gimnázium Értésítője az 1888/9. isk. évről. 6. l.

Bernáth L.

1767—1795. Kovács József nagyenyedi tanár életrajzához adatokat közöl dr. Török István.

Erd. Prot. Lap. 1899. 12. sz.

Bodrogi I.

1768. május 10. Ifju Csécsi János levele Pados Ferenczhez, a veszprémi traktus inspektorához, melyben „szörnyü romlását“ panaszolja.

Sárospataki Lapok. 1894. évf. 66. l.

Dr. Barcsa J.

1768. május 31. A főkonzisztórium Fogarasi Pap József enyedi rhetorices preceptor összeütközése ügyének megvizsgálására, mely Kovács József tanárral szemben történt, kiküldi gr.-széki Teleki Józsefet és Incze S., Pataki S. vásárhelyi és kolozsvári tanárokat.

Koncz J. i. m. 211. l.

Dr. Dékáni K.

1768. aug. 24. Az erdélyi főkonzisztórium értesíti a nagyenyedi iskola tanárait, hogy gróf Teleky Sámuel főgondnokká vá-

lasztatván, iskolájuk gondviseléséről lemondott s helyébe ifj. gróf Teleky Sámuelt választották.

Prot. Közl. 1893. 258. 1.

Szerk.

1768. Ezen évben lelkészi pályára léptek s a törvényeket sajátkezüleg aláírták a következő egyházak rektorai: Ecsedi János békési, Szép János turkevei, Szőke István mezőtúri, H. Kabai Ferencz peéri volt rektor.

Tóth S. i. m. II. 29. 1.

Szerk.

1769. jan. 17. A tiszántúli egyházkerület a helytartó-tanácsnak a szatmári egyházhoz iskolaügyben küldött leiratára a következő válasz küldését határozta el: 1. A Molnár-féle grammatikán kívül, magasabb tudományok ott nem taníttatnak. 2. Az iskolában nincsenek már professzorok. 3. A tanítók fizetése az egyház tőkéjének jövedelméből fedeztetik. 4. Új épületek nem emeltettek, sem javítások nem tétettek.

Tóth S. i. m. II. 131. 1.

Szerk.

1769. jul. 9. Gr. Teleki Sámuelnek Beck Jákob bázeli tanárhoz Fogarasi Pap József theologus érdekében írt ajánló-levele.

Koncz J. i. m. 212. 1.

Dr. Dékáni K.

1769. Ez évben lelkészi pályára léptek, s a törvényeket sajátkezüleg aláírták a következő egyházak rektorai: Peleskei János hajdunánási, Gyarmathi Ferencz törökszentmiklósi, Marosi József diószegi, Kertész Gergely szalacsi volt rektor.

Tóth S. i. m. II. 30. 1.

Szerk.

1770. április 14. A városi tanács elrendeli, hogy „azoknak neveltetésére, akik a kiskunhalasi reformáta iskolában az apróbb gyermekek tanításában magukat dicséretesen viselték, vagy helybeli szegényebb sorsú szüléktől származtak, a város kasszájából eszten-dőnként annyi segedelem adassék, amennyi két ilyen ifjakknak alumneumon való élésükért a debreczeni reformáta főiskolában kivántatik; amely jóltevő kegyes határozat e mai napig is gyakoroltatik“. (1809.)

Tóth János i. m. 30. 1.

Bernáth L.

1770. ápr. 19. Füredi Sándor hódmezővásárhelyi lelkész tudósítja ipát, Szilágyi Sámuel tiszántúli püspököt, az ottani deákok számára való házankénti főzés ügyének a vármegyei hatóság előtti állásáról.

Révész: Figyelm. 1874. évf. 399. 1.

Szerk.

1770. július 8. Az erdélyi reform. egyház főtanácsa által megállapított új tanítási és tanulási rendszer, melyben a tanítókra nézve

előíratott: mit? miképen? mennyi idő alatt? mennyit tanítsanak? a tanulókra nézve pedig, hogy micsoda könyveket olvassanak, mit, mily renddel és móddal tanuljanak.

Szilágyi S. i. m. 65—89. l. és a következő helyen :

Szerk.

1770. július 8. Az ev. ref. főkonzisztórium által kiadott tanterv és tanításmód. Czimei: 1. Az olvasni és írni tanuló gyermekekről.

2. A declinistákról és comparistákról.

3. Secunda classis comparistarum.

4. Tertia

5. Quarta „ syntaxistarum.

6. Quinta „ rhetorica et oratoria.

7. Sexta „ poetica.

8. Septima „ Graeca.

9. Octava „ logica.

A professzorokról: 1. A theol. professorokról.

2. A philosophiae „

3. A philologiae „

Az induálni kívánó tanulók censurájáról.

A togatus diákok classificatiojáról.

Az udvarhelyi gimnáziumról.

A tanítás módszere.

Utasítás a köz- és magántanítók számára.

„ főleg a köztanítók számára.

„ az ABC tanító számára.

„ a declinisták és comparisták tanítója számára.

„ a conjugisták tanítója számára.

„ a grammatisták „ „

„ a syntaxis „ „

„ a rhetorok „ „

„ a poetica „ „

„ a görög osztály „ „

„ a logica „ „

A togatusok tanulmányairól és előadásuk módjáról.

Az első osztály tantárgyai.

A második osztály tantárgyai.

Dr. Török I. i. m. I. 155—182. l. Ugyanitt a 192. laphoz függelékül közölve van e tantervhez az órarend.

Dr. Kristóf Gy.

1770. okt. 10. Jabroczy Pál jezsuita és pataki plébános nyilatkozata a megyei deputáció előtt, mellyel megdönteni igyekszik a sárospataki reformátusok amaz állítását, hogy a várbeli templomot az ő hitsorsosuk, Perényi Gábor építtette.

Szombathy J. i. m. 39. l.

Borsos I.

1770. Ezen évben lelkészi pályára léptek, s a törvényeket sajátkezüleg aláírták Szalai Gergely hajduszoboszlói, Szikszai József kabai, Hajdu Ferencz kismarjai volt rektor.

Tóth S. i. m. II. 30. l.

Szerk.

1771. febr. Özv. Kerekes Györgyné, Nagy Anna végrendeletében minden házát és egy baromvásárhelyi (utcza-név) jószágát a marosvásárhelyi kollégiumnak hagyományozza.

Koncz J. i. m. 667—668. l.

Dr. Dékáni K.

1771. ápr. 16. Hódmezővásárhely birája és tanácsa előadják Szilágyi Sámuel püspöknek, hogy miért nem tartanak többé változó rektort iskolájukban.

Révész: Figyelme. 1874. évf. 400. l.

Szerk.

1771. Ezen évben lelkészi pályára léptek, s a törvényeket sajátkezüleg aláírták Kászoni András turkevei, Sárói Mihály karczagi, Kis Imre mezőtúri, Pólya János szentesi, Szatmári István törökszentmiklósi, Márton Sándor békési volt rektor.

Tóth S. i. m. II. 30. l.

Szerk.

1771. „A kiskunhalasi reformata fiú-iskolában egy új klasszis építettett a konjugisták és a declinisták számára, kőfundamentumra.“

Tooth János i. m. 31. l.

Bernáth L.

1772. jun. 10. Gróf Teleki Sámuel nagyenyedi kollégiumi gondnok levele Málnásy Lászlóhoz, melyben értesíti a kollégiumban tett egypár intézkedéséről.

Erd. Prot. Közl. 1893. 31. sz.

Szerk.

1772. jun. 20. Dr. Borosnyai Nagy Zsigmond nagyenyedi theol. tanárt állásában megerősítik.

Prot. Közl. 1893. 259. l.

Szerk.

1772. julius 12. A zilahi ref. egyház kebli tanácsának határozata, melyben az iskola 12 tógátus diákjának ellátásáról intézkedik.

A zilahi ev. ref. főtanoda 1877—8-ik tanévi első Értesítője. 11. l. és ugyanaz 1894—95. évről. IX., X. l. V. ö. Magyarósi István i. m. 54. l.

Fóris M.

1772. szept. 18. A zilahi ref. egyháztanács írása Málnási László főkonzisztórium-i lelkészhez, melyben előadják, hogy mikor a zilahi ref. iskola régi földszintes épületére az 1772. esztendőben emeletet raktak, a váradi róm. kath. konzisztórium feljelentette őket, hogy kőanyagból akadémiát építenek. A királyi főkormánysház erre

vizsgálatot indít. A vizgálóbiztosok által feltett 5 kérdés s az ezekre adott felelete a zilahi egyháztanácsnak.

Erdélyi Protestáns Lap. 1901. 308. l.

Szerk.

1772. Ezen évben lelkészi pályára léptek, s a törvényeket sajátkezűleg aláírták: Zilahi Borisza János biharújfalui, Szőke Mihály szoboszlói, Balogh Péter makói, Kállai Imre hajduböszörményi, Naszályi András szatmári, Kolozsvári István derecskei, Ujfalussi József jászkiséri volt rektorok.

Tóth S. i. m. II. 30. l.

Szerk.

1773. április 28. A kecskeméti iskola XXVI cikkéből álló törvényei.

Czelder: Figyelő 1881. 152—154. l.

Szerk.

1773. szept. 28. Species facti a rév-komáromi helvetica-confession levő egyház és iskola viszontagságainak.

Dunántúli Prot. Lap. 1895. évf. 635. l.

Borsos I.

1773. Ezen évben lelkészi pályára léptek, s a törvényeket sajátkezűleg aláírták: Szalai Mihály diószegi, Bireczek Márton füzesgyarmati, Mocsi István szentesi, Szatmári András karczagi, Árvay Pál békési, Végh Mihály nagykárolyi, Kabai András kabai volt rektorok.

Tóth S. i. m. II. 31. l.

Szerk.

1774. jan. 2. A zilahi ref. egyház kebli tanácsának végzése az eklézsia nyolcz diákjának kókvíával való ellátása ügyében.

A zilahi ev. ref. főtanoda 1877—8-ik tanévi első Értesítője. 12. l. és ugyanaz az 1894—95-ik isk. évről. X. l. V. ö. Magyarósi i. m. 54. l.

Fóris M.

1774. május. A tiszántúli egyházkerület küldöttsége a debreczeni tanulóifjuság eddigi öltözete, a zöld tóga, a magas nyestes sipka és magyar süveg helyett elrendelte, hogy nem magas süveget, télen sapkát, fekete vagy fehér nyakkendőt viseljen, a zöld tóga eltöröltetik, nyáron hosszú dolmányt kell viselni, s mindenkinek legyen kék színű köpönyege.

Tóth S. i. m. II. 167. l.

Szerk.

1774. október. A tiszántúli egyházkerület a debreczeni tanulók öltözetére nézve kimondta, hogy nov. 1-től kezdve hosszú dolmányt viseljenek és arra se zöld tógát, se fekete palliumot ne vegyenek felül, a hosszú süveg szintén téessék le.

Tóth S. i. m. II. 169. l.

Szerk.

1774. A hódmezővásárhelyi rektor díjlevele.

Futó i. m. 57. l.

Dr. Barcsa J.

1774. Ezen évben lelkészi pályára léptek, s a törvényeket sajátkezüleg aláírták: Szentmiklósi János köbölkúti, Menyhárt Miklós szikszói, Barta Sándor turkevei, Böszörményi Ferencz török-szentmiklósi, Dömsödi Dániel madarasi, Mándi József hajduszoboszlói, Debreczeni István derecskei, Decsi Borbély János nagykállói, Debreczeni István nádudvari, Bodoki Márton peéri volt rektorok.

Tóth S. i. m. II. 31. 1.

Szerk.

1774. Weszprémi István nagyhirű orvos önéletrajza, aki 1723-ban született, 1732-től 1739-ig a pápai iskolában tanult, később a debreczeni iskola növendéke s 1751-ben széniora.

Weszprémi i. m. I. k. 202. 1.

Borsos I.

1775. jan. A tiszántúli egyházkerület elrendelte, hogy a debreczeni tanulók, a zöld tóga helyett, feketét viseljenek, mely mindenben hasonló legyen a régihez, kivéven, hogy a tóga oldalt csak a czombig legyen diszítve.

Tóth S. i. m. II. 170. 1.

Szerk.

1775. febr. 6. Ajtai Mihály nagyenyedi tanárnak állomásáról való lemondó-levele.

Erd. Prot. Közlöny 1884. 354. 1.

Szerk.

1775. április 3. A hódmezővásárhelyi ref. iskola rektorának évi fizetése.

Révész: Figyelme. 1874. évf. 402. 1. és Futó i. m. 57. 1.

Szerk.

1775. augusztus 27. Kovács József nagyenyedi tanárnak állomásáról való lemondása.

Erd. Prot. Közl. 1888. 380. 1.

Szerk.

1775. Ezen évben lelkészi pályára léptek, s a törvényeket sajátkezüleg aláírtak: Ácsi Péter hajduböszörményi, Környei István karczagi, Kovács István kisujszállási, Szijjártó Borbély János kocsi, Annyok János szentesi, Fazekas István mezőtúri, Sárándi László hajdunánási, Péczeli Imre csatári, Horváth Ferencz szalontai volt rektorok.

Tóth S. i. m. II. 32. 1.

Szerk.

1775. szeptember 2. A nagyenyedi kollégium gondnokainak felterjesztése az itteni három tanár munkálkodásáról.

Erd. Prot. Közl. 1884. 380. 1.

Szerk.

1775. szeptember 18. Az erdélyi református egyházkerületi főkonzisztóriumnak a nagyenyedi kollégiumra vonatkozó határozata.

Erd. Prot. Közlöny 1884. 381. 1.

Szerk.

1775. A hajdunánási ref. tanuló- és tanító deák-íjak ellátására vonatkozó konzisztórium i végzés.

Dr. Barcsa J. i. m. 34. 1.

Dr. Barcsa J.

1776. szeptember 10. Őri Filep Gábor sárospataki tanár válaszul a kollégium főgondnokának augusztus 28-iki levelére, tudatja vele, hogy a német informátort (nyelvmestert) az osztályokba bevitte és buzdította az ifjúságot, különösen a nemes származásúakat, a német nyelv szükséges és szorgalmas tanulására.

Dr. Fináczy i. m. II. 392. 1.

Szerk.

1776. Ezen évben lelkészi pályára léptek s a törvényeket sajátkezüleg aláírták: Szalai Mihály nagykárolyi, Szabó József tiszafüredi, Szilágyi János hajduhadházi, Szigethi István szabadszállási volt rektorok.

Tóth S. i. m. II. 32. 1.

Szerk.

1777. május 1. Feljegyzés Veres Antal, a budai kerület királyi igazgatójának a kecskeméti iskolában teljesített látogatásáról.

Czelder: Figyelő. 1881. 309. 1.

Szerk.

1777. Ezen évben lekipásztorokká lettek, s a törvényeket sajátkezüleg aláírták: Kálnai István karczagi, Péterdi József madarasi, Paksi Kis András kölesdi, Kuthy Sándor turkevei, Gál András hajduböszörményi, Tóth József hajdunánási, Biró György szentesi, Szána István kunhegyesi volt rektorok.

Tóth S. i. m. II. 32.

Szerk.

1778. május 8. Szabó Benedek szentmihályi volt rektor a lelkészi pályára lépve, sajátkezüleg aláírta az egyházi törvényeket.

Tóth S. i. m. II. 32. 1.

Szerk.

1779. márczius 22. Feljegyzés a mezőtúri klasszisok tanítóiról és a deákokról.

Mezőtúri ev. ref. főgimnáziumi Értesítő 1894—5. évről 31. 1.

Dr. Barcsa J.

1779. augusztus 2. Vay István a Bécsbe küldendő küldöttség ügyében debreczeni diákoktól levelet küld Szalay Sámuel püspök-höz, melyben örömmel tudatja, hogy a sárospataki közvizsga oly szép renddel ment véghez.

Zoványi I.: Egyet. főgond. és főkonziszt. 153. 1.

Szerk.

1779. szeptember 14. Alsó-, Felső- és Közép-Balhas községben Veszprémmegyében tanukihallgatás történt ref. egyházi ügyben. Ennek folytán tanuk igazolják, hogy itt nagy ünnepeken debreczeni

és pataki legátusok szoktak megjelenni. S egyéb iskolai adatok is találhatóak ebben.

Dunánt. Prot. Lap. 1895. évf. 189., 203., 216., 233., 252., 263. l.

Borsos I.

1779. december 27. A zilahi ref. egyház gyűlése elrendeli, hogy az iskola rektora mellé egy állandó professzor választassék.
Magyarósi I. i. m. 55. l.

Fóris M.

1779. Ezen évben a lelkészi pályára lépett és a törvényeket sajátkezűleg aláírta Keresztési József hajduböszörményi volt rektor.

Tóth S. i. m. II. 32. l.

Szerk.

1780. A mindkét hitvallású evangélikusok felirata Mária Teréziához a Ratio Educationis életbeléptetése ellen, melyben a tanegység és főigazgatói intézmény ellen részletesen érvelnek. Kimutatják, hogy a logika, a bölcsészet, az észjog, nemzetközi jog, történet, különösen az egyháztörténet és a többi tárgyak, szorosan összefüggnek a hittudománnyal, s ezek szükségesek arra, hogy elvezéreljenek a Szentírás igaz értelmére. Önérzettel hivatkoznak iskoláik százados rendjére és azon nyilvánosan elismert tényre, hogy némely iskoláikban mindazok tárgyaltnak, amiket az új iskolai szabályzat szerint az akadémiákban, gimnáziumban és latin iskolákban tanítani kell. Majd felemlítik, hogy a tanulmányi rendnek és az állami kormányzatnak kényszerítése érzékenyen sérti vallásszabadságukban gyökerező rendelkezési jogukat, de még sokkal sérelmesebb rájuk nézve a normális iskolák felállításából eredő kényszer. Ahol az új nemzeti iskolák felállítottak, tanítóikat eltiltották a tanítástól s kénytelenek gyermekeiket kath. iskolába járattni, mivel az új rendszer a német nyelv tanítását szigorúan megkövetelte, a ref. tanítók e követelménynek nem tudnak eleget tenni, s annak a veszedelemnek néznek eléje, hogy alkalmazásukat a tanügyi hatóságok nem fogják jóváhagyni.

Dr. Fináczy i. m. II. 479—494. l.

Szerk.

1780. Ezen évben a lelkészi pályára léptek és a törvényeket sajátkezűleg aláírták: Szabó János czeglédi, Tóth István félegyházi, Kis Dániel szentesi, Vásárhelyi Dániel margittai volt rektorok.

Tóth S. i. m. II. 33. l.

Szerk.

XVIII. század második fele. A debreczeni ref. főiskolából iskolamestereket vivő egyházak jegyzéke.

Dr. Barcsa i. m. 50. l.

Dr. Barcsa J.

1781. jan. 8. A magyar kir. helytartótanács engedélyt ad Péczeli Józsefnek arra, hogy a genfi egyetemen való tartózkodását meghosszabbíthassa.

Irod. Tört. Közl. 1892. 225. l.

Szerk.

1781. november 9. Vay István tudatja Szilágyi Sámuellel, hogy Szentesi János sárospataki tanár halálával megüresült állásra a november 4-én Bájón tartott összejevetelen Komjáthi Ábrahámot és Csernák Lászlót jelölték s ez utóbbiban állapodtak meg, kit atyai szeretetébe ajánl.

Zoványi i. m. 156. l.

Szerk.

1781. deczember 29. Gróf Korda György végrendeletében nyolcz árva nemes ifjú számára a marosvásárhelyi és székelyudvarhelyi kollegiumban egynek-egynek 500 frt kamatját hagyja, s a marosvásárhelyi ifjaknak alapul külön 2000 frtot hagyományoz.

Koncz J. i. m. 666. l.

Dr. Dékáni K.

1781. Lelkészi pályára léptek ez évben, s az egyházi törvényeket aláírták: Ecsedi István karczagi, Osgyáni Pál hódmezővásárhelyi, Kenéz Gergely derecskei, Kazinczi János szentmihályi volt rektorok.

Tóth S. i. m. 33. l.

Szerk.

1782. jan. A tiszántúli egyházkerület a debreczeni főiskolában az Ordo Studiorumot helybenhagyta és a professzorokat utasította, hogy szorosan ahhoz alkalmazkodjanak. Tizenkét főpontba foglaltattak a megjegyzések. A szigeti iskola gondnokságát hívja fel a főgondnok, hogy alkalmas tanárról gondoskodjanak, az esperessé választott és tényleg már azon hivatalban működő Nánási Ábrahám tanár és esperes helyére.

Tóth S. i. m. II. 208—209. l.

Szerk.

1782. április 26. Barbély János nagykárolyi volt rektor lelkipásztori pályára lépett és a szokásos törvényeket aláírta.

Tóth S. II. 33. l.

Szerk.

1782. márczius 10. A sárospataki ref. főiskolai énekhar törvényei.

Sárosp. Füz. 1866. évf. 311. l.

Szerk.

1782. A hajdunánási iskola preczeptorainak fizetéslevele.

Bodnár L. i. m. 8. l.

Dr. Barcsa J.

1783. április 28. A magyar kir. helytartótanács engedélyt ad Péczeli Józsefnek arra, hogy tanulmányait az utrechti egyetemen folytathassa.

Irod. Tört. Közl. 1892. 226. l.

Szerk.

1783. május 5. A veszprémi megyei közgyűlésen kihirdetik II. József rendeletét, mely szerint a pápai reformátusoknak úgy a

nyilvános, valamint a magán vallásgyakorlatot iskoláikkal együtt megadja.

Kis E. i. m. 76—77. l.

Kis E.

1783. szept. 24. Kovásznai Tóth Sándor marosvásárhelyi tanár levele Jánusz Pannoniusz költeményeinek kiadása ügyében az Utrechttben tanuló Zilai Sámuelhez, aki később szintén marosvásárhelyi tanárrá lett.

Abafi: Figyelő XX. k. 42. l.

Borsos I.

1783. A régi iskolai törvények változtatása Pápán. Ezek szólanak az örökös helyéről, a közhelyek bemocskolására ügyelésről, a rendetlenségek feljelentéséről.

Kis E. i. m. 79—86. l.

Kis E.

1783. A rimaszombati rektor vagy első tanító fizetése.

Bodor i. m. 62. l.

Szerk.

1784. márczius 31. Id. Ráday Gedeon Vay Istvánhoz küldött levelében azt írja, hogy abban állapotok meg, miszerint a debreczeni és sárospataki kollégiumok ügyében a két egyházkerület főgondnokai és mindegyik iskolából egy-egy professzor menjenek fel kihallgatásra Bécsbe.

Zoványi i. m. 159. l.

Szerk.

1784. május 11. II. Józsefnek, a német nyelv közelgő behozatala, s hivatalos nyelvül leendő használása ügyében kiadott rendelete, melynek 7. pontjában kimondja, hogy az 1784. évi november hó 1-től kezdve a latin iskolákban csak olyan ifjakat szabad felvenni, akik németül írni és olvasni tudnak.

Ért. a Tört. Tud. köréből VI. k. IV. sz. 17. l.

Szerk.

1784. szeptember 6. A tiszántúli egyházkerületi gyűlés a meghagyás folytán készült: „Relatio de foundationibus“ című munkálatot, mely a debreczeni kollégium ingatlanainak hivatalos összeírását foglalta magában, elfogadta s ebben a debreczeni egyházhoz tartozó, de a kollégiumi tanárok használatára átengedett négy tanári lakásról is szó van.

Debr. Prot. Lap 1902. évf. 678. l.

Szerk.

1784. október 11. Királyi leirat, mely Fogarasi Pap Józsefnek, a marosvásárhelyi kollégium nagyhirű tanárának, a pesti egyetem tanárává való kineveztetését tartalmazza. Ő lett volna a pesti egyetemen az első protestáns tanár, ha a korai halál el nem ragadja.

Abafi i. m. XVII. k. 330. l. és Koncz i. m. 223. l.

Borsos I.

1784. október 26. Az erdélyi gubernium átírata Fogarasi Pap Józsefhez, a marosvásárhelyi kollégium tanárához, melyben tudatja, hogy a király kinevezte őt a pesti egyetemen a logik, a metafizika és morál rendes tanárává.

Abafi i. m. XVII. k. 330. 1. és Koncz i. m. 223—224. 1. *Borsos I.*

1784. december 17. Fogarasi Pap József marosvásárhelyi professzor életrajza, aki filozófiai pályamunkáival több külföldi akadémiákon pályadíjat nyert s nagy hírnevével meghívást kapott a pesti egyetem filozófiai tanszékére. De azt már nem foglalhatta el, mert a jelzett évben meghalt.

Weszprémi, i. m. IV. k. 201. 1.

Borsos I.

1784. Ezen évben lelkészi pályára léptek s a törvényeket sajátkezüleg aláírták: Sági Sámuel hajdunánási volt rektor, külföldről hazatért akadémikus, Makai Ferencz mezőtúri, Soltész János hajdunánási volt rektor Bécsből hazatérve.

Tóth S. i. m. II. 33. 1.

Szerk.

1785. jan. Szigethi Gyula Mihály gyászbeszéde Fogarasi Pap József marosvásárhelyi kollégiumi professzor s híres matematikus filozófus fölött.

Prot. Egyh. és Isk. Lap 1897. évf. 333., 349—50., 363—5., 379—80., 411—2. 1.

Marton S.

1785. márczius 7. A magyarországi négy ref. egyházkerület gondnokai és püspökeinek Bécsben kelt felirata II. Józsefhez, melyben az 1784. február 23-án kiadott azon királyi rendelet hatályon kívül helyezéséért esedeznek, mellyel a debreczeni és sárospataki tógátus ifjaknak a három főbb ünnepen prédikálás végett vidékre való kijárását, s ezen alkalommal kegyadományok gyűjtését megtiltotta.

Csuthy Zs. : Magyar prot. egyházt. 273—286. 1.

Szerk.

1785. június 5. Vajai Vay István a sárospataki iskola főgondnokának és egyik tanára Öri Filep Gábornak a tisztáninneri ref. egyházkerülethez irt jelentése, melyben kimerítő részletességgel előadják, mint egyengette egy fényes küldöttség illetékes helyen az utját annak, hogy a debreczeni és sárospataki tógátus ifjaknak akár prédikálás, akár kegyes adomány gyűjtés, vagy akármi más szín alatt a nagyobb ünnepeken való kimenetelét eltiltó rendelet hatályon kívül helyeztessék.

Csuthy i. m. 287—298. 1.

Szerk.

1785. Aranka Györgynek az elhunyt Fogarasi Pap József marosvásárhelyi református professzor ellen irt paskvillusai, melyek-

ben kétségbevonja, mintha az oly híres és érdemes tudós lett volna, mint a világ gondolja. Továbbá Gombási Istvánnak csipős válasza e gunyiratokra.

Abafi 1881. évf. 95. l.

Borsos I.

1786. márczius 23. A debreczeni ref. főiskola gondnokai és tanárainak felelete a helytartótanács azon rendeletére, hogy mi lehet az értéke a debreczeni iskolának és a hozzá tartozó mellék-épületek és alapítványoknak és nem volna-e hasznosabb azokat eladni vagy megadóztatni, mint megtartani. Melyben míg a kérdésre felelnek, országos törvények alapján tiltakoznak annak még szándéka ellen is.

Csuthy i. m. 299—301. l.

Szerk.

1786. április 4. A pápai rétorok és poéták vizsgálati specimenje a tavaszi közvizsgálaton latin nyelven.

Kis E. i. m. 121—122. l.

Kis E.

1786. április 19. Báró Nalátzi Borbála levele Kis József székelyudvarhelyi tanulóhoz, aki Kis Ferencz volt székelyudvarhelyi kollégiumi tanár fia volt, Alsófehérmegye alkirály-birája (1773—1830.), aki a nevezett kollégiumnak 32 ezer forintos alapítványt tett. Atyjának nagy tekintélye és magas összeköttetései révén már 13—14 éves korában levelezésben állott főrangú családokkal, s neki egy néhány aranyat küld a bárónő egy deák útján s biztosítja őt jóindulatáról.

Gönczi L. i. m. 38. l.

Fazakas J.

1786. nov. 16. Hatvani Istvánnak a debreczeni kollégium nagyhirű tanárának építáfiuma, amit sirkövére véstek.

Weszprémi i. m. IV. k. 495. l.

Borsos I.

1786. A miskolczi iskola egyes osztályainak tanterve.

Dr. Kovács G. i. m. 30. l.

Szerk.

1786. A rimaszombati gimnáziumban előadott tantárgyak.

Bodor i. m. 69. l.

Szerk.

1786. A szatmári preczeptorok fizetése.

Bakcsy Gergely i. m. 136. l.

Dr. Barcsa J.

1787. jan. 5. Kazinczy Ferencz Vay Istvánhoz küldött levelében leírja az újabb rendelkezések szerint berendezendő iskolákat, melyről azt mondja, hogy nem lát benne semmi olyat, mitől idegenkednünk kellene.

Irod. Tört. Közl. 1892. 526. l.

Szerk.

1787. okt. 27. B. Dániel István levele „Enyeden Tanuló Kis Józsinak“, melyben válaszol neki s őt a jó előmenetelre buzdítja.
Gönczi L. i. m. 38. l. *Fazakas J.*

1787. A rektori állás bizonytalanságára való tekintetből s a gyakori változás kikerülésére professzori czimmal szerveznek Kun-szentmiklóson egy jobb javadalmazású tanszéket. A professzor kötelességei az Úrasztala körüli segítség, a prédikátor helyettesítése szükség szerint, s a retorika, poézis, syntaxis, theologia vagy vallás tanítása. Javadalmazása 9 pontban van felsorolva. Ugyanekkor adja ki a nemes város bírāja és tanácsa a nagyobb preczeptor díjlevelet is 6 pontban. A kisebb preczeptorok a régebbi s 1767-ben megállapított fizetést kapják.

A kunszentmiklósi ev. ref. gimnázium Értesítője az 1888—9. isk. évről.
13—14. lap. *Bernáth L.*

1788. jan. 1. A debreczeni főiskolai tanulók szakácsnőjének és sütőnőjének eskümintája.
Békefi i. m. 149. l. *Szerk.*

1788. jun. 24. és szept. 11. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés 1788. június 24-én elrendelte, hogy az egyház iskoláiért „minden egyházban nyilvános könyörgések tartassanak“. Felsőbb hatóságok az imaformula szerzőjét kutatván, 1788. szept. 11-én az egyházkerületi jegyzőkönybe feljegyzik az imaformula szövegét a kurrens egy lefoglalt példányáról, melynek szerzőjéül Hunyadi Sámuel érmelléki esperes jelentkezik.

Debr. Prot. Lap 1905. évf. 558. l.

Dr. Barcsa J.

1788. aug. 10. A szatmári német szót tanító professor fizetése.
Bakcsy i. m. 136. l. *Dr. Barcsa J.*

1788. aug. 16. A magyarországi négy reform. egyházkerületnek II. Józsefhez benyújtott kérvénye, melyben a Ratio Educationisban kiszabott iskolai rendszer és kormányzati szabályzatnak iskoláikba leendő bevitelére, illetőleg alkalmazása ellen esedeznek.

Révész: Figyelme. 1870. évf. 191—198. l.

Szerk.

1788. aug. 16. A magyarországi négy református egyházkerület által felterjesztett, az iskolák önkormányzati jogait védő kérvény a Ratio Educationis érvényre emelése ellen.

Révész: Adalékok. 80—89. l.

Szerk.

1788. szept. 1. A debreczeni ref. egyház gondnokai és előjárói, a gróf Haller József elnöklete alatt hozzájuk kiszállt királyi küldöttséggel tudatják, hogy iskoláik önkormányzati jogait fel nem

adják és az új tanítási rendtartás és iskolai kormányzás behozatala ellen tiltakoznak.

Révész: Adalékok. 34—35. l.

Szerk.

1788. okt. 6. Horváth Ádám levele Kazinczy Ferenczhez, melyben említi, hogy debreczeni diák korában fordítani kezdte Xenophon Efeziakáit, de csaknem bajba jutott miatta.

Abafi: Figyelő. 1876. évf. 237. l.

Borsos I.

1789. márcz. 10. Id. Szilágyi Ferencz kolozsvári tanár levele Méhes kolozsvári tanárhoz tanulmányairól s a dr. Intzének küldött pénzről.

Dr. Török I. i. m. II. 109—11. l.

Dr. Kristóf Gy.

1789. márcz. 15. A sárospataki tanárok levele Péczeli Józsefhez, melyben biztosítják, hogy az a mocskolódó irás, mely a Kurir-ban jelent meg Sárospatakról kelteztve s mely a Péczeli által szerkesztett Mindenés Gyűjteményt támadja, nem tőlük s nem is Sárospatakról eredt.

Abafi: Figyelő. XXII. 282. l.

Borsos I.

1789. jun. 11. A pápai reform. kollégiumban tanuló klasszisták törvényei.

Értesítő 1888—9. évről. IX—XX. III. l.

Szerk.

1789. szept. 25. Csernátoni W. Sámuel levele Kis József enyedi tanulóhoz, melyben válaszol neki és örvend, hogy „szép hírért“ hallja s kívánja, hogy „édes Attya mértékét töltsse be“.

Gönczi L. i. m. 39. l.

Fazakas J.

1789. július 8. Kovásznai Sándor marosvásárhelyi tanár levele b. Ráday Gedeonhoz Gyöngyösi István munkáiról. Ugyanis e tudós tanár a régibb kiadások alapján igyekezett helyreállítani Gyöngyösi költeményeinek helyes szövegét, amit az újabb kiadások annyira megrontottak.

Abafi: Figyelő. 1876. évf. 366. l. Ugyanitt még két másik levél ugyan ezen ügyben.

Borsos I.

1789. aug. 22. Az új iskolai törvények Pápán. Nagy gonddal készítve négy fejezetre oszlanak ez új törvények, s eléjük bevezetés-képen az iskola viszontagságos történetére való visszaemlékezés van csatolva. Czime: „Az oskolák eránt való Rendtartás.“

Kis E. i. m. 106—118. l.

Kis E.

1790. jan. 6. Benkő József levele Kis József enyedi tanulóhoz, melyben válaszol neki s kéri, hogy küldje vissza egypár köl-

csön adott könyvét. Igéri, hogy nyomtatás alatt lévő munkáiból „részeltetni“ fogja „emlékezetnek okáért“.

Gönczi L. i. m. 39—40. l.

Fazakas J.

1790. decz. 2. A szatmári ref. gimnáziumi tanári fizetések megállapítása.

Bakcsy G. i. m. 137. l.

Dr. Barcsa J.

1791. aug. 29. Kecskeméti Zsigmond polgárdi prédikátor levele Töltési János és „élete hiv párjának, Nagy Ilonának“, melyben a pataki és debreczeni iskolák számára tett alapítványról van említés.

Sárospataki Lapok 1893. évf. 1. l.

Dr. Barcsa J.

1791. febr. 28. „Feljegyzése szabad Nagy-Kun-Kisujszállási ref. fiuoskolában található ekklezsia könyveinek és egyéb házi eszközeinek.“

Dr. Pruzsinszky P.: A kisujszállási ref. főgimn. tört. 22. l.

Dr. Barcsa J.

1791. Methodus, quam in collegio reformatorum Helveticae confessionis Debrecenensi, Omnes scholas inferiores docentes, in de ab infima elementariorum classe, usque ad poeticam logicae et oratoriae praepositam, sequuntur altera edita, cum levi ordinis anteo observati mutatione.

Önálló füzet.

Dr. Barcsa J.

1791. A genfi reform. papi testület előterjesztése a nagy tanácshoz, melyben arra kéri, hogy továbbra is tartsa fenn a két magyar tanuló ellátására adott évi segélyt.

Sárospataki Füz. 1862. évf. 928—929. l.

Szerk.

1792. jan. 15. Tanulmányi és fegyelmi rendszabályok a nagy-kőrösi gimnáziumban.

Ádám-Joó: A nagy-kőrösi ev. ref. főgimnázium története. 86—92. l.

Marton S.

1792. január 15. Tanítási szervezet a nagy-kőrösi gimnáziumban.

Ugyanott 144—148. l.

Marton S.

1792. ápr. 12. A tolna-somogy megyei ág. h. ev. egyházmegye ajánlata a csurgói acatholicum gimnáziumra.

Héjas Pál: A csurgói ev. ref. főgim. tört. 1894/5. isk. Ért. 9. l.

Kis E.

1792. ápr. 23. „A tanítóknak kötelességei és a tanításnak rendi“ a debreczeni alsóbb iskolák számára. Ebből közölve van az V-ik vagy syntactica és a VI-ik vagy retorika osztálynak a tanítvány beosztása és leckerendje.

Debreczeni ref. főgimnáziumi Értesítő 1894/5. évről, 109—113. lap.

Dr. Barcsa J.

1792. május 14. A Karczag városi tanács jeyyzőkönyvi kivonata, melyben, mivel az egyházi előljárók az iskolákat nem vizsgálják, a városi tanács intézkedik az iskola megvizsgálásáról.

Karczagi ref. gimn. Értesítő 1895/6. évről. 11. l.

Dr. Barcsa J.

1792. május 14. A karczagi rektor és precceptor fizetéslevele.

Ugyanott: 12. l.

Dr. Barcsa J.

1792. szept. 2. A szatmári ref. konzisztórium határozatai: instructio készítettett a tanítóknak debreczeni mód szerint.

Bakcsy i. m. 55. l.

Dr. Barcsa J.

1792. nov. Szatmári ref. gimnáziumi tanári fizetések megállapítása.

Bakcsy G. i. m. 137. l.

Dr. Barcsa J.

1792. A debreczeni ref. főiskola 1792-iki törvényei.

Békefi i. m. 150—177. l.

Szerk.

1793. jan. Gr. Festetich György levele Füredi József alsoki ref. lelkészhez, csurgói gimnázium létesítése ügyében.

Héjas Pál i. m. 4. l.

Kis E.

1793. nov. 13. Nagyváthy János, gr. Festetich György jószágigazgatója előszóval jelenti be az egyházmegye gyűlésén a gróf ajánlatait a csurgói iskolára.

Héjas Pál i. m. 6. l.

Kis E.

1793. Ratio institutionis in ill. collegio evang. Helv. Conf. Debrezinensi. Leirja, hogy ebben az évben mely tanárok és precceptorok mely tantárgyakat tanítottak. A jurátusok nevei.

Novi ecclesiastico-scholastici annales. Vol. I. Tomus IV. 20. l.

Borsos I.

1793. Szatmár város kérése a patronátusi jog ügyében.

Bakcsy G. i. m. 24. l.

Dr. Barcsa J.

1794. febr. 10. Examina scholastica. I. Descriptio examinis in illustri gymnasio Helv. Conf. Lossontziensi X—XII. Febr. 1794.

habiti. Először leírja a theológiát és filozofiát hallgatók tananyagát, azután pedig a hét alsó klasszisét.

Novi eccl.-schol. annales. Alterius cursus Tom. I. 28. I. *Borsos I.*

1794. márcz. 21. Helytartósági körirat, melyben meghagyatik, hogy a külföldi akadémiákra készülő ifjak az utlevélért beadott kérvényükben írják meg azt is, hogy miféle tanulmányokat szándékoznak folytatni.

Ugyanott Tom. II. 26. I.

Borsos I.

1794. ápr. 1. Nonnulla ad recentiore Collegii Helv. Conf. Debrecinensis historiam spectantia. Részletes tudósítás a kollégium akkori eseményeiről, a vizsgálatokról, a tételekről . . . stb.

Ugyanott Tom. II. 28. I.

Borsos I.

1794. ápr. 26. Tolnai Festetich György gr. alapítványlevele a csurgói főgimn. létesítése tárgyában.

Héjas Pál i. m. 12. I.

Kis E.

1794. jun. 30. Királyi megerősítés gróf Festetich Györgynek a csurgói főgimn. részére tett alapítványáról.

Héjas Pál i. m.

Kis E.

1795. jun. 4. Szilágyi Károly és Kocsis János marosvásárhelyi deákok által az ifjúság nevében a kollégiumi tanári karhoz intézett „Szorgos jelentés“ cz. felirat. Panaszkodnak ebben, hogy bár kérték volt a rendes contrascriba helyett engedessék meg egy másnak választása, erre választ nem kaptak. Két napi határidőt tűznek ki ezért a válaszádsra, s ha addig sem történnék intézkedés, akkor fenyegetőznek, hogy Székely Márton helyettes contrascribát, ki bibliothecarius, ki fogják „vetni“ a kollégiumból „az ifjúság akaratójából, kinek szabad választásától függ a törvényes contrascriba“.

Koncz J. i. m. 529. I.

Dr. Dékáni K.

1795. szept 12. Basa István, Csernátoni W. Sámuel, Zilai Sámuel, Makfalvi Dósa Gergely marosvásárhelyi kollégiumi tanárok által aláirt felhívás adakozásra. A „kegyes jöltevőket“ felkéri ebben, hogy a gabona rendkívüli drágasága miatt az ifjúság kénytelen lévén „pénzes kenyéren“ élni, adakozzanak e czélra gabonát.

Koncz J. i. m. 704. I. j.

Dr. Dékáni K.

1795. decz. 2. A marosvásárhelyi kollégiumi Elöljáróság intézkedése arra nézve, hogy ha a természetrajznak új tanára Borosnyai János a külföldről hazakerül, minthogy ez a tárgy még nem tanított, könyveket kell beszerezni erre a tudományos szakra is.

Határozza, hogy az elhalt német tanárnak fizetése fordítottassék erre a célra egészen.

Koncz J. i. m. 240—241. l.

Dr. Dékáni K.

1795. decz. 31. Fizetéslevél a hódmezővásárhelyi rektor számára.

Futó i. m. 58. l.

Dr. Barcsa J.

1795. A pápai theol. akadémia tanterve, három évre beosztva és ennek indokolása.

Márton István : Ker. theol. moral. 1796. 794—812. l.

Szerk.

1795. A rétorok és poéták tanórarendje a pápai kollégiumban.

Kis E. i. m. 123. ll.

Kis E.

1795. Hajduböszörményen a tanulók által a rektornak fizetett didactrum jegyzéke.

A hajduböszörményi ref. gimnázium 1901. évi értesítője. XXV. lap.

Dr. Barcsa J.

1796. január 2. Kazy Pál csoknyai predikátor aláírásával el látott díjlevél Csurgóról, Csokonay idejéből.

Révész : Figyelme. 1873. évf. 566. l.

Szerk.

1796. jun. 21. „A kisujszállási tanítók számára készített jegyzőkönyv“, melyben a tanítóknak a végzett tananyagot hetenként kellett volna feljegyezni. E jegyzőkönyvet a felsőségnek át kellett volna vizsgálni. 1796 július 6-án a pap, kurátor és notárius átnézték és aláírták.

Kisujszállási ev. ref. gimn. Ért. 1899/900. évről 5—6. l. *Dr. Barcsa J.*

1796. aug. 9. Diarium Danielis Barla szabó ab Anno Domini 1796, 9. Augusti.

Dunántúli Protestáns Lap 1899. évf. 676. és 692. l.

Borsos I.

1796. nov. 15. A hajdunánási ref. iskola rektorainak és preceptorainak fizetésére s az iskola felügyeletére vonatkozó végzések.

Barcsa J. i. m. 35. l.

Dr. Barcsa J.

1796. Kovásznai Sándor marosvásárhelyi tanárnak, aki Cicero, Plautus és Terentius némely műveinek fordításával tisztos irodalmi nevet szerzett, levele Szombathy János sárospataki tanárhoz.

Abafi, Figyelő. 1884. évf. XVI. k. 388. l.

Borsos I.

1796. „A kiskunhalasi reformáta iskola napnyugot felé két szobákkal megbővítettett a város kasszája költségén, és zindelylvel fedetett.“

Tooth János i. m. 44. l.

Bernáth L.

1796—7. A kisujszállási ref. deák-iskolában végzett tananyag 1796 április 1-től június 21-ig, 1796 június 22-től 1796 július 6-ig, 1796 július 7-től 1796 szept. 21-ig, 1796 nov. 1-től 1797 május 1-ig és 1797 április 1-től október végéig.

Kisujszállási ev. ref. főgimnáziumi értesítő 1899—900. évről 7. l.

Dr. Barcsa J.

1796—1851. Klasszikus preczeptorok a pápai ref. kollégiumban.

Értesítő 1888—9. XXVIII—XLII. l.

Szerk.

1796—1829. „Azoknak neveik, kik a nagyszalontai iskolai törvényeknek aláadták magokat 1796-tól fogva.“

Gere-Katona: A nagyszalontai gimnázium története. 24. lap.

Dr. Barcsa J.

1797. május 6. „A hódmezővásárhelyi reformáta oskolában lakó ugynevezett deákokra nézve szabott törvények.“

Hódmezővásárhelyi ev. ref. gimnáziumi értesítő 1879—80. évről 18. l.

Dr. Barcsa J.

1797. május 21. A szatmári ref. konzisztórium intézkedik a szatmári gimnáziumi tanítási órákról.

Bakcsy Gergely i. m. 80. l.

Dr. Barcsa J.

1797. jun. 13. A dunántúli egyházkerület tatai közgyűlésén a pápai iskolát átvette az egyháztól a következő határozattal: „Ebben a Szuperintendenciában a pápai iskola tartassék oly szuperintendenciális anya-iskolának, amelyben a tanulni akarók tudományos kurzusukat végezhessek és amelyből, mihelyt kívántatik, a hazának s vallásunknak szolgálatára egyenesen kiállhassanak a tanulók.

Kis E. i. m. 559. l.

Kis E.

1797. június 27. „A nagyszalontai eklézsiának iskolai rendelése, melyek szerint kívánja a fiugyermekek taníttatását“.

Gere-Katona i. m. 18. l.

Dr. Barcsa J.

1797. A Sebestyén Gábor professzorságából fennmaradt specimen a nyári közvizsgáknak tárgyairól.

A kunszentmiklósi ev. ref. gimnázium Értesítője az 1888/9. isk. évről 14—15. l.

Bernáth L.

1797—1799. Specimen a hódmezővásárhelyi orátorok osztályának 1797. évi őszi, a poéták osztályának 1798. őszi, s az egész intézetnek 1799. évi tavaszi examenére.

Futó M. i. m. 54. l.

Dr. Barcsa J.

1798. jan. 16. Gr. Teleki Sámuel levele Antal János akkor marosvásárhelyi káplánhoz, melyben biztosítja őt arról, hogy a sáromberki papságra bármikor visszatérhet és örömmel egyezik bele Péterfi Máriával tervezett házasságába.

Koncz J. i. m. 247—248. ll.

Dr. Dékányi K.

1798. ápr. 23. Somogy vármegye közgyűlése másolatban kiadatja a b.-somogyi egyházmegyének az 1798. márcz. 27-én kelt kir. leiratot, mely szerint Csurgón a filozofiai és theologiai tudományok is taníthatók, a közgyűlésen való publikálás után.

Héjas Pál i. m. 39. l.

Kis E.

1798. ápr. 24. Logikusok, rétorok és poéták vizsgálati tételei a pápai kollégiumban.

Kis E. i. m. 171—2. l.

Kis E.

1798. jun. 12. A dunántúli ref. egyházkerület Kömlődön tartott gyűlésének két pontja, melyek közül az elsőben említés tétetik a sárospataki és pápai iskolák közt egynéhány ünnepi beneficiumért folyó versengésről, a másodikban pedig arról, hogy a F. Consilium megengedte a csurgói iskolában a filozofia és theologia tanítását.

Dunánt. Prot. Közl. 1885. évf. 9. sz.

Borsos I.

1898. okt. 26. Bartha Miklós rektor számadása s jelentése a felügyelete alatt végzett építkezésről az egyház kebléi tanácsához. Két auditorium, a könyvtár terme s egy szoba építettett a már meglévő iskolai épülethez. A begyűlt adományok jegyzéke.

Dózsa Dénes: A szászvárosi ev. ref. Kun-koll. tört. Szászváros, 1897. 36—37. l.

Dr. Kristóf Gy.

1798. II. Csécsi János elbeszélése nyomán írja Szászi dunántúli lelkész fiának Józsefnek, hogy mikor a sárospataki iskola elvétetett, a tanulók egy része Erdélybe ment, másik része Gönczre. Mikor innen is kihajtottak, mentek Kassára a várba, — de innen is kihajtottak, ekkor a kassai kertszeren a hostáton telepedtek meg, s itt a fák alatt tanított I. Csécsi János, azután a tanulók a fundust fakerítéssel körül vették és épületet emeltek rajta. Mikor 1683-ban visszamentek Sárospatakra, attól kezdve kértek ünnepekre deákat a patronusok; első volt az erdőbényei eklézsia; s ezt azután a többi egyházak is követték.

Sárosp. Fü. 1864. évf. 357. l.

Szerk.

1798. A szatmári ref. gimnáziumi tanárok fizetése.

Bakcsy G. i. m. 137. l.

Dr. Barcsa J.

1798. Szászi dunántúli ref. lelkész tudatja Sárospatakon tanuló József fiával, hogy a közelébbi ünnepen is két deákjuk volt: Pápáról is, Patakról is. A pápai tanárok a múlt télen felhívták az egyházakat, hogy innen kérjenek ünnepre deákot. Irja, hogy Vasvármegyébe mindig Sárospatakról jártak, s mikor itt megszűnt az iskola, a vasmegyei tanulók faházakat építettek a pataki kollegiumban és Kerkának nevezték. A csurgói iskoláról azt írja, hogy aki fiát oda küldi, adnak neki ellátást, ezen felyül az alapító gróf pénzségélyt.

Sárosp. Füz. 1864. 356. l.

Szerk.

1799. junius 2. Csokonai Vitéz Mihály levele Sárközy István belsősomogyi segédgondnokhoz, melyben előadja, hogy mily nehézségekkel kell megküzdeni, mint csurgói tanárnak s könyvet is kér tőle.

Dunántúli Prot. Közl. 1886. évf. 143. l.

Borsos I.

1799. augusztus 23. Csokonai Vitéz Mihálynak csurgói tanársága idejében Veres Izrael somogyszobbi református lelkészhez írott levele.

Dunántúli Prot. Közl. 1887. 264. l.

Borsos I.

1800. márczius 19. Sárközy István belsősomogyi egyházmegyei gondnok ünnepi beszéde Császári Lósy Pál csurgói tanár beiktatásakor latin nyelven.

Héjas Pál i. m. 49. l.

Kis E.

1800. junius 2. A szatmári ref. konzisztórium új iskolai tervet készít.

Bakcsy G. i. m. 60. l.

Dr. Barcsa J.

1800. junius 2. A nagykállói ref. iskola-rektor fizetéslevele.

Görömbey i. m. 158. l.

Dr. Barcsa J.

1800. A pápai kollégiumból rektorságra menő ifjú elbocsátólevele.

Kis E. i. m. 148. l.

Kis E.

1800. márczius. Tantárgyak jegyzéke a csurgói iskolában.

Héjas Pál i. m. 57. l.

Kis E.

XVIII. század vége. A kisujszállási ref. iskola korrektorának fizetése.

Pruzsinszki P. i. m. 19. l.

Dr. Barcsa J.

XVIII. század vége. A debreczeni ref. főiskola könyvtárnokainak esküformája a XVIII. századból.

Magyar Könyvszemle 1896. 207. 1.

Szerk.

XIX. század. Levéltári adatok annak a bizonyítására, hogy a wittenbergi magyar Bursa jegyzőkönyve eredetileg a nagybányai ref. egyházé volt, Sinay Miklós debreczeni tanár használatra el-
kérte, de könyveivel együtt a Fáy család levéltárába került.

Debr. Prot. Lap 1895. évf. 638. 1.

Szerk.

XIX. század eleje. A kisujszállási református deák-iskola rektorának fizetéslevele.

Dr. Pruzsinszky P. i. m. 19. 1.

Dr. Barcsa J.

XIX. század eleje. Vizsgai specimen, melyben a kabai deák-iskolában egy iskolai évben a novicius rhetorok, syntaxisták, grammatisták, coniugisták és declinisták által elvégzett tananyag elő van sorolva latin nyelven.

Debr. Prot. Lap 1898. évf. 729. 1.

Dr. Barcsa J.

1801. márczius 5. Mezőtúri egyház gyűlési határozatai a veteránusok vagy biennisek ellen, illetlen ruha viselésének tiltása, a preces gyakorlása.

Mezőtúri ev. ref. gimnáziumi Értesítő 1894—5. évről. 34. lap.

Dr. Barcsa J.

1801. ápr. 15. A pápai ref. kollégium tanulóifjúságának kérvénye, melyet a háromszögű kalap viselésének kötelezővé tétele ellen adott be a főiskolai konzisztóriumhoz.

Kis E. i. m. 155—157. 1. és Dunántúli Prot. Lap. 1896. évf. 27. 1.

Borsos I.

1801. június 6. A nagykállói ref. iskola rektorának fizetéslevele.

Görömbey i. m. 159. 1.

Dr. Barcsa J.

1801. A városi deák-iskolák I—IX. osztályaiban tanítandó tárgyak tanterve a dunamelléki ref. egyházkerületben.

Tanítás módja etc. 1801. 48—81. 1.

Szerk.

1801. Csokonai Vitéz Mihály néhány kiadatlan verse. „A szomotori diplomra készített felírások“ címűt 1801-ben írhatta. Abafi, Figyelő. 1881. évf. 307. 1.

Borsos I.

1801. A pápai kollégiumból külföldi akadémiaira menő ifju ajánlólevele.

Kis E. i. m. 167—168. 1.

Kis E.

1802. június 30. A pápai reform. főiskolai könyvtár Szabályzata.

Magyar Könyvszemle 1903. 169—171. l.

Szerk.

1802. A debreczeni ref. kollégium égésére vonatkozó leírás 1802-ből.

Debr. Prot. Lap 1905. évf. 800. l.

Dr. Barcsa J.

1802. A debreczeni ref. nagytemplom és kollégium környékének helyszínrajza az 1802-iki nagy tűz előtt, s a főiskola épületének és környékének képe.

Szücs István: Debreczen város történelme. II. 620. l.

Dr. Barcsa J.

1802. A debreczeni ref. kollégium ó-épületének s környezetének képe az 1802-iki nagy tűzvész előtt.

A debreczeni ref. főgimnázium 1894—5. évi értesítőjében. 368. lap.

Dr. Barcsa J.

1802. A pápai publicus praeceptorok eskümintája.

Kis E. i. m. 149—150. ll.

Kis E.

1802. A pápai kollégium szünidei széniorának kötelező irata.

Kis E. i. m. 150. l.

Kis E.

1803. január 29. A pápai diákok kérvénye az egyháztanácshoz, melyben azt kérelmezik, hogy engedjék meg nekik a hegedün való játszást. A tanári karnak ugyanitt közlött javaslata szerint ez a kérdés sok mindenféle okokból meg nem engedhető. Az egyháztanács a kérést csakugyan elutasítja.

Dunántúli Prot. Lap. 1895. évf. 649. l.

Borsos I.

1803. febr. 11. A Nagyköri Reformátum Gimnáziumnak 1803-ik esztendő febr. 11-ik napján szerzett törvényei.

Ádám-Joó i. m. 93—107. l.

Marton S.

1803. márcz. Kunszentmiklóson Sebestyén Gábor professzor-ságában az 1607-iki latin nyelvű törvényeket magyar nyelven szólókkal cserélik fel. Az új törvények lényegileg megegyeznek a régebbiekkel s egész az újabb átalakulásig irányadóul szolgáltak a kunszentmiklósi iskolában. Eltérés csupán a beosztásban és a kevesebb számban, továbbá a szabadabb mozgást engedésben nyilvánul. 12 törvény szabja meg a diákok teendőit és kötelességeit és két pont a preceptorokét. Újítás az, hogy a törvényeket az alumnusok szobáiban is kifüggesztik, „mintegy tükörül“.

A kunszentmiklósi ev. ref. gimnázium Értesítője az 1894—5. isk. évről. 17—19. lap.

Bernáth L.

1803. ápr. 18. A benlakást illető törvények elébb hét, majd 20 pontban összefoglalva.

Kis E. i. m. 161—166. II.

Kis E.

1803. aug. 14. Bessenyei György levele a sárospataki kollégium professzoraihoz, melyben halálával emlékezik vissza ottani 18 évi tanulására, s annak jeléül összes munkáit megküldi a könyvtárnak.

Abafi: Figyelő 1876. évf. 109. I. és Czelder: Figyelő 1887. 137. I.

Szerk.

1803. szept. 11. A mezőturi eklézsiái gyűlés a rektornak betegeskedése miatt ajánlja, hogy maga helyett supplenst keressen.

Értesítő 1894—5. évről 36. I.

Dr. Barcsa J.

1803. A debreczeni ref. kollégiumi deákok 1803 után használt formaruhájának képe.

Szücs i. m. II. k. 926. I.

Dr. Barcsa J.

1803—1816. A debreczeni kollégium épületének 1803—1816-ig épült déli szárnyának képe.

1894—5. évi Értesítő czimlapján.

Dr. Barcsa J.

1803. A dunántúli ref. egyházkerületnek a pesti konferenzia elé terjesztett véleményes javaslata, mely szerint kivihetetlennek nyilvánítja azt a bécsi kormány által propagált tervet, hogy Debreczenben központi theologiai fakultás állíttassék fel.

Dunántúli Prot. Lap. 1892. évf. 337. és 355. I.

Borsos I.

1803. A deákság kérelme a hegedülést tiltó törvények eltörlése ügyében. Míg a fuvola, czitera és gitár engedélyezett hangszerek voltak, a hegedü, mint csak cigányhoz illő, tilos volt, ez ellen kérelmeznek az ifjak.

Kis E. i. m. 157—8. II.

Kis E.

1804. márcz. 30. A szentgyörgyvölgyi ref. egyház tagjainak panaszlevele Körmeny Sámuel rektor ellen.

Kis E. i. m. 149. I.

Kis E.

1804. május. A pápai ref. egyház Emlékirata a bőnyi egyházkerületi közgyűléshez, azon terv ellen, hogy Komáromba vitessék az iskola.

Kis E. i. m. 127—129. I.

Kis E.

1804. május 9. A dunántúli ref. egyházkerület határozata a pápai tanárok és a pápai egyház közt fennforgó vitás ügyben, s az iskola Komáromba átvitelének kérdésében.

Kis E. i. m. 130. I.

Kis E.

1804. május 13. A nemes székelyudvarhelyi ref. főiskola perszonalis statusának s annak pénzben vagy in natura álló fizetésének laistroma.

Gönczi L. i. m. 214—215. l.

Fazakas J.

1804. július 20. A szászvárosi kollégium ügyében kibocsátott adakozási felhívás.

Erd. Prot. Lap. 1902. 416. l.

Szerk.

1804. aug. 19. Tanuvallatási kérdések Márton István pápai professzor ellen.

Kis E. i. m. 133. l.

Kis E.

1804. aug. 20. A két protestáns egyház Pesten tanácskozó konventje a pápai iskolát a debreczeni és pataki iskolákkal egyenrangúnak mondotta ki ezen határozattal:

„Constat scholam Papensem, antiquis temporibus ibidem fundatam, constat eandem iure postlimine, ex consensu et deternis natione omnium quatuor in Regno superintendentiarum helv. conf. in scholarum altiorum receptam esse“.

Kis E. i. m. 105. l.

Kis E.

1804. október 1. A győri egyház, hajdan virágzó iskolájának 1785-ben a nagykőrösi gimnáziumhoz megőrzés végett átadott 181 darab könyvét visszaküldetni kéri.

Prot. Egyházt. Adattár II. 198. l.

Szerk.

1804. okt. 7. A kiskunhalasi magisztrátus azon alkalomból, hogy I. Ferencz az ausztriai örökös császári czímet felvette, 1804 okt. 7-én hálaadó örömnünnepet tart, amelynek során a ref. templomban tartott isteniszteleten az oskolabeli ifjuság szép harmóniával énekelte Ágoston István professzornak évégre készített verseit.

Ugyancsak Ágoston professzortól pompázott a város kapuján megkoszoruzott királyi kép felett négy latin hexameter.

Tooth János i. m. 54—55. lap.

Bernáth L.

1804. okt. 15. A dunántúli egyházkerület határozata a pápai ref. főiskolának Pápán meghagyása érdekében.

Dunánt. Prot. Lap. 1895. évf. 332. és 347. l. és Kis E. i. m. 135—136. l.

Borsos I.

1805. márcz. 14. A pápai kollégiumban privát órákra való járás kötelezővé tétele.

Kis E. i. m. 202. l.

Kis E.

1805. márczius 31. Kazinczy Ferencz levele Cserei Farkashoz, melyben hosszasan ír arról, hogy Csokonay költeményeit ő adja ki és pedig fogyatkozásaitól megtisztítva. Meglehetősen élesen nyilatkozik e levelében Debreczenről s az ő irástudóiról.

Abafi, Figyelő. 1877. évf. 48. 1.

Borsos I.

1805. április 18. Kovács József tudatja a győri egyházzal, hogy náluk semmi nyoma sincs annak, hogy iskolájuk könyveit gondozás végett oda küldték, mert a régi könyveket 1797-ben elárverezték, ha megállapíthatják mennyi ez az összeg, azt elküldik.

Prot. Egyházt. Adattár II. 199. 1.

Szerk.

1805. május 21. A dunántúli egyházkerület által megállapított esküforma, melyet a pápai főiskola professzorai letenni tartoztak.

Dunántúli Prot. Lap. 1895. évf. 349. 1. és Kis E. i. m. 138. 1.

Borsos I.

1805. július 15. Feljegyzés arról, hogy József nádor a debreczeni kollégiumban volt és Budai Ezsaiás kitüntetése.

Dr. Barcsa i. m. 129. 1.

Dr. Barcsa J.

1805. aug. 21. A pápai ref. kollégiumból segélygyűjtésre menő ifju supplicánsi pátense.

Kis E. i. m. 151. 1.

Kis E.

1805. szeptember 10. A csurgói gimn. törvényei a tanítókról és tanulókról.

Héjas Pál i. m. 1894—5. isk. Ért. 17. 1.

Kis E.

1805. október 7. Kazinczy Ferencz levele Cserei Farkashoz, melyben előadja terveit, hogy milyen emléket állítsanak Csokonay sirja fölé s mi legyen annak felirata.

Abafi, Figyelő. 1887. 150. 1.

Borsos I.

1805. Instructio a székelyudvarhelyi kollégium rektor-professzora számára.

Gönczi L. i. m. 143—148. 1.

Fazakas J.

1805. Instructio a székelyudvarhelyi kollégium paedagogarchája számára.

Gönczi L. i. m. 149—152. 1.

Fazakas J.

1805. A szatmári reform. iskola tanárainak fizetése 1805-től 1852-ig.

Bakcsy G. i. m. 26. 1.

Dr. Barcsa J.

1806. január 19. Bessenyei György levele Szombathy János sárospataki tanárhoz, melynek kíséretében megküldötte neki „Bihari remete“ cz. munkáját s kéri, hogy mondjon felöle ítéletet.

Abafi, Figyelő 1877. 386. l.

Borsos I.

1806—1900. A nagyszékely-gyönki ref. iskolába beírt tanulók névsora.

Kálmán i. m. 311—379. l.

Szerk.

1806. A hajduböszörményi professzor díjlevele.

1900/1. évi Értesítő XIX. l.

Dr. Barcsa J.

1806—1900. A gyönki ref. gimnázium tanárai.

Kálmán i. m. 379—404. l.

Szerk.

1807. január 9. A komáromi reformátusok kérvénye a városi tanácshoz azon czélból, hogy iskolájukat felsőbb tanodává alakíthassák.

Dunántúli Prot. Lap. 1902. évf. 369. l.

Borsos I.

1807. február 17. Virágh Mihály kunszentmiklósi kurátor írásbeli előterjesztésére a városi konzisztoriális gyűlésen a pap, kántor és professzor fizetése a régibb és újabb konvenczionálisok alapján újra megállapítatik. Szentés János professzor részére 1807 április 24-től számított hatállyal új díjlevelet ad ki 12 pontban s hiteles alakban Beretvás János ordinárius nótárius.

A kunszentmiklósi ev. ref. gimnázium Értesítője az 1888/9. isk. évről. 16. lap.

Bernáth L.

1807. Ratio institutionis ex praescripto conventus superintendentiae Helv. conf. addictorum Transtibiscanae die 6. oct. Ann. 1804. habiti per deputationem literariam Almosdini diebus 27—29. anni eiusdem elaborata, congregationi dein superintendentiae Anno 1806. diebus 18. et 19. apr. celebratae ab eadem approbata.

Önálló füzet címlapja.

Szerk.

1807. ? Méhes Sámuel kolozsvári tanár kézírata. Philosophiae naturalis Principia Metaphisica. 66 lap, 4°.

Dr. Török I. i. m. 164—5. l.

Dr. Kristóf Gy.

1808. január 10. A hódmezővásárhelyi rektor díjlevele.

Futó i. m. 62. l.

Dr. Barcsa J.

1809. decz. 18. A pápai kollégiumban széniori tisztet viselt ifju ajánlólevele az iskola jóltevőihez, hogy külföldi akadémiaira szándékozván, őt ebben segítsék.

Kis E. i. m. 163. l.

Kis E.

1809? Méhes Sámuel kolozsvári tanár kéziratban maradt munkája: *Physica*. 300 (részben) számozott levél. 4°.

Dr. Török I. i. m. II. 165—6. l.

Dr. Kristóf Gy.

1809? Méhes Sámuel kolozsvári tanár önéletrajza. Külföldi tanulmányának s életének ismertetése.

Dr. Török I. i. m. II. 130—44. l.

Dr. Kristóf Gy.

1809. A pápai kollégiumból legációba menő deákokat illető törvények, külön a nagyobb deák vagyis a legátus, s külön a kisebb tanuló vagyis szolgálja számára.

Kis E. i. m. 153—154. II.

Kis E.

1810. április 5. A székelyudvarhelyi főiskolában a kamarákban lakókra nézve Orvosi Szent Intézet, mely egészségügyi szabályokat tartalmaz a tanulók számára.

Aláírva: Weisz János a nemes Széknek orvossa, Substitutus medicussa, a Collegiomnak is seb-orvossa.

Gönczi L. i. m. 152—153. I.

Fazakas J.

1810. április 25. Boda Gergely 600 váltóforint alapítványt tesz a debreczeni ref. kollégiumnak egy alumnus togátus diák el-tartására, még pedig első sorban a saját családjabeli, másodsorban kunszentmiklósi, végül bármely ifjú részére, akit a professzorátus arra kijelöl.

A tiszántúli egyházkerület beleegyezésével ezt és még egy Szabó István-féle (1808 február 20-án kelt) 1050 váltóforintos hasonczélú alapítványt a városi tanács kötelezvény mellett megtartotta úgy, hogy a kamatot évenként beküldte a kollégiumnak s még a kinevezés jogát is gyakorolta. Újabb időben a 37 frt 80 krnyi kamat ösztöndíjúl szolgál az arra jogosultaknak.

A kunszentmiklósi ev. ref. gimnázium Értesítője az 1894—5. isk. évről. 52—53. l.

Bernáth L.

1810. szeptember 4. A székelyudvarhelyi kollégiumban lévő hálóhelyek sorozata. Az udvarhelyi főiskola kamaráinak olly limitációja tétetett, melyből megtessék, mellyikbe hány háló ágyat lehesen helyheztenni.

Gönczi L. i. m. 154. l.

Fazakas J.

1810. okt. 1. Rapini Steöszel József nádorispáni főkapitány és Gubtsy János a megyebeli felkelő nemes sereg fő-strázsamestere tiszteletére a kiskunhalasi magisztrátus Fehértón vadászatot rendez s a rája következő vadászebéden az iskolabeli deák ifjak énekelik „a méltóságos főkapitány urnak ezen alkalmatosságra készített tulajdon becses verseit.“

Tooth János i. m. 76. l.

Bernáth L.

1811. január 2. A pápai kollégiumban a klasszium-direktorság az emeritus rektor-professzort illesse.

Kis E. i. m. 205. l.

Kis E.

1811. február 8. Köteles Sámuel igazgató által összeirt jegyzés a marosvásárhelyi kollégium fundusáról. Külön felsoroltnak a bevételek és a kiadások s fel vannak véve a kiadott tőkék hátralékos kamatai s az adósságok is.

Koncz J. i. m. 712—713. l.

Dr. Dékáni K.

1811. április 1. Husvétii pátens a pápai kollégiumból legációba menő deákok részére. Az ünnepi pátensek nem voltak egyszersmindenkorra megállapított iratok, hanem minden rektor-professzor más-más pátent adott ki. A fentírt pátent Mokri Benjámin adta ki.

Kis E. i. m. 154—156. ll.

Kis E.

1811. május 20. A győri ref. ekklézsia folyamodványa a szuperintendenciához, hogy mind a két magyar református hazában segedelem nyerése végett kipublikáltassék.

Dunántúli Prot. Lap. 1898. évf. 387. l.

Borsos I.

1811. május 26. Közvizsgálati meghívó a pápai kollégiumban Mokri Benjámin rektortól.

Kis E. i. m. 185. l.

Kis E.

1811. Csokonai Vitéz Mihály néhány kiadatlan verse. Ezek egy 1811-iki kéziratban verskötetben találtattak. Az első közöttük: Köszöntő Lengyel József debreczeni szénior úr nevenapján.

Abafi, Figyelő. 1881. évf. 228. l.

Borsos I.

1811. Kántort illető rendszabályok a pápai kollégiumban. Tizenhárom pontba vannak összefoglalva „az éneklés mesterségét illető szabályok“.

Kis E. i. m. 62. l.

Kis E.

1812. márczius 28. Rhédei Ádám gróf és neje Teleki Mária 4500 bécsi forintot adományoznak a kolozsvári reform. kollégiumnak.

Dr. Török István i. m. III. k. 393—4. l.

Dr. Kristóf Gy.

1812. április 12. Gángol István feljegyzése a gyönki gimnázium alapításáról és annak öt első évi története.

Kálmán i. m. 1806—1906-ig. 4—14. l.

Szerk.

1812. július 12. A dunántúli reform. egyházkerület közgyűlése elrendeli, hogy a klasszium-direktorság állandóan a literatura professzorra bízandó.

Kis E. i. m. 205. l.

Kis E.

1812. A hajduböszörményi professzor fizetéslevele.

Értesítő 1900—1. évről. XIX. l.

Dr. Barcsa J.

1812. A Sárospataki kollégiumi könyvtár kéziratának czimjegyzéke.

Magyar Könyvszemle 1881. 249—255. l.

Szerk.

1812. A csurgói Litteraria deputatio munkája „A deák oskolákról“.

Héjas Pál: 1894—5. isk. Ért. 64. l.

Kis E.

1813. február 10. A szatmári egyházmegye levélben felkéri Wesselényi Józsefet, hogy a szatmári iskola főgondnoki állását fogadja el.

Bakcsy G. i. m. 31. l.

Dr. Barcsa J.

1813. július 12. „Báró Vay Miklós generális tervezete a sárospataki főiskola szükségeinek fedezéséről. Szól „a pataki kollégium felépíttethetése, a professzorok fizetése, jobbítása és több valóban szükséges tanítók tarthatása módjainak kieszközléséről“. E célra 120000 frt kapitális szükséges. 30000 frt az építkezésre, 90000 frt kamata pedig, vagyis 5400 frt évenként a tanári fizetésekre, mihez számítandó még a felmondandó kapitálisok interese 1800 frt, vagyis 7200 frt. Ez összeget elő lehet teremteni úgy, hogy 24 egyén kötelezze magát, hogy míg él évenként 300 frtot fizet e célra. Meg is nevez 30 családot, melyekhez bizalma van, hogy erre kötelezik magukat. E tervet az egyházkerületi gyűlés elfogadta és a végrehajtással az egyházmegyék segédgondnokait bizta meg.

Sárosp. Lapok. 1900. évf. 416. l.

Szerk.

1813. augusztus 14. „Újabb adatok Diószegi Sámuel életrajzához“ czimen közölve van Diószegi Sámuelnek a tiszántúli ev. ref. egyházkerület jegyzőkönyvében 1813 augusztus 14-én bejegyzett rövid életrajza és néhány más adat különösen nánási papságára vonatkozólag.

Debreczeni Prot. Lap 1896. évf. 608. l.

Dr. Barcsa J.

1813. október 20. Bárczai Bárczay Sámuel akadémiákra menő ifjak felsegélésére szolgáló alapítványra végrendeletileg hagyott 5000 váltó frtot = 4200 korona.

Tiszáninneri ref. egyházker. 1901. őszi közgy. jkv. 12. p.

Szerk.

1813. A kiskunhalasi reform. eklézsia kérést intéz a magisztrátushoz, hogy az iskolának virágzóbbá tételére a határnak valamely részén szakítsanak ki annak javára 150 hold földet. A tanács nagy része hajlik is erre, bizottságot is rendel a föld kiválasztására, de mert ugyanekkor a róm. katolikusoknak is megfelelő arányban földet határoznak iskolájuk boldogítására, a közgyűlés — talán mert sokalta egyszerre a kettőt, vagy mert irigyelte a katolikusoktól — a kérelmet elutasította.

Tooth János i. m. 86. l.

Bernáth L.

1813. Péczeli József mezőturi rektor későbbi nagynevű debreczeni professzor szép szolgálati bizonyítványa az egyháztanács jegyzőkönyvéből.

Mezőturi ev. ref. főgimn. Értesítő az 1894—5. évről. 37. l.

Dr. Barcsa J.

1813. A sárospataki ref. főiskolai énekkar törvényei.

Sárosp. Füz. 1866. évf. 313—315. l.

Szerk.

1814. június 9. A kunszentmiklósi egyházi és világi előljáróság tanácskozás tárgyává teszi a gimnáziumnak szellemileg és anyagilag jobb karba hozását és plánumot készítenek annak felvirágoztatására. A plánum szerint 4 rendes tanító lesz, kik közül egy az elementáriusok klasszisát tanítja egy nagyobb diák segítségével. A másik tanító a deklinisták és konjugisták 2 osztályát vezeti egy segéddel együtt. A grammatikát és szintaxist tanítja egy osztályban a német nyelv elemeivel együtt a szintaxeos preczeptor. Ezen klasszisok és tanítók inspektora és a rhetorica és poëzis tanítója a professzor, ki egyúttal a németet és némely szükséges tudományok kompendiumát is tanítja.

A kunszentmiklósi ev. ref. gimnázium Értesítője az 1894—5. isk. évről. 23—26. l.

Bernáth L.

1814. A debreczeni kollégiumból rektorokat vivő egyházak jegyzéke.

Dr. Barcsa J. i. m. 135. l.

Dr. Barcsa J.

1814. Kunszentmiklóson a professzori kathedra mellé felállítják a szintaxeos preczeptorét, vagyis a korrektorét, s az eddig túlterhelt professzor vezetése alatt a rhetorikai és poetikai osztályok maradnak, míg a szintaxisták és grammatisták tanítását a korrektor veszi át. A korrektor fizetését 14 pontban s az akkori viszonyokhoz képest elég bőkezűleg állapítják meg.

A kunszentmiklósi ev. ref. gimn. Értesítője az 1888/9. isk. évről. 17—18. l.

Bernáth L.

1815. június 29. A pápai ref. főiskola tanterve. Az elemi — ugynevezett — nemzeti iskolák 4 osztályának tanterve után következik a gimn. oktatás tanterve 5 osztályra beosztva. Azután pedig a III. szakaszban a Közönséges Jegyzések czime alatt az iskolai főhatóság teendői iratnak meg, s egyéb utasítások a tanításra.

Ezen tantervet az 1815 június 29-i aranyosi egyházkerületi közgyűlés erősítette meg.

Kis E. i. m. 174—182. 1.

Kis E.

1815. augusztus 18. Horváth Ádám levele Fodor Gerzsonhoz, a h. h. dunamelléki szuperintendenzia főjegyzőjéhez Nagykőrösön. Ehhez csatolta melléklet gyanánt rövid önéletrajzát. Ebben adatok találhatóak a debreczeni főiskolára.

Abafi, Figyelő. 1867. 46. 1.

Borsos I.

1815. nov. 12. A karczagi iskola birtokában talált könyvek leltára (összesen 10 drb könyvről).

Karczagi ref. gimnáziumi Értesítő 1895—6. évről. 22. 1.

Dr. Barcsa J.

1815. A miskolczi reform. iskola tanterve.

Dr. Kovács G. i. m. 42—48. 1.

Szerk.

1815. A felsőbb vagy az akadémiai tudományoknak a pápai kollégiumban professzorok által való taníttatásának rendje.

A tanítás 5 évfolyamra volt berendezve, s az oktatás nyelvétül a latin rendeltetett.

Kis E. i. m. 208—11. II.

Kis E.

1816. november 5. A zilahi kollégium új épülete alapkövébe elhelyezett feljegyzés.

Erdélyi Protestáns Lap. 1900. 258. 1.

Szerk.

1817. május 2. Schultze G. E. göttingai tanár levele Rozgonyi Józsefhez, a sárospataki kollégium filozofia tanárához. Birálja ebben a filozofia akkori helyzetét Németországban s nagy dicsérettel emlíkszik meg a német egyetemeket látogató magyar ifjakról.

Tudományos Gyűjtemény. 1817. XI. köt. 121. 1.

Borsos I.

1817. október 19. Gróf Bethlen Sándornak a székelyudvarhelyi ref. nemes kollégium főkurátorának levele a tisztelendő pedagógarcha professzorhoz, mely egypár rendeletet tartalmaz az iskolára vonatkozóan, különösen arra nézve, hogy mindenik tanulónak legyen meg a tankönyve.

Gönczi L. i. m. 155—156. 1.

Fazakas J.

1817. november 10. A göttingai egyetem Buday Ézsaiás debreczeni professzort a reformáció háromszázados ünnepélye alkalmából dísz-doktori diplomával tünteti ki. A diploma és kísérőlevél eredeti szövege.

Tud. Gyűjt. 1818. VII. k. 126. l.

Borsos I.

1817. november 17. Osztályozási anyakönyvek vezetendők a pápai kollégiumban, rendeli az iskolai tanács gyűlése.

Kis E. i. m. 184. l.

Kis E.

1817. Benkő Ferencznek, a nagyenyedi kollégium hírneves tanárának életrajza.

Tud. Gyűjt. 1817. XII. k. 112. l.

Borsos I.

1817. Statisztikai ismertetések. A debreczeni reformátum kollégiumról. Elég bő és részletes ismertetése a debreczeni kollégium akkori állapotának s a tanítás menetének.

Tud. Gyűjt. 1817. VI. köt. 50. l.

Borsos I.

1817. A rimaszombati reform. iskola törvényei.

Bodor i. m. 49—55. l.

Szerk.

1817. Márton István pápai professzor „Keresztyén moralis kis katechismusána“ bírálata. A bíráló hevesen támadja Mártont s igaztalan támadásából nagy tudományos vita keletkezett.

Tud. Gyűjt. 1817. X. köt. 100. l.

Borsos I.

1817. Az alsó iskolákról, a helvécziai vallástételt követőknek Tiszán-túl való megyéjében. A debreczeni kollégiumon kívül lévő iskoláknak szervezetét, tanmenetét írja le részletesen.

Tud. Gyűjt. 1817. X. köt. 120. l.

Borsos I.

1818. február 15. Gróf Bethlen Sándor főkurátor levele a tisztelendő pedagogarcha professzorhoz, melyben elrendeli, hogy a tankönyvet meg nem szerző tanulók a kollégiumban a helyet ne foglalják és hogy a kéregetni kieresztendő ifjak megválogattassanak.

Gönczi L. i. m. 156. l.

Fazakas J.

1818. márczius 19. Márton István pápai professzor levele Kazinczy Ferenczhez, mint egyik erős védőjéhez abban az irodalmi csatározásban, mely az általa irt *Moralis Katechismus* körül fejlett ki. Ebben a levélben írja, hogy az orthodox szempontból támadó recenzens Varga debreczeni professzor, de ő amögött Buday Ézsaiást sejtí.

Abafi, Figyelő. 1876. évf. 302. l.

Borsos I.

1818. május 4. Márton István pápai professzor levele Kazinczy Ferenczhez az általa irt *Moralis Katechismus* védelme ügyében. Tudatja, hogy Horváth Ádám is irni szándékozik a katechismus mellett. Szándéka ezt is beletenni a Bécsben megjelenő gyűjteménybe.

Abafi, Figyelő. 1876. évf. 303. l.

Borsos I.

1818. május 24. Az akadémiai tantárgyak órarendje az 1818. évben a pápai kollégiumban.

Kis E. i. m. 212. l.

Kis E.

1818. szeptember 17. Márton István pápai professzor levele Kazinczy Ferenczhez. Ez a levél is a *Moralis Katechismus* körül kifejlődött vitával foglalkozik s mutatja, hogy mily nagy figyelmet keltett akkoriban ez az érdekes, filozofiai alapon megírt munka.

Abafi, Figyelő. 1876. évf. 305. l.

Borsos I.

1818. október 19. Theol. praeses (segédtanári) intézmény behozatala, tiszte és fizetése a pápai kollégiumban.

Kis E. i. m. 214. l.

Kis E.

1818. Ercsei Dániel debreczeni professzor észrevételei filozofiai munkáinak s más munkák recenziója eránt.

Tud. Gyűjt. 1818. IV. köt. 129. l.

Borsos I.

1818. Sáros-Patak hajdan szabad királyi, sokszor királynéi, most mezővárosnak története. Ezzel kapcsolatban a kollégium akkori állapotának s előbbi történetének leírása.

Tud. Gyűjt. 1818. V. köt. 3. l.

Borsos I.

1818. A zilahi ref. gimn. előljáróságától (az elemivel együttvéve 10 éves folyam számára) megállapított norma discendi.

A zilahi ev. ref. főtanoda 1878—9-ik tanévi második Értesítője. 8—10. l. és Értesítő az 1894—95-ik isk. évről. XIX—XXI. l.

Fóris M.

1818. Tudósítás a kecskeméti ref. gimnázium könyvtárának állapotja és némely főbb gyámolítói felől. Irta Nagy István.

Tud. Gyűjt. 1818. VI. köt. 112. l.

Borsos I.

1818. (Nap jelölve nincs.) Borosnyai János vásárhelyi tanár tervezete egy polgári Nevelő Iskoláról, melyet a konzisztóriumhoz azon kérelemmel nyújt be, hogy mivel az eddigi iskolai nevelés módja célra nem vezet, állíttassék fel egy ilyen munkás iskola.

Prot. Közl. XXVI. 323—24. és 331—32. ll.

Dr. Dékáni K.

1819. A' Hatvanianum jutalomról való tudósítás. A debreczeni kollégiumban 1816-ban e jutalomra filozofiai kérdés volt

kitűzve, melyre latin nyelvű pályamunkát kellett írni. Közölve van a tétel, a nyertes neve.

Tud. Gyűjt. 1819. XII. k. 119. 1.

Borsos I.

1819. A pápai kollégium 1819-ik évi új tanterve fél évekre beosztva, a kilencz évfolyam klasszisokban.

Norma studiorum et coordinatio Scholarum, in Venerabili Superintendentia Trans Danubiana, Evangelicorum Helv. Conf. ad-dictorum.

Az új tanterv IX osztályra osztja a gimnáziumi oktatást.

Kis E. i. m. 188—196. II.

Kis E.

1819. A pápai kollégiumban az akadémiái tantárgyaknak fél-évekre beosztása, a két évi filozofiai és három évi theol. tan-folyamon.

Kis E. i. m. 214—6. II.

Kis E.

1819. Ordo et distributio studiorum spatio unius anni scho-lastici pertractandorum a csurgói iskolában.

Héjas Pál i. m. 1894—5. isk. Ért. 71. 1.

Kis E.

XIX. század első fele. A csurgói konviktus vagy alumnium planuma.

Héjas Pál i. m. 1894—5. isk. Ért. 32. 1.

Kis E.

1820. „A karczagi alsó oskolák új elnevezése és az azokról félesztendőnként teendő informáczióinak módja és formája.“

Értesítő 1895—6. évről. 12. 1.

Dr. Bárcsa J.

1820. Vályi Nagy Ferencz pataki professzor végtisztesség-tételének leírása s e kitűnő tanár és író — ő fordította le az Iliast magyar nyelvre — méltatása.

Tud. Gyűjt. 1820. II. k. 120. 1.

Borsos I.

1820. A miskolczi liczeum törvényei.

Dr. Kovács G. i. m. 162—176. 1.

Szerk.

1820. Köteles Sámuel marosvásárhelyi professzor „Az Erköltsi Fozozfiának Eleji“ cz. művének bírálata, melyben a bíráló nagy elismeréssel szól e mű jelességeiről.

Tud. Gyűjt. 1820. VI. 93. 1.

Borsos I.

1820. Piskárkosi Szilágyi Sámuel debreczeni tanár, majd szuperintendens életrajza Kazánczy Ferencztől.

Tud. Gyűjt. 1820. VIII. k. 93. 1.

Borsos I.

1820. Tudósítás az őszi közvizsgálatok lefolyásáról a kecskeméti ref. gimnáziumban, melyben megemlíttetik a tanulók létszáma s felsoroltnak a legjelesebb tanulók.

Tud. Gyűjt. 1820. XI. k. 114. l.

Borsos I.

1820. Méhes Sámuel tervezete az iskolai belső rendtartásra; a praetorok, jurátusok, officiálisok és rhetorok kötelességei.

Dr. Török I. i. m. III. k. 277—82. l.

Dr. Kristóf Gy.

1820. A pedagogarcha kötelességei a kolozsvári kollégiumban. 1—13. p. a.

Dr. Török Istv. i. m. III. 36—38.

Dr. Kristóf Gy.

1820. Rendelések a szüreti szupplikánsok részére és a borszaplikációba menő deákok számára készült utasítások a pápai kollégiumban.

Kis E. i. m. 152—153. II.

Kis E.

1821. január 13. A nagykállói ref. iskola-rektor díjlevele.

Görömbey P. i. m. 160. l.

Dr. Barcsa J.

1821 márcz. 27. A karczagi iskola birtokában talált könyvek leltára.

Értesítő 1895/6. évről. 23. l.

Dr. Barcsa J.

1821. Tudósítás a pápai ref. kollégium múlt évi állapotáról, részletes felsorolásával annak, hogy kik a tanárok, mely tudományokat tanítanak, mennyi a hallgatóik száma, s az őszi vizsgálatok alkalmával miféle jutalmak osztattak ki.

Tud. Gyűjt. 1821. I. k. 111. l.

Borsos I.

1821. A redakciónak jelentése Kőrösi Sándornak, a magyarok ázsiai lakhelyeinek felkeresésére felkészült erdélyi magyarnak ekkoráig tett utazásáról. Együttal adakozásra hívja fel a közönséget.

Tud. Gyűjt. 1821. V. k. 119. l.

Borsos I.

1821. A sárospataki reform. kollégiumnak legújabb statisztikája.

Tud. Gyűjt. 1821. XII. 51. l.

Borsos I.

1821. Doktor Rátz István urat megnyervén a pápai ref. kollégium professzorának, november 2-ik napján számos világi és egyházi uri rendeknek jelenlétükben hivatalába beállíttatott. A beavatás leírása.

Tud. Gyűjt. 1821. XII. k. 112. l.

Borsos I.

1822. január 27. Bodola Sámuel pedagogarcha rendelete a „Diligentia terminuson resteskedő Classisták büntetésekre nézve“.
Gönczi L. i. m. 158—159. l. *Fazakas J.*

1822. július 16. Ferenczy István szobrász levele Rómából a debreczeni kollégium előljáróságához, melyben az általa faragott Csokonay mellszobrot felajánlja a kollégiumnak.
Tud. Gyűjt. 1823. V. 113. l. *Borsos I.*

1822. szeptember 23. Kurátorátusi intézkedés a székelyudvarhelyi hanyag tanulók ügyében.
A kurátorátus 1822. évi szeptember 23-án tartott ülésének 8. jkvi sz. a. hozott határozata.
Gönczi L. i. m. 156—158. l. *Fazakas J.*

1822. Tudósítás a monachiumi (München) tudós társaságról s ennek nemes cselekedetéről a pataki kollégiumra nézve. Ez az akadémia ugyanis összes kiadványait megküldötte a pataki kollégiumnak.
Tud. Gyűjt. 1822. II. k. 120. l. *Borsos I.*

1822. A szatmári reform. gimnáziumban érvényben levő törvények.
Bakcsy G. i. m. 84. l. *Dr. Barcsa J.*

1822. Tudósítás a pápai kollégiumban márczius 25-én tartott közvizsgálatokról a tantárgyak felsorolásával, amelyekből a tanulók feleltek.
Tud. Gyűjt. 1822. IV. k. 121. l. *Borsos I.*

1822. Kézy Mózes sárospataki professzor „Opuscula poetica“ cz. művének ismertetése és bírálata Kazinczy Ferencztől.
Tud. Gyűjt. 1822. VI. k. 93. l. *Borsos I.*

1822. Jelentés a kecskeméti ref. gimnáziumban aug. 22—23-ik napjain lefolyt közvizsgálatokról a legkiválóbb tanulók fölemlítésével.
Tud. Gyűjt. 1822. XI. k. 119. l. *Borsos I.*

1822—1834. Tananyag 1822—1834-ig a klasszisokban a székelyudvarhelyi ev. ref. kollégiumban.
Gönczi L. i. m. 122—125. l. *Fazakas J.*

1823—24. A hódmezővásárhelyi egyes gimnáziumi osztályok tananyagának hiteles kimutatása.
Futó i. m. 81. l. *Dr. Barcsa J.*

1823. április 20. A debreczeni kollégium professzorainak köszönő levele Ferenczy István szobrászhoz, melyben köszönetük kifejezése mellett tudatják, hogy mily nagy örömmel fogadták és állították fel a tőle küldött Csokonay-mellszobrot.

Tud. Gyűjt. 1823. V. 124. I.

Borsos I.

1823. április 20. Sárváry Pál debreczeni professzor magyar ódája Ferenczy István szobrászhoz és Báthory István latin ódája József nádorhoz azon alkalomból, hogy a Ferenczy által faragott Csokonay-mellszobor Debreczenbe megérkezett és fellíttatott.

Tud. Gyűjt. 1823. V. 116. I.

Borsos I.

1823. Jelentés a kecskeméti ref. gimnáziumban augusztus 27. és 28-ik napján tartott közvizsgálatokról a jelesebb tanulók fölemlítésével.

Tud. Gyűjt. 1823. X. 110. I.

Borsos I.

1823. július 24. Ferenczy István szobrász levele Sárváry Pál debreczeni professzorhoz, melyben háláját és köszönetét fejezi ki, hogy munkáját: Csokonay mellszobrát oly örömmel fogadták.

Tud. Gyűjt. 1823. X. 121. I.

Borsos I.

1823. július 24. Ferenczy István szobrász levele Rómából Széél Sámuel debreczeni theologushoz, melyben köszönetét fejezi ki a hozzá irt költeményért.

Tud. Gyűjt. X. 122. I.

Borsos I.

1823. július 25. Ferenczy István szobrász köszönő levele Vecsey József debreczeni theologushoz a hozzá irt költeményért.

Tud. Gyűjt. 1823. X. 122. I.

Borsos I.

1823. szept. 9. Sárváry Pál debreczeni professzor levele a Tudományos Gyűjtemény szerkesztőjéhez, melyben Ferenczy István szobrász Debreczenbe küldött leveleit s ezek alapján e művész kiválóságát méltatja.

Tud. Gyűjt. 1823. X. 123. I.

Borsos I.

1824. február 25. Karácsonyi Sámuel székelyudvarhelyi pedagogarcha rendelete a signum behozataláról.

Gönczi L. i. m. 106. I.

Fazakas J.

1824. márczius 6. Bizottsági javaslat a kolozsvári kollégium gondnokainak utasítása tárgyában. 1—29. p.

Dr. Török István i. m. III. 15—21. I.

Dr. Kristóf Gy.

1824. márczius 22. A debreczeni kollégium rektora által a karczagi iskolába küldött rektor megbízó-levele.

Értesítő 1895—6. évről. 10. lap.

Dr. Barcsa J.

1824. márczius 22. A debreczeni szénior levele a karczagi eklézsia előljáróihoz, melynek kíséretében a rektor kötelező levelét megküldi, mivel a rektorok ezt az eklézsia előljárói kezébe nem szokták adni.

Ugyanott: 10. 1.

Dr. Barcsa J.

1824. márczius 22. A debreczeni kollégiumból hozott rektor által kiállított kötelező levél, melyben kötelezte magát, hogy a tanulókat „mind az igaz keresztyén vallásra, mind a tisztességes tudományokra a nemes kollégiumban bevett tanításnak rendi szerint“ tanítja.

Ugyanott 9. 1.

Dr. Barcsa J.

1824. július 6. Gyarmathi Sámuel dr. testamentuma, melyben zilahi ingatlanait, ingóságait és itt elhelyezett pénzét a zilahi ev. ref. iskolának hagyja. (Facsimile.)

A zilahi áll. s. ev. ref. koll. Értesítő. 1899—900. XVII. 1. *Fóris M.*

1824. Tudósítás a révkomáromi ref. gimnázium szép előhaladásáról, a stipendiumok nagyságáról s a fentartó gyülekezet áldozatkészségéről.

Tud. Gyűjt. 1824. I. 133. 1.

Borsos I.

1824. Tudósítás a Kiskunhalas városában most fundált reformátum gimnázium állapotjának megismertetésére. Az intézet be rendezésének ismertetése.

Tud. Gyűjt. 1824. VII. 114. 1.

Borsos I.

1824. Szombathy János sárospataki professzor rövid életrajza nyomtatásban megjelent s kéziratban maradt műveinek jegyzékével együtt.

Tud. Gyűjt. 1824. XI. 57. 1.

Borsos I.

1825. január 21. A székelyudvarhelyi pedagogarcha professzor rendelete egy pár növendék fegyelmi büntetése tárgyában.

Gönczi L. i. m. 160. 1.

Fazakas J.

1825. szeptember 5. A székelyudvarhelyi pedagogarcha rendelete a privatus preceptorokhoz.

Gönczi L. i. m. 161—162. 1.

Fazakas J.

1825. szept. 14. Kazinczy Ferencz levele Emil nevű fiának tanítójához, a pataki iskolát érintő vonatkozásokkal.

Prot. Egyh. és Isk. Lap 1878. évf. 1006—7. 1.

Marton S.

1825. szept. 14. A székelyudvarhelyi pedagogarcha újabb rendelete a privatus preceptorokhoz.

Gönczi L. i. m. 162. 1.

Fazakas J.

1825. Tudósítás a kecskeméti ref. gimnáziumban aug. 23. és 24-dik napjain tartott vizsgálatokról s általában az iskola állapotáról.

Tud. Gyűjt. 1825. II. 126. 1.

Borsos I.

1825. Tudósítás a kecskeméti ref. gimnáziumnak szept. 7-én kezdődött vizsgálatairól s általában az iskola állapotáról.

Tud. Gyűjt. 1825. X. 126. 1.

Borsos I.

1825. A székelyudvarhelyi ev. ref. kollégium 1825/26-ik évi órarendje. Series Objectorum dietim in Hebdomade tradendorum, iuxta normam et methodum supremo venerabili Consistorio submissam elaborata.

Gönczi L. i. m. 126—127. 1.

Fazakas J.

1826. február 22. A kolozsvári kollégiumi tanári kar által a széniori számadás tárgyában hozott utasítások. 1—14. pont alatt.

Dr. Török I. i. m. III. 95—98. 1.

Dr. Kristóf Gy.

1826. Fizetéslevél az első hódmezővásárhelyi professzor számára, továbbá a szintaxisták és grammatisták tanárának fizetése.

Futó M. i. m. 72. 1.

Dr. Barcsa J.

1826. Kimutatás a debreczeni kollégium tanulóifjúságának számáról az 1824—25-ik iskolai esztendő első felében. Az összes szám 2203.

Tud. Gyűjt. 1826. I. 100. 1.

Borsos I.

1826. márczius 16. Kézy Mózes sárospataki tanár levele Édes Gergelyhez.

Abafi : Figyelő. XIII. 358. 1.

Borsos I.

1826. Részletes tudósítás a debreczeni kollégium állapotáról, fejlődéséről s a tanulóifjak számáról. Irta professzor Sárvány Pál.

Tud. Gyűjt. 1826. II. 117. 1.

Borsos I.

1826. Üdvözlő versezet, mellyel a pápai kollégium ifjúsága köszöntötte az Esterházy-uradalmak új bonorum direktorát, Bartza Ádámot.

Tud. Gyűjt. 1826. VII. 124. 1.

Borsos I.

1826. Tudósítás a gyönki ref. iskola állapotáról, pártfogóiról és tanáiról.

Tud. Gyűjt. 1826. IX. 113. 1.

Borsos I.

1826. Tudósítás a kecskeméti ref. gimnázium állapotáról az augusztus 30. és 31-ik napján tartott vizsgálatok alkalmából. A tanulók létszáma s a kiválóbb tanulók felsorolása.

Tud. Gyűjt. 1826. IX. 114. l.

Borsos I.

1827. márczius 28. A szatmári ref. konzisztórium intézkedik a gimnáziumi tantárgyak beosztásáról.

Bakcsy G. i. m. 81. l.

Dr. Barcsa J.

1827. szeptember 25. A székelyudvarhelyi pedagogarcha rendelete a privát precceptorok számára.

Gönczi L. i. m. 162—13. l.

Fazakas J.

1827. november 25. A székelyudvarhelyi pedagogarcha rendelete a klasszisták exercitiumait illetőleg.

Gönczi L. i. m. 163—164. l.

Fazakas J.

1827. Péczely József debreczeni professzor „Summarium Historiae Recentioris Europae“ cz. művének ismertetése, mely a legnagyobb elismeréssel adózik e mű jelességeinek.

Tud. Gyűjt. 1827. VI. 80. l.

Borsos I.

1827. Tanterv a szatmári ref. iskola számára, szól a kezdő, nagyobb foku, I—II. grammatikai, III—IV. grammatikai és a humanitás két osztályának tananyagáról.

Bakcsy G. i. m. 65. l.

Dr. Barcsa J.

1828. márczius 25. A karczagi konzisztoriális gyűlés végzése a precceptorok kötelességeiről, melyeket az iskola protokollumaiba való beírás és megtartás végett adtak ki.

Értesítő 1895—6. évről. 16. l.

Dr. Barcsa J.

1828. A tanítók teendőit s a tanulók megjelenését és viselkedését szabályozó közönséges regulák a körösi kollégiumban.

Ádám-Joó i. m. 108—110. l.

Marton S.

1828. Könyv-vizsgálat. Pallas Debrecina seu Carmina Metrica Latina et Hungarica. Curante Josepho Pétzeli. A bíráló nagy elismeréssel méltatja a debreczeni kollégiumi ifjuság jobb műveiből összeállított gyűjteményt.

Tud. Gyűjt. 1828. X. 100. l.

Borsos I.

1828. A dunáninnyi helvétziai vallástételt követő főtiszt. szuperintendencia kebelében levő gimnáziumok számokra készült Tanítás Methodusa, alkalmaztatva a debreczeni ref. kollégiumban fennálló tanítás módjához.

Ádám-Joó i. m. 152—164. l.

Marton S.

1829. április 23. A sédákról felettetés elrendelése a pápai kollégiumban, melyeken a kérdések a tantárgyak elejéből, közepéből és végéből teendők. Annyi séda legyen, ahány eminens van az osztályban, s ha azok feleltek, kérdés teendő, akar-e valaki eminensségre konkurrálni?

Kis E. i. m. 187. 1.

Kis E.

1829. szeptember 6. A székelyudvarhelyi pedagogarcha rendelete a priv. preczeptorok számára.

Gönczi L. i. m. 164—165. 1.

Fazakas J.

1828. szeptember 14. A pedagogarcha rendelete a szépírás előmozdítására vonatkozólag.

Gönczi L. i. m. 165—166. 1.

Fazakas J.

1829. december 28. Fizetéslevél a szintaxisták és rhetorok tanítója számára a hódmezővásárhelyi iskolában.

Futó i. m. 73. 1.

Dr. Barcsa J.

1829. A Kolozsvárott megjelent „Aglája egy ifju egyesülettől“ cz. versgyűjtemény ismertetése. A gyűjtemény a kolozsvári tanulóifjak jobb költeményeit tartalmazza s az ismertető (Vörösmarty) elismeréssel szól róla.

Tud. Gyűjt. 1829. X. 93. 1.

Borsos I.

1830. május 14. A főkonzisztórium 1—4 pontban szabályozza a tanárválasztást a kolozsvári kollégiumban.

Dr. Török István: A kolozsvári kollégium története III. 60. 1.

Dr. Kristóf Gy.

1830. Életrajzi adatok Uri Jánosról, aki a 18. században Nagykőrösön született, majd Debreczenben s a hollandi akadémiákon tanult s később Angliában a keleti nyelvekben való nagy jártasságával hirnevet szerzett.

Tud. Gyűjt. 1830. XII. 121. 1.

Borsos I.

1830? A kolozsvári ref. kollégiumban használt tankönyvek jegyzéke I—V. cím alatt.

Dr. Török István i. m. III. 132—3. 1.

Dr. Kristóf Gy.

1830? A kolozsvári tanári kar felterjesztése arról, hogy micsoda elvek szerint történjék a klasszifikáció.

Dr. Török István i. m. III. 113—17. 1.

Dr. Kristóf Gy.

Az 1830—1840 közötti évekből. A székelyudvarhelyi ref. kollégium osztályaiban „a tanítás tárgyai és rende“.

Gönczi L. i. m. 128—135. l. Ugyanott mondja a könyv szerzője, hogy a fentnevezett tanterv érvénybenlétének ideje biztosan nem állapítható meg, de az előirt tankönyvekből arra lehet következtetni, hogy 1830 és 1840 közötti években. Ez a tanterv sem kelezve, sem aláírva nincs. *Fazakas J.*

1831. január 9. A főkonzisztórium leirata a vásárhelyi főiskolához Dósa Elek jogtanár felirata ügyében. E szerint nevezett igazolta, hogy megszerezte a képességet a jogi tanszékre és ennél fogva elrendeli a főkonzisztórium, hogy Dósát a jogtanári székbe késedelem nélkül igtassák be.

Koncz J. i. m. 359. l.

Dr. Dékáni K.

1831. május 26. Köteles Sámuel megható gyászlevele, melyet kiadott felesége, Gál Rebeka. Az egyezményes bölcsészet mélyelméjü szerzője mint nagyenyedi tanár hunyt el.

Abafi, Figyelő. XXII. k. 158. l.

Borsos I.

1831. július 31. Budai Ézsaiás püspök és Sárvány Pál főiskolai tanár levele Pécsi Imre tiszántúli főgondnokhoz a kholera ottani terjedése s a főiskola emiatti helyzetéről.

Révész: Figyel. 1872. évf. 387—389. l.

Szerk.

1831. október 9. A reform. egyházi konzisztórium jegyzőkönyvéből az az organizáció, amellyel az egyház — Wesselényi Miklós báró kezdeményezésére ugyan, de nem az ő akarata szerint törvényesíteni óhajtotta azt a visszaélést, amely szerint az egyházi konzisztórium igyekezett a ref. gimn. igazgatásába, illetve felügyelésébe befolylni az után is, hogy ezt a felügyelést föltétlenül átengedte az erdélyi ref. egyházi főtanácsnak.

Magyarósi I. i. m. 1880. 79—81. l. és Ért. 1896—97. 13. l. ¹⁾ jegyzet.

Fóris M.

1831. A kolera elleni óvintézkedések Pápán, az iskolai bennlakásra nézve.

Kis E. i. m. 50—51. l.

Kis E.

1831. A szatmári ref. gimnázium felett való felügyeleti jog ügyében a szatmári konzisztórium és az egyházmegye közt lefolyt vita, a konzisztórium válasza az egyházmegyének.

Bakcsy G. i. m. 72. l.

Dr. Barcsa J.

1832. július 17. A pápai kollégiumban az első jogi tanszék felállításával készült új tanterv. Zádor György az első jogtanár.

Kis E. i. m. 220—222. l.

Kis E.

1832. „A debreczeni ref. főiskola gimnáziumi tanterve az 1832/3. iskolai évben“. II. félv.

Értesítő 1878/9. évről. 3—9. lap.

Dr. Barcsa J.

1832. Erdélyi József debreczeni kollégiumi rektor-professzor levele a hódmezővásárhelyi gimnázium előljáróságához, melyben írja, hogy „a legközelebbi subscriptio alkalmával az onnan jött ifjak egytől-egyig más oskolabeliek felett kitüntettek.“

Futó i. m. 75. l.

Dr. Barcsa J.

1833. január 4. Dósa Elek tanár levele Bod Péterhez, melyben értesíti őt, hogy a Molnár Sámuel halálával megüresedett tanszékre az előljárósági gyűlés őt jelölte ki s biztosítja arról, hogy a vásárhelyi kollégium szavazatára mindenképen számíthat.

Koncz J. i. m. 440—441. l.

Dr. Dékáni K.

1833. január 9. Bod Péter szerződése gróf Bethlen Ferencz-czel, mely szerint Bodnak kiköttetik 1000 rh. forint, kijelölt helyeken leendő utazásokra s azoknak befejezése után köteles felügyelői állását (nevelőség) a kis Bethlen Gergely mellett elfoglalni. Ezért aztán kapja az algyógyi részjóságot jutalmul 4000 r. forint erejéig 12 esztendő mulva. Addig évre 400 r. forint és ellátás a fizetése, stb.

Koncz J. i. m. 441. l.

Dr. Dékáni K.

1833. márcz. 20. Kölcsey Ferencz önéletrajza. Levelek Szemere Pálhoz.

Budapesti Szemle. 1885. évf. 44. köt. 321. l.

Borsos I.

1833. Szent-György hava 17. A református főkonzisztórium gyűlésében kelt Rendszabás „azon kérdésre nézve, hogy a professzorok választásába kik folyhatnak be elhatározó szóval és a professzorok hivatalaikból mi móddal tetethetnek ki“. Ennek a) pontja említi a zilahi ekklezsiát, amely „iskolát fundált“ és tart fenn.

A zilahi államilag segélyezett ev. ref. kollégium Értesítője az 1894/5-ik isk. évről. XXIII—XXIX. l.

Fóris M.

1833. Fizetéslevél a hajdunánási iskolarektor számára.

Bodnár L. i. m. 12. l.

Dr. Barcsa J.

1833. A főkonzisztórium által a tantárgyak magyar nyelven való tanításának tervezetkészítés céljából kiküldött bizottság javaslatára adott konzisztórium határozat. 1. Magyar tankönyvek alkalmazandók minden tárgynál, magyar legyen a tanítás és a vizsgálat nyelve. 2. Az alsó osztályok magyar és deák iskolákra osztandók, az egyik egyszerűbb, a második magasabb pályára készítsen elő. 3. A deák iskolában 4—5. osztályban a főtárgy a deák litteratura

legyen. 4. Ez iskolánál a nyelvtanár minél több órát adjon, sőt e célból segédet is vegyen maga mellé. Ezen határozatok leküldetnek az egyes iskolákhoz véleményadás végett, a gyakorlatba való átvitel mikéntjének megállapítása céljából.

Koncz J. i. m. 581—582. II.

Dr. Dékáni K.

1833—1846. Rendelkezés a kőrösi iskolában létező jótéteményekről és azokban részesülhetésről.

Ádám-Joó i. m. 110—112. I.

Marton S.

1834. június 12. A székelyudvarhelyi ev. reform. kollégiumi vizsgarend az 1833/34-ik isk. év végén.

Series Examinis publici scholastici aestivi quod Classium inferiorum Cultores in III. Ev. Ref. Collegio Sz.-Udvarhelyensi, in Auditorio Majori subibunt ordine sequenti.

Gönczi L. i. m. 136. I.

Fazakas J.

1834. A sárospataki ref. kollégium nagyhirű tanára „néhai Kövy Sándor felett tiszt. Somossy János professzor úr által tartott beszédnek biográfiai része“.

Tud. Gyűjt. 1834. VIII. k. 84. I.

Borsos I.

1834. Péczely József debreczeni tanár „Epigrammák s Apróságok“ cz. művének ismertetése.

Tud. Gyűjt. 1834. VIII. 104. I.

Borsos I.

1835. április. A kisujszállási ref. gimnázium ügyében a nádorhoz intézett egyházkerületi felterjesztés.

Dr. Pruzsinsky P.: A kisujszállási ref. főgimn. tört. 17. I.

Dr. Barcsa J.

1835. szeptember közepe. Bolyai Farkas marosvásárhelyi tanár midőn a természettant és csillagászatot kezdi előadni, elébb kis bevezetést mond el, melyben buzdítja tanítványait, hogy állhatatos igyekezettel tanulják azt a két lapu könyvet, melynek egyik lapja az ég, a másik a föld.

Koncz J. i. m. 328. I.

Dr. Dékáni K.

1835. deczember 10. Tóth Ferencz püspöknek Tarczy Lajos filozófia-tanárhoz írt levele, melyben a Hégel bölcsészete ellen emelt vádakra választ kíván, 1. tagadja-e filozófiájában a lélek halhatatlanságát, annak személyi megmaradását s a jövő életbeli önmunkálkodását? 2. Pantheismust tanít-e? 3. Nem vezetetik-e az ifjuság skepticizmusra? 4. Nem forog-e veszélyben Hégel filozófiája miatt a vallás és erkölcs, egy lévén ez a világ az Istennel és a halhatatlanság is eltagadtatván, vagy ezek egymásban elenyész-

vén, az államnak is nem ártanak-e ezen állítások? 5. Miben áll az a misztifikáció, mellyel ez a filozófia terheltetik?

Dunánt. ref. egyházker. névtára az 1873. évre. V. VI. 1. *Szerk.*

1835. deczember 24. Tarczy Lajos filozófia professzornak Tóth Ferencz püspökhöz intézett válasza, melyben részletesen felel a hozzá intézett kérdésekre, s a Hégel filozófiája ellen felhozott vádakát megczáfolja.

Ugyanott VII—XXXIX. 1. *Szerk.*

1835. deczember 30. Felelet az e folyó 1835-dik esztendei Rajzolatok 48-ik s a Jelenkor Társalkodója 101-ik számában kijött gúnyírásokra a debreczeni ref. kollégiumbeli professzori kar részéről. Az említett lapok azzal vádolták a debreczeni tanárokat, hogy Csokonay iránt még mindig elfogultsággal telve megtiltották az ifjuságnak, hogy siremlékére maguk közt pénzt gyűjtsenek.

Abafi, Figyelő. 1877. évf. 163. 1. *Borsos I.*

1835. A sárospataki ref. főiskolai énekkar törvényei.

Sárospataki Füz. 1866. évf. 317—323. 1. *Szerk.*

1835. Szász Károly nagyenyedi jogtanár következő művének ismertetése: „Sylloge Tractatum aliorumque Actorum Publicorum Historiam et Argumenta B. Diplomatis Leopoldini, Resolutionis item quae Alvincziana vocatur, illustrantium. Ismerteti Horváth István.

Tud. Gyűjt. 1835. IV. k. 116. 1. *Borsos I.*

1835. A dunántúli egyházkerület határozata a pápai főiskolai nyomda felállítására tárgyában.

Kis E. i. m. 311. 1. *Kis E.*

1835. A miskolczi liceum tanterve.

Dr. Kovács G. i. m. 53—54. 1. *Szerk.*

1836. október 31. A kisujszállási reform. gimnázium tananyaga.

Dr. Pruzsinszky P. i. m. 10. 1. *Dr. Barcsa J.*

1836. A pápai kollégiumban az akadémián tanító tanárok és praesesekek tiszte az 1836. iskolai törvény szerint, s a főisk. igazgatói teendők.

Kis E. i. m. 217—9. 11. *Kis E.*

1836. A pápai kollégiumban a klasszium direktor teendői az 1836. évi iskolai törvények szerint.

Kis E. i. m. 203. 1. *Kis E.*

Évszám nélkül. Az udvarhelyi kollégiumi iskolaszék jurátus asszessorainak, jegyzőjének és a könyöradományok összegyűjtésére kiküldött tanulók eskümintái.

Ez esküminták a kollégium legrégebb jegyzőkönyvéből hiányoznak, de megőrizte egy jegyzőkönyv, melybe Magyarósi Sz. József az iskola törvényeit a maga számára 1836-ban leíratta.

Gönczi L. i. m. 106—108. l. Ugyanott az esküminták magyar fordítása Kovács Dániel koll. tanártól.

Fazakas J.

1837. január 24. Kölcsey Ferencz levele Ormós Lászlóhoz, melyben annak levelére válaszolva tudakozódik, hogy mit csinál Patakon s áll-e még a Magyar Társaság, mely a magasabb irodalmi műveltség fejlesztését tette céljává.

Abafi, Figyelő. 1877. évf. 310. l.

Borsos I.

1837. május 19. Dósa Elek levele Bod Péterhez Bécsbe, melyben értesíti, hogy Enyeden a természetrajzi székét Baricz dr.-nak előléptetése folytán vele akarják betölteni. Kéri barátját, hogy tegye meg az áldozatot és fogadja el az állást, gróf Bethlennel való viszonya miatt se aggódják, azt mások el fogják igazítani.

Koncz J. i. m. 442—443. l.

Dr. Dékáni K.

1837. június 20. Bolyai Farkas marosvásárhelyi tanár levele Bécsbe Bod Péterhez, melyben kéri utóbbit, hogy mellékelt kéziratát küldje el Schedel F.-nek a Figyelőbe leendő közlés végett. Említi, hogy szerette volna egy „alapos magyar mathézis“ elkészítését megvalósítani, de a Tudós Társaság nem volt hajlandó tervezetét kinyomatni és így majd kénytelen lesz azt saját költségén megtenni.

Koncz J. i. m. 290—291. l.

Dr. Dékáni K.

1837. augusztus végén. Bolyai Farkas levele Bod Péterhez Bécsbe. Panaszkodik, hogy a Tudós Társaság nem is válaszol azon levelére, melyben egy magyar mathézis tervezetének kiadását kérte. De azért nagy áldozatokkal saját költségén elkészítette azt és küld a Tudós Társaságnak is 50 példányt, valamint Bod Péternek is, hozzászólás végett.

Koncz J. i. m. 291—292. ll.

Dr. Dékáni K.

1837. szeptember végén. Bethlen Ferencz grófnak gunyoros levele Bécsbe Bod Péterhez, melyben el akarja őt tántorítani abbéli tervétől, hogy a felajánlott tanári állást elfogadja. Kötelezettsége alól azonban felmenti és még azt is megígéri, hogy ő maga fogja Enyedre elküldeni.

Koncz J. i. m. 445—446. ll.

Dr. Dékáni K.

1837. november 7. Bolyai Farkas levele Bod Péterhez Bécsbe. Említést tesz pályaművéről, panaszkodik, mennyire csalódott fiában, aki azt ígérte, hogy nem fog pályázni és mégis megtette. A levél nagy része a pályamű elküldéséről, előzetes átnézéséről stb. tárgyal. Az imaginaria quantitasokról szolt a pályakérdés, melynek azonban nyoma veszett.

Koncz J. i. m. 292—293. II.

Dr. Dékáni K.

1837. december 7. Wesselényi Miklós br. levele, melyben a zilahi ref. kollégium ügyei iránt érdeklődik.

„Szilágy“ 1884. 28. sz.

Fóris M.

1837. Ormós László levele Kölcsey Ferenczhez. Fiatalos elragadtatással válaszol Kölcseynek hozzá intézeti levelére. Előadja a saját jövőendő életére vonatkozó terveit. Tudatja, hogy a kollégiumi ifjuság Magyar Társasága szépen virágzik.

Abafi, Figyelő. 1877. évf. 311. I.

Borsos I.

1838. márczius 4. A békési ref. egyház presbitériumának határozata, melyben a lelkész felhívására az új iskolai épület emelését közadakozás útján kívánja eszközölni, néhány adományt fel is említ.

Békési ev. ref. főgimnáziumi Értesítő 1895—6. évről 10. I.

Dr. Barcsa J.

1838. április 1. A békési ref. egyház presbitériumának határozata, melyben kimondták az állandó rektor hozását és ezen állásra Hajnal Ábel makói professzort meghívták.

Ugyanott 11. I.

Dr. Barcsa J.

1838. szeptember 15. A székely-udvarhelyi reform. kollégium két osztályának, a logika klasszisznak és az Oratória klasszisznak órarendje.

Gönczi L. i. m. 137. I.

Fazakas J.

1838. A kisujszállási ref. deák-iskola rektorának díjlevele.

Dr. Pruzsinszky Pál i. m. 20. I.

Dr. Barcsa J.

1838—1876. Mikó Imre gróf Bethlen-koll. főgondnok felett emlékbeszéd, Garda József tanártól.

Bethlen-koll. 1876—7. évi Értesítője.

Bodrogi I.

1839. február 10. Az egyházi főtanács döntvénye a zilahi ref. gimnázium közvetlen kormányzó testületének szabályozása tárgyában.

A zilahi ev. ref. kollégium Értesítője az 1883/4-ik isk. évről. 55., 56. I. A zilahi államilag segélyezett ev. reform. kollégium Értesítője az 1894—95-ik isk. évről. XXXIX—XL. I.

Fóris M.

1839. szeptember 20. Székesfehérvár ajánlatot tesz, hogy a pápai kollégium oda vitessék át.

Kis E. i. m. 235. l.

Kis E.

1839. október 30. Tanterv a szatmári ref. gimnázium számára: a kisebb és nagyobb nemzeti iskola, grammatikai, szintaktikai, retorikai és poétikai osztályok tananyaga.

Bakcsy G. i. m. 67—74. l.

Dr. Barcsa J.

XIX. század első fele. A csurgói gimnáziumban előadandó tudományok rendszere, a tanulókat illető törvények, s a csurgói ref. gimnáziumbeli oktatókat kötelező törvények.

Héjas Pál i. m. 1894—5. isk. Ért. 92. l.

Kis E.

1840. márczius 15. Wesselényi Miklós br. a zilahi ref. kollégium érdekében szándékozik lépéseket tenni.

„Szilágy“ 1884. 42. sz.

Fóris M.

1840. október 5. Bolyai Farkas saját maga készítette életrajza, a magyar Tudós Társaság számára, melynek tagja volt. Teljes részletességgel, sok helyt adomaszerű adatok bevonásával van ez az önéletrajz megírva. Végén 5 okot hoz fel arra nézve, hogy nem képes óhajta szerinti munkálkodást kifejtteni.

Az erd. muz. egyl. bölcs. szakosztályának kiadványa. III. k. 3. f. és Koncz J. i. m. 272—281. ll.

Dr. Dékáni K.

1840. Feljegyzés Szilágyi Dániel szatmári professzorról.

Bakcsy G. i. m. 124. l.

Dr. Barcsa J.

1840. körül. Egy iskolai év kezdetén kis beszéddel kezdi meg Bolyai Farkas az ő algebrai előadásait, melyben egy nagy könyvhöz hasonlítja a tudományt s ennek első betűit kell megkezdenni tanulni az algebrában.

Koncz J. i. m. 327—328. ll.

Dr. Dékáni K.

1841. február 5. Wesselényi Miklós br. kész a zilahi ref. kollégiumnak a zilahi ref. egyháztól való függetlenítése érdekében az udvarnál is eljárni, de abbeli figyelmeztetésre, hogy ez az ügyet esetleg még rontaná, más utakat keres célja elérésére.

„Szilágy“ 1884. 42. sz.

Fóris M.

1841. február 28. Wesselényi Miklós bárónak a zilahi ref. gimn. és ref. egyház között a mustbérnek egy tanári állás javadalmazására való fordítása, voltaképen pedig az egyház hatalmi törekvései körül felmerült huzavonát illető nyilatkozata.

A „Szilágy“ lap 1884. évi 46. sz. és koll. Értesítő 1896—97. 25—27. l.

Fóris M.

1841. márcz. 4. Wesselényi Miklós báró levele mely a zilahi ref. egyház ama szándékára vonatkozik, hogy a zilahi ref. gimn. előljáróságába inspektorokat küldjön.

„Szilágy“ lap. 1884. 50. sz.

Fóris M.

1841. május 1. Méhes Sámuel kolozsvári tanár kísérő irata alapító-leveléhez.

Dr. Török I. i. m. II. 154—5. l.

Dr. Kristóf Gy.

1841. május 28. Kis Károly isk. gondnok történelmi vázlata „a zilahi ev. ref. oskolának a helybeli ekklézsiávali ügyé“-ről. (Az idéző ezt a vázlatot tévesen tartja a Wesselényiének s keltezi Freywaldau-ból. L. A zilahi áll. s. ev. ref. koll. Ért. 1896—7. 25. l. 1) jegyzet.

A zilahi ev. ref. koll. Ért. 1883—4. 50—54. l. és ugyanott 1894—5. XXIX—XXXVIII. l.

Fóris M.

1841. június 10. A pápai ref. főiskola ifjusági képzőtársulatának jegyzőkönyvéből és érdemkönyvéből az Órlai Petrich Somára vonatkozó összes adatok.

Abafi, Figyelő. XIII. k. 154. l.

Borsos I.

1841. szeptember 5. Kelemen József később marosvásárhelyi koll. tanárnak az egyházi főtanácshoz tett jelentése a berlini ev. ref. theologusokat illető két stipendiumról.

Koncz J. i. m. 434—435. ll.

Dr. Dékány K.

1841. Napirend az 1841/2. isk. évben. Kimutatás arról, hogy az 1841/2-ik oskolai évben a székelyudvarhelyi ev. ref. anyaoskolába reggel 5 órától fogva estvéli 8 óráig minden deákok, mint a klasszisták, minő foglalatosságra kötelesek az időt fordítani és mikor kötelesek lezckén lenni, szóval mi az oskolai tanulási rendszer.

Gönczi L. i. m. 166—168. l.

Fazakas J.

1842. február 20. Az erdélyi ref. egyházi főtanács által ki-nevezett bizottságnak a felsőbb tudományok tanítására vonatkozó tanterve.

Prot. Közl. 1896. 85—87. l.

Szerk.

1842. február. Utasítás a székelyudvarhelyi kollégiumban az 1845—6-ik évben életbe lépett tanterv végrehajtásához.

Gönczi L. i. m. 169—172. l.

Fazakas J.

1842. márczius 30. Házasságkötési beszéd. Irta és elmondta Széki Béla pápai prof., Bocsor István pápai professzor és Kozma Luiza összekötésekor.

Dunántúli Prot. Lap. 1902. évf. 96. l.

Borsos I.

1842. április 20. A tiszántúli helv. egyházkerület 1842 április 29-én s azt követő napjain folytatva tartott gyűléseiben jóváhagyott s elfogadott iskolarend. Tartalma: I. Iskolarendezés, jelesen az iskolák osztályozását, az egyes osztálybeli tanulmányok elrendezését s általánosan az iskolai tanítók képzését illetőleg. II. Iskolarendezés a tanítási módszert illetőleg.

Prot. Egyh. és Isk. Lap 1842. évf. 125—129. és 138—142. l.

Marton S.

1842. április 20. A tiszántúli helv. hitv. egyházkerület által megállapított, s a debreczeni nép- és polgári iskolák s gimnázium tantervét, a tanítókat képző szeminárium és a tanítási módszer tervezetét felölelő iskolarendezés.

Prot. Egyh. és isk. Lap. 1842. évf. 125—9. és 183—42. l.

Marton S.

1842. május 31. Wesselényi Miklós báró levele, melyben két vállalata pártolására kéri és szólítja fel középszolnok megye rendeit. E két vállalat: a zilahi iskolában egy jogtanári szék felállítása, s ugyancsak Zilahon minta kiseddóvó intézet létrehozása, mely főképen „kiseddóvók és néptanítók képzésére szolgáljon“.

„Szilágy“ lap. 1883. 35. sz. és Ért. 1896—7. 27—29. l. *Fóris M.*

1842. június 6. Wesselényi Miklós br. megerősíti azon nyilatkozatát, melyben a zilahi ref. kollégiumnál szervezendő 3-ik tanári szék fizetéséhez alapítvánnyal járul hozzá.

„Szilágy“ 1885. 20. sz.

Fóris M.

1842. július 24. Hivatalos jelentés a Pesten állítandó evang. reform. főiskola tanítási rendszerét tárgyazó pályaművekről s a pályázat eredményéről.

Prot. Egyh. és Isk. Lap. 1842. 217—8. l.

Marton S.

1842. augusztus 1. Keck Dániel alesperes a gyönki gimnázium iskolai széke megbízásából a gyönki és lőrinczi iskolák egyesítése ügyében közös tanácskozásra hívja meg a lőrinczi iskola dolgában munkálkodó választmányt s a fentartó tolna-somogyi ágostai esperességet.

Prot. Egyh. és Isk. Lap. 1843. évf. 179. l.

Marton S.

1842. augusztus 30. Wesselényi Miklós báró levele, mely a zilahi ref. gimnáziumban felállítandó jogtanári székre s professzori ház építésére vonatkozik.

„Szilágy“ lap. 1885. 25. sz.

Fóris M.

1842. október 28. Wesselényi Miklós bárónak a zilahi ref. gimnáziumban felállítandó jogtanári székre vonatkozó levele.

„Szilágy“ lap. 1885. 25. sz.

Fóris M.

1842. deczember 6. A helytartótanács 43.172. sz. a. legfelsőbb helyről kivánt értesítés következtében meghagyja az egyházkerületnek, hogy a mindkét hitvallásu evangélikusoknak Pesten felállítandó főiskoláját illető minden körülményről s ezen ügynek jelenlegi állásáról neki jelentést tegyen.

Dunamelléki h. h. egyházker. 1843. évi jkönyv 14. i. pont. 6. l.

Bernáth L.

1842. deczember 29. Wesselényi Miklós báró levele 1000 frtos alapítványáról, mely összeg — a vonatkozások szerint — a zilahi ref. kollégiumnál alapítandó jogtanári széket illeti.

„Szilágy“ 1885. 25. sz.

Fóris M.

1842. Azon tanulmányok, melyeket a csurgói helv. hitv. tanító-intézetben a költészetet és szónoklatot tanuló ifjak az 1842—3. isk. év első felében tanultak.

Héjas Pál i. m. 1894—5. isk. Ért. 110. l.

Kis E.

1843. február 2. Wesselényi Miklós bárónak a zilahi ref. iskolában alapítandó jogtanári állásra vonatkozó levele.

„Szilágy“ lap. 1885. 38. sz.

Fóris M.

1843. február 19. A pesti protestáns főiskola létrehozásában munkalkodó választmány felhívása újabb adakozásra, egyben pedig nyilatkozásra afelől, hogy a református főiskolára tett adományait hajlandók-e az eddigi adakozók a pesti protestáns főiskolára is fentartani.

Prot. Egyh. és Isk. Lap. 1843. 85—87. l.

Marton S.

1843. február 28. Gróf Buttler János alapító levele, melynek értelmében 10.000 ezüst forintot ajánl az egyesült pesti protestáns főiskolára építkezési költségül s 400 ezüst forint évi jövedelmet biztosító alapítványt helyez kilátásba egy oktatói székre.

Prot. Egyh. és Isk. Lap. 1843. évf. 113—4. l.

Marton S.

1843. márczius 17. A zilahi ref. gimn. előljárósága elfogadja a tanárok részéről előterjesztett szabályzatot, mely két szakaszból áll: A) tanításterv, mely a tanítás anyagával foglalkozik általánosságban; B) magán- és nyilvános (köz-) tanítók előkészítésére, begyakorlására, működésére nyújt utasításokat s tartalmaz szabályokat az osztályozásra és rendtartásra.

Értesítő az 1383/4-ik iskolai évről. 57., 58. l. és ugyanott az 1894/95-ik isk. évről. XLI—XLIII. l.

Fóris M.

1843. junius 4. Bajkai Endre bemutatja a dunamelléki h. h. egyházkerületnek Pesten állítandó ref. főiskola tárgyában tartott választmányi ülések jegyzőkönyveit. A kerület utasítja a főiskolai

választmányt, hogy a f. évi januárban kinevezett küldöttségeket szólítsa fel, a felséghez felterjesztendő rendtartási és tanítási tervezetek minél előbb való elkészítésére, annál is inkább, mert az egyházkerületet a Helytartótanács legfelsőbb meghagyás következtében már fel is hívta, az illető főiskola mibenlétéről való körülményes jelentésre.

Dunamelléki h. h. egyházker. 1843. évi jkv. 143. pont. 34. lap.

Bernáth L.

1843. június 16. Lasku Károly professzornak pártfogósági megbízás következtében készített előterjesztése a szigeti liceumban eddig divatozott ünnepjárások (legációk) s nyári és szüreti tanulási szünetek alatti pénz- és termék-kéregelések (szupplikációk) megszüntetése iránt.

Prot. Egyh. és Isk. Lap. 1844. évf. 387—396. 1.

Marton S.

1843. július 1. A szigeti ref. liceum pártfogósága által tartott gyűlés jegyzőkönyvének kivonatja, mely szerint a nyári szupplikációk fentartásával a szüreti szupplikációk és ünnepi legációk eltörlése kimondatik, a tanulóknak készpénzbeli segélyezésére a gyülekezetek felhivatnak, a szüreti szünidő eltörltetik, az ünnepi szünetek két napra korlátoztatnak.

Prot. Egyh. és Isk. Lap. 1844. évf. 386—7. 1.

Marton S.

1843. július 4. A szigeti liceum igazgatósága az eltörölt ünnep- és szüretjárás helyett állandó segélypénz küldésére kéri fel az egyházakat és jöltevőket.

Prot. Egyh. és Isk. Lap. 1844 évf. 397—8. 1.

Marton S.

1843. szeptember 26. A dunamelléki reform. egyházkerület 1842. és 1843. évi közgyűlései által kiküldött választmány terve a papjelöltek vizsgálata tárgyában.

Prot. Egyh. és Isk. Lap. 1843. évf. 539—542. 1.

Marton S.

1843. A máramarosszigeti ref. liceum pártfogósága által az említett liceum alsóbb osztályaira nézve az 1843—4. iskolai évre megállapított tanítási rendszer.

Prot. Egyh. és Isk. Lap. 1843 évf. 426—7. 1.

Marton S.

1843. Nagy Ferencz kolozsvári tanár jelentése a kurátorátushoz ez iskola 1842/3. tanévbéli állapotáról.

Dr. Török I. i. m. II. 311—17. 1.

Dr. Kristóf Gy.

1843. A Pesten felállítandó prot. réal-gimnázium, közép vagy polgári alsóbb iskola pályaterve.

Prot. Főisk. Pályamunkák I. 81. 89. és A. tábla.

Szerk.

1843. A Pesten felállítandó reál-gimnázium, gimnázium vagy humanisztika pályaterve.

Ugyanott 95—99. és B. tábla.

Szerk.

1843. A Pesten felállítandó filozófiai osztályban hit- és jogtani szakra készülők pályaterve.

Ugyanott 124—128. I. és C. tábla.

Szerk.

1843. A Pesten felállítandó evangélikus hittudományi osztály pályaterve.

Ugyanott 139. I. és D. tábla.

Szerk.

1843. A Pesten felállítandó főiskolához kapcsolandó iskola-tanítókat képző szeminárium, valamint egy felsőbb képző-intézet pályaterve.

Ugyanott 168. I. és E. tábla.

Szerk.

1843. Pesten felállítandó gimnáziumi, akadémiai, bölcsészeti, törvénytani, vallástani, tanítóképző-intézeti pályatervek és tanrendek.

Ugyanott 266—291. I.

Szerk.

1843. A Pesten felállítandó református főiskola alsó-, közép- és felső osztályaiban megállapítandó tanítási rendszer terve: Péterfi Albert, Szabó György, Vajda Péter és Spiller Páltól.

Prot. főisk. pályam. II. 1—373. I.

Szerk.

1844. Ángyán János veszprémi prédikátor önéletrajza. Adatok a debreczeni kollégium történetéhez.

Abafi, Figyelő. 1878. évf. 216. I.

Borsos I.

1844. június 24. Nagy Ferencz kolozsvári igazgató-tanár jelentése a gondnoki karhoz az iskola 1843—4. évi állapotáról.

Dr. Török István i. m. II. k. 317—322. I.

Dr. Kristóf Gy.

1845. jan. 16. Szerződési pontok a komáromi ref. egyház és egyházkerület között a főiskolának Komáromba átvitele tárgyában.

Kis E. i. m. 238—240. I.

Kis E.

1845. jun. 10. Szoboszlai Pap István szuperintendens naplójából részletek, melyben a pápai főiskolára vonatkozó adatok is találhatóak.

Dunántúli Prot. Lap. I. évf. 159., 175. és 136. I.

Borsos I.

1845. jun. Az 1844-iki közgyűléstől kapott felhívás következtében a főiskolai választmány bemutatja a főiskolai kérdés keletkezésének és eddigi történetének rövid vázlatát, úgyszintén a

leendő főiskola rendtartási-, tanítási- és igazgatási részletesen kidolgozott rendszerét.

A közgyűlés a történeti vázlatot 500 példányban kinyomatja. A tanítási tervet pedig újra átteszi a választmányhoz, mivel annak az iskolatanítókat képző intézetet illető része hiányzik.

Dunamelléki h. h. egyházker. 1845. évi júniusi jkv. 28. p. 82. l.

Bernáth L.

1845. jun. Az egyházkerületi közgyűlésen felolvassák Szélesi Pál végrendeletének Nyéki László által beküldött másolatát, melynek negyedik pontja szerint a debreczeni, sárospataki, kecskeméti és pápai főiskolák javára végrendelező 35000 frtot hagy oly feltétellel, ha az általános örökös, Lázár Aurélia magzat nélkül hal el.

Dunamelléki egyházker. 1845. évi júniusi jkv. 20. p. 80. l.

Bernáth L.

1845. július 29. Wesselényi Miklós báró levele, melyben említi Fogarasi tanár abbeli nyilatkozatát, hogy tanári fizetését kevesli.

„Szilágy“ 1886. 30. sz.

Fóris M.

1845. szept. 21. A pápai főiskolai törvények átvizsgálására kiküldött bizottság javaslatát az egyházkerület törvényerőre emelte.

Dunántúli ref. egyházkerületi jegyzőkönyv 1845. 30. sz.

Szerk.

1845. szept. 23. Az egyházkerületi közgyűlés utasítja a jegyzői hivatalt, hogy a hírlapok útján tudassa a közönséggel, hogy némi akadályok miatt a pápai iskola átköltözése egy évre elhalasztott.

Kis E. i. m. 184. l.

Kis E.

1845. szept. 30. A helytartótanács leirata Csongrád megyéhez, melyben arról értesíti, hogy a hódmezővásárhelyi gimnázium a reformátusok közgimnáziumai közé soroztatik.

Futó i. m. 80 l.

Dr. Barcsa J.

1845. okt. 5. Dósa Elek marosvásárhelyi kollégiumi tanár arról értesíti Bod Pétert, hogy megválasztották egyhangulag tanárnak s kéri tőle, hogy elfogadja-e az állást s erre nézve mielőbb választ kér. Még azt is megígéri, hogy az iskola hajlandó várakozni is reá, míg kötelezettségei befejeződnek.

Koncz J. i. m. 447—448. l.

Dr. Dékány K.

1845. decz. 12. Bolyai Farkas levele Bod Péterhez. Irja, hogy reggel indul két tanuló Marosvásárhelyről, hogy meghívják tanárnak a kollégiumhoz. Kéri, hogy vissza ne utasítsa az állást, hivatkozik báró Kemény Pálra, hogy mennyire szeretné, ha el-

fogadná; hajlandók arra is, hogy egy-két évet várjanak reá, ha másképp nem lehet. Tudósítja, hogy mily terveket kovácsolt már remélt együttlétük idejére, s hogy mint gondoskodott már róla, hogy itt kellemes élete legyen.

Koncz J. i. m. 451—452. l.

Dr. Dékáni K.

1845? Salamon József kolozsvári tanár pályamunkája az Erdélyi Híradó 1842. évf., 26. számában megjelent pályakérdésre. A pályakérdés ez: Fejtessenek fel a kollégium — mint tudományos pályára készülő intézet rendszerének hiányai s a műveltségnek ebből folyó akadályai; mutattassék ki, mennyire hátríthatnának el ezek és azok egy közép egyetem s erre készítő gimnáziumok kapcsolatban levő rendszere által; minő elsőségekkel s reménnyel biztatna ez utóbbi rendszer a most fennálló felett; mik lennének e terv létesítése és végrehajtásának gátló okai és körülményei; javaltassanak eszközök ezek elenyésztetésére. Jutalom 200 pengőforint.

Dr. Török I. i. m. II. k. 250—269. l.

Dr. Kristóf Gy.

1846. január 21. A székelyudvarhelyi altanítói gyűlés határozata a signum járatására vonatkozóan.

Gönczi L. i. m. 168—169. l.

Fazakas J.

1846. február 10. A helytartótanács 2058. szám alatt felhívja az egyházkerületet, hogy a folyó 1845—46. tanévtől kezdve évenként minden nyilvános tanintézet készítsen rovatos értesítményt, „még pedig a tudományok és tanintézetek egyes ágazatai és nemei szerint egymástól elkülönözve“ s azt a helytartótanácsnak a tanév lefolyta után legfeljebb két hó múlva küldje be. Az értesítmény kiállítására hét pontban utasítást is ad. Az egyházkerület az intézkedésben az autonomia megsértését látja.

Dunamelléki h. h. egyházkerület 1846. júliusi jkv. 11. p. 113. l.

Bernáth L.

1846. márcz. 19. Nagy Győri Mocsay János 3125 magyar forint alapítványáról szóló levél a kolozsvári református kollégium számára.

Dr. Török I. i. m. III. 395—6. l.

Dr. Kristóf Gy.

1846. márczius 22. Wesselényi Miklós bárónak, mint a zilahi ref. gimnázium főgondnokának, hivatalos hatásköre megvédéséről szóló levele.

„Szilágy“ lap. 1886. 37. sz.

Fóris M.

1846. márczius 24. Wesselényi Miklós báró levele, melyben a zilahi református gimnáziumnál viselt főgondnoki méltóságának cselekvésbeli hatáskörét védelmezi.

„Szilágy“ lap. 1886. 37. sz.

Fóris M.

1846. jun. 16. Szász Károly nagyenyedi tanár meghívja Bolyai Farkas marosvásárhelyi tanár barátját, hoszonötéves tanársága ünnepélye alkalmával, tizenkét felsőbb mennyiségtant hallgató tanítványa közvizsgájára.

Prot. Közl. 1896. 334. 1.

Szerk.

1846. június 18. Wesselényi Miklós báró, mint a zilahi ref. kollégium főgondnoka, egy inspektori gyűlés tartásának idejét s tárgysorozatát helybenhagyja.

„Szilágy“ 1886. 37. sz.

Fóris M.

1846. jun. 16. Szász Károly nagyenyedi tanár levele Bolyai Farkashoz, melyben meghívja Bolyait 25-éves tanári jubileuma alkalmából tanítványai vizsgájára.

Prot. Közl. XXVI. 334. 1.

Dr. Dékáni K.

1846. június 16. Szalay József királyi udvarnok végrendeletileg hagyott a Pesten felállítandó főiskolának 10 ezer, a pápai kollégiumnak 11 ezer pengő forintot.

Dunánt. ref. egyházker. közgy. jkv. 1846. 147. p.

Szerk.

1846. jul. Teleki Sámuel gróf, kerületi főgondnok szóba hozza a Nagykörösön felállítandó preparandia ügyét.

Dunamelléki h. h. egyházker. 1846. évi júliusi jkv. 12. p. 116. l.

Bernáth L.

1846. okt. 1. Décsey Lajos végrendelete, mely szerint 2000 frt kamatja a kolozsvári, 2000 frté pedig a marosvásárhelyi kollégiumban tanuló két jó igyekezetű ifjunak adassék.

Erd. egyházker. 1881. közgy. jkv. 78. 1.

Szerk.

1846. okt. 10. Iskolai törvények, a nagykörösi tanodában.

Ádám-Joó i. m. 113—116. 1.

Marton S.

1846. decz. 19. A marosvásárhelyi kollégium előljáróságának felirata az egyházi főtanácshoz. Felhozza, hogy mily szegény az iskola s most mégis egy nagy jövedelmétől, a dézmától készülnek megfosztani. Azért fordul tehát a főtanácshoz, hogy az országgyűlés előtt fejtsék ki az iskolával szemben elkövetett igazságtalanság nagysága, midőn Gyulafehérvárról lett elüzetéséért semmivel sem kárpótolták és a petresi dézmától is meg akarják fosztani s meg vannak győződve, hogy ez igazságos kérésük meghallgatásra fog az uralkodónál is találni.

Koncz J. i. m. 741—742. II.

Dr. Dékáni K.

1846—1851. Náduvari Bónis Károly feljegyzései a gyönki ref. iskola beléletéről.

Kálmán D.: A gyönki ref. isk. tört. 51—56. l.

Szerk.

1846. A nagyszalontai rektor fizetés-levele.

Gere-Katona i. m. 34. l.

Dr. Barcsa J.

1846. A székelyudvarhelyi ev. ref. főiskola, gimnázium, jogi- és theol. akadémia 1846. évi fentartási költsége.

Gönczi L. i. m. 215—216. l.

Fazakas J.

1846—1888. Keresztes József nagyenyedi tanár életrajza. — Irta dr. Kovács Ödön.

Bethlen-koll. 1888—9. évi értesítője.

Bodrogi J.

1847. jan. 1. Antal János erdélyi ref. püspök alapító-levele, mely szerint „ujon“ küld 1000 új forintot olyan tőke gyanánt való kezelésre, melynek évi kamatai mindig a marosvásárhelyi kollégium közalapjának gyarapítására fordítottassanak.

Koncz J. i. m. 251. l.

Dr. Dékáni K.

1847. jan. 4. A m. kir. helytartótanács abból kiindulva, hogy a helv. és ág. hitvallású tanintézetek nemcsak kath. ifjakat általában, de olyanokat is vizsgára eresztenek, akik a kath. iskolákban rossz tanjegyet kaptak vagy a vizsgát elmulasztották, felszólítja az egyházkerületet, utasítsa az igazgatása alatt levő tanintézetek előjáróit és tanárait, hogy mivel a r. kath. ifjagnak legfelsőbb engedély nélkül más vallású iskolába járni tilos, az ilyeneket meg ne vizsgálják, mert a kapott bizonyítványok érvénytelenek lesznek.

A leiratot az egyházkerület törvényellenesnek találja s ellene az uralkodóhoz felír.

Dunamelléki h. h. egyházker. 1847. májusi jkv. 9. p. 149. l

Bernáth L.

1847. jan. 17. Az egyházi főtanács határozata a marosvásárhelyi kollégium előjáróságának hozzá 1846. decz 19-iki iratában dézma-kárpótlás iránt intézett kérésére vonatkozólag. A kérés leküldendő az enyedi kollégiumhoz, adatok beszerzése végett s az egyházi főtanács is meghagyja titkárának, hogy a levéltárban ez iránt szintén tegyen kutatásokat.

Koncz J. i. m. 742—743. ll.

Dr. Dékáni K.

1847. február 6. A székelyudvarhelyi köztanítói kar határozata a signum jártatás megszüntetéséről.

Gönczi L. i. m. 169. l.

Fazakas J.

1847 márcz. 30. Várady István kir. táblai hites ügyvéd Pesten a Sebestyén-téren levő egy emeletes házát végrendeletileg a pápai főiskolára hagyja, két új tanszéki alapul.

Dunántúli ref. egyházker. 1847. évi közgy. jkve. 56. pont. *Szerk.*

1847. ápr. 6. A tudományos bizottság kecskeméti gyűlésében jegyzőkönyvbe veszi, hogy a Nagykőrösön még 1836-ban tervezett preparándia felállítását, rendezését s ez által a nagykőrösi iskolának a kecskeméti főiskolához való barátságos kapcsolatát szükségesnek, sőt multhatatlannak tartja s e célból javaslattal is lép fel.

A javaslat kapcsán felolvassák a nagykőrösi ref. egyháznak ugyanezen tárgyra vonatkozó nyilatkozatát, amely szerint a képezde már meg is van, mert az előljáróság e célra már évekkal előbb alapított egy tanszéket. Egyébként a tudományos bizottság javaslatát — a két iskola szorosabb kapcsolatát és a közös igazgatóságot — elfogadja s egy újabb tanszék felállítására segílyt kér az egyházkerülettől.

Dunamelléki h. h. egyh. ker. 1847 májusi jkv. 24. p. 154. l. *Bernáth.*

1847. ápr. 18. A békési ref. egyház presbitériumának határozata, melyben az esperes iskolalátogatása alkalmával tett azon figyelemztetését tárgyalták, hogy a polgári iskolában a reál-tudományok tanítását a latin és német nyelv tanításától válasszák külön. A polgári iskolai oktatók (rektor és korrektor) hatásköréből elvették a latin és német nyelv tanítását és azt az újra felállítandó nyelvtanítói tanszékre bízták, s a tanítók fizetését megállapították.

Értesítő 1895/6. évről, 26—28. lap.

Dr. Barcsa J.

1847. jun. 14. A dunántúli ref. egyházkerület végső határozata a főiskolai székhely kérdése ügyében.

Kis E. i. m. 243. l.

Kis E.

1847. jul. 15. Az erdélyi egyházi főtanács által megállapított gimnázialis rendszer az erdélyi ev. ref. főtanodákban. Tiz cikkben foglalja össze a tanítás rendszerét, tantárgyak, osztályok, tanórák, taneszközök, tanítók, tandíj s más egyébre vonatkozó követelményeket.

Prot. Egyh. és Isk. Lap 1847. évf. 1215—17. l.

Marton S.

1847. július 20. Décsi Bálint ácsi ref. lelkész önéletrajza, melyben a komáromi és pápai iskolára vonatkozó adatok olvashatók.

Dunántúli Prot. Közlöny 1886. évf. 36. l. és 1890. év. 158. és 165. l.

Borsos I.

1847. szept. 19. Barabás Miklós festő három levele Salamon Józsefhez a néhai professzor Hegedüs Sámuel emléke tárgyában.

Dr. Török i. m. II. k. 172—77. l.

Dr. Kristóf Gy.

1847. A nagykállói ref. iskolákra vonatkozó 1847, 1848, 1849-iki feljegyzések.

Görömbey P. i. m. 145. l.

Dr. Barcsa J.

1847. Az 1847-ben főhatóságilag szervezett kilencz osztályu középiskola tanterve Székelyudvarhelyt.

Gönczi Lajos i. m. 141. l.

Fazakas J.

1848. febr. 2. Tompa Mihály levele Kiss Áronhoz, melyben megemlékezik a sárospataki ifjuság nyelvművelő társaságáról, a Parthenonról.

Abafi, Figyelő. VIII. évf. 107. l.

Borsos I.

1848. febr. 2. A pesti ref. egyház folyamodást intéz az egyh. ker. főgondnokához, melyben annak előrebocsátása mellett, hogy a tervezett prot. főiskola aligha lesz kivihető és így saját helybeli iskolája ügyét azzal össze nem kapcsolhatja, arra kéri a főgondnokot, hogy a főiskolai választmányt utasítsa munkálatának a közgyűlés elé terjesztésére. Azon esetben ugyanis, ha a főiskola fel nem áll, neki az arra hagyományozott pénzből tetemes összeg jár.

Miután pedig a választmány 1848 ápr. 2-iki ülésén a főiskolai eszmét felfüggeszté, a pesti egyház felkéri a kerületet, hogy a főiskola részére begyűlt pénzeket adja át alaptókéül egy Pesten állítandó ref. gimnáziumnak.

Dunamelléki h. h. egyh. ker. 1848. májusi jkv. 98. p. 23. l. *Bernáth.*

1848. márczius 1. A zilahi ref. gimn. gondnoki gyűlésének jegyzőkönyve. 1. sz. „Olvastatott az egyh. főtanács azt tudató levele, hogy ezután az ügykezelés nyelve magyar leend.“

Értesítő az 1884—85-ik iskolai évről és ugyanott Értesítő az 1894—95-ik isk. évről. XLVIII. l.

Fóris M.

1848. márcz. 24. Eöri Szabó Gábor alapítvány-levele 400 pengő forintról, melynek kamatait a pápai református főiskolában tanuló, a történettudományban magukat kitüntető legjelesebb református vallásu tanulóknak rendeli kiadni.

Dunántúli ref. egyházker. 1848. qgy. jkv. 34. sz.

Szerk.

1848. ápr. 24. A közoktatási és kultuszminiszter rendeletben utasítja a gimnáziumok, liceumok, akadémiák, kollégiumok és egyetemek igazgatóságait, hogy egyrészt a szülők megnyugtatására, másrészt a jövő tanrendszer előkészítésére, mihelyt a tanárok bevégezik tantárgyaikat, a tanulókat az iskolai év vége előtt is bocsássák el.

Dunamelléki h. h. egyh. ker. 1848. májusi jkv. 7. p. 191. l. *Bernáth L.*

1848. ápr. 24. Báró Eötvös József vallás- és közoktatási miniszter 8. sz. rendeletével megszünteti a szám szerint való osztályozást a tanintézetekben s felhívja az igazgatókat, hogy azon segélydíjnak elnyerésére, amelyet eddig a legjobb osztályzatu tanuló kapott, ezentúl csődöt — mai nyelven pályázatot — hirdessenek.

Dunamelléki h. h. egyh. ker. 1848. májusi jkv. 8. p. 191—2. lap.

Bernáth L.

1848. ápr. 27. A közokt. és kultuszminiszter 12. sz. a. körlevelet intéz az egyházkerülethez, amelyben tudósítja abbeli szándékáról, hogy „Miatán minden bevett vallásfelekezetek egyházi és iskolai szükségének fedezését az álladalom elvállalta s ezen elvnek alkalmazásával és részletes törvényjavaslatnak készítésével a miniszteriumot megbizta, az 1848:20. t.-czikk 3. §-nak teljesítése végett a prot. hitfelekezettel az egyházi és iskolai reformról tartandó értekezés helyéül Pest várost; idejéül pedig f. évi augusztus 1-jét“ jelöli ki. A körlevél aztán az értekezlet tárgyainak előzetes megvitatásáról, adatok előkészítéséről s megbizottak küldéséről szól.

Dunamelléki h. h. egyh. ker. 1848. májusi jkve. 6. pont, 191. lap.

Bernáth L.

1848. május 1. A zilahi ref. gimnázium gondnoki gyűlésének jegyzőkönyve. 2. sz. Az egyházi főtanács tudatja az 1816., 1825., 1833. és 1834. évi bankjegyek beváltásának határidejét.

Értesítő az 1884—85-ik iskolai évről, 4. lap és ugyanott 1894—95-ik iskolai évről, XLVIII. l.

Fóris M.

1848. május 1. A zilahi ref. gimnázium gondnoki gyűlésének jegyzőkönyve. 3. sz. Szabó György volt zilahi tanárnak követelése költözési s egyéb költségek megtérítése tárgyában. Erre hozott határozat.

Értesítő az 1884—85-ik iskolai évről, 4. l. és ugyanott az 1894—95-ik iskolai évről, XLVIII. l.

Fóris M.

1848. június 1. A zilahi ref. gimnázium gondnoki gyűlésének jegyzőkönyve. 17. sz. A „szónok-költészeti tanulmányokat végzett növendékek vizsgálatáról, a vizsgálatot tett nyolcz tanuló nevével“.

Értesítő az 1884—85-ik iskolai évről, 4. l. és ugyanott az 1894—95-ik iskolai évről, XLIX. l.

Fóris M.

1848. június 1. A zilahi ref. gimnázium gondnoki gyűlésének jegyzőkönyve. 18. sz. Az 1848—49. évre kinevezett osztálytanítók neve az osztályok elnevezésének felsorolásával.

Értesítő az 1884—85-ik iskolai évről, 4—5. l. és ugyanott az 1894—95. iskolai évről, XLIX. l.

Fóris M.

1848. jun. 26. Bocsor István a pápai főiskola történelem-tanára országgyűlési képviselőül választatván, az egyházkerületi közgyűléstől szabadságolást nyer.

Kis E. i. m. 256. I.

Kis E.

1848. június 26. A dunántúli ref. egyházkerület tudomásul veszi a tanévnek a pápai főiskolában máj. 22-én történt bezárását.

Kis E. i. m. 254., 255. II.

Kis E.

1848. jul. 18. B. Eötvös József miniszter 2958. sz. a. körlevelet ad ki, melyben az iskolai ügyeknek tervbe vett korszerű elrendezésével kapcsolatos teendők halmaza miatt a jövő tanév kezdetétől úgy a gimnáziumokban, mint a felettük álló tanintézetekben nov. 1-jét tüzi ki.

Dunamelléki h. h. egyh. ker. 1848. aug. jkve. 7. p., 213. I. *Bernáth L.*

1848. ősz. Wesselényi Miklós br. levele, melyben arról a szándékáról szól, hogy könyvtárának nagy részét a zilahi ev. ref. kollégiumnak szánta.

„Szilágy“ 1886. 44. sz.

Fóris M.

1848. okt. 22. A zilahi ev. ref. gimnázium gondnoki (elüljárósági) gyűlésének jegyzőkönyvéből: 21. sz. Elhatározzák, hogy a tanítást nov. 13-án kezdjék meg, miután a honvédő újonczoktól tett rongálását az iskola épületének a vármegye helyrehozatja.

Értesítő az 1883—84-ik iskolai évről, 61. I. — 1884—85-ik iskolai évről, 5. I. — 1894—95-ik évről, XLV. I. és XLIX. I.

Fóris M.

1848. október 22. A zilahi ref. gimnázium gondnoki gyűlésének jegyzőkönyve. 22. sz. A tanársegéd honvédek közé menvén, gondoskodnak más tanársegédről.

Értesítő az 1884—85. isk. évről, 5. I. és az 1894—95. isk. évről, L. I.

Fóris M.

1849. május 13. A zilahi ref. gimnázium gondnoki (elüljárósági) ülése 1. sz. határozatával a gyűlés minden tagjától aláírt hódoló iratot küld az illető miniszterhez hazánk függetlensége feletti örömeiben.

Értesítő az 1883—84. iskolai évről, 61. lap és ugyanott az 1894—95. iskolai évről, XLV. lap és L. lap.

Fóris M.

1849 június 9. A zilahi ref. gimnázium elüljárósága 3. sz. határozatával intézkedik a vizsgálatok idejéről.

Értesítő az 1883—84-ik iskolai évről, 61. I. és az 1894—95-ik évről, XLV. I. és L. I.

Fóris M.

1849. okt. Új tantárgybeosztás a pápai főiskolában 1849. őszén. A neveléstani tanszék felállított, s arra tanáruul Váli Ferencet választotta a kerület. A tantárgyak új beosztása szükségessé válván, a beosztás megtörtént.

Kis E. i. m. 222. l.

Kis E.

1849. nov. 10. Pápán az új kollégiumi telep megvásárlása és felépítésére vonatkozó intézkedések.

Kis E. i. m. 275—6. l.

Kis E.

1850. augusztus 7. A zilahi ref. gimnázium elüljárósága 1. sz. határozatával felel az erdélyi egyházi főtanácsnak 1850. július 19.-i 46. sz. iratára, melyben kérdi, hogy a forradalom lecsillapultával a tanítás miért nem kezdődött el. Erre adott felelet.

Értesítő az 1883—4-ik iskolai évről. 61. l. és az 1894—95-ik isk. évről. XLVI. l. és L. l.

Fóris M.

1850. szept. 2. A zilahi ref. gimnázium elüljárósága 1. sz. jegyzőkönyvében örömet fejezi ki afelett, hogy a tanítást felsőbb rendeletre megkezdhetik. A tanárok félvén újabb vádaskodástól, melyet „hallának személyök és rossz szellemü tanításuk ellen éppen zilahi tekintetes urak által terjesztetnie“, nehogy „a mostani szomorú időben“ miattuk az iskola szenvedjen, kijelentik, hogy csak addig vállalják a tanítást, míg helyökre „a mostani időben alkalmasabbakat“ kapnak.

Értesítő az 1883—84-ik iskolai évről. 61., 62. l. és az 1894—95-ik isk. évről. XLVI. l. és L. l.

Fóris M.

1850. szeptember 3. A zilahi ref. gimnázium gondnoki gyűlésének jegyzőkönyve. 2. sz. Az osztálytanítók megválasztása. Ezek s az osztályok neve.

Értesítő az 1884—85-ik iskolai évről. 7 l. és az 1894—95-ik iskolai évről. LI. l.

Fóris M.

1850. szept. 2. A zilahi ref. gimnázium gondnoki gyűlésének jegyzőkönyve. 3. sz. A zilahi egyh. tanács a segedelem-ebédet ezután is adja.

Értesítő az 1884—85-ik iskolai évről. 7. l. és az 1894—95-ik isk. évről. LI. l.

Fóris M.

1850. szept. 28. A zilahi ref. gimnázium gondnoki gyűlésének jegyzőkönyve. 1. sz. A gondnokság bizonyítványt ad a gimn. két lemondott tanárának (Hirinek és Sáminak), akiket „katonai parancsnok Urbán generál úr purifikációra“ Kolozsvárra beidézett.

Értesítő az 1884—85-ik iskolai évről. 7. l. és az 1894—95-ik isk. évről. LII. l.

Fóris M.

1850. A székelyudvarhelyi ev. ref. kollégium ötödik és hatodik gimnaziális osztályának órarendje az 1850—51-ik isk. évben.
Gönczi L. i. m. 138. 1. *Fazakas J.*

1850. A bécsi kultuszminisztérium által közzétett gimnáziumi és reáliskolai tanterv.

Tanrendszerterv etc. 1—27. 1. Önálló füzet.

Szerk.

1851. jan. 3. Tanfelügyelő átirata a karczagi egyházhoz, melyben azt ajánlja, hogy ha egy sinylődő gimnázium fenntartására képtelen, inkább fejlessze elemi iskoláit.

Értesítő 1895—96. évről. 30. 1.

Dr. Barcsa J.

1851. április 2. A zilahi ref. gimnázium gondnoki gyűlésének 35. sz. jegyzőkönyve. A fő egyházi tanács nem látja helyén valónak, hogy a kormányt kérje a végett, hogy a megválasztott tanárt megerősítse. Elég, ha a választást bejelenti. Ennél messzebb menő intézkedést az egyház önkormányzata feleslegessé tesz.

Értesítő az 1894—95. isk. évről. LIV. 1.

Fóris M.

1851. május 4. A dunamelléki ref. egyházkerületben elnökileg kinevezett iskolai bizottság tanácsülésére, melyen Szőnyi Pál Pestkerületi prot. iskolai felügyelő, 1851 jun. 2. Polgár M. püspökhöz írt hivatalos levelében kérdést intéz az egyházker. kebelében levő iskolák fenntartása felől, erre adja meg a nevezett bizottsági ülés a választát.

Megjel.: Török P. „Korrajzok“ Függelék. 35. 1.

Kis E.

1851. május 5. A dunamelléki ev. ref. egyházker. isk. bizottságából kiküldött albizottság tervezete az egyházkerületben levő iskolák szervezése tárgyában, amit ha a kormány jóváhagyna, az egyházak iskoláikat továbbra is fenntartani hajlandók.

Ugyanott 36. 1.

Kis E.

1851. máj. 5. A dunamelléki ev. ref. egyházker. iskolai bizottsága, a tervezet készítésére kiküldött albizottság munkálatát elfogadván, annak felterjesztését elhatározta.

Ugyanott 30. 1.

Kis E.

1851. május 5. Szuperintendenciális tanácskozmány jegyzőkönyve. Kir. biztos jelenlétében tartatván a tanácskozás, azon kijelentés mellett, hogy ez sértő az autonomiára, ez ellen felfolyamodással élni elhatározták, s ezzel a tanácskozmány véget ért.

Ugyanott 24. 1.

Kis E.

1851. május. 5. Az egyházker. tanácskozmány folyamodványa öfelségéhez, hogy egyházi gyűlések tartása engedtessek meg, s hogy

engedtéssék idő a felsőbb iskoláknak az új törvények követelte átalakítására, s addig azok nyilvánossági joga meg ne vonassék.

Ugyanott 27. l.

Kis E.

1851. jun. 30. Polgár Mihály püspök főpásztori levélben hívja fel az egyházker. hiveit, utalva a dunántúli reformátusok lelkesítő példájára, hogy a kecskeméti és kőrösi gimnáziumok megmentése céljából, lélekszám szerint egy-egy pengő krajczár adó kivetését kéri.

Ugyanott 40. l.

Kis E.

1851. aug. 2. A zilahi ref. gimnázium gondnoki gyűlésének jegyzőkönyve. 73. sz. Az iskola főépületének reparálása szükségessé válik. Intézkedések.

Értesítő az 1884—85-ik iskolai évről. 12., 13. l.

Fóris M.

1851. szept. 26. A dunamelléki ref. esperesi kar sürgető kérése a szuperintendenshez a nagykőrösi teljes gimnáziumban, mint kerületi intézetben ajánlott 2 tanszéknek fizetése és betöltése iránt.

A kecskeméti reform. egyháztanács Felelete Török Pál Korrajzaira. 25—6. l.

Marton S.

1851. okt. 8. Bolyai Farkasnak a marosvásárhelyi kollégium előljáróságához intézett kérése nyugalmaztatása iránt. Hivatkozik arra, hogy harmadfél év hiján félszázadig vitte hivatalát s kis nyugdíjat kér, hogy végső beteges napjaiban legyen miből megélnie.

Koncz J. i. m. 305—306. l.

Dr. Dékáni K.

1851. télhó 11. A zilahi ref. gimnázium gondnoki gyűlésének jegyzőkönyve. 4. sz. A gondnokság (előljáróság) az egyházi főtanács utasítására felszólítja a zilahi egyházat, hogy, miután a tanárok fizetését újból felvállalta, az iskolai gondnoki testületbe tagokat küldjön, — mint ahogy régebben tette.

Értesítő az 1884—85-ik iskolai évről. 9 l.

Fóris M.

1851. télhó 27. A zilahi ref. gimnázium gondnoki gyűlésének jegyzőkönyve. 14. sz. A helybeli egyház részéről az iskolai gondnoki testületbe küldött tagok névsora.

Értesítő az 1884—85-ik iskolai évről. 9. l. és az 1894—95-ik iskolai évről. LV. l.

Fóris M.

1851. télhó 27. A zilahi ref. gimnázium gondnoki gyűlésének 3., 4., 20. sz. jegyzőkönyvei.

Értesítő az 1894—95. isk. évre. LIV., LV. II.

Fóris M.

1851. télhó 27. A zilahi ref. gimnázium gondnoki gyűlésének jegyzőkönyve 22. sz. Az iskolatanító épületei (a klasszisok felette)

megavulván, a gondnokság Fogarasi István helybeli lelkész és espre-rest útján felkéri a vidékbeli egyházakat és tehetősebb szülőket anyagi segítség adására, hogy új épületet emelhessenek.

Értesítő az 1884—85-ik isk. évről. 12. l. és az 1894—95. évről. LVIII. l.
Fóris M.

1851. A zilahi ref. gimnázium gondnoki gyűlésének jegyzőkönyve. 1. sz. Török Istvánt az üresen álló igazgató tanári állásba csak ideiglenesen iktathatják be, mert a helybeli katonai „Stations comando“ másként nem engedi.

Értesítő az 1884—85. isk. évről. 8. l. és az 1895—95-ik iskolai évről. LIV. l.
Fóris M.

1851. Adatok Szemere Bertalan életrajzához. Irta Csengery Antal. Ebben számos adat vonatkozik a sárospataki kollégiumra. Budapesti Szemle. 1869. évf. 43. l.
Borsos I.

1852. június 16. A zilahi ref. gimnázium gondnoki gyűlésének jegyzőkönyve. 45. sz. Feleletek az egyházi főtanácshoz a tanítás díjára, a tőkésíthető kamatokra, a határozott célra le nem kötött alapítványokra, a tanítók fizetésének megállapítására, a rektori és pedagógarchai tisztségek egyesítésére vonatkozólag.

Értesítő az 1884—85-ik isk. évről. 17., 18. l. és az 1894—95. évről. LXII. l.
Fóris M.

1852. ápr. 20. Az egyházi és iskolai ügyben a dunamelléki, dunántúli és tiszántúli egyházkerületek részéről a Felsősnél járt küldöttség előterjesztése s ő felsége válasza.

Az előterjesztés kéri, hogy iskoláinkat magunk szervezhessük, s a kir. rendelet megszorításai alól felmentessünk.

A felség a kérelem megfontolását megígérte.

Török P. i. m. 31. l.

Kis E.

1852. június 22. A cs. kir. tanhatóság leirata Polgár M. szuperintendenshez az iránt, hogy Kecskemét három nap alatt adjon választ arra nézve, fenn fogja-e tartani iskoláit továbbra is a kormányrendeletnek megfelelően?

Ugyanott 46. l.

Kis E.

1852. jun. 25. A pestkerületi cs. és kir. tanhatóság rendelete Polgár M. szuperintendens urhoz az iránt, hogy Kecskeméten a Theologikum Szemináriumhoz megígért két új tanszék felállítására a kecskeméti egyház felhivassék.

Ugyanott 49. l.

Kis E.

1852. jun. 27. A debreczeni főiskolai tanároknak a tiszántúli ref. egyházkerület közgyűléséhez küldött előterjesztése a nyolcz

osztályu gimnázium mellett a bölcsészeti tanfolyam fentartása tárgyában.

Sárosp. Füz. 1857—58. évf. 761—765. l.

Szerk.

1852. július 29. A zilahi ref. gimnázium gondnoki gyűlésének jegyzőkönyve. 52. sz. A helybeli ref. egyháztanács a tanári mustból gyűlt 9500 váltóforintot 570 váltóforintot tevő kamatját felajánlja a második rendes tanári szék rendszeresítésére úgy, ha az iskola ezt az összeget 820 váltóforintra ki tudja pótolni. Erre vállalkozik az iskola s megválasztják a második rendes tanárt.

Értesítő az 1384—5-ik iskolai évről. 11. l. és az 1894—95. LVII. l.

Fóris M.

1852. június 30. A kecskeméti egyház tanácsának a cs. és kir. tanhatóság június 22-iki leiratára vonatkozó válasza, amelyben kijelenti, hogy iskoláikat fenntartani kívánja.

Török P. i. m. 47. l.

Kis E.

1852. július 2. Szózat a dunamelléki helv. hitv. egyházkerületbeli szent gyülekezetekhez a pesti theol. intézet érdekében, hogy segílyt nyújtsanak ez intézet részére és az egyházak a kecskeméti ref. egyházzal való viszonyt megismerhessék. Elő vannak számlálva mindazon előnyök, amelyek amellet szólnak, hogy Pesten állítsák fel a theologia.

Ugyanott 51. l.

Kis E.

1852. aug. 8. A kunszentmiklósi városi tanács anyagi erő hiányában Szilágyi Lajos királyi biztos elnökle alatt kimondja, hogy iskoláját a községi és egyházi ügyek jobbra fordultáig négy osztályu magán algimnáziummá változtatja, a professzori állást megszünteti. A tanítást három egyénre bizza, kik közül a második tanár kapja a volt korrektori fizetést, az első 300 frt és lakás mellett a bizonyítvány és temetési díjakat, a harmadik egy népiskolai tanítónak némileg felemelt díjazását.

A kunszentmiklósi ev. ref. gimnázium értesítője az 1888—9. isk. évről.

Bernáth.

1852. okt. 7. A zilahi ref. gimnázium gondnoki gyűlésének jegyzőkönyve. 83. sz. A gondnokság kérést intéz „a szilágy-szolnoki ref. egyházkerület részletes zsinatjához“ hathatós anyagi támogatás kieszközlése végett, minthogy „oskolánk fennállhatásának egyik alapja a cs. k. magas kormányznak az oskolai szervezetet illető igényeihez való közeledés“.

Értesítő az 1884—85. iskolai évről, 13. l. és az 1894—95. iskolai évről,

LIX. l.

Fóris M.

1852. decz. 5. Karika János kecskeméti tanár hivatalos tudósítása a kecskeméti iskolában fennálló stipendiumokról.

Török P. i. m. 117. l.

Kis E.

1852. Szatmáron az Organisations-Entwurf alapján életbe léptetett tanterv.

Bakcsy G. i. m. 75—80. l.

Dr. Barcsa J.

1852. Bolyai Farkas, I. Ferencz Józsefnek a fönti évben július 31-én Marosvásárhelyen történt látogatásakor, vagy ezután összefoglalta egy tervezetben az ő tanügyi elveit. Az egész tervezet különböző szabályokat állít fel s Bolyai szokott, képekben gazdag stílusát hiven megtartja. Szerinte legfontosabb elvek: az erők helyes felhasználása, az iskolában magában az egyszerűsítés minden téren, helyes megosztása a tanulmányoknak s az időnek, a tanerők megválasztása, szabad irányzat, megfelelő fizetés a tanerőknél, egészségi intézkedések szemmeltartása. A falusi és polgári iskolákra nézve is alkalmazza ezen elveket stb.

Koncz J. i. m. 318—327. ll.

Dr. Dékáni K.

1852. A kecskeméti h. hv. egyháznak védelmi szózata a dunamelléki egyházkerületbeli szent gyülekezetekhez, melyben igazolja s védi az iskolaügyben követett eljárását.

A kecskeméti ref. egyháztanács Felelete Török Pál Korrajzaira 29—50. l.

Marton S.

1852. A pápai főiskola tanterve az Entwurf alapján, úgy a gimnázium, mint a jogakad. és a theol. tanszakokon.

Kis E. i. m. 263—7. l.

Kis E.

1853. febr. 23. Bolyai Farkasnak gr. Toldalagi Viktor névnapjára irt köszöntő levele. Filozofiai és vallás-mythologiai tropusokban bővelkedő, végén vallásos vonatkozással befejezett üdvözlés ez, nem valami kerekded egésznek képez és végén átmegegy más ügyekre is.

Koncz J. i. m. 328—329. l.

Dr. Dékáni K.

1853. április 11. A zilahi ref. gimnázium gondnoki gyűlésének jegyzőkönyve. 50. sz. Felterjesztés-vázlat az egyházi főtanácshoz a célból, hogy az iskolát a magas kormányznak főgimnáziumul való elismertetés végett ajánlja.

Értesítő az 1884—85. iskolai évről, 18., 19. l. és 1894—95. isk. évről, LXIII. l.

Fóris M.

1853. máj. 31. A marosvásárhelyi kollégiumi Előljárástól az egyházi főtanács elnökéhez intézett és 5 pontra felosztott fölterjesztés. Bevezető soraiban panaszkodik, hogy már ötödik éve megszűnt

az iskolánál a bölcsészeti és jogi tanítás és e miatt sem képzett tanárok, sem papok nem voltak találhatóak. Ez veszedelmet rejt magában vallási és nemzetiségi tekintetben és ezért tartották jónak a sikert biztosító eszközöket a feliratban megjelölni. 1. Félni lehet, hogy az iskola nem felelvén meg feladatának, a kormány bezárja. 2. Költségek fedezésére az egyházi jövedelmek és a bezárt nagyenyedi iskoláéból is lehetne bizonyos összeget felhasználni. 3. Számba kell venni a jövedelmeket és ahhoz mérten kell az iskolát kibővíteni. 4. Míg egy helyt lehetőségessé válik, ideiglenesen egyes szakok külön-külön is felállítandók volnának és vázolja is, hogy mily beosztással. 5. Ismétli, hogy oly tömegesen együttlakó és oly tiszta magyar protestánság Erdélyben csak egyedül Vásárhelyt található és nem kell ezt szétzúlni engedni.

Koncz J. i. m. 597—599. 1.

Dr. Dékáni K.

1853. jul. 27. Tatai András levele Fésös Andrásához a teol. professzorok választásáról, tantárgyaik megosztásáról és Révész Imrének a kecskeméti teologia professzorául jelöléséről.

Prot. Egyh. és Isk. Lap. 1902. évf. 455—6. 1.

Marton S.

1853. szept. 1. A rimaszombat-osgyán-sajó-gömöri egyesült prot. gimnázium szervezete.

Bodor I. i. mű. 112—114. 1.

Szerk.

1853. aug. 1. Fésös András levele Révész Imréhez a kecskeméti teol. professzorság ügyében.

Prot. Egyh. és Isk. Lap. 1902. évf. 356. 1.

Marton S.

1853. aug. 6. Karika János tanár levele Török Istvánhoz, melyben a pesti és kecskeméti iskolák ügye miatt támadt bonyodalmas helyzet felől értesíti jó barátját.

Török Pál i. m. 41. 1.

Kis E.

1853. aug. 13. Tatai András levele Fésös Andrásához, melyben tudatja, hogy Révész Imre teol. professzorrá választása megakadt azon a kérdésen, Kecskeméten marad-e vagy Pestre helyeztetik a teol. szeminárium?

Prot. Egyh. és Isk. Lap. 1902. évf. 469—70. 1.

Marton S.

1853. aug. 18. Fésös András értesíti Révész Imrét a Kecskemét-Pest közötti iskolai huzavonáról, mely miatt teol. professzorrá választatása késik.

Prot. Egyh. és Isk. Lap. 1902. évf. 470. 1.

Marton S.

1853. szept. 7. Tompa Mihály levele Szemere Miklóshoz, melyben a többek közt tréfásan üdvözli azon alkalomból, hogy a sárospataki kollégiumban cenzorként szerepelt.

Abafi, Figyelő. XII. k. 808. 1.

Borsos I.

1853. nov. 21. A pápai fő- és középiskola nyilvánossági jogának megóvása és biztosítása ügyében a dunántúli egyházker. összes egyházaiba az évi járulékokról kötelezvényvételre kiküldött bizottságnak adott utasítás.

Dunánt. ref. egyházker. 1853. kgy. jkv. 80. l.

Szerk.

1853. decz. 30. A zilahi ref. gimnázium gondnoki gyűlésének jegyzőkönyve. 115. sz. Fogarasi István esperes részletes jelentése azokról az adományokról és ajánlásokról, amelyeket az iskola anyagi felsegélése végett a szilágy-szolnoki „egyház-vidék“ egyházai és hívei tettek.

Értesítő az 1884—85-ik iskolai évről, 18., 14., 15. és 16. l. és az 1894—95. isk. évről. LX—LXII. l.

Fóris M.

1853. A rimaszombati egyesült prot. gimnázium törvényei.

Bodor I. i. m. 188., 189. l.

Szerk.

1853. A nagyszalontai rektor fizetéslevele.

Gere-Katona i. m. 48. l.

Dr. Barcsa J.

1854. febr. 13. Polgár Mihály püspök levele Török Pál espereshez, mellyel őt a pesti theologia márczius elején tartandó vizsgáira meghívja, hogy ott egymással az iskolai ügyek felől is értekezessenek.

Török P. i. m. 58. l.

Kis E.

1854. márcz. 10. A nagyszombati cs. és kir. hadi törvényszék nevében a vásárhelyi katonai vidéki parancsnokság által Török János kollégiumi hittanár, Horváth K. és Gálfi Mihály elítéltetése ügyében kiadott Hirdetmény. Leírja mindhárom vádlottnak a Makk József-féle összeesküvésben kiderített részességét és megállapítja ennek alapján a felségárulás büntényét. E szerint nevezettek kötélt halálra ítéltettek, mely ítélet a Hirdetmény keltezési napján rajtuk végre is hajtattott.

Koncz J. i. m. 401—404. l.

Dr. Dékáni K.

1854. április. Bolyai Farkas által irt nekrolog báró Kemény Pál halálára, melyben dicsérőleg szól az elhaltak a kollégium iránt való kegyességéről és több történelmi párbeszéd idézetével igyekszik egy-egy bölcsészeti tantételt, vagy a korra vonatkozó igazságot levezetni.

Koncz J. i. m. 329—331. l.

Dr. Dékáni K.

1854. aug. 28—29. Kivonat a kormányzó bizottság aktáiból, amelynek második pontja alatt fel vannak sorolva azon egyházak, amelyek a theológiának Pesten, s amelyek Kecskeméten felállítására

mellett szavaztak. S összegezve azon pénzek, amik az intézet évi kiadásainak fedezésére fordíthatók.

Török P. i. m. 60. l.

Kis E.

1854. október 12. Báthory Gábor helyettes püspök a dunamelléki helv. hitv. egyházkerület egyházai, elöljárói s esperesei nevében felsőbb engedélyért folyamodik a pesti theologiai intézet felállítására tárgyában. Történelmi áttekintését adja ez ügy keletkezésének, megírván benne, hogy már 1839 óta napirenden van ez s éppen megvalósulása előtt állott már, midőn az 1848-iki események azt háttérbe szorították, s így a tervet most újra felvevők az egyházaknak legnagyobb része, t. i. 168, míg Kecskeméthez csak 18 ragaszkodik.

Ugyanott 81 l.

Kis E.

1854. okt. 25. Bolyai Farkas megható szavakban igyekszik fiát, B. Gergelyt megvigasztalni kis Berta leánya elhalta fölötti fájdalmában, mely sorokból kitünik a nagyapának lángoló szeretete a kis halott iránt s a bölcselkedő hang, melyet minduntalan megszólaltat, sehogysem tud erőt venni az unokáját gyászoló nagyapa szívéen s egyre kitör a fájdalom egy-egy fájó szavában.

Koncz J. i. m. 331—332. l.

Dr. Dékáni K.

1854. decz. 4. A zilahi ref. gimnázium gondnoki gyűlésének jegyzőkönyve. 73. sz. Kéri a gondnokság az egyházi főtanácsot, hogy az Entwurf kívánatait ne szabja meg teljes szigorában az iskolára.

Értesítő az 1884—85-ik iskolai évről. 19. l. és az 1894—95. évről LXIV. l.

Fóris M.

1854—1855. tanévben a rimaszombati egyesült prot. gimnáziumban előadott tantárgyak jegyzéke.

Bodor I. i. m. 205—209. l.

Szerk.

1855. január végén. A kunszentmiklósi előljáróság és több birtokos lakos a Barkóczy Ferencz megyefőbiztos elnöklete alatt birtokossági közgyűlésben a gimnázium felvirágoztatására s nyilvános intézetté alakulhatására alapítólevelet állít ki, amelynek értelmében a gimnáziumnak 800 frtnyi biztos jövedelmét évi 2400 frttal pótolja s ennek alapjául kijelöli és leköti Páka és Mérges puszták megillető részét.

Ugyanekkor határozzák el a tanárok évi fizetését 500—500 forintra.

A kunszentmiklósi ev. ref. gimnázium Értesítője az 1888/9. isk. évről. 29—30. l.

Bernáth.

1855. április 1. A miskolczi ref. egyház felirata a kultusz-miniszterhez a német nyelvnek tannyelvül leendő behozatala ügyében kiadott rendeletrre.

Dr. Kovács G. i. m. 70—74. l.

Szerk.

1855. április 16. A zilahi ref. gimnázium gondnoki gyűlésének jegyzőkönyve. 8. sz. A zilahi ref. egyház a tanári mustbérből gyűlt tőke évi 600 v. frt. kamatját állandóan tanári fizetésül szolgáltatta ki a gimnáziumnak. (Ennek előzménye márcz. 14. gyűlés 6. sz. jkve.)

Értesítő az 1884—85-ik isk. évről. 19., 20. l. és az 1894—95. évről LXV. l.

Fóris M.

1855. május 30. A zilahi ref. gimnázium gondnoki gyűlésének jegyzőkönyve. 26. sz. A gondnokság kéri az egyházi főhatóságot, hogy az iskola két tanárának fizetését a rendelkezése alatt álló pénztárból 500—500 p. frtra pótolja ki.

Értesítő az 1884—85-ik iskolai évről. 20. l. és az 1894—95. évről LXV. l.

Fóris M.

1855. május 30. A zilahi ref. gimnázium gondnoki gyűlésének 28. sz. jegyzőkönyve. Kérde a gondnoki gyűlés, hogy az egyházi főtanács a gimnázium osztályainak számát illetőleg miben állapotodott meg.

A zilahi államilag segélyezett ev. ref. kollégium Értesítője. 1894—95. LXVI. l.

Fóris M.

1855. jun. 26. Török Pál esperes folyamodványa a m. kir. vallás- és közoktatási miniszteriumhoz a pesti theol. intézet felállíthatása tárgyában.

Török P. i. m. 86. l.

Kis E.

1855. jun. 29. A zilahi ref. gimnázium gondnoki gyűlésének jegyzőkönyve. 48. sz. A gondnokság anyagi erő hiányában az 1856. évtől kezdődőleg a VII. és VIII. osztályt megszünteti.

Értesítő az 1884—85-ik iskolai évről. 21. l. és az 1894—95. évről LXVI.—LXVII. l.

Fóris M.

1855. jun. 29. A cs. kir. egyházi s oktatásiügyi miniszterium engedélye a pesti theologia tanintézet megnyitására nézve német nyelven.

Török P. i. m. 62. l.

Kis E.

1855. július 19. A zilahi ref. gimnázium gondnoki gyűlésének jegyzőkönyve. 66. sz. Az egyházi főtanács 1855. jun. 15-i, 224. sz. leiratával a gimnázium négy felső osztályát megszünteti s kívánja, hogy a megmaradt alsó osztályokban való tanítás a

kormány rendeletei szerint történjék. Egyébiránt igéri, hogy az erdélyi ref. egyház kebelében országos segély-gyűjtést fog megindítani. Az iskola kérését, hogy a két tanár fizetését az egyházi főtanács pótolja ki 500—500 p. frtra, nem teljesíti. Rendelkezik afelől, hogy az iskola csak érettségit tett ifjakat alkalmazhat gimnázialis tanítókul.

Értesítő az 1884—85-ik isk. évről. 22. l. és az 1894—95. isk. évről. LXVII. l.
Fóris M.

1855. aug. 27. A kormányzó bizottmány intézkedik a bekövetkező tanévre nézve a pesti és a kecskeméti theologia, valamint a kőrösi preparandia ügyében.

Török P. i. m. 63. l.

Kis E.

1855. szept. 4. A zilahi ref. gimnázium gondnoki gyűlésének jegyzőkönyve. 78. sz. A gondnokság, noha az egyházi főtanács csak négy osztály fennállítását engedte meg, az 1856—57. iskolai évre még öt osztályt rendezett be. Kéri az egyházi főtanácsot, hogy — mivel Zilah város alapítványa s a befolyt adakozások lehetővé teszik — egy természetrajz tanárt nevezzen ki. Ajánlja erre Baczó Gábort. (Az egyházi főtanács válasza nov. 7. 106. jkv. 17.)

Értesítő az 1884—85-ik iskolai évről. 23. l. és az 1894—95. LXVIII. l.
Fóris M.

1855. szept. 25. A zilahi gimnázium gondnoki gyűlésének jegyzőkönyve. 81. sz. Zilah város közönsége 500 p. frt. évi fizetéssel egy tanári széket alapít.

Értesítő az 1884—85-ik iskolai évről. 23., 24. l. és az 1891—95. LXIX. l.
Fóris M.

1855. okt. 7. A kecskeméti ref. egyház lelkesül meghívja Török Pál főesperest, kinek ezen megválasztása kapcsolatban áll a kecskeméti iskola ügyével.

Török P. i. m. 65. l.

Kis E.

1855—1860. decz. 5-ig a zilahi ref. gimnázium felsegélésére begyűlt adományok táblázatos kimutatása. Az összeg majdnem 34 ezer forintra megy.

Értesítő az 1884—85-ik iskolai évről. 27—43. l. és az 1894—95. isk. évről. LXXII.—LXXVI. l.
Fóris M.

1855. decz. 10. Az erdélyi ev. ref. egyházkerület egyházi főtanácsa 1855. május 6-án Kolozsvárt tartott üléséből azt a kérdést terjesztvén a Rikánbelőli Egyházi közönség (communitas) elébe, hogy miképen gondolná az összes, vagy egyes erdélyi ref. tanodák felállítására a kormány kívánta összeget beszerezhetni? az Egyházi

közönség 1855. decz. 10. kelt fölterjesztésében — időközben vevén a székelyudvarhelyi ref. iskola tanári karának segélykérő átiratát is, — azon hitének ad kifejezést, hogy az anyagi segély hiánya miatt csak alig tengő ref. iskolák megmentésében a Rikánbelőli székelység nem fog hátramaradni. Csakhogy a közelebbi évek alatt, mikor annyira megnehezült az idők viharos járása a székelység felett, Háromszéken egy *eszme* érlelődött meg, mely minden adakozásra így felelt: „adunk, szívesen adunk, a sokból sokat, a kevésből keveset, sőt a csaknem semmiből is valamit, *csakhogy az iskola, melynek fennállhatását eszközöljük, kebelünkben légyen*“. Ez pedig nem pusztá vágy, de kiáltó szükség, amikor a Rikánbelől egy tömegben legalább is 60 ezer ref. hívő, azaz az erdélyi ref. egyházkerület több mint $\frac{1}{6}$ része él minden magasabb iskola nélkül, hivatva bátyját képezni az idegen elemekkel szemben, mint nyugaton a szászvárosi gimnázium. „Egyházunknak és nemzetünknek pedig azt a részét iskola nélkül hagyni s így a művelődés és a szellemi erő kifejtésének eszközeitől ha nem is megfosztani, de legalább azokhoz juthatását megnehezíteni, *valóban bűn* volna stb.“ A háromszéki ifjak eddig is csak nagy nehézséggel küszködve tanulhattak a távol fekvő Udvarhelyt és Nagyenyeden. Eddig a kézdivásárhelyi katonai nevelde még képezett katonákat, de amióta a határszéli katonáskodás terhétől Háromszék megszabadult, ez az iskola is bezárattott. Nincs iskola Háromszéken most, pedig e nélkül olyan, mint a rosszul védett vár; egyfelől a tudatlanság, másfelől az idegen elemek foglalásainak kitéve. Egy itt felállított iskola gyorsan benépesülne, mindenki támogatná azt, viszont így évről-évre, mind többen és többen részesülnének a tudomány és műveltség áldásaiban.

Ezért az egyházi közönség azt az alternatívát veti föl, hogy 1. vagy a székelyudvarhelyi iskola mozdíttassék be Háromszékre, amikor Háromszék kötelezné magát azt főgimnáziummá fejleszteni, vagy 2. ha az nem lehet, *engedtessék meg Háromszéknek, hogy kebelében iskolát alapítson*, mert itt „minden osztály, minden község, minden egyes oly mélyen érzi egy kebelében felállítandó iskola szükségét, hogy arra mindenki szívesen áldoz, az udvarhelyire pedig csak kevesen és keveset fognak adni“. — Sepsiszentgyörgy és Kézdivásárhely városok már is fényes ajánlatokat tettek.

A Székely Mikó-koll. Tört. I. 15. 1.

Csutak V.

1855—1873. Jancsó József Bethlen-kollégiumi tanár életrajza.
Bethlen-koll. 1872/73. évi Értesítője.

Bodrogi I.

1855—1873. Kasza Dániel Bethlen-kollégiumi tanár életrajza.
Ugyanott.

Bodrogi I.

1856. jul. 6. A zágoni nemes közönség a Rikánbelőli egyházi közönség felhívására, azon egyetlen feltétel alatt, hogy a felállítandó algimnázium Zágonban legyen, készpénzben, épületanyagokban és fekvőségben mintegy 150 ezer frtot ajánl föl az iskola céljaira.

A Székely-Mikó K. Tört. 24. 1.

Csutak V.

1856. szept. 7. Tudósítvány a kecskeméti ref. egyházban levő iskolákról, a theologia, főgimnázium és népiskolákról.

A pesti theol. felállítása alkalmával kiadta a kecskeméti ref. egyház előljárósága.

Török Pál i. m. 8. 1.

Kis E.

1856. okt. 22. A kecskeméti ref. egyház előjáróinak folyamodványa a dunamelléki ref. egyházkerület 1856. okt. 26-iki közgyűléséhez a Kecskeméten levő egyházkerületi theologiai intézet ügyében.

A pesti theol. felállítása alkalmából irt folyamodvány a kecskeméti theol. fenntartása ügyében.

Ugyanott 10. 1.

Kis E.

1856. nov. 18. A dunántúli ref. egyházkerületnek, a pápai gimnázium nyilvánossága tárgyában a soproni helytartósági osztályhoz intézett felterjesztése.

Dunánt. ref. egyházker. 1856. kgy. jkv. 42. sz.

Szerk.

1856. nov. 18. Ugyanannak Őfelségéhez felterjesztetni rendelt felirata, melyben a nyilvános gimnáziumokban német tannyelv behozatala ellen, és zsinat tarthatásért esedezik.

Ugyanott és Kis E. i. m. 271—274. 1.

Szerk.

1856. decz. 11. A kecskeméti egyháztanács levele a dunamelléki ref. gyülekezetekhez.

Kérelem az egyházakhoz, hogy a Kecskeméten levő egyházkerületi főiskola javára tett adományait ne engedjék a pesti iskolára fordíttatni.

Török Pál i. m. 16. 1.

Kis E.

1856—1903. Nagy F. Károly és Vincze Dániel nagyenyedi tanárok életrajza.

Bethlen-koll. 1902/3. évi értesítője.

Bodrogi I.

1857. jan. 14. Kovásznán tartott komunitási gyűlés határozatából az elnökség jelenti az Egyházi Főtanácsnak, hogy a tervbe vett iskola: gimnázium lesz, reáliskolával egyesítve; székhelyül Sepsiszentgyörgy tüzetett ki; van már ideiglenes iskolaház, hol a tanítást meg lehet kezdeni; a felajánlott pénzüsszeg pedig

75 ezer ezüst frtra megy, méltóztassék azért az Egyházi Főtanács az iskola felállíthatására az engedélyt a kormánytól kieszközölni.

A Székely-Mikó-koll. Tört. 32. l.

Csutak V.

1857. ápr. 20. A magyarországi négy református egyházkerület küldötteinek egyház- és iskolaügyben őfelségénél tett előterjesztése.

Révész: Figyelm. 1872. évf. 157. l.

Szerk.

1857. máj. 17. A kecskeméti egyháztanács ülése jegyzőkönyvének kivonata.

Az egyháztanács a pesti, kecskeméti iskolaügyet illető levelét Török Pál pesti ref. lelkész és főesperesnek kinyomatni határozta, s azt a hazai összes ref. egyházaknak megküldeti.

Török P. i. m. 17. l.

Kis E.

1857. május 19. A fenti napon Nagyenyeden tartott tanítói értekezlet jegyzőkönyve.

Dr. Török István i. m. II. 273—4. l.

Dr. Kristóf Gy.

1857. jun. 26. A helytartóság leirata a kisújszállási ref. gimnázium ügyében az egyháztanácshoz.

Dr. Pruzsinszky Pál i. m. 37. l.

Dr. Barcsa J.

1857. jul. 3. A zilahi ref. gimnázium előljárósági gyűlésének jegyzőkönyve. 75. sz. „A jövő iskolai évtől kezdve előljáróságunk tudta nélkül egy gyermeknek sem legyen szabad szállást fogadni“.

Értesítő az 1884—85. iskolai évről 51. l. és az 1894—95. évről XCIV. l.

Fóris M.

1857. jul. 9. Török Pál nyilatkozata a kecskeméti református egyház előljáróságának ő ellene emelt vádjaira, melyek a pesti és kecskeméti theol. intézetek ügyével állanak kapcsolatban.

Török P. i. m. 66. l. és Pesti Napló 1857. jul. 9.

Kis E.

1857. jul. 12. A ref. egyháztanács ellen-nyilatkozata Török Pál nyilatkozatára, amikben okmányokkal igéri bebizonyítani a Török Pálról mondottak igazságát, s viszont a Török Pál által Kecskemét ellen felhozott panaszokat egyenként felsorolja és czáfolja.

Török P. i. m. 69. l.

Kis E.

1857. augusztus 5. A tiszántúli egyházkerület határozata a pesti theologia ügyében.

A tiszánineni egyházkerület határozata ugyanez ügyben.

A bányakerületi ág. h. ev. egyházkerület határozata ugyanez ügyben.

Mindhárom örömmel veszi tudomásul a pesti theologia keletkezését, az utóbbi egy evangélikus tanári tanszéket is létesít az intézetben.

Ugyanott 95. l.

Kis E.

1857. aug. 14. Memorandum über die Entstehung und Kirchliche Beziehung der neuerichteten evangelisch — theologischen Lehranstalt in Pesth. — Joseph Székács, Prediger der ungar. Gemeinde A. C., Paul Török, Prediger der ungar. Gemeinde H. C. — Tartalma: A budai és pesti prot. egyházak sorsának rövid ismertetése — és a pesti prot. főiskola ügyében indult mozgalom, majd a pesti prot. theol. fakultás alapításának ismertetése után ezen intézetet a külföldi prot. testvérek pártfogásába és segélyezésébe ajánlja, előadván ezen intézet általános protestáns érdekek szempontjából való szükségességének okait.

Megjelent Fördös Lajos: Kecskeméti Protestáns Közlöny 1858. évf. I. r. 101—108. l. — Magyar fordításban is u. o. a 108—114. l. *Marton S.*

1857. aug. 16. A kecskeméti ref. egyháztanács nyilatkozik a kecskeméti, pesti iskolaügyben, tiltakozván az ellen, hogy Pesten a kecskemétivel hasonló theol. intézet állíttassék fel, mert ez káros versengésre vezetne, s a kecskeméti főiskola megszüntetését czélozná.

Török P. i. m. 73. l.

Kis E.

1867. aug. 20. A kecskeméti egyháztanács folyamodványa az aug. 31-iki közgyűléshez, hogy a pesti theologia évről-évre fokonyként feloszlattassék, s Török Pálnak, becsatolt levele alapján, eljárása felett ítélet mondassék.

Ugyanott 74. l.

Kis E.

1857. aug. 31. Az 1857. augusztus 31-iki dunamelléki ref. egyházkerület közgyűlése jegyzőkönyvének kivonata a kecskeméti és pesti theologiák ügyében.

Ugyanott 90. l.

Kis E.

1857—1861-ig a zilahi ev. ref. gimnázium új épületére tett költségek kimutatása.

Értesítő az 1884—5. iskolai évről 62. l. és az 1894—95. évről. XIV. l.

Fóris M.

1858. febr. 7. Orbán Mihály „Szózata“ egy Sárospatakon felállítandó tápintézet ügyében.

Sárosp. Füz. 1857—58. évf. 885—891. l.

Szerk.

1858. febr. 27. A miskolczi ref. főgimnázium és a vele kapcsolatban levő elemi iskolák tanárai által alapított nyugdíj-intézet alapszabályai.

Sárosp. Füz. 1860. évf. 376—380. 1.

Szerk.

1858. ápr. ? A kommunitás Bodola Sámuel ref. püspök-helyettesnek a Szepsiszentgyörgyön felállítandó iskola ügyében újabb és részletesebb felvilágosítással szolgál, főleg az újabb adományokról.

A Székely-Mikó-koll. Tört. 37. 1.

Csutak V.

1858. április. A nagykőrösi református tanítóképző-intézet szervezete.

Tudósítás a nagykőrösi dunamelléki egyházkerületi tanítóképző-intézetről 1859—60. 13—14. 1.

Marton S.

1858. ápr. 20. A tiszáninneri ref. egyházkerület népiskoláinak kormányzati szabályai.

Sárosp. Füz. 1858—59. évf. 601—606. 1.

Szerk.

1858. aug. 4. A máramarossziget gimnáziumi tanári karnak a vallástan előadására vonatkozó részletes tervezete, melyet a tiszántúli református egyházkerület 1858. október 1-iki közgyűlése jóváhagyott.

Sárosp. Füz. 1858—59. évf. 699—706. 1.

Szerk.

1858. aug. 28. A rimaszombati egyesült prot. gimnázium szervezete.

Bodor I. i. m. 116. 1.

Szerk.

1858. aug. 30. A Rikánbelőli helvét hitűek egyházközönségi gyűléséből Gödri Ferencz elnök, Benedek Áron jegyző aláírásával kibocsátott Szózat a Székely honfitársakhoz, hitsorsosokhoz, egyházi és községi testületekhez a Sepsiszentgyörgyön ipariskolával összekapcsolt gimnázium felsegítése, előmozdítása érdekében.

Prot. Egyh. és Isk. Lap 1859. 568—570. 1.

Marton S.

1858. szept. 4. A szigetszentmiklósi református egyháznak a kecskeméti theol. intézet melletti állásfoglalását igazoló jegyzőkönyvi kivonat.

A kecskeméti ref. egyháztanács felelete Török Pál korrajzaira 157—9. 1.

Marton S.

1858. szeptember 21. A sárospataki főiskolai tápintézet alapszabályai.

Tiszáninneri egyházkerület 1858. kg. jkv. 35. p.

Szerk.

1858. decz. 1. A kecskeméti reform. főtanoda iskolai széke felhívást intéz a debreczeni, pápai, s.-pataki, pesti ref. theologiai karokhoz abban a tárgyban, hogy adjanak a theologiai intézetek közösen theologiai évkönyveket, egyik évben egyik, másik évben másik intézet által kiadva, az igazgatók által közösen szerkesztve, melyekben tudományos értekezések, felmerülő kérdésekben hatósági hozzászólások, theologusok által irt pályamunkák, az intézetek életében felmerülő nevezetesebb mozzanatok, statisztikai adatok lennének közzéteendők.

Kecskeméti Protestáns Közlöny 1859. évf. III. f. 137—140. l. Ugyanott a s.-patakiak válasza 1839 április 25-ről, a pestieké 1859 jan. 9-ről, a pápaiaké 1859 jan. 9-ről keltezve.

Marton S.

1858. Irinyi József közli a dunamelléki reform. egyházkerületnek az uralkodóhoz küldött azon feliratát, melyben tiltakozik a helytartótanács azon intézkedése ellen, hogy 1857 ápr. 30 és 1857 decz. 20. leirataiban három nagykőrösi és egy kecskeméti tanár alkalmazását kifogásolta, állásukban őket nem erősítette meg, melyben a közgyűlés sérelmét látván, kéri az uralkodót, hogy míg a zsinaton egyetemlegesen intézkedhetnek, helyezze vissza törvényes jogállásába egyházunkat, s azon iskolákat, melyeket az egyházkerület szervezett, az állami hatóságok is nyilvánosaknak ismerjék el, s tanárainkat az államvizsga alól mentse fel.

Sárosp. Füz. 1861. évf. 537—542. l.

Szerk.

1858. A pesti theologiai intézetekre tett alapítványok, a könyvtár, pénzgyűjtemény, ásványgyűjtemény állapota, a növendékek segélyezése.

Török P. i. m. 289. l.

Kis E.

1859. febr. 23. A közösség kéri az Egyházi Főtanácsot: a cs. k. kultusz- és oktatásügyi minisztériumban eszközölje ki, hogy a sepsiszentgyörgyi normális iskola reform. tanintézetévé átalakíttassék.

A Székely-Mikó koll. Tört. 43. l.

Csutak V.

1859. márczius 23. Az egyházi közösség (közösség) a Sepsiszentgyörgyön felállítandó iskola vezetésére igazgató-választmányt rendel s annak hatáskörét megállapítja.

Ugyanott 47. l.

Csutak V.

1859. márcz. 28. Tekes Andrásnak és Szabó Imrének több kunszentmiklósi lakos nevében a cs. k. vallás- és közoktatásügyi minisztériumhoz beadott folyamodványa, melyben azt kéri, hogy a helybeli ref. algimnázium oszlattassék fel. Ennek helyébe folyamodók hajlandók egy a felsőbb rendeleteknek megfelelő iskolát állítani

a 6 osztályu népiskola fölé, amelyben egy megvizsgált főprofesszor tanítana.

A városi közgyűlés erélyesen kikel a folyamodók ellen. Legelőször is a gimnázium alapításának törvényességére, a helytartósági megerősítésre, a kellő alaptökére mutat, azután a rosszakaratu szándékra, amelynek célja nem egy másik tanintézet felállítása, hanem csakis az alaptökén való osztozás, pedig abból alig jutna rájuk egyenként pár forint. Kimondja egyuttal, hogy a gimnáziumnak további fenntartását határozottan óhajtja és minden felsőbb hatóságnak pártfogásába ajánlja.

Kunszentmiklós város történeti adatai. Bors Károly, 1892. 251—52. lap.
Bernáth L.

1859. jul. 7. Török Pál, a pesti ev. ref. theologiai tanintézet igazgató-tanára által a pesti ev. ref. theologiai tanintézet 1858—59. iskolaévi nyilvános vizsgálatáról kiadott jelentés a vizsgálati programmal és a növendékek névsorával.

Prot. Egyh. és Isk. Lap 1859. évf. 780—1. 1. *Marton S.*

1859. szept. 4. A miskolczi református egyház presbiteriumának a felügyelése alatt levő tanintézetek 1858/9. évi állapotáról szóló s a tiszáninneni egyházkerülethez felterjesztett jelentése.

Sárosp. Füz. 1860. évf. 254—270. 1. *Szerk.*

1859. szept. 11. Dapsy Vilmos ügyvéd jelenti a tiszáninneni egyházkerület közgyűlésének, hogy Tornalyay Károlyné Losonczy Judit a miskolczi leánynöveldeknek 3000, a sárospataki főiskolának 6000, a losonczinak 1000 frtot hagyományozott végrendeletileg.

Tiszáninneni egyházker. 1859. kgy. jkv. XIX. pont. *Szerk.*

1859. okt. 27. Emlékbeszéd Kazinczy Ferencz felett. Elmondotta Gyulai Pál Kolozsvárott.

Budapesti Szemle. 1869. év. VIII. k. 3. 1. *Borsos I.*

1859. decz. 10. A kecskeméti ref. egyház előljárósága, hogy a dunamelléki egyházkerületben Pest és Kecskemét között dúló vizzálynak véget vessen, közgyűlési határozattal megszünteti a kecskeméti theol. intézetet az 1860. évtől kezdve, azon kikötéssel, hogy gimnáziumában az egyházkerület egy tanszéket fog fentartani és Kecskemétnek a theologia iránti joga egyházkerületileg biztosítatik, ha az egyházkerület theologiai intézetének fennállása másutt kedvezőtlen körülmények közé soroztatnék.

Kecskeméti Prot. Közlöny 1859. évf. V. füzet 116—118. 1. — Ugyanaz a Prot. Egyh. és Isk. Lap 1860. évf. 43—46. 1. Ugyanaz Értesítvény a kecskeméti h. h. főiskoláról. 1862—3. év. 4—6. 1. *Marton S.*

1859. decz. 19. Emlékbeszéd idősb Szász Károly magyar akadémiai rendes tag fölött. Elmondotta a M. T. Akadémiai nyilvános gyűlésén báró Kemény Zsigmond.

Budapesti Szemle. 1860. évf. VIII. k. 37. l.

Borsos I.

1859. decz. 28. Gróf Mikó Imre, kit a közösség 1859. dec. 20. gyűlésében az ugyanezen év szeptember 1-én megnyitott I. osztályu algimnázium főgondnokává felkiáltással megválasztott, az iskola megnyitását örömeét fejezi ki, annak céljaira 2000 pengő forintot adományoz s jó tanácsokat adva a vezetőségnek szép sikert kíván stb.

A Székely-Mikó-koll. Tört. II. 11. l.

Csutak V.

1859. Tanterv a csurgói ref. algimnáziumban az 1859/60. tanévre.

Héjas Pál i. m. 125. l.

Kis E.

1860. okt. 2. Borsos Szabó Mihály és Bóka Erzsébet végrendeletük 1. pontjában Pest városában Mészáros-utczában 3. és 21. tkvi sz. a. levő házukat a pesti ref. theol. főiskola részére hagyják oly módon, hogy egy ref. theol. tanár és tanulók lakásául szolgáljon. A 2. pontban a Kecskemét határában fekvő száz zsákos földet hagyják ugyancsak a ref. theológiának. A 3. pont szerint bugaszmonostori 154. sz. tkjk. levő 210 hold föld a kecskeméti reform. iskoláké.

Dunamelléki h. h. egyházker. 1868. évi júniusi jkv. 5—12. pont. 36. l.

Bernáth L.

1860. szept. 16. A kunszentmiklósi egyháztanácsnak, mint a helybeli algimnázium előjáróságának végzése, melyszerint algimnáziumát ugyanannyi tanerővel, mennyi eddig az Entwurf-szerű algimnázium négy osztályához kívántatott, hat osztályu középtanodává emeli — s azon utasítással küldi megbizottját a szept. 20-án Pesten tartandó egyetemes iskolai tanácskozmányra, hogy semmikép se adja szavazatát ahhoz, hogy az Entwurfnak minden tekintetben célszerűtlen rendszere — bár módosítással — továbbra is fenn-tartassék, hanem iskoláink élete — a korigényelte tökéletesítés-sel — a régi tanrendszer alapján ott folytattassék, hol erőszakosan félbeszakított.

Prot. Egyh. s Isk. Lap. 1860. évf. 1263—4. l.

Marton S.

1860. okt. 6. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés szakértők véleménye alapján elhatározza, hogy a debreczeni ref. főiskola épületét palával befedeti.

Tiszántúli ev. ref. egyházkerületi jegyzőkönyv 1860. évi 8. sz. határozata.

Dr. Barcsa J.

1860. okt. 6. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés a debreczeni ref. főiskola épületének palával való fedésének költségeire aláírási iveket bocsát ki.

Ugyanott 11. sz. hat.

Dr. Barcsa J.

1860. okt. 6. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés a magyarországi négy ref. egyházkerület egyetemes bizottmányának felhívására felszólítja a kebelében levő iskolák fenntartóit, hogy az iskolákat minden, az egyházon kívül álló hatalom rendelkezése alól vonják ki és az egyházi igazgatás alá helyezték.

Ugyanott 13. sz. hat.

Dr. Barcsa J.

1860. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés a helytartóságnak 1860 július 6-án kelt s a hódmezővásárhelyi ref. gimnázium jelentésére tett észrevételeit és utasításait tárgyalván, mivel az utasítások mind iskoláink autonomiájára, mind nemzetiségünkre sérelmesek, utasítja a hódmezővásárhelyi tanárokat, hogy az egyházkerületnek 1860. évi 13. sz. határozatához alkalmazkodjanak.

Ugyanott 32. sz. határozat.

Dr. Barcsa J.

1860. okt. 6. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés egy bizottság jelentéséből örömmel veszi tudomásul, hogy a szatmárnémeti gimnázium a következő iskolai évben az V-ik, azután a VI-ik osztályt nyitja meg, de az iskolai előljáráságnak a bizottsággal szemben tanusított hideg magaviseletét nem helyesli.

Ugyanott 33. sz. határozat.

Dr. Barcsa J.

1860. okt. 6. Jelentés a tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűléshez arról, hogy a népiskolai egyetemes választmány, gimnáziumi tantervről és új gimnáziumi tanrendszerről tárgyalt.

U. o. 41. sz.

Dr. Barcsa J.

1860. okt. 9. Árvai József tanítóképző-intézeti igazgató a tiszáninneni ref. egyházkerülethez a képezde szellemi állásáról irt jelentésében utal arra, hogy ezen intézet, mint a sárospataki főiskola kiegészítő, de önálló része 1857. nov.-ben nyitattott meg. Az ifjakat felvételi vizsga mellett veszik fel, megkivántatik 17 évi életkor, ép, egészséges testalkat, kellő kifejléssel, hajlam a tanítói pálya iránt, kellő jártasság a népiskolai tantárgyakban. Az intézeti tanfolyam három év.

Sárospataki Füzetek 1861. évf., 85—93. l.

Szerk.

1860. decz. 23. Báró Vay Miklós főgondnoki szózata a sárospataki főiskola ügyében, mellyel a magyar nyelvészet és irodalom-, az egyetemes és hazai történelem-, a jogbölcselet és magyar törvénytudomány előadására létesítendő akadémiái tanszékek alapjának megteremtéséhez adakozásra hívja fel a protestáns egyház hiveit.

Prot. Egyh. és Isk. Lap 1861. évf. 33—35. lap.

Marton S.

1861. tavaszhó 4. A helv. hitv. egyetemes tanügyi értekezlet jegyzőkönyve.

Prot. Egyh. s Isk. Lap. 1861. évf. 653—658. 1.

Marton S.

1861. ápr. 17. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés a máramarosszigeti gimnázium azon kérését, hogy az örök alapítványképen fizetett 80 frt évi segélyt újból folyósítsa, nem teljesíti, mert nincs megfelelő anyagi ereje, de meg a 80 frt csak évi segély volt.

Tiszántúli ref. ehker. jzökönyv, 1861. ápr. 17., 53. sz. *Dr. Barcsa J.*

1861. ápr. 17. A debreczeni ref. főiskolai Halász-alapítványra a kinevezések a családi gyűlésből történjenek.

U. o. 54. sz.

Dr. Barcsa J.

1861. ápr. 17. A tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés a debreczeni főiskolai kontraskriba azon kérését, hogy 105 frt fizetését javítsák, a gazdasági választmányhoz utasítja.

U. o. 59. sz.

Dr. Barcsa J.

1861. ápr. 17. Intézkedések a debreczeni ref. főiskolai jogi tanfolyam következő iskolai évi I. és II. évfolyamáról.

U. o. 61. sz.

Dr. Barcsa J.

1861. ápr. 17. A tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés tanügyi választmányt nevez ki azon megbizással, hogy a főiskolai akadémiai tantervet úgy dolgozzák ki, hogy a debreczeni főiskola alsóbb osztályait is tekintetbe vegyék.

U. o. 62. sz.

Dr. Barcsa J.

1861. ápr. 17. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés utasítja a szathmár-németii, m.-szigeti és hódmezővásárhelyi iskolákat, hogy félévenként tegyék meg felterjesztéseiket a szuperintendenshez, a többi gimnáziumok (partikulák) pedig esperesi uton jelentsenek és a debreczeni ref. gimnáziumi tanterv nekik megküldendő, hogy ahhoz alkalmazkodjanak.

U. o. 62. sz.

Dr. Barcsa J.

1861. ápr. 17. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés a debreczeni ref. főiskolai nyári testgyakorló tért szerekkel gyarapítja, a tanfolyamot három évre szabja.

U. o. 65. sz.

Dr. Barcsa J.

1861. ápr. 17. A tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés a debreczeni ref. főiskolai faiskolát a debreczeni kertészeti egyletnek a főiskolával való közös használatra három évre átengedi.

U. o. 66. sz.

Dr. Barcsa J.

1861. ápr. 17. Ajándék a debreczeni ref. főiskolai természet-tani szertár számára.

U. o. 67. sz.

Dr. Barcsa J.

1861. ápr. 17. Kollner Illyés özvegye, Jäger Rozália a debreczeni ref. gimnáziumnak 500 frtos ösztöndíj-alapítványt tett alsóbb osztályu tanulók számára.

Ugyanott 68. sz.

Dr. Barcsa J.

1861. április 17. A tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés a debreczeni ref. egyházmegyének, az osztályrendszernek a debreczeni ref. gimnázium hat alsó osztályában való visszaállítására, a magántanításra, a vidéki gimnáziumokra, stb. vonatkozó indítványát a literária deputációhoz utasítja.

Ugyanott 71. sz.

Dr. Barcsa J.

1861. ápr. 17. Debreczen város a debreczeni ref. főiskolai angol- és francia nyelvtanár számára két öl tüzifát ad.

Ugyanott 93. sz.

Dr. Barcsa J.

1861. ápr. 17. A debreczeni ref. főiskolai Péczely-alapítványból az örökösök segélyeztetnek.

Ugyanott 94. sz.

Dr. Barcsa J.

1861. ápr. 17. A tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés tudomásul veszi, hogy a debreczeni ref. főiskolai tanárok számára a püspök pótfizetést utalványozott.

Ugyanott 94. sz.

Dr. Barcsa J.

1861. ápr. 17. Jelentés a tiszántúli ref. egyházkerületi gyűléshez arról, hogy az alsószabolcsi egyházmegye a debreczeni ref. főiskolára átalakítási ajánlatát nem fizette be.

Ugyanott 96. sz.

Dr. Barcsa J.

1861. ápr. 17. A tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés elrendeli, hogy a debreczeni ref. főiskolai lakószobák évenként egyszer kimeszelendők.

Ugyanott 97. sz.

Dr. Barcsa J.

1861. ápr. 17. Jelentés a debreczeni ref. főiskola számára eszközölt debreczeni őszi segélygyűjtés eredményéről.

Ugyanott 89. sz.

Dr. Barcsa J.

1861. ápr. 17. Jelentés a debreczeni ref. főiskolát részben illető Rhédey-féle birtok eladásáról.

Ugyanott 102. sz.

Dr. Barcsa J.

1861. ápr. 17. Jelentés a tiszántúli ref. egyházkerületi gyűléshez a Czövek-alapítvány 3612 frtnyi járulékának kieszközléséről.

Ugyanott 105. sz.

Dr. Barcsa J.

1861. ápr. 17. Jelentés a tiszántúli ref. egyházkerületi gyűléshez a debreczeni ref. főiskolai pénztár állapotáról.

Ugyanott 106. sz.

Dr. Barcsa J.

1861. április 17. Jelentés az Andaházy-Szilágyi-intézet 1859. évi pénztári állásáról.

U. o. 111. sz. hat.

Dr. Barcsa J.

1861. május 29. A dunamelléki helv. hitv. egyházkerület tanügyi bizottmánya, minthogy a gimnáziumokból és liceumokból beküldött jelentések csak pusztá névjegyzékből állanak, javaslatot ad hat pontban arra, hogy minden intézet készítsen egy anya- és egy névkönyvet. Mindkettő bemutatandó a helybeli igazgatóságnak s az anyakönyv két példánya félévenként az egyházkerületre küldendő. Az anyakönyvekhez jelentést kell csatolni a tantárgyak terjedelméről, óraszámáról, a tankönyvekről, az erkölcsi és tanulási állapotról. A nyilvános vizsgákra az egyházkerület egyházmegyei elnököket küldjön. Az iskolai rend- és fegyelemről szóló szabályok alkotására bizottság küldendő s az érettségi vizsga eltörleendő.

Dunamelléki helv. hitv. egyházker. 1861. évi jegyzőkönyve 20. pont. II.

Bernáth L.

1861. május 30. A gyönki gimnázium ügyében kiküldött válaszmány jegyzőkönyvének első pontja, melyben az odavaló egyházi főgondnok kinyilatkoztatja a válaszmány kérdésére, hogy a magyar iskolai funduson emelt díszes iskolai épületet helv. hitv. gimnáziumnak szánta és azt a gyönki központi algimnáziumot fenntartó testület birtokába bocsátja, a még hiányzó munkákat elvégzetteti úgy, hogy az új tanév az új épületben kezdhető, mint nagybecsű okmány az egyházkerület elé terjesztetik.

U. o. 1861. évi jkönyv 69. pont.

Bernáth L.

1861. aug. 3. A kecskeméti ref. egyháztanács iskolája ügyében külön jelentést terjeszt az egyházkerület elé, melyben vázolja főiskolának jövőre szolgálendő tantervezetét s egyuttal megütközését fejezi ki a miatt, hogy a négyéves theologiai tanfolyamnak olyan módon való kiegészíthetése, illetőleg elvégezhetésére, hogy annak első évüül valamely collegium III-ik bölcsészeti osztályában töltött idő beszámíttassék, nemcsak Kecskemétet, de Nagy-Kőröst is felszólították. Holott 1859-ben, midőn a theologiáról lemondott, a kecskeméti egyház az elsőbbség jogát a theologiai tudományok tanítására fenntartotta magának s ezt az egyházkerület akkor határozatilag is megerősítette.

A tanterv maga, melynek bevallott célja az, hogy a III. bölcsészeti év egyrészt a papi, másrészt a jogi pályára menőknek szolgáljon első évül, röviden a következő:

1. A gimnáziumi alsó négy osztályt négy subalternus tanár vezeti, kik a felsőbb tanároknál rangra, fizetésre alsóbbak.

2. Az V. osztály vezetője a rhetorices, a VI-iké a poeseos professzor.

3. Az akadémiai vagyis bölcsészeti három osztályban lesz hét professzor, akik egyuttal a III. és IV. osztálybeli reáliak előadására felvigyáznak, az V. és VI.-ban pedig maguk tanítják a vallással együtt a matematikumokat, physikumokat és historicumokat.

A jelentés azután a jövő 1861—2-ik tanévre névszerint felsorolja és megállapítja, melyik tanár mely osztályban mit fog tanítani.

U. o. 23. pont. 67—69. lap.

Bernáth L.

1861. aug. 26. A dunántúli egyházkerületi gyűlés határozata a jogakadémia ismét felállítása tárgyában.

Dunánt. ref. egyházk. jkönyv. 1861.

Szerk.

1861. szept. 24. A református egyetemes tanügyi bizottmány jegyzőkönyve.

Prot. Egyh. s Isk. Lap. 1861. évf. 1359—1363. 1.

Marton S.

1861. szept. 29. A tiszáninneri reform. egyházkerület Szántón tartott közgyűlésében, a sárospataki főiskolában levő gimnáziumi, akadémiai és tanítóképző-intézeti tanfolyamokat illetőleg elfogadott és életbe léptetett tanterve.

Sárospataki Füz. 1862. 289—321. 1.

Szerk.

1861. okt. 1. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés a helytartó tanácsnak a tiszántúli ref. gimnáziumok igazgatóihoz az érettségi vizsgálat és az év végén eszközlendő felterjesztések ügyében küldött leiratán megütöközik, mert a leirat az egyházkerületi hatóságok mellőzésével küldetett, s kijelenti, hogy többet, mint amit az 1791. évi XXVI. t.-cikk követel, nem teljesíthet a kormány követeléseiből.

Tiszántúli ref. egyházkerület jegyzőkönyve. 1861. 19. sz.

Dr. Barcsa J.

1861. okt. 1. A debreczeni ref. egyháztanács az egyházkerület tanügyi bizottságába kinevezett tagjait bejelenti.

U. o. 24. sz.

Dr. Barcsa J.

1861. okt. 1. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés, mivel a debreczeni ref. főiskolában a bölcséleti tanfolyam jól támogatja az akadémiai tanfolyamokat s hat osztályu gimnáziumi tanfolyam

elvégzése után az ifjak erre nyugodtan bocsáthatók, s mert a VIII. osztályu gimnázium már csak a vidéki gimnáziumok szűkebb anyagi viszonyai miatt sem népszerű: kimondja, hogy a gimnáziumi tanfolyamot a debreczeni ref. főiskolában már a következő iskolai évben hat osztályuvá teszi, a főiskolai tanügyi választmányt pedig tanterv kidolgozásával bizza meg.

U. o. 25. sz.

Dr. Barcsa J.

1861. okt. 1. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés a máramarosszigeti iskola számára már régebben fizetett 80 frtot egyelőre nem folyósíthatja.

U. o. 35. sz.

Dr. Barcsa J.

1861. okt. 1. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés megerősíti a debreczeni ref. hatosztályu gimnázium tantervét és szerkesztését és kinyomatja, hogy „a hazai közönség minél jobban megismerje“. A szünetidőt a tanári kar és az elnökség állapítsa meg.

U. o. 41—42. sz.

Dr. Barcsa J.

1861. okt. 1. Csányi Dániel debreczeni ref. főiskolai tanár, kit a törvénytelen kormány fogságba hurczolt, de már évek óta szabadon van, hivatalába visszaállítandó.

U. o. 43. sz.

Dr. Barcsa J.

1861. okt. 1. Szokolay János jogtanuló emlékére jogtanuló társai 300 frtos alapítványt tesznek a debreczeni ref. főiskolában.

U. o. 51. sz.

Dr. Barcsa J.

1861. okt. 1. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés a debreczeni főiskolai tanároknak megengedi, hogy a képviseltetésnek a többi egyházkerületekkel egyetértő módon való rendezéséig is két képviselőt küldhetnek az egyházkerületi gyűlésre.

U. o. 55. sz.

Dr. Barcsa J.

1861. okt. 1. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés a debreczeni ref. főiskola könyvtárának gyarapítására évi 600 forintot rendel.

U. o. 59. sz.

Dr. Barcsa J.

1861. okt. 1. A debreczeni ref. főiskola épületeinek ujításához Debreczen város 50.000 téglával és 1500 forinttal járult.

U. o. 62. sz.

Dr. Barcsa J.

1861. okt. 1. A debreczeni ref. főiskola fáskertje a debreczeni kertész-társulat számára bérbbe adatott három évre.

U. o. 64. sz.

Dr. Barcsa J.

1861. okt. 29. Az egyházkerületi tanügyi bizottság az 1861. évi májusi közgyűlés határozatából a nagykőrösi tanítóképezde javára felállítandó tápintézetéről javaslatot terjeszt a közgyűlés elé. A javaslat szól először is a tápintézet helyiségéről, az élelmezésről, a szolgálati személyzetről, azután a naponkénti gondoskodás mikéntjéről, a tápintézet költségeiről, az évi költségek fedezéséről, a felvételtől, tápdíjak osztályozásáról s a befizetés idejéről, legvégül a tápintézeti ügyvezetéséről és felügyeletről.

Dunamelléki helv. hitv. egyházker. 1861. évi II. jegyzőkönyvének melléklete. 7—9. l.

Bernáth L.

1861. okt. 30. Az egyházkerületi tanügyi bizottság az ugyanaz évi május 29-én kapott megbízás következtében (jkv. 20. p. 6. sz.) előterjeszti munkálatát a felsőbb iskolákat illető rend- és fegyelmi szabályokról.

A munkálat három főrésze oszlik:

I. A *tanrendszer*, amelyre — régebben meg lévén már egyházkerületi végzésekkel állapítva — itt csak utalás történik.

II. *Felügyelet, igazgatás és rendtartás*. E szakasz külön szól A) az egyházkerületi főfelügyeletről és igazgatásról; B) a helyi felügyeletről, igazgatás- és rendtartásról. Ez utóbbi ismét öt pontban tárgyalja külön az iskolaszék, a tanári szék, az igazgató, a tanár hatáskörét és kötelességeit, s a tanulókat illető rendtartást.

III. *Fegyelem*. E czim alatt külön tárgyalatnak ismét: A) a fegyelem gyakorlása és fenytés nemei; B) a gimnáziumi növendékeket illető fegyelmi törvények, melyek részint a fölvtételre, erkölcsi magaviseletre, tanulásra, szállásra s egyebekre vonatkoznak.

A felsőbb tanulókat illető törvények a munkálatban csak névleg vannak említve, s a tanítóképezdei törvények a jövő egyházkerületi gyűlésre ígérve, de mindkettőről javaslatot csatol a jegyzőkönyvhöz a tanügyi bizottság.

U. o. 1—5., illetve 1—9. l. és Prot. Egyh. és Isk. Lapok 1861. 1455. l.

Bernáth L.

1861. Tanterv, melyet a helvét hitvallású tiszántúli egyházkerület 1861. okt. 1. és több napjain tartott közgyűlésében a debreczeni főiskolában fennálló gimnáziumi, bölcsészeti, jogi tanuló és képezdei tanfolyamokra elfogadott és életbe léptetett.

Önálló füzet.

Szerk.

1861. A szathmári gimnáziumban 1861—2-ben érvényben levő tanterv.

Bakcsy G. i. m. 87. l.

Dr. Barcsa J.

1861. A tanügyi bizottmányának a nagykőrösi tanítóképezde javára felállítandó tápintézet tervjavaslata a dunamelléki egyházkerületi közgyűléshez.

Prot. Egyh. és Isk. Lap 1861. évf. 1485—1488. l.

Marton S.

1861/2—1867/8. iskolai évekből a zilahi ref. gimnázium tanulóinak számáról való kimutatás.

A zilahi ref. kollegium Értesítője 1888—9. 89. l. és az 1894—5. évről.
CXII. l. *Fóris M.*

1862. márcz. 10-én tartott komunitási gyűlés határozatából az elnökség felir az Egyházi Főtanácshoz s felfejtven a kommunitás patronátusi jogait s azoknak figyelembe tartását kérvén, az általa megválasztott tanodai gondnokok megerősítését kéri.

A Székely-Mikó koll. Tört. II. 24.

Csutak V.

1862. márcz. 21. A helytartó tanács 9092. sz. a. elrendeli, hogy az 1791., 1793., 1797. és 1798-iki udvari rendeletek következtében a kormány különös engedelmé nélkül katolikus ifjakat evang. gimnáziumba felvenni tilos.

Dunamelléki helv. hitv. egyházker. 1862. májusi jkv. 57. pont, 17. l.

Bernáth L.

1862. április 8—12. Nagy József debreczeni kereskedő 10.000 o. é. frt. alapítványt tesz a debreczeni ref. főiskola számára oly célból, hogy négy éven át papi vagy tanári pályára készülő ifjak külföldi egyetemi ösztöndíjul élvezzék, minden ötödik évben pedig a papi vagy tanári pályán érdemeket szerzett férfiak kapják tudományuknak külföldön való gyarapítására.

Tiszántúli ev. ref. egyházkerületi jkönyv. 1862. kgy. 12. sz.

Dr. Barcsa J.

1862. április 8—12. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés helyben hagyja az „Iskolai törvények a reformátusok debreczeni főiskolájában felsőbb tudományokat hallgató tanulók számára“ cz. törvényt, mely a gimnáziumi hat osztályt már végzett tanulókra vonatkozik, szól a tanulók felvételéről, erkölcsi és polgári életéről, a szállást, ruházatot, vallásosságot, templomi szolgálatot, legációit, bentlakást stb. illető szabályokról.

U. o. 15. sz.

Dr. Barcsa J.

1862. április 8—12. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés visszaállítja a debreczeni ref. főiskolában a magántanítói intézményt, de annak már nem célja, hogy élelmi és más anyagi segílyt nyujtson, hanem feladata az, hogy minden tanuló gyakorlati tanítói képzést nyerjen, ezért a másodéves bölcsészektől kezdve minden jótéteményes tanulónak kötelessége a magántanítás, megállapítja, a gimnáziumi tanulók tanításánál követendő magatartást. A magántanítókat az összes tanári kar rendeli.

U. o. 16. sz.

Dr. Barcsa J.

1862. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés a debreczeni ref. gimnáziumi fegyelmi és belrendtartási szabályokat helybenhagyja.

U. o. 18. sz. hat.

Dr. Barcsa J.

1862. ápr. 8—12. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés a főiskolai tanári kar és a tanügyi bizottság véleménye alapján elrendeli, hogy ezután minden iskolai év végén nyilvános közvizsgák tartandók, a nyilvános szigorlatok pedig mindenik félév végén tartandók, a tanulók „a szigorlatok egész folyamán folyvást és mindnyájan jelen legyenek, épúgy, mint 1848. előtt az ugynevezett cenzurákon“.

U. o. 18. sz.

Dr. Barcsa J.

1862. ápr. 8—12. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés elrendeli, hogy a debreczeni ref. főiskolában a tanév október 1-én kezdődjék és július utolsó napjain végződjék.

U. o. 19. sz.

Dr. Barcsa J.

1862. ápr. 8—12. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés, mivel a gimnáziumi szorgalmi szak tovább tart, mint a felsőbb tanulóké, az eddigi szokástól eltérőleg a szolgagyermeknek kenyérrel való ellátását a gimnáziumi szorgalom szak végéig kiterjeszti, s e célra 100 frtot rendel.

U. o. 20. sz.

Dr. Barcsa J.

1862. ápr. 8—12. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés kimondja, hogy a főiskolai szenior és kontraskriba hivatala félévig tartson, mivel a szenior jövedelme évenként 1905 frtra megy, tehát félévig is elég segélyt nyer külföldi utjára.

Ugyanott 21. sz. hat.

Dr. Barcsa J.

1862. ápr. 8—12. Jelentés a tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűléshez arról, hogy a debreczeni ref. főiskolai téli és nyári tornaterem felszerelését adakozás útján gyarapították.

Ugyanott 18. sz. hat.

Dr. Barcsa J.

1862. ápr. 8—12. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés a debreczeni ref. gimnáziumban az ének tanításával megbízott Szotyori Nagy Károly orgonista-tanár jutalmazását a gazdasági választmányra bizza.

Ugyanott 29. sz. hat.

Dr. Barcsa J.

1862. ápr. 8—12. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés a debreczeni ref. főiskolai pénztári ellenőr fizetését 264 forintról 300 forintra emeli.

Ugyanott 55. sz. hat.

Dr. Barcsa J.

1862. ápril. 8—12. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés Kalós Mózes tanár könyveiből gimnáziumai számára jutalomkönyveket rendel.

Ugyanott 56. sz.

Dr. Barcsa J.

1862. ápril. 8—12. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés elrendeli, hogy az egyházkerületi állandó tanügyi választmány a vidéki gimnáziumok jelentésének feldolgozására állandó gimnáziumi választmányt nevezzen ki, a máramarosszigeti iskola ellenőrzésére pedig 3 tagból álló felügyelőválasztmány kinevezését elvileg elfogadja, tagjait a következő gyűlésen választja meg.

Ugyanott 59. sz.

Dr. Barcsa J.

1862. ápril. 8—12. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés a máramarosszigeti iskolának 80 frt évi segílyt rendel ismét folyósítani, a szegedi ref. egyházsegélyt pedig megszünteti.

Ugyanott 62. sz.

Dr. Barcsa J.

1862. ápril. 8—12. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés a tanári árvák és özvegyek számára tett Sinay-alapítvány kamatait kiadja.

Ugyanott 53. sz.

Dr. Barcsa J.

1862. ápril. 8—12. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés, bár a pesti ref. főiskola számára az egyházakban való gyűjtést nem ellenzi, kifogásolja, hogy nem az egyházkerület útján kérték a gyűjtést.

Ugyanott 76. sz.

Dr. Barcsa J.

1862. ápr. 24. A helytartó-tanács 22644. sz. a felszólítja az egyházkerületet, hogy tegyen véleményes javaslatot azon ösztöndíjak czélszerűsége és jövőre leendő engedélyezése irányában, amelyek az 1859 szept. 1-én kelt legfelsőbb rendelettel az evang. egyházi és iskolai czélok előmozdítására engedélyezett 94400 frtnyi évi általány fenmaradt összegéből 12 tanári és lelkészi pályára készülő növendéknek évi 600 frttal két-két évre felajánlottak.

Dunamelléki h. h. egyházker. 1862. májusi jegyzőkönyve 58. pont. 17. l.

Bernáth L.

1862. máj. 6—9. A tiszáninneri ref. egyházker. Miskolczon tartott közgyűlésében megállapította a lelkészi vizsga rendjét és módját: Mindenkinek két vizsgát kell letenni a kerületi vizsgáló bizottság előtt Sárospatakon, a nyári közvizsgák idejét megelőző héten, senki 22 éves kora előtt a sakramentumok kiszolgáltatására ki nem bocsájtható. Első vizsgálat tárgyai: Szentírásmagyarázat. Egyháztörténet. Theol. enciklopedia. Apologetika. Hittan. Erkölcsstan. Ker. felekezetek tanrendszere. Másodiké: I. Homiletika, Katekhetika, litur-

gika s papigond. 2. Egyházjog. 3. Magyar prot. egyháztörténet.
4. Gyakorlati bibliamagyarázat.

Sárosp. Füz. 1862. évf. 486—488. l.

Szerk.

1862. május 21. A kecskeméti egyház felfüggesztett, de soha meg nem szűnt történeti jogánál fogva újlag felállítani kezdett jogakadémiája érdekében kéri az egyházkerület pártfogását s egyzsersmind jelentést tesz annak megkezdett életéről.

Dunamelléki h. h. egyházker. 1862. májusi jvk. 33. pont. 13. lap.

Bernáth L.

1862. máj. 21. Hogy az egyházkerület 3 felsőbb iskolája: a pesti, kecskeméti és nagykőrösi iskolák összhangzó szervezete érdekében javaslatot szerkesszenek, kiküldik a szuperintendens és főgondnok elnöklete alatt Sárközyt, Dobost, Ballagit, Fördöst, Tatayt, Kisst, Filót, Mészárosot és Tanárkyt.

Ugyanott 34. pont, 13. l.

Bernáth L.

1862. május 21. Az egyházker. tanügyi választmánya bemutatja a nagykőrösi tanítóképezde szervezeti tervét, melyet a képezdei igazgatóság a múlt évi egyházkerületi közgyűlés meghagyásából készített s melyet az u. a. évi jegyzőkönyvhöz csatol.

A javaslat-szervezet először Tanrendszer cz. a. utal rövidesen a nagykőrösi tanítóképezdének már megállapított tanrendszerére, másodsor Felügyelet és igazgatás főpontok alá foglalva megszabja az intézetnek az egyházkerülethez, az egyházkerületi fő- és a helyi alválasztmányhoz való viszonyát, a tanári kar, az igazgató, s az egyes tanár jogait és kötelességeit. A 3. § a Rendtartás intézkedik a növendékek felvételéről, előbbléptetéséről, a tanítóképesítő vizsgáról, szorgalmi- és szünidőről, az egyházi szolgálatról s az ebből befolyó pénzről, végül a tanítóságra való kibocsátásról. A javaslat 4-ik része 9 §-ban 24 törvénnyel állapítja meg a büntetések nemeit, a vallásosságot, egyházi szolgálatokat, erkölcsöt és illemt, a szorgalomszak kezdetét és a városból való eltávozt, a legáczióba vagy segédtanítóságra kibocsátást, a szállást, idézt és kilépést érdeklő mozzanatok.

Ugyanott 1—8. lap.

Bernáth L.

1862. jul. 30. Igazgatói jelentés a szatmár-németi gimnáziumról az 1861—2. isk. év végén.

Prot. Egyh. s Isk. Lap 1862. évf. 1086—1089. l.

Marton S.

1862. aug. 7—14. Lugossy József debreczeni ref. főiskolai tanár lemondása és nyugdíjazása.

Tiszántúli ref. egyhker. kgy. 1862 aug. 7—14. 15. sz. *Dr. Barcsa J.*

1862. aug. 7—13. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés Lugossy József tanár helyére Imre Sándor tanárt átteszi a magyar irodalmi tanszékre könyvtárnoksággal együtt, az így megüresedett latin és hellén irodalmi tanszékre pedig Lengyel Zsigmondot választja.

Ugyanott 14., 16. és 17. sz.

Dr. Barcsa J.

1862. aug. 7—14. Jelentés a tiszántúli ev. ref. főiskola előző tanévi állapotáról.

Ugyanott 22. sz.

Dr. Barcsa J.

1862. aug. 7—14. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés a miniszternek 1862 március 21-én kelt, a r. kath. tanulóknak a ref. gimnáziumokból, különösen pedig a máramarosszigeti reform. gimnáziumba való bevételeit tiltó rendeletére elhatározza, hogy törvényeken alapuló határozataihoz ragaszkodik.

Ugyanott 28. sz.

Dr. Barcsa J.

1862. aug. 7—14. A nagyszalontai egyházmegye jelentése a tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűléshez a nagyszalontai négy osztályu gimnázium megnyílásáról.

Ugyanott 48. sz.

Dr. Barcsa J.

1862. aug. 7—14. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés a máramarosszigeti iskolának az egyházkerületi gyűlésen való képviseltetését nem engedi meg, a többi egyházkerületekkel együtt fogja a kérdést rendezni.

Ugyanott 53. sz.

Dr. Barcsa J.

1862. aug. 7—14. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés a máramarosszigeti iskola ellenőrzésére 3 tagu egyházkerületi választmányt rendel.

Ugyanott 54. sz.

Dr. Barcsa J.

1862. aug. 7—14. A debreczeni ref. szolgatanulóknak kenyérrel való ellátására az egyházmegyéből kevés adomány jött, pedig másként „sok szép tehetség nem marad porban, hanem a hazának és egyháznak javára kiképeztetnek.“

Ugyanott 55. sz.

Dr. Barcsa J.

1862. aug. 7—14. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés a debreczeni ref. főiskolai tanároknak az 1861/62. tanévről 100 frt pótfizetést rendel.

Ugyanott 68. sz.

Dr. Barcsa J.

1862. aug. 7—22. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlésnek a máramarosszigeti iskolára felügyelő válaszmány az iskola pénztári állapotáról jelentést tesz.

Ugyanott 69. sz.

Dr. Barcsa J.

1862. aug. 7—14. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés a debreczeni ref. főiskolai törvényeken több módosítást eszközöl.

Ugyanott 78. sz.

Dr. Barcsa J.

1862. aug. 7—14. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés helybenhagyja a debreczeni ref. főiskolai igazgató számára készített Utasítást.

Ugyanott 79. sz.

Dr. Barcsa J.

1862. aug. 7—14. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés helybenhagyja a debreczeni ref. főiskolai szenior és kontraskriba Utasítását.

Ugyanott 80. sz.

Dr. Barcsa J.

1862. aug. 7—14. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés, mivel már a többi egyházkerületek küldenek szuplikánsokat, a viszonyosság elvénél fogva kimondja, hogy azon egyházkerületekbe, melyekből hozzánk jönnek, ő is küld szuplikánsokat.

Ugyanott 81. sz.

Dr. Barcsa J.

1862. aug. 7—14. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés, miután a Sárói-alapítvány tőkéje már helyre állított, az alapítvány kamatait a következő iskolai évben kiadatni megengedi.

Ugyanott 89. sz.

Dr. Barcsa J.

1862. aug. 7—14. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés a debreczeni főiskolai: „Kunszentmiklósi városi alumneumi alapítvány“ és „Szabó István alapítvány“ neveit megállapítja.

Ugyanott 90. sz.

Dr. Barcsa J.

1862. aug. 7—14. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés a debreczeni főiskolai Kanyó-féle két alapítványnak együtt való kezelését rendeli el.

Ugyanott 91. sz.

Dr. Barcsa J.

1862. aug. 30. A miskolczi ref. gimnázium tanterve.

Dr. Kovács G. i. m. 80—81. l.

Szerk.

1862. okt. 1. Báró Vay Miklósnak, mint a sárospataki főiskola világi gondnokának adakozásra való felhívása, egy itt felállítandó Beleznay-növelde (internátus) ügyében.

Sárosp. Füz. 1862. évf. 779—781. l.

Szerk.

1862. A sárospataki ref. főiskola kormányzását és tanulóit illető rendszabályok és fegyelmi törvények.

Sárosp. Füz. 1862. évf. 637—668. 1.

Szerk.

1862—1899. Garda József nagyenyedi tanár életrajza. — Irta Fogarasi Albert.

Bethlen-koll. 1899—1900. évi értesítője

Bodrogi I.

1863. ápr. 15—20. Lugossy József debreczeni ref. főiskolai tanár távozásával a debreczeni ref. főiskolai könyvtár átszámoltatik Imre Sándor tanárnak, az új könyvtár-igazgatónak.

Tiszántúli ev. ref. egyhker. 1863. ápr. 15—20-i 16. sz. jkv. pont.

Dr. Barcsa J.

1863. ápr. 15—20. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés a hódmezővásárhelyi gimnáziumnak két évi bölcsészeti tanfolyammal való kiegészítését tudomásul vevén, az iskola előljáróinak a kérdésére kijelenti, hogy érettségi vizsga tartása nélkül is érvényesek a bizonyítványai.

Ugyanott 27. sz.

Dr. Barcsa J.

1863. május 29. Török Pál püspök jelenti, hogy az egyházkerület nevében felszólítja a dunántúli egyházkerületet Szalay József 16000 frtnyi alapítványának a pesti h. h. főiskola részére való átadásáért s előterjeszti a nevezett egyházkerületnek tagadó válaszát.

Dunamelléki h. h. egyházkerületi kgy. 1866. májusi jkve 22. p. 16. 1.

Bernáth L.

1863. május 31. A pesti, kecskeméti és nagykőrösi három egy főiskola igazgatására kirendelt választmány először is megállapítja viszonyát az egyházkerületi tanügyi bizottsághoz, azután tárgyalás alá veszi az egyházkerületi jogakadémiában az egyházkerület által választandó egyik jogtanárnak beállítását s annak fizetése alapját az iskolai segély $\frac{1}{7}$ -ben mutatja ki. Megállapítja még a nyári félévi vizsgák idejét, a vizsgálatok tartásának módját, a szupplikációk visszaállítását és a belőlük gyűlt segélyek felosztási kulcsát.

Ugyanott 68. p. 21—22. 1.

Bernáth L.

1863. június 10. Mikuleszku János, pesti román plébános alapító-levele, mely szerint a nagykőrösi liceum és tanárai iránti tanítványi hálából nevezett iskola számára liceumi tanári nyugdíjintézet alapjául 100 forint alapítványt tesz.

Tudósítás a nagykőrösi helv. hitv. fő- és elemi iskolákról az 1862—63. isk. évről 13. 1.

Marton S.

1863. június 21. Gróf Mikó Imre alapító-levele, melyben ó-klasszikus irodalmi könyvtárát a nagyenyedi ref. kollégiumnak adományozza.

Magyar Könyvszemle 1884. 94—96. l.

Szerk.

1863. július 4. Dózsa Elek főiskolai jogtanárnak levele Bod Péterhez. Panaszodik a szenvedett várfogsága óta meggyengült egészsége miatt, úgy, hogy alig képes már hivatásának megfelelni. Egyedüli vigasza a családi boldogság, amely még fentartja némi-
leg lelki erejét.

Koncz J. i. m. 371. l.

Dr. Dékáni K.

1863. aug. 5—9. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés, mivel a debreczeni ref. főiskolai felsőbb tanulók a templomlátogatást elhanyagolják, szigorú ellenőrzést rendel, a hanyagság bizonyítványaikba beírandó.

Tiszántúli ev. ref. egyházkerületi 1863. évi kgy. 26. sz. jkv. pontja.

Dr. Barcsa J.

1863. aug. 5—9. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés Imre Sándor tanárnak, mint a debreczeni ref. főiskolai könyvtár kezelőjének a hazai és németországi könyvtárak tanulmányozására utiköltséget ad.

Ugyanott 27. sz.

Dr. Barcsa J.

1863. aug. 5—9. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés elrendeli, hogy a debreczeni ref. főiskolai felsőbb tanulók iskolai altörvényszékének ítéletét az igazgató-tanár ezután megfellebbezheti.

Ugyanott 30. sz.

Dr. Barcsa J.

1863. aug. 5—9. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés a debreczeni ref. főiskolai fűvész-kert leltárát a főiskolai levéltárba téteti.

Ugyanott 31. sz.

Dr. Barcsa J.

1863. augusztus 5—9. Jelentés a tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűléshez arról, hogy czorompai Brunsvik Terézia értékes csiga-gyűjteményét a debreczeni református főiskolai muzeumnak ajándékozta.

Ugyanott 32. sz.

Dr. Barcsa J.

1863. augusztus 5—9. Jelentés a tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűléshez Józsa János hajduszoboszlói ref. lelkésznek a debreczeni ref. főiskolai szegény tanulók számára szánt 3000 frtos adományáról.

Ugyanott 33. sz.

Dr. Barcsa J.

1863. augusztus 5—9. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés a helytartó-tanács azon értesítésére, hogy az egyetemre és a királyi jogakadémiákra csak érettségi bizonyítvánnyal bíró ifjak vehetők fel, kijelenti, hogy önkormányzati jogaihoz ragaszkodik, a sérelem ügyében a helytartó-tanácsához folyamodik, az érettségi vizsgálatot azonban, ha czélszerűnek fogja látni, rendszeresíteni fogja.

Ugyanott 35. sz.

Dr. Barcsa J.

1863. augusztus 5—9. A debreczeni ref. főiskola számára Pánczél István, Korti Lajos, Csanak József, a debreczeni városi tanács, özv. Auer Andrásné, Bánki István és Joanovics Emil kisebb adományokat tettek.

Ugyanott 44. sz.

Dr. Barcsa J.

1863. augusztus 5—9. A nagykőrösi, kecskeméti és pesti ref. iskolák szupplikánsait a tiszántúli református egyházakban el kell fogadni.

Ugyanott 47. sz.

Dr. Barcsa J.

1863. augusztus 5—9. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés megengedi, hogy a máramarosszigeti iskolában a bölcséleti harmadik tanfolyamot megnyissák és az iskola a liczeum nevet vegye fel.

Ugyanott 51. sz.

Dr. Barcsa J.

1863. október 3. Jelentés a debreczeni ref. főiskolai tápintézet-i vállalkozókkal kötött szerződésről.

Ugyanott 5. sz.

Dr. Barcsa J.

1863. október 3. A helytartótanács kijelenti, hogy a tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés azon kérését, hogy az 1854-ben a debreczeni ref. főiskolai könyvtárból elkobzott forradalmi nyomtatványok és történelmi emlékek adassanak vissza, nem teljesítheti, bár ezek őrzése az utókor számára megengedhető és fontos, de ezek őrzésére annak idején felsőbb engedelmet kérni elmulasztották, ma pedig már „anyagilag“ lehetetlen azok visszaadása.

Ugyanott 7. sz.

Dr. Barcsa J.

1863. október 18. Török Pál püspök beszéde Csilléry Benő és Dékány István jogtanárok beiktatása s a kecskeméti jogakadémia újból megnyitása alkalmából.

Értesítvény a kecskeméti helv. hitv. főiskoláról, 1863—4. év, 3—8. l.

Marton S.

1863. október 26. Sárközy József érem-gyűjteményét a pápai főiskolának adományozza.

Dunántúli ref. egyházker. 1863. közgy. jkv. 88. pont.

Szerk.

1863. október 28. A Pesten, 1863. október 8—11-ig tartott egyetemes értekezlet jegyzőkönyvének 9. pontját illetőleg, melyben az egyetemes értekezlet a két tiszai szuperintendenciának az érettségi vizsgák tárgyában való sérelmes intézkedésért a helytartótanács ellen való felírását helyesli, a dunamelléki egyházkerület ugyanazon indokok alapján ugyanazon rendelet ellen felírást határoz, de ugyancsak a következő jegyzőkönyvi pontban elfogadja az egyetemes értekezletnek azon javaslatát, hogy miután az érettségi vizsgák nálunk úgysis ősrégi intézmények legalább lényegben, tartassanak meg ezentúl névleg is, de mind a négy egyházkerületben egyformán s a javasolt módozattal.

Dunamelléki helv. hitv. egyházker. 1863. okt. jkve 6—7. pont, 2—3. l.
Bernáth L.

1863. október 28. Az egyetemes értekezlet jzókve 13. sz. a. jogakadémiáink ügyében azt javasolja, hogy miután az azokban végzett ifjak azért találtak akadályra a polgári hatóság részéről az ügyvédi vizsga letételénél, mivel azok nincsenek kellőleg tájékozva jogintézeteink államjogi helyzetéről, ennél fogva minden egyházkerület a kebelében levő jogakadémiáról nem jegyzőkönyvi, hanem külön önálló felterjesztést tegyen a tanterv mellékletével együtt s a felterjesztésben emelje ki, hogy növendékeink államvizsga-adás nélkül bocsáthatók a törvény értelmében ügyvédi vizsgálatra.

Ugyanott 9. pont, 3—4. lap.
Bernáth L.

1863. október 28. Az egyetemes értekezletnek jkvi 18. számát, mely az akademia rektoriákra nézve azt javasolja, hogy azok főiskoláink és lelkészképzésünk érdekében meghagyandók, az egyházkerület elfogadja és az ujabban ingadozóvá vált ügy érdekében jelentésre utasítja az espereseket, hogy 1. hol voltak és vannak máig akad. rektoriák, 2. melyek szüntethetők meg, 3. melyek vannak orgonálással egybekötve, 4. mennyire tehető a biztos jövedelem.

Ugyanott 13. pont, 4—5. lap.
Bernáth L.

1863. október 29. Az egyházkerületi tanügyi bizottmány jelenti, hogy a mult évi határozat értelmében az iskolai székek felhivattak véleményadásra a tantervre, főleg pedig a mennyiségtanra vonatkozólag a tapasztaltak alapján. Munkálataikat beküldték Pest, Kecskemét és Nagykőrös, melyeknek egybevetéséből kitűnt, hogy a tanterv lényegében maradhat, csak a földrajzot kell külön választani a történettől és a természetrajz részeit kell más rendben előadni, úgyszintén a bölcsészeti tanfolyam tervén kell némileg módosítani a bölcsészeti III. osztály berendezése miatt.

Ugyanott 25. pont, 8—9. lap.
Bernáth L.

1863. október 29. Jelzett napon az egyházkerületi közgyűlésen a tanügyi bizottság felolvassa azon dolgozatát, melyet a tavaszi májusi közgyűlés jegyzőkönyvéhez mellékel, s melyet azóta az egyes iskolák, gyülekezetek és egyházmegyék észrevételeinek tekintetbe vételével újra megbővített és módosított.

Az egyhangulag elfogadott és hatályra emelt munkát két főpont: kormányzat és fegyelem alatt csoportosítja mindazokat a szabályokat, melyekben egyrészt az egyházkerületi felügyelet és igazgatás, a hármass főiskolai igazgatóság, a helyi felügyelet és igazgatás, az iskolaszék, tanári szék, igazgató és tanár jogait és kötelességeit, az iskolai rendtartást állapítja meg; másrészt előbb a gimnáziumi, majd a felsőbb iskolák növendékeit illető fegyelmi törvényekről szól.

Ugyanott 26. pont, 9—22. lap.

Bernáth L.

1863. október 30. A lelkészválasztás tárgyában megbízott választmány nevében Filó Lajos 20 pontból álló tervjavaslatot terjeszt az egyházkerület elé, melyet az véleményezés végett letesz az egyházmegyékhez.

Ugyanott 56. pont, 34—36. lap.

Bernáth L.

1863. november 17. A tiszáninneri ref. egyházkerületnek a helytartótanácsához küldött felirata, melyben nehezményezi, hogy a törvényesen szervezett sárospataki jogakadémiától a törvényes kelleket megtagadják, bizonyítványaikat állami tanintézeteknél nem fogadják el, a végzett ifjakat államvizsga letévése nélkül ügyvédi vizsgára sem bocsátják; felterjesztik azért a jogakadémia berendezéséről, a szigorlatok tartására vonatkozó szabályzataikat, és a sérelem megszüntetését kérik.

Sárosp. Füz. 1864. évf. 65—69. l.

Szerk.

1863. december 19. Gróf Mikó Imre alapító-levele, melyben éremtárát a nagyenyedi ref. kollégiumnak adományozza.

Magyar Könyvszemle 1884. 93. l.

Szerk.

1863. A kisujszállási ref. gimnázium rendtartásának szövege. Dr. Pruzsinszky i. m. 51. lap.

Dr. Barcsa J.

1863. Péczely József debreczeni főisk. tanár rövid életrajza. (1789—1849.)

M. Tud. Akad. Almanach. 1863. évf. 261. l.

Borsos I.

1863. Kerekes Ferencz debreczeni főisk. tanár rövid életrajza. Meghalt 1850-ben.

Ugyanott 267. l.

Borsos I.

1863. Bolyai Farkas marosvásárhelyi tanár rövid életrajza. (1775—1856.)

Ugyanott 282. 1.

Borsos I.

1863. Mivel a cs. kir. pénzügyminisztérium 1862. november 13-án kelt rendeletében azt a kijelentést tette, hogy „azon volt székely határőrvonali katonatiszti szállások, s más katonai épületek, melyek katonai, közigazgatási vagy pénzügyi czélokra fel nem használhatók, iskolai vagy egyházi czélra felsőbb helyről kinyerendő engedély folytán ingyen megszerezhetők, a 60 ezer prot. lelket képviselő Rikánbelőli ev. ref. egyházközönségi gyűlés ő cs. kir. felségét indokolt felségfolyamodásban kéri egy ilyen helyiségnek az ev. ref. tanoda számára tanulóhelyiségül való átengedésére.

A Székely-Mikó-koll. Tört. II. 184.

Csutak V.

1864. márczius. Az iskola-előljáróság 8 pontban utasítást ad az iskolai gazdának.

Ugyanott II. 65.

Csutak V.

1864. márczius 31. A m. kir. helytartótanács leirata a dunamelléki szuperintendenshez, mely szerint a dunamelléki helv. hitv. ev. egyházkerület kecskeméti főtanodájában újra berendezve megnyitott jogtani intézet fennállása ellen észrevételt nem tesz, de növendékei csak 6 félévi tanulmány kimutatásával mehetnek államvizsgára vagy egyetemre.

Értesítvény a kecskeméti helv. hitv. főiskoláról, 1863—4. év. 10—11. l.

Marton S.

1864. április 7—12. A debreczeni ref. főiskolai jogakadémia újból szerveztetik, új tanszék felállítása.

Tiszántúli ref. egyházker. 1864. közgy. jkv. 57. és 64. sz.

Dr. Barcsa J.

1864. április 7—12. A hittanszaki hallgatók által a debreczeni ref. főiskolában hallgatandó tantárgyak megállapíttatnak.

Ugyanott 65. sz.

Dr. Barcsa J.

1864. április 7—12. A debreczeni ref. főiskolában hittani tanszék szervezése elvileg kimondatik.

Ugyanott 66. sz. hat.

Dr. Barcsa J.

1864. április 7—12. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés kijelenti ugyan, hogy a gimnáziumi érettségi vizsgálatok tárgyában kiadott felsőbb rendeletek önkormányzati jogainkba ütköznek, de mivel az ilyen vizsgálat felvételi és előléptetési szigorlatok név alatt emlékeztet meghaladó idő óta állandóan fenntartott intézmény volt, s mivel az egyházkerületi gyűlés ennek czélszerűsége-

gét már 1858-ban elismerte, kimondja minden kényszerítés nélkül az érettségi vizsgálatnak az egyházkerület gimnáziumaiban való életbeléptetését, a részleteket a debreczeni ref. gimnáziumi tanári kar dolgozza ki.

Ugyanott 74. sz.

Dr. Barcsa J.

1864. április 7—12. A debreczeni ref. főiskolai jogakadémia nyilvánosságára vonatkozó tárgyalás.

Ugyanott 77. sz.

Dr. Barcsa J.

1864. április 7—12. A bécsi prot. theologiai intézetben üresen levő ref. hittani tanszék betöltésére a kormány a tiszántúli ref. püspöktől kért véleményt, de azóta az állás már betöltetett.

Ugyanott 85. sz.

Dr. Barcsa J.

1864. április 7—12. Jelentés arról, hogy mind a négy egyházkerület visszaállította a szuplikáció intézményét.

Ugyanott 89. sz.

Dr. Barcsa J.

1864. április 7—12. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés kijelenti, hogy a katolikus ifjaknak a református iskolákból való kitiltására vonatkozó felsőbb rendeletek ügyében nem látja szükségesnek az egyetemes értekezlet által javasolt felirat készítését, mert az úgy sem vezetne sikerre.

Ugyanott 96. sz.

Dr. Barcsa J.

1864. április 7—12. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés a debreczeni ref. főiskolai tanárok eddigi 100—100 frt fizetéspótlékát állandó fizetéssé teszi, és azoknak, kik természetbeli lakást nem kapnak, 250 frt lakáspénzt rendel.

Ugyanott 99. sz.

Dr. Barcsa J.

1864. április 7—12. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés megállapítja az érettségi vizsgálat tárgyait, s a másodéves bölcsészeket érettségi vizsga tevésére kötelezi, mely egyszersmind közvizsgájuk is lesz, a bizonyítvány-minta közlendő a máramaros-szigeti és hódmezővásárhelyi gimnáziumokkal, az érettségi vizsgálaton mindig egyházkerületi küldöttség legyen jelen.

Ugyanott 100—102. sz.

Dr. Barcsa J.

1864. április 7—12. A helytartótanács 1863 október 27-én kelt leiratában kijelentette, hogy a debreczeni hat osztályú ref. gimnáziumot nem tekinti teljes gimnáziumnak. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés válaszolja, hogy a két bölcsészeti osztállyal együtt nyolcz osztályú a gimnázium, s az érettségi vizsgálatot ezek elvégeztével tehetik le a tanulók.

Ugyanott 123. sz.

Dr. Barcsa J.

1864. április 7—12. A máramarosszigeti ref. gimnáziumra vonatkozó miniszteri leiratot, mely a főkormánysszék felügyeleti jogkörét tulhaladja, a tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés levéltárba teszi.

Ugyanott 124. sz.

Dr. Barcsa J.

1864. április 7—12. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés a helytartótanácsnak a tanulók felvételére, rossz tanjegyek kijávitására stb. vonatkozó 1863 febr. 25-én kelt rendeletére kijelenti, hogy azoknak megállapítása az ő jogköréhez tartozik.

Ugyanott 125. sz.

Dr. Barcsa J.

1864. április 7—12. A máramarosszigeti liczeumra felügyelő választmány jelentése a tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűléshez a szigorlatok eredményéről.

Ugyanott 131. sz.

Dr. Barcsa J.

1864. április 7—12. Egyetemes ref. tanügyi választmány alapszabályai.

Ugyanott 132. sz.

Dr. Barcsa J.

1864. április 7—12. Jelentés a Józsa János hajduszoboszlói ref. lelkész debreczeni ref. főiskolai alapítványának rendezéséről.

Ugyanott 13. sz.

Dr. Barcsa J.

1864. április 7—12. Mivel a debreczeni főiskolai tanulók közül választott főiskolai gazdák tapasztalansága miatt a főiskola sok kárt vall, a tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés állandó gazda választásáról kér véleményt a gazdasági választmánytól.

Ugyanott 139. sz.

Dr. Barcsa J.

1864. április 7—12. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés a debreczeni ref. főiskola kazinczi és szikszói jószágai árának ingatlanba fektetését elvileg kimondja.

Ugyanott 144. sz.

Dr. Barcsa J.

1864. április 7—12. Ajándékozások a debreczeni ref. főisk. anyakönyvtárnak.

Ugyanott 127., 119., 130. és 162. sz.

Dr. Barcsa J.

1864. április 7—12. Több kisebb adomány a debreczeni ref. főiskolai szolgatanulók számára.

Ugyanott 151. sz.

Dr. Barcsa J.

1864. április 7—12. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés kimondja, hogy a debreczeni ref. főiskolai könyvtár könnyebb

rendezése végett, a gimnáziumi könyvtár az anyakönyvtárral egyesítendő.

Ugyanott 161. sz.

Dr. Barcsa J.

1864. április 7—14. A debreczeni ref. főiskola számára tartott őszi segélygyűjtés eredménye.

Ugyanott 164. sz.

Dr. Barcsa J.

1864. április 7—12. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés a szatmárnémeti ref. egyház által felállított leánynövelde tantervét Veres László debreczeni főiskolai neveléstan tanárral átvizsgálta.

Ugyanott 175. sz.

Dr. Barcsa J.

1864. április 7—12. Jelentés a békési és szentesi ref. gimnáziumokról az 1862—3. iskolai évről.

Ugyanott 178. sz.

Dr. Barcsa J.

1864. április 7—12. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés, bár a debreczeni ref. főiskolai Balla-Athanáz-féle alapítvány alapítólevele ösztöndíjazását kötelezőleg nem említi, mégis elrendeli, hogy román ifjak abból ösztöndíjat nyerjenek.

Ugyanott 181. sz.

Dr. Barcsa J.

1864. május 4. Salamon József levele s megjegyzései a Dózsa Elek „Egyházi jogtanára“ — Szilágyi Ferenczhez, aki ezek nyomán a Prot. Egyházi és Isk. Lap 1865. 22—23. sz. cikket irt.

Dr. Török István i. m. II. k. 297—302. l.

Dr. Kristóf Gy.

1864. május 22. A marosvásárhelyi kollégiumi előljáróság gyűlése 39. pontjában elhatározza, hogy Szabó Sámuel tanárnak a tanári értekezlet előtt felolvasott kollégium története című műve ki fog nyomtatni és az erre szükséges költséget a kollégium pénztárából kiutalványozza. A mű nem jelent meg ismeretlen okokból, a kézirat elhalt szerző hagyatékában elkallódott.

Koncz J. i m. 468—469. l.

Dr. Dékány K.

1864. május 23. Az egyházkerületi tanügyi bizottság az érettségi vizsgák ügyében javaslatot terjeszt a kerület elé, melyben a következő kérdésekre ad választ: miféle választmány előtt és évenként hányszor legyen érettségi, mik legyenek a tárgyai, milyen az alakja, milyen nyelven állíttassék ki a bizonyítvány és mikép fedezhetők a kiküldött választmányi tagok költségei.

Dunamelléki h. h. egyházker. 1864. májusi kgy. jkv. 16. p. 11—12. l.

Bernáth L.

1864. július 17. A szászvárosi kollégiumi előljáróság Lészay János eddigi pénztárost utólagos elszámolás mellett felmenti s helyébe Bocz Sámuelet nevezi ki.

Dózsa D. i. m. 101. l.

Dr. Kristóf Gy.

1864. augusztus 11—17. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés Imre Sándor debreczeni ref. főiskolai tanárnak külföldi tanulmány útjára segélyt rendel.

Tiszántúli ev. ref. egyhker. 1864. közgyűlés jegyzőkönyv 46. sz.

Dr. Barcsa J.

1864. augusztus 11—17. Lugossy József tanár igéri, hogy a debreczeni ref. főiskola könyv-, pénz- és régiség-gyűjteményében az átszámolásnál megállapított hiányokat pótolja, az 1854-ben elkobzott történelmi emlékek a leltárból törlendők.

Ugyanott 38. sz.

Dr. Barcsa J.

1864. augusztus 11—17. A debreczeni ref. főiskolai jogakadémia tanterve átvizsgáltatik, a jogakadémia hiányának pótlására vonatkozó miniszteri leirat.

Ugyanott 43. sz.

Dr. Barcsa J.

1864. augusztus 11—17. Beör László gyógyszerész alapítványa a debreczeni ref. főiskola számára.

Ugyanott 55. sz.

Dr. Barcsa J.

1864. augusztus 11—17. A debreczeni „István hengermalom részvénytársulat“ 10000 frtos alapítványt ad a debreczeni ref. főiskolának olyan iskola állítására, melyben kereskedelmi vagy iparos pályára készülő ifjak szaktudományaikban taníttassanak; a tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés bizottsági vélemény alapján kimondja, hogy három osztályu polgári iskolát szervez, melynek első osztályát a következő iskolai évben megnyitja.

Ugyanott 64. sz.

Dr. Barcsa J.

1864. augusztus 11—17. Jelentés a britt muzeum lebkő adományáról, s arról, hogy a debreczeni ref. főiskolai muzeum számára rovargyűjteményt vásárolni nem sikerült.

Ugyanott 65. sz.

Dr. Barcsa J.

1864. augusztus 11—17. A debreczeni ref. főiskolai tanári nyugdíj- és gyámintézeti pénztár vagyona 1863 december 31-én 19533.62 frt volt.

Ugyanott 69. sz.

Dr. Barcsa J.

1864. augusztus 11—17. A máramarosszigeti liczeumra felügyelő egyházkerületi felügyelő választmány örvendetes haladásról tesz jelentést a tiszántúli ref. egyházkerületi gyűléshez.

Ugyanott 71. sz.

Dr. Barcsa J.

1864. augusztus 11—14. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés a máramarosszigeti liczeum pártfogóságának azon kérésére, hogy szupplikánsait szétküldhesse ép úgy, mint 1848 előtt, a főiskolai levéltárnoktól kér véleményt.

Ugyanott 72. sz.

Dr. Barcsa J.

1864. augusztus 11—17. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűléshez intézett jelentés a debreczeni és hódmezővásárhelyi ref. gimnáziumban tartott érettségi vizsgálat eredményéről.

Ugyanott 73—74. sz.

Dr. Barcsa J.

1864. október 7—10. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés kimondja, hogy gimnáziumi s általában főiskolai tankönyvek kiadását elősegíti, a tankönyveket az egyházkerületi tanügyi bizottság bírálja meg.

Ugyanott 13. sz.

Dr. Barcsa J.

1864. október 7—10. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés a debreczeni ref. főiskolai polgári iskola három éves tanfolyamának tantervét helyben hagyja, első osztályának megnyitását tudomásul veszi.

Ugyanott 16. sz.

Dr. Barcsa J.

1865. október 7—10. A tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés meglévén győződve a tanárok egymással való értekezésének hasznáról, kimondja, hogyha a többi egyházkerületek helyeslik, a tanároknak az értekezleteken való képviselétéről gondoskodik.

Ugyanott 20. sz.

Dr. Barcsa J.

1864. október 7—10. A helytartótanács megengedi, hogy a hódmezővásárhelyi gimnáziumi érettségi vizsgálaton a püspököt esperesek helyettesítsék.

Ugyanott 28. sz.

Dr. Barcsa J.

1864. október 7—10. A debreczeni ref. főiskolai tanítóképezdei növendékeket a tanfolyam bevégezése előtt nem szabad tanítói állomásra kibocsátani.

Ugyanott 43. sz.

Dr. Barcsa J.

1864. október 7—10. A tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés a főiskolai levéltárnok jelentése alapján a máramarosszigeti ref.

liceumnak megengedi, hogy szuplikánsait az egyházkerületbe szétküldje, sőt a többi egyházkerületeknek is ajánlja.

Ugyanott 47. sz.

Dr. Barcsa J.

1864. nov. 5. Földváry Antal segédlelkész levele, melyben tudósítja a csurgói ref. gimnázium igazgatóságát, hogy elhunyt testvérje, Sándor, 400 forint alapítványt és könyvtárát hagyta a csurgói gimnáziumnak.

Prot. Egyh. s Isk. Lap. 1864. évf. 1580—1. l.

Marton S.

1864. decz. 16. A közösség keserűen említi, hogy éveken át felterjesztéseire választ sem nyert az Egyházi Főtanácstól; hogy bár alapító, a gondnokválasztás jogától megfosztatott, sőt az iskola fejlesztése érdekében tett intézkedései egyáltalán nem találnak évek óta méltányolásra. Kéri az Egyházi Főtanácstól jogainak tiszteletben tartását, s beleegyezését, hogy az iskolaépület minél előbbi fölépítésére a már megkezdett intézkedéseket folytathassa, az építési alapot és anyagot gyűjthesse stb., mert Háromszék népének általános óhajtása, akarata, hogy „mindenáron iskolaépületet kell építeni, hol a növendékek együtt lakhassanak, s az erkölcsi romlástól megoltalmaztassanak, különben semmivé válik sepsiszentgyörgyi iskolánk, anyaszentegyházunk, nemzetünk s az általános műveltség kibeszélhetetlen kárára“. A közösség alapította meg a világi elem bevonásával az iskolát s most tőle az iskolaügyet egészen elvonni annyit tenne, mint az iskola lehető tovább fejlesztésének útját örökre elvágni.

A Székely-Mikó koll. Tört. II. 41.

Csutak V.

1864. A csurgói ev. ref. tanári kar által az 1864—5. tanév elején megállapított tanterv.

Héjas Pál i. m. 130. l.

Kis E.

1865. jan. 15—16. A helytartó-tanács a tiszántúli ref. egyházkerületi gyűléstől kimerítőbb jelentést kíván az érettségi vizsgálatokról.

Tiszántúli ref. egyházkerület 1865. jan. 15—16. kgy. jkv. 7. sz.

Dr. Barcsa J.

1865. jan. 15—16. A kormány a 10 évenként készítenő iskolai kimutatás mintáját német nyelven küldte meg, a tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés kéri a kormányt, hogy ha hibátlan munkát akar, elég számú magyar mintát küldjön.

U. o. 9. sz.

Dr. Barcsa J.

1865. jan. 15—16. A helytartó-tanács 1864 decz. 9-én kelt rendeletében a szathmárnémeti és hódmezővásárhelyi ref. gimnáziumok tantervéről, módszeréről és az osztályzatokról kimerítőbb

jelentést kíván, de a tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés az ellenőrzési jog gyakorlására a jelentéseket elégségesnek tartja s ragaszkodik önkormányzati jogaihoz.

U. o. 11. sz.

Dr. Barcsa J.

1865. jan. 15—16. A békési ref. reálgimnáziumról és a szentesi ref. gimnáziumról szóló jelentés kapcsán a békésbánati egyházmegye ezen intézetek számára nyilvánossági jog kieszközölését kéri. A tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés, ha a debreczeni ref. főiskolai tanárok a jelentést megfelelőnek találják, kérni fogja a helytartó-tanáctól, hogy azoknak bizonyítványait érvényeseknek tekintse.

U. o. 17. sz.

Dr. Barcsa J.

1865. jan. 15—16. A debreczeni ref. főiskolai tanulók oxfordi egyetemű alapítványának nyomozása.

U. o. 41. sz.

Dr. Barcsa J.

1865. febr. 20. Pálóczi Horváth Mária végrendelete V. pontjában néhai Horváth Simon testvérének azon szóbeli nyilatkozatát, miszerint Istentől nyert javaikból prot. intézeteink és iskoláink javára alapítványokat kívánt tenni, méltányolni óhajtván Heves és külső Szolnok vármegyében levő *Istvánháza* pusztát, mely ekkor 8500 frtot jövedelmezett, a sárospataki főiskolának hagyományozza, oly feltétellel, hogy abból az ottani iskolában Horváth családból tanuló két ifjúnak évenként 200—200 frt. adassék, ha családjából fitanuló nem lenne, egyenesen leszármazó rokonainak jól tanuló négy gyermeke kapja, ha ilyenek sem lennének, Ung és Szabolcsmegyei nyolcz szegény nemes ifjúnak adassék; ugyanebből a miskolci leánynöveldének évi 300 frt. adassék, a pataki tápintézetbe felkészíti pályára készülő 20 szegény ifjú vétessék fel s neveltessék; végre ugyanabból a *pesti* papnövelde részére évenként 1000 frt. fizetessék. Szabolcsmegyében fekvő *simai* pusztán, egytagban levő birtokát a *máramarosszigeti* ref. iskolának hagyja, oly kikötéssel, hogy a tiszántúli egyházkerület felügyelete alatt haszonbérbe kiadatván, annak egy tizede moldva-oláhországi missióra, a fent maradt kilencztized rész fele a *miskolci* és *pápai* főiskoláké, a többi a szigetié legyen. Kiköti, hogy a hagyományozott jószágokat eladni nem szabad. A VIII. pontban előszámlált vagyomból történt, ugyanott 1—12. alatt felszámlált hagyományok kifizetése után fentmaradó összeg a tiszáninneri egyházkerület kezelése alá adassék és mindaddig tőkésíttessék, míg 200.000 frtot el nem ér, akkor Sárospatakon egy *polytechnikai intézet alapíttassék*. Debreczeni házat pedig fundussal, tanyai földdel s minden haszonvételeivel együtt a *debreczeni* főiskolának hagyományozza.

Tiszáninneri ref. egyházker. 1867. kgy. jkv. 95. pont. 7—15. l.

Szerk.

1865. április 20—24. A debreczeni ref. főiskolai ifjak edinburgi alapítványának ügye.

Tiszántúli ref. egyházker. 1865. április 20. kgy. jkv. 16. sz.

Dr. Barcsa J.

1865. április 20—24. A debreczeni ref. főiskolai jogakadémiának a kormány megadja az állami jogakadémiákat megillető azon kedvezményt, hogy a főkormányszék engedélyével magántanulókat vegyen fel, a tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés azonban ragaszkodik törvényes jogaihoz.

U. o. 26. sz.

Dr. Barcsa J.

1865. jan. 15—16. A tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés a debreczeni ref. főiskolai könyvtár rendezésére vonatkozó bizottmányi javaslat tárgyalását sürgeti, hogy a külföldről hazaérkezett Imre Sándor tanár a rendezést megkezdhesse.

U. o. 29. sz.

Dr. Barcsa J.

1865. jan. 15—16. Jelentés a debreczeni ref. főiskola számára Debreczenban eszközölt őszi segély gyűjtése eredményéről.

U. o. 31. sz.

Dr. Barcsa J.

1865. április 20—24. A tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés a debreczeni ref. főiskolai anyakönyvtár szakfelosztási tervét helybenhagyja.

U. o. 41. sz.

Dr. Barcsa J.

1865. április 20—24. A tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés intézkedik a debreczeni ref. főiskolai szolgatanulókról, a mértan tanításáról, könyvtár szükségleteiről, tanszerek beszerzéséről, stb.

U. o. 43. sz.

Dr. Barcsa J.

1865. április 20—24. A debreczeni ref. főiskolai tanári karának a kisujszállási, békési, mezőtúri és karczagi gimnáziumok értesítőire vonatkozó véleménye az illető intézetekkel közöltetik.

U. o. 44. sz.

Dr. Barcsa J.

1865. április 20—24. A helytartó-tanács leiratára intézkedés a más intézetből jött tanulóknak a debreczeni ref. főgimnáziumba való felvételéről.

U. o. 45. sz.

Dr. Barcsa J.

1865. április 20—24. A debreczeni ref. főiskolai polgári iskola céljaira a debreczeni takarékpénztár 500 frtot adott.

U. o. 55. sz.

Dr. Barcsa J.

1865. április 7—12. Lövey Klára Debreczenben nőnöveldét szándékozván szervezni, engedélyezése iránt a polgári hatóság út-

ján folyamodott a helytartó-tanácsához, de engedélyt nem nyert, a tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés annyival inkább kéri az engedély megadását, mert annak, mint a debreczeni ref. egyház felügyelete alatt levő intézetnek, erre szüksége sem volna.

U. o. 55. sz.

Dr. Barcsa J.

1865. május 16. A belső-somogyi ref. egyházmegye javaslata a Csurgón létesítendő egyházkerületi tanítóképző ügyében.

Prot. Egyh. és Isk. Lap. 1865. évf. 899—906., 933—937., 963—866. 1.

Marton S.

1865. aug. 9—15. Jelentés a debreczeni ref. főiskolai tanulókról a tiszántúli ref. egyházkerületi gyűléshez.

Tiszántúli ref. egyházkerület 1865. aug. kgy. jkönyv 27—28. 1.

Dr. Barcsa J.

1865. aug. 9—15. A tiszántúli ref. egyházkerületi gyűléshez az egyházkerületi küldöttség a debreczeni ref. főiskolában tartott évvégi közvizsgákról megnyugtató jelentést tesz.

U. o. 29. sz.

Dr. Barcsa J.

1865. aug. 9—15. Tüdős János debreczeni ref. gimn. tanár nyomtatásban megjelent Latin mondattanát a tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés ajánlja minden gimnáziumának használatra.

U. o. 30. sz.

Dr. Barcsa J.

1865. aug. 9—15. Jelentés a debreczeni és hódmezővásárhelyi ref. gimnáziumi érettségi vizsgálatról.

U. o. 31—32. sz.

Dr. Barcsa J.

1865. aug. 9—15. Beregszászon 1864-ben egy osztályu ref. gimnázium nyílt meg, a tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés utasítja, hogy a debreczeni ref. gimnázium tantervét kövessék.

U. o. 33. sz.

Dr. Barcsa J.

1865. aug. 9—15. A tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés elrendeli, hogy a debreczeni ref. főiskoláról minden tanév végén értesítőt kell kinyomatni, hogy hitfeleink megismerjék a főiskolát.

U. o. 34. sz.

Dr. Barcsa J.

1865. aug. 9—15. A tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés a debreczeni ref. főiskolai polgári iskola számára való adakozásra felhívja Debreczen városát, a város közönségét és az egyházmegyéket.

U. o. 40. sz.

Dr. Barcsa J.

1865. aug. 9—15. A debreczeni ref. főiskolai szeniornak külön segélyt rendel a tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés.

U. o. 50. sz.

Dr. Barcsa J.

1865. aug. 9—15. A tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés a Szalai és Halász alapítványok rendezéséről intézkedik.

U. o. 51. sz.

Dr. Barcsa J.

1865. aug. 9—15. A helytartó-tanács 1865. május 29-iki leiratával szemben, mely a katolikus tanulóknak a protestáns iskolákba való felvételét csak a kormányzék engedélyével teszi lehetővé, a tiszántúli reform. egyházkerületi gyűlés megújítja korábbi határozatait.

U. o. 59. sz.

Dr. Barcsa J.

1865. aug. 9—15. A helytartó-tanács 1868 április 8-án kelt rendeletével csak egyházi hivataloknak engedélyezvén a postai díjmentességet, a tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés kéri az engedélynek az iskolákra való kiterjesztését.

U. o. 62. sz.

Dr. Barcsa J.

1865. aug. 9—15. Nagyváradon a ref. gimnázium első osztálya megnyílt, a tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés figyelmezteti a tanárait, hogy a debreczeni tantervet kövessék.

U. o. 84. sz.

Dr. Barcsa J.

1865. aug. 9—15. A tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés a mezőtúri ref. gimnázium egyik tanárának díjlevelét megerősíti.

U. o. 92. sz.

Dr. Barcsa J.

1865. aug. 9—15. A tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés a zilahi ref. gimnázium szupplikánsait ajánlja az egyházaknak.

U. o. 110. sz.

Dr. Barcsa J.

1865. aug. 9—15. A tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés az Andaházi-Szilágyi intézet gazdasági ügykezelés és gondnoki számadásra vonatkozó szabályzatát megerősíti.

U. o. 112. sz.

Dr. Barcsa J.

1865. szept. 2. Vajna Sándor igazgató betérjeszti a felettes hatóságnak a sepsiszentgyörgyi ref. tanoda elemi és középosztályai-ban (I—IV.) az 1865—6. isk. évben követendő *tantervet*.

A Székely-Mikó koll. Tört. II. 211.

Csutak V.

1865. szept. 10. Hegedüs László esperes és a sárospataki akadémiai tanároknak a tiszáninneni ref. egyházkerülethez benyújtott emlékirata, melyben a főiskola egyetemi színvonalra leendő

emelésére nézve beterjesztik javaslatukat, melyre első lépcsőül a szabad előadást ajánlják.

Sárosp. Füz. 1865. évf. 862—871. l.

Szerk.

1865. okt. 1. A pápai főiskolában a jogi tanszék három évfolyamra rendeztetvén be, annak tanterve.

Kis E. i. m. 283—4. l.

Kis E.

1865. Dr. Arenstein József akadémiai tag, azon alkalomból, hogy a zánkai egyházban a reform. vallásra áttért, a dunántúli egyházkerület tanítóképzője alapjára 1000 frt. alapítványt tett.

Dunántúli ref. egyházker. 1865. közgy. 134. és 1874. kgy. jkv. 220. pont.

Szerk.

1866. febr. 24. A sárospataki főiskola a helvét hitvallás háromszázados évfordulója alkalmából üdvözlő iratot küld a zürichi egyház tanácsának.

Sárosp. Füz. 1866. évf. 179—181. l.

Szerk.

1866. április 17. A zürichi egyház tanácsa a sárospataki iskolának és a tiszáninneri reform. egyházkerületnek üdvözlését küldi, a helv. hitvallás 300 éves évfordulója alkalmából küldött üdvözlétére.

Sárosp. Füz. 1866. évf. 349—351. l.

Szerk.

1866. április 19—23. Hajduböszörmény város közönségének és közbirtokosságának költségén épült Hajduböszörményben gimnázium és elemi iskolák számára egy emeletes épület.

Tiszántúli ref. egyházkerület 1866. áprilisi kgy. jegyzőkönyv 18. sz.

Dr. Barcsa J.

1866. április 19—23. A debreczeni ref. főiskola egyes szakairól jelentés az 1865—6. isk. év első feléről.

Ugyanott 23. sz.

Dr. Barcsa J.

1866. április 19—23. A debreczeni ref. főiskolai polgári iskola céljaira 1865. okt. 25-ig begyűlt 2236·42 frt.

Ugyanott 31. sz.

Dr. Barcsa J.

1866. április 19—23. A debreczeni ref. főiskola gyümölcsös kertje a debreczeni kertészeti egyletnek újabb három évre használatra adatik.

Ugyanott 36. sz.

Dr. Barcsa J.

1866. április 19—23. Nagy József debreczeni kereskedő 5000 forintot adott a debreczeni ref. főiskolának és 2000 forintot a főiskolai éneklő tanulók pénztárának.

Ugyanott 37. sz.

Dr. Barcsa J.

1866. április 19—23. A tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés kimondja, hogy a hódmezővásárhelyi tanárok megválasztásához szükséges az esperesi consensus.

Ugyanott 45. sz.

Dr. Barcsa J.

1866. május 6. A debreczeni ref. egyház az országgyűléshez folyamodik az iskolai alapítványok, szegényalapok és templomok adómentessége tárgyában.

Prot. Egyh. és Isk. Lap. 1866. évf. 810—11. l.

Marton S.

1866. május 29. Az egyházkerület elnöksége jelentést terjeszt a közgyűlés elé a pesti theol. kollégiumra vonatkozólag, melyben felemlítvén a nevezett intézet válságos helyzetét, beszámol a külföldi hitrokon nemzeti egyházakhoz intézett emlékirat eredményéről.

Dunamelléki h. h. egyh. ker. 1866. májusi jkv. 20. p. 15—16. lap.

Bernáth L.

1866. jun. 1. Az egyházkerület az egyházmegyék beadott jelentései alapján véglegesen megállapítja a lelkészválasztási tervjavaslatot 20 pontban.

Ugyanott 74. pont, 28—30 lap.

Bernáth L.

1866. okt. 2—6. Jelentés a debreczeni főiskolai polgári iskola második osztályának anyagi szükségletéről és tantárgy beosztásáról.

Tiszántúli ref. egyházkerület 1866. okt. kgy. jegyzőkönyv 88. sz.

Dr. Barcsa J.

1866. okt. 2—6. Intézkedés a debreczeni ref. főiskolai polgári iskola harmadik osztályának az 1866—7. évben való életbe-
léptetéséről.

Ugyanott 89. sz.

Dr. Barcsa J.

1866. okt. 2—6. A debreczeni ref. főiskolai tanítóképezde újból szerveztetik.

Ugyanott 92. sz.

Dr. Barcsa J.

1866. okt. 2—6. A tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés a debreczeni ref. főiskolai szenior és kontraskriba hivatalát továbbra is félévesnek hagyja.

Ugyanott 98. sz.

Dr. Barcsa J.

1866. okt. 2—6. A tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés elrendeli, hogy a tiszántúli ref. egyházkerület minden gimnáziumában „a debreczeni gimnáziumnak egyházkerületileg hozott és megerősített tantervét” használják.

Ugyanott 101. sz.

Dr. Barcsa J.

1866. okt. 2—6. A nagyváradai reform. gimnáziumról szóló 1865/6. évi jelentést a debreczeni ref. gimnáziumi tanári kar átvizsgálja.

Ugyanott 102. sz.

Dr. Barcsa J.

1866. okt. 2—6. Derecske város a tulajdonát tevő 50000 frtos államkölsönből 42.058·02 forintot a derecskei ref. egyháznak adván, három tanár vezetésével a ref. gimnázium hatosztályúvá emeltetett; s a debreczeni gimn. tantervét követi.

Ugyanott 104. sz.

Dr. Barcsa J.

1866. okt. 2—6. Tóth Sámuel debreczeni ref. főiskolai hittanszaki tanár külföldről hazaérkezvén, beiktattatik.

Ugyanott 109. sz.

Dr. Barcsa J.

1866. okt. 2—6. A debreczeni ref. főiskolán negyedik hittani tanszék szervezetik. Balogh Ferencz a tanszékre megválasztatik, a hittanszaki tantárgyak újból beosztatnak.

Ugyanott 110—112. sz.

Dr. Barcsa J.

1866. okt. 2—6. Jelentés a debreczeni ref. gimnáziumi érettségi vizsgálat eredményéről.

Ugyanott 116. sz.

Dr. Barcsa J.

1866. okt. 2—6. A tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés a helytartó tanácsnak 1866 jan. 8-án kelt leiratára, melyben a tiszántúli ref. gimnáziumokra tesz megjegyzéseket, kijelenti, hogy azok nem tartoznak a kormány felügyeleti jogkörébe.

Ugyanott 117. sz.

Dr. Barcsa J.

1866. okt. 2—6. A debreczeni ref. főiskolai jogakadémia nyilvánosságának ügye.

Ugyanott 118. sz.

Dr. Barcsa J.

1866. okt. 2—6. A debreczeni takarékpénztár adománya a debreczeni ref. főiskolai polgári iskola számára.

Ugyanott 139. sz.

Dr. Barcsa J.

1866. okt. 2—6. Jelentés a debreczeni ref. főiskolai Józsa-alapítvány ügyéről.

Ugyanott 140. sz.

Dr. Barcsa J.

1866. okt. 2—6. Debreczen város a debreczeni ref. főiskola építkezési céljaira 22000 drb. téglát ad.

Ugyanott 141. sz.

Dr. Barcsa J.

1866. okt. 26. A debreczeni ref. főiskolai Halász-alapítvány felhasználási módjáról a tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés a rokonoknak felvilágosítást ad.

Ugyanott 149. sz.

Dr. Barcsa J.

1866. okt. 2—6. Szabó Pál volt mezőtúri ref. lelkész és neje Bethleni Zsuzsanna alapítványa a debreczeni zenede és a debreczeni ref. egyháztörténelmi tanszékre.

Ugyanott 175. sz.

Dr. Barcsa J.

1866. okt. 2—6. Jelentés a máramarosszigeti ref. liczeum 1865. évi számadásának megvizsgálásáról.

Ugyanott 176. sz.

Dr. Barcsa J.

1866. okt. 2—6. A békési ref. tanárok hivatali fizetésére kirótt kincstári illeték ügyében felir a tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés.

Ugyanott 187. sz.

Dr. Barcsa J.

1866. okt. 2—6. Bereczky Erzsébet, Cserepes József volt hegyközujlaki ref. lelkész özvegye 1050 frtot hagy a debreczeni ref. főiskolának.

Ugyanott 195. sz.

Dr. Barcsa J.

1866. okt. 2—6. A tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés óvást emel az előző iskolai évnek a kormány rendeletére a közvizsgálatok előtt történt bezárása ellen.

Ugyanott 197. sz.

Dr. Barcsa J.

1866. okt. 2—6. Baldácsi Antal báró a nádudvari nőtanodára 100 frtot adott.

Ugyanott 219. sz.

Dr. Barcsa J.

1866. okt. 31. „Alapszabályok, melyekben a szatmári ref. gimnázium kül- és belügyei felett intézkedő helyi testületek jog- és munkaköre a régi s újabb jegyzőkönyvek s a gimnáziumra tartozó okiratok alapján körvonalaztatik.“ Szól a tanárok, igazgató és a tanári székéről.

Bakcsy G. i. m. 33. l.

Dr. Barcsa J.

1866—1874. „A diák-felavatási vizsgálatok eredménye“ a zilahi ref. gimnáziumban.

Értesítő az 1882—83. iskolai évről. 48. l. és az 1894—95. évről, CLI. l.

Fóris M.

1866—1882. „Középtanodai osztályok statisztikája“ a zilahi ev. ref. főgimnáziumban.

Értesítő az 1882—83. isk. évről. 45. l. és az 1894—95. évről. CXLVIII. l.
Fóris M.

1866—1882. „Jótétemények kimutatása“ a zilahi ref. gimnáziumban.

Értesítő az 1882—83-ik iskolai évről. 50 l. és az 1894—95. DLIII. l.
Fóris M.

1866—1882. Lapok az „Arany-könyv“-ből. Kimutatás a zilahi ref. gimn. részére tett különféle adományokról 1866/7—1881/2-ig. „Összeállítva az évi zártudósítások alapján.“

Értesítő az 1882—83. isk. évről. 62—72. l. és az 1894—95-ik évről. CLXII—CLXIX. l.
Fóris M.

1867. ápril. 25—28. Bereczki Erzsébet 1100 frtos a debreczeni ref. főiskolának szánt hagyományáról a tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés intézkedik.

Tiszántúli ref. egyházkerület 1867 ápril. 15-iki kgy. jkv. 46. sz.

Dr. Barcsi J.

1867. ápr. 26—28. A debreczeni ref. tanítóképezdei segéd-tanárok pótdíjazása.

Ugyanott 41. sz.

Dr. Barcsa J.

1867. ápr. 25—28. A debreczeni ref. főiskolai átalakítási ajánlatok ügyében a bizottmány összehívandó.

Ugyanott 13. sz.

Dr. Barcsa J.

1887. ápr. 25—28. A hajduvárosok nyilatkozata a debreczeni ref. tanítóképző-intézeti tanszékre tett alapítvány ügyében.

Ugyanott 14. sz.

Dr. Barcsa J.

1867. ápr. 25—28. A debreczeni ref. főiskolai tanterv átvizsgálása a kormányzat átalakítása miatt halasztandó addig, míg a viszonyok megszilárdulnak, az egyházkerületi elnökség alkalmas időpontban intézkedik.

Ugyanott 15. sz.

Dr. Barcsa J.

1867. ápril. 25—28. Tóth Sámuel és Balogh Ferencz debreczeni ref. főiskolai tanárok beiktatása, Csányi Dániel halála, Ladányi Gedeon betegség miatti helyettesítése.

Ugyanott 29. sz.

Dr. Barcsa J.

1867. április 25—28. A tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés a debreczeni ref. főiskolai tanulók osztályozására vonatkozó tanárkari javaslatot az egyházkerületi tanügyi bizottmányhoz utasítja.

Ugyanott 31. sz.

Dr. Barcsa J.

1867. április 25—28. Debreczen város a debreczeni ref. főiskolai polgári iskola fenntartásához évi 1980 forinttal való hozzájárulását megígéri, bizonyos jogok gyakorlása fejében, a tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés azonban kéri a várost, hogy elégedjék meg azon befolyással, melyet a ref. egyháztanács utján gyakorol.

Ugyanott 26. sz.

Dr. Barcsa J.

1867. április 25—28. A helytartótanács hiányosnak találja a debreczeni ref. főiskoláról felterjesztett jelentéseket, a tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés azonban csak ismétli erre vonatkozó régebbi határozatait.

Ugyanott 34. sz.

Dr. Barcsa J.

1867. április 25—28. A debreczeni ref. főiskola számára eszközölt debreczeni őszi segélygyűjtés eredménye.

Ugyanott 36. sz.

Dr. Barcsa J.

1867. április 25—28. Ferenczy Elek ügyvéd és neje Márjássy Mária 600 frtos alapítványa szegény tanulók segítésére.

Ugyanott 38. sz.

Dr. Barcsa J.

1867. április 25—28. A debreczeni takarékpénztár adománya a debreczeni ref. főiskolai szolgatanulók számára.

Ugyanott 39. sz.

Dr. Barcsa J.

1867. június 22. A kecskeméti egyházmegye 40. sz. a. ajánlólag terjeszti az egyházkerület elé a kiskunhalasi egyház következő kérelmeit: 1. engedtessek meg iskolája részére Felső- és Alsó-Baranyában az évenkénti segélygyűjtés, 2. adassék iskolája részére képviselőküldési jog és segélyeztessek az az egyházker. pénztárából éppen úgy, mint a többi intézetek.

Dunamelléki h. h. egyházker. 1867. évi juniusi jkv. 66. p. 20. l.

Bernáth L.

1867. augusztus 11—14. A hajduszoboszlói ref. egyház kéri a tiszántúli ref. egyházkerulettől, hogy a debreczeni ref. tanítóképző-intézet részére tett alapítványösszeg befizetése alól mentesék fel.

Tiszántúli ref. egyházker. 1867. évi jkv. 147. sz.

Dr. Barcsa J.

1867. augusztus 11—14. A közoktatásügyi miniszter kijelenti, hogy a debreczeni ref. jogakadémiával szemben a magánvizsgálatok engedélyezésének jogát nem kívánja gyakorolni, de a jogi magánvizsgálati szabályzat felterjesztendő. A tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés kijelenti, hogy autonómiájához ragaszkodik.

Ugyanott 129. sz.

Dr. Barcsa J.

1867. augusztus 11—14. A ref. egyetemes tanügyi bizottmány tagjait a tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés az egyházmegyék szavazataival újból megválasztja.

Ugyanott 133. sz.

Dr. Barcsa J.

1867. augusztus 11—14. A debreczeni ref. főiskola számára a Zipser-féle ásványgyűjtemény megveendő, ha pénz van rá.

Ugyanott 139. sz.

Dr. Barcsa J.

1867. augusztus. Eötvös Lajos pápai tanuló levele Révész Imréhez.

Dunánt. Prot. Lap. 1899. évf. 139. l.

Borsos I.

1867. október 25. Lelkészképesítő vizsgálatra vonatkozó rendszabályok.

Dunántúli ref. egyházker. 1867. évi kgv. jkv. 158. p.

Szerk.

1867. december 1—3. A közoktatásügyi miniszter a növeldeket és tápintézeteket a jövedéki kihágásokból befolyó büntetés-pénzekből segélyezni kívánván, az iskolák névsora felterjesztendő a tiszántúli ref. egyházkerületből, kiemelve a debreczeni ref. főiskolát.

Tiszántúli ref. egyházker. 1867. évi jkv. 161. sz.

Dr. Barcsa J.

1867. december 1—3. A debreczeni ref. egyháztanács kérdésére a tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés kimondja, hogy a Pallay-alapítvány kamatait csak nemes szülék gyermekei kaphatják.

Ugyanott 169. sz.

Dr. Barcsa J.

1867. december 1—3. Debreczen város a debreczeni ref. főiskolai polgári iskola fenntartására 1980 frt évi segélyt jogok kikötése nélkül megad.

Ugyanott 170. sz.

Dr. Barcsa J.

1867. december 1—3. A tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés a debreczeni ref. főiskola anyakönyvtárának kezelési szabályzatát megállapítja.

Ugyanott 177. sz.

Dr. Barcsa J.

1867. deczember 1—3. A tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés a debreczeni ref. főiskolai könyvtár többszörös példányainak eladásáról vagy elcsereléséről intézkedik.

Ugyanott 178. sz.

Dr. Barcsa J.

1867. A zilahi ev. ref. gimnázium előljáróságának névsora. Értesítő az 1882—83-ik iskolai évről, 6. l. és az 1894—95. isk. évről CXIX. l.

Fóris M.

1867—1883-ig a zilahi ref. egyház részéről a zilahi ref. gimnázium előljáróságába küldött inspektorok névsora.

Értesítő az 1882—83. isk. évről. 16. l.

Fóris M.

1867—1883. Kimutatása a zilahi ev. ref. gimnáziumi tanárok mellékfoglalkozásának.

A zilahi ev. ref. koll. Értesítője. 1882/3. 25. l.

Fóris M.

1867—1883. Táblázatos kimutatás a zilahi ref. gimnáziumban ez idő alatt működő változó tanítókról.

Értesítő az 1882—83-ik iskolai évről. 26—27., 28. l. és az 1894—95-ik isk. évről. CXXXIII—CXXXIV. l.

Fóris M.

1867—1883. Táblázatos kimutatás a zilahi ev. ref. gimn. előljáróságának gyűléseiről.

Értesítő az 1882—83-ik iskolai évről. 17 l. és az 1894—95-ik iskolai évről. CXXVI—CXXVII. l.

Fóris M.

1867—1883. A zilahi ref. gimnáziumnál pénztárosi, ügyvédői, orvosi, gazdai tisztséget viseltek névsora.

A zilahi ref. koll. Értesítője 1882/3. 29.

Fóris M.

1867. 85. szám alatt a zilahi ref. gimn. előljárósága elhatározta a testgyakorlás taníttását

Értesítő az 1882—83-ik iskolai évről. 31. l.

Fóris M.

1867—1882. Kimutatás az érettségi vizsgálatokról a zilahi ref. gimnáziumban.

Értesítő az 1882—83-ik iskolai évről. 49. l. és az 1894—95-ik isk. évről. CLI. ll.

Fóris M.

1868. április 19—24. Igazgatói jelentés a debreczeni ref. főiskoláról, a tanulók korcsmalátogatásának meggátlására a rendőrség segítségével igénybe veendő.

Tiszántúli ref. egyházker. 1868. április 19. kgy. jkv. 33. sz.

Dr. Barcsa J.

1868. április 19—24. A tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés a közoktatásügyi miniszter és Máramaros megye alispánjának felhívására küldöttséget küld ki az annak eldöntésére kiküldött bizottságba, hogy a Suliguli-alapból milyen tanintézet állíttassék fel Máramaros megyében.

Ugyanott 33. sz.

Dr. Barcsa J.

1868. április 19—24. A debreczeni ref. főiskola ó-épületeinek megújítására a tiszántúli ref. egyházkerület az egyházakat olyan arányú önkéntes pénzadomány elvállalására szólítja fel, mely anynyira menjen, mintha 10 évig minden egyháztag 2—2 koronát fizetne. Az építési tervekre új pályajutalom tűzendő ki.

Ugyanott 35. sz.

Dr. Barcsa J.

1868. április 19—24. A debreczeni ref. főiskolai joghallgatók kérik az egyháztörténelem hallgatása alól való felmentésüket, az ügy az iskolarendszer küszöbön levő átalakításának idejére halasztatik.

Ugyanott 45. sz.

Dr. Barcsa J.

1868. április 19—24. A debreczeni ref. főiskolai polgári iskola számára Csanak József debreczeni kereskedő 100 aranyat ösztöndíjalapul, Pekár Imre az alaptökére 100 frtot, Szepesy Gusztáv 50, Gáty Gábor 210 frtot adott.

Ugyanott 52. sz.

Dr. Barcsa J.

1868. április 19—24. A debreczeni ref. főiskolai Andaházi Szilágyi Mihály féle hagyományból a pesti ref. főiskolának hagyott 1000 frt Török Pál püspökhöz elküldetett.

Ugyanott 53. sz.

Dr. Barcsa J.

1868. április 19—24. A debreczeni ref. főiskolában egy új szolgai állomás állíttatik fel; a szolgaszemélyzet teendői.

Ugyanott 56. sz.

Dr. Barcsa J.

1868. ápr. 19—24. Péczely József debreczeni ref. főiskolai volt tanár sirjára a gazdasági választmány terve szerint emlékoszlop állítandó.

Ugyanott 59. sz.

Dr. Barcsa J.

1868. ápr. 19—24. A hódmezővásárhelyi ref. egyháztanács kéri a tanulók részére szegénységi bizonyítvány kiállításának terhe alól magát felmentetni, a tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés, mivel már másutt is a polgári hatóság eszközli, e tárgyban felír a kormányhoz.

Ugyanott 76—77. sz.

Dr. Barcsa J.

1868. ápr. 19—24. A máramarosszigeti liczeum pártfogósága a simai pusztabeli birtok bérbeadását az alapító-levelél értelmében jelentse be az egyházkerületnek.

Ugyanott 94. sz.

Dr. Barcsa J.

1868. május 21. Balogh Péter tiszántúli ref. püspöknek, a debreczeni főiskola régi épülete helyett újnak emelése ügyében adakozásra felhívó szózata.

Révész: Figyelme. 1870. évf. 290—295. 1.

Szerk.

1868. jun. 6., 36. és 78. sz. A dunamelléki egyházkerület szabályzata a jogakadémiai magántanulás és vizsgatétel engedélyezése s magántanulóknak a jogi pálya lehető időrövidítésére nézve.

Értesítvény a kecskeméti ref. főiskoláról, 1868—9. év 5—6. 1.

Marton S.

1868. jun. A kápláni rendszabályzat tárgyában kiküldött bizottság betérjeszti munkálatát, melyet az egyházkerület, tekintettel a körülmények sürgető voltára, kevés módosítással elfogad, de csak ideiglenesen. Czime ezért is: „Ideiglenes kápláni rendszabály“. A munkálat 15 §-ban állapítja meg a segédlelkészre való jogosultságot, a káplánok jogait és kötelességeit, fizetését stb. Egy ponttal alább adja a kápláni szolgálatra kibocsátó levél mintáját is.

Dunamelléki h. h. egyházker. 1868. évi júniusi jkv. 28—29. pont 10—11. 1.

Bernáth.

1868. jun. 10. A dunamelléki helv. hitv. egyházkerület nyilatkozománya az 1848:XX. t.-cz. 3. és 4. §-ainak alkalmazása tárgyában. Az iskolaügyet tárgyzó szakaszban kimondja az egyházkerület, hogy egyházunk iskolái feletti autonóm rendelkezési jogának, amint az, az 1790—91. XXVI. t.-cz. 5. §-ában biztosítva van, teljes megóvása tekintetéből iskoláinkra semmi egyenes, közvetlen állami javadalmaztatást nem kíván s ennyiben az 1848:XX. t.-cz. 3. §-a végrehajtásának szorgalmazásától eláll. Ellenben kéri törvényben kimondatni az egyházak iskolai alapltványainak, vagyonának és jóvedelmének teljes adómentességét és kifejezi óhaját olyan országos iskolaügyi törvény hozatalára nézve, mely egyrésztől egyházunk iskolakormányzati jogait és önhatóságát épségében, sértetlenségében meghagyja s a tanítás és tanulás szabadságát nem korlátozza; másrésztől az oktatásügy körüli visszaéléseknek s rendetlenségeknek lehetőleg elejét veszi.

Prot. Egyh. és Isk. Lap. 1868. évf. 909—923. 1. és a dunamelléki ehker. 1868. jk. melléklet 1—8. 1.

Marton S.

1868. jun. 16. A dunántúli ref. egyházkerület székesfehérvári közgyűléséből a birói államvizsga tehetésére vonatkozólag feliratában

azt kéri a minisztertől, hogy az már a folyó évtől kezdve jogakadémiánk székhelyén Pápán letehető legyen.

Dunántúli ref. egyházker. 1858. kgy. jkv. 33. pont.

Szerk.

1868. jun. 25. A marosvásárhelyi kollégiumi előljáróság határozata az Akadémia azon átirata fölött, hogy a Bolyai János és Farkas kéziratai kölcsönöztesse ki. Elhatározza, hogy az illető iratok rendezésével Mentovich F. és Székely József megbizatnak és annak megtörténte után szívesen eleget tesznek a kérésnek.

Koncz J. i. m. 290. l.

Dr. Dékáni K.

1868. szept. 7. A vallás- és közoktatásügyi miniszter a jogi magántanulás és magánvizsgatétel engedélyezésének önhatósági kezelését a dunamelléki ref. egyházkerület felterjesztésére az egyházkerület megkörébe visszabocsátja.

Értesítvény a kecskeméti reform. főiskoláról. 1868—9. év. 4. l.

Marton S.

1868. okt. 1. Az Andaházi Szilágyi intézet gondnokává Gönyei Károly választatik, pénz kezelése 3 képviselőre bízatik, az intézet gondnokának az egyházkerületi kormányhoz való viszonya.

Tiszántúli ref. egyházkerület 1868 okt. 1-i jkv. 193. és 194. sz.

Dr. Barcsa J.

1868. okt. 1. A közoktatásügyi miniszter a munkácsi négyosztályu ref. gimnázium bizonyítványait államérvényeseknek ismeri el.

Ugyanott 138. sz.

Dr. Barcsa J.

1868. okt. 1. A debreczeni főiskolai lelkeszi vizsgálatokra vonatkozó intézkedések, szabályok.

Ugyanott 140—145. sz.

Dr. Barcsa J.

1868. okt. 1. Benkő Pál volt pettyéni földbirtokos a szathmári és máramarosszigeti gimnáziumnak 100—100 frtot adományozott.

Ugyanott 166. sz.

Dr. Barcsa J.

1868. okt. 1. Debreczen város 1857. évi iskolai alapítványa fejében a tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés kimondja, hogy a debreczeni ref. főiskolai elemi iskolában ingyenes lesz a tanítás.

Ugyanott 176. sz.

Dr. Barcsa J.

1868. okt. 1. A debreczeni ref. főiskolai elemi iskolai tanítók díja 4—400 forintban állapítatik meg.

Ugyanott 177. sz.

Dr. Barcsa J.

1868. 1. A debreczeni ref. főiskolai senior fizetése, mivel a főiskolai elemi iskolai tandíj kezeléséért járó jutalomtól elesett, 50 frttal emeltetik.

Ugyanott 178. sz.

Dr. Barcsa J.

1868. okt. 1. A debreczeni ref. főiskolai polgári iskolai taneszközök beszerzésére a debreczeni gőzmalmi társulat adományt küld.

Ugyanott 185. sz.

Dr. Barcsa J.

1868. okt. 1. A debreczeni ref. tanítóképezdében adott órákért Balogh Ferencz, Tóth Mihály, Tóth Sámuel, Veres László díjat kapnak, nem volna-e helyesebb rendes tanszékeket állítani?

Ugyanott 188. sz.

Dr. Barcsa J.

1868. okt. 1. Debreczen város a debreczeni ref. főiskola udvarán egy furott kutat készíttetett.

Ugyanott 190. sz.

Dr. Barcsa J.

1868. okt. 1. A debreczeni ref. főiskolai Apaffy-féle alapítvány története alapján az országgyűléshez petíció szerkesztendő.

Ugyanott 210. sz.

Dr. Barcsa J.

1868. A tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés kijelenti, hogy a Suliguli pénzalapra nézve javasolni fogja a közoktatási miniszternek, hogy abból Máramarosmegyében egy „felekezeti és népiségi érdekektől független reáliskola“ állíttassék fel.

Ugyanott 211. sz.

Dr. Barcsa J.

1868. decz. 11. Balassa Antal kápolnásnyéki földbirtokos, bodméri ingatlan birtokát végrendeletileg a pápai ref. kollégiumnak hagyományozza.

Dunánt. ref. egyházk. 1870. kgy. jkv. 35. pont.

Szerk.

1868 decz. 11. Balassa Antal földbirtokos kisnyéki fekvő-birtokának és budai házának örökösévé a pesti h. h. ev. ref. gimnáziumot teszi, de egyuttal több adomány és alapítvány kifizetésére kötelezi. A örökcalapítvány jövedelmének fele szorosan iskolai célokra fordítandó, másik fele a pesti gimnáziumban vagy egyébütt tanuló nyéki Balassa családból származó ifjak és egy Szöllősy Pál családjából származó ifju között osztandó ki egyenlő arányban. Tanuló nemlétében a jövedelem a tőkéhez csatolandó.

Értesítő a budapesti ref. főgimnáziumról az 1902/3. tanévben. 18—19. l.

Bernáth L.

1868. Mennyei János tanár feljegyzései a gyönki gimn.-ról. Kálmán D.: A gyönki ref. gimn. tört. 56—68. l.

Szerk.

1869. április 14—19. A nagyváradai gimnáziumról szóló jelentés a debreczeni ref. főiskolai tanári karnak kiadatik véleményezés végett.

Tiszántúli ref. egyházkerületi 1896. évi jegyzőkönyv 31. és 121. sz. p.
Dr. Barcsa J.

1869. április 14—19. A zilahi ref. gimnázium szupplikánsai a tiszántúli ref. egyházkerületben járhatnak.

Ugyanott 32. sz. *Dr. Barcsa J.*

1869. április 14—19. A Suliguli pénzalapból Máramaros-megyében felállítandó intézetre nézve a tiszántúli ref. püspök felterjesztést intézett a közoktatásügyi miniszterhez.

Ugyanott 34. sz. *Dr. Barcsa J.*

1869. április 14—19. A debreczeni ref. jogakadémián az államvizsgálatra készülő joghallgatóknak a perrendtartás rögtön tanítandó.

Ugyanott 55. sz. *Dr. Barcsa J.*

1869. április 14—19. Veres Lászlónak, mint a debreczeni ref. tanítóképezde igazgatójának, akadémiai tanári fizetés rendeltetik, 100 frt igazgatói díjat kap, az elemi iskolai felügyeletért járó díja megszűnik, a polgári iskolák felett való felügyeletért 50 frt díjat nyer.

Ugyanott 74., 75., 79. és 83. sz. *Dr. Barcsa J.*

1869. április 14—19. A debreczeni ref. tanítóképezde újból rendeztetik, egy új tanár választása elrendeltetik.

Ugyanott 73. és 81. sz. *Dr. Barcsa J.*

1869. április 14—19. A debreczeni ref. tanítóképezdei mellék-tanárok az új tantárgybeosztás szerinti órákat az eddigi díj mellett tanítsák, a tantárgyak újból beosztatnak, Veres László tanár az intézet igazgatójává tételik.

Ugyanott 77., 79. és 80. sz. *Dr. Barcsa J.*

1869. április 14—19. A debreczeni ref. gimnáziumi tanári karnak a derecskei ref. gimnáziumra tett észrevételei megküldendők a derecskei tanároknak.

Ugyanott 87. sz. *Dr. Barcsa J.*

1869. április 14—19. A debreczeni ref. főiskolai tanári karnak a mezőtúri ref. gimnáziumra vonatkozó észrevételei a mezőtúri tanárokkal közlendők.

Ugyanott 85. sz. *Dr. Barcsa J.*

1869. április 14—19. Az Andaházy-Szilágyi intézet gondnokának hatásköre részletesen megállapíttatik.

Ugyanott 93. sz.

Dr. Barcsa J.

1869. április 14—19. Németh István tábornok alapítványából 7350 frt az egyházkerületek számára megítéltetett.

Ugyanott 101. sz.

Dr. Barcsa J.

1869. április 14—19. Karczag város közbirtokossága a ref. iskolák számára az ingyen iskoláztatás alapjául 700 hold földet adott.

Ugyanott 134. sz.

Dr. Barcsa J.

1869. ápr. 14—19. A mezőtúri ref. gimnázium pénzügyének tisztázása helyben hagyatik, az alapítványi oklevelek betérjesztendők az egyházkerülethez.

Ugyanott 137. sz.

Dr. Barcsa J.

1869. május 1. A kecskeméti ref. főgimnázium tanári karának véleménye a közoktatási miniszterium által tervezett gimnáziumi és liceumi tanszervezet felett.

Prot. Egyh. és Isk. Lap 1868. évf. 655—657. l.

Marton S.

1869. május 17. Póttrendszabályok a dunántúli helv. hitv. evang. egyházkerület pápai jogakadémiájában fennálló jogi magánvizsgai rendszabályokhoz.

Pápai ért. 1869—70. tanév 37. l.

Szerk.

1869. július 10. Báró Eötvös József közoktatásügyi miniszter közli azon feltételeket, melyek mellett a csurgói hat osztályú gimnáziumot állami kezelésbe hajlandó átvenni.

Dunánt. ref. egyházker. közgy. jkv. 1869. 90. p.

Szerk.

1869. augusztus 15—19. A debreczeni ref. főiskolai lelkész-képességi vizsgálat újjászervezéséről küldöttség adjon véleményt.

Tiszántúli ref. egyházkerületi kgy. 1869. évi jegyzőkönyvének 200. sz.

Dr. Barcsa J.

1869. augusztus 15—19. A debreczeni ref. tanítóképző-intézeti új tanszék fizetése megállapíttatik, Nyiri Péter vetési ref. lelkész az állásra megválasztatik, ismereteinek gyarapítására külföldi tanulmányutra küldik.

Ugyanott 214—216., 217—218., 220—221. sz.

Dr. Barcsa J.

1869. augusztus 15—19. A hajdu városok, melyek a debreczeni ref. tanítóképző-intézetben egy tanszéket alapítottak,

azt a jogok nyerik, hogy ezen tanszék betöltésekor az eddigi 16 tanárválasztó mellé még 8 tanárválasztót küldenek.

Ugyanott 215. sz.

Dr. Barcsa J.

1869. augusztus 15—19. Veres László debreczeni ref. tanító-képző-intézeti igazgató a debreczeni ref. főiskolai polgári iskola felügyeletéről lemondván, a felügyelettel a főiskolai igazgató bízatik meg 50 frt díj mellett.

Ugyanott 226. sz.

Dr. Barcsa J.

1869. augusztus 15—19. A wittenbergi magyar tanulók anyakönyve, mely a Fáy-családtól megszerezettetett, bemutatatik, a főisk. anyakönyvtárba helyezendő.

Ugyanott 235. sz.

Dr. Barcsa J.

1869. augusztus 15—19. Az Apaffy-féle alapítvány visszaszerzése ügyében készítendő kérvényről jelentés.

Ugyanott 236. sz.

Dr. Barcsa J.

1869. augusztus 15—19. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés kijelenti, hogy az egyetemes tanügyi bizottság ne szüntesse meg működését, hanem még erélyesebben folytassa, az erdélyi testvérek is szólíttassanak fel belépésre, az alapszabályok újból átvizsgálandók.

Ugyanott 239. sz.

Dr. Barcsa J.

1869. augusztus 15—19. A rajztanári képesítésről szóló szabályzatot a közoktatásügyi miniszter megküldi, a tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés kijelenti, hogy rá nem tartozik.

Ugyanott 241. sz.

Dr. Barcsa J.

1869. augusztus 15—19. A közoktatásügyi miniszter a tiszántúli ref. püspök által felterjesztett három ifjút kiküldte tanárjelöltekül külföldre.

Ugyanott 242. sz.

Dr. Barcsa J.

1869. szept. 11. A máramarosszigeti h. h. liceum pártfogóságának határozata a szigeti liceumban felállított jogi tanszék ügyét sajtó útján helytelen világitásban feltüntető közlemény szerzőségével vádolt Marikovszky Gábor gimn. tanár ellenében.

Prot. Egyh. és Isk. Lap. 1869. 1318—1324. 1.

Marton S.

1869. szeptember 26. A tiszáninneni ref. egyházkerületnek a tanítóképző-intézet átadására vonatkozó határozata, mely szerint az

épületet 50000 frtért átadja, évenként 3000 frt ösztöndíjt ad a képezdei tanulóknak, de ezt bármikor megszüntetheti.

Tiszáninneri egyhker. 1869. kgy. jkv. 15. p.

Szerk.

1869. október 5. Székfoglaló beszéd, melyet a dunántúli helv. hitv. egyházker. pápai főtanodájába bölcsészettanárul történt beigtatása alkalmával a főiskola nagytermében tartott Antal Gábor főtanodai tanár. Értekezésének czime: A különböző bölcsészeti elvek és az azokon alapuló bölcsészeti rendszerek egymáshoz viszonyáról.

Pápai Értesítő 1869/70. tanév 3. l.

Borsos I.

1869. Tanterv a debreczeni főiskola számára.

A tiszántúli ref. egyhker. tanügyi bizottmány munkálatai. (Önálló füzet.)

Szerk.

1869. A debreczeni ref. kollégium ó-épületének képe az 1869. évben a lebontás előtt.

A debreczeni ref. gimn. 1894/5. évi ért. 370. l.

Dr. Barcsa J.

1869. A csurgói helv. hitv. evang. középtanoda tanári karának véleménye a vallás- és közoktatási m. kir. miniszterium által kiadott gimnáziumi és liceumi tanszervezeti javaslatok felett.

Prot. Egyh. és Isk. Lap. 1869. 1010—1012. l.

Marton S.

1869. ? A tiszáninneri helv. hitv. egyházkerület sárospataki nevelő- és tápintézetének szabályzata.

Prot. Egyh. és Isk. Lap 1869. 111—116. l.

Marton S.

1869. Jog- és államtudományokat tárgyazó magánvizsga rendszabályai a dunántúli helv. hitv. evang. egyházkerület pápai jogakadémiájában.

Pápai Értesítő 1868/9. tanév 57. l.

Borsos I.

1870. jan. 11. A sepsiszentgyörgyi ref. tanoda előljárósága megállapítja a belső rendtartásra vonatkozó szabályokat.

A Székely-Mikó-koll. Tört. VI. 76. l.

Csutak V.

1870. febr. 15. Páti Mihály lelkész mintegy harmincz holdnyi szántóföld és rét ingatlanának pénzzé teendő felerészét a pápai főiskolának hagyja oly kikötéssel, hogy a tőke Páti-alapítvány név alatt kezeltesék, kamatja pedig az őrségi egyházmegye által ajánlandó két őrségi tanulóknak adassék ki.

Dunántúli ref. egyházker. 1874. kgy. jkv. 66. p.

Szerk.

1870. márczius 31. Gróf Mikó Imre köszöni a tanodai előjáróságnak, hogy az iskola ügyeiről értesítette s az iskolaépület terveit mellékelten megküldi.

A Székely-Mikó-koll. Tört. II. 57. l.

Csutak V.

1870. április 2—5. A debreczeni ref. főiskolai építkezésre kölcsön veendő fel, sorsjáték-rendezés, buzdítás az ajánlatok befizetésére, az építkezésre vállalkozók közül Gál József és Szombati István ajánlatai fogadtatnak el.

Tiszántúli ref. egyházker. 1870. évi jkv. 10. sz.

Dr. Barcsa J.

1870. április 2—5. A debreczeni ref. főiskolai építkezésnél az alapkőletétel ünnepélyének sorrendje megállapítatik.

Ugyanott 12. sz.

Dr. Barcsa J.

1870. ápr. 2—5. A közoktatásügyi miniszter Zrinyi Miklós költő és hadvezér gipsz-szobrát a debreczeni főiskolai könyvtár számára megküldte.

Ugyanott 24. sz.

Dr. Barcsa J.

1870. ápr. 2—5. A közoktatásügyi miniszter az államszámvitelteni tanszéket még a jelen évben nem állíthatja fel.

Ugyanott 27. sz.

Dr. Barcsa J.

1870. ápr. 2—5. A debreczeni ref. főiskolai tanterv elkészült, kinyomatott és szétküldetett.

Ugyanott 30. sz.

Dr. Barcsa J.

1870. ápr. 2—5. A debreczeni ref. tanítóképezde belservedete ideiglenesen megállapítatik, a gazdasági tudományok tanítását a debreczeni gazdasági tanintézet tanárai elvállalják.

Ugyanott 41—42. sz.

Dr. Barcsa J.

1870. ápr. 2—5. A máramarosszigeti liczeumban a jogakadémiai tanfolyam újból megnyílt, a püspök erre vonatkozó intézkedései helybenhagyatnak, tantervét a debreczeni ref. akadémiai tanári kar vizsgálja át.

Ugyanott 57—58. sz.

Dr. Barcsa J.

1870. ápr. 2—5. A hódmezővásárhelyi ref. egyház a debreczeni ref. tanítóképezde számára 1000 frt. alapítványt tesz.

Ugyanott 59. sz.

Dr. Barcsa J.

1870. ápr. 2—5. A kisujszállási ref. gimnáziumi tanári díjlevél megerősítettik.

Ugyanott 76. sz.

Dr. Barcsa J.

1870. ápr. 16. A máramarosszigeti h. h. liceum pártfogósági gyűlésének nyilatkozata a Marikovszky Gábor-féle ügyben, melyben a tényállás megvilágítása mellett igazolja Marikovszky elmozdításában követett eljárását.

Prot. Egyh. és Isk. Lap. 1870. évf. 833—838. 1. *Marton S.*

1870. ápr. 17. Fogarassy János királyi legfőbb törvényszéki bíró 1000 frt alapítványt tesz a sárospataki főiskolában a Szabó-Hatvany-Fogarassy családokból tanuló ifjak segélyezésére, ha ilyenek nem volnának, a kamatok a főiskolai könyvtárt illetik.

Tiszáninneri ref. egyházker. 1870. kgy. jkv. 100. pont. *Szerk.*

1870. máj. 4—6. A debreczeni ref. főiskola új épülete alapkövetételének ünnepélye, s az alapköbe zárt emlékirat szövege.

Tiszántúli ref. egyházker. 1870. évi jk. 17—23. sz. hat. és 17. lapon az emlékirat. *Dr. Barcsa J.*

1870. május 4—6. Kovács Lajos a debreczeni ref. tanítóképezde tanárává választatik, külföldi tannmányútra megy.

Ugyanott 111—115. sz. *Dr. Barcsa J.*

1870. május 4—6. A máramarosszigeti liceum jogi tanfolyamára vonatkozó főiskolai tanárkari vélemény a máramarosszigeti liceum igazgatóságának kiadatott.

Ugyanott 138. sz. *Dr. Barcsa J.*

1870. május 2—6. A debreczeni ref. tanítóképző-intézetből négy tanuló sorkatonává sorozása ügyében a kormányhoz felterjesztés intézendő.

Ugyanott 137. sz. *Dr. Barcsa J.*

1870. május 4—6. A debreczeni ref. főiskolában a templomi és temetési szolgáltatokat elsősorban a tanítóképezdei tanulók teljesíték.

Ugyanott 136. sz. *Dr. Barcsa J.*

1870. május 4—6. A debreczeni ref. főiskola új épületénél fa stukatúra helyett vassinekre fektetett boltozat alkalmazandó, ez ügyben az országos építészeti igazgatóságtól vélemény kérendő.

Ugyanott 139. sz. *Dr. Barcsa J.*

1870. május 4—6. A debreczeni ref. főiskolai jogász-segélyező egyesület alapszabályai megerősítetnek.

Ugyanott 140. sz. *Dr. Barcsa J.*

1870. május 4—6. A debreczeni ref. főiskolai tűzoltó-egyesület kölcsön-pénztárának alapszabályai megerősítetnek.

Ugyanott 141. sz. *Dr. Barcsa J.*

1870. május 4—6. Nagy Lajos vajdai birtokos a debreczeni ref. főiskolai énekkar számára 1050 frtot hagyott.

Ugyanott 142. sz.

Dr. Barcsa J.

1870. május 4—6. A mezőtúri, kisujszállási, nagyszalontai, szoboszlói, böszörményi, nánási, derecskei és karczagi gimnáziumok 1868/69. évi értesítvényeire vonatkozólag a tanári kar észrevételei az illető gimnáziumok igazgatóságának megküldetnek.

Ugyanott 143. sz.

Dr. Barcsa J.

1870. május 4—6. Bereczki Márton volt leánytanító a debreczeni ref. főiskolai tápintézet, éneklő kar és szolgák pénztára számára 800 frtot hagy.

Ugyanott 152. sz.

Dr. Barcsa J.

1870. május 4—6. A Bernáth-féle tiszadadai birtok a debreczeni ref. főiskola számára megvétellett.

Ugyanott 158. sz.

Dr. Barcsa J.

1870. május 4—6. A debreczeni ref. főiskolai Szalay-alapítványra nézve létrejött barátságos egyezség helybenhagyatott.

Ugyanott 161. sz.

Dr. Barcsa J.

1870. május 6—8. A máramarosszigeti liczeumban újra felállított három éves jogi tanfolyam királyi megerősítést nyert.

Ugyanott 206. sz.

Dr. Barcsa J.

1870. jun. 15. A mult évi közgyűlés 59. sz. határozata értelmében kiküldött bizottság érintkezésbe lépve a nagykőrösi egyház és városi tanáccsal, jelenti, hogy az egyháztanács a kerület határozatával egyezőleg szükségesnek tartja a tanítóképezde felekezeti jellegének megtartását, s annak törvényszerű szervezését, e célból fentartja az eddigi évi 2275 frt segélyt, gondoskodik a gazdaszat tanításához kellő két hold földről, a gimnásztika felállításáról és a rajztanításról. A város közönsége a képezde fentartására pedig évi 500 frtot adományozott.

Dunamelléki ref. egyházker. 1870 juniusi közgyűlési jegyzőkönyv. 64. p. 44—45. l.

Bernáth L.

1870. jun. 15. Az 1868. évi juniusi kgy. jkv. 75. sz. a. a kecskeméti és a nagykőrösi theologiai előkészítő osztálynak Pestre központosítása tárgyában kiküldött hármas főiskolai bizottság 1868. évi kgy. jkv. 83. sz. a. szükségesnek tartja a nevezett előkészítő osztálynak egy helyre központosítását, azonban úgy a nagykőrösi, mint a kecskeméti egyháztanács nem lévén hajlandók lemondani azon jogról, mely részükre e tekintetben az 1862. kgy. jkv. 15. sz. végzésében biztosított, annak élvezetében továbbra

is meghagyatnak. De mivel az előkészítő osztály hiányát a pesti theologia is érzi, elhatározzák annak a jövő tanévre való megnyitását.

Ugyanott 66. p. 45—46. l.

Bernáth L.

1870. szeptember 26. A pápai ref. főgimnázium fegyelmi és rendtartási törvényei.

Dunántúli ref. egyházker. 1880. kgy. jkv. 287. p.

Szerk.

1870. október 3. A miskolczi ref. liczeum előljáróságának adakozásra felhívó szózata a miskolczi ref. liczeumban felállítandó tápintézetre.

Prot. Egyh. és Isk. Lap 1870. évf. 1464. l.

Marton S.

1870. október 6—8. A debreczeni ref. gimnáziumi vizsgákról jelentés, a tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés elrendeli, hogy a klasszikus írók műveire vonatkozó némely tudományok terjedelmesebben tanítandók, az egyes tántárgyak tanításánál gyakorlati irány és tanmódszer alkalmazandó, rajzot és éneklést szorgalmasan kell tanítani.

Tiszántúli ref. egyházkerületi közgyűlés 1870. évi jegyzőkönyv 218. sz.

Dr. Barcsa J.

1870. október 6—8. A tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés elrendeli a debreczeni ref. főiskolai polgári iskola tanrendszerének és tanmódszerének czélszerű javítását, a polgári iskolai tanárok fizetése ideiglenesen megállapíttatik, a polgári iskola czélját az illető alapítók és az egyházkerület küldöttsége a változott viszonyokhoz képest állapítsa meg: ideiglenes tanároknak Káposztás János és Biki Károly alkalmaztatnak, tanmódszerre nézve utasítás adatik.

Ugyanott 219—220. és 226—229. sz.

Dr. Barcsa J.

1870. október 6—8. A debreczeni ref. tanítóképezdeből ezután bármelyik osztályból csak olyan ifjú bocsáttassék ki, aki a tanítóképeségi vizsgálatot sikerrel letette, s erről bizonyítványt nyert.

Ugyanott 224. sz.

Dr. Barcsa J.

1870. október 6—8. A debreczeni ref. főiskolai I. és II. éves bölcsészeti hallgatóknak a görög nyelv hallgatása alól való felmentése szabályoztatik.

Ugyanott 225. sz.

Dr. Barcsa J.

1870. november 20. Török Pál szuperintendens körlevele a pesti és vértessaljai egyházmegyék gyülekezeteihez, melyben a pesti theologusok szuplikációinak megszüntetésével, a theologusok

gyámoltását czélzó termény- és pénzbeli segélyek beküldésére hívja fel az egyházak presbíteriumait és papjait.

Prot. Egyh. és Isk. Lap 1870. 1480—1481. 1.

Marton S.

1870. Tarczyc Dezső pápai jogtanár székfoglaló értekezése, melynek czime: Az úgynevezett végrendelet-elleni örökösödésről.

Pápai Értesítő 1870/71. tanév 3. 1.

Borsos I.

1871. január 12—14. A tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés kimondja, hogy a debreczeni ref. főiskolai építkezés megkönnyítésére az évenkénti államsegély összegből egy harmadrészt fog az építkezés költségeire fordítani, azon egyházak pedig, melyeknek egyházmegyéi az építkezésre tett ajánlataikat be nem fizették, az államsegélyből nem fognak kapni.

Tiszántúli ref. egyházkerületi közgyűlés 1871. évi jegyzőkönyv 26. sz. p.

Dr. Barcsa J.

1871. jan. 12—14. A közoktatásügyi miniszter 1870 szept. 3-án és október 18-án kelt leiratában, mivel szerinte az államkincstárból fentartott felekezeti jelleg nélküli tanintézetek tanulóinak oktatásáról a felekezetek tartoznak gondoskodni, felhívja a tiszántúli ref. egyházkerületet, hogy Szegeden, Temesváron és Nagyállón a hitoktatásról intézkedjék. Az egyházkerületi gyűlés hivatkozván arra, hogy még nincs eldöntve, hogy a vallás-alap csak a r. katolikusokat illeti-e, kéri, hogy addig, míg a kérdés tisztázatik, az országos költségvetés keretében gondoskodják róla a miniszter.

Ugyanott 34. sz.

Dr. Barcsa J.

1871. jan. 12—14. A debreczeni ref. főiskolai törvényeknek a tanulók templomba járására vonatkozó része módosítatik, a templomba járás elhanyagolásának büntetésmódjai megállapítatnak.

Ugyanott 43. sz.

Dr. Barcsa J.

1871. jan. 12—14. A tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés elrendeli, hogy mivel 1835-től fogva a debreczeni ref. főiskola ügyvitele magyar nyelven történik, a szenior és kontraskriba „hivatalaikat anyanyelven készített munkával (tudományos értekezés) tartoznak elfoglalni“.

Ugyanott 44. sz.

Dr. Barcsa J.

1871. január 12—14. A debreczeni ref. főiskolai tanárok nyugdíj- és gyámintézetének módosított alapszabályai helyben hagyatnak.

Ugyanott 46. sz.

Dr. Barcsa J.

1871. jan. 12—14. Szalay Antalné szül. Török Karolina, volt csányi ref. lelkész neje, a debreczeni ref. theologia számára 500 frtot hagyott.

Ugyanott 49. sz.

Dr. Barcsa J.

1871. április 20. Szerződés a székelyudvarhelyi ev. ref. főiskola előljárósága és a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter között arra nézve, hogy a Székelyudvarhelyen felállítandó állami reáliskola, fennállásának első éveiben a főiskolával kapcsolatba hozassék és a főiskola épületében helyeztessék el.

Gönczi Lajos i. m. 207—211. l.

Fazakas J.

1871. április 20—24. A debreczeni ref. főiskolai építkezési költségek fedezéséről a bécsi földhitel intézettől 125000 frt kölcsön eszközöltetett ki, felvételére intézkedés; a sorsjátékhoz nem készpénz, hanem ezüstnemű nyeremények tüzetnek ki.

Ugyanott 129—131. sz.

Dr. Barcsa J.

1871. április 20—24. A debreczeni ref. akadémiai és gimn. tanárok együtt birnak egy szavazattal az egyházkerületi főtisztviselők választásánál.

Ugyanott 132. sz.

Dr. Barcsa J.

1871. április 20—24. A Fráter-Gedeon-féle alapítványi ösztöndíj életbeléptetésére vonatkozó szabályok megállapítatnak.

Ugyanott 134. sz.

Dr. Barcsa J.

1871. április 20—24. A debreczeni ref. főiskolai polgári iskola helyett alreáliskola állítandó, felállításáról és költségeiről a főiskolai tanári kar adjon véleményt.

Ugyanott 135. sz.

Dr. Barcsa J.

1871. április 20—24. A debreczeni gimnáziumi tanári kar a vidéki gimnáziumok évi jelentéseire a debreczeni gimnázium tantervével való összevetés után észrevételeit megtévén, azok az illető igazgatóságokkal közlendők.

Ugyanott 195. sz.

Dr. Barcsa J.

1871. április 30. Szigethi Varga János főgimn. igazgatótanárnak 41 éves működés után állásáról lemondó levele.

Prot. Egyh. és Isk. Lap 1874. évf. 587—590 l.

Marton S.

1871. június 6. Székács József bányakerületi ág. h. ev. püspök átiratban tudatja a dunamelléki ref. egyházkerület püspökével az ág. h. ev. egyház azon kívánságát, hogy a közös prot. főiskola javára az ág. h. evangélikusoktól befizetett 3425 frt 22 krt és a Tupy-féle hagyatékot, összesen 5118 frt 72 krt és annak 5⁰/₁₀-os kama-

taít a kezelő egyházkerület neki, mint az evégre kiküldött bizottság elnökének, adja át.

Dunamelléki egyházker. 1871. évi juniusi kgy. jkv. 55. p. 31. l.

Bernáth L.

1871. junius 6. Az egyházkerületi tanügyi bizottság az összes közép és felsőbb iskolák tanárkarainak óhajára javasolja az első félévi nyilvános vizsgáknak s az ezeket követő szünnapoknak eltörlését, de mégis úgy, hogy a magántanulókra nézve a félévi magánvizsgák, valamint a téli félévben szokásos érettségi vizsgák maradjanak és a félévi vizsgák helyett a szigorlati rendszer lépjen életbe.

Ugyanott 64. p. 37—38. l.

Bernáth L.

1871. junius 9. A nagykőrösi egyháztanács egyházkerületi végzésben kimondatni kéri, hogy a tanítóképezdei igazgatót az egyházkerület és ő felváltva válasszák. Ezzel kapcsolatban a múlt évi közgyűlés 65. sz. végzése szerint az egyházkerületi elnökség és a nagykőrösi egyház megbizottai a tanítóképezde szervezése ügyében előterjesztik részletesen, hogy a képezde fentartásához évenként mennyivel és mi célra járul az egyházkerület és mennyivel a kőrösi egyház.

Ugyanott 107. p. 58—60. l.

Bernáth L.

1871. jun. 14. Dr. Pauler Tivadar vall. és közokt. miniszter leirata a székelyudvarhelyi ev. ref. főtanoda előljáróságához a vele kötött és Székelyudvarhelyen felállítandó állami reáliskolát illető szerződésre.

Gönczi L. i. m. 212. l.

Fazakas J.

1871. jun. 25. Hubay Miksa 1000 frtot hagyományozott a sárospataki főiskolának, oly feltétellel, hogy az gyümölcsözőleg elhelyeztetvén, évi jövödelme, mint az ő nevét viselő ösztöndíj, egy legszorgalmasabb, de legszegényebb és pályázat útján legjobb természettudományi és számtani munkát készítő, feddhetlen VIII. oszt. reform. tanulónak adassék, ha pályázó nincs, a kamat a főisk. könyvtár gyarapítására fordíttassék.

Tiszáninneri ref. egyházker. 1898. tavaszi kgy. jkv. 42. pont. *Szerk.*

1871. aug. 10—13. A tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés a különféle egyházi és iskolai tisztviselők esküformáját megállapítja.

Tiszántúli ref. egyházker. 1871. évi kgy. jkv. 233. sz. *Dr. Barcsa J.*

1871. aug. 10—13. A debreczeni ref. tanítóképezde számára új tanterv állapíttatik meg, az új tanszékre ideiglenesen Somogyi Pál végzett szénior választatik meg.

Ugyanott 251. sz.

Dr. Barcsa J.

1871. aug. 10—13. A debreczeni ref. jogakadémiai magán-tanulás alapszabályai megállapíttatnak.

Ugyanott 249. sz.

Dr. Barcsa J.

1871. aug. 10—13. A debreczeni ref. tanítóképző-intézeti zongora- és orgona-tanításról intézkedés.

Ugyanott 252. sz.

Dr. Barcsa J.

1871. aug. 10—13. A debreczeni reform. tanítóképző-intézet számára felszerelésre 100 frt. adatik, a jövőben esetről esetre történik intézkedés.

Ugyanott 253. sz.

Dr. Barcsa J.

1871. 10—13. Örvényi Vilmos debreczeni ref. főiskolai melléktanár fizetése szabályoztatik, kötelességei megállapíttatnak.

Ugyanott 254. sz.

Dr. Barcsa J.

1871. aug. 10—13. Kempf József orvos Ausztráliában gyűjtött természettajzi és népismereti gyűjteményét 3000 frtéért felajánlja megvételre a tiszántúli ref. egyházkerületnek, árát a belépti díjakból akarják kifizetni, az ajánlat elfogadtatik.

Ugyanott 257. sz.

Dr. Barcsa J.

1871. aug. 10—13. A tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés megbizsa a püspököt, hogy sürgesse a kormánynál a debreczeni gazdasági tanintézetnek a főiskolával való kölcsönös viszonyba hozását, a gyűjtemények kölcsönösen használtassanak, a tanulók mindenik intézetben hallgathassanak, a két intézet közel legyen egymáshoz.

Ugyanott 258. sz.

Dr. Barcsa J.

1871. aug. 10—13. A debreczeni ref. főiskolai tanterv nyomtatásban megjelent, életbeléptetése még halasztatik, de a bölcsészeti tanfolyamban javítások eszközöltetnek.

Ugyanott 259. sz.

Dr. Barcsa J.

1871. aug. 10—13. A debreczeni ref. főiskolai akadémiai tanulóokra nézve megállapíttatik, hogy mimódon készüljenek a tanítói pályára.

Ugyanott 262. sz.

Dr. Barcsa J.

1871. aug. 10—13. A debreczeni ref. főiskolai énekkar alapszabályai megerősítetnek.

Ugyanott 163. sz.

Dr. Barcsa J.

1871. 10—13. Lipovniczky István nagyváradi kath. püspök a vatikáni korvin-kódeksznek 16 fényképezett lapját a debreczeni ref. főiskolai könyvtárnak adja.

Ugyanott 269. sz.

Dr. Barcsa J.

1871. aug. 10—13. Csapó György, Balog József és Szekeres Pál hagyományai a debreczeni ref. főiskolai tőkepénztárhoz csatolandók.

Ugyanott 274. sz.

Dr. Barcsa J.

1871. aug. 10—13. A debreczeni takarékpénztár adományai a debreczeni ref. főiskolának.

Ugyanott 255. és 275. sz.

Dr. Barcsa J.

1871. aug. 10—13. A debreczeni ref. főiskolai építkezésre záloglevelekben felvett kölcsön czimén 106, 340 frt folyt be a főiskolai pénztárba.

Ugyanott 276. sz.

Dr. Barcsa J.

1871. aug. 10—13. Auer Andrásné, Hoffer Zsuzsánna 420 frt hagyománya a debreczeni ref. főiskolai tápintézeti segédalaphoz csatolandó.

Ugyanott 278. sz.

Dr. Barcsa J.

1871. szept. 1—15. A hódmezővásárhelyi ref. egyház iskoláinak rendszabályai.

Prot. Egyh. és Isk. Lap 1871. évf. 1481—1488. lap.

Marton S.

1871. szept. 21. Néhai Lácza Szabó Zsuzsánna férjzett Kun Bertalanné, a sárospataki határban fekvő malomkőbányában levő részét, férje halála után testvére Lácza Juliánna Katona Zsigmondnének hagyományozta, oly kikötéssel, hogy a sárospataki főiskola, a miskolczi főgimnázium és miskolczi főleánynevelde alaptőkéje gyarapításához egyenként és külön-külön 500 frtot lesz köteles fizetni.

Tiszáninneri ref. egyházkerület 1872. kgy. jkv. 78. p.

Szerk.

1871. Kimutatás a gyönki gimnáziumnak anyagi állapotáról. 8 pontban felsorolja a különféle alapítványokat, melyeknek kamataihoz a két fenntartó egyházmegye évi segélye s az ez évi iskolai bevétel járul.

Gyönki ref. gimnázium értesítője 1870/71-ről VII. § 9. 1. *Bernáth L.*

1872. ápr. 9. Kelemen Gábor németzsécsódi földbirtokos végrendeletében a pápai főiskolát nevezi meg főörökösének, s egyéb hagyományok és függő terhek kifizetése után fent maradó összeg

fele a főiskoláé, másik felének évi kamatja pedig őrségi szorgalmas, jómagaviseletű tanulók segélyezésére fordíttassék.

Dunánt. ref. egyházker. 1873. kgy. 59. p.

Szerk.

1872. ápril. 22—26. A máramarosszigeti jogakadémia magánhallgatói ügyében küldött miniszteri leirat folytán a tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés intézkedik.

Tiszántúli ref. ehker. 1872. évi jzökönyv, 40. sz. *Dr. Barcsa J.*

1872. ápril. 22—26. A debreczeni ref. főiskolai joghallgatók bizonyítványmintája megállapíttatik, de a végbizonyítvány (absolutorium) rendszere nem vétetik gyakorlatba.

U. o. 42. sz.

Dr. Barcsa J.

1872. ápr. 22—26. Veres László debreczeni ref. tanítóképezdei igazgató halála.

U. o. 43. sz.

Dr. Barcsa J.

1872. ápril. 22—26. A debreczeni ref. főiskolai bentlakási szabályok megállapíttatnak, kinyomatandók.

U. o. 44. sz.

Dr. Barcsa J.

1872. ápril. 22—26. A debreczeni ref. tanítóképezde mellé a debreczeni ref. egyház gyakorlóiskolát állítson.

U. o. 50. sz.

Dr. Barcsa J.

1872. ápr. 22—26. A debreczeni főiskolában a harmadéves bölcsészek ez évben theologiai enciklopédiát és apologetikát tanuljanak, neveléstant a jövő évben tanulnak.

U. o. 57. sz.

Dr. Barcsa J.

1872. ápril. 22—26. A tiszántúli ref. egyházkerület dr. Kempf József ausztráliai gyűjteményét, mert 300 frtot nem ér, s a belépti díjak ez összeget nem fedeznék, visszaadja tulajdonosának.

U. o. 59. sz.

Dr. Barcsa J.

1872. ápril. 22—26. A debreczeni ref. főiskolából átalakítandó alreáliskola szervezetének alapvonásait a tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés elfogadja.

U. o. 64. sz.

Dr. Barcsa J.

1872. április 22—26. Magyar Kósa Sámuel a debreczeni ref. főiskola számára 1000 forintot hagyott, a tápintézeti alaphoz csatolandó.

Ugyanott 87. sz.

Dr. Barcsa J.

1872. április 22—26. Zakar János debreczeni polgár hagyománya, a debreczeni ref. főiskolai tőkepénztár segéd-alapjai közé soroztatott.

Ugyanott 90. sz.

Dr. Barcsa J.

1872. április 21—26. Nagy József debreczeni ref. lelkész a debreczeni ref. főiskolai szolga-tanulók alumneuma számára 500 frtot hagyott.

Ugyanott 91. sz.

Dr. Barcsa J.

1872. április 23—26. A debreczeni ref. főiskolai Czövek-alapítvány kamatai mindaddig tőkésítendőek, míg csak 30000 frtra nem nő a tőke.

U. o. 97. sz.

Dr. Barcsa J.

1872. április 29. Apostol József egyházkerületi világi aljegyző Apostol Pál püspök emlékére a sárospataki főiskolában levő tápintézet javára 300 frt alapítványt tesz.

Tiszáninneri ref. egyházkerületi jegyzőkönyv 1872. évi közgy. 92. pont.
Szerk.

1872. május 28. Az 1871. évi közgyűlés jegyzőkönyvének 58. sz. alatt kinevezett bizottság egy Nagykovácsán felállítandó tanítóképezdei múzeum és könyvtár ügyében javaslatot terjeszt be.

Dunamelléki ev. ref. egyházkerületi 1861. évi jegyzőkönyve 20. l.

Bernáth L.

1872. május 30. A dunántúli ref. egyházkerület közgyűlése által a pápai főiskolai pénztár kezelésére vonatkozólag megállapított szabályzat.

Dunánt. ref. egyházker. 1872. kgy. jkv. 64. sz.

Szerk.

1872. augusztus 8—11. A debreczeni főiskolai tandíj-vizsgálati és bizonyítvány-díjak megállapíttatnak, gimnáziumi tandíj 4—8 frt, akadémiai 10 frt, tanítóképezdében nincs tandíj, csak beiratási díj.

Tiszántúli ref. egyházkerületi közgyűlés 1872. évi jegyzőkönyv 177. sz.

Dr. Barcsa J.

1872. augusztus 8—11. A debreczeni ref. tanítóképezdébe állandó igazgatónak választatik Joó István szatmárnémeti lelkész, új tanszékre Somogyi Pál választatik, igazgató-tanáron kívül két rendes tanár működjék.

Ugyanott 180., 181., 183., 186. sz.

Dr. Barcsa J.

1872. augusztus 8—11. Somogyi Pál debreczeni ref. tanítóképezdei tanárrá választatik.

Ugyanott 185. sz.

Dr. Barcsa J.

1872. augusztus 8—11. Békesi Gyula a debreczeni ref. gimnázium első osztályába tanárnak választatik.

U. o. 184. sz.

Dr. Barcsa J.

1872. augusztus 8—11. A debreczeni ref. tanítóképzési gyakorló-iskolában nem állandó, hanem változó tanítók, végzett tanítóképzési tanulók alkalmaztassanak, a debreczeni ref. egyház a tanítói fizetéssel és felszereléssel való ellátásra felhivatik.

Ugyanott 187. sz.

Dr. Barcsa J.

1872. augusztus 8—11. A kormány a kitűnő tanítóképzési tanulók hadi kötelezettségére nézve kiméletes eljárást ígér.

Ugyanott 197. sz.

Dr. Barcsa J.

1872. augusztus 8—11. A Buttler-alapítvány ügyében folytatott per elveszett.

Ugyanott 204. sz.

Dr. Barcsa J.

1872. okt. 4. A hódmezővásárhelyi ref. egyház presbiteriumának javaslata az iskolai és egyházi kormányzat tárgyában.

Prot. Egyh. és Isk. Lap 1872. évf. 1426—1432. l.

Marton S.

1872. október 22. Liszkay József győri lelkész tudatja, hogy a pápai főiskola részére 210 frt, az itteni gimnáziumban tanuló lelkész vagy tanító árvája részére alapítványul 100 frt, tanári nyugdíj-intézetre 200 frt alapítványt tett, valamint Tóth Ferencz püspök könyvtárát is a főiskolának adja.

Dunántúli ref. egyházkerületi közgy. 1873. évi jegyzőkönyvének 229. p.

Szerk.

1872. okt. 23. Küldöttségi jelentés a pápai főiskola helyzetének javításáról, tanári fizetések emeléséről, gimnáziumi tanárok állandósításáról, jogakadémia Komáromba áthelyezéséről.

Ugyanott 179. pont.

Szerk.

1872. október 24. Décsi Bálint és Tarczy Lajos küldöttségi tagok külön véleménye, melyben indokolják, hogy a jogakadémia-nak Pápáról Komáromba tervezett áthelyezése esetén, az eddig arra fordított összeget a főiskola jövedelméből fedezni nem lehet.

Ugyanott 180. p.

Szerk.

1872. Iskolai törvények a csurgói gimnáziumi növendékek számára az 1872—3-ik évben.

Héjas Pál i. m. 139. l.

Kis E.

1872. 31826. sz. alatt megküldetik az egyházkerületnek Haymerle lovag haagai osztrák-magyar nagykövet jelentése az

utrechti tudományos egyetemnél magyar ref. theologusok javára tett „Stipendium Bernhardinum“ és Everwijn-kisasszony-féle ösztöndíjakról. A jelentés közli az alapítók akaratát s az elnyerés feltételeit.

Dunamelléki ref. egyházker. 1873. évi juniusi jkv. 34. p. 22—23. l.

Bernáth L.

1873. április 19—23. A debreczeni ref. tanítóképzési tanítói oklevél mintája megállapíttatik, vizsga szabályozása és a tanító-képességi vizsgálatra vonatkozó miniszteri rendelet.

Tiszántúli ref. egyházker. közgy. 1873. évi jegyzőkönyv 19., 50., 51. sz.

Dr. Barcsa J.

1873. április 19—23. Imre Sándor és Ladányi Gedeon debreczeni ref. főiskolai tanárok lemondása.

Ugyanott 24. sz.

Dr. Barcsa J.

1873. április 19—23. A debreczeni ref. főiskolában Imre Sándor lemondása után a magyar irodalom tanítása Győri Lajosra bízatik, a magyar irodalmi tanszék a gimnáziumba tétetik, a könyvtárnokság vele együtt marad.

U. o. 33. sz.

Dr. Barcsa J.

1873. április 19—23. A debreczeni ref. főiskolai könyvtár átszámolása, rendezése, katalógus készítése.

U. o. 27. és 89. sz.

Dr. Barcsa J.

1873. április 19—23. A debreczeni ref. főiskolai bölcsészeti tanfolyamon a vallástant két segédlelkész tanítja, a már nyolcz osztályú gimnáziumban bármelyik rendes tanár taníthatja.

U. o. 34. sz.

Dr. Barcsa J.

1873. április 19—23. A debreczeni ref. gimnázium nyolcz osztályúvá tétetik, tantervéről az egyházmegyék nyilatkozzanak.

U. o. 32. sz.

Dr. Barcsa J.

1873. április 19—23. Nagy Elek a debreczeni ref. főiskolai történelmi tanszékre megválasztatik, a tanszék a gimnáziumba tétetik.

U. o. 33., 37—38. sz.

Dr. Barcsa J.

1873. április 19—23. Bihari Péter a debreczeni ref. főiskolai magyar irodalmi tanszékre megválasztatik, teendői és fizetése megállapíttatik.

U. o. 37. sz.

Dr. Barcsa J.

1873. április 19—23. A debreczeni református tanítóképzői gyakorló-iskola felállítása, tanító fizetése.

U. o. 39. sz.

Dr. Barcsa J.

1873. április 19—23. A hódmezővásárhelyi és máramaroszigeti református gimnáziumnak az érettségi osztályozás ügyében utasítás.

U. o. 43. sz.

Dr. Barcsa J.

1873. április 19—23. A debreczeni ref. főiskolai papjelöltek és papnövendékek katonai kötelezettsége ügyében a miniszteriumhoz felirat.

U. o. 56. sz.

Dr. Barcsa J.

1873. április 19—23. A kormány megtiltja felekezeti és iskolai czélokra idegen uralkodókhoz való folyamodást.

U. o. 61. sz.

Dr. Barcsa J.

1873. április 19—23. Az utrechti egyetemen debreczeni ref. theologusok számára fennálló ösztöndíjakról értesítés.

U. o. 62. sz.

Dr. Barcsa J.

1873. április 19—23. A debreczeni ref. főiskolai építkezésre Debreczen városa másfél millió téglát már beszolgáltatta, jelentés az építkezési sorsjegy jövedelméről, a főiskolai gazda az építkezés körüli fáradozásaiért jutalmat kap.

U. o. 94., 103—104. sz.

Dr. Barcsa J.

1873. április 19—23. Kovács László szilágysomlyói lakos a debreczeni ref. főiskolának 1000 frtot hagyott.

U. o. 109. sz.

Dr. Barcsa J.

1873. április 19—23. A beregszászi ref. gimnázium segély iránti kérvénye nem teljesíttetik.

Ugyanott 133. sz.

Dr. Barcsa J.

1873. április 19—23. A derecskei ref. gimnázium megszűnt, a fentartására fordított összeg iskolai czélokra fordítandó.

Ugyanott 137. sz.

Dr. Barcsa J.

1873. október 1—6. A „Hon“ című lapban a debreczeni ref. főiskolai tanárok ellen megjelent támadással szemben a tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés a főiskolai tanárok iránt bizalmát fejezi ki.

Ugyanott 184. sz.

Dr. Barcsa J.

1873. október 1—6. Szomjas Józseftől, Tiszadadán 40000 frtért földbirtok vétetik, szerződés ügye.

Ugyanott 166., 192—194. sz.

Dr. Barcsa J.

1873. október 1—6. A debreczeni ref. főiskolai reáliskola már egészen városi intézetté lett, számára a debreczeni ref. főiskolában ideiglenesen hely engedtetik, ügyeiről több intézkedés tétetik.

Ugyanott 195. sz.

Dr. Barcsa J.

1873. október 1—6. A debreczeni ref. főiskolai könyvtár rendezéséről jelentés.

Ugyanott 196. sz.

Dr. Barcsa J.

1873. október 1—6. A tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés „Belrendtartási szabályzat a debreczeni ref. főiskolai gimnázium részére“ czimen szabályzatot fogad el, mely tárgyalja a felügyeletet, igazgató kötelességeit, osztály-tanácskozmányt, a gimnáziumba és a felsőbb tanulók közé való felvételt, vizsgálatokat.

Ugyanott 190. sz.

Dr. Barcsa J.

1873. október 1—6. A tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés: „Iskolai törvények a reformátusok debreczeni főtanodájában a gimnáziumi növendékek számára“ czimen szabályzatot fogad el, melynek részei: a felvétel, a valláserkölcsi és illetet tárgyaló törvények, tanulást illető törvények, szállást, iskolán kívüli magaviseletet és egyéb viszonyokat illető törvények, fegyelem.

Ugyanott 201. sz.

Dr. Barcsa J.

1873. október 1—6. A tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés: „Iskolai törvények a reformátusok debreczeni főtanodájában a felsőbb tudományokat hallgatók számára“ czimen törvényeket fogad el, melynek alapelvei: tanulási és tanítási szabadság életbe léptetése, az eddigi heti ismétlések és félévi szigorlatok eltörlése, párbeszédi vizsgák behozatala, leczkemulasztások ellenőrzése, az idézgetés megszüntetése, a tanulók polgári hatóság alatt álljanak, becsületszék felállítása, istenitisztelet gyakorlása a tanulók vallásos érzületétől váratik. A törvény főrésze: felvételtől, beiktatásról, tanulásról, vallásosságról, jótéteményesekről, templomi szolgálatról, ünnepkövetségről, tanítóságra menésről, benlakásról, fegyelemről, a főiskolai könyvtár használatáról, a főtanodából való kitiltásról.

Ugyanott 202. sz.

Dr. Barcsa J.

1873. október 1—6. Nagy Pál a debreczeni ref. gimnáziumba a természettan tanárává választatik, egy évre külföldre megy.

Ugyanott 211. és 213. sz.

Dr. Barcsa J.

1873. október 1—6. A debreczeni ref. főiskolai bentlakásról, termék, szobák tisztántartásáról és éjjeli őrködésről intézkedés.

Ugyanott 215. sz.

Dr. Barcsa J.

1873. október 1—6. A debreczeni ref. tanítóképezdei tanárok-nak egyházkerületi és gazdasági választmányi képviseltetése meg-állapítottatik.

Ugyanott 218. sz.

Dr. Barcsa J.

1873. október 1—6. Gyorsírás tanítása a debreczeni ref. főiskolában szabályoztatik.

Ugyanott 225. sz.

Dr. Barcsa J.

1873. október 1—6. A debreczeni ref. gimnázium VII—VIII. osztályában a vallástanításról ideiglenes intézkedés.

Ugyanott 229. sz.

Dr. Barcsa J.

1873. október 1—6. A kolera miatt a tanulók szétbocsáttat-nak a debreczeni református főiskolából, nyilvános vizsgálat nem tartatik.

Ugyanott 237. sz.

Dr. Barcsa J.

1873. október 1—6. Az Apaffy-féle alapítvány ügyében az országgyűléshez küldendő kérvényre nézve intézkedés.

Ugyanott 246. sz.

Dr. Barcsa J.

1873. október 1—6. Az egyetemes tanügyi bizottság alap-szabályairól a küldöttségi véleményt a tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés elfogadja, e bizottság ügyében a konvent intézkedése módosítással fogadtatik el.

Ugyanott 260. sz.

Dr. Barcsa J.

1873. október 1—6. Stahl Henrik debreczeni lakos a debreczeni református tanítóképezdének 200 frtot adott ösztöndíj-alapul, a főiskolai énekkarnak pedig 100 frtot.

Ugyanott 269. sz.

Dr. Barcsa J.

1873. október 1—6. Erdélyi Péterné a debreczeni ref. főiskolának 50 frtot hagyott.

Ugyanott 275. sz.

Dr. Barcsa J.

1873. október 1—6. A debreczeni ref. főiskolai reáliskola alapjára a debreczeni István-gőzmalomtársulat 100 frtot adott.

Ugyanott 278. sz.

Dr. Barcsa J.

1873. október 1—6. Péczely József volt debreczeni ref. főiskolai tanár sírkövére a költség a debreczeni ref. főiskola pénztárából utalványoztatik.

Ugyanott 281. sz.

Dr. Barcsa J.

1873. október 1—6. A tanulók honvédelmi kötelezettsége ügyében a törvény magyarázása végett az országgyűléshez a tiszántúli ref. egyházkerület felir.

Ugyanott 291. sz.

Dr. Barcsa J.

1873. november 7. A marosvásárhelyi „Teleky-könyvtár“-alapítvány jogi természete és biztosítása ügyében kiküldött bizottság véleményes jelentése.

Erd. ref. egyházker. 1873. közgy. jkv. 33. l.

Szerk.

1873. november 12. Décsi Bálint, Krisztina nevű elhunyt leánya emlékére 200 frt alapítványt tesz a felállítandó tanítóképzőintézetre.

Dunánt. ref. egyházk. 1873. közgy. jkönyv. 210. p.

Szerk.

1873. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter 31826. sz. leiratában tudatja, hogy az utrechti egyetemen van egy Stipendium Bernardinum nevű alapítvány 3—4 magyar- vagy erdélyországi helv. hitvallásu papnövendék számára, melyből egyenként 600 frttal segélyeztetnek. Van ugyanitt Everwijn kisasszonynak is alapítványa. A kettőből a fenti összegben felyül még kitelik a beiratás, tandíj, vizsgadíj, külön téli rendkívüli jutalék s távozáskor utiköltség.

Ugyanott 1873. közgy. jkv. 12. p.

Szerk.

1873. A dunántúli reform. egyházkerület pápai főiskolája akadémiai növendékeit illető törvények, külön a bölcsészeti és hit-tani és külön a joghallgatók részére és a középtanoda fegyelmi törvényei.

Ugyanott 1873. közgy. jkv. 198. p.

Szerk.

1873. A debreczeni ref. főiskolai tanári kar véleménye a miniszter által a középtanodákról szóló törvényjavaslat elveinek megvitatására 1872 november 6-ára összehívott bizottság elé terjesztett kérdések felett.

Ezen véleményt a tiszántúli ref. egyházkerületi tanügyi bizottság 1873 márczius 1—2-án tartott ülésében elfogadta és kinyomatta. (Önálló füzet.)

Szerk.

1873. Joó István debreczeni ref. tanítóképezdei tanár beiktatása.

Értesítvény a debreczeni ref. főiskoláról az 1873—4. évről, 3. l.

Dr. Barcsa J.

1873—1889. Székely Ferencz nagyenyedi tanár életrajza. Irta Makkai Domokos.

Bethlen-koll. 1888/9. évi Ért.

Bodrogi I.

1873—1885. Lóte Lajos Bethlen-kollégiumi tanár életrajza.

Ugyanott 1885/6. évi Értesítő.

Bodrogi I.

1874. január 10—12. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűléshez jelentés arról, hogy Nagy Pál a debreczeni ref. főgimnáziumi fizikai tanszékre való meghívást elfogadta.

Tiszántúli ev. ref. egyházkerületi 1874. kgy. jkönyv. 5. sz.

Dr. Barcsa J.

1874. január 10—12. Kállai Imre a debreczeni tanítóképezdei gyakorló-iskola tanitóságát elfogadja.

Ugyanott 5. sz.

Dr. Barcsa J.

1874. január 10—12. A debreczeni ref. egyház a Szombathy-Veresmarthy alapítványból javadalmazott debreczeni ref. főiskolai jogtanár számára kívánt fizetési pótlékot megadja.

Ugyanott 7. sz.

Dr. Barcsa J.

1874. január 10—12. A debreczeni ref. főiskolai szoktató-iskola beszünttetik.

Ugyanott 8. sz.

Dr. Barcsa J.

1874. január 10—12. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés a közoktatásügyi miniszter által „A középtanodai oktatásról“ benyújtott törvényjavaslatot, az 1873. évi egyetemes konvent, több tiszántúli ref. gimnáziumi tanárkar és a tanügyi bizottság véleménye alapján tárgyalja, s kifejtvén az általános elveket, melyeket a törvényjavaslatban alkalmazni kíván, (a kormány ellenőrzési jogköre, mindenik iskola mindenik felekezetnek nyitva tartandó stb.) mindenik §-ra külön-külön tesz megjegyzéseket. Az országgyűléshez emlékiratot készített.

Ugyanott 21—22. sz.

Dr. Barcsa J.

1874. január 10—12. Az alsó-szabolcs-hajdu-kerületi egyházmegye 1873. évi november 19-iki határozatával kéri a tiszántúli ev. ref. egyházkerületet, hogy a középtanodákról alkotandó törvényjavaslat ügyében járjon közbe a kormánynál abban az irányban,

hogy a kisebb anyagi erővel rendelkező vidéki gimnáziumok fennállása ne veszélyeztessék. Az egyházkerület már intézkedett.

Ugyanott 24. sz.

Dr. Barcsa J.

1874. január 10—12. A tiszántúli egyházkerületi gyűlés a h.-böszörményi, nánási, szoboszlói, karczagi és beregszászi gimnáziumok 1872/3. évi értesítőire vonatkozólag a debreczeni ref. főgimnáziumi tanári kar véleményét kikérvén, azt alkalmazkodás végett megküldi az illető gimnáziumoknak.

Ugyanott 25. sz.

Dr. Barcsa J.

1874. január 10—12. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés a máramarosszigeti ref. liczeum felett az egyházkerületi gyűlés által gyakorlandó felügyeletre vonatkozó javaslatot az illetékes tényezőknek kiadja véleményezés végett.

Ugyanott 28. sz.

Dr. Barcsa J.

1874. január 10—12. A debreczeni ref. tanítóképzedei tanulók temetésre való járása szabályoztatik.

Ugyanott 29. sz.

Dr. Barcsa J.

1874. január 10—12. A debreczeni ref. tanítóképzedei tantervjavaslat véleményezés végett kiadatik.

Ugyanott 32. sz.

Dr. Barcsa J.

1874. január 10—12. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés özv. Beregszászi Pálné 2000 frtos tápintézeti alapítványáról tudomást vesz.

Ugyanott 37. sz.

Dr. Barcsa J.

1874. január 10—12. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés egy bizottságot felhatalmaz a debreczeni főiskola tulajdonát tevő Szártory-féle budai ház eladására.

Ugyanott 38. sz.

Dr. Barcsa J.

1874. január 10—12. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűléshez jelentés özv. Labancz Mihályné 100 frtos adományáról a debreczeni főiskola részére.

Ugyanott 39. sz.

Dr. Barcsa J.

1874. január 10—12. Jelentés a tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűléshez az 1873. évi debreczeni őszi segélygyűjtésről a debreczeni ref. főiskola számára.

Ugyanott 40. sz.

Dr. Barcsa J.

1874. január 10—12. Jelentés a tiszántúli ref. egyházkerületi gyűléshez arról, hogy Varju János ujszőnyi lakos házának egy részét a debreczeni kollégiumnak hagyta.

Ugyanott 41. sz.

Dr. Barcsa J.

1874. január 10—12. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés a debreczeni „István-gőzmalom“ által polgári iskola javára tett, s a debreczeni ref. főiskola pénztárában kezelt 10.000 frtnak a debreczeni városi főreáltanoda alapjára való kiadását elrendeli.

Ugyanott 78. sz.

Dr. Barcsa J.

1874. január 10—12. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűléshez jelentés a debreczeni ref. főiskolai könyvtár kezeléséről, át-számolásáról és rendezéséről.

Ugyanott 79. sz.

Dr. Barcsa J.

1874. január 10—12. A debreczeni ref. főgimnáziumi igazgató jelentése a tiszántúli ref. egyházkerületi gyűléshez az 1873/4. iskolai év első feléről.

Ugyanott 83. sz.

Dr. Barcsa J.

1874. január 10—12. Jelentés a tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűléshez a debreczeni főiskola tulajdonát tevő Szártory-féle budai vizivárosi háznak a kincstár számára 160.000 frtért történt eladásáról, intézkedés a szerződésről; az alapból földbirtok vásárlandó, egyik rokon figyelmeztet az eladásból származó kötelezettségekre, az alapítvány története.

Ugyanott 94—97., 98. és 105. sz.

Dr. Barcsa J.

1874. január 10—12. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés intézkedik a debreczeni ref. főiskolai tornacsarnok felszereléséről, tanulók tandíjat fizetnek gyarapítására.

Ugyanott 106. sz.

Dr. Barcsa J.

1874. január 10—12. Jelentés a tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűléshez az Andaházi-Szilágyi-intézet pénztárának örvendetes gyarapodásáról.

Ugyanott 114. sz.

Dr. Barcsa J.

1874. január 10—12. A gimnáziumi képzés erősbitésére a tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés kimondja, hogy a magyar irodalmi tanszéket egyelőre mint gimnáziumi tanszéket szervezi, de ezt később az akadémiaára teszi át, a tanszékkel az anyakönyvtár felügyelete össze lesz kötve. Ez alapon a gimn. tanári kar új tantárgybeosztást csinál, a tanszékre Géresi Kálmán megválasztatik.

Ugyanott 211., 236. és 238. sz.

Dr. Barcsa J.

1874. január 10—12. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés óhajtaná a debreczeni ref. főgimnáziumban a vallástani külön tanszék létesítését, de egyelőre, mivel a magyar irodalmi tanszék felállításával a vallástani órák czélszerűen eloszthatók, ezt elhalasztja.

Ugyanott 213. sz.

Dr. Barcsa J.

1874. január 10—12. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés a debreczeni főiskola számára „A főiskolai különböző intézetek növendékei felett gyakorlandó fegyelem egyöntetősége“ czimű tervezetet jóváhagyja.

Ugyanott 219. sz.

Dr. Barcsa J.

1874. január 10—12. A debreczeni ref. főgimnázium számára a tiszántúli ev. ref. egyházkerület megállapítja az évi szünidőket (nagy szünidő július-augusztus), de a következő iskolai év átmeneti év legyen.

Ugyanott 221. sz.

Dr. Barcsa J.

1874. január 10—12. A debreczeni ref. tanítóképző-intézeti tanulók gazdasági tanulmányainak lehetővé tételére a tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés a gimnáziumi 7-ik osztályu jótéteményes tanulókat kötelezi bizonyos napokon temetési szolgálatra.

Ugyanott 226. sz.

Dr. Barcsa J.

1874. január 10—12. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés a debreczeni ref. főgimnáziumi tanári karnak a szatmárnémeti és nagyszalontai gimnáziumok értesítőire vonatkozó véleményét az illető iskolákkal közli.

Ugyanott 245. sz.

Dr. Barcsa J.

1874. jan. 10—12. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés a debreczeni ref. főiskolai könyvtár rendezőinek jutalmat ad, Szegedy Sándor tanár a maga díját a főiskolai tanári gyám- és nyugdíj-intézetnek adja, állandó kezelő könyvtárnoki állást szerveznek és az állást betöltik.

Ugyanott 249—253. sz.

Dr. Barcsa J.

1874. jan. 10—12. A debreczeni ref. főiskola javára Neti Lajos 2000 frtot adományoz a cél meghatározása nélkül. A tőkepénztárhoz csatolják.

Ugyanott 256. sz.

Dr. Barcsa J.

1874. jan. 10—12. Jelentés a tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűléshez arról, hogy a Szártory-alapítványból házat vettek.

Ugyanott 257. sz.

Dr. Barcsa J.

1874. jan. 10—12. Oszterlamm Ernő és neje a Szártyor-alapítvány tanszékének díjazás emelésére, részint pedig ösztöndíj alapul 2000 frtot adnak a debreczeni ref. főiskolának.

Ugyanott 258. sz.

Dr. Barcsa J.

1874. jan. 10—12. Jelentés arról, hogy a debreczeni ref. főiskolai pénztárban kezelt polgári iskolai alap a városi főreáliskola számára Debreczen városnak átadatott.

Ugyanott 261. sz.

Dr. Barcsa J.

1874. jan. 10—12. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés a mezőtúri ref. gimnázium egyik tanárának díjlevelét megerősíti.

Ugyanott 277. sz. hat.

Dr. Barcsa J.

1874. jan. 10—12. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés a nagyszalontai egyház azon kérését, hogy hat osztályu gimnáziumát a Nagyszalonta várossal kötött szerződése értelmében négy osztályu gimnáziummal kapcsolatos polgári iskolává alakítsa át, visszautasítja tárgyalás végett a megyéhez.

Ugyanott 299. sz. hat.

Dr. Barcsa J.

1874. jan. 12. Szerződés, melyet „a zilahi ev. ref. tanoda előjárósága és sz. kir. Zilah városa közönsége“ kötött „egy az 1868. XXXVIII. t.-cz. 67—68. §-aiban szabályozott polgári iskola felállíthatása czéljából Zilah városa részére átengedett épületek bérleti viszonya felett.“ E szerződés f) pontja szerint „a zilahi ev. ref. főtanoda átvállalja a felállítandó négy osztályu polg. iskolában a latin nyelv tanítási kötelezettséget“, minthogy ez az iskola „úgy rendezendő be, hogy a középtanoda és reáliskola négy alsó osztályát pótolja“.

Értesítő az 1883—83-ik iskolai évről, 35—38. l. és az 1894—95-ik évről, CXL—CXLIII. l.

Fóris M.

1874. jan. 30. Szerződés, melyet Zilah város közönsége s a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter kötött egy legalább négy osztályból álló, „a középtanoda és reáliskola négy alsó osztályát teljesen“ pótoló polgári iskola fölállítása tárgyában, amely iskolában a latin nyelv is „mint rendkívüli tantárgy taníttassék“.

Értesítő az 1883—83-ik iskolai évről, 33., 34., 35. l. és az 1894—95. iskolai évről, CXXVIII. l.

Fóris M.

1874. febr. 15. „Az országgyűléshez intézett kérvénye a tiszántúli ref. egyházkerületnek, a középtanodai oktatás tárgyában.“

Önálló füzet.

Szerk.

1874. márczius 2. Székfoglaló beszéd, melyet Karsa István jogtanár beiktatása alkalmával tartott. Czime: A jogi személyekről.

Pápai Ért. az 1873/4. tanévben. 3. l.

Borsos I.

1874. ápr. 10. A tiszáninneri reform. egyházkerület átirata, melyben a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumnak a jogakadémiák szervezetére nézve kiadott rendelete alkalmából egyetemes konvent tartását indítványozza.

Dunántúli ref. egyházker. 1874. kgy. jkv. 158. pont.

Szerk.

1874. ápr. 18—22. A kormány rendeli, hogy a lelkészjelöltek vagy hittanhallgatók, ha besorozás után más életpályára lépnek, a miniszteriumnak tüstént bejelentendők.

Tiszántúli ref. egyházker. 1874. közgy. jkv. 66. sz. *Dr. Barcsa J.*

1874. ápr. 18—22. A debreczeni ref. főiskolában a tanszabadságnak káros következményei mutatkoznak.

Ugyanott 81. sz.

Dr. Barcsa J.

1874. ápr. 18—22. A felsőbb oktatásügyről szóló miniszteri törvénytervre s a debreczeni ref. főiskola jövőjére vonatkozó tanárkari munkálat.

Ugyanott 84. sz.

Dr. Barcsa J.

1874. máj. 10. Jelentés az enyedi, eperjesi, kolozsvári és pesti protestáns theológiai önképzőtársulatok által kiadandó közlöny tárgyában.

Prot. Egyh. s Isk. Lap. 1874. évf. 631—633. l.

Marton S.

1874. máj. 30. Az ókollégium Szentlászló-utczai részén levő házat az egyházkerület a pápai főiskola részére hatezer forintért rendes adásvevési szerződés mellett a pápai egyháztól megvette.

Dunántúli ref. egyházkerület 1874. évi kgy. jkv. 70. pontja.

Szerk.

1874. jun. 25. Vörösberényben elhunyt Tamassa Pál végrendelete 6. pontja szerint a pápai ref. kollégiumnak száz forintot hagyományozott.

U. o. 1874. kgy. jkv. 176. pont.

Szerk.

1874. jun. 26. Fábián Gábor levele Paál Andrásnéhoz. E levél tulajdonkép egy eléggé terjedelmes önéletrajz. Fábián G. a pápai főiskola növendéke volt, s nemcsak a közélet terén szerepelt jelentősen, hanem nagyszámu műfordításaival irodalmi téren is kiváló érdemeket szerzett.

Abafi, Figyelő. XVII. k. 334. l.

Borsos I.

1874. jul. 8. A debreczeni tanári karnak a ref. egyetemes tanügyi bizottmány elé terjesztett véleménye a ref. jogakadémiák

újjászervezésére, vonatkozásban a közoktatásügyi minisztérium által e tárgyban kiadott szabályzattal.

Prot. Egyh. és Isk. Lap 1874. évf. 1037—1040. 1069—1071. l.

Marton S.

1874. jul. 18. Huszár Pongráczné Kenessey Janka elhunyt férje emlékére, az ő nevét viselő 500 forint alapítványt tesz a pápai főiskolában létező ének- és zenekarok szükségleteinek fedezésére.

Dunántúli ref. egyházker. 1875. évi kgy. jkv. 171. p.

Szerk.

1874. jul. 18. Huszár Pongráczné Kenessey Janka elhunyt férje emlékére, az ő nevét viselő 500 forint alapítványt tesz a pápai főiskola VI. alsó osztályában tanuló, a mezőföldi egyházmegyéből való, két szorgalmas szegény ifju számára.

U. o. 171. pont.

Szerk.

1874. jul. 29. Trefort közoktatásügyi miniszternek Kun Bertalan szuperintendenshez intézett levele, melyben alaptalannak nyilvánítja azon aggályt, mintha a jogakadémiák szervezete tárgyában kiadott rendelet sértené a prot. iskolai autonóm jogokat.

Prot. Egyh. és Isk. Lap 1874. évf. 1068—1069. l.

Marton S.

1874. jul. 30. A máramarosszigeti jogakadémia tanári karának emlékirata a jogakadémiákra vonatkozó miniszteri szabályzat tárgyában.

Révész: Figyelm. 1874. évf. 540—549. l.

Szerk.

1874. jul. 30. A Magyar Tudományos Akadémia üdvözlő irata a hódmezővásárhelyi gyülekezet előljáróságához főgimnáziumának másfél százados ünnepe alkalmából.

Prot. Egyh. és Isk. Lap. 1874. évf. 1025—1026. l.

Marton S.

1874. okt. 1—4. A debreczeni ref. tanítóképző-intézetben az orgonázás kötelezett tantárgy, az intézet számára szükséges tan- és zenei szerek beszerzendők, a tanítóképezde és gyakorlóiskola felszerelésére 627 frtot adtak ki.

Tiszántúli ref. egyházkerület 1874. évi jegyzőkönyv 203., 220., 254. sz.

Dr. Barcsa J.

1874. okt. 1—4. A tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés a felsőbb oktatásügyre vonatkozó miniszteri törvényjavaslatra a debreczeni ref. főiskolai tanári kar véleménye alapján megjegyzéseket tesz.

Ugyanott 209. sz.

Dr. Barcsa J.

1874. okt. 1—4. A tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés a Debreczenben felállítandó protestáns egyetem eszméjét örömmel fogadja.

Ugyanott 210. sz.

Dr. Barcsa J.

1874. okt. 1—4. A debreczeni jogakadémiai magántanulókra vonatkozó szabályokat a tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés módosítja.

Ugyanott 217. sz.

Dr. Barcsa J.

1874. okt. 1—4. A tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés a jogakadémiák szervezete ügyében kiadott miniszteri rendeletet sérelmesnek találja, ellene felir.

Ugyanott 223. sz.

Dr. Barcsa J.

1874. okt. 1—4. Lugossy József, a debreczeni ref. főiskolában keleti és összehasonlító nyelvészeti szabad előadásokat tart.

Ugyanott 239. sz.

Dr. Barcsa J.

1874. október 1—4. A dunántúli ref. egyházkerületnek a protestáns jellegű jogakadémiák fenntartása ügyében feltett kérdésére a tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés kijelenti, hogy a protestáns egyház és tudomány érdekében egy-két protestáns jogi fakultás fenntartását szükségesnek tartja.

Ugyanott 242. sz.

Dr. Barcsa J.

1874. október 1—4. A debreczeni ref. főiskolai akadémiai tanulók számára készített utasítás, leczkekönyv, igazolójegy, törvények és gimnáziumi belrendtartási szabályok bemutatása.

Ugyanott 313. sz.

Dr. Barcsa J.

1874. november 11. A néhai Polgár Mihály egyházker. főjegyzőnél volt pénzek és irományok átvételére kiküldött bizottság beszámol az egyházkerületnek küldetése eredményéről. A jelentés világot vet a tanítóképezdei tőke (V.), a főiskolai tőke (VIII.), a pesti ref. theologia tőkéje (IX.) és a különféle alapítványok akkori állására.

Dunamelléki ref. egyházker. 1874. évi novemberi jkv. 9. p. 7—9. l.

Bernáth L.

1874. november 11. Az 1874. júniusi 3-iki ker. közgyűlés 69. sz. a. bizottságot küld ki avégett, hogy a theologiai tanintézet szellemi oldaláról, jelesen a reform. egyház tanrendszerének és a gyakorlati theológiának taníttatására nézve a jövő közgyűlésre jelentést tegyenek. A jelentés részint a júliusi közvizsgákon, részint más úton nyert tapasztalatok alapján megtörténik s mindent rend-

ben és jónak talál. A közgyűlés ezt tudomásul vevén, kiveszi a theológiát a tanbizottság hatásköréből és részére külön bizottságot küld ki.

Ugyanott 51. pont, 23—26. lap.

Bernáth L.

1874. november 13. A „tanárvizsgáló bizottság“ felállítása tárgyában kiküldött bizottság betérjeszti véleményes jelentését a közgyűlésnek, mely szerint egyelőre csak ezen általános elveket kellene kimondani: 1. az egyháztól fenntartott iskolákban tanár csak okleveles egyén lehet, vagy olyan, aki egy év alatt azt megszerezni magát kötelezi; 2. addig, míg ref. tanárképezde nem lesz, tanári vizsgát az tehet, aki valamely akadémiai tanfolyamot jól végzett; 3. a tanárvizsgái tárgyak állami csoportosítása maradhat, de a ref. tanárnak a vallási és egyháztörténeti dolgokban is jártnak kell lenni s vallástanár csak theologia-végzett lehet.

Ugyanott 63. pont, 29—30. l.

Bernáth L.

1874. november 28. A kolozsvári egyházmegye emlékirata a theol. fakultás ügyében.

Erd. Prof. Közl. 1875. 1. s köv. számai.

Szerk.

1874. Jelentés a pesti ref. theol. önképzőtársulat 1873—4. évi működéséről s a theol. ifjuság beléletéről.

Prot. Egyh. s Isk. Lap. 1874. évf. 943—950. l.

Marton S.

1874. A debreczeni ref. főiskolai tanári kar véleménye a felsőbb oktatásról.

A tiszántúli ref. egyhkerületi gyűléshez 1874 április 10-én intézett javaslat. (Önálló füzet.)

Dr. Barcsa J.

1874. Nádasdi Sárközy Titus nyilatkozata arról, hogy nádasdi Sárközy Károly által 1819 január 28-án Veszprémben kiállított okirat szerint a csurgói iskolából a pápai főiskolába jött felsőbb tudományokat tanuló-ifjak részére tett alapítvány értékét 840 frtot a főiskolai pénztárba befizeti.

Dunántúli ref. egyházker. 1874. közgy. jkv. 101. pont.

Szerk.

1875. márczius 9. Horváth Mihály a maga és neje Lázár Antonia nevében boldogult testvére Horváth Károly emlékezetére 200 frtos alapítványt tesz a marosvásárhelyi kollégiumnál 1875 jun. 1-től kezdve, melynek befizetendő kamatai a magyar történelemben és nyelvtanban legjelesebb VI. oszt. tanulónak fizettessenek ki és e kamatok, míg az összeget le nem fizeti, 1876-tól kezdve mindig márczius 10-én adandók ki.

Koncz J. i. m. 412. l.

Dr. Dékáni K.

1875. április 15—18. A Magyar Nemzeti Múzeum igazgatósága a debreczeni ref. főiskolai múzeum számára 36 drb. praeparált amerikai madarat küld.

Tiszántúli ref. egyházkerület 1875. évi jegyzőkönyv. 36. sz.

Dr. Barcsa J.

1875. április 15—18. Jelentés a tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűléshez a debreczeni főiskola számára 1884-ben eszközölt őszi segélygyűjtés eredményéről.

Ugyanott 54. sz.

Dr. Barcsa J.

1875. április 15—18. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés az Apaffy-féle debreczeni kollégiumi alapítvány ügyében a képviselőházhoz kérvényt intéz.

Ugyanott 57. sz.

Dr. Barcsa J.

1875. április 15—18. A debreczeni ref. főiskolában új tanszékek állítandók, a jogakadémia újjászervezendő 3 új tanszékkal, választandó egy hittani és egy új bölcsészeti tanár.

Ugyanott 58. sz.

Dr. Barcsa J.

1875. április 15—18. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés szabályzatot fogad el a debreczeni főiskolai tanulók által fizetendő tisztítási s butorrongálási költségek fedezéséről.

Ugyanott 62. sz.

Dr. Barcsa J.

1875. április 15—18. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés a debreczeni ref. főiskolai törvények megfelelő §-ait módosítja, hogy a főiskola épületében lakó tanulók kint-éjszakázását megátolja.

Ugyanott 63. sz.

Dr. Barcsa J.

1875. április 15—18. A debreczeni ref. főiskolai joghallgatók vizsgálati módja szabályoztatik, különösen a római és magyar jogból párbeszéd-vizsgára szorítottassanak.

Ugyanott 67. sz.

Dr. Barcsa J.

1875. április 15—18. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés elfogadja a főiskolai háznagy és szenior munkakörére vonatkozó szabályzatot, megállapítja fizetésüket és a háznagy választásának módját, az utolsó kontraskribának, mivel e hivatalt megszüntette, kárpótlást rendel.

Ugyanott 71., 72. és 74. sz.

Dr. Barcsa J.

1875. április 15—18. A debreczeni ref. gimnáziumi igazgató jelentése a tiszántúli ref. egyházkerületi gyűléshez.

Ugyanott 81. és 83. sz.

Dr. Barcsa J.

1875. április 15—18. Jelentés a tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűléshez a Szártory-alapítványról, összes beruházás értéke e czimen 170.000 frt jövedelméből két tanszék díjazására felhasználható 3467.50 frt. Egy érdeklődő rokon erről értesítendő.

Ugyanott 82. sz.

Dr. Barcsa J.

1875. április 15—18. Jelentés a tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűléshez Varjú János újszónyi lakosnak a debreczeni főiskola részére szánt adományáról.

Ugyanott 86. sz.

Dr. Barcsa J.

1875. április 15—18. Jelentés a Bereczky Erzsébet 1100 frtos adományáról.

Ugyanott 89. sz.

Dr. Barcsa J.

1875. április 15—18. Jelentés Pálóczi Horváth Máriának a debreczeni ref. főiskola részére szánt ház- és földadományáról.

Ugyanott 90. sz.

Dr. Barcsa J.

1875. április 15—18. Jelentés a tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűléshez özv. Szücs Dánielné kisujszállási lakosnak 200 frtos adományáról a debreczeni főiskolai tápintézet javára.

Ugyanott 101. sz.

Dr. Barcsa J.

1875. április 16—18. Az Andaházy-Szilágyi-intézet pénztáráról jelentés a tiszántúli ev. ref. egyházkerülethez.

Ugyanott 112. sz.

Dr. Barcsa J.

1875. április 15—18. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés a nagyszalontai ref. egyház és város között négy osztályú és polgári iskolával összekötött felekezeti jelleg nélküli gimnázium fenntartására kötött szerződést „a viszonyok és körülmények kényserítő hatalma miatt“ megerősíti, az egyház érdekeinek megóvását hangsúlyozván.

Ugyanott 137. sz.

Dr. Barcsa J.

1875. április 16. A kecskeméti jogakadémia fenntartására és szervezésére vonatkozó tervjavaslat készítésével megbizottak a közgyűlés elé terjesztik azon munkálatot, melyet a kecskeméti egyház és a város kiküldötteivel együttesen megállapítottak, s melyet úgy a város, mint az egyháztanács már elfogadott. A javaslat 17 pontban megállapítja a négyéves tanfolyamú jogakadémia szervezetét, Kecskemét városának, az ottani ref. egyháznak és az egyházkerületnek anyagi hozzájárulását, az akadémiai tanács tagjainak számát, jogkörét, a vizsgálatokat, a beírásokat stb.

Dunamelléki ref. egyházker. 1875. májusi kgy. jkv. 53. p. 32—35. l.

Bernáth L.

1875. április 16. A kecskeméti jogakadémia szervezeti szabályzata.

Prot. Egyh. és Isk. Lap 1875. évf. 569—572. l. — Ugyanaz a Kecskeméti ref. Jogakadémia 1875—6. Évkönyve. 33—35. l.

Marton S.

1875. május 23. Eöri Szabó Sándor, mint a Szondy-Kenessey-féle alapítvány gondnoka jelenti, hogy ezen alapítvány gondnoki kara a kegyes alapító célját óhajtotta megvalósítani azon intézkedésével, hogy évenként 6—800 forint ösztöndíjat fog Pápán tanuló kiváló szorgalmú, jó erkölcsű ifjak között kiosztani.

Dunántúli ref. egyházker. 1875. kgy. jkv. 112. pont. A Szondy-Kenessey-alapítvány gondnoki karának erre vonatkozó határozata ugyanott, 282. pont a.

Szerk.

1875. május 23. Az egyházkerületbeli lelkészek özvegyeinek és árváinak gyámolítására felállítandó gyámintézet tervezetét, annak indokolásával és a megszerezhetett statisztikai adatokkal együtt bemutatja az e célra kiküldött bizottság.

A tervezet maga 29 pontból áll, hozzá terjedelmes indokolás és az özvegyek és árvák statisztikai kimutatása járul.

Dunamelléki ref. egyházker. 1875. májusi jkv. 58. pont, 39—49. lap.

Bernáth L.

1875. május 26. A theologiai intézet igazgató-választmánya kimerítő és alapvető jelentést ad ezúttal első ízben az intézet anyagi és szellemi állapotáról. Az ehhez kapcsolt 1—3. $\%$ alatti okmányok olvashatók a 73—76. lapokon.

Ugyanott 51—53. lap és ugyanott kgy. jkv.3. pont végén 73—76. lap.

Bernáth L.

1875. május 26. Az 1874. novemberi közgy. jkv. 84. sz. a. kiküldött számvizsgáló bizottság betérjeszti részletes jelentését a főtiszt. Török Pál által kezelt főiskolai theologikum kollégiumi és könyvtári pénztárákról.

Ugyanott 3. pont, 71—73. lap.

Bernáth L.

1875. május 27. Az e célra kiküldött bizottság 13 pontra terjedő szabály-javaslatot terjeszt a közgyűlés elé az elemi tanítók választási és rendtartási ügyeire nézve.

Ugyanott 67. pont, 54—56. lap.

Bernáth L.

1875. május 27. A nagyenyedi főiskola gazda-gondnokának hatáskörét szabályozó utasítás.

Erd. egyházker. 1875. közgy. jkv. 32. l.

Szerk.

1875. június 15—18. Debreczen város a debreczeni ref. jogakadémián új tanszéket alapít.

Tiszántúli ref. egyházker. 1885. kgy. jkv. 184. sz.

Dr. Barcsa J.

1875. jul. 15—18. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés azt az indítványt, hogy az 1873. évi 210. sz. egyházkerületi határozat megváltoztatásával az ajánlási jog a debreczeni ref. egyháznak és az egyházkerületi gyűlésnek visszaadassék, a jövő gyűlésre halasztja.

Ugyanott 186. sz.

Dr. Barcsa J.

1875. 15—18. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés az egyházkerületi levéltárnoktól véleményt kér arról, hogy a debreczeni ref. főiskolai tanárok választásánál a püspök és főgondnok beválaszthatók-e a tanárválasztó küldöttségbe.

Ugyanott 187. sz.

Dr. Barcsa J.

1875. július 15—18. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés a gimnáziumi magyarnyelv és irodalom tanszékének elsőbbségét az újonnan választott akadémiai tanárokkal szemben megállapítja addig is, míg ez a tanszék az akadémiára áttétetik.

Ugyanott 188. sz.

Dr. Barcsa J.

1875. jul. 15—18. A debreczeni ev. ref. egyház tudatja az egyházkerülettel, hogy a debreczeni ref. főiskolai kontraskribai hivatal megszüntetése után mivel járul a szenior fizetéséhez.

U. o. 192. sz.

Dr. Barcsa J.

1875. jul. 15—18. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés elhatározza, hogy a debreczeni főiskolai Apaffy-féle alapítvány ügyében nem az országgyűléshez, hanem a közoktatásügyi miniszterhez folyamodik.

Ugyanott 196. sz.

Dr. Barcsa J.

1875. jul. 15—18. Jelentés a tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűléshez a zsadányi és knyahinyai meteorokövek darabjának a debreczeni ref. főiskolai muzeum számára való adományozásáról.

U. o. 202. sz.

Dr. Barcsa J.

1875. jul. 15—18. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés a debreczeni ref. főiskolai tanárok nyug- és gyámintézetének alapszabályait lényegükben elfogadja, de a főiskolai tanári kart a részletek kidolgozására utasítja.

U. o. 203. sz.

Dr. Barcsa J.

1875. jul. 15—18. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés a debreczeni ref. gimnáziumi állandó igazgató megválasztását egyelőre elhalasztja.

U. o. 204. sz.

Dr. Barcsa J.

1875. jul. 15—18. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés kimondja, hogy a debreczeni ref. főiskolai tanárok, országos tudományos tanácskozmányokban való részvétel alkalmával elláttatnak ugyan utiköltséggel, de egyelőre csak a legfontosabb esetekben.

U. o. 205. sz.

Dr. Barcsa J.

1875. jul. 15—18. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés megbizsa dr. Török József és Kovács János debreczeni ref. főiskolai tanárokat a Diószegi-féle Fűvészkönyv teljes átdolgozásával, s a terv keresztülvitelével egy bizottságot biz meg.

U. o. 206. sz.

Dr. Barcsa J.

1875. jul. 15—18. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés dr. Török József és Kovács János debreczeni főiskolai tanárokat megbizsa a főiskolai ásványgyűjtemény leltárának elkészítésével, hogy a felesleges példányok elcserélhetők legyenek.

U. o. 207. sz.

Dr. Barcsa J.

1875. jul. 15—18. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés a debreczeni főiskolai fűvészkertbe szolgát alkalmaz 240 forint fizetéssel.

U. o. 211. sz.

Dr. Barcsa J.

1875. jul. 15—18. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés Debreczen városhoz intézett azon kérésére, hogy a kórházzá alakítandó gazdasági tanintézet épületében a debreczeni főiskolai kórháznak is adjon helyet, válasz nem érkezett.

U. o. 226. sz.

Dr. Barcsa J.

1875. jul. 15—18. Jelentés a tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűléshez arról, hogy a Szalay-alapítvány ügyében a főiskola és a dabasi alapítványi igazgatóság közt a nehézségek elhárítottak.

U. o. 227. sz.

Dr. Barcsa J.

1875. jul. 15—18. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés a debreczeni ref. főiskolai szertár aprólékos kiadására évi 50 forintot rendel.

U. o. 228. sz.

Dr. Barcsa J.

1875. jul. 15—18. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés a debreczeni főiskolai tanári kar véleménye alapján a Kanyó-alapítvány felhasználási módját elfogadja.

Ugyanott 229. sz.

Dr. Barcsa J.

1875. jul. 27. A dunamelléki ref. egyházkerületi tanári gyámegylet rendkívüli közgyűlésen módosítja alapszabályainak 3. és 7-ik

czikkeit, melyekben a gyámegylet kötelezett tagjairól és a segélyzendőkről van szó.

Dunamelléki ref. egyházker. 1876. évi júniusi jegyzőkönyve 68. pont.
Bernáth L.

1875. nov. 5. Dr. Kovács Ödöntől, egy teljes theologiai akadémia terve, különös tekintettel az erdélyi ref. egyházkerület tanügyi és egyházi viszonyaira; az u. n. Tizenötös bizottság elé terjesztett vélemény, melyben a nagyenyedi Bethlen főtanodában fennálló theologiai akadémiát a szükségesnek ítélt s részletesen felfejtett módosításokkal jelenben a lelkészképzésre nézve kielégítőnek tartván, az egyházkerületi közgyűlés figyelmét, gondját, anyagi és szellemi erejét a gimnáziumok, a tanárképzés, néptanítóképezde, a lelkészi és tanítói állomások javadalmazása érdekének előmozdítására kívánta fordítani.

Kovács Albert: Egyházi Szemle 1875. évf. 393—406., 409—424., 425—438. és 1876. évf. 1—20. lapjain.
Marton S.

1875. nov. 8. Szász Domokostól. Theologiai fakultásunk.
Erd. Prot. Közl. 1875. 45. s köv. számai.
Bodrogi I.

1875. Titkári jelentés a budapesti ref. theol. önképzőtársulat 1874—5. évi működéséről s a theol. ifjuság beléletéről.

Prot. Egyh. s Isk. Lap 1857. évf. 956—960. l.
Marton S.

1875. A sárospataki ev. ref. akadémia hittani szakának előterjesztése ugyanezen szak berendezése tárgyában, intézve a tisztán-
innen szuperintendencia tanügyi bizottságához.

Prot. Egyh. s Isk. Lap. 1874. évf. 855—859, 886—890. l. *Marton S.*

1876. márc. 19. Gróf Mikó Imre végrendeletében mondja:
„életem egyik főörekvése oda irányult, hogy forrón szeretett szülő-
földemen a közműveltség és vallásos érzület emelésére, székely
hazámfiái szellemi fejlődésére és így közvetve anyagi jólléte öreg-
bítésére is hozhassak bármily csekély áldozatot“. 3 évi miniszteri
fizetését és képviselői napidijait, összesen 60000, azaz hatvanezer
frtot a sepsiszentgyörgyi ev. ref. középtanodának hagyományozza,
míg e tanintézet mint ilyen fennál, ha pedig az bármikor meg-
szűnnék, egy szintén Sepsiszentgyörgyön felállítandó Székely-árva-
ház alapja javára.

A Székely-Mikó koll. Tört. II. 106. l. *Csutak V.*

1876. ápr. 22—25. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés
„A debreczeni ref. tanárok nyug- és gyámintézetének alapszabályait“
véglegesen megállapítja.

Tiszántúli ev. ref. egyházkerületi jkönyv 1876. év 71. sz.

Dr. Barcsa J.

1876. ápr. 22—25. A debreczeni ref. főiskolai joghallgatók számára készített utasítás helybenhagyatik.

Ugyanott 75. sz.

Dr. Barcsa J.

1876. ápr. 22—25. A debreczeni ref. jogi és hittani akadémián a felvételre és a leczkekönyvre vonatkozó iskolai törvények módosíttatnak.

Ugyanott 87. sz.

Dr. Barcsa J.

1876. ápr. 22—25. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés örömmel veszi tudomásul, hogy a makói ref. egyház és város közt négy osztályu gimnázium fenntartására egyesség jött létre, s a „szép hirnevü ref. gimnázium új életre ébredt“ és a nyilvánossági jogot is megnyerte.

Ugyanott 98. sz.

Dr. Barcsa J.

1876. ápr. 22—25. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés roffi Borbély Sámuelnek a debreczeni főiskola céljaira adott 5000 frtját a tőkepénztárhoz csatolja.

Ugyanott 46. sz.

Dr. Barcsa J.

1876. jul. 22—25. Jelentés a tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűléshez Szabó Pál és neje Bethleni Zsuzsánna hagyományáról, melyet a debreczeni főiskola különböző céljaira hagytak.

Ugyanott 47. sz.

Dr. Barcsa J.

1876. ápr. 22—25. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűléshez jelentés arról, hogy az egyházmegyékből a debreczeni főiskolai tápintézet és szolgálk pénztára számára igen kevés (362·84 frt.) gyűlt be, a debreczeni őszi segélygyűjtés eredménye 738 forint 52 kr. és termény.

Ugyanott 54--55. sz.

Dr. Barcsa J.

1876. ápr. 22—25. Jelentés a tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűléshez arról, hogy Debreczen városa a főreáliskola 5-ik osztályát felállítván, a püspök az V. osztály számára tantermet jelölt ki a kollégiumban.

Ugyanott 56. sz.

Dr. Barcsa J.

1876. jun. 6. Stettner Ignác ref. lelkész és neje Keserű Zsófia a dunántúli egyházkerület pápai tanítóképző-intézetére 500 frt. alapítványt tesznek.

Dunántúli ref. egyházker. 1876. kgy. jkv. 154. p.

Szerk.

1876. jun. 7. Szaplanczay Sándorné tíz ezer forint értékü földtehermentesítési értékpapirt hagy a máramarosszigeti ref. liceumban tanuló két kitünő szorgalmu és erkölcsü szegény ifju segélyezésére.

Révész: Figyelm. 1876. évf. 496. l.

Szerk.

1876. jun. 10. Horváth Mihály mezőföldi esperes a dunántúli egyházkerület pápai főiskolájában felállítandó tanítóképző-intézetre 500 frt. alapítványt tesz.

Dunántúli ref. egyházker. 1876. kgy. jkv. 154. pont.

Szerk.

1876. jun. 11. Az egyházkerületi közgyűlés által az államsegély felosztásáról alkotott szabályrendelet szerint, a 8000 forint államsegélyből évi 2000 forint a pápai főiskolának adatik.

U. o. 1876. kgy. jkv. 155. pont.

Szerk.

1876. jun. 11. A dunántúli reform. egyházkerület határozata egy tanítóképző-intézetnek Pápán leendő felállítása tárgyában.

U. o. 17. pont és Kis E. i. m. 295. l.

Szerk.

1876. jun. 14. A kecskeméti jogakadémiának az állam-kormányal való közvetlen érintkezése ügyében kiküldött bizottság azt javasolja, hogy az 1875-iki szerv. szabályok 7. pontja alá eső iskolai beligazgatási ügyekre nézve az államkormányal való közvetlen érintkezési jog a kecskeméti jogakadémiai tanácsra ruháztassék.

Dunamelléki ev. ref. egyházker. 1876. évi júniusi jkv. 56. p. 41—42. lap és a jogakadémia évkönyve 1885/86-ról 49—59. l.

Bernáth L.

1876. július 18. A m. kir. honvédelminiszterium körrendeletet bocsát ki, melyben a védtörvény végrehajtása tárgyában kiadott utasítás 125—126., 130. és 138. §§., melyek az egy évi önkéntesség intézményére vonatkoznak, módosíthatnak. (Vonatkozás a középiskolai tanulókra.)

Dunamelléki ref. egyházker. 1876. évi októberi kgy. jkv. 13. p. 8—9. l.

Bernáth L.

1876. jun. 25. Hivatalos tudósítás a sárospataki ref. akadémia 1885—6. évi állapotáról. Felolvasta Antalfi János akadémiai igazgató.

Sárospataki Értesítő XX. évf. 3. l.

Borsos I.

1876. július 1—4. Jelentés a tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűléshez a debreczeni ref. főiskola építkezési költségeinek fedezésére 1869—1875-ig befizetett és 1876—1878-ig befizetendő összegekről.

Tiszántúli ref. egyházker. 1867. évi jkv. 149. sz.

Dr. Barcsa J.

1876. július 1—4. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés a debreczeni ref. főiskola ének-felügyelő tanárának, énektanítójának és énekvezérének működését szabályozza, Kerékgyártó Sándor debreczeni kántort állandó énektanítónak választja.

U. o. 165—167. sz.

Dr. Barcsa J.

1876. július 1—4. július 1—4. A debreczeni ref. főiskolai bölcsészeti tanfolyam életbeléptetésére intézkedések tételnek.

U. o. 168. sz.

Dr. Barcsa J.

1876. július 1—4. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés „A főiskolai tanárkarokat közösen illető ügyekről“ című munkálatot elfogadja, s a debreczeni főiskolai tanári karnak életbeléptetés végett kiadja.

U. o. 170. sz.

Dr. Barcsa J.

1876. július 1—4. Jelentes a tiszántúli ref. egyházkerülethez Csohány János nánási lakosnak a nánási gimnázium számára tett gimnáziumi és felsőbb tanulókat illető 200 és 400 aranyas ösztöndíj-alapítványáról.

U. o. 174. sz.

Dr. Barcsa J.

1876. július 1—4. Jelentés a tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűléshez az Andaházy-Szilágyi intézetről.

U. o. 175. sz.

Dr. Barcsa J.

1876. július 1—4. Jelentés a tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűléshez Dragota Erzsébet 200 frtos adományáról a debreczeni ref. főiskolai tápintézet javára.

U. o. 181. sz.

Dr. Barcsa J.

1876. július 1—4. Jelentés a tiszántúli ev. ref. egyházkerülethez arról, hogy Somogyi Gábor a debreczeni ref. főiskolának 10000 frtot hagyott.

U. o. 185. sz.

Dr. Barcsa J.

1876. július 1—4. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés a Czövek-alapítvány felhasználási módját megállapítja s a következő iskolai évtől fogva felhasználását elrendeli, a debreczeni ref. gimnázium hat növendéke élvezi.

U. o. 189. sz.

Dr. Barcsa J.

1876. július 1—4. Jelentés a tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűléshez Kovács András debreczeni lakos 100 frtos hagyományáról a debreczeni ref. főiskola céljaira.

U. o. 190. sz.

Dr. Barcsa J.

1876. október 4. Horváth Lajos pápai jogtanár székfoglaló beszéde, melynek czime: A magyar közigazgatás történeti fejlődéséről.

Pápai Értesítő 1876—7. tanév, 4. l.

Borsos I.

1876. október 4. Németh István pápai gimnáziumi tanár székfoglaló beszéde. Értekezésének tárgya: A classica-philologia tanításának szükségessége a gimnáziumban s a tanítás módszere.

U. o. 1877—78. tanév, 3. l.

Borsos I.

1876. október 12. A papválasztási törvények átvizsgálására kiküldött bizottság az egyházmegyék által beadott vélemények alapján módosítást javasol a 4., 6., 7., 8., 10., 11., 12., 13., 14-ik pontokon s egyben felhívja az egyházkerület figyelmét a papi fizetés minimumának meghatározására s azon esetre, ha az üresedésben levő egyház nem választana.

Dunamelléki helv. egyházker. 1876. okt. jkve 54. pont, 41—43. l.

Bernáth L.

1876. október 21. Báró Baldácsy Antal örökalapítványi-ajándékozási szerződése III. alatt, a budapesti theologiai kollégium részére 10000 forint alapítványát birtokaira bekebelezni megengedi.

Dunántúli ref. egyházker. 1877. kgy. jkv. 16. pont

Szerk.

1876. deczember 30. Szabó Dávid lelkész 100 forint alapítványt tesz a pápai ref. főiskola javára.

Ugyanott 1877. évi kgy. jkv. 12. p.

Szerk.

1876. Titkári jelentés a budapesti ev. ref. theol. önképzőkör 1875—76. évi működéséről s a theol. ifjúság beléletéről.

Prot. Egyh. s Isk. Lap. 1876. évf. 909—914. l.

Marton S.

1876. Pap Gábor dunántúli ref. püspöknek, egyházkerülete megbízásából a pápai főiskola segélyezése ügyében adakozásra felhívó szózata.

Révész: Figyelm. 1876. évf. 299—506. l.

Szerk.

1876. Somogyi Gábor tizezer forint alapítványt tett a debreczeni ref. főiskola javára oly módon, hogy 25 évig tőkésítessék, az akkori tőke két részre osztván, fele tanszékek felállítására fordítandó, másik fele újabb 25 évig tőkésítendő, amikor fele ismét felhasználható, a többi pedig addig tőkésítendő, míg egy millió forintot el nem ér, melyből 900.000 forintért a főiskola részére ingatlan birtok vásárlandó, 100.000 forint pedig újabb egy millióig tőkésítendő, s az előbbi mód szerint felhasználandó.

Révész: Figyelm. 1876. évf. 57. sz.

Szerk.

1876. Tarnóczy Tivadar: Eszmecsere a magyar irodalom-történeti oktatás felett középtanodáinkban.

Sárospataki Értesítő, XX. évf., 29. l.

Borsos I.

1876. Somogyi Gedeonnak, a Mondolat írójának, rövid életrajza, aki a pápai főiskola növendéke volt. — Irta Fábián Gábor.
Abafi: Figyelő. 1876. évf. 15. 1. *Borsos I.*

1876. Szász Károly: „Theologiai fakultásunk Kolozsvárott“.
Erd. Prot. Közl. 1876. 6. sz. *Bodrogi I.*

1876. „A kisujszállási tanári kar emlékirata.“ A tanári kar az egyháztanács figyelmébe ajánlja az intézet hiányait és azoknak a pótlását ajánlja. Az egyháztanács ezt 1876 július 2-án és aug. 6-án tárgyalta és a hiányok pótlására bizonyos átmeneti intézkedéseket tett.

Evang. Prot. Lap 1876. évf. 277. és 286. 1. *Dr. Barcsa J.*

1877. jan. 5. A kocsi ref. egyház a dunántúli ref. egyházkerület pápai jogakadémiája alaptökéjének gyarapítására 100 frt alapítványt tesz.

Dunántúli ref. egyker. 1877. évi kgy. jkv. 12. pont. *Szerk.*

1877. febr. 10. Gróf Kún Kocsárd szászvárosi ref. kollégiumi főgondnok 50000 frtos alapítványt tesz ezen iskolára, mely addig tőkésítendő, míg 103.000 frtra nő. Akkor ez összegből 60000 frt kamatja s piaczi háza tanárok fizetésére, 20000 frt kamatja eloláhosodott magyar szülők gyermekeinek segélyezésére s 23000 frt kamatja hunyadmegyei ref. tanítók tanuló fiainak segélyezésére fordítandó.

Értesítvény az 1878—77. tanévről 3—7. 1. *Dr. Kristóf Gy.*

1877. márczius 31. A nagyenyedi ref. kollégiumi könyvtárnak az ottani tanuló-ifjuság által leendő használata módjáról kiadott szabályzat.

Magyar Könyvszemle 1884. 100. 1. *Szerk.*

1877. április 4. Hivatalos jelentés a nagyenyedi ref. kollégium könyvtáráról.

U. o. 1884. 8—792. 1. *Szerk.*

1877. április 19—23. A debreczeni ref. főiskola új épületének építését intéző teljhatalmú építettő-bizottság jelentést tesz, hogy az épületet szakértők megfelelőnek találják, jelentés a költségekről a tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűléshez.

Tiszántúli ref. egyházker. 1877. évi jkv. 78. sz. *Dr. Barcsa J.*

1877. április 19—23. Jelentés a tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűléshez a debreczeni ref. főiskolai természettani szertár gyarapításáról.

Ugyanott 81. sz. *Dr. Barcsa J.*

1877. április 19—23. Jelentés a tiszántúli ref. egyházkerületi gyűléshez arról, hogy dr. Margittay István 12000 frtot hagyott a debreczeni főiskolai orvosi tanszékre, adományozott még a fizikai szertár és a testgyakorló-intézet céljaira.

U. o. 32. sz.

Dr. Barcsa J.

1877. április 19—23. Jelentés a tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűléshez Szabó József, Borsay Sándor, Ács Józsefné debreczeni és Cserepes Józsefné nagyváradi lakosoknak a debreczeni ref. főiskola számára szánt adományairól.

Ugyanott 83. és 85. sz.

Dr. Barcsa J.

1877. április 19—23. Valics Antalné, debreczeni lakosnak a debreczeni főiskolai énekkar számára hagyományozott pénzéről jelentést tesznek a tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűléshez.

Ugyanott 86. sz.

Dr. Barcsa J.

1877. április 19—23. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűléshez jelentés a Szabó Pál és neje hagyományáról a debreczeni ref. főiskola számára.

Ugyanott 87. sz.

Dr. Barcsa J.

1877. április 19—23. Jelentés a tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűléshez a Szártory-alap 1876. évi állásáról.

Ugyanott 211. sz.

Dr. Barcsa J.

1877. április 19—23. Jelentés a tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűléshez a debreczeni 1876. évi őszi segélygyűjtés eredményéről.

U. o. 101. sz.

Dr. Barcsa J.

1877. április 19—23. Jelentés az Andaházy-Szilágyi-intézet pénztárának állapotáról a tiszántúli ref. egyházkerületi gyűléshez.

U. o. 117. sz.

Dr. Barcsa J.

1877. április 19—23. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés a hajduszoboszlói ref. egyház és város közt a gimnáziumnak négy osztályúvá emelésére létrejött szerződést és két tanári díjlevelet helyben hagy.

Ugyanott 166. sz.

Dr. Barcsa J.

1877. május 22. A pesti prot. főiskolára tett evangélikus alapítványok átadása ügyében kiküldött bizottság az egyházkerület elé tiz pontra terjedő kimutatást terjeszt.

Dunamelléki ref. ehk. 1877. májusi vagyoniügyi jkv. 20. p. 15—16. l.

Bernáth L.

1877. május 27. Jegyzéke azon okiratoknak, amelyeket főtiszt. Török Pál ref. püspök úr méltóságos Gönczy Pál főiskolai pénztárnok urnak az e végből kiküldött bizottság előtt általadott. Az okmányok a pesti ref. főiskolára és a theologiára vonatkoznak, s be vannak terjesztve azon jelentés kapcsán, melyet az egyházkerület elé a pesti ref. főiskola s theologiai tanintézet érdekében a püspök által előlegezett pénzek kamatainak kiszámítására kiküldött bizottság terjeszt. Érdekes a következő pont is, melyben a püspök a nevezett két intézet újabb gyarapodásait jelenti be.

Ugyanott 6—7. p. 79—82. l.

Bernáth L.

1877. június 1. Az egyházkerületi tanügyi bizottság a közoktatásügyi miniszterium által kibocsátott középtanodai rendtartási szabályzatot a ref. iskolákban érvényes rendtartási szabályokkal egybevetvén s az egyes igazgatóságok és iskolaszékek által tett javaslatokat is tekintetbe véve a közgyűléshez egy középiskolai rendtartási szabályzat tervezetét nyújtja be, melyet a közgyűlés kinyomat, a jegyzőkönyvhöz csatol s a legközelebbi ülésre tárgyal kitüz.

A javaslat — igazgatás, rendtartás és fegyelem czimek alatt — három főrésze oszlik.

Az igazgatás megállapítja a helyi fegyelem jogát, az iskolai szék, tanári szék, igazgató- és tanár jogait és hatáskörét, továbbá a tanárok felett való biráskodás fórumait.

A rendtartás szól A) a tanárokat; B) tanulókat illető rendszabályokról.

A fegyelem című szakasz tárgyalja A) a fegyelmet általában, B) azon rendszabályokat és fegyelmi törvényeket, melyek a felvételre, magaviseletre, tanulásra, idézésre, fellebbezésre, kitiltásra vonatkoznak.

Ugyanott 114. pont, 73—74. lap s az ehhez csatolt melléklet 1—17. lap.

Bernáth L.

1877. július 21. A tiszántúli ref. egyházkerület felirata a közoktatásügyi miniszteriumhoz a görög nyelv tanulása alóli felmentések tárgyában.

Prot. Egyh. és Isk. Lap. 1877. évf. 1313—1318. l.

Marton S.

1877. július 21. A tiszántúli ref. egyházkerület felirata a vallás- és közoktatási miniszteriumhoz a kormánynak főfelügyeleti jog czimén történő intézkedései ellen.

Prot. Egyh. és Isk. Lap. 1877. évf. 1318—1321. l.

Marton S.

1877. július 21—24. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés a közoktatásügyi miniszternek egy leiratára, mely egy volt debreczeni gimnáziumi tanulónak a görög nyelv tanulása alól történt felmentését kifogásolja, a kormányhoz intézett feliratában a

kormányra hárítja a vádat, s kijelenti, hogy a jövőben ilyen eset nem fog előfordulni.

Ugyanott 205. sz. Feliratot lásd u. o. 32. l.

Dr. Barcsa J.

1877. július 21—24. A közoktatásügyi miniszter a szatmári ref. gimnázium két magánvizsgázó tanulójának bizonyítványát megsemmisítette azon czimen, hogy vizsgálati engedélyük alapján a szatmári róm. katolikus gimnáziumnál kellett volna vizsgát tenniük. Az egyházkerületi gyűlés kéri a minisztert, hogy a szatmári ref. gimn. tanári karnak adjon igazat.

Ugyanott 206. sz. Felirat szövegét l. u. o. 35. l.

Dr. Barcsa J.

1877. július 21—24. A debreczeni ref. főiskolai jogakadémiai magántanulók ügyében érkezett sérelmes leirat ellen felterjesztés intéztetik.

Ugyanott 207. sz.

Dr. Barcsa J.

1877. július 21—24. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés a szatmári ref. gimnázium sérelme alapján feliratot intéz a miniszterhez a suprema inspectio ügyében, melyből a miniszter intézkedési jogkör, az egyházkerület pedig csak ellenőrzési jogot olvas ki.

Ugyanott 208. sz. A felirat u. o. 40. l.

Dr. Barcsa J.

1877. július 21—24. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés a debreczeni ref. gimnázium és a vidéki gimnáziumok számára elfogadja a „gimnáziumi belrendtartás“ cz. munkálatot. (Két félév, iskolai év végén osztályozás, 3 időszak, szünetidő-megállapítás.)

Ugyanott 227. sz.

Dr. Barcsa J.

1877. július 21—24. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés a máramarosszigeti liceum feletti felügyeleti jogát „felügyelő küldöttség“ útján gyakorolja s a tanárválasztást szabályozza.

Ugyanott 218. sz.

Dr. Barcsa J.

1877. július 21—24. A debreczeni ref. gimnáziumi igazgató jelentése a tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűléshez.

Ugyanott 230. sz.

Dr. Barcsa J.

1877. július 21—24. Jelentés a tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűléshez a debreczeni főiskolai anyakönyvtárnak az új könyvtárnok kezeibe való átszámolásáról.

Ugyanott 233. sz.

Dr. Barcsa J.

1877. július 21—24. Jelentés a tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűléshez a debreczeni ref. főiskolai tápintézet számára 1876-ban begyűlt adományokról.

Ugyanott 243. sz.

Dr. Barcsa J.

1877. augusztus 26. A vallás- és közoktatásügyi miniszter felhívja a püspököt, hogy a hatósága alatt álló elemi és polgári iskolában szigorúan hajtassa végre az ezekre vonatkozó miniszteri rendeleteket, melyeket alább két szakaszban csoportosít. Közülök fontos a II. §. 7. és 8. pontja, amely megszabja, hogy miből kell a polgáriból gimnáziumba vagy reáliskolába átlépésnél vizsgázn.

Dunamelléki ref. egyházker. 1878. évi juniusi közgy. jegyzőkönyve. 38. p. 38—39. l.

Bernáth L.

1877. szeptember 28. A tiszáninneri ref. egyházkerület felirata a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez az állami középiskolák számára az osztályösszevonás, magánvizsgák s egyes tantárgyak elengedését szabályozó rendeletnek a ref. iskolákra kiterjesztése ellen.

Prot. Egyh. és Isk. Lap. 1878. évf. 609—614. l.

Marton S.

1877. október 13. A karczagi ref. iskolai bizottság által elfogadott: „Rendtartás a karczagi reformátusok gimnáziumában“ s ennek függeléke: „A gimnáziumi igazgató, egyszersmind az összes elemi fi- és leányiskolák igazgatója is, s mint ilyennek kötelességei“.

Értesítő az 1877—78. isk. évről. 16. l.

Dr. Barcsa J.

1877. Jelentés a budapesti ref. theol. önképzőtársulat 1876/7. évi működéséről.

Prot. Egyh. és Isk. Lap. 1877. évf. 790—793. l.

Marton S.

1878. április 24. A tiszántúli ref. egyházkerületi középiskolai tanáregyesület alapszabályai.

Prot. Egyh. és Isk. Lap 1868. évf. 552—555. l.

Marton S.

1878. május 11—14. A vallás- és közoktatásügyi miniszternek a görög nyelv tanulása alól való felmentésre, továbbá a szatmári ref. gimnázium sérelmére, s a suprema inspectióra vonatkozó válaszát tárgyalván a tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés, sajnálattal konstatálja, hogy a kormány a ref. egyháznak békekötésekben gyökerező jogait megsemmisíteni törekszik, s kijelenti, hogy ragaszkodik az autonomiához és ha a törvényhozó testület azt figyelembe nem veszi, akkor a királyhoz fog folyamodni.

Tiszántúli ref. egyházkerületi közgyűlés 1878. évi jegyzőkönyv 32. sz.

Dr. Barcsa J.

1878. május 11—14. A közoktatásügyi miniszter 1877 szept. 30-án a tiszántúli ref. egyházkerülethez intézett leiratában a jogi magántanulásnak, mint kivételes kedvezménynek megadását magának tartotta fenn, az egyházkerületi gyűlés válaszolja, hogy a deb-

reczeni és máramarosszigeti ref. jogakadémián a magántanulói intézményt megszünteti.

Ugyanott 32. sz.

Dr. Barcsa J.

1878. május 11—14. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés tárgyalja a beregi egyházmegye felterjesztését, melyben kifejti, hogy a közoktatásügyi miniszter azon intézkedése, hogy a beregszászi gimnázium épületét és alaptőkéjét a ref. egyház birtokába vissza nem bocsátja, az igazsággal ellenkezik. A felíratot az egyházkerület a miniszterhez felterjeszti, s kimondja, hogy ha a miniszter a sérelmet nem orvosolja, akkor törvényszéki uton fogja a sérelmet orvosoltatni.

Ugyanott 50. sz.

Dr. Barcsa J.

1878. május 11—14. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűléshez jelentés arról, hogy a debreczeni Múzeum-egylettel a főiskola múzeumának a városival való egyesítése ügyében érintkezés történt, de nem sikerült az egyesítés; az egyházkerület elvileg elfogadja, hogy a főiskolai múzeum bizonyos napokon a közönség számára nyitva tartassék, s hogy állandó muzeumi bizottság alakíttassék.

Ugyanott 63. sz.

Dr. Barcsa J.

1878. május 11—14. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés a vidéki gimnáziumok rendezéséről és azoknak az egyházkerülettel és a debreczeni főiskolával szorosabb viszonyba hozásáról készített s a tanügyi bizottság észrevételével ellátott munkálatot véleményezés végett kiadja a vidéki gimnáziumok fenntartó testületeinek. A munkálat egyházkerületi felügyelő tanács szervezését javasolja, melynek elnöke évenként egyszer minden gimnáziumot meglátogat, az érettségi vizsgálatokról jelentést tesz. Felügyelőtanács költségvetése is közölve van.

Ugyanott 65. sz.

Dr. Barcsa J.

1878. május 11—14. Jelentés a tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűléshez a debreczeni főiskolai tápintézet számára 1877-ben begyűlt adományokról.

Ugyanott 68. sz.

Dr. Barcsa J.

1878. május 11—14. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűléshez jelentés arról, hogy a debreczeni ref. főgimnáziumban két párhuzamos osztály áll fenn.

Ugyanott 80. sz.

Dr. Barcsa J.

1878. május 11—14. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés a debreczeni ref. főgimnázium növendékeire vonatkozó iskolai

törvényeket megerősíti és a következő tanévre elrendeli annak életbe-
léptetését.

Ugyanott 847. sz.

Dr. Barcsa J.

1878. jun. 19. Az egyházker. tanügyi bizottság jegyzőkönyve kíséretében előterjesztetik a budapesti ref. theol. tanintézet tanári kara által ezen tanintézet számára készített törvényjavaslat, amely a közgyűlés tagjainak jó eleve megküldetett s amelyet némi módosítással elfogadnak és érvényre emelnek.

Dunamelléki ref. egyházker. 1878. évi juniusi jkv. 78. pont, 65. lap.

Bernáth L.

1878. jun. 19. Az 1876. évi 54. sz. a. papválasztási szabályjavaslat az 1877. évi 108. sz. a. módosításokkal elfogadtatik és érvényre emeltetik. Teljes szövege 19 pontban újra közölve.

Ugyanott 80. pont, 65—70. lap.

Bernáth L.

1878. jun. 19. A véderőről szóló utasítás 42. §-ának módosítása tárgyában kiküldött bizottság betérjeszti jelentését arról, hogy mily szövegezés volna ajánlandó a véderőről szóló t.-cz. azon §-ára vonatkozólag, mely a papnövendékek és papjelöltek tényleges szolgálat alól való fölmentését tárgyalja, hogy az eddigi sérelmeknek eleje vétessék.

Ugyanott 13. p. 72—73. l.

Bernáth L.

1878. jun. 23. Hivatalos tudósítás a sárospataki ref. akadémia 1877/78. évi állapotáról. Felolvasta Orbán József igazgató. Különösen figyelemre méltó ebben a következő fejezet: Történeti visszapillantás építkezésünkre s a régiebb épületeinkre.

Sárospataki Értesítő XXII. évf. 3. l.

Borsos I.

1878. jul. 23—25. Jelentés a tiszántúli ev. ref. egyházkerülethez arról, hogy Szőnyi Pál főiskolai tanár ásvány- és madárgyűjteményét a debreczeni kollégiumnak hagyta.

Tiszántúli ref. egyházker. 1878. évi kgy. jkv. 173. sz. *Dr. Barcsa J.*

1878. jul. 23—25. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűléshez jelentés az Andaházi-Szilágyi intézet pénztári állapotáról.

Ugyanott 184. sz.

Dr. Barcsa J.

1878. jul. 13—25. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés az Andaházi-Szilágyi-intézetbe való felvételnél megállapítja a rokonság sorrendjét.

Ugyanott 186. sz.

Dr. Barcsa J.

1878. jul. 23—25. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűléshez jelentés arról, hogy a „Tiszántúli ev. ref. középtanodi tanár-egyesület“ megalakult, s a belügyminiszter alapszabályait jóváhagyta.

Ugyanott 203. sz.

Dr. Barcsa J.

1878. jul. 23—25. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés a debreczeni főiskolai tanárookra vonatkozó fegyelmi törvényeket helybenhagyja, s a vidéki gimnáziumi tanároknak is megküldi.

Ugyanott 204. sz.

Dr. Barcsa J.

1878. jul. 23—25. A debreczeni ref. főiskolai akadémiái belrendtartási szabályok megállapíttatnak.

Ugyanott 206. sz.

Dr. Barcsa J.

1878. jul. 23—25. A debreczeni ref. tanítóképzési belrendtartási szabályok megállapíttatnak.

Ugyanott 207. sz.

Dr. Barcsa J.

1878. jul. 23—25. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűléshez intézett jelentés a debreczeni főgimnáziumról, a gymn. igazgató jelenti többek közt az osztálynaplók behozását.

Ugyanott 218. sz.

Dr. Barcsa J.

1878. jul. 23—25. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűléshez intézett jelentés az előző tanév végén a debreczeni ref. főgimnáziumban tartott érettségi vizsgálat eredményéről.

Ugyanott 222. sz.

Dr. Barcsa J.

1878. jun. 23—25. Jelentés a tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűléshez a debreczeni ref. főiskolai nyug- és gyámintézeti pénztárról, vagyona 62581·99 frt.

Ugyanott 225. sz.

Dr. Barcsa J.

1878. jul. 23—25. A debreczeni ref. főiskolai hittanszaki hallgatók segélyegyesületének alapszabályai megerősíttetnek.

Ugyanott 227. sz.

Dr. Barcsa J.

1878. aug. 13. Eőri Szabó Sándor alapítványi gondnok, a dunántúli ref. püspökköz irt. jelentésében tudatja, hogy a kezelése alatt levő Szondy-Kenessey alapítvány tőkéje 31·518 frt 80¹/₂ kr.

Dunánt. ref. egyházker. 1878. kgy. jkv. 379. pont.

Szerk.

1878. szept. 29. Vághó János mérnök, gazdasági tanácselnök jelenti, hogy a Balassa Antal által hagyományozott bodméri ingatlan birtoka a pápai főiskolának 259 hold (1200 □-ölet számítva) és 67 □-öl.

Ugyanott 407. sz.

Szerk.

1878. okt. 20. Molnár Béla megfelelő indokolás kíséretében indítványozza, hogy mondja ki a dunántúli ref. egyházkerület, hogy a magyarhoni prot. egyházkerületek valamelyik főiskolájának theologia, filozófia és jogi fakultásokból álló akadémiájának prot. egyetemmé való fejlesztését égető szükségnek tartja, melyet a közgyűlés elfogadván, azt indokaival együtt a többi kerületekkel leendő közlés végett 500 példányban kinyomatni rendelte.

Ugyanott 299. sz.

Szerk.

1878. A tiszántúli ref. középiskolai tanáregyesület alapszabályai.

Tiszántúli ref. tanáregyesület évk. 1878. évf.

Szerk.

1879. máj. 6. Csontó Lajos igazgató-tanár, kit az egyház-tanács 1876 ápr. 23-án megbízott az egyház és a főgimnázium levéltárának rendezésével, jelenti, hogy megbízatását bevégezte s a levéltárt jegyzékbe szedte. Jelentése kapcsán kiterjeszkedik az eddigi két rendezés méltatására. Felsorolja a két osztályba osztott iratoknak alosztályait, darabszámait. Idéz néhány fontosabb eseményt a ref. egyház multjából s a főgimnáziumnak már 1767-ben megvoltát ismerteti két 1766-iki városi jelentés alapján.

A kiskunhalasi h. h. liceum Értésítője az 1878/79. tanévről 3—8. l.

Bernáth L.

1879. április 19—22. A vallás- és közoktatásügyi miniszter leiratában kijelenti, hogy nem teljesítheti a püspök azon kérelmét, hogy a beregszászi ref. egyház a gimnáziumi épület jogos birtokába és az alapítványok és azok jövedelmei felett való rendelkezés jogaiba visszahelyeztessék, mert a beregszászi ref. egyház és város közt létrejött szerződés, mely a gimnáziumi épület és alapítványok átadását vonta maga után, a két fél közt magánjellelű jogügyletet képez. Az egyházkerületi gyűlés elhatározza, hogy ez ügyben a miniszter-tanács-hoz feliratot intéz.

Tiszántúli ref. egyházker. kgy. 1879. évi áprilisi jegyzőkönyvének 38. sz.

Dr. Barcsa J.

1879. április 19—22. A tiszántúli ref. egyházkerület a magyar protestáns egyetem felállítására vonatkozó dunántúli ref. egyházkerületi indítványt örömmel fogadja. Soós Gábor hajdunánási

orsz. képviselő 2000 esetleg 2500 frtot jövedelmező alaptőkét ígér e célra. Dr. Farkas Kálmán adománya.

Ugyanott 50—52. sz.

Dr. Barcsa J.

1879. április 19—22. A tiszántúli ref. egyházkerület elismeréssel veszi tudomásul, hogy a mezőtúri „felsőrészi közbirtokosság“ adományt tett iskolai célra, melyből többek közt egy „ujabb és a polgári iskolával egyesítendő középiskola“ egy tanárának 900 frt fizetést biztosít.

Ugyanott 58. sz.

Dr. Barcsa J.

1879. április 19—22. A tiszántúli ev. ref. egyházkerület a hódmezővásárhelyi ref. egyház azon panaszára, hogy a gimnáziumi tanulók ösztöndíj és tápintézeti alapját tőkekamat adóval rótták meg, a pénzügyminiszterhez folyamodik a sérelem ügyében.

A folyamodvány szövege ugyanott 68. sz.

Dr. Barcsa J.

1879. április 19—22. A tiszántúli ev. ref. egyházkerület tudomásul veszi a debreczeni ref. főiskolai „szolgatanulók“ sorsának javítására tett intézkedésekről szóló jelentést.

Ugyanott 90. sz.

Dr. Barcsa J.

1879. április 19—22. A tiszántúli ev. ref. egyházkerület a debreczeni főiskolai „szolgatanulók“ neveit a kornak megfelelőbb „szegénytanulók“ névre változtatja, a lakással és élelemmel ellátandó tanulók számát 90-ben állapítja meg, az egyházmegyéket ezek ellátására adakozásra hívja fel.

Ugyanott 91. sz.

Dr. Barcsa J.

1879. április 19—22. A tiszántúli ev. ref. egyházkerület helybenhagyja a békési ref. reálgimnázium tanárának gabona-illetményét pénzértékben megállapító díjlevelét.

Ugyanott 123. sz.

Dr. Barcsa J.

1879. április 20. A kecskeméti ref. egyháztanács az ottani jogakadémiánál általa fenntartott négy tanszék további fenntartásától anyagi ereje hiányában visszalép. Csilléry Benő jogakadémiai igazgató azonban e határozat jogtalanságát kimutatja s kéri, hogy bizottság küldessék ki a kecskeméti főiskola alapjainak tüzetes vizsgálatára.

Dunamelléki ref. egyházkerületi kgy. 1879. évi áprilisi jkv. 71. l. 64. p.

Bernáth L.

1879. április 26. Minthogy a nagykőrösi tanítóképezdének rendszabályai a tanítóságokra való kibocsátásokra nézve kimerítő utasítást nem adnak, a tanügyi bizottság az igazgató-tanács felterjesztései alapján javaslatot terjeszt elő a rendtartási szabályok

74—77. §§-ainak újabb szövegezésére. Ugyancsak módosításra szorul a tanóramulasztások meggátlására vonatkozó 42. §., melynek átdolgozásával s az újnak gyakorlati kipróbálásával a képezdei igazgató-tanács bizatik meg.

Ugyanott 65. pont, 54—56. lap.

Bernáth L.

1879. április 28. A dunántúli ref. egyházkerület 1878. évi októberi gyűlésének 260. p. a. végzéséből, a tiszántúli ref. egyházkerület pedig 1879. évi áprilisi közgyűlésének két rendbeli határozatából kifolyólag átír a testvér-kerülethez egy „magyar protestáns egyetem“ felállítása iránt.

U. o. 46. pont. 30—31. lap.

Bernáth L.

1879. április 28. Szalay József martosi lelkész a pápai ref. theologiai akadémiára 100, a tanítóképzőre szintén 100 forint alapítványt tett.

Dunánt. ref. egyházk. kgy. 1879. évi jkv. 16. p.

Szerk.

1879. április 30. A kecskeméti egyházmegye jegyzőkönyvének 12. sz., 7. pontja alatt foglalt esperesi jelentésre hivatkozva Szász Károly és Szilády Áron — tekintettel arra, hogy a halasi főgimnázium alapítványai meg vannak támadva és a belügyminiszteri döntés esetleg sérelmes lehet — indítványt nyújtanak be arra nézve, hogy a szuperintendens a vallásügyi miniszternek hozzája intézett leirata s arra tett felterjesztése kapcsán ismertesse részletesen a tényállást, hogy az egyházkerület a szükséges lépéseket megtehesse.

Dunamelléki ref. egyházker. kgy. 1879. évi áprilisi jkv. 95. p., 76. l.

Bernáth L.

1879. április 30. Egy négy tagból álló bizottság átadja Gönczy Pál pénztárosnak a pesti ref. főiskolai és theologiai pénztárt. Az átadási okirat három csoportban és 51 tétel alatt magában foglalja: 1. a pesti prot. főiskolai pénztárt; 2. a ref. főiskola pénzét és alapítványait; 3. a theologiai alapokat.

Ugyanott 11. p. 107—111. l.

Bernáth L.

1879. május 15. Gondol Gábor miniszteri tanácsosnak, előbb a pápai ref. főiskola jogtanárának, majd nagy jóltevőjének önéletírása.

Dunántúli ref. egyházker. kgy. 1905. jkv. Függelékében.

Szerk.

1879. június 1. Roboz Károly baracscai földbirtokos 636 holdnyi földbirtokát végrendeletileg a pesti ref. főiskolára hagyja úgy, hogy a jövedelem az iskola és az ő, valamint veje Dienes Ferencz egyenes ágú gyermekei közt megosztassék. Az egyházkerület, miután az iskola az örökösök köteles részét is megváltotta,

a most már 869 holdnyi birtok jövedelmét az ösztöndíj leszámításával megfelelő a ref. theologia és a főgimnázium között.

Értesítő a budapesti ref. főgimnáziumról az 1903/4. tanévben. 24—25. l.
Bernáth L.

1879. jun. 9. A dunántúli ref. egyházkerület pápai főiskolájában levő tanári nyugdíj-intézet alapszabályai..

Dunánt. ref. egyházker. 1879. évi kgy. jkv. 300. p. *Szerk.*

1879. augusztus 13—17. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűléshez jelentés arról, hogy a tanári nyugdíj- és gyámintézet vagyona 75587'31 frt.

Tiszántúli ref. egyházkerületi 1879. évi jegyzőkönyv 125. sz.
Dr. Barcsa J.

1879. augusztus 13—17. A főiskolai tanári kar a maga kebelében muzeumi bizottságot szervezett, hatáskörét a tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés körülírja.

Ugyanott 226 sz.. *Dr. Barcsa J.*

1879. október 29. A pápai ref. főiskolai köztartást (konviktus) illető szabályrendelet, melyben a gazdasági tanács elnökének hatásköre, a főiskolai szenior teendői és a sáfárt illető köteleességek vannak körülírva.

Dunántúli ref. egyházker. 1879. évi kgy. jkv. 253. p. *Szerk.*

1879. november 2. 30399. sz. alatt megküldetik az utrechti stipendiumokról szóló okirat, amely a), b), c) pontok alatt szól a Bernhardinum stipendiumról, Everwijn-Sandbrink Anna és Van Alphen Hieronymus Simons alapítványáról. Az első évi 300 holl. forint, több pfalzi vagy magyar theologusok részére, a második 340 frt egy magyar theologusnak, a harmadik 775 frt évi jövedelmét az eredetileg kikötött magyar biblia kiadása helyett szintén magyar theologusok kapják.

Dunamelléki ref. egyházker. 1880. évi májusi jkv. 44. p., 55—56. l.
Bernáth.

1879. decz. 26. A vallásügyi miniszter 35111. sz. a. utasítást ad ki a tanítók és azok özvegyei s árváinak nyugdíjazása, illetve segélyezése tárgyában benyújtandó kérvények miként való felerősítése és első fokú elintézése tárgyában.

Ugyanott 25. p. 35—42. l. *Bernáth L.*

1879. Marosvásárhelyi kollégiumi könyvtár könyvkiadásra vonatkozó szabályai és a könyvtárnokok névsora.

Magyar Könyvszemle 1879. 330—332. l. *Szerk.*

1879. Rövid jegyzéke a kunszentmiklósi gimnázium évi jövedelmeinek és alapítványainak.

Az 1878/79. évi Értesítő 1—3. l.

Bernáth L.

1879. A kolozsvári ref. főtanoda előljáróságának tantervjavaslata, az erdélyi ref. egyházkerületi gimnáziumok számára.

Erdélyi Protestáns Közlöny 1879. 331. s. köv. l.

Szerk.

1879. Jelentés a budapesti ref. theol. Önképzőkör 1878—79. évi működéséről.

Prot. Egyh. és Isk. Lap 1879. évf. 827—829., 853—855. lap.

Marton S.

1879. Konviktus-kezelési szabályok a csurgói iskolában.

Héjas Pál i. m. 142. l.

Kis E.

1880. febr. 14. A kolozsvári kollégium tanári kara által megerősített önképzőköri alapszabályok 1—12. pont alatt.

Dr. Török i. m. III. k. 117—221. l.

Dr. Kristóf Gy.

1880. április 7. Városi közgyűlési határozat, mely szerint Kecskemét város közönsége magára vállalja egy negyedik jogakadémiai tanszék 1200 frt évi költségét.

Kecskeméti református jogakadémia, 1880—1. Évkönyve 6. l.

Marton S.

1880. április 12—16. Tudósítás az utrechti egyetemen a magyar theologusok számára tett alapítványról.

Tiszántúli ref. egyházkerületi közgyűlés 1880. évi jegyzőkönyv, 43. sz.

Dr. Barcsa J.

1880. április 12—16. A tiszántúli ref. egyházkerületnek a minisztertanácshoz a beregszászi ref. gimnázium ügyében intézett felterjesztésére a közoktatásügyi miniszter kijelenti, hogy az ilyen közigazgatási ügyek nem tartoznak a minisztertanács elé, a beregszászi gimnázium ügyében kiadott múlt évi rendeletét tovább is fentartja. Az egyházkerületi gyűlés mivel látja, hogy az egyházi vagyon így is egyházi és iskolai célra fordíttatik, a várossal kötött szerződést jóváhagyja.

Ugyanott 45. sz.

Dr. Barcsa J.

1880. április 12—16. A tiszántúli ref. egyházkerület megállapítja az egyetemes tanügyi bizottság szervezeteinek általa ajánlott szövegét, e szerint tagjai 21-én 3 évre választatnak, Tiszántúl hat tagot választ.

Ugyanott 108. és 229. sz.

Dr. Barcsa J.

1880. április 12—16. A debreczeni ref. főiskolai tanítóképző-intézet rajz-, zene-, stb. tanterve megerősítették.

Ugyanott 116. sz.

Dr. Barcsa J.

1880. április 12—16. Keresztesi András debreczeni polgár örökösei debreczeni ref. főiskolai theologusok számára 1000 frtos alapítványt tesznek.

Ugyanott 122. sz.

Dr. Barcsa J.

1880. április 12—16. A debreczeni ref. főiskolai tápintézet számára helyben és a vidéken eszközölt gyűjtés eredménye.

Ugyanott 125. sz.

Dr. Barcsa J.

1880. április 12—16. A debreczeni ref. főiskolai tanári nyug- és gyámintézet alapszabályainak 10. §-a a 30 éven túl szolgáló tanárookra nézve módosítatik.

Ugyanott 126. sz.

Dr. Barcsa J.

1880. április 12—16. A Péchy-család a debreczeni ref. főisk. könyvtár számára 7—800 drb. könyvet ad.

Ugyanott 128. sz.

Dr. Barcsa J.

1880. április 12—16. Szemes János szentjánosi ref. lelkész a debreczeni protestáns egyetem javára 50 frtot ad.

Ugyanott 129. sz.

Dr. Barcsa J.

1880. április 12—16. A máramarosszigeti liceum felett való egyházkerületi felügyelet szabályai módosítatnak.

Ugyanott 131. sz.

Dr. Barcsa J.

1880. április 12—16. Laky Lajos 50 frtos adománya a debreczeni ref. főiskolai tápintézet javára.

Ugyanott 137. sz.

Dr. Barcsa J.

1880. április 16. A magyarországi helv. hitv. ev. egyház főgondnokainak és szuperintendenseinek a képviselőházhoz intézett kérvénye a középiskolai törvényjavaslat azon pontjainak megváltoztatása iránt, melyek a prot. iskolai autonómiát sértik.

Prot. Egyh. és Isk. Lap. 1880. évf. 533—541. l.

Marton S.

1880. április 30. A tiszáninneri ref. egyházkerületnek a képviselőházhoz intézett kérvénye a középiskolai törvényjavaslat autonómiát sértő pontjainak megváltoztatása iránt.

Prot. Egyh. és Isk. Lap. 1880. évf. 605—8., 637—40. l.

Marton S.

1880. április 16. A reform. egyház püspöki és főgondnoki karának, a középiskolai törvényjavaslatra vonatkozólag az országgyűlés képviselőházához intézett felirata.

Egyet. konv. jkv. 1880. 52. pont.

Szerk.

1880. május 26. A kecskeméti ref. főiskola vagyoni ügyeinek vizsgálására kiküldött bizottság nagy zavart állapít meg az egyház és iskola pénzügyeiben s e zavarról tanuskodnak 1. a kecskeméti ref. egyháztanács 1879 december 7-i felirata, mely egyházkerületi segílyt kér, a neki adósságot okozó jogakadémia fenntartására; 2. Csilléry Benő jogakad. igazgató levele, mely szerint az egyház, — ker. segíly nélkül, meg akarja vonni az általa fizetett négy tanári szék ellátását; 3. Kecskemét város átírata, melyben a ref. egyházat arról értesíti, hogy egy tanszék fizetését újból magára veszi; a ref. egyház felirata a kerülethez 1880 április 25-ről, melyben a kerülettől azt kéri, hogy két tanári szék ellátását vállalja el; végül 5. a jogakad. tanári kar felterjesztése, melyben az ügy végleges megoldását kéri.

Dunamelléki ref. egyházker. 1880. évi májusi jkv. 87. és 88. p. 99—102. l.

Bernáth L.

1880. május 27. Az egyházkerület tanügyi bizottsága az egyetemes konvent által kiadott s „A köznevelés és közoktatás szervezetének szabályzata a magyar reformált egyházban“ című javaslatra az alsóbb és felsőbb intézeteket illetőleg észrevételeket tesz. Ezen észrevételek között a középiskolákra vonatkozólag érdekes mindjárt az, hogy a tanügyi bizottság a régi liczeumi rendszert óhajtja vissza a maga 9 osztályával. Óhajtja továbbá az iskolaszékek nagyobb hatáskörét, az iskoláknak az államiakkal való versenyképességét, de az utóbbit csak úgy, ha a ref. iskolák segélyezésére prot. iskolaügy cím alatt az állam is vesz fel megfelelő összeget a költségvetésbe. A javaslatban felvett tanári létszámot sokallja, az óraszámot kevesli, az ötévenkénti fizetéspótlékot csak óhajtásképen szeretné kifejezni.

A tantervre vonatkozólag ismét a 9 osztályú gimnázium mellett száll sikra a tanügyi bizottság, már csak azért is, hogy ha kerületenként egy-két kilencz osztályú intézetbe összpontosulhatna a rendelkezésre álló szellemi és anyagi erő, a gyengébb 8 osztályú iskolák 6 osztályuakká lehetnének. A tárgyak közül főleg a menyiségktan beosztását kifogásolja s erre vonatkozólag ad is újabb tervezetet, még pedig az I—IX. osztályokra.

U. o. 93. pont, 104—116. lap.

Bernáth L.

1880. június 11. Dóczy Imre nagykőrösi tanár levele a sárospataki gimnáziumi igazgatóhoz, melyben tudatja, hogy egyházmegyei gyűlésen több barátjával találkozott össze, akik vele együtt a sárospataki iskola növendékei voltak s ez alkalommal 30 frtot

gyűjtöttek össze egy hetedik vagy nyolczadik osztálybeli jó tanuló számára. A tanári kart felkéri ez összeg odaitélésére.

Sárospataki Értesítő. XXIV. évf. 87. l.

Borsos I.

1880. június 29. Emlékbeszéd dr. Soltész János felett. Elmondta Buza János gimn. tanár.

Ugyanott 97. l.

Borsos I.

1880. július 19—22. Az egyetemes tanügyi bizottság által készített tanterv tárgyalás alá vétetik, a latin és német nyelvre nézve nem ért vele egyet a tiszántúli ref. egyházkerület.

Tiszántúli ref. egyházker. 1880. évi jkv. 231. sz.

Dr. Barcsa J.

1880. július 19—22. Az érettségi vizsgálati szabályzatot a tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés megállapítja, a vizsgán minden gimn. tanár jelen legyen, a vizsgálati díj ne emeltessék.

Ugyanott 233. sz.

Dr. Barcsa J.

1880. július 19—22. A tiszántúli ref. középiskolai tanárok nyug- és gyámintézetének alapszabályai helybenhagyatnak.

Ugyanott 241. sz.

Dr. Barcsa J.

1880. július 19—22. Deák József a debreczeni ref. főiskolának 300 frtot hagyott.

Ugyanott 268. sz.

Dr. Barcsa J.

1880. aug. 1. A kecskeméti ref. egyháztanács fölterjesztése a dunamelléki ref. egyházkerületi gyűléshez a jogakadémia tárgyában.

Prot. Egyh. és Isk. Lap 1870. évf. 1156—9. l.

Marton S.

1880. augusztus 11. A mezőföldi ref. egyházmegye véleménye a jogakadémiák tárgyában.

Prot. Egyh. és Isk. Lap 1880. évf. 1063—6. l.

Marton S.

1880. augusztus 28. A pápai ref. főtanoda tanári karának véleménye a jogakadémiákat illetőleg kibocsátott miniszteri rendeletre.

Prot. Egyh. és Isk. Lap 1880. évf. 1251—7. l.

Marton S.

1880. A tiszáninneri ref. egyházkerület válasza a jogakadémiák összevonása tárgyában kiadott miniszteri rendeletre.

Prot. Egyh. és Isk. Lap 1880. évf. 1409—14. l.

Marton S.

1880. „A mezőtúri ref. gimnáziumi tanári kar véleménye a legújabb (1879. évi 17630. sz.) miniszteri gimnáziumi tanítás tervre, s a tiszántúli ref. középiskolai tanáregyesület központi bizottságá-

nak arra adott észrevételére. " A munkálatban tantárgyanként teszi meg észrevételeit a tantervre a tanári kar.

Debr. Prot. Lap. 1880. évf. 76. és 86. l.

Dr. Barcsa J.

1880. Fábíán Gábornak, e kiváló műfordítónak s a pápai kollégium jeles növendékének életrajza. (1795—1877.)

M. Tud. Akad. Almanach. 1880. évf. 157. l.

Borsos I.

1880. Szőnyi Pál életrajza. (1808—1878.)

U. o. 270. l.

Borsos I.

1880. A magyarországi ref. középiskolákban 1879—80-ban használt tankönyvek jegyzéke.

Debreczeni ref. főgimn. értesítő az 1879/80. évről. 3. l. *Dr. Barcsa J.*

1881. február 7. Antal Zsigmond háromszékvármegyei árvaszéki elnök és Székely-Mikó-tanodai pénztárnok nejével, szül. Jancsó Zsuzsánnával kölcsönös végrendeletben minden ingó és ingatlan vagyonukat a sepsiszentgyörgyi Székely-Mikó tanodában szegényebb sorsu tanulók számára felállítandó tápintézet (convictus) javára hagyományozzák.

Az 1880/81. isk. évi Értesítő 15—16. l.

Csutak V.

1881. február 22. Alapítólevél, melynek értelmében a nagykőrösi h. h. főgimnázium volt növendékei „Ádám Gerzson huszonöt éves tanárkodása emléke“ czimen 240 forint alapítványt tesznek a nevezett főgimnázium egy kiváló szorgalmu s erkölcsü növendékének jutalmazására.

Tudósítás a helv. hitv. nagykőrösi főgimnáziumról az 1880—1. tanévben. 8. l.

Marton S.

1881. márczius 8. A köznevelés- és közoktatásügyi szabályzat konventi tárgyalása.

Konv. jkv. 1881. 85., 86., 95., 96. pont.

Szerk.

1881. márczius 28. Szerződés a nagyszalontai ref. egyház és a város közt oly czélból, hogy „egy felekezeti jelleg nélküli hatosztályu polgári iskolával összekötött gimnáziumot állítanak fel és tartanak fenn.“

Gere-Katona i. m. 73. l.

Dr. Barcsa J.

1881. május 2—7. Miklovicz Bálint és barátai 2000 forintos alapítványa részben a debreczeni ref. főiskolai tanári nyugdíjintézet alapjára, részint gimnáziumi és hittanszaki hallgatók ösztöndíj-alapjára.

Tiszántúli ev. ref. egyhker. 1881. évi jkv. 76. sz.

Dr. Barcsa J.

1881. május 2—7. A debreczeni ref. főiskolában 1870-ben végzett hittanhallgatók tízéves találkozási alapítványa a debreczeni ref. főiskola számára.

Ugyanott 77. sz.

Dr. Barcsa J.

1881. május 2—7. A debreczeni protestáns egyetem ügyében készült tervezet elfogadtatik, mely szerint a bölcsészeti szakkal kiegészített főiskola kizárólag a középiskolai tanárképzés szempontjából volna szükséges, de a lelkészi és jogi pályán levők tudományos kiképzése szempontjából is fontos, költségvetési terve 66.200 frt. A dunántúli ref. egyházkerület felhívó szózata elismeréssel fogadtatik.

Ugyanott 91—92. sz.

Dr. Barcsa J.

1881. május 2—7. Nyiri Péter emléke czimen a debreczeni ref. főiskolai alapítványul 450 frt tőkésítendő, míg 500 forintra nem nő.

Ugyanott 168. sz.

Dr. Barcsa J.

1881. június 15. A dunántúli reform. egyházkerület pápai főiskolájában üresedésbe jövő tanári székek betöltésére nézve alkotott szabályzat.

Dunántúli ref. egyházker. 1881. kgy. jkv. 83. pont.

Szerk.

1881. június 18. A nagykőrösi ref. főgimnázium és tanítóképző tanári karának felhívása a dunamelléki ref. egyházkerület tanártestületeihez egyházkerületi tanáregylet alakítása tárgyában.

Prot. Egyh. és Isk. Lap 1881. évf. 889—892 l.

Marton S.

1881. jun. 21. Titkári jelentés a budapesti ev. ref. theol. ifjuság önképzőkörének 1880/1. évi működéséről.

Prot. Egyh. és Isk. Lap. 825—8. l. 1881. évf.

Marton S.

1881. aug. 29. A tervezésbe vett dunamelléki ref. egyházkerületi tanáregyesület alapszabálytervezete.

Prot. Egyh. és Isk. Lap 1881. évf. 1405—9. l.

Marton S.

1881. decz. 8. A tiszántúli ref. középiskolai tanáregylet választmányának felhívása a magyarországi ref. egyház fő- és középiskoláinak s tanítóképezdéinek tanárkaraihoz országos egyesület alakítása és tudományos szakközlöny kiadása tárgyában.

Prot. Egyh. és Isk. Lap 1881. évf. 1715—8. l.

Marton S.

1881. Gróf Mikó Imre a sepsiszentgyörgyi Székely-Mikó-kollégiumnak 60.000 frt. alapítványt tett $5\frac{1}{2}\%$ -os magyarföldhitelintézeti záloglevelekben.

Erdélyi ref. egyh. ker. 1881. kgy. jkv. 74. l.

Szerk.

1881. Tanárválasztási szabályzat az erdélyi ref. egyházkerületben.

Ugyanott 62. 1.

Szerk.

1881. Mutatványok Thukidides magyar fordításából. Fordította Zsoldos Benő.

Sárospataki Értesítő. XXV. évf. 108. 1.

Borsos I.

1881. Dr. Kapossy Lucián gimn. tanár székfoglaló értekezése, melynek czime: Vörösmarty „Szép Ilonka“-ja.

Pápai Értesítő. 1881—2. tanév. 3. 1.

Borsos I.

1882. febr. 4. A magyarországi reform. és ág. hitv. ev. egyház nevében báró Vay Miklós és báró Radvánszky Antal által, a gimnáziumi és reáliskolai oktatási törvényjavaslatra vonatkozólag, a közoktatásügyi albizottsághoz intézett felirat.

Dunántúli ref. egyházker. 1882. kgy. jkv. 71. pont.

Szerk.

1882. ápril. 2. Nagyenyed pusztulása 1704-ben.

„Közérdek“ cz. heti lap, 1882. évf. 15. sz.

Bodrogi I.

1882. május 1. Alkalmi beszéd. Elmondotta a Molnár István, Finkey Pál és Finkey József tanárok sírköveinek megkoszoruzási ünnepélyén Maklári Pap Miklós gimn. tanár.

Sárosp. Ért. XXVI. évf. 91. 1.

Borsos I.

1882. május 3—6. A tiszántúli ref. egyházkerület mult évi felhívására a többi egyházkerületek a debreczeni protestáns egyetem ügyében nyilatkoztak, a tiszáninneri nem tartja kivihetőnek, a dunamelléki szintén, az erdélyi pártolást ígér, a dunántúli is melegen pártolja. A zsinat mellette nyilatkozott, kimondta, hogy a teljes bölcsészeti és természettudományi s teljes theologiai fakultás alapítandó a lelkészek és középiskolai tanárok képzésére, a további teendőkkel a konventet bizta meg.

Tiszántúli ref. egyházkerület jegyzőkönyve. 1882. 21. sz.

Dr. Barcsa J.

1882. május 3—6. A tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés értesülvén a minisztérium azon tervéről, hogy a Suliguli-alapból Máramarosszigeten a kegyesrendiek gimnáziumát nyolcz osztályuvá akarja fejleszteni, elhatározza, hogy a közoktatásügyi miniszterhez intézendő feliratban kifejti, hogy a máramarosszigeti ref. gimnáziumot, mely a magyar nemzetiség és kulturális érdekeknek megfelel, tovább is fenn akarja tartani.

Ugyanott 34. sz.

Dr. Barcsa J.

1882. május 3—6. A hajduszoboszlói ref. egyház és város közt, a gimnázium fenntartására a létrejött szerződés, 6 évre ismét helybenhagyatik.

Ugyanott 90. sz.

Dr. Barcsa J.

1882. május 3—6. Szikszay József a debreczeni ref. főiskolai múzeum pártoló tagjai közé 100 frttal belépett.

Ugyanott 108. sz.

Dr. Barcsa J.

1882. május 3—6. A debreczeni ref. főiskolai tanári nyug- és gyámintézet vagyona 1882. jan. 1-én 97.723·70 frt. volt.

Ugyanott 111. sz.

Dr. Barcsa J.

1882. május 3—6. A debreczeni ref. főiskolában 1851-ben tanult első éves bölcsészek a debreczeni ref. főiskolának 500 frtos alapítványt tettek.

Ugyanott 122. sz.

Dr. Barcsa J.

1882. május 3—6. Zákány József a debreczeni ref. főiskolának 500 frtot és vajdai könyvtárát hagyományozta.

Ugyanott 123. sz.

Dr. Barcsa J.

1882. május 3—6. Polgár Mihály és neje Mészáros Eszter 1000 frtos alapítványa a debreczeni ref. főiskolának.

Ugyanott 125. sz.

Dr. Barcsa J.

1882. május 3—6. Simay János és neje Nagy Mária a debreczeni ref. főiskola számára 25.000 frtos ösztöndíj-alapítványt tettek, örökösei befizetését megkezdték.

Ugyanott 127. sz.

Dr. Barcsa J.

1882. május 3—6. Szegedy Sándor debreczeni ref. gimnáziumi tanár meghalt, 20 és fél hold földjét, egy debreczeni ref. főiskolai bölcsészeti tanszék alapjára hagyta.

Ugyanott 128. sz.

Dr. Barcsa J.

1882. május 3—6. Bodnár Gáborné Szondy Borbála által, a debreczeni ref. főiskolának hagyott háza és földje a nyirbogdányi ref. egyháznak 3500 frtért eladatott.

Ugyanott 134. sz.

Dr. Barcsa J.

1882. május 3—6. A debreczeni ref. főiskolai építkezési sorsjegyekről elszámolás.

Ugyanott 134. sz.

Dr. Barcsa J.

1882. jun. 7. A pesti prot. főiskola, a ref. főiskola, s a theologiai intézet vagyonának részletes kimutatása. 1. értékpapirokban, 2. készpénzben, 3. alapító levelekben, 4. fekvő birtokban.

Dunamelléki ref. ehker. 1882. évi juniusi jkv. 114—119. l. és 1883. évi jkv. 129—133. l. *Bernáth L.*

1882. jun. 21. Titkári jelentés a budapesti ev. ref. theol. ifjuság önképzőkörének 1881/82. évi működéséről.

Prot. Egyh. és Isk. Lap. 1882. évf. 838—41. l. *Marton S.*

1882. junius 25. Igazgatói jelentés az 1881—2. iskolai évről. Felolvasatott az avasi templomban. Tartalmazza egyuttal Szücs Sándor tanár életrajzát.

Miskolczi Értesítő. 1881—2. 3. l. *Borsos I.*

1882. jun. 28. Városi közgyűlési határozat, mely szerint Kecskemét város közönsége — mint egyik fentartó társ — a jogakadémiának az egyházkerület által czélzott megszüntetéséhez nemcsak hogy hozzá nem járul, hanem inkább minden lehető megtesz felvirágozására.

Kecskeméti ref. Jogakadémia 1881—2. Évkönyve 22—23. l.

Marton S.

1882. szept. 25. A sárospataki ref. főiskola tápintézetének a tiszáninneri egyházkerület által megerősített alapszabályai.

Prot. Egyh. és Isk. Lap 1882. évf. 1503—5. 1528—22 l. *Marton S.*

1882. okt. 11—14. A tiszántúli középiskolai ref. tanáregyesület módosított alapszabályai megerősítetnek.

Tiszántúli ref. egyházker. 1882. közgy. jkv. 205. sz. *Dr. Barcsa J.*

1882. okt. 11—14. A debreczeni ref. főiskola épületében való bentlakás szabályoztatik.

Ugyanott 237. sz.

Dr. Barcsa J.

1882. okt. 11—14. A debreczeni ref. theologiai tanterv módosítása helybenhagyatik. Az ötödik theologiai tanszék ügye.

Ugyanott 242. és 266. sz.

Dr. Barcsa J.

1882. okt. 11—14. Csák János debreczeni ref. theologiai ideiglenes tanár emlékirata a tiszántúli ref. egyházkerületi gyűléshez, az ötödik theologiai tanszék ügyében.

Ugyanott 243. és 266. sz.

Dr. Barcsa J.

1882. okt. 11—14. A dunántúli ref. püspök közbenjárására Zichy Mihály festőművész Messiás cz. festményét a debreczeni ref. főiskolának adta.

Ugyanott 253. sz.

Dr. Barcsa J.

1882. okt. 27. A tanári kar a testi nevelés előmozdítására 1882 okt. 27-én jóváhagyja a „Szabadtéri Játsszótársaság“ című diákegyesület alap- és ügyrendi szabályait.

Értesítő a budapesti ref. főgimnáziumról az 1884/5-ik tanévben. 13—15. l.
Bernáth L.

1882. Erdélyi János emlékezete. — Irta Kun Pál.

Abafi, Figyelő. XII. k. 241. l.

Borsos I.

1882. Molnár Aladár életrajza. Egyideig a pápai kollégiumban Kerkapolyt helyettesítette, majd a pesti theol. akadémia tanára lett. (1839—1881.)

M. T. Almanach. 1882. év. 259. l.

Borsos I.

1882. Révész Imre életrajza. (1826—1881.)

Ugyanott 255. l.

Borsos I.

1882. Tarczy Lajos pápai főisk. tanár életrajza. (1807—1881.)

Ugyanott 264. l.

Borsos I.

1882. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszternek 1301. sz. a. kelt s a zsinati elnökséghez címzett intézménye a felterjesztett zsinati törvények helybenhagyása tárgyában, melyben egyebek helyeslése mellett, kifogást tesz az iskoláknak annyira kizárólagosan az egyházi hatóságok alá rendelése ellen, hogy az a királyi felügyeleti és az államnak iskolarendezési jogát korlátozza.

Prot. Egyh. és Isk. Lap 1882. évf. 1087—95. lap.

Marton S.

1882. Jelentés a pápai helv. hitv. theologiai önképzőkör 1881—2. évi működéséről.

Prot. Egyk. és Isk. Lap 1882. évf. 930—2. l.

Marton S.

1883. ápr. 15. A ref. főiskola gondnokának és tanári karának a nem dunántúli kerületünkből való, valamint más vallásu tanulók tandíjának felemelése ellen, s a papnövendékek és tanítóképző-intézeti növendékek tandíjfizetése ügyében tett előterjesztése.

Dunánt. ref. egyházker. 1883. kgy. jkv. 110. p.

Szerk.

1883. ápr. 18. A reform. főiskolai tanári karnak, egy a főiskola javára rendezendő nyereség sorsjáték rendezése ügyében tett előterjesztése.

Ugyanott 109. p.

Szerk.

1883. ápr. 26. A ref. főiskola gondnokának és tanári karának a tanítóképző-intézet berendezésére, a tanári fizetések szabályozására, az üresedésben levő 3 tanszék betöltésére vonatkozó jelen

tése, s a theologiai tanári karnak a gyakorlati thologiai tanszakra külön tanszék felállítását kérő előterjesztése.

Ugyanott 198. p.

Szerk.

1883. ápr. 26—30. A tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés a közoktatásügyi miniszter 1883 márczius 18-án kelt rendelete alapján elrendeli, hogy a gimnáziumokban a magaviseleti osztályzatoknál: jó, szabályszerű, kevésbé szabályszerű és rossz fokozatok használandók.

Tiszántúli ref. ehker. 1883. évi jzökönyv, 58. sz. *Dr. Barcsa J.*

1883. ápr. 26—30. A debreczeni ref. főiskolában 1842-ben subscribált tanulók 1881-ben összejövetelök alkalmával 981·94 frt ösztöndíj alapítványt tettek debreczeni ref. gimnáziumi tanulóknak.

U. o. 79. sz.

Dr. Barcsa J.

1883. ápr. 26—30. Kovács Ferencz orsz. képviselő a hódmezővásárhelyi ref. gimnáziumnak 5000 frtot hagyott.

U. o. 247. sz.

Dr. Barcsa J.

1883. ápr. 26—30. Nikházy Sámuelné Kovács Terézia a debreczeni ref. főiskolai énekkarnak 500, Kóla Gábor nagyváradi lakos pedig a debreczeni ref. főiskolának 1000 frtot hagyott.

U. o. 81. sz.

Dr. Barcsa J.

1883. ápr. 26—30. A Balogh Péter szuperintendens emlékére létesített 1000 frtos alapítvány főiskolai tápintézeti alapítvány, melyet az egyes szakok felváltva élvezzenek.

U. o. 114. sz.

Dr. Barcsa J.

1883. ápr. 26—30, A debreczeni ref. főiskolai törvényeknek a bentlakásra vonatkozó része átalakíttatik.

U. o. 117. sz.

Dr. Barcsa J.

1883. máj. 11. A nagykőrösi ref. tanítóképezde igazgató tanácsa a vallásügyi miniszter 1882 márcz. 21-én 10370. sz. a. kelt intézvénye alapján a képezdei tanfolyamot az eddigi 3 év helyett 4 évre hosszabbítja meg s e célból bizonyos átmeneti intézkedéseket javasol és a tantermek és tanerök gyarapítását kéri.

Dunamelléki ref. egyházker. 1883. évi májusi jegyzőkönyve 69. pont. 76—79. lap.

Bernáth L.

1883. máj. 11. A nagykőrösi tanítóképezdei igazgatótanács elnökségének felterjesztése a dunamelléki ref. egyházkerület püspökéhez a tanítóképzőnek 4 osztályuvá bővítése tárgyában.

Értesítő a nagykőrösi ref. tanítóképző-intézetéről az 1882—3. tanévben 8—10. l.

Marton S.

1883. május 29. László József a pápai ref. főiskolai gondnoki tisztéről agg korára való hivatkozással lemond.

Dunántúli ref. egyházker. kgy. 1883. évi jkv. 16. p.

Szerk.

1883. június 3. Alapítólevél, melynél fogva Arany Jánosnak az 1851—60. évek alatt a nagykőrösi gimnáziumban volt s az 1883. évi június 3-án ugyanott összejött tanítványai: „Arany János ösztöndíj“ név alatt 1000 frt alapítványt tesznek, melynek évi kamata a nagykőrösi gimnázium VII. vagy VIII. osztályába járó egy, esetleg két olyan tanulójának adandó, akik az év folytán önálló magyar irodalmi dolgozataik által legjobban kitűntek.

Tudósítás a helv. hitv. ref. nagykőrösi főgimnáziumról az 1882—3. tanévben, 10—11. l.

Marton S.

1883. jun. 13. A nagykőrösi ref. főgimnáziumi tanári testületnek az iskolaszék elé terjesztett véleménye a középtanodák szervezése ügyében.

Prot. Egyh. és Isk. Lap. 1883. évf. 795—801. l.

Marton S.

1883. június 16. Szerződés, melyet a hajduböszörményi ev. ref. egyház és Hajduböszörmény város kötöttek az 1883—4. évvel életbe léptetendő hat osztályú polgári iskolával kapcsolatos gimn. fenntartására.

Ref. gimn. értesítő az 1883—4. évről, 29. l.

Dr. Barcsa J.

1883. június 18. Barthalos István főiskolai pénztárnok özv. Körmendy Pálné emlékére a pápai főiskolai jogtanszéki alapra 200 frt, Körmendy Pál ügyvéd emlékére jogtanszéki alapra 200 frt, tanári nyugdíj-alapra szinte 200 frt alapítványt tesz.

Dunántúli ref. egyházker. kgy. 1883. évi jkv. 11. pont

Szerk.

1883. július 7. Ref. egyetemes tanügyi bizottság javaslata a magyarországi ev. ref. egyház theologiai akadémiáinak berendezése felől.

Prot. Egyh. és Isk. Lap. 1883. évf. 891—897. l.

Marton S.

1883. augusztus 6. A vallás- és közokt. miuiszter 26147. sz. leiratában a középiskolákról szóló 1883:XXX. t.-cz. alapján kéri a konvent elnökét, hogy küldessenek fel a ref. egyház középiskoláinak jelenlegi tantervei, módosíttassék ez, a törvényczikk kiválsalma szerint főleg a tantárgyakra és a heti óraszám maximumára nézve, adjanak véleményét az érettségi vizsga berendezésére nézve, végül terjesszék fel, a tanulókra és tanárookra vonatkozó fegyelmi szabályzatokat.

Egyetemes konvent jegyzőkönyve, 1883. 5. p.

Szerk.

1883. szeptember 4—8. Vályi János tiszántúli ref. egyházkerületi új főgondnok a debreczeni református főiskolának 2000 frtot ad.

Tiszántúli ref. egyházkerületi közgyűlés 1883. évi jegyzőkönyv 191. sz.
Dr. Barcsa J.

1883. szeptember 4—8. Gróf Dégenfeld Imre, volt egyházkerületi főgondnok örökösei 30000 frt alapítványt tettek a debreczeni ref. főiskola számára, 25000 frtot theologiai vagy bölcsészeti tanszék alapjára, 5000 frtot pedig ösztöndíj-alapra.

Ugyanott 193. sz. *Dr. Barcsa J.*

1883. szeptember 4—8. A tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés a lelkészképeségi vizsga ügyében készült küldöttségi javaslatot a konventhez terjeszti.

Ugyanott 216. sz. *Dr. Barcsa J.*

1883. szeptember 4—8. A Petőfi-szobor végrehajtó-bizottsága a Petőfi-szobornak Huszár Adolf által készített gipsz mintázatát a debreczeni ref. főiskolának adja, Bécsből lehozatásának költségeit a kollégium viselje.

Ugyanott 268. sz. *Dr. Barcsa J.*

1883. szeptember 4—8. Keresztesi Mihály debreczeni lakos adománya a debreczeni ref. főiskolai tápintézet számára.

Ugyanott 270. sz. *Dr. Barcsa J.*

1883. szeptember 4—8. A debreczeni református főiskolának Bulyovszky Gyula ösztöndíj-alapul 1000 frtot hagyott.

Ugyanott 273. sz. *Dr. Barcsa J.*

1883. szeptember 4—8. Nagy István, volt nagyváradai lelkész könyvtára a debreczeni ref. főiskolának adatik.

Ugyanott 282. sz. *Dr. Barcsa J.*

1883. szeptember 12. A theologiai akadémiák szervezete, s a tanfolyamon előadandó tantárgyak.

Egyetemes konvent jegyzőkönyve, 1884. év, 64. p. és önálló füzetben.
Szerk.

1883. szeptember 30. Trefort Ágoston vallás- és közokt. m. kir. miniszter levele, mely szerint örömmel vevén tudomásul Csurgónak főgimnáziummá emelkedését, tudatja, hogy azt a hazai főiskoláknak tudomására hozatta.

Héjas Pál i. m. 148. l.

Kis E.

1883. szeptember. Tanítóképző-intézetek tanterve, megállapította a magyar ref. egyház 1883. szeptember hóban Kolozsvárt tartott egyetemes konventje 32. számú határozatával. — Kiadta Tóth Sámuel, Debreczenben.

Önálló füzet.

Szerk.

1883. Középkiskolák tanterve, megállapította a magyarországi ref. egyház 1883. szeptember hóban Kolozsvárt tartott egyetemes konventje 113. sz. alatt. — Kiadta Tóth Sámuel, Debreczenben.

Önálló füzet.

Szerk.

1883. november 26. A szepsiszentgyörgyi ref. Székely-Mikó-kollégium előljárósága 5—6 évig, míg t. i. a Mikó-alap 100.000 frtra növekedik, évi 3000 frt segílyt kér az erdélyi ref. egyházkerület állandó igazgató-tanácsától, mert különben kénytelen lesz a végső eszközhöz, az államsegélyhez folyamodni.

Az 1883—4. iskolai évi értesítő 26. l.

Csutak V.

1883. Titkári jelentés a budapesti theol. Önképzőkör 1882/3. évi működéséről.

Prot. Egyh. és Isk. Lap 1883. évf. 801—4. l.

Marton S.

1883. A magyarországi ref. theologiák berendezésére vonatkozó bizottsági javaslat a tiszáninneri ref. egyházkerület számára; alapelve, hogy a lelkészképzés mindenik ref. theologiai akadémián egyforma magaslaton álljon, s mindenikben ugyanazon anyagot ölelje fel.

Sárospataki Lapok 1883. évf. 500. l.

Dr. Barcsa J.

1883. A sárospataki főiskolai tanári kar javaslata a gimnáziumi tanterv tárgyában.

Ugyanott 469. sz.

Dr. Barcsa J.

1883. Székfoglaló értekezések a pápai ref. főiskolában. I. A nyelvészetnek s a latin nyelvnek viszonya a történelemhez, Kis Ernőtől. II. A pozitív és negatív mennyiségekről, Sebestyén Dávidtól. III. Szükséges-e nekünk magyaroknak a német nyelv tudása?

Pápai Ért. az 1883/4. tanévben. 1. l.

Borsos I.

1883. Az 1882—3. tanév története dr. Kovács Gábor igazgatótól. Tartalmazza az 1882-ben elhunyt Solymossi Sámuel tanár életrajzát.

Miskolczi Értesítő az 1882—3. évről, 3. l.

Borsos I.

1883. A zilahi ref. gimnázium előljáróságának jegyzőkönyve, 222. sz. Intézkedés a „privát tanítói rendszer“ megváltoztatásáról.

A zilahi áll. s. ref. koll. Ért. 1894—5. évről, CXIII. l.

Fóris M.

1884. márczius 18. Az országos középiskolai törvények alapján kiadott és a konvent által megállapított tanterv között levő különbség.

Egyetemes konvent jegyzőkönyve, 1884. 17. p.

Szerk.

1884. márczius 18. A ref. középiskolák rendtartására és fegyelmezésére vonatkozó szabályok, megerősítette a magyarországi ref. egyház egyetemes konventje.

Ugyanott 21. p. alatt és külön füzetben kiadta Tóth Sámuel, 1884-ben.

Szerk.

1884. márczius 18. Az egyetemes konvent felterjesztése a középiskolák állami segítyezése tárgyában. Kéri, hogy a miniszter a középiskolák számára a konventnek egy összegben, átalányképen adja ki a segítyösszeget. Saját tantervet használhassanak, melyet a kormány hagyjon jóvá. A tanárok ne legyenek kétféle fegyelmi hatóság alatt.

Egyetemes konvent jegyzőkönyve az 1884. évről.

Szerk.

1884. márczius 30., április 13., 20. és 27. és május 11. A nagyenyedi Bethlen-főiskola-, elemi-, tanítóképző-, gimnázium-, theologiai-intézettről.

„Közérdek“ című lap, 1884. márczius 30. s következő számai.

Bodrogi J.

1884. április 2. A pápai ref. főiskola tanári karának, a tanítóképző-intézetnek a többi tanszakoktól elkülönítve, önállóan leendő berendezésére vonatkozó javaslata.

Dunánt. ref. egyházker. ggy. 1884. évi jkv. 131. p.

Szerk.

1884. április 16. és május 14. Br. Majthényi Lászlóné szül. Péli Ludovika asszony régebben április 16-án tett 4400 frtos alapítványhoz május 14-én még 4100 frtot csatolt s az így 8500 frtra rugó összeget azon meghagyással hagyományozza, hogy a kamatok mindaddig a tőkéhez kapcsoltassanak, míg a tőke 15000 frtra nem szaporodik. A 15000 frtot elért tőke egy évi 750 frt kamatát három szegény jó tanuló de helv. hitv., VII. és VIII. osztályú tanuló közt kell tíz havi részletben kiosztani.

Értesítő a budapesti ref. főgimnáziumról az 1896—7. tanévben, 5—6. l.

Bernáth L.

1884. április 28. A tiszáninneri ref. egyházkerület közgyűléséhez intézett jelentés a kebelbeli középiskolák vagyoni viszonyairól, mely szerint az 1883. évi XXX. törvényczikk alapján kiegészítendő évi államsegély kellene a rimaszombati iskolának 7079 frt, a miskolczinak 7266 frt, a sárospatakinak 5474 frt. Az

egyházkerület a munkálatot elfogadta, s ily értelemben tett felterjesztést a konventre.

Tiszáninneri ref. egyházkerületi közgy. 1884. évi jegyzőkönyv 10. pont.
Szerk.

1884. április 26—május 2. A tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés helyben hagyja a Hajduböszörmény város és a hajduböszörményi ref. egyház közt 1883. június 12-én kötött szerződést, mely polgári iskolával kapcsolatos hat osztályú gimnázium fentartására vonatkozik.

Tiszántúli ev. ref. egyházkerületi kgy. 1884. évi jkv. 91. sz.

Dr. Barcsa J.

1884. április 26—május 2. A kisujszállási közbirtokosság az ingyen iskoláztatás alapjául földadományát 800 holdra egészítette ki.

Ugyanott 93. sz.

Dr. Barcsa J.

1884. április 26—május 2. A debreczeni ref. jogakadémia hallgatóinak segélyegyesületi alapszabályai meyerősíttetnek.

Ugyanott 110. sz.

Dr. Barcsa J.

1884. április 26—május 2. Lugossy József, volt debreczeni főiskolai tanár örököse egy könyv-gyűjteményt ad a debreczeni ref. főiskolai anyakönyvtárnak.

Ugyanott 114. sz.

Dr. Barcsa J.

1884. április 26—május 2. Kardos László örökösei „Kardos-Könyves-Tóth-alapítvány“ czimen a debreczeni ref. főiskola számára ösztöndíj-alapítványt tesznek.

Ugyanott 120. sz.

Dr. Barcsa J.

1884. április 26—május 2. A közoktatásügyi miniszter az Apaffy-alapítvány ügyében a debreczeni ref. főiskolának egyességet ajánl, feltételeit a tiszántúli református egyházkerületi gyűlés megállapítja.

Ugyanott 121. sz.

Dr. Barcsa J.

1884. április 26—május 2. Könyves-Tóth-Simonffy című debreczeni ref. főiskolai alapítványra vonatkozó végrendelet.

Ugyanott 123. sz.

Dr. Barcsa J.

1884. április 26—május 2. A debreczeni ref. főiskolai szegénytanulók pénztárának Sápy Sámuel kollégiumi gondnok 700 frtot hagy.

Ugyanott 124. sz.

Dr. Barcsa J.

1884. április 26—május 2. A debreczeni ref. főiskolai pénzkölcsönzés szabályai megállapítatnak.

U. o. 136. sz.

Dr. Barcsa J.

1884. május 10. A rimaszombati iskolának a kultuszminiszterrel kötött szerződése, mely szerint az 1883 :XXX. t.-cikk alapján évi 7000 frt államsegélyt kap.

Bodor I. i. m. 154—157. l.

Szerk.

1884. május 15. Bodor János, Mihályi Károly nagyenyedi tanárok emlékezete.

Erd. Prot. Közl. 1884. június 28. s követk.

Bodrogi J.

1884. június 5. A tanügyi bizottság az egyházkerületi tanügyi bizottság szervezetére vonatkozólag javaslatot terjeszt a közgyűlés elé.

Dunamelléki ref. egyházker. 1884. évi júniusi jkv. 56. p. 59—61. l.

Bernáth L.

1884. június 6. A pápai reform. főiskola tanári karának a Tarczy Lajos és Bocsor István nevére tett alapítványok kamatainak kiosztására vonatkozó s szabályerőre emelt javaslata.

Dunánt. ref. egyházk. 1884. közgy. jkönyv. 160. p.

Szerk.

1884. június 10. Az egyetemes konvent az egyetemes tanügyi bizottság javaslatára, 1884 márcziusban jkve 44. száma alatt határozattá tette a tanári fizetés tisztességesebbé tételét s felszólította az egyházkerületeket a megvalósításra s a kivitelről való jelentésre. Az egyházkerület tanügyi bizottsága ennél fogva a helybeli középiskolákat három osztályba sorozva, javasolja, hogy Budapesten a tanárok évi fizetése 1300 frtban, lakbére a fizetés 40⁰/₀-ában, a vidéki főgimnáziumokban és a tanítóképző intézetben 1000 frtban s ennek 20⁰/₀-ában, a nem teljes gimnáziumokban pedig 800 frtban s ennek 15⁰/₀-ában határozottassék meg. Javasolja ezenkívül az ötödéves pótléket is olyanformán, hogy ezen pótlék az évi díjazás 5⁰/₀-át tegye, de 30⁰/₀-át meg nem haladhatja. E pótlék a régebbi tanárookra nézve úgy állapítandó meg, hogy a 10 évet betöltöttek 5⁰/₀-os, a 20 évet s többet szolgáltak 10⁰/₀-os pótlékban részesüljenek a javaslat életbeléptetésével. A helyettes tanárok úgy a fizetés-, mint a lakbérnek is csak felét kapják. Az igazgatói díj főgimnáziumban 200, nem teljes intézetben 100 frt. A tanári nyugdíj-intézet javára minden tanár fizet évenként 10 frtot.

Dunamelléki ref. egyházker. 1884 június 7. s következő napjain tartott gyűlésének jkve. 60. p. 86—87. l.

Bernáth L.

1884. június 10. Gróf Ráday Gedeon, mint az e célra kiküldött bizottság elnöke, beterjeszti a „Budapesti ev. ref. theologiai

akadémia szervezete“ és a „Theologusok, káplánok, lelkészek és theol. tanárok vizsgálati rendszabálya“ cz. javaslatokat. Az első két főrésze oszlik s előbb az akadémia kormányzásába befolyó tényezőkről szól, majd az akadémia tanügyével, a tananyag beosztásával, a kollokviumok s vizsgálatok ügyével stb. foglalkozik röviden.

Ugyancsak a vizsgálatokkal foglalkozik, de már egész részletességgel a második javaslat.

Ugyanott 63. p. és függelék.

Bernáth L.

1884. június 27. Kis Gábor érettségi vizsgálóbizottsági helyettes elnöknek a pápai ref. főgimnáziumban 1884-ben tartott érettségi vizsgáról szóló jelentése.

Dunántúli ref. egyházker. 1884. kgy. jkv. 158. pont.

Szerk.

1884. június 29. A dunántúli reform. egyházkerület Kaposvárt tartott közgyűlése a pápai főiskolában a jogakadémiát megszüntette.

Ugyanott 1884. közgy. jkv. 132. p. és Kis E. i. m. 291—292. l.

Szerk.

1884. június 29. Emlékbeszéd néhai Hegedüs László felett. Felolvasta Émődy Dániel jogtanár. Hegedüs László jelentékeny szerepet játszott a sárospataki kollégium szellemi életének irányításában.

Sárospataki Értesítő, XXVIII. évf., 129. l.

Borsos I.

1884. július 5. Bernáth István drávaszabolcsi ref. lelkész 10.436 frtot tesz le a kunszentmiklósi ref. egyház előljáróságánál oly célból, hogy az összeg az 1930. évig kamatozzon, kivéve az ötös és tizes éveket, amikor is az egész évi kamat felosztandó Bernáth Mihály és Pál fiai között $\frac{6}{10}$ és $\frac{4}{10}$ arányban. 1930-ban 10.000 frt újra kamatozás alá marad 1980-ig az előbbi feltétellel, a többi pedig megoszlik a Bernáth fiutódok és a gimnázium között. Ha a fiág kihal, az alap $\frac{6}{10}$ -e a gimnáziumé, $\frac{4}{10}$ -e a leányágé s a kezelés megszüntethető. A leányág kihaltával az egész a gimnáziumra száll, amely a nyert kamatokat tartozik tőkésíteni és a tőkefelosztáskor ráeső részt „Bernáth István gimnáziumi alapítványa“ czimen felében tanári fizetések javítására vagy új tanszék felállítására, felében pedig alumneum fenntartására fordítani és a „Bernáth István alapítvány“ czimű 1881 július 10-én kelt 4000 frtos alapítvány tőkájével az ott jelzett célra egyesíteni.

A kunszentmiklósi ev. ref. gimnázium Értesítője az 1894/5. isk. évről. 48—51. l.

Bernáth L.

1884. július 19. A kultuszminiszternek Biharmegye közönségéhez intézett leirata, melyben a nagyszalontai hatosztályu gimnázium

ziummal egybekötött polgári iskolára vonatkozólag kijelenti, hogy ez az 1883:XXX. t.-cz. értelmében együtt fenn nem állhat, hogy pedig mint gimnázium megfelel-e a törvény követelményeinek, meg fogja vizsgáltatni.

Gere-Katona i. m. 77. l.

Dr. Barcsa J.

1884. augusztus 18—23. A máramarosszigeti ref. gimnázium államsegélyéről, az intézet vagyoni erejéről jelentés tételük, szerződés tervezete a konvetnek elfogadásra ajánltatik.

Tiszántúli ref. egyházker. 1884. évi jkönyv 237. sz. *Dr. Barcsa J.*

1884. augusztus 18—23. A tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés a gimnáziumi érettségi vizsgálat ügyében kiadott miniszteri rendeletet a tiszántúli 3 főgimnázium tanárkarának meghallgatása után módosításokkal elfogadja.

Ugyanott 240. sz.

Dr. Barcsa J.

1884. augusztus 18—23. A tiszántúli ref. középiskolai felügyelő tanács szervezete megállapíttatik, tagjai megválasztatnak.

Ugyanott 241., 232. sz.

Dr. Barcsa J.

1884. augusztus. A tiszántúli egyházkerületi közgyűlés 252. pont alatt ajánlja az illetékes egyházmegyéknek, hogy nem lehetne-e a mezőtúri, kisujszállási és karczagi gimnáziumokból egy nyolcz osztályú főgimnáziumot létesíteni s a h.-böszörményi, h.-nánási és h.-szoboszlói középiskolákat szintén egy helyen koncentrálni. — A fenntartó testületek válasza ugyanott.

Mezőtúri ev. ref. gimnáziumi Értesítő 1894—5. évről. 42 l.

Dr. Barcsa J.

1884. augusztus 18—23. A debreczeni ref. theológián 1868-ban végzett hallgatók a debreczeni ref. tanítóképezdei tanulóknak tankönyvekkel való ellátására alapítványt tesznek.

Tiszántúli ref. egyházkerület 1884. évi jegyzőkönyv. 269. sz.

Dr. Barcsa J.

1884. augusztus 18—23. A debreczeni ref. főiskolai Apaffy-féle alapítvány ügyében létrejött egyezséget a tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés helybenhagyja.

Ugyanott 302. sz.

Dr. Barcsa J.

1884. augusztus 18—23. Soós Gábornak a debreczeni ref. főiskolára vonatkozó végrendelete.

Ugyanott 304. sz.

Dr. Barcsa J.

1884. augusztus 18—23. Piros Józsefné a debreczeni ref. főiskolai énekhar számára 1000 frtos alapítványt tesz.

Ugyanott 305. sz.

Dr. Barcsa J.

1884. augusztus 18—23. Szikszay Dániel 1000 frtos alapítványt tesz a debreczeni ref. főiskolának pályadíj-alapul.

Ugyanott 305. sz.

Dr. Barcsa J.

1884. augusztus 22. Szabó János és társainak a debreczeni főiskolában a tanárválasztás módozata tárgyában beadott indítványa.

Prot. Egyh. és Isk. Lap. 1884. évf. 1307—1309. 1.

Marton S.

1884. szeptember 6. Beszédék, melyek mélt. br. Vay Miklós urnak a sárospataki ev. ref. főiskola világi algonodnoki hivatalába történt beiktatásakor elmondattak.

Sárospataki Értesítő XXIX. évf., 131. 1.

Borsos I.

1884. szeptember 17. A sepsiszentgyörgyi ref. Székely-Mikó-kollégium előljárósága gyászjelentést ad ki Nagy Péter, erdélyi ev. ref. püspök haláláról s a kiváló főpásztor halála fölött érzett fájdalmas részvétének az elhunyt özvegyéhez intézett részvétiratban ad kifejezést.

Az ev. ref. Székely-Mikó-koll. 1884—5. isk. évi Értesítője, 16. 1.

Csutak V.

1884. október 27. Az egyházkerület a f. évi juniusi közgy. jkve 63. sz. alatt benyújtott javaslatokat letárgyalja és „A dunamelléki ref. egyházkerület budapesti theol. akadémiájának szervezete“ czim alatt, a jegyzőkönyvhöz melléklí a végleges szabályzatot. A szabályzat három főrésze oszlik. Az első az akadémia kormányzásáról, a második az akadémia tanügyéről, a harmadik az akadémia konviktusáról szól.

Dunamelléki ref. egyhker. kgy. 1884. évi októberi jkv. 12. p. és függelék.

Bernáth L.

1884. október 29. A lelkészi pályázatra és minősítvényre vonatkozó szabályrendelet átvizsgálására kiküldött bizottság jelentése alapján a lelkészi pályázatok és a minősítvényt szabályozó rendelet véglegesen megállapítatik.

Ugyanott 48. p., 51—56. 1.

Bernáth L.

1884. A tiszántúli ref. egyházkerületnek a magyar írásbeli dolgozatok tárgyainak az értesítőben való közlésére vonatkozó 1884. évi 40. sz. végzése.

Dóczi I.: A gimnáziumokat illető egyházkerületi szabályrendeletek 79. 1.

Dr. Barcsa J.

1884. A dunántúli ref. egyházkerület pápai főiskolája tanári nyugdíj-intézetének alapszabályai.

Dunántúli ref. egyházker. közgy. 1884. jkv. 135. pont. *Szerk.*

1884. Arany János életrajza. (Adatok a szalontai és debreczeni iskolák történetéhez.)

Magy. Tud. Akad. Almanach, 1884. évf., 321. l. *Borsos I.*

1884. Rendszabályok, törvények és utasítások az erdélyi ref. kollégiumok számára.

Erd. Prot. Közl. 1884. 271—279. s köv. l. *Szerk.*

1884. A zilahi ref. gimn. előjáróságának a Zilah város alapítványa megváltását tárgyaló gyűléséről szóló (kelet és szám nélkül való) jegyzőkönyve.

A zilahi koll. Ért. 1894/5. CLXXXIX—CXC. l. *Fóris M.*

1885. január 27. Zsindely István sárospataki gimn. tanár 25-éves jubileuma. Fejes István egyházi algondnok üdvözlő beszéde. Molnár Lajos gimn. igazgató üdvözlő beszéde. A ünnepelet tanár válasza. A tanuló-ifjúság képviselőjének beszéde.

Sárospataki Értesítő XXIX. évf., 135. l. *Borsos I.*

1885. jan. 28. A nagyenyedi kollégium előjáróságának kérvénye, melyben az iskolai pénztárból eddig kiadatni szokott püspöki javadalom kiadását beszüntetni kéri.

Erd. ref. egyházker. 1885. közgy. jkv. 23. l. *Szerk.*

1885. jan. 30. A nagyenyedi theol. akadémia ifjúságának válaszirata a budapesti ref. theol. akadémia ifjúsága felhívására.

Erd. Prot. Közl. 1885. 6. s köv. sz. *Bodrogi I.*

1885. április 23—28. A közoktatásügyi miniszter által kiadott, s a tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés által módosított érettségi vizsgálati utasítás.

Tiszántúli ref. egyházker. közgy. 1885. évi jegyzőkönyv 82. sz.

Dr. Barcsa J.

1885. április 23—28. A debreczeni ref. főiskolai Apaffy-féle alapítvány fejében a kincstár az egyezség szerint 4000 frtot fizet évenként.

U. o. 86. sz.

Dr. Barcsa J.

1885. április 23—28. Nagy Sándor aradi törvényszéki elnök 1000 frtos alapítványt tett a debreczeni ref. főiskola számára, a hajdunánási ref. egyház a tápintézetnek 50 frtot küldött, stb.

U. o. 110. sz.

Dr. Barcsa J.

1885. április 23—26. A debreczeni ref. főiskolai pénztár kezelésére beterjesztett javaslat.

Ugyanott 115. sz.

Dr. Barcsa J.

1885. április 30. A nagyszalontai ref. egyháztanács és a város között kötött szerződés „hat osztályú felekezeti jelleg nélküli gimnázium örökösen és állandóan“ való fentartására.

Gere-Katona i. m. 79. l.

Dr. Barcsa J.

1885. május 15. Érettségi vizsgálati szabályzat és utasítás a tiszántúli ref. egyházkerület kebelében levő főgimnáziumokban.

Tiszántúli ref. egyházker. 1884. évi kgy. jkv. 101., 240., 343. sz. végzése alapján, kiadta Elek Lajos ehk. aljegyző, Debreczen, 1885-ben, külön füzetben.

Dr. Barcsa J.

1885. május 22. A sepsiszentgyörgyi ref. Székely-Mikó-kollégium előljárósága az egyházkerület állandó igazgató-tanácsától utasítást, s engedélyt kér a kollégium igazgatója számára arra nézve, hogy minden olyan növendéket, ki az I. gimn. osztályba nem a gimnáziummal kapcsolatos előkészítő osztályból kíván beiratkozni, felvételi vizsgálat alá vegyen.

A Székely-Mikó-koll. 1884—5. isk. évi Ért. 19. l.

Csutak V.

1885. június 9. A sepsiszentgyörgyi ref. Székely-Mikó-kollégium előljárósága kéri az egyházkerület állandó igazgató-tanácsát, hogy „méltóztassék a főtiszt. konventet úgy informálni, hogy kollégiumunk ne csak a négy gimnáziumi osztály fenntartására nyerve meg az államsegélyt, hanem hogy lehetőleg már a jövő tanévben, eshetőleg az 1886—7. tanéven kezdve az V. osztály felállításával fokozatosan nyolcz osztályú teljes gimnáziummá fejlesztessék.

Ugyanott 20. l.

Csutak V.

1885. jun. 11. A konventi köznevelési és közoktatási szervezet 130. §. szerint az igazgató-tanács hatáskörének megállapítása az egyházkerületek jogát képezi. A tanügyi bizottság tehát két-, illetve nyolcz pontban megállapítja a dunameiléki egyházkerület középiskoláiban az igazgató-tanács hatáskörét. Ugyancsak itt a különböző egyháztanácsai felterjesztésekre és néhány tanárkari kérvényre válaszul kimondják határozatilag, hogy a tanári fizetések jövőre az 1884 júniusi javaslat szerint emelendők.

A dunameiléki ev. ref. egyházkerület 1885. gyűlésének jegyzőkönyve. 56. p. 113—125. lap.

Bernáth L.

1885. jun. 28. Hivatalos tudósítás a sárospataki ref. főiskola 1884—5. évi állapotáról. Felolvasta dr. Szánthó Gyula közigazgató. Jelentés az akadémiai pályázatokról.

Sárospataki Értesítő. XXIX. évf. 3. l.

Borsos I.

1885. aug. 5. Vallás- és közoktatásügyi miniszter leirata, melyben Nagyszalonta város és a ref. egyház közt hatosztályú gimnázium fentartására kötött szerződést nem hagyja jóvá, vagyis a polgári iskolát nem engedi átalakíttatni gimnáziummá, mert ugy nincs gondoskodva a felső népoktatásról.

Gere-Katona i. m. 82 l.

Dr. Barcsa J.

1885. aug. 24—28. A londoni kollégium bizottsága tudatja, hogy egy lelkeszi pályára készülő magyar ifjut évenként 70 font sterling segélyben részesít.

Tiszántúli ref. egyházker. 1885. kgy. jkv. 198. sz.

Dr. Barcsa J.

1885. aug. 24—28. A tiszántúli ref. gimnáziumok állapotát feltüntető jelentés.

Ugyanott 236. sz.

Dr. Barcsa J.

1885. aug. 24—28. A debreczeni ref. tanítóképző-intézeti törvények és belrendtartási szabályok megállapíttatnak.

Ugyanott 245. sz.

Dr. Barcsa J.

1885. aug. 24—28. A tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés a debreczeni ref. főiskolai tanárválasztási eljárást szabályozza.

Ugyanott 254. sz.

Dr. Barcsa J.

1885. aug. 24—28. A debreczeni ref főiskolai Simay-Nagy alapítvány kezelésmódja megállapíttatik.

Ugyanott 276. sz.

Dr. Barcsa J.

1885. aug. 24—28. Ledig Sámuel a debreczeni ref. főiskolai szegény tanulók számára ösztöndíj-alapul 500 frt alapítványt tesz.

U. o. 288. sz.

Dr. Barcsa J.

1885. szeptember 6. A sárospataki főiskola igazgató-tanácsa, tekintettel arra, hogy a Pálóczi Horváth Mária és Simon nevét viselő alap kamatoztatással 200.000 frtra felnövelendő, s akkor annak jövődelméből egy polytechnikum felállítását célzó alapítvány a jelzett célra nem elegendő, annak oly módon leendő megváltoztatását javasolja, hogy ezen alapítvány jövedelme a főiskolai pénztár szükségletére szolgáljon, s abból a műegyetemen tanuló két ref. ifjunak évi 300—300 frt segély adassék.

Tiszáninenni ref. egyházkerület 1885. őszi kgy. jkv. 32. p. Elfogadtatott. 1886. tavaszi kgy. jkv. 17., nyári 13. pont.

Szerk.

1885. szeptember 14. Benke István, a sepsiszentgyörgyi ref. Székely-Mikó-kollégium igazgatója, „a Székely-Mikó-kollégium szellemi állapota 1881—1885.” czim alatt igazgatói jelentését az

előjáróság nevében, az iskolát alapító Rikán-belőli közösség előtt felolvassa.

1885—86. évi Értesítő 11. és köv. 1.

Csutak V.

1885. október 5. A dunamelléki ref. egyházkerületben levő gimnáziumok, liceumok, tanítóképezde, jogakadémia és theologiai tanintézet tanárai, összesen 52-en, 1867-ben tanári gyámegyesületet alapítottak. Az egyesület alapszabályai hat szakaszra oszlanak. Az I. §. tárgyalja az egylet hivatalos nevét, célját, tagjait s a lemondás vagy kilépés esetén való részesülést, a II. §. szól az egylet jövődelemforrásairól, a III. §. a segélyezendőkről, a IV. a segélyezés módjáról, az V-ik az ügyvitelről, végül a VI-ik a gyámegyesületnek az egyházkerülethez való viszonyáról.

A dunamelléki ev. ref. egyházker. 1886. évi május 26. s köv. napjain tartott gyűlésének jegyzőkönyve. Függelék 194—205. lap. *Bernáth L.*

1885. november 17. A püspöki és főgondnoki karnak az államsegélyt igénybe venni óhajtó budapesti, győnyi, halasi, kecskeméti, kunszentmiklósi, nagykőrösi, pápai, miskolczi, nagyenyedi, marosvásárhelyi, székelyudvarhelyi, zilahi, szászvárosi, sepsiszentgyörgyi gimnáziumok kérvénye ügyében tett jelentése.

Konv. jkv. 1885. 5. p.

Szerk.

1885. november 29. Lőte Lajos nagyenyedi tanár emlékezete.

„Közérdek“ 1885. nov. 29-iki száma.

Bodrogi J.

1885. A zilahi ref. gimn. előjáróságának a Zilah város alapítványa megváltását tárgyaló gyűléséről szóló (kelet és szám nélkül való) jegyzőkönyve.

Értesítő az 1894—95-ik iskolai évről. CXCI—CXCII. 1. *Fóris M.*

1885. A sárospataki ref. theologiai tanári kar előterjesztése a theologia tan- és vizsgálati rendje, különösen pedig az újonnan szervezendő alapvizsga tárgyában.

Sárosp. Lapok. 1885. évf. 558. és 573. 1.

Dr. Barcsa J.

1885. A kecskeméti ref. jogakadémia tanárkarának felhívása a hazai összes jogakadémiai tanárokhoz, országos nagygyűlés ügyében.

Ugyanott 172. 1.

Dr. Barcsa J.

1885. A sárospataki ref. jogakadémia tanárkarának válasza a kecskeméti ref. jogakadémia felhívására, a tervezett értekezlet csak úgy helyesli, ha azon a jogakadémiák hivatalos képviselői vesznek részt.

Ugyanott 248. 1.

Dr. Barcsa J.

1885. A tiszáninneri ref. püspöki hivatal által a sárospataki jogakadémia ügyében a közoktatásügyi miniszterhez intézett felirat, melyben a miniszter kifogására válaszol.

Ugyanott 374. l.

Dr. Barcsa J.

1885. „A sárospataki főgimnáziumi tanári kar felirata a felekezeti középiskolai tanárok nyugdíjazása tárgyában.“

Ugyanott 477. l.

Dr. Barcsa J.

1885. A debreczeni ref. főgimnáziumi tanári kar véleménye, melyet az egyházkerületi tanügyi bizottsághoz terjesztett a főgimnáziumi parallel osztályok felállításáról. Mindenik osztály mellé parallel osztály felállítását tervezi.

Debreczeni ref. főgimn. Ért. az 1885/6. isk. évről. *Dr. Barcsa J.*

1885. A székelyudvarhelyi ref. kollégium ötödik és hatodik középosztályának órarendje az 1885/86-ik iskolai évben.

Gönczi L. i. m. 139. l.

Fazakas J.

1886. február 10. A főváros tanácsához a pesti ref. egyháztanács elnökei, gróf Tisza Lajos és Szász Károly, azon kérelemmel fordulnak, hogy a Lónyay- és Oroszlán-utczák sarkán fekvő 1011 □-ölnyi városi teleknek azon része, amely a város által építeni szándékolt iparrajziskola részére nem szükséges, egy újonnan építendő ref. főgimnázium részére ingyen átengedtessek. Ugyanezen célra kérnek még építési segély gyanánt az államtól nyerendő 50.000 frthoz 25.000 forintot.

Budapesti ref. főgimnázium Értesítője az 1885/6. isk. évről. 17—22. lap.

Bernáth L.

1886. márcz. 26. A pápai reform. főiskola javára rendezett sorsjáték eredményeként Antal Gábor bizottsági elnök jelenti, hogy az 16276 frt 55 krt jövedelmezett, a részletes számadás ugyanott olvasható.

Dunántúli ref. egyházkerület 1886. évi kgy. jkve 152. E) pontja.

Szerk.

1886. április 5. Biharmegye főispáni átirata, melyben értesíti a nagyszalontai városi közönséget, hogy a polgári iskola gimnáziummá való átalakítását csak úgy engedi meg, ha megfelelő épületről gondoskodnak, de a gimnázium felállítása nem menti fel a várost a népiskolákra vonatkozó törvények követelménye alól.

Gere-Katona i. m. 83. l.

Dr. Barcsa J.

1886. április 29. Szász Domokos erdélyi püspök javaslata a nagyenyedi kollégiumi konviktus ügyében.

Prot. Közlöny. 1886. évf. 173. l.

Szerk.

1886. május 3—7. A tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés: „Szabályrendelet a tiszántúli ref. egyházkerületben levő ev. ref. vidéki gimnáziumok igazgató-tanácsainak hatásköre“ cz. szabályzatot helybenhagyja.

Tiszántúli ref. egyházker. 1886. évi jkv. 63. sz. *Dr. Barcsa J.*

1886. május 3—7. A debreczeni ref. főiskolai tanárok nyug- és gyámintézetének alapszabályai módosíttatnak.

Ugyanott 73. sz. *Dr. Barcsa J.*

1886. május 3—7. A debreczeni ref. főiskolai bentlakásra vonatkozó törvények módosíttatnak.

Ugyanott 75. sz. *Dr. Barcsa J.*

1886. május 3—7. A tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés a debreczeni ref. főiskolai igazgató-tanárok és a közös tanárkari gyűlések hatáskörét szabályozza.

Ugyanott 79. sz. *Dr. Barcsa J.*

1886. május 3—7. A debreczeni ref. főiskolai akadémiai specziál-kollégiumokról jelentés.

Ugyanott 91. sz. *Dr. Barcsa J.*

1886. május 3—7. A szatmárnémetii gimnáziumi tanárok nyug- és gyámintézetének alapszabályai megerősíttetnek.

Ugyanott 95. sz. *Dr. Barcsa J.*

1886. május 3—7. Sápy Sámuel 500, Vadon Sándor 100 frtos alpítványa debreczeni ref. főiskolai szegény tanulók számára, Biedermann E. 200 frtos adománya stb.

Ugyanott 99. sz. *Dr. Barcsa J.*

1886. május 3—7. A debreczeni ref. főiskolában az exegézis és dogmatika tanszéke ezután Apaffy-alapítványi tanszéknek nevezetik.

Ugyanott 105. sz. *Dr. Barcsa J.*

1886. május 3—7. A debreczeni ref. főiskola háznagyává Rózsa Sándor választatik, fizetése megállapíttatik, a háznagyi Utasítás elfogadtatik.

Ugyanott 107. sz. *Dr. Barcsa J.*

1886. május 10. Szász Károly püspök jelentése a dunamelléki reform. egyházkerület középiskoláinak meglátogatásáról és főfelügyeletéről.

Prot. Egyh. és Isk. Lap 1888. évf. 742—6., 777—80., 805—10., 838—41., 871—9. l.

Marton S.

1886. május 27. Dr. Steinberger Zsigmond, ki mint zsidó fiu egész középiskolai pályáját a budapesti főgimnáziumban végezte, azon alkalomból, hogy az összes jogtudományok doktorává avatták, 5 frtot küld egy levélben a tanári nyugdíj-intézet javára köszönetének és hálájának kifejezéseképen.

A budapesti ref. főgimn. értesítő az 1885—6. évről, 25—26. l.

Bernáth L.

1886. május 28. A dunamelléki ref. egyházkerület egyházainak osztályozása a lelkészi állomások díjai szerint.

Dunamelléki ref. egyhker. kgy. 1886. évi májusi jkv. 48. p., 106—116. l.

Bernáth L.

1886. május 28. Azon vegyes bizottság jegyzőkönyve, melyet Békés város előljárósága és a gimnáziumi igazgató-tanács küldött ki véleményadásra a hat osztályú gimnázium fenntartásáról. A bizottság a várostól 2000 frt évi segélyt kér, a tandíj behozását javasolja, a tanári fizetést 1000 frtra kéri emelni, minek fejében a ref. egyház a gimnáziumot a következő tanévre a törvény követelményei szerint berendezi.

Békési ref. gimn. ért. 1895—6. évről 117. l.

Dr. Barcsa J.

1886. június 20. Kun József emlékezete. Emlékbeszéd Kun József miskolczi tanár felett. Tartotta Veskó Zs. Jenő igazgató.

Miskolczi Értesítő 1885—6. tanév, 10. l.

Borsos I.

1886. június 25. A vallás- és közokt. miniszter nem teljesíti a nagyszalontai polgári iskola iskolaszékének azon kérelmét, hogy az 1885—6. és 1886—7. tanévre azon intézetnek, mint gimnáziumnak adja meg a nyilvánossági jogot.

Gere-Katona i. m. 85. l.

Dr. Barcsa J.

1886. június 25. Dr. Vida Lajos, mint nejének a róm. kath. hitű Sánta Máriának megbizottja egy az igazgatóhoz czimzett levélben felesége nevében, abból az alkalomból, hogy Zoltán fiuk az érettségét sikerrel letette, a főgimnázium tanári nyugdíj-alapja részére 100 frtot, a Budán építendő ref. templomra pedig 50 frt adományoz.

A budapesti ref. főgimn. értesítője az 1885—6. évről, 24—25. l.

Bernáth L.

1886. július 1. „A bentlakásra vonatkozó törvények“ a debreczeni ref. főiskolában.

Megerősítette a tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés 1886. évi 75. sz. végzésével. Kiadta az akadémiai igazgató Debreczenben. Külön füzetben.

Dr. Barcsa J.

1886. július 1. „Fegyelmi szabályok a főiskola épületeinek és udvarainak tisztántartása érdekében“.

Ugyanott.

Dr. Barcsa J.

1886. június 1. A nagyszalontai gimnáziumi tanári kar jegyzőkönyvi határozata, illetőleg javaslata megfelelő iskolaépület előállításáról.

Gere-Katona i. m. 85. l.

Dr. Barcsa J.

1886. július 8. Bizottsági javaslat a magyarországi ref. theol. vizsgálatok tárgyában.

Prot. Egyh. s Isk. Lap. 1886. évf. 997—1006. l.

Marton S.

1886. augusztus 8. A vallás- és közokt. miniszter a nagyszalontai gimnáziumnak „a kért nyilvánossági jogot szoros kivételképen az 1886—7. tanév tartamára“ megadta bizonyos feltételek alatt.

Gere-Katona i. m. 87. l.

Dr. Barcsa J.

1886. augusztus 9—12. A tiszántúli ref. középiskolák anyagi és szellemi állapotát feltüntető táblás kimutatások kinyomatandók a jegyzőkönyv mellékletéül.

Tiszántúli ref. egyházkerület jegyzőkönyve. 1886. 283. sz.

Dr. Barcsa J.

1886. augusztus 9—12. A hajduszoboszlói ref. gimnázium megszűnvn, vagyonáról jelentés.

U. o. 291. sz.

Dr. Barcsa J.

1886. augusztus 9—12. A debreczeni ref. hittanszaki hallgatók tanítóképességi vizsgálatának módozatai.

Ugyanott 292. sz.

Dr. Barcsa J.

1886. augusztus 9—12. A debreczeni ref. főiskolai anyakönyvtár mellett felállítandó olvasó-szobáról intézkedés, duplum példányok katalógusa kinyomatandó.

Ugyanott 301. és 302. sz.

Dr. Barcsa J.

1886. augusztus 9—12. A debreczeni ref. tanítóképezdei- és gimnáziumi tanárok fizetése egyenlősítettik.

U. o. 300. sz.

Dr. Barcsa J.

1886. augusztus 9—12. A debreczeni ref. főiskolai ünnepkövetség rendezése tárgyában beadott tanárkari javaslat az esperesi karhoz tétetik.

U. o. 299. sz.

Dr. Barcsa J.

1886. augusztus 17. Nagyszalontai iskolaszéki gyűlés jegyzőkönyve, mellyel egy megfelelő iskolaépület előállítási költségeinek társadalmi uton való összegyűjtésére indítanak mozgalmat.

Gere-Katona i. m. 87. l.

Dr. Barcsa J.

1886. szeptember 6. Kun Béla jogtanár székfoglaló beszéde. A statisztika tudományos jellege általában s gyakorlati jelentősége hazánkban.

Sárosp. Ért. XXXI. évf. 21. l.

Borsos I.

1886. szeptember 6. Dr. Finkey József bölcsész-tanár székfoglaló beszéde. Az örökösödési jog jogbölcsészeti alapjai.

Ugyanott 36. l.

Borsos I.

1886. október 18. Theologiai vizsgák szabályozása a magyarországi ref. egyházban.

Egyetemes konvent jegyzőkönyve 1886. 75. p.

Szerk.

1886. október 17. Filó Lajos és Kovács Lajos nagykőrösi lelkészek 25-éves jubileuma alkalmából a ref. egyház alapítványt tesz oly módon, hogy Filó Lajos nevét a gimnáziumnál és tanítóképezdénél 300—300 frtos, Kovács Lajosét ugyanott 200—200 frtos alapítvány örökítse.

Értesítő a nagykőrösi ref. tanítóképző-intézetről az 1886—7. tanévben 32. l.

Marton S.

1886. november 7. A nagyszalontai iskolaszéki gyűlés, melyen kimondták, hogy négy osztályú gimnáziumot tartanak fenn, öt tanárral, 800 frt fizetéssel és 200 frt lakbérrel, úgy, hogy a ref. egyház visszatartja a két tanári lakot és a 8700 frt gimnáziumi alapot, hogy az elemi iskolák tovább fejleszthetők legyenek, ez alap fedezését pedig gyűjtés útján eszközli.

Gere-Katona i. m. 89. l.

Dr. Barcsa J.

1886. deczember 8. Gáspár János nagyenyedi tanár élete és működése.

„Közérdek“ lap, 1886. évf. 19. s köv. sz.

Bodrogi J.

1886. Zelenka Pál és Tóth Pál emlékirata a Miskolczon a két protestáns felekezet erejéből szervezendő nyolcz osztályú felsőbb leányiskola ügyében.

Sárosp. Lapok 1886. évf. 180. l.

Dr. Barcsa J.

1886. Meskó Sándor végrendeletében a sárospataki főiskolának 100 frtos ösztöndíjak alapjául 10000 frtot, Kassára menő legátusok és szupplikánsok díjazására alapítványul 1000 frtot hagyományozott.

Tiszáninneni ref. ehk. 1886. évi tavaszi kgy. jkv. 39. p.

Szerk.

1886. Rácz Ádám miskolczi lakos a sárospataki főiskolának ösztöndíj-alapul 400 frtot, a tápintézetnél egy növendék ellátására 1000 frtot; a miskolczi tápintézetnek 1000 frtot, a gimnáziumi Kazinczy-kör részére jutalomdíjúl 300 frtot; ösztöndíj-alapra 400 frtot, tanári nyugdíjintézetre 200 frtot hagyományozott.

Ugyanott 40. p.

Szerk.

1886. „A tiszáninneri ref. egyházkerület felirata a középiskolai tanárok minősítése és a párhuzamos osztályok ügyében.“ Mivel az autonom jogoknál fogva a fentartó hatóságot illeti a felügyelet és ellenőrzés joga, tehát nem helyes a minősítvényi táblázatban a tanítás, fegyelmzés és hivatali szorgalomról bejegyzést tenni. A felekezeti tanárok jogosítottságának megállapítása sem világos. Az osztályrendszer fenntartása mellett bármely szakra képesített tanár taníthat. Nem tehetik ki magukat azon veszélynek, hogy csak bizonyos tárgyak tanítására jogosítván tanáraikat, emiatt a tárgyak beosztásánál nehézségek támadjanak.

Ugyanott és Sárosp. Lapok 1886. évf. 469. 1.

Szerk.

1886. Ez évben válik meg a ref. főgimnáziumtól Csiky Kálmán dr., s jönnek be Szalay Károly és Fiók Károly. A régi rendes tanárok fizetését felemelik 1800 frtra, s a gimnáziumi költségek hiányát 2827 frtban az egyház magára vállalja. A helyetteseknek 1000 frt évi díjat és 200 frt lakáspénzt állapít meg az egyháztanács. A kért telket is megkapják a fővárostól 1886. április 10-én két feltétellel: 1. három év alatt építenek, 2. ha megszűnik a tanintézet, 100 frtot fizet a ref. egyház a telek □-öléért. A segílyt ugyanakkor 25.000 frtban szintén megszavazták.

Értesítő a budapesti ref. főgimnáziumról az 1885/6. tanévben. 1—24. 1.

Bernáth L.

1886. Székfoglaló értekezés. Tartotta Révész Kálmán, a gyakorlati theol. tanára Pápán. Czime: A lengyel disszidens kánonok története s befolyása a budai zsinat törvényhozására.

Pápai Értesítő. 1886—7. tanév. 1. 1.

Borsos I.

1887. január 21. Csabai Dókus Gyula főiskolai világi al-gondnoknak beiktatása alkalmával mondott beszéde.

Sárospataki Értesítő. XXXI. évf. 3. 1.

Borsos I.

1887. február 4. A magyarországi ev. ref. lelkészek és lelkészi képesítéssel bíró tanárok egyetemes gyám- és nyugdíjintézetének Szél Kálmán esperes által megbizásból készített alapszabálytervezete.

Prot. Egyh. és Isk. Lap 1887. évf. 198—203. 1.

Marton S.

1887. február 25. Soltra Alajos végrendelete, melyben vagyónát a csurgói főgimnáziumra hagyja.

Dunánt. Prot. Lap. 1891. évf. 489. és 510. l.

Borsos I.

1887. márczius 21. Szerződés a nagyszalontai ref. egyház és a város között négyosztályu felekezeti jelleg nélküli gimnázium örökösen és állandóan való fenntartására. E szerződést a tiszántúli ref. egyházkerület 1887 május 12-én jóváhagyta, a vallás- és közoktatásügyi miniszter pedig 1887 november 8-án s ugyanakkor a nyilvánosság jogot is megadta.

Gere-Katona i. m. 93. l.

Dr. Barcsa J.

1887. április 1. A budapesti ref. egyház közgyűlése előtt a Kálvin-téri templomban az egyháztanács betérjeszti jelentését a tervbe vett főgimnáziumi építkezésről. Elmondja, miként szorong 1859 óta a nagy virágzásnak indult intézet a lakószobákból átalakított szűk helyiségekben, de magának az egyháznak is szüksége van nagyobb közgyűlési teremre, levéltárra stb. Ezért a presbitérium elhatározta egy új iskolaépület építését, mely célra kért és kapott is eddig a fővárostól ingyen telket és 25.000 frt segélyt, az államtól pedig 50.000 frtot. A kinevezett építési bizottság Kauszer József építészszel már meg is csinálta a kétemeletes épület tervét, amelyben 14 osztálytermen kívül lesznek a különféle szertáraknak és szaktárgyaknak is kellő helyiségek, az igazgatónak lakás stb. Ehhez járul a Kálvin-téri épület és templom kellő átalakítása. Az összes építkezési összeg a felszereléssel együtt kitesz 194.800 frtot. Ennek fedezetére szolgál eddigelé a nyert segítség 75.000 frttal, a Szijj-féle telek eladásából remélhető 32.000 frt, marad fedezetlenül kerek számban 88.000 frt. A „Pesti Első Hazai Takarékpénztár“ csupán erkölcsi biztosítékra kész 60.000 frt hitel nyújtására 5 és $\frac{1}{2}\%$ -os ötven éves amortizációval. Ha ezt igénybe veszik, évi 3300 frt kiadás hárul az egyházra, melynek fedezetére csupán 1850 frt jut a gimnázium elköltözése folytán kiürült helyiségek értékesítéséből. Marad tehát évi teherként kerek számban 2000 frt, amelyre részint az egyházi adó emelése, részint a Kálvin-téri és Szijj-féle házak nagyobb lakásbérei szolgálnak majd fedezetül, de a tulajdonképeni fedezet mégis csak az az erőforrás lesz, amely a ref. egyház főerőssége, t. i. hiveinek áldozatkészsége. Maga a presbitérium husz tagja 15 percz alatt felajánlott 14.000 frtot, ami a közgyűlésig 22.000-re szaporodott. Az adományozók buzdítására s adományaik viszonzására négy osztályba sorozza a jelentés a kisebb-nagyobb összegű alapítókat, s azoknak a kért módon való megörökítésére, valamint a gimnázium új épületének létesítése ügyében eddig megtett lépéseknek jóváhagyására kéri a közgyűlést.

A határozathozatal után felolvastatott egy szózat a budapesti

ref. egyházközség tagjaihoz, melynek szövegét az alapítványlevéllel együtt szintén szóról-szóra közli értesítőnk.

Értesítő az 1886—87. tanévről. 15—36. l.

Bernáth L.

1887. május 9. „Szabályzat a népiskolai tanítóképeségi vizsgálatról“ a tiszántúli ref. egyházkerületben.

Debreczeni tanítókép. Értesítő az 1888/89. évről. 3. l. és Tiszántúli ref. egyházkerületi 1887. évi kgy. jegyzőkönyv 16. p.

Dr. Barcsa J.

1887. május 9—13. A debreczeni ref. theologiai szakvizsgálati szabályzat megállapíttatik.

Tiszántúli ref. egyházker. 1887. évi kgy. jkv. 82. sz.

Dr. Barcsa J.

1887. május 9—13. A tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés felír a konventhez, hogy kérje az 1874 : XXXIV. t.-cikknek a megváltoztatását, a jogtudori vizsgálat ne tekintessék az ügyvédi vizsgálat előfeltételéül; a debreczeni ref. főiskolai jog- és államtudományi kar mellett bölcsészeti és történelmi tanszék szervezendő, jogi szemináriumok létesítendők.

Ugyanott 85. sz.

Dr. Barcsa J.

1887. május 9—13. A debreczeni ref. főiskolai bölcsészeti fakultás szervezésére Kovács Ferencz békésbánáti egyházmegyei tanácsbíró 2000 frtos alapítványt tett.

Ugyanott 86. sz.

Dr. Barcsa J.

1887. május 9—13. Barát Imre gávai lelkész 100 frtos alapítványa a debreczeni ref. tanítóképző-intézeti ösztöndíjra, Sápý Sámuel végrendeletében a debreczeni ref. főiskola utóörökös, Sipos Zsigmond dunahidai lakos debreczeni ref. főiskolai családi alapítványa, Szöllősi Antal makói ref. lelkész adománya a debreczeni ref. főiskolai Péczely IV-ik alapítványi pályadíj növelésére stb.

Ugyanott 100. sz.

Dr. Barcsa J.

1887. május 9—13. Jelentés arról, hogy a debreczeni ref. főiskolai építetű pénztár a bécsi földhitelintézetnél 125.000 frtnyi tartozását egészen letörlesztette.

Ugyanott 102. sz.

Dr. Barcsa J.

1887. május 9—13. A közoktatásügyi miniszter a debreczeni ref. gimnázium három felső osztályában párhuzamos osztály felállítását követeli; jelentés ez ügyben a miniszterhez.

Ugyanott 113. sz.

Dr. Barcsa J.

1887. május 9—13. Jelentés a hajduszoboszlói ref. gimnázium vagyonáról, külön vagyona a megszűnt iskolának nem volt,

helyiségeit és tanszereit a ref. egyház átadta a város által felállított polgári iskolának hat évre.

Ugyanott 119. sz.

Dr. Barcsa J.

1887. május 9—13. Hajdunánás város és a ref. egyház közt szerződés jött létre, mely szerint négy osztályu ref. gimnázium fenntartására a város 2500 frt segélyt ad.

Ugyanott 120. sz.

Dr. Barcsa J.

1887. május 9—13. Kovács Ferencz és neje Küry Terézia hódmezővásárhelyi ref. gimnáziumi alapítványának felhasználási módja.

Ugyanott 128. sz.

Dr. Barcsa J.

1887. május 9—13. A tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés Nagyszalonta város és a ref. egyház közt felekezeti jelleg nélküli négyosztályu gimnázium fenntartására kötött szerződést megerősíti.

Ugyanott 171. sz.

Dr. Barcsa J.

1887. május 10. A vallás- és közoktatásügyi miniszter 18186/1887. számú leiratában tudatja a ref. egyház egyetemes konventje elnökével, hogy addig is, míg az 1883:XXX. t.-cz. 47. §-a alapján segélyezni kért középiskolákkal a szerződést megkötethetné, a zilahi gimnáziumnak 5500 frtot, a szászvárosinak 5000 frtot, a sepsiszentgyörgyinek 3500 frtot, a csurgóinak 4000 frtot, a miskolczinak 3500 frtot engedélyez az 1887/1888. tanévre. Általános beruházásokra pedig a budapesti főgimnáziumnak 20.000, a zilahinak 4000, a szászvárosinak 6000, a máramarosszigetinek 10.000 frtot engedélyezett.

Dunánt. ref. egyházk. gy. 1887. évi jkv. 77. p.

Szerk.

1887. május 21. A nagyszalontai iskolaszéki gyűlés jegyzőkönyve, melyben a tornacsarnok építéséről s a gimnázium némely hiányainak pótlásáról intézkedik.

Gere-Katona i. m. 95. l.

Dr. Barcsa J.

1887. június 4. Az 1886. évi egyházkerületi közgyűlési jkvnyv 54. p. a. a kecskeméti egyház és főgimnázium vagyoni ügyeinek megvizsgálására bizottság küldetett ki Baksay Sándor elnöklete alatt. A kiküldetés eredményét a bizottság az ügy megvilágítására szükséges adatokkal együtt abban terjeszti elő, hogy a kecskeméti egyházat 1887. évi április 21-én való megjelenésük alkalmával nem sikerült rábírní, hogy az egyházkerület utasításainak megfelelően, hogy a főgimnázium alapítványait kiszolgáltassa, vagy azok jöve-

delmeit végleg biztosítsa. Egyben határozati javaslatot terjesztenek elő a főgimnáziumi vagyron és pénztár rendezése tárgyában.

A dunamelléki ref. egyházker. jkve. 154—157. lap. *Bernáth L.*

1887. június 4. A dunamelléki fő- és középiskolák tanárainak folyamodványa az egyházkerülethez a tanári nyug- és gyámintézetnek a fenntartó testületek által leendő kötelező segélyezésének elrendelése iránt.

Prot. Egyh. és Isk. Lap. 1887. évf. 1063—1065. l. *Marton S.*

1887. június 5. Az egyházkerület kebelbeli fő- és középiskoláinak tanári testületei kérvénnyel járulnak a közgyűléshez, hogy az országos zsinat által megállapított közoktatási szervezet 105. és 144. §-ai értelmében a fenntartó testületek gondoskodjanak tanáraik nyugdíjazásáról, ezek özvegyeinek és árváinak gyámolításáról. Kérik tehát a tanári gyámegyesületnek olyatén felsegélését, hogy a fenntartó testületek minden tanár után évi 10 frtot fizessenek annak pénztárába úgy, mint a tanítók után is fizetnek az iskola-tartó egyházak.

A dunamelléki ref. egyházker. jkönyve 1886. és 1887-ben. 129—132. l. *Bernáth L.*

1887. június 6. Az 1886. évi konventi „Theologiai vizsgák szabályzatá”-hoz a theol. választmány kiegészítő és életbe léptető javaslatot készít, melyet a közgyűlés rendszabállyá emel. Az egyházkerületi rendszabállyal kiegészített szabályzat kiterjed 40 pontban az összes vizsgákra, úgy a theologiai szaktanfolyam alatt, mint a lelkészsképesítő és theol. magántanári vizsgákra és a theol. tanári minősítésre is.

Ugyanott 15. p. 66—76. l.

Bernáth L.

1887. június 9. A pesti egyházmegye a pesti ref. egyháztanácsnak soron kívül való s meg nem erősített felterjesztésére oly feltétel alatt, hogy azt utólag s minden változtatás nélkül az egyház-község is elfogadja, 1887 április 19-én 5. sz. a. határozatában elismeri az új gimnáziumi épület halaszthatlan szükségét, helybenhagyja az egyháztanács eddigi lépéseit s felhatalmazza a presbitériumot, hogy a fővárostól kapott telket és adományt elfogadhassa, a bemutatott tervek szerint a gimnáziumi épület elkészítését, a Kálvin-téri házon és templomon teendő átalakításokat megtehesse, költségei fedezéséül önkéntes adományokat gyűjthessen, a Szijj-féle telkeket eladhassa és a pesti hazai első takarékpénztárból 60.000 frtnyi kölcsönt felvehessen.

Ugyanott 77. p. 150—152. l.

Bernáth L.

1887. június 26. Ivánka Sámuel emlékezete. Irta és elmondta a sárospataki ref. főiskola imatermében Kun Pál tanár. Ivánka S.

ének- és zenetanár volt s a ref. énekügy érdekében irodalmi téren is érdemes munkásságot fejtett ki.

Sárospataki Értesítő XXXI. évf. 6. 1.

Borsos I.

1887. június 27. Alapítólevél, melynek értelmében id. Szotyori Nagy Károly „Karénekes könyv“-éből a nagykőrösi ref. tanítóképezdének 100 példányt ajándékoz azzal a rendeltetéssel, hogy annak eladási árából kamatoztatás által 2000 frt alapítvány legyen s ennek kamatjövedelme olyan képezdei ref. növendékeknek adassék ösztöndíjúl, kik az orgonajátékban s egyházi zenében legtöbb előmenetelt tanúsítanak.

Értesítő a nagykőrösi ref. tanítóképző-intézetéről az 1886—7. tanévben, 32—33. lapok.

Marton S.

1887. július 1. A dunántúli ref. egyházkerület pápai főiskolájában a theologiai szaktanfolyam alatt teendő kollokviumokról és alapvizsgáról s az első és második lelkészsképesítő vizsgálat rendjét megállapító szabályzat.

Dunántúli ref. egyházker. 1887. kgy. jkv. 76. pont.

Szerk.

1887. augusztus 22—27. Ozori István ügyvéd, debreczeni ref. főiskolai jogtanárrá választatik.

Tiszántúli ref. egyházkerületi közgyűlés 1887. évi jegyzőkönyv 254. sz.

Dr. Barcsa J.

1887. augusztus 22—27. Dóczy Imre nagykőrösi ref. gimn. tanár a debreczeni ref. gimnáziumi klasszika-filológiai tanszékre megválasztatik.

Ugyanott 255. sz.

Dr. Barcsa J.

1887. augusztus 22—27. A debreczeni ref. főiskolai bölcsészeti tanfolyam számára Kovács Ferencz 2000 frtos alapítványa befizettetett.

Ugyanott 260 sz..

Dr. Barcsa J.

1887. augusztus 22—27. A debreczeni ref. főiskolai táp-intézet épületére 10000 frt költség fordítható, még ez évben felemelendő.

Ugyanott 266. sz.

Dr. Barcsa J.

1887. augusztus 23—27. A debreczeni ref. főiskolai múzeum ügye, Szőnyi-féle hagyaték.

Ugyanott 269. sz.

Dr. Barcsa J.

1887. augusztus 22—27. A karczagi ref. gimnáziumban egy új rendes tanszék szervezetett, a közbirtokosság két új tanár fizetésére 1800 frtot adott.

Ugyanott 278. sz.

Dr. Barcsa J.

1887. augusztus 22—27. A szatmárnémeti ref. gimnázium belrendtartási szabályai megerősítetnek.

Ugyanott 280. sz.

Dr. Barcsa J.

1887. augusztus 28. Kiáltó szó a magyar haza prot. gyülekezeteihez és oszlop-embereihez. A szatmárnémeti református gimnázium adománykérő felhívása, hogy az iskolát a VII. és VIII. osztállyal kiegészíthessék.

Dunánt. Prot. Közl. 1888. évf. 23., 31. és 38. l.

Borsos I.

1887. augusztus 30. Szerződés, mely a közoktatásügyi m. kir. miniszter és a magyarországi ref. egyház egyetemes konventje között a zilahi ref. főgimnáziumnak államsegélyezése iránt kötöttet.

Értesítő az 1897—98-ik iskolai évről, 112—114.

Fóris M.

1887. szeptember 2. A sepsiszentgyörgyi ev. ref. Székely-Mikó-kollégium előjárósága a kollégium alapítása történetét ékes szavakban föltáró terjedelmes emlékiratban az 1883:XXX. t.-cz. 47. §-a alapján a vallás- és közoktatásügyi minisztert nagyobb államsegély (4000 o. frt) megadására kéri, hogy a négy osztályú algimnázium fokozatosan nyolcz osztályú főgimnáziummá fejleszthessék.

Egyuttal normál-költségvetést mellékel, s körvonalozza az állammal kötendő szerződés föltételeit.

A Székely-Mikó-koll. Tört. II. 167. s köv. l.

Csutak V.

1887. november. A kecskeméti ref. jogakadémia tanári karának és igazgató-tanácsának felirata a dunamelléki ref. egyházkerületi gyűléshez a jogakadémiák hanyatlását megszüntető intézkedések sürgetése tárgyában.

Kecskeméti református jogakadémia, 1886—7. Évkönyve 45—53. l.

Marton S.

1887. november 2. A vallás- és közoktatásügyi miniszternek, a külföldi akadémiákon lelkészi és tanári pályára készülő magyar prot. ifjak részére fennálló alapítványok s egyéb jótéteményekről szóló kimutatása.

Konv. jkv. 1887. évről, 41. pont.

Szerk.

1887. november 19. A konventi iskolaügyi- és jogügyi bizottságnak a máramarosszigeti-, miskolci-, csurgói-, zilahi-, szászvárosi- és sepsiszentgyörgyi gimnáziumok államsegélyezése ügyében beadott jelentése.

Ugyanott 85. pont.

Szerk.

1887. A nagyenyedi Bethlen-kollégiumban lévő alapítványok ismertetése. Irta Makkai Domokos tanár.

Értesítő az 1887/8. évről.

Bodrogi J.

1887. Dóczi Imre debreczeni református főgimnáziumi tanár beiktatása.

Értesítő az 1887—8. évről, 3. l.

Dr. Barcsa J.

1887. A debreczeni református főgimnázium és a debreczeni kollégiumi közös tanári kar felterjesztése az egyházkerületi gyűléshez, melyben a gimnáziumi négy parallel osztály állandó fenn tartását sürgeti.

Ugyanott.

Dr. Barcsa J.

1887. „Emlékirat a debreczeni ref. kollégium vagyoni ügyeiről“ czimen Elek Lajos egyházkerületi aljegyző annak a szükségét hangoztatja, hogy a kollégiumi pénzkezelésnél az összetett tőkekezelés elvét kell megvalósítani.

Debr. Prot. Lap 1887. évf. 19. sz. melléklete.

Dr. Barcsa J.

1887. „Emlékirat a debreczeni ref. főiskolai tápintézet ügyében“. A főiskolai tápintézet átalakítása ügyében munkálkodó küldöttség elé terjesztett emlékirat, mely a főiskolai tápintézettel, mint intézménnyel részletesen foglalkozik, tárgyalja az új helyiség emelésének és felszerelésének kérdését, s részletes költségvetést is foglal magában.

Ugyanott 16. sz. melléklete.

Dr. Barcsa J.

1887. „A sárospataki ref. főgimnázium tanári karának előterjesztése az érdemsorozatnak a gimnáziumi osztályokban való visszahozatala ügyében“. A tanári kar kéri az igazgató-tanácsot, hogy a tanulmányi érdemsorozat szerint való ülést állítsa vissza, mert az egyik jutalmazási eszköz, s enélkül a tanulók évközben lanyhábban végzik munkájukat, míg akik az alsóbb osztályokban jó tanulók voltak is, a felsőbb osztályokban hanyagokká lesznek, az érdemsorozat szerint való ülés a nemes példaadásra alkalmat nyújt, a jótétemények igazságos kiosztását pedig megkönnyíti.

Sárosp. Lapok 1887. évf. 626. l.

Dr. Barcsa J.

1887. Hit és tudás. Székfoglaló értekezés. Tartotta Horváth József, a pápai theol. akad. bölcsészet-tanára.

Pápai ért. 1887—8. tanév 1. l.

Szerk.

1887. Ladányi Gedeon debreczeni főiskolai tanár életrajza. (1824—1886.)

M. Tud. Akad. Almanach. 1887. évf. 328. l.

Borsos I.

1888. márczius 1. Számadás a nagyszalontai felekezeti jelleg nélküli négy osztályú gimnázium javára befolyt adományokról.

Gere-Katona i. m. 95. l.

Dr. Barcsa J.

1888. április 23. A vallás- és közoktatásügyi miniszter 15465. sz. alatti leiratában a zilahi gimnáziumnak 5500, a szászvárosinak 5000, a sepsiszentgyörgyinek 3500, a csurgóinak 4000, a miskolczinak 3500 frt segélyt engedélyezett. Ezenkívül a budapesti főgimnáziumnak 10000, a zilahinak 4000, a szászvárosinak 6000, a pápainak 10000 frt építési segélyt utalt ki.

Egyet. konvent jegyzőkönyve 1889. évről, 14. pont.

Szerk.

1888. április 30—május 4. A máramarosszigeti ref. gimn. államsegélye, 10000 frt egyszersmindenkori segély.

Tiszántúli ref. egyházkerületi közgyűlés 1888. évi jegyzőkönyve 21. sz.

Dr. Barcsa J.

1888. április 30—május 4. Dicsőffy József debreczeni ref. theologiai tanár, Ozory István jogtanár és Dóczy Imre gimnáziumi tanár állásaikat elfoglalták, Dicsőffy József áthelyeztetik az ó-szövet-ségi írásmagyarázat tanszékére.

Ugyanott 88--90. sz.

Dr. Barcsa J.

1888. április 30—május 4. Erdős József ujsóvéi lelkész debreczeni ref. theologiai tanárrá választatik.

Ugyanott 95. sz.

Dr. Barcsa J.

1888. április 30—május 4. Csiky Lajosné, Miklóssy Mózesné s mások adománya a debreczeni ref. főiskolának.

Ugyanott 102. sz.

Dr. Barcsa J.

1888. április 30—május 4. Miklóssy Mózesné 2000 frtos ösztöndíj-alapítványa, Miklóssy Mózes 25000 frtos alapítványáról szóló alapító-levél.

U. o. 102—103. sz.

Dr. Barcsa J.

1888. április 30—május 4. Intézkedések a debreczeni ref. főiskolai tápintézet felállítására.

Ugyanott 105. sz.

Dr. Barcsa J.

1888. április 30—május 4. Dr. Török József rovargyűjteménye 400 frtért a debreczeni ref. főiskolai múzeum számára megvásároltatik.

Ugyanott 109. sz.

Dr. Barcsa J.

1888. április 30—május 4. A debreczeni ref. főiskolai Apaffy-alapítvány elszámolásáról intézkedés.

Ugyanott 110. sz.

Dr. Barcsa J.

1888. április 30—május 4. A máramarosszigeti ref. liczeum a nagykárolyi és nagyszalontai egyházmegyében segélyt gyűjtött.
Ugyanott 55. és 179. sz. *Dr. Barcsa J.*

1888. április 30—május 4. Lugossy József tanár könyvtárából adományoz a debreczeni ref. főiskolai könyvtár számára.
Ugyanott 117. sz. *Dr. Barcsa J.*

1888. április 30—május 4. Somogyi Gábor debreczeni lakos 10000 frtos adománya a debreczeni ref. főiskola számára.
Ugyanott 118. sz. *Dr. Barcsa J.*

1888. május 19. Szász Károly püspök az 1887. évi egyházkerületi közgyűlés jegyzőkönyvének 57. pontja értelmében meglátogatta a nagykőrösi-, kecskeméti-, kunszentmiklósi-, halasi- és a pesti gimnáziumokat s e látogatások eredményéről nagyon lelkiismeretes és tanulságos jelentésben számol be, amely főleg a nevezett középiskolák szellemi állapotára, színvonalának meghatározására, azután berendezésére, végre az anyagi eszközökre és forrásokra terjed ki.

Dunamelléki ref. egyházker. 1887—8. évi jkv. 19. p., 90—123. l.

Bernáth.

1888. május 21. Tomori Anasztáz élete azon kedves időszakának emlékére, melyben a nagykőrösi főgimnáziumnak az 1853—55. években tanára lehetett, 500 frt alapítványt tesz a nevezett főgimnáziumban oly célból, hogy annak kamata egy felsőbb osztályos jó erkölcsű s a magyar irodalomban és magyar dolgozatokban legjelesebb tanulónak jutalomdíjul adassék.

Tudósítás a nagykőrösi ref. főgimnáziumról az 1887—8. tanévben 8. l.

Marton S.

1888. május 28. A kecskeméti ref. egyház és főgimnázium vagyoni ügyeinek elkülönítése tárgyában Baksay Sándor elnöklete alatt kiküldött bizottság jelenti, hogy a régóta huzódó vitás ügy püspök urnak a gimnáziumi igazgató-tanács tagjaival történt érintkezése útján szerencsésen rendbe jött. A jelentéshez két pontban javaslat is járul.

Dunamelléki ref. egyházker. 1887—8. évi jkv. 63. p., 190—192. l.

Bernáth L.

1888. június 19. A kunszentmiklósi ref. egyháztanács, tekintettel az országos középiskolai törvény kivánalmaira és anyagi viszonyainak elégtelen voltára, elhatározza, hogy gimnáziumában az osztályok számát hatról négyre szállítja le s abban négy rendes, egy helyettes tanári állást szervez.

Ugyanott 1888. évi nov. jkv. 43. p. 34—35. l.

Bernáth L.

1888. június 21. Orbán József sárospataki ref. főiskolai tanár önéletrajza.

Sárospataki Értesítő. XXXII. évf. 139. l.

Borsos I.

1888. június 23. Tanterv-javaslat a dunántúli ev. ref. egyházkerület népiskolái számára.

Dunántúli Prot. Közl. 1888. évf. 308., 316., 323. és 334. lap.

Borsos I.

1888. július 8. Makkai Domokos nagyenyedi rektor-professzor iskolai évet bezáró beszéde, melyben a kollégiumi alapítványok vannak ismertetve.

„Közérdek“ cz. helyi lap 1888. július 8-iki s következő száma.

Bodrogi J.

1888. július 15. A nagyenyedi ev. ref. theologiai akadémiáról.

„Közérdek“ cz. helyi lap 1888. július 15-iki száma.

Bodrogi J.

1888. július 19. A vallás- és közoktatásügyi miniszter 23728. sz. alatt leír a püspökhöz, hogy azok a prot. theológiát végzett papjelöltek, akik az összes előírt vizsgálatokat letették és tanári képesítést óhajtanak, a nyelvészeti és földrajz-történelmi szakot elvégezhetik úgy, hogy theologiai tanfolyamuk egyetemi két évet számít s újabb két évi egyetemi szaktanulmány után külön miniszteri engedély nélkül tanári vizsgálatra bocsáttatnak.

Dunamelléki ref. egyházker. 1888. évi nov. 20—21-i jegyzőkönyve. 16. p. 20—22. l.

Bernáth L.

1888. július 22. A nagyenyedi Bethlen-főtanoda theologiai akadémiaja s a „Kolozsvár“.

„Közérdek“ cz. helyi lap 1888. július 22-iki száma.

Bodrogi J.

1888. szeptember 17—21. Katona Endre hajdunánási ref. lelkész a debreczeni ref. főiskolai tápintézetnek, a főiskolai tanári nyug- és gyámintézetnek s a hajdunánási ref. egyháznak nagyobb összegeket hagyott.

Tiszántúli ev. ref. egyhker. 1888. évi jkv. 197. sz.

Dr. Barcsa J.

1888. szeptember 17—21. A theológiát végzett ifjak tanári vizsgájára vonatkozó miniszteri leirat.

Ugyanott 223. sz.

Dr. Barcsa J.

1888. szeptember 17—21. A jogi áliamvizsgálat letételére vonatkozó miniszteri intézkedés.

Ugyanott 230. sz.

Dr. Barcsa J.

1888. szeptember 17—21. A máramarosszigeti ref. gimnázium államsegély-szerződése.
Ugyanott 232. sz. *Dr. Barcsa J.*
1888. szeptember 17—21. A tiszántúli ref. középiskolai felügyelő tanácselnökének a gimnáziumokról szóló jelentése.
Ugyanott 312. sz. s a melléklet. *Dr. Barcsa J.*
1888. szeptember 17—21. Erdős József debreczeni ref. theol. tanár állását elfoglalta.
Ugyanott 317., 318. sz. *Dr. Barcsa J.*
1888. szeptember 17—21. A debreczeni ref. főiskolai Kanyó-alapítványból egyszerre csak egy rokon nyerhet segélyt.
Ugyanott 323. sz. *Dr. Barcsa J.*
1888. szeptember 17—21. Dr. Balkányi Miklós debreczeni ügyvéd 500 frtos alapítványa pályadíjra, részben a debreczeni ref. főiskolai közgazdasági tanszék felállítására.
Ugyanott 324. sz. *Dr. Barcsa J.*
1888. szeptember 17—21. Varju János újszönyi lakosnak a debreczeni ref. főiskolai közszükségleti pénztár számára adott 1290 frt 43 kr. hagyománya befizettetett.
Ugyanott 329. sz. *Dr. Barcsa J.*
1888. szeptember 17—21. A debreczeni ref. főiskolai Apaffy-alapítvány kezelésmódja megállapítatik.
Ugyanott 332. sz. *Dr. Barcsa J.*
1888. november 18. Jelentés a nagyenyedi ref. theologiai akadémiáról.
„Közérdek“ 1888. nov. 18. sz. *Bodrogi J.*
1888. november 19. A kunszentmiklósi közbirtokosság az általa 1854-ben megajánlott 2400 frt évi segély tőkájének és a mostani költségvetésben mutatkozó 850 frt évi hiány fedezésére szükséges tőkének fejében az egyház, illetve a gimnázium részére 85.000 frtot ajánl.
Dunamelléki ref. egyházker. 1888. évi novemberi jkv. 44. p. 35. l. *Bernáth L.*
1888. deczember 2. Keresztes József nagyenyedi tanár.
„Közérdek“ 1888. decz. 2-iki s köv. száma. *Bodrogi J.*

1888. deczember 18. A vallás- és közoktatásügyi miniszter 39.625. sz. leiratában a zilahi gimnáziumnak 2000, a pápainak 8000 frt beruházási államsegélyt engedélyezett.

Egyet. konv. 1889. jkv. 14. pont.

Szerk.

1888. „A magyarországi helvét hitvallásu evangélikus egyház Budapesten (1888) április 16-án egybegyült főgondnokainak és és szuperintendenseinek a képviselőházhoz intézett kérvénye a gimnáziumi és reáliskolai törvényjavaslat tárgyában.“ Sérelmesnek tartják, hogy a törvény „intézeteink felett a váltakozó kormányoknak ilyen, esetleg önkényes intézkedési jogkör biztosíttassék“. Amit kérnek, nem magokért, hanem a tanszabadságért kérik, mely nagy nemzeti érdek, mert vallási és iskolai szabadságunk a nemzet közszabadságának lényeges tényezője.

Egyet. konv. 1888. évi jkv. és Debr. Prot. Lap. 1888. évf. 141. 1.

Szerk.

1888. A dunántúli ref. egyházkerületi közgyűlés által tett módosítvány a gimnáziumi és reáliskolai oktatásra vonatkozó törvényjavaslatra nézve.

Dunántúli ref. egyházker. 1888. évi kgy. jkv. és Debr. Prot. Lap. 1888. évf. 169. 1.

Szerk.

1888. A dunántúli ref. egyházkerület felirata a képviselőházhoz a gimnázium és reáliskolára vonatkozó miniszteri törvényjavaslat ügyében.

Ugyanott 161. 1.

Szerk.

1888. A kunszentmiklósi gimnázium igazgató-tanácsa pályadíjakat tűz ki azok számára, akik a záróünnepély alkalmával valamely magyar, latin, görög vagy német klasszikusból bizonyos számú sort szabatosan felmondanak az I—VI. osztályból a fejlettséghez mért fokozatban.

Értesítő 1887/8-ról. 18—19. 1.

Bernáth L.

1888. Igazgatói évi jelentés a főgimnázium 1887—88. évi történetéről. Irta és felolvasta dr. Kovács Gábor igazgató. Tartalmazza G. Mihályt Ödön tanár életrajzát.

Miskolczi Értesítő. 1887—8. tanév. 3. 1.

Borsos I.

1888. Kérészy István sárospataki gimnáziumi tanár és igazgató életrajza. 25 éves tanársága alkalmából.

Sárosp. Ért. XXXII. évf. 152. 1.

Borsos I.

1888. A zilahi ref. gimnázium előljáróságának jegyzőkönyve. 295. sz. Az előljáróság bizottságot küld ki, amelynek feladata a

tanári mustbér-alapítvány körül a zilahi ref. egyház és a gimnázium közt felmerült ellentét tisztázása.

Értesítő az 1894—95, isk. évről. CLXXXIV—CLXXXV. 1. *Fóris M.*

1889. február 3. Székely Ferencz nagyenyedi tanár működése.

„Közérdek“ 1890. évi febr. 3-iki sz.

Bodrogi J.

1889. április 10. A rimaszombati egyesült prot. főgimnázium kormányzási, rendtartási és fegyelmi szabályai.

Bodor I. i. mű. 175—187. l.

Szerk.

1889. május. „Tanulókat illető rendtartási és fegyelmi szabályok a debreczeni ev. ref. főgimnáziumban.“

Kiadta Tóth Sámuel, egyházker. főjegyző, Debreczenben, 1889. V. ő. Tiszántúli ref. egyházkerület 1889. évi májusi kgy. jegyzőkönyv 131. p.

Szerk.

1889. május 7—11. A karczagi közbirtokosság a ref. egyháznak nevelési alapra 180.000 frtot adott.

Tiszántúli ref. egyházker. 1889. évi jkv. 87. sz.

Dr. Barcsa J.

1889. május 7—11. Soós Gábor hajdunánási lakos 50 ezer frtot hagyott az egyetemi rangra emelendő debreczeni ref. főiskola bölcsészeti szakára, 30.000 forintot a hajdunánási ref. gimnázium V—VI. osztályának fenntartására és 20.000 frtot a VII—VIII. osztály felállítására.

Ugyanott 113. sz.

Dr. Barcsa J.

1889. május 7—11. A kisújszállási ref. gimnázium 7-ik tanszékének felállítására a város alapítványt tett.

Ugyanott 119. sz.

Dr. Barcsa J.

1889. május 7—11. A tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés által kiküldött bizottság a felső leánynevelő intézetek ügyéről jelent.

Ugyanott 122. sz.

Dr. Barcsa J.

1889. május 7—11. A debreczeni ref. főiskolai Récsey-féle tanszéken levő tanár kötelességeiről, s a többi tanszékek természetéről jelentés.

Ugyanott 136. sz.

Dr. Barcsa J.

1889. május 7—11. A debreczeni ref. theológián a nevelés-tani tárgyak tanítása, önálló bölcséleti tanszék terve.

Ugyanott 137. és 142. sz.

Dr. Barcsa J.

1889. május 7—11. A debreczeni ref. főiskolai kórházi szabályzat és az ápoló utasítása helybenhagyatik.

Ugyanott 140. sz.

Dr. Barcsa J.

1889. május 7—11. A tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés a közoktatásügyi miniszternek a hittanhallgatók tanári vizsgálata ügyében 1888 július 19-én kelt leiratára kéri a minisztert, hogy a hittanhallgatók egy évi hazai vagy külföldi hallgatás után tehessenek tanári vizsgát.

Ugyanott 141. sz.

Dr. Barcsa J.

1889. május 7—11. A tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés a theologiai magántanárságra képesítő vizsgálat ügyét a konventhez terjeszti.

Ugyanott 144. sz.

Dr. Barcsa J.

1889. május 7—11. A közoktatásügyi miniszter leirata a debreczeni ref. főgimnáziumi tanárok képesítése ügyében, melyben több tanárt felment a tanári vizsga alól.

Ugyanott 147. sz.

Dr. Barcsa J.

1889. május 7—11. Keresztesi Kiss József pápai főgimnáziumi tanár debreczeni ref. főgimn. tanárrá választatik.

Ugyanott 158. sz.

Dr. Barcsa J.

1889. május 7—11. Ökrös Bálint budapesti kir. közjegyző könyvtárát a debreczeni ref. főiskolának hagyta.

Ugyanott 171. sz.

Dr. Barcsa J.

1889. május 7—11. Jelentés arról, hogy Debreczen város a főiskolai tápintézet számára évenként 15 méter tüzfát ad.

Ugyanott 174. sz.

Dr. Barcsa J.

1889. május 7—11. A debreczeni ref. főiskola számára Katona Endre hajdunánási lelkész, Magyar Gábor debreczeni lakos, gróf Dégenfeld József, Szemes László és mások adományokat tesznek.

Ugyanott 178. sz.

Dr. Barcsa J.

1889. május 7—11. A Nadányi Kornél féle debreczeni ref. főiskolai hagyaték ügyében kötött egyezség.

Ugyanott 191. sz.

Dr. Barcsa J.

1889. május 31. A nagyenyedi theologia akadémia ügyében a Bethlen-kollégium előljáróságának felirata az igazgató-tanácsához.

„Közérdek“ 1889 szept. 22-iki sz.

Bodrogi J.

1889. június 2. A nagyenyedi Bethlen-főiskola ünnepe az épület új szárnyának felépítése alkalmával.

„Közérdek“ 1889 jun. 2. sz.

Bodrogi J.

1889. június 2. A Bethlen-főtanoda fejlődési története 1848 után.

„Közérdek“ 1889 jun. 2. sz.

Bodrogi J.

1889. június 2. Nagyenyedi két régi professzorról, Mihályi Károly és Vajna Antalról.

„Közérdek“ 1889 jun. 2. sz.

Bodrogi J.

1889. június 2. A nagyenyedi Bethlen-főtanoda gyűjteményei. A Bethlen-főiskola új szárnyépületéről.

„Közérdek“ 1889 jun. 2. sz.

Bodrogi J.

1889. június 9. A nagyenyedi Bethlen-kollégium ünnepe az új szárny felavatása alkalmával.

„Közérdek“ 1889 jun. 9. sz.

Bodrogi J.

1889. június 30. A vallás- és közoktatásügyi miniszternek 17.422. számú leirata, melyben közli azon vezéreleveket, melyek szerint a nem állami középiskolai tanárok részére tervezett nyugdíj-intézetet fel akarja állítani.

Tiszáninneri ref. egyházker. 1889. őszi közgy. jegyzőkönyv. 26. p.

Szerk.

1889. július 9. Szerződés, mely a közoktatásügyi m. kir. miniszter úr és a magyarországi ref. egyház egyetemes konventje, mint a zilahi ref. főgimnáziumot s annak előljáróságát képviselő főhatóság között a nevezett főgimnázium államsegélyezése iránt az 1883. évi XXX. t.-cz. 47. §. értelmében kötött.

Értesítő az 1894/95. isk. évről, CLXXIV—CLXXVIII. l. *Fóris M.*

1889. július 18. A pápai ref. főiskolában működött publicus praeceptorok névsora 1797-től. Összeállította Mokos Gyula.

Dunántúli Prot. Közlöny 1899. évf. 222. és 229. l.

Borsos I.

1889. július 25. A vallás- és közoktatásügyi miniszter 27.354. sz. leiratában a szászvárosi gimnáziumnak 5000, a csurgóinak 4000, a miskolczinak 3500 frt rendkívüli fenntartási segélyt engedélyezett. Jelzi, hogy a zilahi főgimnázium 11.000, a sepsiszentgyörgyi 6800 frt segélyben részesül. Ezenkívül a budapesti főgimnáziumnak 10.000, a szászvárosinak 4000, a zilahinak 5000, a pápáinak 10.000 frt beruházási segélyt utalt ki.

Egyet. konv. 1890. évi jkv. 13. pont.

Szerk.

1889. augusztus 15. A vallás- és közokt. miniszter 25100. sz. alatti leiratában a külföldi főiskolákon lelkészi pályára készülő magyar ifjak számára fennálló alapítványokra vonatkozólag, a követségek jelentései alapján tudatja, hogy a greifswaldeni egyetemen hat, a jénain tizenkettő, a montaubánin egy ifjú részére van alapítvány, illetve segély.

Egyetemes konvent jegyzőkönyve 1890. évről, 14. p.

Szerk.

1889. augusztus 20. Pap Gábor dunántúli püspök magyar éremgyűjteményét a pápai ref. főiskolának adományozza. A gazdag gyűjtemény összes darabjainak leírása ugyanott.

Dunántúli ref. egyhker. 1889. évi kgy. jkv. 122. pont.

Szerk.

1889. szeptember 17. Javaslat a Kolozsvárt felállítandó theol. akadémia és tanárképző-intézet ügyében.

Prot. Közl. 1889. évf. 347. sz.

Szerk.

1889. szeptember 24. és 27. Kerekes Sámuel marosvásárhelyi tanár véleménye a theologiai akadémia ügyében.

„Közérdek“ 1889 szept. 29. sz.

Bodrogi J.

1889. Párvai V. Elek tiltakozása a Bethlen-főiskola megcsonkítási kísérlete miatt.

„Közérdek“ 1889. okt. 6. sz.

Bodrogi J.

1889. szeptember 27. Gróf Kun Kocsárd a Bethlen-főtanodáért. A Kolozsvárra tervezett theologiai akadémia céljaira, a Bethlen-kollégium semmit sem köteles adni.

„Közérdek“ 1889 szept. 29. sz.

Bodrogi J.

1889. szeptember 29. Dr. Kovács Ödön nagyenyedi tanár külön véleménye a theologia ügyében. Az erdélyi reformátusok nagy bajai. A theologia áthelyezése ügye.

„Közérdek“ 1889 szept. 29. sz.

Bodrogi J.

1889. szeptember 29. Hol legyen az erdélyi reformátusok theologiai akadémiaja.

„Közérdek“ 1889. szept. 29. sz.

Bodrogi J.

1889. október 2. Nagyenyed város felirata az erdélyi ref. egyházkerületi közgyűléshez, melyben az ötödik theologiai tanszék fentartását igéri, a theologia Enyeden maradása esetén.

„Közérdek“ 1889 okt. 6. sz.

Bodrogi J.

1889. okt. 6. Tulajdona-e az ev. ref. egyházkerület az egyes egyházközségek és iskolák vagyonának? A theol. elvitele kérdésében.

„Közérdek“ 1889 okt. 6. sz.

Bodrogi J.

1889. október 12. A harc után. A nagyenyedi theológiának Kolozsvárra áthelyezését az egyházkerületi közgyűlés elhatározza.
„Közérdek“ 1889 okt. 12. sz. *Bodrogi J.*

1889. október 14—17. A debreczeni ref. theologiai vizsgálati szabályzat módosítottassék.

Tiszántúli ref. egyházker. közgyűlés 1889. évi jegyzőkönyvének 216. sz.
Dr. Barcsa J.

1889. október 14—17. A tiszántúli ref. középiskolákra vonatkozó statisztikai táblázatok a jegyzőkönyv mellékletéül kinyomatnak.
U. o. 327. pont. *Dr. Barcsa J.*

1889. október 14—17. A tiszántúli ref. középiskolai felügyelőtanács elnökévé Szeremlei Sámuel választott.
Ugyanott 337. sz. *Dr. Barcsa J.*

1889. október 14—17. A debreczeni ref. főiskolai nyilvános olvasó-terem berendeztetett.
Ugyanott 353. sz. *Dr. Barcsa J.*

1889. október 21. Baksay Sándor, iskolalátogatással megbízott solti főesperes részletesen beszámol a győnki gimnázium szellemi és főleg anyagi állapotáról. Jelentéséhez három pontban javaslat is járul.

Dunamelléki ref. egyházkerületi kgy. 1889. évi jkv. 88. p., 71—76. l.
Bernáth L.

1889. november 7. A vallás- és közoktatásügyi miniszter és a magyar ref. egyetemes konventje között a csurgói főgimnázium állami segélyezése ügyében az 1883:XXX. t.-cz. 47. §. értelmében kötött szerződés, mely szerint nevezett főgimnázium évi 8600 frt segélyt kap az államtól, melyért három tanár kinevezési jogát tartja fenn magának a miniszter.

Dunánt. ref. egyházker. kgy. 1889. évi nov. jkv. 28. p. *Szerk.*

1889. deczember 30. Szász Domokos erdélyi ev. ref. püspök hazafiságtól izzó főpásztori levelében Sepsiszentgyörgy város képviselőtestületét arra kéri, hogy a Mikó-kollégium telkén levő épület átalakítási költségeit, melyben most a Székely Nemzeti Múzeum gyűjteménye van elhelyezve, vállalja magára, mert az épület a közel jövőben teljes középiskolává fejlődő kollégium tanügyi céljaira multhatatlanul szükséges.

Prot. Közl. 1890. évf., 11. l. és a Székely-Mikó-koll. Tört. II. 147. l.
Szerk.

1889. „A sárospataki tanárok véleménye az új törvényhez való alkalmazkodásra nézve“. A görög-pótló tárgyak behozataláról mondja a tanári kar, hogy az egyházkerület várakozó álláspontot foglaljon el, mert új tanárok alkalmazása volna szükséges a görög-pótló tárgyak rendszeresítése esetén, a didaktikai érdek is azt parancsolja, hogy az új törvény által előidézett mozgalmakat meg kell figyelni. A pataki iskola tulnyomóan „szegények iskolája“ lévén, tandíjfizetéstől és sok taneszköz beszerzésétől lehetőleg kimélni kell a növendékeket.

Sárosp. Lapok 1889. évf. 495. sz.

Dr. Barcsa J.

1889. Váró Ferencz igazgató-tanár: A nagyenyedi Bethlenkollégium a közelebbi években és ma.

Erdélyi Protestáns Közlöny 1889. 24. s. köv. sz.

Szerk.

1889. Péter Károly: Keresztes József nagyenyedi tanár emlékezete.

Ugyanott 23. sz.

Szerk.

1889. Nyilvános számadás czéljából közölve van egy „kimutatás a gyönki ev. ref. gimnázium fenntartására rendelt alapok növelésére tett ajánlatokról és befizetésekről“. 33 ajánló együttesen ajánl 6695 frtot, de csak 492 frtot fizetett le ez idő szerint. A kimutatás egyéb adományok kapcsán évről-évre megújul, még pedig később külön választva a gyönki és külön a vidéki lakosok ajánlatai és befizetései.

Értesítő az 1888—9. évről, 22—23. l.

Bernáth L.

1889. A zilahi ref. gimnázium normál költségvetése.

Ert. 1894—95. évről, CLXXVIII—CLXXIX. l.

Fóris M.

1889. A zilahi ref. gimnázium elüljáróságának 104. és 129. sz. jegyzőkönyve. A zilahi ref. egyháztól a gimnázium javára alapított tanári mustbér kérdésének végleges elintézése.

Ugyanott CLXXXV—CLXXXVIII.

Fóris M.

1890. jan. 12. Emlékezés Nagyenyed 1849. évi jan. hó 8-iki pusztulására.

„Közérdek“ 1890 január 12. s. köv. számai.

Bodrogi J.

1890. febr. 12—13. „Felügyeleti és kormányzati rendszabályok a debreczeni ev. ref. főiskolában“. Az a tervezet, melyet a főiskolai tanárkarok közös gyűlése 1890 febr. 12—13-án elfogadott.

Debr. Prot. Lap 1890. évf., 64. és 74. l.

Dr. Barcsa J.

1890. febr. 28. A debreczeni ref. főiskolai közös tanári kar-
nak egyházkerületi gyűléshez intézett felterjesztése az országos
tanári nyugdíj-intézet ügyében.

Értesítő az 1889—90. évről.

Dr. Barcsa J.

1890. április 13. A nagyenyedi ref. theologiai akadémia.

„Közérdek“ 1890 április 13. s köv. sz.

Bodrogi J.

1890. április 15. A vallás- és közoktatásügyi miniszter 13303.
sz. leiratában a csurgói gimnáziumnak 4000, a miskolczinak 3500
ftt rendkívüli fentartási-, a budapesti főgimnáziumnak 10000, a
halasinak 5000, a pápainak 10000, a csurgóinak 8000, a miskolczina-
nak 5000 ft beruházási segélyt engedélyezett.

Egyetemes konvent jegyzőkönyve, 1890. 66. p.

Szerk.

1890. április 15. Szabályzati javaslat a debreczeni reform.
theologiai akadémiánál tartandó magántanári vizsgákról.

U. o. 74. pont.

Szerk.

1890. május 21. Gróf Csáky Albin vallás- és közoktatásügyi
m. kir. miniszter az 1883:XXX. t.-cz. 47. §-a alapján szerződést
köt a magyarországi ref. egyház egyetemes konventjével a sepsi-
szentgyörgyi ev. ref. Székely-Mikó-kollégium állami segélyezése
iránt. A kikötött évi segély 12000 forint, mihelyt nyolcz osztályuvá
fejlesztetik az iskola, stb., melyből az előljáróság az igazgatóval
tiz rendes tanárt fizet, kik felerészben választottak, öten kinevezet-
tek lesznek. Az állam az intézet fölött, mely felekezeti jellegét meg-
tartja, csak a főfelügyeleti jogot gyakorolja. Az intézet állami tan-
tervet követ, tanári nyugdíj-alapot létesít s Sepsiszentgyörgy város
segélyével „egy pedagógiai kellékeknek megfelelő oly új épületet
emel, melynek tanterve a közoktatási m. kir. miniszter által elő-
legesen jóváhagyott“.

A Székely-Mikó-koll. Tört. II., 202. és az 1889—5. évi Értesítője, 42. l.

Csutak V.

1890. június 2. A debreczeni ref. főiskolai tápintézet alap-
szabályai.

Kiadta Tóth Sámuel egyházker. főjegyző 1890. jun. 6-án, Debreczenben.

Szerk.

1890. június 2—6. A tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés a
gimnáziumi belrendtartásra és tantervre vonatkozó észrevételeit a
konventhez terjeszti.

Tiszántúli ref. egyházker. közgy. 1890. évi jegyzőkönyv 122—124. sz.

Dr. Barcsa J.

1890. június 2—6. A tiszántúli ref. egyházkerület a közokt. minisztertől nyilvánossági jogot kér a hajdunánási ref. gimnázium számára.

U. o. 129. sz.

Dr. Barcsa J.

1890. június 2—6. Mivel a kormány képviselője a máramarosszigeti ref. gimnáziumnál meg nem engedhető hiányokat tapasztalt, a tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés küldöttséggel vizsgálta meg az intézet tanügyi- és anyagi állapotát.

Ugyanott 132. sz.

Dr. Barcsa J.

1890. június 2—6. A debreczeni ref. theologiai exegétika tanszékhez kötött tantárgyak újra rendeztetnek.

Ugyanott 143. sz.

Dr. Barcsa J.

1890. június 2—6. A debreczeni ref. jogakadémia tanulmányi rendje megállapítatik, törvényszéki orvostan csak a második félévben adandó elő.

Ugyanott 146. sz.

Dr. Barcsa J.

1890. június 2—6. A debreczeni ref. főiskolai tanárkarok számára utasítás a tandíjak és tápintézeti pótdíjak ügyében.

Ugyanott 148. sz.

Dr. Barcsa J.

1890. június 2—6. Sass Béla debreczeni ref. theologiai tanárrá választatik.

Ugyanott 161. sz.

Dr. Barcsa J.

1890. jun. 2—6. Nagy Zsigmond debreczeni ref. főgimnáziumi tanárrá választatik.

Ugyanott 162. sz.

Dr. Barcsa J.

1890. június 2—6. A debreczeni református főiskola számára Gönyei P. Károly 500 frt tápintézeti adománya s más adományok, a debreczeni ref. tanítóképezdén a kertészetet a háznagy tanítja, német nyelv tanítás az akadémián, főiskolai pénzkölcsönzési szabályok, Soós Gábor alapító arczképének megfestése a főiskolai anyakönyvtár számára, tápintézeti alapszabályok módosítása.

Ugyanott 169. sz.

Dr. Barcsa J.

1890. június 1—6. Gróf Dégenfeld József és György Endre debreczeni ref. főiskolai alapítványát ismét növeli.

U. o. 172. sz.

Dr. Barcsa J.

1890. június 2—6. A debreczeni ref. főiskolai Balkányi-alapítvány életbeléptetésének ügye.

Ugyanott 205. sz.

Dr. Barcsa J.

1890. június 2—6. A debreczeni ref. felsőbb leányiskolának a tiszántúli ref. egyházkerület egyszersmindenkorra 15.000 frtot s évi 1200 frtot ad.

Ugyanott 344. sz.

Dr. Barcsa J.

1890. június 12. A Csilléri-Dékány jubileumi alapítvány alapító-levele.

Kecskeméti ref. Jogakadémia 1889—90. Évkönyve 26—7. l.

Marton S.

1890. június 15. Igazgatói jelentés a miskolczi főgimnázium 1889—90-ik évi történetéről. Elmondotta az avasi templomban Kun Pál igazgató.

Miskolczi Értesítő. 1889—90. tanévről. 3. l.

Borsos I.

1890. augusztus 10. Barthalos István pápai főiskolai pénztárnok állásáról lemond és egy rendes főpénztári hivatal felállítását javasolja.

Dunántúli ref. egyházker. 1891. kgy. jkv. 198. pont.

Szerk.

1890. augusztus 15. A dunántúli reform. egyházkerület pápai tanítóképző-intézetét beszünteti.

Dunántúli ref. egyházker. 1890. kgy. jkv. 118. p. és Kis E. i. m. 300. l.

Szerk.

1890. szept. 12. László József főiskolai gondnok a dunántúli reform. egyházkerület által felállítandó nőnevelő-intézetre 10.000 frt alapítványt tesz.

Dunántúli ref. egyházker. 1891. kgy. jkv. 8. a) pont.

Szerk.

1890. október 21. A kecskeméti ev. ref. jogakadémia tanári kara felirata a dunamelléki egyházkerület közgyűléséhez, melyben tekintettel a bírósági szervezetről szóló törvényjavaslatra, ismételten kéri a felettes egyházi testületeket, hogy működjenek közre a jogakadémiák elnéptelenedését okozó kötelező jogi doktoratus eltörlésének sürgetésében s annak eszközlésében, hogy a tervbe vett közigazgatási tanfolyamok hozassanak szerves összeköttetésbe a jogakadémiákkal.

Kecskeméti ref. jogakadémia 1896—1. évi Évkönyve, 32—35. lap.

Marton S.

1890. október 21. A kecskeméti ref. jogakadémia tanári kara a konventi 1887. évi 87. sz. határozatra hivatkozva a bírói szervezetről ujonnan készült állami törvényjavaslat sérelmes intézkedései s egyszersmind a község-jegyzői és közigazgatási tanfolyamoknak a jogakadémiákkal való szerves összeköttetésbe hozatala tárgyában

kérelemmel, illetve előterjesztéssel járul az egyházkerületi közgyűléshez.

Dunamelléki ref. egyházker. 1890. évi kgy. jkv. 61. p. 95—100. l.

Bernáth L.

1890. október 23—25. Jelentés a tiszántúli ref. gimnáziumi vallástani kézikönyvekről és a gimnáziumi tankönyvek jegyzéke.

Tiszántúli ref. egyházkerületi 1890. évi jkv. 345. és 351. sz.

Dr. Barcsa J.

1890. október 23—25. A máramarosszigeti liczeum állapotáról jelentés, a liczeum bel- és külgazgatási szabályai az egyházkerületi tanügyi bizottsághoz tételnek.

Ugyanott 356., 357. sz.

Dr. Barcsa J.

1890. október 23—25. A debreczeni ref. gimnázium berendezéséről és külső állapotára vonatkozó intézkedésekről a miniszter értesítendő.

Ugyanott 368. sz.

Dr. Barcsa J.

1890. október 27. A ref. theologia tanári kara a választmányhoz kérvényt intéz, melyben tekintettel a fővárosi nehéz megélhetési viszonyokra, a hasonló rangú intézeti javadalmazásokra és a pénztár kedvező helyzetére, a tanári fizetések fölemelését kéri. A választmány a közgyűlésnek — az állandó számszék véleményét kikérve — javasolja, hogy az eddigi 2200 frt törzsfizetésnek vétesék és öt 150—150 frtos korpótlék rendszeresítsék a rendkívüli tanári évek beszámításával is, ha az illető állandósítva volt.

Dunamelléki ref. egyházker. 1890. évi októberi jegyzőkönyve 52. pont, 6. §., 81—82. lap.

Bernáth L.

1890. Az erdélyi igazgató-tanács előterjesztése a Kolozsvárt felállítandó theol. fakultás terhére a nagyenyedi akadémiához egy tanár, Berde Sándor kinevezéséről.

Erdélyi egyházker. 1890. évi kgy. jkv. 90. l.

Szerk.

1890. Az erdélyi igazgató-tanács előterjesztése az egyházker. közgyűléshez a sepsiszentgyörgyi főgimnáziumban egy klasszika-filológiai és egy magyar-latin nyelvi tanszék rendszeresítése tárgyában.

Erdélyi egyházker. 1890. évi kgy. jkv. 27. l.

Szerk.

1890. Az erdélyi állandó igazgató-tanácsnak az egyházkerületi közgyűléshez intézett előterjesztése az államilag segélyezett zilahi, sepsiszentgyörgyi és szászvárosi főgimnáziumok szerződésének ügyében.

Erdélyi egyházker. 1890. évi kgy. jkv. 19—27. l.

Szerk.

1890. A debreczeni ev. ref. főiskolai tanári kar felterjesztése az Országos Tanári Nyugdíjintézet ügyében.

Debr. Prot. Lap. 1890. évf. 106. és 117. I.

Dr. Barcsa J.

1890. „Jelentés a debreczeni főiskolai tanszakok vizsgáiról.“ Az egyházkerület kiküldöttei jelentést tévén az 1889/90. iskolai év végén tartott vizsgálatokról, az eredményre vonatkozólag több észrevételt tesznek.

Ugyanott 253. I.

Dr. Barcsa J.

1890. A debreczeni ref. theologiai tanári kar javaslata a joghallgatók legáczióba való bocsátása ügyében, sorrend a debreczeni főiskola egyes szakainak választási jogára nézve.

Ugyanott 74. sz.

Dr. Barcsa J.

1890. Balogh Ferencz debreczeni ref. theologiai tanár különvéleménye a debreczeni ref. főiskolai igazgató-tanács kérdésében.

Ugyanott 84. és 96. I.

Dr. Barcsa J.

1890. „A szatmárnémetii protestáns felsőbb leánynevelő-intézet igazgató-tanácsának tiszteletteljes előterjesztése a szatmári, nagybányai, nagykárolyi és máramaros-ugocsai ref. egyházmegyékből a tiszántúli ref. egyházkerület 1890. évi június 2—6. napjain tartott közgyűlése 173. sz. alatt hozott határozata alapján összehívott értekezletre“. Az intézet évi szükséglete volna 7298 frt, melyből 3218 frt hiányzik.

Ugyanott 1891. évf., 445., 452., 461. I.

Dr. Barcsa J.

1890. „Javaslat a papnövendékek pedagógiai képzésére és tanítóképességi vizsgálatára nézve“ a pápai ref. főiskolában.

Dunántúli Prot. Lap. 1890. évf. 184. és 200. I.

Borsos I.

1890. A csurgói ref. főgimn. igazgatóságának kérvénye a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez, hogy Tindra Bogumil nevű tanulót a horvát-szlavon 200 frtos ösztöndíjban részesítse.

Ugyanott 300. lap.

Borsos I.

1890. A csurgói gimnázisták fiumei kirándulása.

Ugyanott 271. I.

Borsos I.

1890. Bizottsági javaslat a dunántúli ev. ref. egyházkerület által felállítandó nőnevelő-intézet tárgyában.

Ugyanott 229. I.

Borsos I.

1890. Székfoglaló értekezés; tartotta Antal Géza pápai gimn. tanár. Czime: Fichte és az ethicizmus az újabb vallásbölcse-szetben.

Pápai Ért. az 1890/1. tanévben. 1. 1.

Borsos I.

1891. január 1. Körlevél a pápai ref. felső leányiskola érde-
kében.

Dunántúli Prot. Lap. 1891. évf. 33. 1.

Borsos I.

1891. február 15. Theologiai magántanárrá képesítés szabály-
zata a magyarországi ev. ref. egyházban. A pápai theol. tanári kar
javaslata.

Ugyanott 104. 1.

Borsos I.

1891. február 27. A vallás- és közoktatástügyi miniszter 9002.
sz. leiratában a csurgói gimnáziumnak 4000, a miskolczinak 3500
rendkívüli fenntartási, a halasi főgimnáziumnak 8000, a pápainak
10.000, a csurgóinak 8000, a miskolczinak 8000 forint beruházási
segélyt engedélyezett.

Egyetemes konvent jegyzőkönyve, 1891. 19. p.

Szerk.

1891. márczius 8. Az egyháztanács a halasi gimnázium egy-
kori növendékeihez felhívást intéz, segítsék meg azon szándékában,
hogy a régi rozzant és szűk épület helyett az ó-temetői térségen
egy minden tekintetben alkalmas, tágas, diszes épületet emel-
hessen.

Értesítő az 1890—91-ik tanévről, 5. 1.

Bernáth L.

1891. márczius 27. Annak hatása alatt, hogy a kiskunhalasi
gimnázium volt növendékei két hét alatt 5000 forintot meghaladó
összeget adakoztak az új épületre, az egyháztanács a város lakos-
ságához is felhívást intéz.

Ugyanott 6—7. 1.

Bernáth L.

1891. május 21—23. Soós Gábor, a debreczeni ref. főiskola
jóltevője, meghalt.

Tiszántúli ref. egyházker. 1891. kgy. jkv. 6. sz.

Dr. Barcsa J.

1891. május 21—23. A máramarosszigeti ref. gimnáziumnál
a bel- és külgazgatás szabályoztatik, a jogakadémiai rendszabályok
megállapítatnak.

Ugyanott 127. sz.

Dr. Barcsa J.

1891. május 21—23. A debreczeni ref. főgimnáziumi görög-
pótló tanfolyamról jelentés.

Ugyanott 131. sz.

Dr. Barcsa J.

1891. május 21—23. Jelentés a hajdunánási ref. gimnázium állapotáról.

Ugyanott 148. sz.

Dr. Barcsa J.

1891. május 21—23. A szatmárnémeti ref. felsőbb leányiskola számára a tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés 10.000 frt egyszer-smindenkori és 1000 frt évi segélyt szavaz meg.

Ugyanott 156. sz.

Dr. Barcsa J.

1891. május 21—23. Veres Mihály a mezőtúri ref. gimn. céljaira 1300 frtot adott.

Ugyanott 151. sz.

Dr. Barcsa J.

1891. május 21—23. A Debreczenben, 1870-ben végzett hittanhallgatók 20 éves találkozásának emlékére tett 100 frtos alapítvány kamatai a debreczeni theologusok közül, a legjobb egyházi szónoknak adandó.

Ugyanott 168. sz.

Dr. Barcsa J.

1891. május 21—23. Jelentés Soós Gábor debreczeni ref. főiskolai alapítványainak átvételéről és temetéséről.

Ugyanott 171—173. sz.

Dr. Barcsa J.

1891. május 21—23. A debreczeni ref. főiskolai tanári nyug-és gyámintézet pénztárából a tanároknak kölcsönök milyen feltételek alatt adhatók, megállapítatik.

Ugyanott 187. sz.

Dr. Barcsa J.

1891. június 14. Igazgatói jelentés a miskolczi ref. főgimnázium 1890—91-ik évi történetéről. Elmondotta az avasi templomban Kun Pál igazgató.

Miskolczi Értesítő az 1890—1. évről, 3. l.

Borsos I.

1891. szeptember 14. A kiskunhalasi főgimnázium alapkövének letétele alkalmával az alapba egyuttal egy iratot is helyeznek el, mely elmondja, hogy az épület létesítése Szilády Áron lelkész indítványára 1891 márczius 8-án határozatott el. Majd a tervelő műépítő és az egyes vállalkozók nevei után az államnak 25.000 frtos adománya és a közönség lelkes, 10.000 frtnál többre rugó adakozása következnek. Magáról az intézetről röviden csak annyi van, hogy alapítási ideje meg nem határozható, de már 1760-ban meg volt; 1848-ig hat, 1850-től 1861-ig négy, 1867/8-tól nyolcz osztályú. Az iskolát 1852-ig a ref. egyház tartotta fenn, 1852-ben a ref. birtokosság a Páka-pusztából ráeső részt átadja örök-alapítványképen s többek bőkezű alapítványai mellett 1889 óta a dunamelléki ref. egyházkerület is fedezi egy tanszéknek költségeit. Végül a törvényes felsőség a presbitérium és a tanári kar név-

sora, majd a városi hatóság, a járásbiróság, a különféle nevelő- és népiskolák, jótékony nőegylet, kisdedóvó stb. felsorolása következik.

Értesítő az 1891/2. isk. évről. 4—6. l.

Bernáth L.

1891. szeptember 14. A dunántúli reform. egyházkerület pápai főiskolájának vagyonkezelésére vonatkozó szabályzat.

Dunántúli ref. egyházker. kgy. 1891. évi jkv. 191. pont

Szerk.

1891. szeptember 14. Pap Gábor püspök a dunántúli reform. egyházker. által felállítandó felsőbb leány- vagy nőnevelő-intézet alapítókéjének gyarapítására 500 frt alapítványt tesz.

U. o. 8. b) p.

Szerk.

1891. szeptember 24. A tanügyi bizottság, annak felemlítésével, hogy a kecskeméti jogakadémiai tanárok által szerkesztett fizetésrendezési emlékiratra a fentartó testületek- és az egyházkerulettől kiküldött közös bizottság kimondta a jogtanári fizetések emelésének jogos és szükséges voltát és hogy ennek folytán Kecskemét város, mint egyik fentartó is ilyen értelemben határozott — arra kéri az egyházkerületet, hogy mint másik fentartó, fogadja hasonló jóindulattal a jogakadémiai tanárok fizetésemelésre irányuló kérelmét.

Dunamelléki ref. egyházkerületi 1891. évi jkv. 54. p. 102—106. l.

Bernáth L.

1891. szeptember 24. A dunamelléki ref. tanügyi bizottság jelentése a kecskeméti ref. jogakadémián történt igazgató-változásról, melyből folyólag kéri az egyházkerületi közgyűlést, hogy Csilléry Benő volt jogakadémiai igazgató lemondását s dr. Kovács Pál jogtanárnak igazgatóvá történt megválasztását s e minőségben a vallás- és közoktatásügyi miniszter részéről történt megerősítését tudomásul venni méltóztassék.

Kecskeméti ref. Jogakadémia 1891—2. évi Évkönyve, 35. lap.

Marton S.

1891. szeptember 24. A dunamelléki ref. tanügyi bizottság előterjesztése az egyházkerületi gyűléshez a jog- és államtudományi államvizsgálatoknak a kecskeméti jogakadémián működő vizsgáló bizottságok által javasolt célszerű átalakítása tárgyában.

Kecskeméti ref. Jogakadémia 1891—2. évi Évkönyve, 40—43 l. és Dunamelléki ref. egyházker. 1891. jkv. 106—111. l.

Marton S.

1891. szeptember 24. A dunamelléki református tanügyi bizottság előterjesztése az egyházkerületi közgyűléshez

a kecskeméti jogtanári fizetések rendezése és javítása tárgyában.

Kecskeméti ref. Jogakadémia 1891—2. évi Évkönyve, 37—39. lap.

Marton S.

1891. szeptember 24—27. Soltra Alajos ráczkevei ref. lelkész alapítványa a debreczeni ref. főiskola számára.

Tiszántúli ref. egyházker. 1891. évi jkönyv 325. sz. *Dr. Barcsa J.*

1891. szeptember 24—27. A debreczeni ref. főiskolai gyakorlati theologia tanárának, az elhunyt főiskolai tanulók temetése körüli kötelességei, körüliratnak.

Ugyanott 258. sz.

Dr. Barcsa J.

1891. szeptember 24—27. Gróf Zichy Géza 500 forintos jubileumi alapítványa a debreczeni ref. főiskolai ének- és zenekari tanszékre.

Ugyanott 331. sz.

Dr. Barcsa J.

1891. szeptember 24—27. A debreczeni ref. főiskolai Komlóssy Dániel féle alapítvány növelése; Lichtschein Mártonné örököseinek tanszéki alapítványa.

Ugyanott 330., 333. sz.

Dr. Barcsa J.

1891. szeptember 24—27. A debreczeni ref. főiskolai énekkar számára érkezett Sápý-Böszörményi alapítványról jelentés.

Ugyanott 334. sz.

Dr. Barcsa J.

1891. szeptember 24—27. Jelentés a tiszántúli ref. gimnáziumok 1890/1. évi állapotáról.

Ugyanott jegyzőkönyvi melléklet.

Dr. Barcsa J.

1891. szeptember 24—27. A Balog Péter nevét viselő alapítvány a debreczeni ref. főiskolai alapok közé tételik.

Ugyanott 305. sz.

Dr. Barcsa J.

1891. október 13. W. H. Echols levele dr. Halstedhez, melyben elismerőleg nyilatkozik róla, hogy mekkora szolgálatot tett Halsted, a mértan tudományának, Bolyai művének lefordítása által és azon véleményének ad kifejezést, hogy czélszerű volna ezt a tantervbe is bevezetni.

Koncz J. i. m. 506—507. l.

Dr. Dékáni K.

1891. október 20. „A gimnáziumi tanterv átnézésével megbízott sárospataki főgimnáziumi tanári kar véleménye.“ A magyarországi ref. egyház egyetemes tanügyi bizottsága 1891 július hó

2—4-ig tartott gyűlésén 193. jegyzőkönyvi határozatában a sárospataki főiskola gimnáziumi tanárkarát kérte fel, hogy vizsgálja át a gimnáziumi tanítás tervét és jelölje meg a szükséges javításokat. A tanári kar véleményében minden tantárggyal részletesen foglalkozik.

Sárosp. Lapok. 1891. évf. 982. l.

Dr. Barcsa J.

1891. december 12. Császár Bálint sepsiszentgyörgyi polgármester jelenti a városi képviselőtestületnek, hogy a város közönségének a székely nemzeti művelődés emelése érdekében hozott nagy áldozata után (50.000 frt) a Székely-Mikó-kollégium új szárnyépülete már földél alá került, de még szükséges az építkezés teljes befejezése céljából 32.695 frt 91 kr., mely összeget a vallás- és közoktatásügyi m. kir. minisztertől építési segélyképen kérni ajánl, s hogy nem hiába, arra nézve bemutatja Beksics Gusztávnak, a város országgyűlési képviselőjének s gróf Csáky Albin vallás- és közoktatásügyi miniszternek Beksicshez intézett levelét, melyben az építési segélyt kilátásba helyezi, ha hivatalos fölterjesztésben a kérést veszi. Császár Bálint indítványozza azért, hogy Potsa József főispán útján a kérés felterjesztessék.

A Székely-Mikó-koll. Tört. II. 155. l.

Csutak V.

1891. Az erdélyi állandó igazgató-tanács előterjesztése a marosvásárhelyi kollégiumnál egy klasszika-filológiai tanszék rendszeresítése ügyében.

Erdélyi ref. egyházker. 1891. kgy. jkv. 21. l.

Szerk.

1891. Az erdélyi állandó igazgató-tanács előterjesztése, az egyházkerületi közgyűléshez, a nagyenyedi kollégiumnál mennyiség-tani, rajzoló geometriai tanszék rendszeresítésére s egy theologiai tanszék betöltésére vonatkozólag.

U. o. 1891. kgy. jkv. 19. lap.

Szerk.

1891. A sárospataki theol. akadémia tanári karának a theol. magántanári képesítés tárgyában beadott előterjesztése.

Tiszáninneri ref. egyházker. 1891. évi tavaszi kgy. jkv. 27. p.

Szerk.

1892. február 9 Chas R. Williams new-yorki hírlapíró levele Halstedhez, melyben köszönetét fejezi ki, hogy Bolyai művének fordítását neki megküldötte és elismerését hangoztatja neki, hogy alkalmat adott egy ily „epochalis“ munka hozzáférhetővé tételére.

Koncz J. i. m. 507. l.

Dr. Dékáni K.

1892. február 20. Dublini csillagda. S. Ball Robert a cambridgei egyetem tanárának levele Halstedhez; köszöni a Bolyai

fordítás megküldését, elismeri a mű érdemességét és különösen a XI. tantétel fontosságát, mely nélkül a mennyiségtan, a fejlődés nevezetes lépcsőjén akadott volna meg.

Koncz J. i. m. 507. l.

Dr. Dékáni K.

1892. márczius 13. Id. Gáspár János nagyenyedi tanár élete. Apróságok id. Gáspár János életéből.

„Közérdek“ 1892. márczius 13. sz.

Bodrogi J.

1892. márczius 26. F. A. March levele Halsted tanárhoz, melyben köszönetét fejezi ki, hogy Bolyainak „A tér abszolút tudománya“ cz. művét a Lafayette College-Easton könyvtárának megszerezni segítette.

Koncz J. i. m. 507. l.

Dr. Dékáni K.

1892. márczius 29. Császár Bálint sepsiszentgyörgyi polgármester kéri a város képviselőtestületét, hogy amíg a vallás- és közoktatásügyi miniszter, a megígért építési államsegélyt utalványozná, a Mikó-kollégium épületének teljes befejezése végett, a város vegyen fel kölcsönt, az erdélyi ref. egyházkerület pénztárából.

A Székely-Mikó-koll. Tört. II. 159. l.

Csutak V.

1892. május 6. Szász Károly dunamelléki püspök körlevele, melyben felhívja a kerületbeli iskolák tanítói és tanári testületeit, hogy I. Ferencz József koronáztatásának 25 éves fordulóját istenitisztelettel és ünnepélyességekkel üljék meg.

Prot. Egyh. és Isk. Lap 1892. évf. 352. l.

Marton S.

1892. május 16. Az erdélyi ev. ref. egyházkerület igazgatótanácsa, hivatkozással arra, hogy a Mikó-kollégium építkezésének befejezésére a kért kölcsönt megadta, sőt 13 ezer frtot már ki is utalt, kéri a város közönségét, hogy a miniszterrel a 32 ezer frt államsegélyt egyenesen az egyházkerület pénztárának utaltassa s a teljes törlesztésig az $5\frac{1}{2}\%$ kamatot fél évi előleges részletekben a kerület pénztárába pontosan beszolgáltatassa.

A Székely-Mikó-koll. Tört. II. 163. l.

Csutak V.

1892. május 17—21. Miniszteri rendelet a görög keleti vallásuak iskolai szünetére vonatkozólag.

Tiszántúli ev. ref. egyházkerületi kgy. 1892. évi jkv. 47. sz.

Dr. Barcsa J.

1892. május 17—21. A karczagi ref. egyház új gimnáziumi épületet akar emelni. Az intézethez három új tanár alkalmaztatott.

Ugyanott 70. és 74. sz.

Dr. Barcsa J.

1892. május 17—21. A debreczeni ref. theologiai magántanári képesítés ügye.

Ugyanott 100. sz.

Dr. Barcsa J.

1892. május 17—21. A debreczeni ref. akadémiai igazgatóság ügye szabályoztatik, dékánság felállítása.

U. o. 162. sz.

Dr. Barcsa J.

1892. május 17—21. A debreczeni ref. főiskolai tanári nyug- és gyámintézet szabályainak módosítása.

U. o. 167. sz.

Dr. Barcsa J.

1892. május 17—21. Jelentés a debreczeni reform. főiskolai numismatikai gyűjtemény rendezéséről.

Ugyanott 173. sz.

Dr. Barcsa J.

1892. május 17—21. Adományok a debreczeni reform. főiskolai könyvtár számára, Komáromy Csipkés György tudori diplomája.

Ugyanott 173. sz.

Dr. Barcsa J.

1892. május 17—21. A tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés Balogh Ferencz, dr. Török József és Tóth Sámuel tanároknak hosszas szolgálataikért elismerését fejezi ki.

Ugyanott 188. sz.

Dr. Barcsa J.

1892. május 17—21. Jelentés a Menyhárt János nevét viselő 40497 forintnyi debreczeni reform. főiskolai alapítvány ügyében.

Ugyanott 196. sz.

Dr. Barcsa J.

1892. május 17—21. Szabó József debreczeni kereskedő és Kecskés Péter adományai a debreczeni reform. főiskolai szegény tanulóknak.

Ugyanott 197. és 199. sz.

Dr. Barcsa J.

1892. május 17—21. Tóth Miklós tiszaroffi reform. lelkész 10.000 frt hagyománya a debreczeni reform. főiskolai tőkepénztár számára.

Ugyanott 200. sz.

Dr. Barcsa J.

1892. május 17—21. Szász Domokos és gróf Dégenfeld József adományai a debreczeni református főiskolai bölcsészeti fakultásra.

Ugyanott 203. sz.

Dr. Barcsa J.

1892. június 12. A mezőtúri egyháztanács a gimnázium kiegészítésére 6000 frt. államsegélyt kér, s addig is, míg a miniszter ezt folyósíthatja, a segély határozott ígérete ellenében, az egyháztanács ez összeget maga akarja folyósítani.

Értesítő 1894—5. évről, 47. 1.

Dr. Barcsa J.

1892. június 19. Emlékbeszéd Emödy Dániel sárospataki jogtanár felett. Irta és 1892 június 19-én felolvasta Nemes Ferencz jogtanár.

Sárospataki Értesítő, XXXVI. évf., 81. 1.

Borsos I.

1892. június 19. Emlékbeszéd szentpéteri Kun Pál akadémiai bölcsész-tanár felett. — Irta és felolvasta dr. Finkey József jogtanár.

Ugyanott 89. 1.

Borsos I.

1892. jun. 19. Igazgatói jelentés a miskolczi ref. főgimnázium 1891—92. évi történetéről. Elmondotta az avasi templomban Halmy Gyula igazgató.

Miskolczi Értesítő 1891—92. évf., 1. 1.

Borsos I.

1892. jun. 20. Különféle adakozások 1. a gyönki gimnázium-alap; 2. a dunamelléki tanári gyámegyesület; 3. a konviktus; 4. a torna-jutalom; 5. a gimnázium udvarának kibővítésére.

Gyönki Értesítő az 1891/92. tanévről, 5—6. 1.

Bernáth L.

1892. július 29. A vallás- és közokt. miniszter 29868. sz. feliratában tudatja, hogy a miskolczi főgimnáziumnak 7000, a nagykőrösinek 1750, a sepsiszentgyörgyinek 10800 frt rendkívüli fentartási segélyt, a szerződést már megkötött csurgóinak 8600 frtot, általános beruházásokra pedig a pápainak 12000, a csurgóinak 4500, a miskolczinak 4500, a halasinak 7000 frtot engedélyezett.

Egyetemes konvent jegyzőkönyve, 1893. évi 9 p.

Szerk.

1892. augusztus 4. Gróf Csáky Albin vallás- és közoktatás-ügyi m. kir. miniszter értesíti Sepsiszentgyörgy város közönségét, hogy a Mikó-kollégium új épületének befejezésére a kért 32000 frt államsegélyt hajlandó megadni.

A Székely-Mikó-koll. Tört. II. 162. 1.

Csutak V.

1892. augusztus 12. Kecskemét város törvényhatóságának közgyűlési határozata a ref. jogakadémián az ötödik tanszék terheinek elvállalása iránt.

Kecskeméti református Jogakadémia 1892—3. évi Évkönyve 14—16. 1.

Marton S.

1892. augusztus 23—27. Nánási Gábor a debreczeni ref. főiskolát teszi örökösévé.

Tiszántúli ref. egyházkerületi közgyűlés 1892. évi jegyzőkönyv 362. sz.
Dr. Barcsa J.

1892. szeptember 7. A legújabb filozófiai mozgalmak Németországban. Székfoglaló beszéd. Irta és elmondta Székely György sárospataki akadémiai tanár.

Sárospataki Értesítő XXXVII. évf., 79. l. *Borsos I.*

1892. szeptember 30. A dunamelléki ref. egyházkerületi tanári gyámegyesület elnöke betérjeszti évi jelentését, amely mellé — mivel az alapszabályokban a segélyezési kulcs 25 évre volt megállapítva — be vannak terjesztve az újból átvizsgált és módosított gyámegyesületi alapszabályok is teljes szövegükben.

Dunamelléki ref. egyhker. kgy. 1892. évi októberi jkv. 51. p., 140—151. l.
Bernáth L.

1892. október 18. Konkoly Thege Béla egyházkerületi tanácsbíró „Nyílt levele“ a pápai ref. főiskolának Komáromba áthelyezése érdekében.

Dunánt. Prot. Lap 1892. évf., 690. l. *Borsos I.*

1892. október 29. A zsinat iskolaügyi bizottságának javaslata. Prot. Egyh. s Isk. Lap. 1892. évf., 757—760., 772—774., 790—791 l.

Marton S.

1892. november 5. Konkoly Miklós és társainak a pápai ref. főiskolának Komáromba áthelyezése tárgyában, a dunántúli egyházkerülethez benyújtott emlékirata.

Dunánt. ref. egyházker. kgy. 1893. évi jkv. 7. p. *Szerk.*

1892. november 7. Gróf Bethlen Gábor egyházkerületi főgondnok: A protestáns fakultás kérdéséhez.

„Közérdek“ 1892 november 20. sz. *Bodrogi J.*

1892. november 27. Protestáns tanügyi mozgalmak. Ajánlva a zsinat figyelmébe. A debreczeni tanárképző- és a kolozsvári theologiai fakultás kérdése.

„Közérdek“ nov. 27. sz. *Bodrogi J.*

1892. december 4. Az ev. ref. erdélyrészi theologia ügye a zsinaton.

„Közérdek“ 1892. decz. 4. sz. *Bodrogi J.*

1892. deczember 5. A magyarországi ev. ref. egyház zsinati képviselőtársaságának felhívó szövege a debreczeni és kolozsvári fakultások érdekében.

Prot. Egyh. és Isk. Lap 1893. évf. 122—123. lap.

Marton S.

1892. deczember 30. Vágácssy Ferencz 500 frtot hagyományozott a sárospataki főiskolai tápintézetre oly kikötéssel, hogy abaujszántói, vagy erdő-horváti ref. érdemes tanuló vétessék fel jövedelméből a konviktra, ha ilyen nincs, akkor abauji ref. pap vagy tanító fiú, ha e célra alapítványa nem elég, tőkésítessék, míg kivánt összegre nem nő. Ugyancsak 500 frtot hagyott arra a célra, hogy kamatai theológiát végzett, legalább félétet külföldi egyetemen töltött ifjú számára adassanak. Ha ilyen nincs, a kamat a tőkéhez csatolandó.

Tiszáninnyi ref. egyházkerületi közgy. 1898. évi jegyzőkönyv 44. pont.
Szerk.

1892. A tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlésnek a tanulók osztályozási irányelveire vonatkozó végzése.

Dóczy I. i. m. 76. l.

Dr. Barcsa J.

1892. Internátusi felügyelet a debreczeni ref. főiskolában 1892. évi 83. számú egyházkerületi végzése.

Ugyanott 79. l.

Dr. Barcsa J.

1892. A tiszántúli ref. egyházkerületnek a gimnáziumok vagyonának külön kezelésére vonatkozó 87. sz. végzése.

U. o. 82. l.

Dr. Barcsa J.

1892. A sárospataki ref. főiskola tanárainak előterjesztése a köziskolai székhez, melyben kifejtik, hogy a Debreczenben felállítandó bölcsészeti fakultás céljaira, egy tanszéket sem engedhetnek át.

Sárospataki Lapok 1892. évf. 807. l.

Dr. Barcsa J.

1892. Székfoglaló értekezések a pápai főiskolában. I. Házassági jogi reform. Tartotta Kis József, a gyakorlati theologia tanára. — II. Klasszikus költők hatása Czuczor Gergely költészetére. Tartotta Borsos István főgimnáziumi tanár.

Pápai Ertesítő 1892—3. tanévre, 1 l.

Borsos I.

1892. A komáromi 200-as nagybizottság memoránduma a dunántúli egyházkerület közgyűléséhez a pápai főiskolának Komáromba áthelyezése tárgyában.

Dunánt. ref. egyházker. közgy. 1892. évi jkv. és Prot. Egyh. és Isk. Lap 1892. évf. 787—9. l.

Szerk.

1892. Az erdélyi állandó igazgató-tanács előterjesztése az egyházkerületi gyűléshez a székelyudvarhelyi kollégiumnál ujonnan szervezett német-latin nyelv- és irodalmi tanszék rendszeresítése ügyében.

Erd. ref. egyházker. 1892. közgy. jkv. 49. l.

Szerk.

1892. Az erdélyi állandó igazgató-tanácsnak az egyházkerületi közgyűléshez a Kolozsvárt felállítandó theologiai fakultás tárgyában beadott előterjesztése.

Ugyanott 84—92. p.

Szerk.

1892. A székelyudvarhelyi egyház kérvénye a kollégiumi vallásstanári tanszék ügyében.

U. o. 96. l.

Szerk.

1892. Az erdélyi állandó igazgató-tanács előterjesztése az egyházkerületi gyűléshez a nagyenyedi Bethlen-kollégium azon kérésére, hogy a pénztárából járó 779 frt 80 kr. püspöki fizetés-pótlék további kiszolgáltatása szüntettessék be.

Ugyanott 97. p.

Szerk.

1893. évi február hó 11-én a közoktatásügyi miniszterhez. Fenyvessy Ferencz országos képviselő kérdést intéz a miniszterhez a pápai iskolának Komáromba tervezett áthelyezése ügyében. A miniszter válaszában kijelenti, hogy a 80000 frtos építkezési segílyt csak a pápai iskolának adta.

Sárosp. Lapok 1893. évf., 171. l.

Dr. Barcsa J.

1893. febr. 18. A karczagi egyháztanács gyűlési jegyzőkönyvi kivonat, melyben az egyháztanács kimondta, hogy a gimnázium- és népiskola ügyét együtt rendezi, új gimnáziumi épületet emel, gimnáziumi és elemi iskolai épületekre 60000 frt kölcsönt vesz fel.

Értesítő 1895—6. évről, 36. l.

Dr. Barcsa J.

1893. február. A kisujszállási ref. főgimnázium államsegély szerződésének tervezete.

Dr. Pruzsinszky P. i. m. 69. l.

Dr. Barcsa J.

1893. április 6. A magyar protestáns tanáregyesület alapszabály-tervezete.

Prot. Egyh. és Isk. Lap 1893. évf. 246—8. l.

Marton S.

1893. április 12. A pápai egyházmegyei közgyűlés által küldött vegyes bizottság emlékirata, a kerületi főiskolának Révkomáromba tervezett áthelyezése kérdésében.

Dunánt. ref. egyházker. kgy. 1893. évi jkv. 7. pont.

Szerk.

1893. május 6. Dr. Havas Gyula kir. tanfelügyelő: Gáspár Jánosról emlékezik, ki tanfelügyelősége előtt a Bethlen-kollégium tanára volt.

„Közérdek“ 1893. május 14. s köv. sz.

Bodrogi J.

1893. május 15. D. Kikuchi, a japán császári tokyói egyetem tanárának levele Halstedhez, melyben írja, hogy ki akarják adni Bolyai geometriáját és engedélyt kér arra, hogy Halsted fordítását erre felhasználhassák.

Koncz J. i. m. 507. l.

Dr. Dékáni K.

1893. május 18. A vallás- és közoktatásügyi miniszter 18239. számú leiratában a miskolczi főgimnáziumnak 7000, a nagykőrösinek 1750, a rimaszombatinak 1000 frt rendkívüli fenntartási-, általános beruházásra pedig a pápáinak 10000, a csurgói-
nak 3500, a miskolczinak 3500, a sepsiszentgyörgyinek 10000 frt segílyt engedélyezett.

Egyetemes konvent jegyzőkönyve az 1894. évről, 52. pont. *Szerk.*

1893. június 1—5. Dóczy Imre debreczeni ref. gimnáziumi tanár görögországi tanulmányutja.

Tiszántúli ref. egyházkerület közgyűlés 1893. évi jegyzőkönyv 194. sz.

Dr. Barcsa J.

1893. június 1—5. A konvent jóváhagyta a kisújszállási ref. gimnáziumi államsegély szerződés tervezetét, s a kisújszállási református egyháztanácsnak a fejlesztésre vonatkozó intézkedései megerősítettnek.

U. o. 187. sz.

Dr. Barcsa J.

1893. június 1—5. A debreczeni ref. egyetemre Debreczen város 200000, a debreczeni ref. egyház 50000 frtos alapítványt tesz, több más adomány bejelentése.

Ugyanott 41. sz.

Dr. Barcsa J.

1893. június 1—5. Özvegy Epsteinné a hódmezővásárhelyi ref. gimnáziumnak 200 frtot adott ösztöndíj-alapra.

Ugyanott 67. sz.

Dr. Barcsa J.

1893. június 1—5. Kisújszállás város képviselőtestülete 1892 június 30-án 100000 frtot szavazott meg az új ref. főgimnáziumi épület emelésére.

Ugyanott 109. sz.

Dr. Barcsa J.

1893. június 1—5. A debreczeni ref. felsőbb leányiskola szervezete megerősítettik, kinyomatandó.

Ugyanott 234. sz.

Dr. Barcsa J.

1893. június 1—5. A debreczeni ref. főgimnáziumban tanárrá választatik Gulyás István.

Ugyanott 219. sz.

Dr. Barcsa J.

1893. június 1—5. A debreczeni ref. főiskolai tanári fizetések rendezése, az akadémián 1500, gimnáziumban és képezdén 1200 frt korpótlékok, fadeputátum.

Ugyanott 220. sz.

Dr. Barcsa J.

1893. június 1—5. A debreczeni ref. főgimnázium ellen a közoktatásügyi miniszter által emelt kifogások ügyében válasz.

Ugyanott 222. sz.

Dr. Barcsa J.

1893. június 2. A kecskeméti ref. jogakadémia tanári kara emlékiratot szerkeszt a belügyminiszterhez az ország különböző városaiban tervbe vett község-jegyzői tanfolyamoknak Kecskeméten is, a jogakadémiával kapcsolatosan leendő felállítása tárgyában s kéri az egyházkerületet a pártoló felterjesztésre.

A dunamelléki ref. egyházkerület kgy. 1903. évi jkv. 53. p., 99—109. l.

Bernáth L.

1893. június 18. Igazgatói jelentés a miskolczi ref. főgimn. 1892—3. évi történetéről. Elmondotta az avasi templomban Halmy Gyula igazgató. Tartalmazza Bizony Tamásnak, az iskola világi gondnokának életrajzát.

Miskolczi Értesítő, 1892—3. tanév, 3. l.

Borsos I.

1893. június 19. Schwartz Ferencz, a sárospataki főiskola györgytarlói birtokának bérlője, a főiskola kormánya által meghatározandó célra 6000 frt alapítványt tett. Mely az egyházkerület által a theologiai akadémiái tanári nyugdíj-intézet tőkájéhez csatoltatott.

Tiszáninneri ref. egyházkerület rendkívüli közgyűlés 1893. évi jegyzőkönyv 3. p. és 1893. évi őszi közgyűlési jegyzőkönyv 11. p.

Szerk.

1893. július 3. A dunántúli református egyházkerület pápai főiskolájában, a theologiai akadémia növendékeit kötelező törvények.

Dunántúli ref. egyházker. 1893. kgy. jkv. 155. pont.

Szerk.

1893. július 21. Közoktatásügyi miniszter elrendeli, hogy az egyes iskolák történetét az 1895—96. évi értesítőkből közzé kell tenni.

Sárosp. Lapok 1893. évf., 711. l.

Dr. Barcsa J.

1893. augusztus 12. A vallás- és közoktatásügyi miniszter a nem állami tanárok országos nyugdíjintézetének tervvázlatában 37741/1893. sz. a. a nyugdíjintézet szükségletének fedezésére a

következő befizetéseket kívánja: a) a tanárok részéről a 300 frton felüli fizetés $\frac{1}{3}$ -át, b) a fenntartóktól a törzsbefizetés után évi $5\frac{0}{10}$ -ot, c) a tanulóktól jogakadémián 6, egyebütt 3 frtot fejenként s évenként. Ha nincs lakás természetben, vagy lakpénz nincs kitüntetve, akkor lakbérül veszik az évi díj $\frac{1}{5}$ -ét. A jelenleg szolgálók 24 éves korukat megelőző szolgálata nem számítható. Az első hat évben 30 éves szolgálat czimén nincs nyugdíjazás.

Dunamelléki ref. egyházkerület közgy. 1893. évi jkv. 52. p., 93—96. l.
Bernáth L.

1893. augusztus 28. Gróf Kún Kocsárd 50000 frtos alapítványának rendelkezéseit a szászvárosi kollégiumi előljáráóság kérésére módosítja. Alapítványának kamatából, minthogy felesleg mutatkozik, a tanárok 4-ik s 5-ik korpótléka 100, szálláspénz 300 frtra egészítendő ki. A netán még fennmaradó összeg a korpótléknak 150 frtra egészítésére szolgáljon.

Dózsa D. i. m. 147—8. l.

Dr. Kristóf Gy.

1893. szeptember 18. A dunántúli ref. egyházkerület pápai főiskolájában levő ifjúsági köztartás kezelési szabályai.

Dunánt. ref. egyházk. közgy. 1893. jknyv 156. p.

Szerk.

1893. november 1—4. Harsányi Sándor turkevei ref. lelkész 600 korona adománya a debreczeni ref. főiskola egyetemi és konviktusi alapjára.

Tiszántúli ref. ehker. 1893. évi jkv 327. sz.

Dr. Barcsa J.

1893. nov. 1—4. A közoktatásügyi miniszter a debreczeni és hódmezővásárhelyi főgimnáziumokban párhuzamos osztályok felállítását sürgeti.

U. o. 383. sz.

Dr. Barcsa J.

1893. november 1—4. A máramarosszigeti gimnáziumnak államsegély iránt közvetlenül beadott kérését nem teljesítheti a miniszter.

U. o. 388. sz.

Dr. Barcsa J.

1893. november 1—4. A jog- és államtudományi alapvizsga ismételése ügyében kelt miniszteri leirat.

U. o. 402. sz.

Dr. Barcsa J.

1893. november 1—4. Balkányi Miklós több rendbeli adománya a debreczeni református főiskolai természettani múzeum számára.

Ugyanott 416. sz.

Dr. Barcsa J.

1893. nov. 1—4. Varga Bálint debreczeni ref. főgimnáziumi tanárrá választatik.

Ugyanott 421. sz.

Dr. Barcsa J.

1893. november 1—4. A debreczeni főgimnáziumi segéd- és helyettes-tanárokról jelentés.

Ugyanott 424. sz.

Dr. Barcsa J.

1893. november 1—4. Adományok a debreczeni református főiskolai bölcsészeti fakultásra: Armós Bálint 1000 frt, Márk Endre 500 frt, a mikepercsi ref. egyház 100 frt, Nagy Gyula tanár 100 frt, Vályi János főgondnok 2000 frt, Varga Lajos főiskolai pénztárnok 2500 frt adománya.

U. o. 425—426. és 428. sz.

Dr. Barcsa J.

1893. november 1—4. A debreczeni ref. főiskolai bölcsészeti fakultás ügyében kibocsátott felhívás.

U. o. 446. sz.

Dr. Barcsa J.

1893. Barcsi József pápai gimnáziumi tanár székfoglaló értekezése, melynek czime: A növényi sejt.

Pápai Értesítő az 1893—4. tanévről, 45. l.

Borsos I.

1893. A zilahi ref. gimnázium előljáróságának a közoktatásügyi miniszter által a nem állami tanárok nyugdíj-intézménye ügyében összehívandó értekezlet elibe terjesztendő tervezetre adott véleménye. 36—1893. eljk. sz.

Értesítő az 1894—95-ik iskolai évről, CLXXXII—CLXXXIII. lap.

Főrís M.

1893. A kecskeméti ref. jogakadémia tanári karának emlékirata a belügyminiszterhez, melyben a tervbevett községjegyzői tanfolyamoknak egyikét a kecskeméti jogakadémiával kapcsolatban kéri felállíttatni.

Kecskeméti ref. Jogakadémia 1893—4. évi Évkönyve, 75—84. lap.

Marton S.

1893. A rimaszombati egyesült prot. főgimnázium törvényei.

Bodor I. i. m. 190—196. l.

Szerk.

1893—1894. „Iskolai törvények a karczagi ev. ref. gimnáziumban“. Javaslat, melyet az egyháztanács és általa az egyházkerületi gyűlés elé terjeszt a tanári kar.

Értesítő az 1893—4. tanévről 27. l.

Dr. Barcsa J.

1894. jan. 14. A vallás- és közokt. miniszter 1801. sz. leiratában a miskolczi főgimnáziumnak 9000, a nagykőrösinek 1750, a kisujszállásinak 9000, a mezőtúri és székelyudvarhelyinek 2000—2000, a rimaszombatinak 3000 frt rendkívüli fenntartási-, általános beruházásra pedig a pápainak 5000, a csurgói és miskolczinak 4000—4000, a sepsiszentgyörgyinek 10000 frt segílyt engedélyezett.

Egyetemes konvent jegyzőkönyve az 1894. évről, 52. pont. *Szerk.*

1894. jan. 27. Szász Domokos püspöknek a theologiai fakultás ügyében az erdélyi egyházkerületi közgyűléséhez intézett jelentése.

Prot. Közl. 1894. évf., 167., 177., 185. l. *Szerk.*

1894. febr. 9. A kecskeméti ref. jogakadémia tanári karának körlevele az összes hazai jogakadémiák tanári testületeihez, melyben indítványozzák, hogy az összes jogakadémiák képviselőiből alakult küldöttség fejezze ki gróf Csáky Albin közokt. miniszter előtt a jogakadémiai tanári testületek háláját a jogakadémiák életérdekeit és felvirágzását előmozdító törvényjavaslataiért.

Kecskeméti ref. Jogakadémia 1893—4. Évkönyve 86—87 lap.

Marton S.

1894. márczius 9. Adakozásra felhívás a kolozsvári kollégium felépítése ügyében.

Prot. Közl. 1894. évf., 195. l. *Szerk.*

1894. márczius hó. A budapesti ref. egyház presbiteriuma az 1883. évi XXX. t.-cz. 47. §-ára való hivatkozással államsegélyért fordul a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumhoz.

Értesítő 1893/4. tanévben, 17—29. l. *Bernáth L.*

1894. április 9—12. „Szabályrendelet a tiszántúli reform. gimnáziumok kerületi felügyeletéről“. Megállapította a tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés 1894. évi 180. sz. végzésével.

Dóczi I. i. m. 44. l. *Dr. Barcsa J.*

1894. április 9—12. A mezőtúri ref. gimnáziumnak a közokt. miniszter a VII. osztály számára nyilvánossági jogot ad, a VIII. osztályra és az érettségi vizsgálat tartására vonatkozó feltételeket közli.

Tiszántúli ref. ehk. 1894. évi ggy. jkv. 20. sz. *Dr. Barcsa J.*

1894. április 9—12. A szatmárnémeti protestáns felsőbb leányiskola szervezete megerősítettik.

Ugyanott 123. sz. *Dr. Barcsa J.*

1894. ápr. 9—12. A nagyváradai protestáns nőnövelde ügyében beadott jelentés.

Ugyanott 124. sz.

Dr. Barcsa J.

1894. április 9—12. Dóczy Imre a debreczeni ref. főgimnázium igazgatójává választatik.

Ugyanott 125. sz.

Dr. Barcsa J.

1894. április 9—12. A Debreczen város által a debreczeni ref. egyetem céljaira felajánlott 200000 frt ügyét akkor intézi el a belügyminiszter, mikor az egyetem ügye el lesz döntve, s a fedezet kijelöltetik.

Ugyanott 138. sz.

Dr. Barcsa J.

1894. április 24. Hegedüs János nagyenyedi tanár halála és életrajza.

„Közérdek“ 1894 ápr. 24. sz.

Bodrogi J.

1894. április 24. A pápai főgimnáziumi tanárok fizetési osztályokba való beosztása és korpótlékaik megállapítása.

Dunántúli ref. egyházker. közgy. 1894. jkv. 21. pont.

Szerk.

1894. április 24. A pápai theologiai akadémia tanárainak fizetését 3000 koronában állapítja meg az egyházkerület, s korpótlékokat rendezi.

U. o. 22. pont.

Szerk.

1894. április 24. Gyarmathy György a pápai ref. főiskolának 8000 frtos alapítványt tett.

Ugyanott 56. p.

Szerk.

1894. április 24. Leszámolás a pápai főiskolára tett újabb alapítványokról.

U. o. 39. p.

Szerk.

1895. május 17. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter 26211. sz alatt felhívja az iskolákat, hogy a milléniumra készítendő és az iskola történetét magukba foglaló értesítők az intézetek jelenlegi állapotát feltüntető kimutatásokat is tegyenek közzé.

Értesítő a budapesti ref. főgimnáziumról az 1894—5. tanévben, 18—23. l.

Bernáth L.

1894. május 26. Magyarország ezredéves fenállásának emlék-ünnepén az ország összes főiskoláinak részvételével Pusztaszeren rendezendő országos ünnepély előkészítésére tartott értekezlet jegyzőkönyve.

Kecskeméti ref. Jogakadémia 1894—5. Évkönyve 83—6. l. *Marton S.*

1894. június 20. Szilassy Aladár és neje Vizsolyi Mária, a gyöngyi ref. gimnázium alaptökéjének növelésére 1000 frt alapítványt tettek.

Kálmán D.: A gyöngyi ref. gimn. tört. 233. l.

Szerk.

1894. augusztus 26. Dr. Kovács Ödön, nagyenyedi tanár jubileuma 25-éves tanársága alkalmával.

„Közérdek“ 1894 augusztus 26. sz,

Bodrogi J.

1894. szeptember 9. Dr. Kovács Ödön nagyenyedi tanár életrajza 25-éves tanári jubileuma alkalmából.

„Közérdek“ 1894 szept. 9. sz

Bodrogi J.

1894. szeptember 9. A főiskolai igazgató-tanácsnak a pápai főgimnázium építési ügyében tett jelentése.

Dunántúli ref. egyházker. kgy. 1894. évi jkv. 134. pont.

Szerk.

1894. szeptember 10. Szabályzat a dunántúli ref. egyházkerület és a pápai főiskola pénzkezeléséről és számviteléről.

U. o. 133. p.

Szerk.

1894. szeptember 10. A pápai református főiskola felügyelete, kormányzata, beligazgatása s vagyonkezelésére vonatkozó rendszabály.

U. o. 113. sz.

Szerk.

1894. szeptember 17. Báró Vay Béla főgondnoki hivatalába történt ünnepélyes beiktatása emlékére, a sárospataki főiskola tápintézete részére 2000 korona alapítványt tesz.

Tiszáninneri ref. ehk. kgy. 1894. évi jkv. 2. pont.

Szerk.

1894. október 3—6. A debreczeni ref. főiskolai alapítványok rendezésére készített tervezet elfogadtatik.

Tiszántúli egyházkerületi közgyűlés 1894. évi jegyzőkönyv 338 és 437. l.

Dr. Barcsa J.

1894. október 3—6. A theologiai tanárképesítésről a tiszántúli ref. egyházkerület intézkedik.

U. o. 389. sz.

Dr. Barcsa J.

1894. október 3—6. Dr. Tüdös Kálmán debreczeni ref. főiskolai orvosnak megválasztatik.

Ugyanott 393—394. l.

Dr. Barcsa J.

1894. okt. 3—6. Balogh Ferenc debreczeni ref. theologiai tanár főiskolai levéltárnokká választatik.

Ugyanott 395. sz.

Dr. Barcsa J.

1894. október 3—6. A békési ref. gimnáziumi tanári karnak a belrendtartásra vonatkozó javaslatai elfogadtatnak.

Ugyanott 399. l.

Dr. Barcsa J.

1894. október 3—6. A karczagi ref. gimnáziumi iskolai törvények módosítással megerősítetnek.

Ugyanott 400. l.

Dr. Barcsa J.

1894. október 3—6. Debreczen város adománya a debreczeni főiskolai nyilvános olvasóterem költségeire.

Ugyanott 429. sz.

Dr. Barcsa J.

1894. október 3—6. Gecző Gedeon volt tiszabecsi ref. lelkész debreczeni ref. főiskolai 1100 frtnyi ösztöndíj-alapítványa tanítói árvák számára.

Ugyanott 429. sz.

Dr. Barcsa J.

1894. október 3—6. Tóth József debreczeni ref. főiskolai tanár nevére a nyolczadik osztálybeli tanulók 100 frtos alapítványt tettek, matematikai pályakérdések jutalmazására.

Ugyanott 429. sz.

Dr. Barcsa J.

1894. október 3—6. Özv. Hegyi Mihályné 20000 frtos ajánlata, a debreczeni ref. bölcsészeti fakultásra.

Ugyanott 431. sz.

Dr. Barcsa J.

1894. október 3—6. A debreczeni ref. főiskolai akadémiai tanárok fizetése 1600 frt, a gimnáziumi- és tanítóképezdei tanároké 1250 frtban és korpótlékban állapítatik meg.

Ugyanott 442. sz.

Dr. Barcsa J.

1894. október 3—6. Szokolay József p.-ujlaki ref. lelkész 250 frtos ösztöndíj-alapítványa debreczeni ref. főgimnáziumi, vagy tanítóképezdei tanulóknak.

Ugyanott 449. sz.

Dr. Barcsa J.

1894. október 20. A kecskeméti ref. jogakadémia tanárkarának felirata a dunamelléki ref. egyházkerülethez a jogtanári fizetéseknek rendezése tárgyában.

Jogakadémia 1894—5. Évkönyve 53—55. l.

Marton S.

1894. október 21. Berde Sándor, nagyenyedi theol. tanár halála alkalmával Nagy Károly cikke.

„Közérdek“ 1894 okt. 21. sz.

Bodrogi J.

1894. október 25. A budapesti ref. theologia tanári kara emlékiratot nyújt be a theologiai választmányhoz, a tanári nyugdíj

ügyről. A jelentésben a theologiai tanári kar a gyámegyletből kilépő gimnáziumi tanárok előterjesztésével szemben az ügyet törvényszerűleg úgy óhajtja elintézni, hogy az egylet vagyona ne osztassék fel, a kilépő tagok az új állami nyugdíj-intézet felálltáig tagok maradnak, a kilépéskor pedig befizetéseiket kamat nélkül kapják vissza.

Dunamelléki ref. egyházkerületi 1894. évi jegyzőkönyv, 45. pont.
Bernáth L.

1894. nov. 11. A nagyenyedi Bethlen-főiskola theológiája.
„Közérdek“ 1894 nov. 11. sz. *Bodrogi J.*

1894. november 16. A vallás- és közoktatásügyi miniszternek a felekezeti főhatóságokhoz intézett megkeresése a tanári nyugdíj-intézet életbeléptetése tárgyában.

Prot. Egyh. és Isk. Lap 1894. évf. 805—6. l. *Marton S.*

1894. deczember 19. A pápai ref. főgimnáziumnak a kultusz-miniszterrel kötött államsegély szerződése, mely szerint az iskola évi 32000 koronát kap, négy tanárt a miniszter nevez ki.

Egyet. konvent jegyzőkönyve 1895. évről és Kis E. i. m. 330. lap.
Szerk.

1894. A tiszántúli ref. egyházkerületi közgyűlés 1894. évi 398. sz. végzésével a gimnáziumi felügyelő számára készített Utasításra vonatkozólag véleményadásra hívta fel a tiszántúli egyházkerületi gimnáziumok tanárkarait. A debreczeni reform. főgimnázium tanárkara az Utasításnak általa ajánlott szövegezését közli.

Debr. Prot. Lap 1895. évf. 83. és 91. l. *Dr. Barcsa J.*

1894. Molnár Lajos emlékezete. Emlékbeszéd Molnár Lajos sárospataki tanár felett. Tartotta Kovácsy Sándor.

Sárosp. Ért. XXXVIII. évf. 84. l. *Borsos I.*

1894. A székelyudvarhelyi ev. ref. kollégium ötödik és hatodik osztályának leczkerendje az 1894/95. iskolai évben.

Gönczi i. m. 140. l. *Fazakas J.*

1894. Kimutatás a külsősomogyi egyházmegye lelkészei és tanítóinak a gyönki gimnázium alaptökéjére tett 2325 forint adományáról.

Kálmán D. i. m. 235. l. *Szerk.*

1894. Kimutatás a gyönki iskola alapjára, az ottani lakosok által adományozott 7034 frtról.

Ugyanott 236. pont. *Szerk.*

1895. jan. 6. A nagyenyedi theologiai akadémia.

„Közérdek“ 1895 jan. 6. s köv. sz.

Bodrogi J.

1895. február 24. A nagyenyedi Bethlen-főiskola helyzete. Az igazgató-tanács nem engedi meg, hogy a megüresedett három theol. tanszék betöltsék.

„Közérdek“ 1895 febr. 24. sz.

Bodrogi J.

1895. márczius 3. Rendeltetése-e a nagyenyedi Bethlen-főiskolának a papnevelés?

„Közérdek“ 1895. márczius 3. sz.

Bodrogi J.

1895. márczius 3. Nagyenyed és a theologia.

„Közérdek“ 1895 márczius 3. sz.

Bodrogi J.

1895. márczius 26. A város képviselőtestületének határozata, ebben a nyolcz osztályú gimnázium épületéhez egy belső telket ad át, s azon esetben, ha az állam az építkezésre tekintélyes összeget ad, 20000 frtot ígér az építkezés czéljaira.

Értesítő az 1895—6. évről, 126. l.

Dr. Barcsa J.

1895. április 1. A vallás- és közoktatásügyi miniszter 15547. sz. leiratában tudatja, hogy a miskolczi főgimnáziumnak 10000, a nagykőrösinek 2000, a kisujszállásinak 10000, a mezőtúrinak 3000 frt rendkívüli fentartási-, a szerződészerű összesen felyül a rimaszombatinak 4000, a csurgóinak 2000 frt, a szerződészerű államsegély fejében a pápainak 8000, a hódmezővásárhelyinek 8000 frt, általános beruházásokra a pápainak 5000, a csurgóinak 4000, a sepsiszentgyörgyinek 12000, a hódmezővásárhelyinek 15000, a kisujszállásinak 5000, a szászvárosinak 5000, a halásinak 7000, a nagyenyedinek 3000 frt segélyt engedélyezett.

Egyet. konv. jkv. 1895. évről, 83. pont.

Szerk.

1895. ápr. 2. Az erdélyi ref. egyházkerület előterjeszti, hogy a kolozsvári theologia fakultás ügyét már annyira előkészítette, hogy szeptemberben az intézetet megnyitja.

Egyet. konv. jkv. 1895. 28. p.

Szerk.

1895. április 2. Szerződéstervezet a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter és a magyarországi ev. ref. egyház egyetemes konventje, mint a székelyudvarhelyi ev. ref. főgimnáziumot s annak előljáróságát képviselő felekezeti főhatóság között, a nevezett főgimnáziumnak államsegélyezése iránt.

Gönczi L. i. m. 217—222. l.

Fazakas J.

1895. május 7. „Utasítás az egyházkerületi gimnáziumi felügyelő számára a tanintézetek látogatása tárgyában“. Megállapította a tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés 1895. évi számú végzésével.

Dóczi I. i. m. 47. sz.

Dr. Barcsa J.

1895. máj. 7—11. A közoktatásügyi miniszter megbizsa dr. Kiss Áron állami tanítóképző-intézeti igazgatót a debreczeni ref. népiskoláknak az 1894—5. tanévben való meglátogatásával.

Tiszántúli ref. egyházkerület jegyzőkönyve. 1835. évről 86. sz.

Dr. Barcsa J.

1895. május 7—11. A hódmezővásárhelyi ref. gimnázium államsegély szerződése.

Ugyanott 125. l.

Dr. Barcsa J.

1895. május 7—11. A kisujszállási ref. gimnázium az érettségi vizsgálat tartásának a jogát megnyerte.

Ugyanott 126—127. l.

Dr. Barcsa J.

1895. május 7—11. A debreczeni ref. főiskolai széniori utasítás megerősítettik.

Ugyanott 129. sz.

Dr. Barcsa J.

1895. május 7—11. A szatmári ref. főgimnázium államsegélye tárgyában a közoktatásügyi miniszter által küldött leirat.

Ugyanott 135. sz.

Dr. Barcsa J.

1895. május 7—11. A debreczeni ref. főgimnáziumi vallás-tanításról szóló jelentés.

Ugyanott 137. sz.

Dr. Barcsa J.

1895. május 7—11. A közoktatásügyi miniszternek leiratba foglalt kifogásai a debreczeni ref. tanítóképezde ellen, különösen a többi intézetekkel együtt való elhelyezés miatt.

Ugyanott 140. sz.

Dr. Barcsa J.

1895. május 7—11. A debreczeni ref. főiskolai joghallgatók alapszabályai megerősítettnek.

Ugyanott 148. sz.

Dr. Barcsa J.

1895. május 7—11. A debreczeni ref. főgimnáziumi tanári kar által készített érettségi vizsgálati szabályzat helyben hagyatik, életbeléptetése elrendeltetik.

Ugyanott 154. sz.

Dr. Barcsa J.

1895. május 7—11. A debreczeni ref. főiskolában a szabadkézi rajz és gyorsírás tanítására vonatkozó intézkedések.

Ugyanott 155. sz.

Dr. Barcsa J.

1895. május 7—11. A debreczeni ref. főiskolai akadémiai hallgatók számára készült iskolai törvényeket az egyházkerületi gyűlés megerősíti.

Ugyanott 159. sz.

Dr. Barcsa J.

1895. május 7—11. A tiszántúli ref. középiskolai tanár-egyesület kebelében, a vallástanárok munkálatát az egyházkerület elismeréssel fogadja, s a vallástanárok ügyét szabályozza.

Ugyanott 164. sz.

Dr. Barcsa J.

1895. május 7—11. A tiszántúli ref. középiskolai tanári nyugdíj- és gyámintézet felszámolása alkalmával, vagyonából 27100 frtot az egyházkerület kötelezettségek mellett átveszi.

Ugyanott 166. sz.

Dr. Barcsa J.

1895. május 7—11. A tiszántúli ref. főiskolai tanári nyugdíj- és gyámintézet szabályait, az egyházkerület, az országos tanári nyugdíj-intézet felállítása folytán módosítja.

Ugyanott 167. sz.

Dr. Barcsa J.

1895. május 7—11. A nagyváradi ref. felsőbb leányiskola számára adományok, az egyházkerület építkezési célra 10000 frtot, s azon kívül évi segílyt ígér.

Ugyanott 176 sz..

Dr. Barcsa J.

1895. május 7—11. Debreczen város évi 300 frt segílyt szavaz meg a debreczeni reform. főiskolai könyvtár olvasóterme számára.

Ugyanott 182. sz.

Dr. Barcsa J.

1895. május 7—11. A debreczeni reform. főiskolai Péczely-alapítvány ügyének elintézése az örökösökkel.

Ugyanott 200. sz.

Dr. Barcsa J.

1895. május 7—11. A debreczeni reform. főiskolai Szártory-alapítvány ügyében intézkedés.

Ugyanott 201. sz.

Dr. Barcsa J.

1895. május 7—11. A tiszántúli ref. gimnáziumi felügyelő jelentése és javaslatai.

Ugyanott 385. sz.

Dr. Barcsa J.

1895. május. Az országos diákszövetség s a kecskeméti ev. ref. jogakadémia polgárságának millenniumi bizottsága által kibocsátott, s a pusztaszeri emlékoszlop felállításához, adakozásra felhívó szózat.

A jogakadémia 1894—5. Évkönyve 88—89. l.

Marton S.

1895. május 7. A sárospataki irodalmi körnek az egyházkerületi közgyűlés által elfogadott és megerősített alapszabályai.

Tiszáninneri ref. ehk. 1895. évi tavaszi kgy. jkv. 97. p.

Szerk.

1895. május 19. Dr. Kovács Ödön nagyenyedi theol. tanár halála és életrajza.

„Közérdek“ 1895 május 19. sz.

Bodrogi J.

1895. június 5. Baksay Sándor esperes, egyházkerületi iskolalátogató által a kecskeméti iskolák látogatásáról felvett jegyzőkönyv.

Kecskeméti ref. jogakad. 1894—5 Évk. 58—59. l.

Marton S.

1895. június 16. A nagyenyedi theologiai akadémiánk sorsa.

„Közérdek“ 1895 június 16. sz.

Bodrogi J.

1895. június 18. Radácsy György, a theologiai akadémia szakelnöke, felterjeszti a sárospataki theologiai tanárok nyugdíj ügyére vonatkozó s az igazgató-tanács által is elfogadásra ajánlott javaslatot.

Tiszáninneri ref. egyházk. 1895. évi őszi kgy. jkv. 13. p.

Szerk.

1895. június 30. A nagyenyedi theologiai akadémia.

„Közérdek“ 1895. június 30. sz.

Bodrogi J.

1895. augusztus 7. A nagyenyedi Bethlen-kollégium előjáróságának határozata, mely szerint dr. Bartók György és Szécsi Ferenc ref. lelkészek képesített theologiai tanárok fognak a jövő iskolai évben a theologian tanítani.

„Közérdek“ 1895 augusztus 11. sz.

Bodrogi J.

1895. szeptember 14. Szabályzat a dunántúli ref. egyházkerület pápai főiskolai pénztárában kezelt pénzalapokról.

Dunánt. ref. egyházk. kgy. 1895. évi jkv. 102. p.

Szerk.

1895. A pápai ref. főiskola új épületére 100 frton felyüli adakozók teljes névsora.

Ugyanott és Kis E. i. m. 317. l.

Szerk.

1895. szeptember 17. Székfoglaló értekezések. I. A Toldi kérdés. Tartotta Győri Gyula. — II. Az objektivitás Homerosnál és Vergiliusnál. Tartotta Faragó János.

Pápai Értesítő. 1895—6. tanév. 3. l.

Borsos I.

1895. szeptember 21—26. Balog Istvánné sz. Kádár Julianna a debreczeni ref. főiskolai énekkar számára 200 frtot hagyott.

Tiszántúli ref. egyházkerületi közgyűlés 1895. évi jegyzőkönyv 353. sz.

Dr. Barcsa J.

1895. szeptember 21—26. Özv. Szalayné hosszupályi lakos, 2000 frtot adott a debreczeni ref. főiskolai tápintézet céljaira.

Ugyanott 353. sz.

Dr. Barcsa J.

1895. szeptember 21—26. A hódmezővásárhelyi 500 frtos Kussuth nevét viselő ösztöndíj-alapítványról jelentés.

Ugyanott 351. sz.

Dr. Barcsa J.

1895 szeptember 21—26. Debreczeni ref. egyetemi adományok és törzskönyvek megvizsgálásáról jelentés.

Ugyanott 362. sz.

Dr. Barcsa J.

1895. szeptember 21—26. A tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés a nagyváradai ref. leányiskolai internátusra 10000 forintot folyósít 1896-tól fogva.

U. o. 408. sz.

Dr. Barcsa J.

1895. szeptember 21—26. Indítvány arra nézve, hogy a tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlésnek, a gimnáziumi felügyelő szavazattal bíró tagja legyen.

Ugyanott 438. sz.

Dr. Barcsa J.

1895. szept. 25. A budapesti theol. tanári kar, az 1894-iki közgyűlés 90. sz. határozata alapján, a theologiai választmányhoz jelentést intéz a tanári gyámegylet ügyéről. Mivel a gyámegylet választmányának írásbeli tervezete oda irányul, hogy a gimnáziumi tanárok fejenként 1200—2000 frtig terjedő penziót kapjanak és miután az a theologiai tanárookra hátrányos, de számításilag sem kivihető, a tanári kar megoldásul elfogadja püspök urnak múlt évi javaslatát, mely is a következő:

1. szakítottassanak ki a kegyes alapítványok;

2. szakítottassék ki az özvegyek és árvák alapja 280 forinttal számítva;

3. szakíttassék ki a theol. tanárok penziójának alapja 560 forinttal számítva;

4. a maradékot osszák fel a kilépő tanárok.

A dunamelléki ref. egyházker. jkönyve 1895-ben. 45. p. 10. §. 105—113. l.

Bernáth L.

1895. november 10. P. Szabó Károly, a pápai ref. főiskola tanárának életrajza.

Dunánt. Prot. Lap. 1895. évf. 716. l.

Borsos I.

1895. Serki Szabó József debreczeni ref. főgimnáziumi tanár beiktatása.

Értesítő 1895/6. évről. 3. l.

Dr. Barcsa J.

1895. A sárospataki ref. főiskolai igazgató-tanács elé terjesztett kormányzati rendszabály-tervezet, a sárospataki ref. főiskola számára.

Sárospataki Lapok. 1895. évf. 595., 619., 635., 679. és 723. lap.

Szerk.

1895. A képek magyarázata. A sárospataki főiskola értesítőjének XXXIX. évfolyamában 13 kép látható, melyek a régibb és újabb kollégiumi épületeket s azok egyes részeit ábrázolják. E képek megértésére szolgál a magyarázó szöveg.

Sárospataki Értesítő. XXXIX. évf. 287. l.

Borsos I.

1895. Emlékbeszéd szentmártoni Tarnóczy Tivadar felett. Tarnóczy Tivadar a sárospataki főiskolában a magyar irodalom és egyetemes történet tanára volt.

Ugyanott 273. l.

Borsos I.

1895. A sárospataki ev. ref. főiskola rövid története. Irta Szinyei Gerzson.

Ugyanott 1. l.

Borsos I.

1895. Vázlatok és képek a sárospataki ev. ref. főiskola XVIII. és XIX. századbéli életéből. Irta Szinyei Gerzson.

Ugyanott 13. l.

Borsos I.

1895. 154. elől. szám. A marosvásárhelyi reform. kollégium előljáróságának kérelme a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterhez, a gimnáziumnak az állam részéről évi 14.000 frttal leendő segélyezése tárgyában. A kérés bevezetésében vázlatosan rajzolja az erdélyi rész teljes középiskoláinak fekvését, körének kiterjedését s a területhez és a lakosság számához való arányát, hogy fel legyen tüntethető az aránytalanság Marosvásárhely és vidéke kulturális és közgazdasági viszonyai, területe és népessége s a közép-

iskoláztatás közt. Tárgyalja az ügyet felekezeti szempontból és végül mellékletekben kimutatván a nyomasztó vagyoni állapotokat, egyuttal építkezési segély kilátásba helyezését is kéri.

Ev. ref. koll. értesítő. 1896. 92—112. 1.

Dr. Dékáni K.

1895. A székelyudvarhelyi ev. ref. kollégium 1895-re szóló költségvetése.

Gönczi L. i. m. 216—217. 1.

Fazakas J.

1895. A csurgói ev. ref. főgimnázium igazgatói, tanárai, tanulónak száma 1792/3—1894/5-ig.

Héjas Pál i. m. 168. 1.

Kis E.

1895. A csurgói főgimnáziumra 1792—1895-ig tett alapítványok s kegyadományok kimutatása.

Ugyanott 178. 1.

Kis E.

1895. A csurgói ev. ref. főgimnázium anyagi állapotának kimutatása.

Ugyanott 180. 1.

Kis E.

1895. Kimutatás a csurgói főgimnáziumban az 1883/4. évtől megejtett érettségi vizsgákról.

Ugyanott 184. 1.

Kis E.

1895. Az 1864. tanév óta megjelenő csurgói iskolai Értesítőben foglalt értekezések jegyzéke.

Ugyanott 185. 1.

Kis E.

1895. Az erdélyi állandó igazgató-tanács előterjesztése az egyházker. közgyűléshez a kolozsvári theol. fakultás megnyitása Kenessey Béla, Molnár Albert, Nagy Károly, dr. Kecskeméthy István, Pökoly József theol. tanárok meghívása, illetőleg megválasztása ügyében.

Erdélyi egyházker. 1895. közgy. jkv. 36—40. 1.

Szerk.

1895. A gyönki tanintézet állapotáról való statisztikai kimutató szél:

1. a tanári fizetésekről, a tandíjról, vizsgálati és köztartási (konviktusi) díjakról;

2. az iskolai épület helyiségeinek méreteiről a földszinten és emeleten;

3. a tanítási eszközökről;

4. a tanulók segítészéséről;

5. az iskola vagyoni helyzetéről.

Értesítő az 1894—95. tanévről. 27—29. 1.

Bernáth L.

1895. Kimutatás a kunszentmiklósi gimnázium régibb és újabb alapítványairól 1895-ig, mely összesen 142.572 frt 61 krra megy.

Értesítő az 1894/5. tanévről. 54—57. l.

Bernáth L.

1895. Az erdélyi állandó igazgató-tanács és a Bethlen-kollégium előljáróságának előterjesztése a nagyenyedi theol. akadémián üresedésben levő két tanszék betöltése tárgyában.

Erdélyi egyházker. 1895. közgy. jkv. 40—42. l.

Szerk.

1896. január 25. Vitus Lajos kollégiumi könyvtáros jelentése a szászvárosi kollégiumi könyvtár állapotáról 1896 január hóban.

Dózsa D. i. m. 198—202. l.

Dr. Kristóf Gy.

1896. február 8. Mitrovics Gyula sárospataki theologiai tanári és főiskolai lelkészi állásáról, debreczeni lelkészszé történt megválasztása alkalmából lemond, s tudatja, hogy összes tantárgyait márczius végéig mindkét féléről bevégzi, s hallgatói addig mindkét féléről kolloquálnak.

Tiszáninneri ref. egyházker. 1896. évi tavaszi közgy. jkve. 9. pont.

Szerk.

1896. márczius 12. A kecskeméti ref. főgimnázium államsegély-szerződése.

Értesítő az 1895—6. tanévről. 14—19. lap.

Marton S.

1896. márczius 25. A kecskeméti ev. ref. jogakadémia tanári karának emlékirata a fenntartó testületekhez a jogtanári fizetések rendezése tárgyában.

Jogakad. 1895—6. Évkönyv. 16—22. l.

Marton S.

1896. márczius 25. A dunántúli reform. egyházkerület pápai főiskolájánál alkalmazott tanárok és egyházkerületi pénztári tisztviselők nyugdíjszabályzata.

Dunántúli ref. egyházkerület 1896. évi márcziusi gy. jkve 20. pont.

Szerk.

1896. márczius 29. A nagyenyedi Bethlen-főiskola a milléniumon.

„Közérdek“ 1896 márczius 29. s köv. sz.

Bodrogi J.

1896. április 2. Szász Károly dunamelléki ref. püspök körlevele a milléniumi egyházi és iskolai emlékünnepek tartása tárgyában.

Prot. Egyh. és Isk. Lap. 1896. évf. 225—6. l.

Marton S.

1896. április 9. Theologiai tanárok választása Nagyenyeden.
„Közérdek“ 1896. április 9. sz. *Bodrogi J.*

1896. május 18. Szilassy Aladár, Vizsolyi Ákos és Bocsor Lajos, mint az egyházkerület és a gyönki gimnázium kiküldöttei átveszik Tolnamegyének a gyönki ev. ref. gimnázium részére tett 100.000 koronás alapítványáról szóló betéti könyvet. E nevezetes esemény következményeképen 1896 május 19-én a fenntartó testület a tanári fizetéseket újólaj szabályozza.

Értesítő az 1895/6. tanévről. 11—12. l.

Bernáth L.

1896. május 27. A kecskeméti ev. ref. jogakadémia tanári karának emlékirata a kecskeméti ref. egyháztanácsban leendő képviseltetése tárgyában.

Jogakad. 1895—6. Évk. 23—26. l.

Marton S.

1896. május 27. Ünnepi követségre (legáció) vonatkozó szabályzat a tiszáninneri egyházkerületben, mely szerint csak elemi csapás esetén nem kötelesek az egyházak legátust fogadni, specifikális joguk nincs, s minden lelkész köteles ünnep után nyolcz nap alatt a főiskolai igazgatóhoz bizonyítványt küldeni az ünnepi követ magaviseletéről.

Tiszáninneri ref. egyházkerületi 1896. évi tavaszi közgy. jkv. 52. sz.

Szerk.

1896. május 28. A nagyenyedi Bethlen-kollégium előljáróságának szózata a theologiai tanszékek betöltése ügyében.

„Közérdek“ 1896. június 7. s. köv. sz.

Bodrogi J.

1896. május 28—30. A debreczeni ref. főiskolai tápintézet 500 frt évi segélyt kap az elemi iskolai kézikönyvek pénztárából.

Tiszántúli ref. egyházker. 1896. évi kgy. jkv. 29. sz. *Dr. Barcsa J.*

1896 május 28—30. Államsegélyt nyert tiszántúli ref. gimnáziumok.

Ugyanott 36. sz.

Dr. Barcsa J.

1896. május 28—30. A mezőtúri ref. gimnázium államsegély-szerződése.

Ugyanott 49. sz.

Dr. Barcsa J.

1896. május 28—30. A kisújszállási ref. gimnázium államsegély-szerződése.

U. o. 50. sz.

Dr. Barcsa J.

1896. május 28—30. A hódmezővásárhelyi ref. gimnázium 65.000 frtos építési államsegélye, építkezési ügye.
Ugyanott 62. és 102. sz. *Dr. Barcsa J.*
1896. május 28—30. Jelentés a tiszántúli ref. gimnáziumi tanárok országos nyugdíjintézeti illetékének ügyéről.
Ugyanott 84. sz. *Dr. Barcsa J.*
1896. május 28—30. A máramarosszigeti liceum 40.000 frtos törlesztéses kölcsönének ügye.
Ugyanott 129. sz. *Dr. Barcsa J.*
1896. május 28—30. A nagyváradai ref. leányinternátus szervezése, építési terv helybenhagyása, az építés megkezdendő.
Ugyanott 157. sz. *Dr. Barcsa J.*
1896. május 28—30. Polgár Gyula és neje Geiringer Etelka alapítványa a debreczeni ref. gimnáziumi tanulóknak tankönyvekkel való ellátására.
Ugyanott 172. sz. *Dr. Barcsa J.*
1896. május 28—30. Basa Bálint és neje Győry Krisztina 10.000 frtos ösztöndíjalapítványa a debreczeni ref. főiskola számára s 1000 frtos adománya a debreczeni ref. egyetemre.
Ugyanott 173. sz. *Dr. Barcsa J.*
1896. május 28—30. Kovács János debreczeni ref. főgimnáziumi tanár lemondása.
Ugyanott 197. sz. *Dr. Barcsa J.*
1896. május 28—30. Dr. Helle Károly kecskeméti jogtanár debreczeni ref. jogtanárrá választatik.
Ugyanott 198. sz. *Dr. Barcsa J.*
1896. május 28—30. Török Péter hajduböszörményi ref. gimnáziumi tanár debreczeni ref. gimnáziumi tanárrá választatik.
Ugyanott 205. sz. *Dr. Barcsa J.*
1896. május 28—30. A debreczeni ref. theologiai magántanári képesítésről szóló szabályzat módosítása.
Ugyanott 215. sz. *Dr. Barcsa J.*
1896. június 7. A szimmetria a természetben, műalkotásokban és a rajzolásban. Tanári székfoglaló értekezés. Elmondotta az évzáró ünnepélyen Kiss Lajos tanár.
Miskolczi Értesítő 1895—6. tanév, 6. l. *Borsos I.*

1896. június. A kecskeméti ref. jogakadémia ifjúságának, mint a Magyar Diák-Szövetség kecskeméti osztályának felhívása a magyar diák-szövetség tagjaihoz, melyben meghívja a kecskeméti millennáris országos diák-kongresszusra.

Jogakad. 1895—6. Évk. 83—84. 1.

Marton S.

1896. július 7. A nagyenyedi theologiai akadémia beszűntetése ügye a kolozsvári egyházkerületi közgyűlésen.

„Közérdek“ 1896 július 12. sz.

Bodrogi J.

1896. július 12. Népgyűlés Nagyenyeden a theologia érdekében.

„Közérdek“ 1896 július 26. sz.

Bodrogi J.

1896. augusztus 13. A nagyenyedi Bethlen-főiskola fátuma, a theologia beszüntetése alkalmával.

„Közérdek“ 1896 augusztus 13. sz.

Bodrogi J.

1896. augusztus 16. Makkai Domokos nagyenyedi tanár halála, életrajza.

„Közérdek“ 1896 augusztus 20. sz.

Bodrogi J.

1896. szeptember 12. Székfoglaló értekezések: I. Az erély megmaradásának elve, Makay Istvántól. — II. Horatius methodikájának tervezete, Sarudy Györgytől. — III. A testi nevelésről, K. Tóth Páltól.

Pápai ért. 1896—7. tanév 3. 1.

Borsos I.

1896. szeptember 19. A dogmák jelentősége napjainkban. Tanári székfoglaló beszéd. Irta és felolvasta dr. Tüdős István theologiai tanár.

Sárospataki Értesítő XLI. évf. 5. 1.

Borsos I.

1896. szeptember 19. Az életbiztosításról. Tanári székfoglaló értekezés. Irta és felolvasta dr. Meczner Sándor jogakadémiai tanár.

Ugyanott 17. 1.

Borsos I.

1896. október 4. A sárospataki főiskola theologiai akadémiai tanárainak nyugdíj szabályzata.

Tiszáninneri ref. egyházkerületi 1896. évi kgy. jegyzőkönyv 21. p.

Szerk.

1896. október 4. A sárospataki főiskola módosított kormányzati rendszabályai. Önálló füzetben kinyomattak, 1897. évi jegyzőkönyve 100. sz.

Ugyanott 22. pont.

Szerk.

1896. november 10. A vallás- és közoktatásügyi miniszter s az egyetemes konvent között, az 1883:XXX. t.-cz. 47. §. értelmében a csurgói főgimnázium államsegélyezése iránt kötött szerződés, melynek értelme szerint, nevezett főgimnázium felekezeti jellege és önkormányzati jogköre épségben tartása mellett, évi 15700 forint állami támogatásban részesül, melyért a minisztert öt tanár ki-nevezési joga illeti meg.

Dunántúli ref. egyházker. 1897. kgy. jkv. 159. pont.

Szerk.

1896. nov. 18—21. Gróf Dégenfeld József főgondnok a debreczeni ref. főiskolai pénztárba a kiegészítést igénylő alapok közé 1000 frtot ad.

Tiszántúli ref. egyházker. 1896. évi jkv. 243. sz.

Dr. Barcsa J.

1896. november 18—21. A debreczeni ref. felsőbb leányiskola nyilvánosságát jogot nert.

Ugyanott 263. s.

Dr. Barcsa J.

1896. november 18—21. Ferenczy Gyula debreczeni ref. jogakadémiai-, Peckó Ernő gimnáziumi tanárrá választatik.

Ugyanott 271. sz.

Dr. Barcsa J.

1896. november 18—21. Gimnáziumi felügyelő jelentése a tiszántúli ref. gimnáziumok állapotáról, s a hiányok pótlására vonatkozó intézkedések.

Ugyanott 390—398. sz.

Dr. Barcsa J.

1896. november 18—21. Jelentés a tiszántúli ref. gimnáziumi vallástanításról.

Ugyanott 420. sz.

Dr. Barcsa J.

1896. november 18—21. Révész Imre ösztöndíj-alap a debreczeni ref. főiskolának.

Ugyanott 435. sz.

Dr. Barcsa J.

1896. november 18—21. A debreczeni ref. főiskolai tanárok nyugdíj-ügye.

Ugyanott 440. és 452. sz.

Dr. Barcsa J.

1896. november 18—21. Debreczeni ref. főiskolai és egyházkerületi ügyésszé Márk Endre választatik, esküformája, a debreczeni református főiskolának egyetemmé fejlesztésére 500 forintos alapítványt tesz.

Ugyanott 445—448. sz.

Dr. Barcsa J.

1896. november 19. Szép Gábor, a pápai ref. főiskola tanárá-
nak életrajza.

Dunánt. Prot. Lap 1896. évf., 748. l.

Borsos I.

1896. november 25. Az „Egyesült Budapesti Fővárosi Takarékpénztár“ ötven éves fennállásának emlékére a budapesti ref. főgimnáziumot látogató szegény, szorgalmas és jó magaviseletű tanulók segélyezésére 5000 korona névértékű 4⁰/₀-ot kamatozó záloglevelet ad át a dunamelléki ref. egyházkerületnek. Az ösztöndíjat elnyerheti bármiféle vallású vagy nemzetiségű jó erkölcsű, jeles előmenetelű tanuló. A tanári kar három jelöltje közül a takarékpénztár igazgatósága választ. A tanuló az ösztöndíjat mindaddig élvezi, míg a főgimnázium tanulója vagy a követelményeknek megfelel.

Értesítője az 1896—7. évről, 6—7. l.

Bernáth L.

1896. december 11. Balogh Gábor és nejének alapítólevele, mely szerint Dénes fiuk emlékére kétezer forintos alapítványt tesznek a győri ref. iskolára.

Dunánt. Prot. Lap 1896. évf., 809. l.

Borsos I.

1896. „Szabályzat a gimnáziumi kézi könyvek megválasztása és használata tárgyában“. Megállapította a tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés 1896. évi 404. sz. végzésével.

Dóczi i. m. 70. l.

Dr. Barcsa J.

1896. Dr. Helle Károly debreczeni ref. főiskolai jogakadémiai és Ferenczy Gyula bölcsészeti tanárok beiktatása.

Értesítő az 1896/7. évről, 12. l.

Dr. Barcsa J.

1896. Kun Pál miskolczi főgimnáziumi tanár életrajza; Irta dr. Kovács Gábor.

Miskolczi Értesítő 1895—6. tanév, 3. l.

Borsos I.

1896. Igazgatói jelentés a pápai ev. ref. leánynöveldeőről.

Dunánt. Prot. Lap 1896. évf., 528. l.

Borsos I.

1896. Vályi Lajos dunántúli egyházkerületi főjegyző életrajzában egy pár érdekes adat található a pápai főiskoláról.

Dunánt. Prot. Lap 1896. évf., 323. l.

Borsos I.

1896. Dr. Szakal Károly pápai református főiskolai tanár életrajza.

Ugyanott 1896. évf., 282. l.

Borsos I.

1896. Az erdélyi ref. kollégiumok tanáregyesületének alapszabályai. — Közli Bod Károly tanár.

Erd. Prot. Közl. 1896. évf., 13. s köv. sz.

Bodrogi J.

1896. Simon Ferencz igazgató-tanár összeállítja az 1881—96. évben Szászvároson érettek névsorát.

Dózsa D. i. m. 206—210. l.

Dr. Kristóf Gy.

1896. Tolnavármegye közönsége, a gyönki ref. gimnázium részére 100000 korona alapítványt fizetett be.

Kálmán D. i. m. 242. és 258. l.

Szerk.

1896. Az erdélyi igazgató-tanács előterjesztése az egyházkerületi közgyűléshez, a kolozsvári theologiai fakultás megnyitására, s ezzel kapcsolatban, a nagyenyedi theologiai akadémián üresedésben levő három tanszéknek, betöltetlenül hagyásáról és Zeyk Dániel ellenindítványa.

Erdélyi egyházkerületi közgyűlés 1896. évi jegyzőkönyv 26—35., 40—44. l.

Szerk.

1896. Az erdélyi állandó igazgató-tanács előterjesztése az egyházkerületi közgyűléshez a kollégiumok tanügyi és fegyelmi rendszabályaira vonatkozólag.

Ugyanott 45—48. l.

Szerk.

1896. Az állandó igazgató-tanácsnak a kolozsvári theologiai fakultás törvényei és rendszabályaira vonatkozó előterjesztése.

Ugyanott 48—50. l.

Szerk.

1896. Az állandó igazgató-tanácsnak a legációk rendezése tárgyában az egyházkerületi közgyűléshez intézett előterjesztése.

Ugyanott 69. l.

Szerk.

1896. Az állandó igazgató-tanácsnak a kolozsvári theologiai fakultás könyvtára gyarapítására történt ajándékozásokról szóló jelentése.

Ugyanott 70. l.

Szerk.

1897. jan. Grosch Aladár körjegyző levele a csurgói ref. főgimnázium igazgatójához, melyben azt a tervét adja elő, hogy az iskola 100-éves jubileuma alkalmával a volt tanítványok közt gyűjtést kellene indítani új ösztöndíj-alapra.

Dunánt. Prot. Lap 1897. évf., 25. l.

Borsos I.

1897. márczius 24. A dunántúli református egyházkerület pápai főgimnáziumában tanuló ifjúság tandíjmentességéről való szabályzat.

Dunántúli ref. egyházkerület 1897. évi közgyűlési jegyzőkönyv 41. pont.

Szerk.

1897. márczius 26. „A mezőtúri ev. ref. főgimnázium ifjusági segélyző-egyesületének alapszabályai“, melyet a tanári kar jóváhagyott.

Gimnáziumi ért. 1896—7. évről 67. l.

Dr. Barcsa J.

1897. április 1. Utasítás a magyarországi református egyház gimnáziumainak igazgatóságai számára, az állami legfőbb felügyelet irányában való eljárást illetőleg.

Egyetemes konvent jegyzőkönyve 1897. 30. p.

Szerk.

1897. A hajduszoboszlói városi képviselőtestület határozata, melyben kötelezi magát, hogy az állami kezelésbe átveendő polgári fiúiskola számára, a város legalkalmasabb pontján, megfelelő épületet emel, s azt örök használatra átadja a polgári iskolának, gondoskodik az iskola első felszereléséről és bebutorozásáról.

Az 1898—9. évi értesítő 18. l.

Dr. Barcsa J.

1897. május 18—22. A hajduböszörményi ref. gimnázium számára a város 10000 frtos alapítványt tesz.

Tiszántúli ref. egyházkerületi közgyűlés 1897. évi jkv. 86. sz.

Dr. Barcsa J.

1897. május 18—22. Adományok és hagyományok a debreczeni ref. főiskola számára.

Ugyanott 142. sz.

Dr. Barcsa J.

1897. május 18—22. A debreczeni reform. főiskolai nyugdíj-intézet alapszabályai módosíttatnak.

Ugyanott 196. sz.

Dr. Barcsa J.

1897. május 18—22. Kisújszállási ref. gimnáziumi tanárokról jelentés.

Ugyanott 206. sz.

Dr. Barcsa J.

1897. május 18—22. A karczagi ref. gimnázium államsegélyre ajánltatik.

Ugyanott 219. sz.

Dr. Barcsa J.

1897. május 18—22. A kisújszállási ref. gimnázium államsegélyre ajánltatik.

Ugyanott 220. sz.

Dr. Barcsa J.

1897. május 18—22. A hajdunánási ref. gimnázium államsegély kérvénye a konventhez terjesztetik.

Ugyanott 230. sz.

Dr. Barcsa J.

1897. május 18—22. Szabályzat a debreczeni ref. főiskolai tanárok helyettesítéséről.

Ugyanott 243. sz.

Dr. Barcsa J.

1897. május 18—22. A tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés megállapítja a tanárok szolgálati bizonyítványainak kiállítás módját.

Ugyanott 245. sz.

Dr. Barcsa J.

1897. június 19. Emlékbeszéd: I. Kókai Kun Béla jogtanár felett. Irta és felolvasta dr. Finkey József. — II. Orbán József emlékezete. Irta és felolvasta dr. Finkey Ferencz.

Sárospataki Értesítő XLI. évf., 40. l.

Borsos I.

1897. június 23. Karczag városi közgyűlési jegyzőkönyvi kivonat, melyben két tanszék javadalmazását elvállalja a város.

Értesítő az 1897—8. évről, 66. l.

Dr. Barcsa J.

1897. június 29. A tatai ref. egyházmegye szabályzata az iskolakörök, illetve körlelkészek részére.

Dunántúli Prot. Lap 1897. évf. 442. lap.

Borsos I.

1897. július 18. A karczagi egyháztanács felirata a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez, melyben a gimnázium továbbfejlesztésére nézve a miniszter figyelmét és jóindulatát kéri.

Értesítő 1897—8. évről, 67. l.

Dr. Barcsa J.

1897. július 18. A karczagi ref. egyháztanács 116. sz. határozata, mellyel a gimnáziumi tanárok fizetését a minimumra (1200 frt törzsfizetés és 200 frt lakbér) emelte.

Ugyanott 71. l.

Dr. Barcsa J.

1897. július 30. A vallás- és közoktatásügyi miniszter 40.202. sz. leirata szerint Ófelségének legfelsőbb elhatározása alapján a csurgói főgimnáziumnak évi 15.700 frttal leendő állami segélyezésére vonatkozó szerződést, elfogadási záradékkal ellátta.

Egyet. konv. 1898. évi kgy. jkv. 71. pont, 13. szám.

Szerk.

1897. augusztus 28. „A sárospataki gimnáziumi tanári kar előterjesztése a Simonyi-féle Magyar nyelvtan ügyében az igazgatótanácshoz, mely felhívta a tanári kart véleményadásra a nyelvtan gyakorlati használhatósága szempontjából“, mert „a növendékek kezében nem akar olyan nyelvtant látni, mely ellen az igazgatótanács bármely tagjainak alapos kifogása van“. A tanári kar bőven indokolja, hogy miért óhajtja ideiglenesen ezen nyelvtant megtartani.

Sárosp. Lapok 1897. évf. 631. l.

Dr. Barcsa J.

1897. augusztus 30. A vallás- és közoktatásügyi miniszter 53.401. sz. leiratában tudatja, hogy Ófelségének legfelsőbb elhatározása alapján, a zilahi főgimnázium állami segélyezésére vonatkozó szerződést elfogadta.

Egyet. konv. 1898. évi kgy. jkv. 71. pont. 14. sz.

Szerk.

1897. szeptember 8. A gyakorlati theologia mai munkaköre. Tanári székfoglaló beszéd. Irta és felolvasta Novák Lajos theol. tanár.

Sárospataki Értesítő. XLII. évf. 3. 1.

Borsos I.

1897. szeptember 8. A rendőrség államosításának kérdéséhez a jog és állam eszméje alapján. Tanári székfoglaló beszéd. Irta és felolvasta dr. Illyefalvi Vitéz Géza jogtanár.

Ugyanott 18. 1.

Borsos I.

1897. szeptember 26. Dr. Kőrös Endre pápai tanár székfoglaló értekezése, melynek czime: Waltharius manu fortis.

Pápai Értesítő. 1897—8. tanév. 11. 1.

Borsos I.

1897. október 4. Radácsi György akadémiai és közigazgató ünnepi beszéde azon királyi leirat alkalmából, mely tudatta az ország közönségével, hogy Ófelsége az ország fő- és székvárosában zivataros multunk 10 nagy alakját akarja szoborművekben megörökíteni a saját költségén.

Sárospataki Értesítő. XLII. évf. 50. 1.

Borsos I.

1897. október 25. Az egyházkerületi közgyűlés a szakbizottság által javasolt módosításokkal elfogadja a kecskeméti ev. ref. jogakadémia szabályzatát, amely két részből és egy függelékből áll. Az első rész I. §-a a szervezeti szabályokkal foglalkozik. A II. §. a kormányzati szabályokban megállapítja az egyházkerület, a püspök, az igazgató-tanács, a tanári kar s az igazgató jogkörét és kötelességeit. A második rész I. §-át a tanulmányi, II. §-át a vizsgálati, III. §-át a rendtartási, IV-át pedig a fegyelmi szabályok képezik. A függelék végül a fentartó-testületek 1875. évi eredeti alapszerződését közli a kecskeméti jogakadémia szervezete cím alatt.

Dunamelléki ref. egyházker. 1897. évi októberi jegyzőkönyve 43. pont, 108—140. lap.

Bernáth L.

1897. október 26. Az egyházkerületi középiskolai tanügyi bizottság nevében Baksay Sándor és Katona Mihály bemutatják az 1894. évi közgyűlési jegyzőkönyv 50. sz. alatt megalkotott középiskolai szabályzatban elrendelt igazgatói- és rendes tanári eskü-minták szövegét.

Ugyanott 50. p. 190—191. 1.

Bernáth L.

1897. október 26—29. A békési ref. gimnázium államsegélyre ajánltatik, tanári fizetések rendezendők.

Tiszántúli ref. egyházker. közgy. 1897. évi jegyzőkönyv 363. és 403. sz.
Dr. Barcsa J.

1897. október 26—29. Adományok a debreczeni ref. felsőbb leányiskola számára.

U. o. 342. sz. *Dr. Barcsa J.*

1897. október 26—29. Intézkedés a debreczeni ref. főiskolában a gyorsírás tanításáról.

Ugyanott 396. sz. *Dr. Barcsa J.*

1897. október 26—29. A tiszántúli ref. gimnáziumi felügyelő jelentése a kormány megbizottjainak látogatásáról.

Ugyanott 404. sz. *Dr. Barcsa J.*

1897. október 26—29. A tiszántúli ref. gimnáziumi felügyelő látogatásairól jelentés és azzal kapcsolatos intézkedések.

Ugyanott 405—423. sz. *Dr. Barcsa J.*

1897. október 26—27. A hódmezővásárhelyi ref. gimnázium 35000 forintos beruházási államsegélyére törlesztéses kölcsönt vehet fel.

Ugyanott 419. sz. *Dr. Barcsa J.*

1897. október 26—29. A debreczeni ref. főiskolai tanárok költözési költsége 50 frt, mely a pályázati hirdetés alkalmával közzéteendő.

Ugyanott 450. sz. *Dr. Barcsa J.*

1897. október 26—29. A debreczeni ref. főiskolai klasszika-filológiai múzeum berendezése.

Ugyanott 451. sz. *Dr. Barcsa J.*

1897. december 8. Héjas Pál csurgói ref. főgimnáziumi tanár jubileumának leírása.

Dunántúli Prot. Lap 1897. évf. 804. l. *Borsos I.*

1897. „Bizottsági előterjesztés a középiskolai tanterv-revizió ügyében“. A sárospataki tanári kar terjedelmes munkálata, melyben „mindenek felett nemzeti, s a modern tudományos élet követelményeit kielégítő középiskola szervezését“ sürgeti. A tulterhelés kérdésével bőven foglalkozik, s kimutatja, hogy a tulterhelés esete fenforog. A népiskola és a gimnázium közt a kapcsolatot meg kell találni. Javítani kell a tankönyveket, csak a legszükségesebbekre szorítkozzanak azok. A latin nyelvóra számát lejjebb kell szállítani.

A földrajz tanítása is tulterhelésre vezet. Az érettségi vizsgálat rendszere javítandó. A tulterheléssel szemben a tornára súlyt kell fektetni. A nemzeti tantárgyak behatóbban tanítandók: „a magyar nyelv-, irodalom- és történelem tanítása legyen az a tengely, melyen a középiskolai oktatás egész rendszere mozog“. Csak a klasszikus nyelvek óraszámát lehet megszorítani. Közli az órarendet, kilencz osztályt tervez.

Sárosp. Lapok 1897. évf., 211., 231., 250., 267., 286., 299. és 315. sz.

Dr. Barcsa J.

1897. „Szabályrendelet a tiszántúli ref. egyházkerületben levő ev. ref. gimnáziumok igazgató-tanácsainak hatásköréről“. Megállapította a tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés 1897. évi 244. sz. végzésével.

Dóczy i. m. 40. l.

Dr. Barcsa J.

1897. „Utasítás az állami főfelügyelet irányában követendő eljárásra“. Megállapította az egyetemes konvent 1897. évi 30. és életbeléptette a tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés 1887. évi 36. sz. alatti határozatával.

Ugyanott 55. l.

Dr. Barcsa J.

1897. Szivos Mihálynak, a sárospataki főiskolai tápintézet felügyelőjének részletes jelentése a tápintézet fejlődéséről s állapotáról, mely egyuttal alapos czáfolat az intézmény ellen felhozott vádakra.

Sárosp. Ért. XLI. évf. 180. l.

Borsos I.

1897. Dr. Duka Tivadar, Londonban élő hazánkfia, a sárospataki főiskola iránt hosszú, visszontagságos élete sok küzdelmei között is megőrzött és elevenen érzett hálájának jeléül, a főiskolai könyvtárnak 1000 frtot ajándékozott.

Tiszáninneri ref. egyházker. 1897. őszi közgy. jegyzőkönyv. 57. p.

Szerk.

1897. Az erdélyi állandó igazgató-tanács előterjeszti az egyházkerületi közgyűlésnek, hogy Szacsvey Sándorné sz. báró Wesselényi Jozéfa végrendeletileg a kolozsvári theologiai fakultásnak 30000 frtot, a kolozsvári kollégiumnak 20000 frtot, a zilahi kollégiumnak 10000 frtot hagyományozott.

Erdélyi egyházker. 1897. évi kgy. jkv. 39. l.

Szerk.

1897. Az erdélyi állandó igazgató-tanács báró Radák Ádám emlékének megörökítése tárgyában előterjeszti az egyházkerületi közgyűlésnek, hogy az idvezült patronus az egyházkerület részére

60000 frtot, a nagyenyedi Bethlen-kollégium részére pedig 40000 frtot hagyományozott végrendeletileg.

Ugyanott 40—42. 1.

Szerk.

1897. Az erdélyi állandó igazgató-tanácsnak, a papképzés és a nagyenyedi kollégium színvonalának emelése ügyében, az egyházkerületi közgyűléshez intézett előterjesztése, mely szerint a nagyenyedi kollégium, a kezelése alatt levő theologiai alapítványokból, évi 1591 frt 79 kr-al járul a kolozsvári theologiai fakultáson tanulók segélyezéséhez, melyhez járul még 212 frt 41 kr külföldre menők segélye és 78 frt pályadíj.

U. o. 44—54. és 58. 1.

Szerk.

1898. jan. 17. A vallás- és közoktatásügyi miniszter 82791. sz. leiratában tudatja, hogy Ófelségének legfelsőbb elhatározása alapján, a budapesti főgimnázium állami segélyezésére vonatkozó szerződést elfogadta.

Egyetemes konvent jegyzőkönyve, 1898. 62. p., 15. sz.

Szerk.

1898. jan. 20. Szilágyi Gyula nagyenyedi tanár halála és életrajza.

„Közérdek“ 1898 jan. 20. sz.

Bodrogi J.

1898. jan. 30. Az „öreg“ Szász Károly. Születése 100-ik évfordulója alkalmából írta Bodrogi János.

„Közérdek“ 1898 január 30. s köv. sz.

Bodrogi J.

1898. jan. 21. Joó István debreczeni reform. tanítóképezdei igazgató, majd középiskolai felügyelő életrajza. (1836—1898.)

Dunántúli Prot. Lap. 1898. évf. 81. 1.

Borsos I.

1898. jan. 18. A karczagi ev. ref. egyháztanács jegyzőkönyvének 41. sz. alatti határozata, melyben három tanár fizetését 1300 frtban állapítja meg.

Értesítő 1897—8. évről, 72. 1.

Dr. Barcsa J.

1898. márczius 7. A dunamelléki ev. ref. egyházkerület a budapesti theologiai akadémia tanárainak javára nyugdíj-alapot létesít, melynek céljaira a most szolgáló rendes tanárok átadják a dunamelléki tanári gyámegylet felosztásakor kapott 19056 frt 79 kr összeget. Az alapszabályok 16 pontban intézkednek a nyugdíjazás mikéntjéről s a nyugdíj-alapra való befizetésekről.

Dunamelléki ref. egyházkerület közgy. 1898. évi jkv. 12. p., 12—16. 1.

Bernáth L.

1898. márczius 15. Zászló-felavatási beszéd, melyet Antal Gábor püspök tartott a pápai főiskolai ifjuság zászlajának felavatási ünnepélyén.

Dunánt. Prot. Lap 1898. évf., 181. l.

Borsos I.

1898. márczius 21. A szatmárnémeti ev. ref. főgimnázium államsegélye tárgyában, a vallás- és közoktatásügyi miniszterrel kötött szerződés, melyet a miniszter 1899. jan 13-án elfogadott.

Értesítő 1898/9. évről, 106. l.

Dr. Barcsa J.

1898. május 10. Kolener József 500 frtot hagyományozott a sárospataki főiskolának, oly kikötéssel, hogy annak jövedelme tíz évig főkésítettvén, azután kamatai oly VIII. o. tanulónak adassanak, ki a magyar költészetben legjobb tehetségűnek bizonyult.

Tiszáninneri ref. egyházker. 1898. évi tavaszi kgy. jkv. 45. p.

Szerk.

1898. május 11—14. Jelentés a debreczeni ref. főiskolai theologiai tanárok nyugdíj-ügyéről.

Tiszántúli ref. egyházkerületi közgyűlés 1898. évi jegyzőkönyv 20. l.

Dr. Barcsa J.

1898. május 11—14. Az Andaházy-Szilágyi-intézet szervezete, mely az intézet felügyeletét, s a tanulók ellátását szabályozza, megállapítatik.

Ugyanott 39. sz.

Dr. Barcsa J.

1898. május 11—14. Dóczy Imre debreczeni ref. főgimnáziumi igazgató tiszántúli ref. gimnáziumi felügyelővé választatik, esküformája megállapítatik, nyugdíj-ügye az országos tanári nyugdíj-intézettel rendezendő.

Ugyanott 82—86. sz.

Dr. Barcsa J.

1898. május 11—14. A jogi magánvizsgák ügyében kiadott miniszteri rendelet.

Ugyanott 90. sz.

Dr. Barcsa J.

1898. május 11—14. A tiszántúli ref. egyházkerület a tiszántúli ref. tanároknak, az országos tanári nyugdíj-intézetbe való belépése folytán felosztatott, tiszántúli ref. középiskolai tanári nyugdíj-intézetet átveszi kezelésébe.

Ugyanott 92. sz.

Dr. Barcsa J.

1898. május 11—14. Jelentés arról, hogy Debreczen város a főiskolai anyakönyvtár évi segélyét 800 frtra emelte.

Ugyanott 104. sz.

Dr. Barcsa J.

1898. május 11—14. A hódmezővásárhelyi ref. gimnázium látogatási jegyzőkönyve, tanárok kinevezése.

Ugyanott 127. és 128. sz.

Dr. Barcsa J.

1898. május 11—14. A máramaroszi ref. gimnázium látogatási jegyzőkönyve, tankönyv-változtatások.

Ugyanott 131. sz.

Dr. Barcsa J.

1898. május 11—14. A nagyváradai ref. felsőbb leányiskolai internátus szabályzata.

Ugyanott 135. sz.

Dr. Barcsa J.

1898. május 11—14. A szatmári ref. gimnázium főigazgatói látogatásának jegyzőkönyve.

Ugyanott 136. sz.

Dr. Barcsa J.

1898. május 11—14. A debreczeni ref. főiskolai tanárok és tisztviselők előlege szabályoztatik.

U. o. 150. sz.

Dr. Barcsa J.

1898. május 11—14. Debreczeni reform. főiskolai tanárok fizetés-ügye.

U. o. 156. sz.

Dr. Barcsa J.

1898. május 11—14. A dr. Ozory István féle debreczeni ref. jogakadémiai tanszék illetményei ügyében Debreczen városhoz átirat.

Ugyanott 157. sz.

Dr. Barcsa J.

1898. május 11—14. A debreczeni ref. főiskolai könyvtár dotációja a numismatikai költségekkel együtt 600 frtra emeltetik, könyvtári helyiségek ügye.

U. o. 159. sz.

Dr. Barcsa J.

1898. május 31. A konventi tanterv revíziója tárgyában az egyetemes tanügyi bizottság elnökéhez terjesztett javaslata a karczagi tanári karnak.

Értesítő az 1897—98. tanévről, 57. l.

Dr. Barcsa J.

1898. június 10. Jármay József és Benedek Gyula tanárok jelentése a tanári karhoz az aradi tornaversenyéről s az azt követő erdélyi kirándulásról.

Miskolczi Értesítő 1887—8. tanév, 31. l.

Borsos I.

1898. június 28. Szerződés a kultuszminiszterrel, mely szerint a rimaszombati főgimnázium évi 16000 frt államsegélyt kap.

Bodor I. i. m. 164—169. l.

Szerk.

1898. augusztus 23. A hajdunánási ref. egyháztanács jegyzőkönyvi határozata, mellyel állandó bizottságot nevezett ki a ref. gimnázium számára államsegély kérése tárgyában.

Értesítő 1898—9. évről, 31. l.

Dr. Barcsa J.

1898. szeptember 8. Aeneas Sylvius Piccolomini „Historia de Eurialo et Lucretia se amantibus“-a. Tanári székfoglaló értekezés. Irtá és felolvasta ifj. Mitrovics Gyula dr. főiskolai gimnáziumi tanár.

Sárospataki Értesítő XLIII. évf., 3. l.

Borsos I.

1898. október 17. Az egyházkerület középiskolai bizottsága az ügy fontosságánál fogva főbb pontjaiban leközli a budapesti, nagykőrösi és kecskeméti főgimnáziumoknak az állammal kötött szerződéseit.

Dunamelléki ref. egyházker. kgy. 1898. évi jkv. 24. p. III. 3. 104—112. l.

Bernáth L.

1898. október 23. A hajdunánási ref. egyháztanács nevében a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez benyújtott emlékirat, a nánási hat osztályú gimnázium kiegészítése ügyében.

Értesítő 1898—9. évről, 32. l.

Dr. Barcsa J.

1898. október 30. A karczagi ev. ref. egyháztanács kérvénye a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez, melyben a gimnázium államsegélyére vonatkozó szerződés megkötésére kormány-megbizott kiküldését kéri.

Értesítő az 1898—9. évről, 50. l.

Dr. Barcsa J.

1898. november 2—4. Az Andaházy-Szilágyi intézet gondnokának esküformája.

Tiszántúli ref. egyházker. 1898. évi jkv. 286. sz.

Dr. Barcsa J.

1898. november 2—4. A nagyváradai ref. leányinternátusról jelentés.

Ugyanott 321. sz.

Dr. Barcsa J.

1898. november 2—4. A hajduböszörményi ref. gimnázium államsegélykérvénye a konventhez felterjesztendő.

Ugyanott 328. sz.

Dr. Barcsa J.

1898. november 2—4. A szatmári ref. felső leányiskola fenntartói az intézetnek tanítónőképezdével kapcsolatba hozásáról kérszítsenek tervezetet.

Ugyanott 335. sz.

Dr. Barcsa J.

1898. november 2—4. A debreczeni ref. teológiai tanárok nyugdíjügyében felterjesztés a konventhez.

Ugyanott 365. sz.

Dr. Barcsa J.

1898. november 2—4. Adományok és hagyományok a debreczeni ref. főiskola számára.

Ugyanott 374. sz.

Dr. Barcsa J.

1898. november 2—4. A tiszántúli ref. egyházkerületi tanügyi bizottság új szervezeti szabályzata.

Ugyanott 406. sz.

Dr. Barcsa J.

1898. november 2—4. Gimnáziumi felügyelő jelentése a tiszántúli ref. gimnáziumi vallástanárokról.

Ugyanott 408. sz.

Dr. Barcsa J.

1898. november 2—4. A tiszántúli ref. gimnáziumokról szóló állami tankerületi főigazgatói jelentések, s ezzel kapcsolatos intézkedések.

Ugyanott 412. 1.

Dr. Barcsa J.

1898. november 19. Püspöki leirat arról, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter megbízottat nevezett ki a hajdunánási ref. gimnáziumi államsegélyre vonatkozó szerződés tárgyalására.

Értesítő 1898/9-ik évről. 44. 1.

Dr. Barcsa J.

1898. deczember 16. Püspöki leirat, melyben arról értesíti a karczagi ref. egyházat, hogy a ref. gimnázium államsegélyére vonatkozó szerződés megkötésére a kormánybiztost kiküldte.

Értesítő 1898—9. évről, 52. 1.

Dr. Barcsa J.

1898. deczember 18. A karczagi tanári kar véleménye a gimnáziumi államsegély felhasználásáról.

Ugyanott 53. 1.

Dr. Barcsa J.

1898. „A sárospataki főiskola tanári karának felterjesztése a párhuzamos osztályok felállítása, s az ezzel kapcsolatos kérdések tárgyában.“ E felterjesztés az igazgató-tanács 1897 szept. 8—9-én tartott gyűlésének határozatából kifolyólag készült, az igazgató-tanács arról kérvén véleményt, hogy a négy alsó osztály mellett

felállítandó párhuzamos osztályról mi a nézete, s hogy a régi rajztermet nem lehetne-e újból a rajztanítás céljaira felhasználni.

Sárosp. Lapok 1898. évf., 335. és 386. l.

Dr. Barcsa J.

1898. „Soós Istvánné Laposi Erzsébet alapítványára“ vonatkozó végrendelet, melyben a karczagi gimnázium számára 4000 frtot ad.

Értesítő az 1898—9. tanévről 44. l.

Dr. Barcsa J.

1898. „Felügyeleti és kormányzati rendszabályok a debreczeni ref. főiskolában.“ Megerősítette a tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés 1898. évi 99. sz. végzésével.

Külön füzet. Debreczen, 1899.

Szerk.

1898. A tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlésnek a javító-, pótló- és magánvizsgálat idejére vonatkozó 1898. évi 412. számú végzése.

Dóczi I. i. m. 77. l.

Dr. Barcsa J.

1898. A budapesti gimnázium különféle alapítványainak alapítói, alapító-levelek kelte, az eredeti alaptőkék s az alapítványok rendeltetése kivonatilag fel van tüntetve a jutalmazottak névsorával évről-évre az értesítő IX. szakaszában.

Értesítő az 1897/8. tanévben. IX. szakasz. 88—90. l. Később is minden értesítőben a IX. szakasz alatt.

Bernáth L.

1898. Kónya Ferencz miskolczi ref. főgimnáziumi tanár életrajza. (1857—1898.) Irta dr. Kovács Gábor.

Miskolczi Értesítő. 1898—9. tanév. 7. l.

Borsos I.

1898. Emlékbeszéd. Az Erzsébet királyné halála alkalmából tartott főiskolai emlékünnepegyen elmondotta Csontos József.

Sárospataki Értesítő, XLIII. évf., 19. l.

Borsos I.

1898. Az erdélyi állandó igazgató-tanácsnak a kollégiumi tanárok javadalmazásának rendezése ügyében, az egyházker. közgyűléshez tett előterjesztése.

Erdélyi egyházker. 1898. évi kgy. jkv. 129. l.

Szerk.

1898. Az erdélyi állandó igazgató-tanácsnak a kolozsvári theol. tanárok nyugdíjintézete tárgyában az egyházker. közgyűléshez tett előterjesztése.

Ugyanott 132—139. l.

Szerk.

1899. január 24. „A tanulókat illető rendtartási és fegyelmi szabályok a mezőturi ev. ref. főgimnáziumban.“ A tanári kar 1899

január 24- és 27-én elfogadta, az egyházkertület 1899. évi 122. sz. végzésével jóváhagyta.

Mezőtúri ev. ref. főgimnáziumi értesítő az 1898—9. isk. évről, 50. lap.
Dr. Barcsa J.

1899. február 7. Vitányi Bertalan szerencsi ügyvéd a sárospataki főiskolának 100 frtot adományozott, mely addig tőkésítendő, míg jövedelme 10 koronás aranyra nem emelkedik és azután az évváró ünnepélyen előadott legjobb szavalat jutalmazására fordítandó.

Tiszáninnyi ref. egyházkerületi 1899. évi tavaszi kgy. jkönyv 27. pont.
Szerk.

1899. február 7. Özv. Bornemisza Józsefné, néhai Bornemisza Kovács József volt alsóborsodi esperes nevére 200, néhai Csider Károly gömöri egyházm. gondnok nevére 200 frt alapítványt tett, a sárospataki főiskolában tanuló alsóborsodi, illetőleg gömöri szegénysorsu ref. lelkész, szorgalmas, jó erkölcsű fia segélyezésére.

Ugyanott 28. p. *Szerk.*

1899. február 19. Nemes Muraközi Józsefnek a kecskeméti jogakadémiára tett alapítványának alapító-levelé.

Kecskeméti ref. jogakadémia 1898—9. évi Évkönyve, 49—50. lap.
Marton S.

1899. márczius 30. A békési ref. főgimnázium fejlesztése érdekében az állammal kötött szerződés, melyet a konvent 1899 április 12-én, a miniszter pedig 1899 április 27-én megerősített.

Értesítő az 1902—3. isk. évről. 3. 1. *Dr. Barcsa J.*

1899. április 22. A debreczeni, egri, kecskeméti, máramaroszigeti, pécsi és sárospataki jogakadémiák tanári testületei nevében és megbízásából, dr. Kovács Pál kecskeméti ev. ref. jogakad. igazgató kérvénye a kereskedelmi miniszterhez, a felekezeti jogakadémiák tanárainak kedvezményes vasúti jegyei tárgyában.

Kecskeméti ref. Jogakadémia 1898—9. évi Évkönyve 43—45. 1.
Marton S.

1899. április. A karczagi városi képviselőtestülethez az egyháztanács nevében beterjesztett kérvény, melyben a gimnázium fejlesztése végett arra kéri a várost, hogy még egy rendes tanszék javadalmazását vállalja el.

Értesítő az 1898—9. évről. 63. 1. *Dr. Barcsa J.*

1899. május 2. A sárospataki reform. főiskola akadémiájának tanulmányi és fegyelmi rendszabályai.

Tiszáninneri ref. egyházkerület 1899. évi tavaszi közgy. jkönyv 11. p.
Szerk.

1899. május 10. Püspöki leirat, melyben arról értesít, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter ideiglenes segélyt adott a hajdunánási ref. gimnáziumnak.

Értesítő az 1898—9. évről. 45. l.

Dr. Barcsa J.

1899. május 12. A kecskeméti ev. ref. jogakadémia tanári karának előterjesztése az igazgató-tanácsához, a könyvtárügy rendezése tárgyában.

Kecskeméti ref. Jogakadémia 1898—9. évi Évkönyve, 18—33. lap.

Marton S.

1899. május 12. Karczag városi képviselőtestületi jegyzőkönyvi kivonat, melyben a város elvállalja a harmadik gimnáziumi tanszék fizetésének teljesítését.

Értesítő az 1898/9. évről. 68. l.

Dr. Barcsa J.

1899. május 23. A hajdunánási ref. főgimnázium államsegélyére vonatkozó első szerződés-tervezet, melyet a kormány megbízottja és a ref. egyháztanács elfogadott.

Értesítő az 1898/9. évről. 46. lap.

Dr. Barcsa J.

1899. május 24—27. Tóth Sámuel debreczeni ref. theologiai tanár meghalt, jelentés az emlékére gyűlt alapról.

Tiszántúli ref. egyházkerületi közgy. 1899. évi jegyzőkönyv 7., 40. sz.

Dr. Barcsa J.

1899. május 24—27. Eröss Lajos debreczeni ref. theologiai-, P. Nagy Zoltán tanítóképezdei-, Révész Lajos gimnáziumi tanárrá választatott.

Ugyanott 37. sz.

Dr. Barcsa J.

1899. május 24—27. A máramarosszigeti ref. liczeumnak a simai puszta bérbeadására vonatkozó szerződése.

Ugyanott 82. sz.

Dr. Barcsa J.

1899. május 24—27. A debreczeni ref. főiskolai igazgatótanács tanácskozási ügyrendje megállapíttatik.

Ugyanott 89. sz.

Dr. Barcsa J.

1899. május 24—27. Ajándékok és adományok a debreczeni ref. főiskolának.

Ugyanott 90. sz.

Dr. Barcsa J.

1899. május 24—27. A karcagi ref. gimnázium V—VI. osztályának nyilvánossági joga, nyolcz osztályúvá fejlesztésének ügye.
Ugyanott 116., 117. sz. *Dr. Barcsa J.*

1899. május 24—27. Tankönyvváltozások a mezőtúri, kisujszállási és máramarosszigeti ref. gimnáziumokban.
Ugyanott 113. sz. *Dr. Barcsa J.*

1899. május 24—27. A máramarosszigeti ref. liczeum 80.000 frtos építkezési törlesztéses kölcsönt vehet fel, a máramaros-ugocsai ref. egyházmegyéhez való viszonya.
Ugyanott 83. és 120. sz. *Dr. Barcsa J.*

1899. május 24—27. A hajdunánási ref. gimnázium V—VI. osztályának nyilvánossági joga, államsegély-szerződésének megkötése.
Ugyanott 114., 115. sz. *Dr. Barcsa J.*

1899. május 24—27. Ádám Imrének a mezőtúri ref. gimnáziumban tett ösztöndíjalapítványa.
Ugyanott 121. sz. *Dr. Barcsa J.*

1899. május 23—27. A mezőtúri ref. gimnáziumban életbe léptetett rendtartás.
Ugyanott 122. és 129. sz. *Dr. Barcsa J.*

1899. május 24—27. A tiszántúli ref. középiskolai tanár-egyesület új alapszabályai megerősítetnek.
Ugyanott 124. sz. *Dr. Barcsa J.*

1899. május 24—27. A hódmezővásárhelyi ref. gimnáziumnak 11.937 frtos egyszersmindenkori és 4320 frtos évi újabb államsegélyre vonatkozó kérvénye pártolólág terjesztetik fel.
Ugyanott 131. sz. *Dr. Barcsa J.*

1899. május 26. A karcagi ref. gimnázium államsegélyére vonatkozólag a ref. egyháztanács és a kormány megbizottja közt megállapított szerződés szövege.
Értesítő az 1898—9. évről. 71. l. *Dr. Barcsa J.*

1899. május 27. László József koci lelkész végrendelete, melyben általános örökösévé a dunántúli ref. egyházkerület pápai nőnöveldejét teszi, s melyben 1000 koronát hagyományozott a theologiai, 1000 koronát az ifjusági képzőtársulatnak pályamunkák jutalmazására, 2000 koronát pedig Pápán tanuló koci szegény, szorgalmas ifjak számára ösztöndíjúl.

Dunántúli ref. egyházker. 1899. közgy. jkv. 36. pont.

Szerk.

1899. június 6. Wlassics közoktatási miniszter leirata az ifjúság testi nevelésének érdekében.

Kecskeméti református Jogakadémia 1898—9. évi Évkönyve 52. l.

Marton S.

1899. június 19. Emlékbeszéd Nemes Ferencz sárospataki jogtanár felett. Irta és elmondta dr. Finkey Ferencz jogtanár.

Sárospataki Értesítő XLIII. évf., 27. l.

Borsos I.

1899. július 23. László József (1812—1899) kocsi ref. lelkész és a pápai főiskola gondnokának életrajza.

Dunántúli Prot. Lap. 1899. évf. 467. l.

Borsos I.

1899. augusztus 6. Kis Gábor (1819—1899) pápai ref. lelkész életrajza, ki előbb bonyhádi, majd pápai tanár volt.

Ugyanott 507. l.

Borsos I.

1899. augusztus 22. Megnyitó beszéd. A magyar ev. ref. tanítók országos egyesületének Komáromban tartott nagy-gyűlésén elmondta Antal Gábor ref. püspök.

Ugyanott 557. l.

Borsos I.

1899. szeptember 4. Javaslat a dunántúli ref. egyházkerület pápai leányintézetének önálló tanintézetévé fejlesztése tárgyában.

Ugyanott 585. l.

Borsos I.

1899. szept. 8. Qu. Horatius Flaccus „Carmen saeculare“-ja. Tanári székfoglaló értekezés. Irta és felolvasta Domby László gimn. tanár.

Sárospataki Értesítő. XLIV. évf. 3. l.

Borsos I.

1899. szeptember 10. Thury Károly (1828—1899) zánkai ref. lelkész életrajzában adatok a pápai főisk. történetéhez.

Dunántúli Prot. Lap. 1899. évf. 599. l.

Borsos I.

1899. szeptember 14. Soltra Alajosról. A csurgói ref. főgimnázium 100 éves fennállásának emlékünnepején elmondotta Baksay Sándor.

Ugyanott 625. és 640. lap.

Borsos I.

1899. szeptember 14. A csurgói ref. főgimnázium százados ünnepén tartott beszédek.

Ugyanott 605. l.

Borsos I.

1899. szeptember 17. A miskolczi ev. reform. főgimnázium új épületének felavatási ünnepéje. Tartalmazza a tem-

plomi és különböző díszbeszédeket, melyeket ez alkalommal tartottak.

Miskolczi Értesítő az 1899—1900. évről, 3. l.

Borsos I.

1899. október 24. A tanügyi bizottság népoktatási szakosztálya megbízás folytán tanítói eskümintát terjeszt a közgyűlés elé, melyet az változatlanul elfogad.

Dunamelléki ref. egyhker. kgy. 1899. évi októberi jkv. 31. p., 147. l.

Bernáth L.

1899. október 25. Dr. Farkas Imre és társai halasi panaszosok panaszának mibenléte és a való tényállás felderítése céljából az egyházkerület bizottságot küld ki, melynek tagjai az elnökség vezetése alatt Hegedüs Sándor, Szilassy Aladár, Koncz Imre, Szabó Péter, Szántó János, Karap Ferencz, Ádám András, dr. Nagy Dezső.

Ugyanott 38—39. pont. 159—160. l.

Bernáth L.

1899. október 31. Emlékbeszéd a reformáció 382-ik évfordulóján. Irta és elmondta dr. Tüdös István.

Sárospataki Értesítő. XLIV. évf., 37. l.

Borsos I.

1899. november 14—16. A tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés a tanárképezdei ösztöndíjra való felvétel szabályzatát megállapítja.

Tiszántúli ref. egyházkerületi közgyűlés 1899. évi jegyzőkönyv 225. sz.

Dr. Barcsa J.

1899. november 14—16. A debreczeni ref. főiskolai akadémiai tanárok az indexbe a tandíj befizetésének igazolása nélkül beírást ne tegyenek.

Ugyanott 267. sz.

Dr. Barcsa J.

1899. november 14—16. Adományok és alapítványok a debreczeni ref. főiskola számára, az alapítványi törzskönyv és adattár készítésével Balogh Ferencz tanár bizatik meg.

Ugyanott 267., 277., 278. és 292. sz.

Dr. Barcsa J.

1899. november 14—16. Gimnáziumi felügyelő jelentése a debreczeni ref. főgimnáziumról, a főiskolai elemi iskolák 1900 július 1-re kitelepítendőik.

Ugyanott 270. sz.

Dr. Barcsa J.

1899. november 14—16. Dr. Medve Kálmán és neje 6000 forintos debreczeni ref. tanítóképezdei ösztöndíj-alapítványa.

Ugyanott 292. l.

Dr. Barcsa J.

1899. október 14—16. A tiszántúli ref. egyházkerületi tanügyi bizottság szervezete megállapíttatik.

Ugyanott 294. sz.

Dr. Barcsa J.

1899. november 14—16. A tiszántúli ref. gimnáziumi felügyelő jelentése a gimnáziumokról és felsőbb leányiskolákról s ezzel kapcsolatban intézkedések.

Ugyanott 295. sz.

Dr. Barcsa J.

1899. november 14—16. A tiszántúli ref. gimnáziumi felügyelő jelentése az állami felügyeletről, s ezzel kapcsolatos intézkedések.

Ugyanott 296. sz.

Dr. Barcsa J.

1899. november 14—16. A tiszántúli ref. főgimnáziumi felügyelő jelentése a vallástani kézi könyvek kiadásáról.

Ugyanott 297. sz.

Dr. Barcsa J.

1899. november 14—16. A tiszántúli ref. gimnáziumok tanáiról jelentés, azok megerősítése.

Ugyanott 298. sz.

Dr. Barcsa J.

1899. november 14—16. A tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés a tanári esküformát megállapítja.

Ugyanott 302. sz.

Dr. Barcsa J.

1899. november 14—16. A tiszántúli ref. gimnáziumi felügyelő nyugdíj-ügye szabályzattal rendeztetik.

Ugyanott 305. sz.

Dr. Barcsa J.

1899. november 14—16. A hajdunánási reform. gimnázium államsegély szerződése pártolólág terjesztetik fel a konventhez.

Ugyanott 307. sz.

Dr. Barcsa J.

1899. november 14—16. A karczagi ref. gimnázium államsegély szerződése pártolólág terjesztetik fel a konventhez. Nyilvánosági jogra vonatkozó kérvénye.

Ugyanott 307. és 309. sz.

Dr. Barcsa J.

1899. november 14—16. A szatmári ref. gimnázium szervezeti szabályzata.

U. o. 310. sz.

Dr. Barcsa J.

1899. november 14—16. A máramarosszigeti ref. liceum kormányzását a máramarosugacsi ref. egyházmegye vegye át.

U. o. 311. sz.

Dr. Barcsa J.

1899. november 14—16. A debreczeni ref. tanítónőképző-intézet I—III. osztályának megnyitása.

Ugyanott 312. sz.

Dr. Barcsa J.

1899. november. Kérő szózat a budapesti theologiai konviktus megerősítése ügyében.

Prot. Egyh. s Isk. Lap. 1899. évf. 787—8. l.

Marton S.

1899. A mezőtúri ev. ref. főgimnáziumban használt nyelvtani műszavak jegyzéke.

Értesítő az 1899—90. évről, 80. l.

Dr. Barcsa J.

1899. A tiszántúli ref. egyházkerületi tanügyi bizottság szervezete, megállapított az 1899. évi 294. sz. végzéssel.

Dóczi I. i. m.

Dr. Barcsa J.

1899. A tiszántúli ref. egyházkerület által alapított tanárképzői ösztöndíj szabályzata, megállapított az 1899. évi 225. sz. egyházkerületi végzéssel.

Ugyanott 87. l.

Dr. Barcsa J.

1899. A vallástanárok képesítése és jogi helyzete, a konvent 1897. évi 33. sz. határozata alapján.

Ugyanott 73. l.

Dr. Barcsa J.

1899. A konvent által 1899. évi 53. sz. végzéssel megállapított tanári eskű.

Ugyanott 72. l.

Dr. Barcsa J.

1899. Érettségi vizsgálati utasítás a tiszántúli ref. egyházkerületben. Megállapította a tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés 1884. évi 101., 240., 243., 1905. évi 154. és 1899. évi 301. sz. határozatával.

Ugyanott 60. l.

Dr. Barcsa J.

1899. A sárospataki ref. jogakadémiai tanári kar véleményes előterjesztése az elméleti államvizsgálatok reformjáról szóló miniszteri javaslat-tervezet ügyében.

Sárosp. Lapok. 1899. évf. 322. l.

Dr. Barcsa J.

1899. A pápai ev. ref. főiskola régiségtárának és történetfilológiai muzeumának katalógusa. — Készítette Borsos István.

Pápai Ért. az 1898/9. tanévben, 1. l.

Borsos I.

1899. A miskolci ref. főgimnázium új épületének ismertető leírása. — Irta dr. Kovács Gábor igazgató.

Miskolci Értesítő, 1898—9. tanév, 3. l.

Borsos I.

1900. márczius 4. Tóth Dániel (1832—1900.) pápai főiskolai tanár életrajza s a temetésén tartott beszédek.

Dunánt. Prot. Lap 1900. évf. 137. 1.

Borsos I.

1900. márczius 22. Özvegy Cseh Béláné sz. báró Maldéni Aranka alapító-levele a hajduböszörményi gimnázium számára ösztöndíj-alapul 12000 koronáról.

Értesítő az 1899—900. évről, 87. 1.

Dr. Barcsa J.

1900. május 15. Csőke Lászlóné sz. Szemere Amália a sárospataki főiskolai tápintézet részére 1000 frt alapítványt tett.

Tiszáninneri ref. egyházkerületi közgyűlés 1900. évi tavaszi jkv. 2. p
Szerk.

1900. május 15. Oelberg Károlyné, előbb Böszörményi Józsefné sz. Tomcsányi Emilia a sárospataki főiskola alaptökéjéhez 400 frtot hagyományoztl.

U. o. 51. p.

Szerk.

1900. május 15. Dókus Gyula főiskolai algondnok és neje hadusfalvi Spillenberg Zsófia, a sárospataki főiskola részére 1000 frt alapítványt tettek.

Ugyanott 52. p.

Szerk.

1900. május 16—18. Az egyházkerületi gyűlés által 116. sz. alatt jóváhagyott. „Szabályrendelet a máramarosszigeti ev. ref. liczeum fenntartó hatóságainak a máramarosugocsai evangélikus református egyházmegyére való átruházása s a liczeum külígazgatásáról“.

Máramarosszigeti ev. ref. főgimnáziumi értesítő 1899—900. évről. 5. 1.

Dr. Barcsa J.

1900. május 16—18. Menyhárt János debreczeni ref. theol. tanár halála.

Tiszántúli ev. ref. egyházkerületi kgy. 1900. évi jkv. 4. sz.

Dr. Barcsa J.

1900. május 16—18. A szatmári ref. felsőbb leányiskoláról a nagybányai egyházmegye jelent.

Ugyanott 77. sz.

Dr. Barcsa J.

1900. május 16—18. Adományok és alapítványok a debreczeni ref. főiskolában, angol-alap hazahozatala ügyében kérvény, Gyoma adománya a főiskola építésére, főiskolai énekkar a Kövesdi-féle hagyatékából 500 koronát nyer, Medve Kálmán alapítványa, stb.

Ugyanott 81. sz.

Dr. Barcsa J.

1900. május 16—18. A tiszántúli ref. egyházkerületi elnökség rendkívüli esetben negyedéves debreczeni ref. hittanhallgatókat az első félévben is kibocsáthat.

Ugyanott 82. sz.

Dr. Barcsa J.

1900. május 16—18. A tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés az akadémiai törvények némely pontjait megváltoztatja, a törvényeket újra ki kell nyomni.

Ugyanott 83. sz.

Dr. Barcsa J.

1900. május 16—18. A debreczeni ref. főiskolai akadémiai speciál kollégiumok tartása szabályoztatik.

Ugyanott 84. sz.

Dr. Barcsa J.

1900. május 16—18. A debreczeni ref. főiskolai Hatvani alapítvány feltételei.

Ugyanott 85. sz.

Dr. Barcsa J.

1900. május 16—18. Liszka Nándor debreczeni ref. jogakadémiai tanár nyugalomba megy.

Ugyanott 86. sz.

Dr. Barcsa J.

1900. május 16—18. A reformáció emlékünnepe a debreczeni ref. főiskolában istenisztelettel megünnepeleendő.

Ugyanott 92. sz.

Dr. Barcsa J.

1900. május 16—18. Felhívás a debreczeni ref. főiskolai milléniumi emlékgyűjtemény ügyében.

Ugyanott 101. sz.

Dr. Barcsa J.

1900. május 16—18. Gimnáziumi felügyelő jelentése a tiszántúli ref. gimnáziumokról, gimnáziumi igazgatók az intézetnek anyagi- és szellemi állapotára vonatkozó adatokat pontosan állítják össze.

Ugyanott 107. sz.

Dr. Barcsa J.

1900. május 16—18. A szatmári ref. gimnázium igazgatótanácsának szervezete megállapítatik.

Ugyanott 113. sz.

Dr. Barcsa J.

1900. május 16—18. A békési ref. gimnázium VII. osztálya a következő iskolai évben feltételesen megnyitható, tanárai meg erősíttetnek, a tanári fizetéseket rendezze.

U. o. 114., 117—118. sz.

Dr. Barcsa J.

1900. május 16—18. A máramarosszigeti ref. liczeum igazgató-tanácsának szervezete megállapíttatik.

U. o. 116. sz.

Dr. Barcsa J.

1900. május 16—18. Hajdunánási ref. gimnáziumot illető újabb alapítványok bejelentése.

U. o. 124. sz.

Dr. Barcsa J.

1900. június 24. Mudrány András emlékezete. Irta és az emlékünnepevényen elmondta Radácsy György. Mudrány András nagy alapítványt tett a sárospataki főiskola számára.

Sárosp. Értesítő XLIV. évf., 47. l.

Borsos I.

1900. szeptember 10. Dr. Ballagi Géza jogtanári működése 25-éves évfordulóján a sárospataki főiskola céljaira 2000 korona alapítványt tett.

Tiszáninneri ref. egyházkerület 1900. évi őszi kgy. jegyzőkönyv 51. p.
Szerk.

1900. szeptember 10. Dr. Novotny Lajos kir. tanácsos 1000 korona alapítványt tett egy a sárospataki főgimnáziumban tanuló, jó magaviseletű, szorgalmas, szegény növendék segélyezésére.

U. o. 52. p.

Szerk.

1900. október 22. A dr. Farkas Imre és társai panaszkérvénye folytán kiküldött vizsgáló-bizottság jelentést tesz az egyházkerületnek a vizsgálat lefolyásáról. A jelentés szerint a vizsgálat anyagának kellő előkészítése után 1900. október 12—13-án a szóbeli tárgyaláson a főgimnázium építésére s az ezzel kapcsolatos ügyekre vonatkozólag a következő tények állapították meg:

I. A főgimnázium építését az egyháztanács 1891. évi márcz. hó 8-án határozza el, de a végzés egyházközség, egyházmegye és egyházkerület előtt meg sem fordult.

II. Az építési költségvetés nem található, Szilády szerint Nagyőrösre küldetett. Annyi bizonyos, hogy Szilády 1891. évi márczius hó 8-án Kauser József budapesti építész szava nyomán a költséget 80000 frtra tette s e nyilatkozatra határozták el az építést. — 1891. évi április hó 5-én Kauser már 114000 frtot tüntet ki Sziládyhoz irt levélben, mint a végleges költségvetés végösszegét. Ez sem került felsőség, egyháztanács elé sem.

III. Az építés fedezésére való előirányzat hiányzik, felsőség elé nem került.

IV. A költségek fedezése időről-időre, esetről-esetre történt a következőleg:

1. Adományok gyűjtésével, ily czimen befolyt 12322 forint 54 krajczár.

2. Az építkezési alap felhasználásával, amely állott a pákai jövedelem megtakarított 18000 frtjából és az egyházi pénztár 6000 frtjából = 24000 frt.

3. Egyházi ingatlanok eladásával, ilyen volt a temető egy része 1500 frt s a volt leánynövelde 2155 frt árban = 2655 frt. (Ezek eladására nincs felsőségi jóváhagyás.)

4. Kölcsönökkel, ilyenek a halasi takarékpénztártól 40000, Schilling Elektől 10000, Balajthy Dénestől 4000, Bikády Lászlótól 10000 = 64000 frt. (Ezek felvételére sincs felsőbbbségi jóváhagyás.)

5. Alapítványokból való elvétellel, ilyenek az 1899. évi december hó 31-iki leltár szerint a temetői-alapból 2276 frt 98 kr, Borsos-Sándorné-alapból 5486 frt 70 kr, tápintézetből 6901 frt 09 kr, Gózon-alapból 9124 frt 30 kr, Berki-alaptól 6157 frt 73 kr, Péter-alaptól 3400 frt = 33346 frt 86 kr. (Az egyházi jóváhagyás hiányzik s az sincs kimutatva, mennyit fordítottak belőlük az építésre.)

6. Államsegéllyel, mely czímen befolyt 50000 frt.

7. Egyházi póttadóval. Az egyháztanács 1893. évi augusztus hó 6-iki végzése szerint az egy frt állami adónál többet fizetők 20⁰/₀-al adóznak, de az egyházközség 1893. évi október hó 3-án ezt elvetette. Az egyházmegye elnöksége a 20⁰/₀-os adót csak az 5 frtot fizetőkre állapította meg 1894. évi november hó 4-én s ezt elfogadta az egyházmegye 1895. évi augusztus hó 27—28-án. Fellebbezés folytán az egyházkerület elé is került az ügy, de az is jóváhagyta. A hivek azonban az adózást megtagadták, ellene fellázadtak (1895. évi febr. hó 19-én), végre a vallásügyi miniszter 1895/22100. sz. alatt elrendelte a hátralékok behajtását a város által felelőség terhe alatt. 1897-ben a presbiterium fogadott egy végrehajtót s a zálogolás megtörtént, de a miniszter a végrehajtást 1898 augusztus végéig felfüggesztette. 1899 októberben az egyházmegye átírt az alispánhoz, de a városi tanács 1900 febr. 20-án újból kétségbevonta a kivetés törvényességét s az adó behajtása megrekedt.

V. A számadásokat illetőleg az elnökség bemutatta az egyháztanácsnak a főgimnázium építésének eredeti számadását az 1893. évi december 31-ig terjedő időről s ezt a számvizsgáló-bizottság 1896 június 23-án, július 8—9—11-én rendben találta s 1896. évi július 19-én a presbiterium elfogadta. Rendes felsőség elé ez sem került, de a vallásügyi miniszter 1896. évi október hó 9-én 41384. sz. alatt államsegély szempontjából átvizsgálta s jóváhagyta. Így került aztán az egyházkerület elé s az is jóváhagyta. Ez időben az építési főösszeg 149260 frt 57 kr., melyből 5025 frt 57 kr. jótállási ovadék gyanánt visszatartatott s ez összeg sem vizsgálat, sem jóváhagyás alá nem került. Elszámoltatott tehát 144255 frt.

A gimnáziumba valósággal beépített anyag- és munkaérték 135005 frt 20 kr., a maradék 11931 frt 81 kr.-ból 2309 frt 97 kr.,

egyéb egyházi s épületek javítására felvett 2309 frt 97 krt, 9621 frt pedig finanziaális költség.

1893. évi december hó 31-ike után azonban még pót-építkezések lehettek, az államsegély fele is ezután folyósított, az alapoktól még ezután is vettek el az adósságok törlesztésére, tehát pótszámadás szükséges.

VI. Törvényszabta vagyonkönyv nincs.

VII. Dr. Babó és Vári Szabó az egyháztanácsban, illetve a gazdasági bizottság ülésén 1898. évi október hó 30-án egyhangulag elfogadott indítványban felhívták az egyház-elnökséget, részletes kimutatásra három hó alatt az egyház vagyonáról, adósságairól, az évi kamatok s az alapítványok állásáról. Az elnökség ígérete dacára csak 1899. évi augusztus hó 14-én tett közzé egy nyomtatványt, mely azonban céljának nem felel meg.

VIII. Szilády bemutatta a pákai pernek főbb iratait, melyekből kitűnik, hogy az ingatlan 44590/50900 részben a reform. főgimnáziumé, 6301/50900. részben a római katolikusoké. A kuria tehát 2576/1884. sz. alatt elutasította a redemptus ref. birtokos-ságot abbeli kérelmével, hogy a jövedelemnek 3100 frtot meghaladó része kiadassék s az egész jövedelmet a ref. egyháznak ítélte.

A siker érdekében a bizottság a következő feltételeket tartja szükségesnek:

1. Minden intézkedés legyen törvényszerű.
2. A költségek, terhek pontosan állapíttassanak meg.
3. A terhek törlesztése tervszerű legyen.
4. A törlesztés osztassék el nagyobb időre.
5. Az egyéni nézet a törvényes formáknak engedjen.

Dunamelléki ref. egyházkerületi kgy. 1900. évi jkv. 32. p., 143—157. l.

Bernáth L.

1900. november 14—16. A debreczeni ref. főiskolai akadémiai új tanárokat az akadémiai igazgató és kari dékán vezesse be az első órára.

Tiszántúli ref. egyházkerület jegyzőkönyve az 1900. évről, 287. sz.

Dr. Barcsa J.

1900. november 14—16. A debreczeni ref. theologiai tanári kar véleménye az egyetemi theologiai fakultásról.

Ugyanott 290. sz.

Dr. Barcsa J.

1900. november 14—16. Gimnáziumi felügyelő jelentése a tiszántúli ref. gimnáziumokról és felsőbb leányiskolákról.

Ugyanott 296. és 314. sz.

Dr. Barcsa J.

1900. november 14—16. Jelentés a tiszántúli ref. gimnáziumoknak a tankereleti főigazgatók részéről történt meglátogatásáról.

Ugyanott 314. sz.

Dr. Barcsa J.

1900. május 14—16. A tiszántúli ref. gimnáziumok főigazgatói látogatásáról jelentés.
Ugyanott 314. sz. *Dr. Barcsa J.*
1900. november 14—16. A békési ref. gimnáziumi VII. osztály felállítása.
Ugyanott 315. sz. *Dr. Barcsa J.*
1900. november 14—16. Jelentés a hódmezővásárhelyi ref. főgimnázium újabb alapítványairól.
Ugyanott 321. sz. *Dr. Barcsa J.*
1900. november 14—16. A máramarosszigeti ref. jogakadémia igazgatója dr. Papp Tibor.
Ugyanott 430. sz. *Dr. Barcsa J.*
1900. november 14—16. Faragó Bálint hat évre mezőtúri gimnáziumi igazgatóvá választott.
Ugyanott 331. sz. *Dr. Barcsa J.*
1900. nov. 27. Beniczky Ferencz főispánnak a kecskeméti ref. jogakadémia javára tett 1000 koronáról szóló alapító-levele.
A jogakadémia 1900—1. Évkönyve 105—106. l. *Marton S.*
1900. december 15. Özvegy Kovács Jánosné szül. Heer Erzsébet végrendelete, mely szerint a miskolczi ref. főgimnázium céljaira több mint tizezer koronát hagyományoz.
Miskolczi Értesítő 1902—3. tanév, 7. l. *Borsos I.*
1900. december 19. A konvent elnökének leirata, melyben arról értesít, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter kívánságaihoz képest a karczagi gimnázium államsegélyére vonatkozó szerződésén némi változást kíván eszközölni.
Értesítő 1900/1. évről. 84. l. *Dr. Barcsa J.*
1900. A szatmárnémeti ref. főgimnáziumi tanári kar kézikönyvtárának jegyzéke.
Értesítő az 1899/900. évről. 26. lap. *Dr. Barcsa J.*
1900. A mezőtúri ev. ref. főgimnázium könyvtárának betűsoros jegyzéke szakcsoportonként.
Értesítő az 1899/900. évről 3. l. *Dr. Barcsa J.*
1900. A konventnek az államsegélyes reform. gimnáziumok számadásainak felterjesztésére vonatkozó 1900. évi 21. sz. végzése.
Dóczi i. m. 82. l. *Dr. Barcsa J.*

1900. A koventnek ezen évi 38. számú végzése, mely az összes középiskolai tanároknak a vallásos nevelésben való részvételére vonatkozik.

Ugyanott 80. l.

Dr. Barcsa J.

1900. A tiszántúli reform. egyházkerületnek a középiskolai tankönyv-változtatásokra vonatkozó ezen évi 119. sz. végzése.

Ugyanott 79. l.

Dr. Barcsa J.

1900. „Utasítás a gimnáziumi igazgatók számára“. Megállapította a tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés 1900. évi 319. sz. végzésével.

Ugyanott 5. l.

Dr. Barcsa J.

1900. A természetrajzi múzeum katalogusa. Készítette Barcsi József tanár.

Pápai Értesítő. 1899—900. tanév. 1. l.

Borsos I.

1900. Veskóy Zsigmond Jenő miskolczi ref. főgimnáziumi tanár életrajza. (1828—1900.)

Miskolczi Értesítő 1899—900. tanév, 31. l.

Borsos I.

1900. Thury Etele theologiai- és Licz. Rácz Kálmán főgimn. tanárok székfoglaló értekezései, az első: Dunántúl reformációjáról; utóbbi: A Hegyi predikáció szövegéről.

Pápai Ért. 1900—1. évről. 3. l.

Borsos I.

1900. A kecskeméti ref. főgimnázium tanári karának véleménye a ref. egyetemes tanügyi bizottság előadói tervezetere a gimnáziumi tanításrendszert illetőleg.

Prot. Egyh. és Isk. Lap 1900. évf. 740—1., 756—7. l.

Marton S.

1901. jan. „A sárospataki főgimnázium tanári karának véleménye a görög-pótló tanfolyam tárgyában“. Az igazgató-tanács-hoz terjesztett vélemény, melyben jelzi a tanári kar, hogy azok az akadályok, melyek 1891-ben irányították a tanári kar többségének véleményét, tárgytalanná váltak, s a tanári kar 1891-ben elfoglalt álláspontját feladja. Bemutatják, hogy a görög-pótló tárgyak egy nagyobb szabású reformnak a magvát rejtik magukban. A magyar közönség érdeklődését és szakértelmét, s az ifjuság művészi érzékét fejleszteni kell, hogy a magyar képzőművészet előmozdíttassék. Ezért nyugodt lélekkel ajánlják a görög-pótló tanfolyam berendezését, de hangsúlyozzák, hogy e célra jól felszerelt gyűjtemény szükséges.

Sárosp. Lapok 1901. évf., 64. l.

Dr. Barcsa J.

1901. febr. 3. Lengyel Imre és Ujvárossy Szabó Mária alapító-levele a hajduböszörményi gimnázium számára 1000 korona ösztöndíjról.

Ertesítő 1900—1. évről, 10. l.

Dr. Barcsa J.

1901. febr. 22. Az erdélyi egyházkerület igazgató-tanácsának véleménye, az állami egyetemen szervezendő protestáns theologiai fakultás tárgyában.

Egyetemes konvent jegyzőkönyve 1901. évről, 256—260. p. *Szerk.*

1901. márczius 23. Molnár Albert theologiai tanár halála és életrajza, s a temetésekor mondott beszédek.

Erd. Prot. Lap. 1901. évf., 95—102. l.

Szerk.

1901. április 17. Gimnáziumi tanításterv, utasító megjegyzésekkel, a magyar ref. egyházban.

Egyet. konvent jegyzőkönyve 1901. évről, 38. p., melléklet 216—253. l.

Szerk.

1901. május 6. Veszprémvármegye törvényhatósága által a pápai ref. főiskola építésére még 1892-ben folyósított 40000 kor. adományról kiállított alapítvány-levél.

Dunántúli ref. egyházkerület 1904. évi közgyűlés jkve 169. pont.

Szerk.

1901. május 6. Fejes István, a sárospataki főiskola algondnoka, állásában tovább is megmarad.

Tiszáninneri ref. egyházkerület 1901. évi tavaszi közgyűlés jkönyv 9. p.

Szerk.

1901. május 29—31. Alapítványok és adományok a debreczeni ref. főiskolának, akadémiai tanárok fizetésemelése, szegénytanulók takarítási kötelezettsége megmarad, új gimnáziumi tanszék szervezése, tápintézet kibővítésének terve az internátus kérdésének megoldásáig halasztatik.

Tiszántúli ref. egyházkerületi közgy. 1901. évi jegyzőkönyv 61. szám.

Dr. Barcsa J.

1901. május 29—31. A debreczeni ref. főiskolai akadémiai igazgató és dékánok utasítása a párbeszédi vizsgát mulasztókkal szemben.

Ugyanott 62. sz.

Dr. Barcsa J.

1901. május 29—31. A más felekezetből áttért theologiai hallgatók lelkészképessegi vizsgálatának tárgyai megállapíthatnak.

Ugyanott 68. sz.

Dr. Barcsa J.

1901. május 29—31. S. Szabó József debreczeni ref. főgimnáziumi tanár áthelyeztetik a vallástani tanszékre.

Ugyanott 72. sz.

Dr. Barcsa J.

1901. május 29—31. Kovács Lajos debreczeni ref. tanítóképezdei igazgatóvá választatik.

Ugyanott 84. sz.

Dr. Barcsa J.

1901. május 29—31. A közoktatásügyi miniszter nem engedi meg, hogy a debreczeni ref. tanítóképezdei tanulók, a gazdasági tanintézet bizonyítványával, földműves-iskolai póttanfolyam nélkül, gazdasági ismétlő-iskolában alkalmaztassanak.

Ugyanott 86. sz.

Dr. Barcsa J.

1901. május 29—31. Gimnáziumi felügyelő jelentése a tiszántúli ref. egyházkerületi gimnáziumok anyagi állapotáról, s a tanár-változásokról.

Ugyanott 97—98. sz.

Dr. Barcsa J.

1901. május 29—31. A debreczeni ref. tanítónőképző-intézet fejlesztése.

Ugyanott 106. sz.

Dr. Barcsa J.

1901. május 29—31. Borsos Benő szatmári ref. főgimnáziumi igazgatóvá választatott.

Ugyanott 111. sz.

Dr. Barcsa J.

1901. május 29—31. Dobay Sándor a máramarosszigeti ref. főgimnázium igazgatójává választatott.

Ugyanott 113. sz.

Dr. Barcsa J.

1901. május 29—31. Jelentés a hajdunánási ref. gimnázium újabb alapítványairól.

Ugyanott 115. sz.

Dr. Barcsa J.

1901. május 29—31. Lengyel Imre, a debreczeni ref. felsőbb leányiskola disztermének felszerelésére, s a hajduböszörményi felsőbb tanulók számára ezer-ezer koronát ad.

Ugyanott 116. sz.

Dr. Barcsa J.

1901. május 29—31. A hajduböszörményi ref. gimnázium rendtartási szabályai megerősítetnek.

Ugyanott 117. sz.

Dr. Barcsa J.

1901. május 29—31. Jelentés a tiszántúli ref. egyházkerületi gimnáziumi vallástani kézikönyvekről.

Ugyanott 120. sz.

Dr. Barcsa J.

1901. május 29—31. A békési ref. főgimnázium építkezési kölcsönsegély-ügye helybenhagyatik, nyolczadik osztályának felállítására indokolt felterjesztés alapján az egyházkerületi elnökség engedélyt adhat.

Ugyanott 105. és 128. sz.

Dr. Barcsa J.

1901. június 20. Gondol Gábor 385 becshold iváncsai birtokát és 10.000 korona jelzálogi követelését végrendeletileg a pápai ref. főiskolának hagyományozza.

Dunántúli ref. egyházkerület 1905. évi közgyűlési jegyzőkönyv 37. pont.
Szerk.

1901. szeptember 9. A sárospataki főiskola tanári kara, azon hála által indítatva, melylyel az egyházkerület a tanári fizetések rendezését, a legnagyobb áldozattal a Vay-Mocsáry-alap egy részének e célra felhasználásával megkezdette, elhatározta, hogy a főiskola javára egy újabb Vay-Mocsáry-alapítvány összehozására alapítványt tesz, hadd legyen az soha nem múló szeretetének, hála-jának és a protestantizmus eszméihez való rendíthetetlen hűségének még a sirokon túl is élő tanubizonyosága és legyen az termékenyítő példa, mely másokat is ellenállhatlanul magával ragad. Célja: a főiskola önállóságának és versenyképességének biztosítása. Megajánlottak rá tíz év alatt befizetendő 7530 koronát, mely addig tőkésítendő, s azután 50 évig szintén kamatos kamattal tőkésíttessék és egyben kéri, hogy ilyen nagyobb szabású alapítvány létrehozása ügyében, adakozásra az egész magyar prot. egyház hívassék fel, mely termékeny eszmét az egyházkerület határozattá emelte.

Tiszáninneri ref. egyházk. 1901. évi őszi kgy. jkv. 26. p. *Szerk.*

1901. szeptember 25. Varga Lajos emlékezete. Irta és a főiskola és egyházkerület által rendezett emlékünnepevényen felolvasta Radácsi György.

Sárosp. Ért. XLVI. évf. 227. 1.

Borsos I.

1901. október 24. Az egyházkerület (1900. kgy. jkv. 31., 9.) felszólítására a budapesti theologiai tanári kar javaslatot terjeszt elő a budapesti tudományegyetemen állami költségen szervezendő prot. theologiai fakultás ügyében, amelyben az egyenjogúság szempontjából jogosnak találja a kívánságot, de tekintettel a nehézségekre, a lelkészképzésnek az államtól való függésére, a nagy küzdelmek árán létrejött budapesti akadémia előre látható megszűnésére s az egyetemi képzés kevésbé gyakorlatias voltára, az egyetemi prot. theol. fakultás felállítását nem javasolhatja. Helyette azonban igenis ajánlja egy internátusokkal ellátott egyetemes főiskola szervezését, valamint annak a kieszközlését, hogy vagy az egyetemes főiskola theol. akadémiájának, vagy pedig az egyetemes ref.

egyháznak legyen meg a joga theologiai licenziátus és doktorátus osztogatására.

Ugyancsak ez ügyben hoz együttes határozati javaslatot a theol. választmány és a jogügyi bizottság. Ezek azonban, ellentétben a tanári karral, arra hívják fel az egyházkerületet, hogy tekintettel az elősorolt okokra, az állam költségén szervezendő prot. theol. fakultás szervezését hozza javaslatba a konventnél, de úgy, hogy abból a prot. autonomia sérelmet ne szenvedjen.

A dunamelléki ref. egyházkerület 1901. évi kgy. jkv. 128. p., 183—187. l.
Bernáth L.

1901. novemker 20—23. Dr. Csürös Ferencz és dr. Szeremlei Béla debreczeni ref. főgimnáziumi tanárokká választottak.

Tiszántúli ref. egyházkerületi közgyűlés 1901. évi jegyzőkönyv 307. l.
Dr. Barcsa J.

1901. november 20—23. Dr. Baczoni Lajos debreczeni ref. jogakadémiai tanár betegség miatt szabadságoltatott, gyógyítására segílyt kap.

Ugyanott 309. sz. *Dr. Barcsa J.*

1901. november 20—23. A debreczeni ref. főiskolai egységes internátus tervezete, a kormánynál, városnál és a debreczeni ref. egyháznál lépések teendők ez ügyben.

Ugyanott 315. sz. *Dr. Barcsa J.*

1901. november 20—23. A gimnáziumi felügyelő jelentése a debreczeni ref. főgimnázium meglátogatásáról.

Ugyanott 316. sz. *Dr. Barcsa J.*

1901. november 20—23. A debreczeni ref. főgimnáziumi helyettes és segédtanárok alkalmazására vonatkozó szabályok módosítása.

Ugyanott 336. sz. *Dr. Barcsa J.*

1901. november 20—23. Péter Károly hajduböszörményi ref. gimnáziumi igazgatóvá választott.

Ugyanott 338. sz. *Dr. Barcsa J.*

1901. november 20—23. A tiszántúli ref. egyházkerületi gimnáziumi felügyelő jelentése a gimnáziumokról és felsőbb leányiskolákról és az ezzel kapcsolatos határozatok.

Ugyanott 339. sz. *Dr. Barcsa J.*

1901. november 20—23. Tankerületi főigazgatói jelentések a tiszántúli ref. egyházkerületi gimnáziumokról.

Ugyanott 340. sz. *Dr. Barcsa J.*

1901. november 20—23. A tiszántúli ref. egyházkerület az új konventi gimnáziumi tanterv végrehajtásáról intézkedik.

Ugyanott 342. sz.

Dr. Barcsa J.

1901. november 20—23. A tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés intézkedik a gimnáziumi vallástani kézikönyveknek az új tanterv szerinti átdolgozásáról.

Ugyanott 344. sz.

Dr. Barcsa J.

1901. november 20—23. A hódmezővásárhelyi és mezőtúri ref. gimnáziumban keletkezett újabb alapítványok.

Ugyanott 347. sz.

Dr. Barcsa J.

1901. november 20—23. Észrevételek a máramarosszigeti ref. jogakadémia tanrendjére.

Ugyanott 353. sz.

Dr. Barcsa J.

1901. A tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlésnek a tanárok egyházkerületi megerősítésére vonatkozó 1901. évi 99. sz. végzése.

Dóczi i. m. 74. l.

Dr. Barcsa J.

1901. Dr. Csűrös Ferencz és Zalányi János debreczeni ref. főgimn. tanárok beiktatása.

Értesítő 1901/2-ik évről. 3. l.

Dr. Barcsa J.

1901. A kisújszállási államilag segélyezett ev. ref. gimnázium ifjusági könyvtár jegyzéke.

Értesítő 1900—1. évről, 9. l.

Dr. Barcsa J.

1901. „A sárospataki főiskolai tanári karnak előterjesztése a rajztanítás és ezzel kapcsolatos kérdések ügyében.“ Az igazgató-tanács megbizta a tanári kart, hogy „a rajzterem kellő felszerelésére és általában a rajz módszeres tanítására vonatkozó tervezetet készítsen és azt a köziskolai szék útján az igazgató-tanács elé terjessze.“ A rajzoktatásnak 3 főcélja van a középiskolában: a természet pontos megfigyelésére való rászoktatás, az eszthetikai érzék művelése és a kézügyesség fejlesztése. E célból a növendékeket, valamint a felszerelést is, három csoportba kell osztani: kezdők, haladók és haladottabbakra. A felszerelési költséget 916 forintban tervezik. Nem szabad megfélemlíteni arról a kapcsolatról, mely a rajzszerter és a többi rokon-gyűjtemények közt van, annyival kevésbé: „mert főiskolánk hagyományos szelleme, Koménius-émléke követeli, hogy ne tanítsunk oly dolgokról, melyekkel növendékeinket szemlélet alapján megismertetni nem áll hatalmunkban.“

Sárosp. Lapok 1901. évf. 857. l.

Dr. Barcsa J.

1901. Az erdélyi egyházkerület igazgató-tanácsának javaslata a protestáns theologiai fakultásnak a tudományegyetemekkel való kapcsolatba hozatala ügyében.

Erd. Prot. Közl. 1901. évf., 106—108. l.

Szerk.

1902. febr. 14. A vallás- és közoktatásügyi miniszter 43.777. számú leiratában tudatja, hogy a theologiai tanárokat az 1894. évi XXVII. t.-cikkkel létesített országos tanári nyugdíjintézetbe nem veheti fel, de ha ezt az egyetememes egyház felállítja, hajlandó azt segélyezni.

Egyet. konv. 1889. jkv. 65. pont és 231—232. l.

Szerk.

1902. febr. 20. Az erdélyi egyházkerület igazgató-tanácsának az 1894 : XXVII. törvénycikk revíziója tárgyában tett felterjesztése.

Ugyanott 51. pont és 218—219. l.

Szerk.

1902. febr. 22. Az egyházkerületi tanítóképesítő bizottság felterjesztést intéz a kerülethez, melyben a vallás- és közoktatásügyi miniszter 74.306/1901. sz. a. 1902 január 14-én kibocsátott rendelete ellen tiltakozik. A miniszter ebben arra kéri az egyházi főhatóságokat, hogy férfi-tanítóképzőben leányoknak vizsgálati engedélyt ne adjanak, mert az engedélyhez hozzá nem járulhat. Az intézkedés sérti az egyetememes ref. egyháznak régi s az állam által eddig elismert jogát s ellene felirattal kell fordulni a miniszterhez, valamint a konvent figyelmét is fel kell hívni e dologra. Konfeszszionális érdekből indítványozza a bizottság, hogy a nagykőrösi ref. tanítóképezde vegyes tanítóképzővé alakuljon át, mivel a tervnek nincs számbavehető akadálya, akár a tanítás helyiségét s a tanítószemélyzetet, akár a költséget és a vidéki növendékek elhelyezését véve számításba.

Dunamelléki ref. egyházker. 1902. évi kgy. jkv. 28. p. 53—58. l.

Bernáth L.

1902. márczius 6. Vallás- és közoktatásügyi miniszteri leirat a hajdunánási ref. egyháztanácshoz, A hajdunánási ref. gimnázium államsegélyére vonatkozó szerződésen némi változtatásokat kíván tenni.

Hajdunánási ref. gimn. ért. 1901—2. évről 117. l. *Dr. Barcsa J.*

1902. márczius 17. A kecskeméti ev. ref. jogakadémia tanári karának véleményes javaslata az egyetememes konvent tanügyi bizottságához „Az elméleti jog- és államtudományi államvizsgáról és a jogi oktatásról“ szóló törvénytervezet tárgyában.

Kecskeméti református Jogakadémia 1901—2. évi Évkönyve 1—6. l.

Marton S.

1902. márczius 23. A hajdunánási ref. egyház és a vallás- s közoktatásügyi miniszter közt kötött szerződés a hajdunánási ref. főgimnázium segélyezésére vonatkozólag, melyet a miniszter 1902 november 6-án megerősített.

Értesítő az 1903—4. évről, 32—39. l.

Dr. Barcsa J.

1902. márczius 31. A halasi ref. redemptus közbirtokosság kinyilatkoztatja, hogy a Páka pusztai 1. sz. telekjegyzőkönyvben 1—122. sorszám alatt Halas város redemptionalis közbirtokossága tulajdonául bejegyzett földbirtoknak a halasi ref. birtokosságot megillető 44599/58900-ad részének tiszta jövedelmét a halasi ref. főgimnázium részére mindaddig kiszolgáltatja és átadja, míg az felekezeti jellegét megtartja, nyilvánossági joggal bir, vagy meg nem szűnik. Ellenkező esetben az alapító ref. közbirtokosság szabadon rendelkezik az alapítvánnyal. A nyilatkozatot elfogadta 1902 április 20-án az egyháztanács, jóváhagyta 1902 november 6-án az egyházkerület.

Dunamelléki ref. egyházkerületi 1904. évi jegyzőkönyv, I—III. függelék.

Bernáth L.

1902. április 16. Darányi Ignác dr. az egyházkerület főgondnoki tisztébe való beiktatása alkalmából 10000 korona alapítványt tesz egy felállítandó felsőbb leánynevelő-intézet céljaira. A kamatok egy vagy több növendéknek adandók ki. Jogosultak a dunamelléki egyházkerület kötelékébe tartozó lelkészek, tanárok és tanítók jeles előmenetelű, segélyre szorult gyermekei. Adományozza az egyházkerületi elnökség. Míg az intézet fel nem áll, addig a kamatok a tőkéhez csatolandók.

Ugyanott 13. p. 31—32. l.

Bernáth L.

1902. április 16. Darányi Ignác dr. az egyházkerület főgondnoki tisztébe való beiktatása alkalmából 10000 (tízezer) korona alapítványt tesz. A kamatok egy vagy több papnövendéknek ösztöndíj gyanánt adandók ki évenként. Az ösztöndíjra jogosultak a dunamelléki egyházkerület kötelékébe tartozó lelkészek, tanárok, tanítók jeles előmenetelű, segélyre szorult gyermekei. Adományozza az egyházkerületi elnökség. Jelölt híján a kamat a tőkéhez csatoltatik.

Ugyanott 13. pont, 32—33. lap.

Bernáth L.

1902. ápr. 17. Az egyházkerületi tanügyi bizottság középiskolai szakosztálya az egyetemes konvent által 1901-ben megállapított új gimnáziumi tanterv életbeléptetésére vonatkozólag azt javasolja, hogy a konventi tanterv teljes egészében fogadtassék el, még pedig az államsegélyt nem élvező gimnáziumokban kötelezőleg és úgy, hogy 1902—3-tól 1906—7-ig az 1884-iki és az új tanterv közti különbségek elenyésszenek.

Ami az államsegélyes gimnáziumokban a vallás- és énektanítást illeti, az új tantervnek határozatai feltétlenül kötelezők rájuk is s négy év alatt életbeléptetendők.

A konventi tanterv többi tantárgyaiban — a filozófiától eltekintve — megegyezik az új állami tantervvel s amennyiben az előbbi mulhatlanul felveendőnek tart olyan olvasmányokat az I—IV. osztályokban, amelyek az állami tantervben hiányzanak, azoknak olvastatását is ajánlja a szakosztály, ha olyan olvasókönyvek készülnek, melyek az olvasmányokat magukban foglalják és az illetékes miniszterium előtt kifogás alá nem esnek.

A történet és politikai földrajz tanítására, a tanulók terhének megkönnyebbitésére, az olvasmányokra, házi írásbeli munkákra, s az önképzés irányítására vonatkozó megjegyzések figyelembevételé, követése szintén elrendelhető.

A nem református középiskolákban tanuló ifjak vallásbeli oktatását illetőleg a szakosztály javaslata ez: 1. a konvent utján vigye ki a közoktatásügyi miniszternél, hogy a vallástanítására mindenütt a szükséghez képest osztályonként heti két-két óra, de legalább heti egy-egy óra jusson; 2. legalább az állami intézetekben a ref. vallástanárok évi 100—200 korona díjat kapjanak; 3. a konventi vallás- és énektanítást illetőleg, az ilyen iskolákban is lehetőleg mellőzendő az osztály- és óraösszevonás, amennyiben pedig ezt nem lehet kikerülni a gimnáziumokban és reáliskolákban, közép- és felsőkereskedelmi iskolákban, a katonai- és polgári iskolákban, a tanítói- és óvóképzőkben, az alsófokú kereskedelmi- és ipariskolákban, tanácsot ad a megfelelő csoportosításra.

Ugyanott 25. pont, 39—48. 1.

Bernáth L.

1902. április 23. Soltész Nagy Albert, Béla fia emlékére, a miskolczi egyháznak hagyományozta az ottani 5078. sz. telekjegyzőkönyvben 4977. hrzi sz. alatt feljegyzett házat oly feltétellel, hogy annak tiszta jövedelme az ottani ref. főgimnáziumi 15 szegénysorsú ref. növendékének együttes ellátására fordíttassék. Értéke körülbelül 100000 korona.

Tiszáninenni reform. egyházkerület 1903. évi tavaszi közgyűlése jegyzőkönyvének 64—65. pontja és a Miskolczi Értesítő az 1902—3. tanévről, 4. lap. *Szerk.*

1902. április 26. A zilahi ref. gimnázium előljáróságának jegyzőkönyve. 112. szám. Indítvány és határozat az iskolának új cziméről.

Értesítő az 1902—3-ik iskolai évről, 3—4. lap.

Fóris M.

1902. április 29. Népiskolai tanítók és tanítónők képesítővizsgálati szabályzata.

Egyetemes konvent jegyzőkönyve 1902. 57. és 221—230. 1. *Szerk.*

1902. tavasz. A tiszáninneni egyházkerületnek az állami egyetemen szervezendő prot. theologiai fakultás ügyére vonatkozó véleménye.

U. o. 31. p. és 205. l.

Szerk.

1902. május 21—24. Somogyi Pál debreczeni ref. tanítóképezdei tanár nyugalomba vonulása, új tantárgybeosztás.

Tiszántúli ref. egyházk. 1902. évi jkv. 21—22. sz.

Dr. Barcsa J.

1902. május 21—24. Jászi Viktor debreczeni ref. jogakadémiai tanár választása.

U. o. 25. sz.

Dr. Barcsa J.

1902. május 21—24. A debreczeni ref. főiskolai bölcsészeti fakultásra tett ajánlatok ügye.

Ugyanott 27. sz.

Dr. Barcsa J.

1902. május 21—24. A debreczeni ref. tanítóképezdén a tanítónői magánvizsgálat nem fogadtatik el.

Ugyanott 36. sz.

Dr. Barcsa J.

1902. május 21—24. A debreczeni ref. főiskolai anyakönyvtár új kezelési szabályzata, a múzeumok és könyvtárak felügyelősége a belépést tudomásul vette, átalakítási tervek készítése, Bükk Géza adománya.

Ugyanott 38. sz.

Dr. Barcsa J.

1902. május 21—24. A debreczeni ref. főiskolai egységes internátus államsegély ügye.

Ugyanott 40. sz.

Dr. Barcsa J.

1902. május 21—24. A tiszántúli ref. egyházkerületi gimnáziumok állapota 1900/1-ben.

Ugyanott 41. sz.

Dr. Barcsa J.

1902. május 21—24. A hajdunánási ref. gimnázium államsegély szerződése a konventhez terjesztetik.

U. o. 44. sz.

Dr. Barcsa J.

1902. május 21—24. A hódmezővásárhelyi ref. gimnázium rendtartása és fegyelmi szabályzata megerősítettik.

Ugyanott 45. sz.

Dr. Barcsa J.

1902. május 21—24. Jelentés a Kozma Sándor hajduböszörményi gimnáziumi tanár nevére tett ösztöndíj-alapítványról.
Ugyanott 46. sz. *Dr. Barcsa J.*

1902. május 21—24. A mezőtúri ref. gimnáziumi tanterv-változtatás.
Ugyanott 47. sz. *Dr. Barcsa J.*

1902. május 21—24. A kisujszállási ref. gimnázium épületének és felszerelési költségeinek fennlevő 25400 frtnyi része a gimnáziumi pénztárból fedezhető.
U. o. 48. sz. *Dr. Barcsa J.*

1902. május 21—24. A máramarosszigeti ref. jogakadémia szervezeti, tanulmányi és fegyelmi szabályairól, tanszékekről és a tantárgyak beosztásáról jelentés teendő.
U. o. 49. sz. *Dr. Barcsa J.*

1902. május 21—24. A tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés a mezőtúri ref. gimnázium egy ügyéből kifolyólag kimondja, hogy a tanítói oklevelet nem tartja egyenrangúnak az érettségi bizonyítvánnyal és így a tanítói oklevél gimnáziumi igazgatótanácsi tagságra nem jogosít.
Ugyanott 53. sz. *Dr. Barcsa J.*

1902. május 21—24. A hajduböszörményi városi takarékpénztár ref. iskolaépítési célokra 26590 frtot adott.
Ugyanott 70. sz. *Dr. Barcsa J.*

1902. május 21—24. A hajduböszörményi ref. gimnázium VII. osztályát megnyithatja.
Ugyanott 71. sz. *Dr. Barcsa J.*

1902. május 21—24. A szatmári zárda ref. vallásu tanítónőképezdész növendékei kérik, hogy számukra egy vallástani pótvizsgát felvevő bizottság ott alakíttassék, kérésük nem teljesíthető.
Ugyanott 72. sz. *Dr. Barcsa J.*

1902. május 21—24. A felsőszabolcsi ref. egyházmegye a nyiregyházai ref. leány-internátus megnyitásáról jelent.
Ugyanott 85. sz. *Dr. Barcsa J.*

1902. június 4. Novák Lajos sárospataki főiskolai igazgató beszéde a főiskola nevében Tompa Mihály szobránál, Rimaszombaton.

1902. június 22. A kiskunhalasi ref. egyház presbiteriuma a pákapusztai főgimnáziumi alapítvány jogi biztosítása és a főgimn. alapok refundálása tárgyában Darányi Ignác dr. főgondnok, Petri Elek püspökhelyettes, Ádám Kálmán esperes, Teleky József gróf gondnok és dr. Nagy Dezső ügyész jelenlétében gyűlést tart, melyben az előértekezleten megállapított 7 pontot egyhangúlag elfogadja és határozattá emeli. Az elfogadott pontok tárgyai a következők: 1. A Likár-féle ingatlanok, professzori háznak, a sosti és professzorszigeti ingatlanoknak eladhatása. 2. Pákapusztai alapítványi rendeltetésének kielégítőbb s az egyházkerület által is elfogadható biztosítására, telekkönyvezésére az egyháztanács jegyzőjének és az egyházkerület ügyészének egymással való tárgyalásra utalása. 3. Az őszi egyházkerületi közgyűlésre egy az egyház pénzügyi helyzetét feltűntető munkálatnak kellő időben való elkészítése. 4. 3000 frt váltókölcsonnek, ha kiderül, hogy az egyház érdekében használták fel, az egyház terhél vállalása. 5. Az alapítványok visszaállítására való tervezetnek az őszi kerületi közgyűlésre való felküldése. 6. Egy vagyontöbbletnek ugyanoda felterjesztése. 7. A pénztári hiány megállapítására egy elsőrendű szakértő kiküldése.

Dunamelléki ref. egyhker. kgy. 1902. évi októberi jkv. 29. p., 64—67. l.
Bernáth L.

1902. június 22. Peremartoni Nagy Gusztáv. (1844—1900.) Irta és felolvasta az évváró ünnepen Novák Lajos.

Sárospataki Értesítő XLVI. évf., 257. l. *Borsos I.*

1902. augusztus 1. „Az orsz. ref. tanáregyesületi választmány felterjesztése az egyetemes konventhez az egyházi törvények revíziója tárgyában“. Az egyesület 1902. évi első gyűlésének 23. sz. határozatával megbizta az egyesület választmányát, hogy mivel egyházi törvényeinknek a legközelebbi zsinaton tervbe vett revíziója alkalmával ezen törvények köznevelési- és közoktatási részét át kell alakítani, a választmány készítsen egy munkálatot, melyben a ref. tanárság közjogi helyzete szabatosabban körvonalaztassék, s a tanító- és tanártestületek egyházi hatóságainkkal bensőbb kapcsolatba hozassanak. Hangsúlyozza a munkálat, hogy a közoktatás- és nevelés munkáját végző tanító- és tanártestületeknek az összes fokozatokon méltányos és igazságos törvények által kell jogait biztosítani. A változtatandó §-ok szövegét közli az ajánlott módosítással, s mindeniket indokolással kíséri.

Debr. Prot. Lap 1902. évf., 513., 526., 536. l. *Dr. Barcsa J.*

1902. szeptember 10. A zsidókhöz írott levél eredetének főbb problémái. Tanári székfoglaló értekezés. Irta és felolvasta Rohoska József theologiai tanár.

Sárospataki Értesítő XLVII. évf. 233. l. *Borsos I.*

1902. szeptember 10. Az orsz. ref. tanáregyesület kérvénye az egyházkerületekhez a tanári fizetési fokozatok eltörlése és korpótlék gyanánt leendő rekompenzációja érdekében.

Prot. Egyh. és Isk. Lap. 1902. évf. 642—3. l.

Marton S.

1902. szeptember 11. I. Az igehirdetés alapelvei. Székfoglaló értekezés. Tartotta Csizmadia Lajos theologiai akadémiai tanár. — II. Károli Péter. Székfoglaló értekezés. Tartotta dr. Lakos Béla főiskolai tanár.

Pápai Értesítő. 1902—3. tanév. 3. l.

Borsos I.

1902. szeptember 13. A zilahi ref. Wesselényi-kollégium új épületének alapkövébe 1892 szeptember 19-én elhelyezett irat szövege.

A zilahi ref. Wesselényi-koll. Ert. 1902—3. évről, 29—32. l. *Fóris M.*

1902. szeptember 15. Hegedüs Sándor dunántúli ref. egyházkerületi fondnok beigtatása emlékére a pápai ref. tanítónőképzőre 10000, a főgimnáziumi és theologiai alumnum javára 4000—4000 korona alapítványt tett.

Dunántúli ref. egyházker. kgy. 1902. évi jkv. 214. pont.

Szerk.

1902. október 12. A sárospataki főiskolai tanári karának, a tiszáninneri egyházkerület közgyűlése által az új Vay-Mocsáry-alapítvány létesítése ügyében elfogadott gyűjtési tervezete.

Tiszáninneri ref. egyházker. 1902. évi közgy. jkv. 114. sz., 13—18. l.

Szerk.

1902. október 18. A dunamelléki egyházkerületnek, az állami egyetemen szervezendő prot. theologiai fakultás ügyében hozott véleménye.

Egyetemes konvent jegyzőkönyve az 1903. évről, 31. p. 203. l. *Szerk.*

1902. október 21. Az egyetemes tanügyi bizottság középiskolai szakosztályai elfogadásra ajánlja az orsz. ref. tanáregyesületnek a közgyűléshez intézett kérvényét, mely szerint a tanári fizetési fokozatok megszüntetendők s betérjeszti jelentését a gyönki algimnázium államsegélyi szerződésének főbb pontjairól annak betoldásával, hogy ha az állami és egyéb államsegélyes iskoláknál a fizetési fokozatok megszűnnek és a fizetés a korpótlék alapján rendeztetik ezen is szerződés ahhoz képest módosítandó.

Dunamelléki ref. egyházker. 1902. évi októberi jegyzőkönyve 48. pont, 139—145. lap.

Bernáth L.

1902. november 19—21. Dr. Bacsoni Lajos debreczeni ref. jogakadémiai tanár emléke.

Tiszántúli ref. ehk. kgy. 1902. évi jkv. 205. sz.

Dr. Barcsa J.

1902. november 19—21. Jelentés a debreczeni ref. főgimn. évvizsgálóról.

Ugyanott 279. sz.

Dr. Barcsa J.

1902. november 19—21. Debreczeni ref. főiskolai múzeumi szertári bizottság jelentése.

Ugyanott 297. sz.

Dr. Barcsa J.

1902. november 19—21. Gimnáziumi felügyelő jelentése a tiszántúli ref. gimnáziumokról és felsőbb leányiskolákról.

Ugyanott 303. sz.

Dr. Barcsa J.

1902. november 19—21. Tankerületi főigazgatói jelentések a tiszántúli ref. gimnáziumokról.

Ugyanott 304. sz.

Dr. Barcsa J.

1902. november 19—21. A hódmezővásárhelyi ref. gimnázium államsegély szerződése.

Ugyanott 314. sz.

Dr. Barcsa J.

1902. november 19—21. Adományok és alapítványok a hódmezővásárhelyi, mezőtúri és hajdunánási ref. gimnáziumok számára.

Ugyanott 315. sz.

Dr. Barcsa J.

1902. november 19—21. A máramaroszi ref. jogakadémia 1903-tól fogva tíz évig 1000 korona évi segélyt nyert, a liceum gondnokává gr. Tisza István választatik, szakelődő kinevezése a jogakadémia számára, jelentés a tápintézetéről.

Ugyanott 205., 243., 302., 316. és 317. sz.

Dr. Barcsa J.

1902. november 19—21. A hajduböszörményi ref. polgári leányiskola az egyházkerulettől tíz évre évi 600 korona és 5000 korona egyszermindentörő segélyt nyer.

U. o. 205. sz.

Dr. Barcsa J.

1902. november 19—21. A tiszántúli reform. egyházkerületi gyűlés a theologiai licenziátus egyöntetű rendezésére kéri a konventet.

Ugyanott 209. sz.

Dr. Barcsa J.

1902. november 19—21. A tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés bizottságot alakít a debreczeni ref. egyetem tervének kidolgozására.

Ugyanott 214. sz.

Dr. Barcsa J.

1902. november 19—21. Az alsószabolcsi ref. egyházmegye indítványa a debreczeni ref. felsőbb leányiskolai internátusi jótétemény élvezésére vonatkozólag.

Ugyanott 221. sz.

Dr. Barcsa J.

1902. november 19—21. A hajduböszörményi ref. gimnázium VII. osztályának nyilvánossági jog iránti kérvénye pártolólág terjesztetik fel.

Ugyanott 222. sz.

Dr. Barcsa J.

1902. november 19—21. Somogyi Pál debreczeni ref. tanítóképezdei tanár nyugdíjba megy. Barcsa János ugyanoda tanárrá választatik.

Ugyanott 272. l.

Dr. Barcsa J.

1902. november 19—21. A mezőtúri ref. gimnázium tanári fizetés fokozatának az ügye visszatétetik az egyházmegyére.

Ugyanott 323. l.

Dr. Barcsa J.

1902. november 19—21. Debreczeni ref. főiskolai gazdasági tanács jegyzőkönyvéből: alapítványok, természetbeli tanári lakások ügye, szegény tanulók takarítási kötelezettségének megszüntetése, hittanhallgatók elszállásolása, oratóriumi új orgona, főiskola új ablakai, az egységes internátus ügye, Kövesdi János főiskolai énekari alapítványa stb.

Ugyanott 275. sz.

Dr. Barcsa J.

1902. november 19—21. Játékdélutánok a debreczeni ref. főgimnáziumban.

Ugyanott 282. sz.

Dr. Barcsa J.

1902. november 19—21. Bosznay István debreczeni ref. főgimnáziumi rajztanár szabadságolása külföldi tanulmányutra.

Ugyanott 285. sz.

Dr. Barcsa J.

1902. november 19—21. Államsegély a debreczeni ref. főiskolai anyakönyvtár és természetrajzi múzeum számára.

Ugyanott 296., 297. sz.

Dr. Barcsa J.

1902. november 19—21. A hódmezővásárhelyi ref. gimnázium könyvtára 800 korona államsegélyt nyert.

Ugyanott 319. sz.

Dr. Barcsa J.

1902. november 19—21. Nagy Elek hajdunánási ref. gimnáziumi igazgatóvá választatott.

Ugyanott 322. sz.

Dr. Barcsa J.

1902. december 20. Papp Károly lelkész és Hegedüs Sándor főgondnok a budapesti ref. egyházközség nevében tudomásul veszik, hogy az 1901. évi február 16-án Budapesten elhalt Kunewalder M. Fülöp végrendeletének 7. a) pontjában és a fiókvégrendelet VII. pontjában eredetileg a M. T. Akadémiának hagyományozott, de ez által el nem fogadott 16.000 korona hagyományból utóhagyományként évi 200 kor. kamatozó 5000 azaz ötezer kor. névértékű magyar koronajáradék-kötvényt „Kunewalder L. M. és Kunewalder F. M. testvérek alapítványa“ czim alatt ösztöndíj-alapítványul „a helybeli helvét vallású iskolának hagyományozott azon meghagyással, hogy az alapítvány évi 200 koronát kitevő kamatai évenként a budapesti ev. ref. egyházközség által fentartott főgimnáziumban tanuló egy-egy szegénysorsu, kitűnő tanulónak ösztöndíj gyanánt adandók ki.“

A dunamelléki ev. ref. egyházker. 1903. évi május 6—7-én tartott rendkívüli közgyűlésének jegyzőkönyve. Függelék 147. lap. *Bernáth L.*

1902. Törvénytervezet a jogi szakoktatás reformjához.

Sárospataki Lapok. 1902. évf. 45. lap.

Szerk.

1902. A sárospataki iskola érdekében új Vay-Mocsáry-alap teremtésére felhívó szöveg.

Prof. Egyh. és Isk. Lap. 1903. évf. 151—3. l.

Marton S.

1903. január 18. Körmendy Sándor (1829—1903) hedrahelyi ref. lelkész és egyházkerületi főjegyző életrajza, aki különösen a csurgói főgimnázium fejlesztése körül szerzett érdemeket.

Dunántúli ref. egyházker. 1903. évi kgy. jkv. és Dunánt. Prot. Lap. 1903. évf. 47. l.

Szerk.

1903. február 1. Herczegh Károly csepelyi volt lakos által, a családjához tartozó s Ungvármegyében lakó rokonainak, a sárospataki főiskolában tanuló gyermekeik neveltetésének megkönnyebítésére tett 20.000 kor. alapítványának kiosztását az alapító-levelél szerinti megállapító szabályzat.

Tiszáninneni ref. egyházker. 1904. évi őszi közgy. jkv. 40. pont.

Szerk.

1903. február 28. A karczagi tanári karnak a gimnáziumi igazgató-tanácsához terjesztett véleménye a fizetési fokozatok eltörlése és azoknak korpótlékokkal való helyettesítése ügyében.

Értesítő 1902/3. évről, 34. l.

Dr. Barcsa J.

1903. márczius 29. Wesselényi Miklós báró levele, amelyben megengedi, hogy a zilahi ref. főgimnázium tornakörét „Wesselényi Tornakör“-nek nevezhessék.

A zilahi ev. ref. Wesselényi-koll. Ért. 1902/3. 35—36. l. *Fóris M.*

1903. április 15. Az Országos Ref. Tanáregyesület, az 1903. évi nagyenyedi közgyűlés határozatából kifolyólag, az egyházkerületekhez felterjesztést intézett, a gyakorlati tanárképzés ügyében, melynek közös erővel való megoldását kéri. Kéri, hogy mindenik kerület valamelyik jól berendezett s jelesebb tanerővel ellátott gazdagabb pedagógiai és szakkönyvtárral felszerelt főgimnáziumában adjon alkalmat a szakvizsgálatot letett tanárjelölteknek, hogy gyakorlati évüket ott tölthessék, a fentartó testületek pedig előnyben részesítsék pályázat alkalmával az olyanokat, kik gyakorlati évüket református tanintézetben töltötték. A gyakorlati év a gimnáziumi vallástanárookra is kiterjesztendő.

Debr. Prot. Lap. 1904. évf. 273. I.

Dr. Barcsa J.

1903. április 15. A pápai reform. theologiai akadémia papnövendékeinek segélyezéséről alkotott szabályzat.

Dunánt. ref. egyházker. 1903. évi ápr. ky. jkv. 49. p.

Szerk.

1903. április 15. A dunántúli ref. egyházkerületnek az állami egyetemen szervezendő prot. theologiai fakultás ügyére vonatkozó véleménye.

Egyetemes konvent jkönyve az 1903. évről, 31. p. és 204. l.

Szerk.

1903. április 19. Fejérváry báró honvédelmi miniszter irata, amelyben megengedi, hogy a zilahi főgimn. tornakörének tagjai a zilahi honvéd lövőtéren hetenként kincstári puskákkal és díjtalanul átengedett lövészerrel gyakorolják magukat a czéllövésben.

A zilahi ref. Wesselényi-koll. Ért. 1902/3. évről, 36—37. l.

Fóris M.

1903. április 29. A zsinati munkálatok előkészítésére kiküldött bizottság több előadónak előterjesztése alapján megteszi véleményes javaslatát az „előzetes törvénytervezetre“ s annak 520—573. §-aira vonatkozólag, — melyek a tanítóképzők, középiskolák, felsőbb leányiskolák és főiskolák tanáraival, azok fizetésével, óraszámával stb. foglalkoznak, — különféle módosításokat, pótlásokat javasol.

Dunamelléki ref. egyházker. 1903. évi májusi jkv. 26. p. 66—71. l.

Bernáth L.

1903. május 6. A tanügyi bizottság, a kecskeméti jogakadémia 1903. április 9-iki felterjesztése alapján, elfogadásra ajánlja, a jogakadémiai szabályzatnak, a tanfélév beosztására és a vizsgálati határidőkre vonatkozó szakaszait, amelyeknek átalakítására a jogakadémia miniszteri felhívást kapott s egyúttal azon szakaszoknak átdolgozását is, melyek a tapasztalat szerint módosításra szorultak.

Ugyanott 30. pont, 91—99. l.

Bernáth L.

1903. május 7. A vallás- és közoktatásügyi miniszter 1903 január 3-án 40181/902. sz. a. az állami tanítóképzők számára tantervet bocsátott ki s azt „szives igénybe-vételre“ átküldötte az egyházi főhatóságnak azon megjegyzéssel, hogy amennyiben a tantervre a főhatóság nem reflektál, mutassa be a tanítóképzőre kötelező tantervet a miniszternek. A tanítóképezdei tanári kar elkészítette a miniszteri tantervhez a vallástudományokra vonatkozó tantervet, melyre az államiban csak hivatkozás történik, magát a miniszteri tantervet illetőleg a népiskolai bizottság a tanítóképezdei igazgató-tanács álláspontjára helyezkedik s kéri annak a konvent elé utalását.

Ugyanott 28. pont, 81—84. lap.

Bernáth L.

1903. május 7. A tanügyi bizottság középiskolai szakosztálya, az Orsz. Ref. Tanáregyesület központi igazgatóságának múlt évi kérelmére (méltóztassék — az egyházkerületnek — kimondani, hogy a tanári fizetési fokozatokat megszüntetendőknek tartja, s a tanári fizetések emelkedését az ötödéves korpótlék megfelelő szabályozása által kívánja a szerzett jogok sérelme nélkül“), az iskolák fentartó testületeinek jelentései alapján azt javasolja, hogy az időközben állami törvényjavaslatban is kitűzött irányelvet és fizetési szabályzatot elfogadja s felhívja a fentartókat, hogy tanáraik fizetését ezen elv alapján rendezzék, esetleg államsegélylyel is.

Ugyanott 29. p. 82—83. l.

Bernáth L.

1903. május 18—22. Indítvány a 16.000 koronás államsegélynek a debreczeni ref. kollégiumtól való elvételére.

Tiszántúli ref. egyházker. közgy. 1903. évi jegyzőkönyv 44. sz.

Dr. Barcsa J.

1903. május 18—22. A tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés felír a konventhez a vallásoktatás költségeinek az 1848 : XX. t.-cikk alapján való fedezése tárgyában.

Ugyanott 41. l.

Dr. Barcsa J.

1903. május 18—22. Felirat a közoktatásügyi miniszterhez a máramarosszigeti állami tanítóképezdei ref. énektanítás tárgyában.

Ugyanott 46. sz.

Dr. Barcsa J.

1903. május 18—22. A debreczeni ref. főiskolai gazdasági tanács jegyzőkönyveiből: 1892-ben érettségizett ifjak alapítványa, György Endre alapítványa, debreczeni őszi segélygyűjtés eredménye, gróf Dégenfeld József alapítványa, Kardos László alapítványa, debreczeni főiskolai természetbeli tanári lakások ügye, Kövesdy János főiskolai énekkari alapítványa a debreczeni reform. egyház 100.000 koronás debreczeni ref. egyetemi alapítványa stb.

Ugyanott 52. sz.

Dr. Barcsa J.

1903. május 18—22. A debreczeni ref. főiskolai természetbeli tanári lakások ügyének rendezése a debreczeni ref. egyházzal.

Ugyanott 53. sz.

Dr. Barcsa J.

1903. május 18—22. A debreczeni ref. főiskolai bentlakási szabályok revíziója.

Ugyanott 55. sz.

Dr. Barcsa J.

1903. május 18—22. A debreczeni ref. főiskolai hittanhallgatók segítő-egyesületének alapszabályai megerősítettek.

Ugyanott 57. sz.

Dr. Barcsa J.

1903. május 18—22. Puky Gyula indítványa a debreczeni ref. egyetem ügyében.

Ugyanott 59. sz.

Dr. Barcsa J.

1903. május 18—22. Beruházási államsegély a debreczeni ref. főiskola épületének tanügyi czélokra való fordítására, építész szakterve és költségvetés.

Ugyanott 62. sz.

Dr. Barcsa J.

1903. május 18—22. Dr. Szabó Márton a debreczeni ref. főgimnáziumi földrajztörténelmi tanszékre megválasztatott, a matematika-fizikai tanszékre új pályázat hirdetendő.

Ugyanott 67. sz.

Dr. Barcsa J.

1903. május 18—22. Beiratkozások reformja a debreczeni ref. főgimnáziumban.

Ugyanott 68. sz.

Dr. Barcsa J.

1903. május 18—22. A tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés kívánja a tanári fizetési fokozatok eltörlését.

Ugyanott 70. sz.

Dr. Barcsa J.

1903. május 18—22. Debreczen város átirata a debreczeni ref. főiskolai játszótér ügyében.

Ugyanott 71. sz.

Dr. Barcsa J.

1903. május 18—22. A tiszántúli reform. egyházkerület felír a közoktatásügyi miniszterhez a jogakadémiák tanidő-beosztása ügyében.

Ugyanott 98. sz.

Dr. Barcsa J.

1903. május 18—22. Debreczeni ref. tanítóképezdei új tantervek és a párhuzamos osztályok.

Ugyanott 79. sz.

Dr. Barcsa J.

1903. május 18—22. Gimnáziumi felügyelő jelentése a tiszántúli ref. gimnáziumok és felsőbb leányiskolákról.

Ugyanott 82. sz.

Dr. Barcsa J.

1903. május 18—22. Tankönyvváltoztatások a tiszántúli ref. gimnáziumokban és felsőbb leányiskolákban.

Ugyanott 83. sz.

Dr. Barcsa J.

1903. május 18—22. Tiszántúli ref. gimnáziumi vallástani kézikönyvek nyomtatásáról intézkedés.

Ugyanott 84—85. sz.

Dr. Barcsa J.

1903. május 18—22. Tiszántúli ref. gimnáziumi tanárváltozások és azok megerősítése.

Ugyanott 86. sz.

Dr. Barcsa J.

1903. május 18—22. A hajduböszörményi ref. gimnázium VIII. osztálya megnyitható.

Ugyanott 87. sz.

Dr. Barcsa J.

1903. május 18—22. A hajduböszörményi ref. gimnázium új alapítványairól jelentés.

Ugyanott 88. sz.

Dr. Barcsa J.

1903. május 18—22. A tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés felír a konventhez a gimnáziumi tanári fizetések ügyében.

Ugyanott 89. sz.

Dr. Barcsa J.

1903. május 18—22. A karczagi ref. gimnáziumi tanárok fizetésének rendezése.

Ugyanott 89. sz.

Dr. Barcsa J.

1903. május 18—22. A szatmári ref. főgimnáziumi tanárok fizetésrendezési ügye.

Ugyanott 89—90. sz.

Dr. Barcsa J.

1903. május 18—22. A tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés felír a konventhez a tanári nyugdíjintézet szabályainak megváltoztatása ügyében.

Ugyanott 93. sz.

Dr. Barcsa J.

1903. május 18—22. A szatmári ref. tanítónőképezde tanfolyama.

Ugyanott 94. sz.

Dr. Barcsa J.

1903. május 18—22. A közoktatásügyi miniszternek a gimnáziumi tanulók osztályozása ügyében kiadott rendelete.

Ugyanott 95. sz.

Dr. Barcsa J.

1903. június 12. Wlassics vallás- és közoktatásügyi miniszter rendelete: mely szerint a felekezeti iskolák jogi értelemben vett fentartója csak a hitfelekezet lehet.

Prot. Egyh. és Isk. Lap 1903. évf. 516—7. l.

Marton S.

1903. szeptember 6. Hajdunánási egyházközségi képviselői gyűlés jegyzőkönyve, melyben az új főgimnáziumi épület emelésére 250.000 korona kölcsön felvételét megszavazták. Ugyancsak az alsó-szabolcs-hajduvidéki egyházmegye 1903 szeptember 9-iki, s a tiszántúli ev. ref. egyházkerületi gyűlés 1903 november 24-én kelt jóváhagyó határozatai, valamint a kölcsön felvételére vonatkozó többi okmányok.

Értesítő az 1903—4. isk. évről, 23—31. l.

Dr. Barcsa J.

1903. szeptember 18. Theologiai magántanári képesítés szabályzata a dunántúli ref. egyházkerületben.

Dunánt. ref. egyházker. 1903. kgy. jkv. 104. p. Megerősített 1904. 100. p.

Szerk.

1903. szeptember 30. A zilahi ref. Wesselényi-kollégium előjáróságának és tanárkarának Wlassics Gyula dr. vallás- és közoktatásügyi miniszterhez az új épület megnyitása alkalmából küldött sürgönye.

A zilahi ref. Wesselényi-koll. Ért. az 1903/4. évről, 11. l. *Fóris M.*

1903. szeptember 30. Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter válasza, a hozzá a zilahi Wesselényi-kollégium új épületének megnyitása alkalmából küldött sürgönyre.

Ugyanott 15. l.

Fóris M.

1903. október 11. Ádám Kálmán kecskeméti egyházmegyei esperes az 1902. évi októberi közgyűlés megbízásából előterjeszti, hogy a Péter Dénes és társai ellen folyamatban levő közigazgatási bírósági ügyet 1903 június 15-én elintézte az egyházmegyei bíróság időszaki tanácsa. A vagyoni felelősség terhét kimondták elsősorban a volt pénztárnokra, másodsorban a lelkészre és a volt főgondnokra, harmadfokulag az 1900 előtti presbitériumra.

A halasi alapítványok refundálását illetőleg az esperes és a kerületi ügyész átvizsgálták a kellő okiratokat. Adósságfedezésre eladatott három ingatlan s az abból bevételezett 39190 kor.-ból kifizettetett 29.541 kor. 77 fill. adósság stb.

Dunamelléki ref. egyházker. 1903. évi okt. kgy. jkv. 112. p., 247—249. l.

Bernáth.

1903. október 15. Özv. Tisza Kálmánné boldogemlékü férje emlékére a pápai ref. leánynevelő-intézetben 16.000 kor. alapítványt tesz, oly rendeltetéssel, hogy annak kamataiból évenként három jó magaviseletű s előmenetelű növendék ellátási költségei fedeztesenek.

Dunántúli ref. egyházker. 1904. kgy. jkv. 170. pont.

Szerk.

1903. október 20. A budapesti ref. theologia tanári kara, a választmány utasítására, véleményes javaslatot ad azon kérdés tárgyában, mi az oka annak, hogy újabban több akadémiai növendék elmulasztja kollokviumait és évvégi vizsgáit. A tanári kar a bajnak főokát a növendékeknek segédlelkészi és adminisztrátori kirendelésében találja, s javasolja, hogy az exmittáló rendszer a lehetőség szerint mihamarább szűnjék meg. A másik ok az, hogy a tanulmányi rendről szóló intézeti szabályzat nincs ellátva kellő büntető erővel. Ami van is, az sem alkalmazható éppen az exmittáltakra. E tekintetben többféle szigorítást ajánl.

A dunamelléki ref. egyházker. 1903. okt. kgy. jkv. 68. p., 10 §. 203—207. l.

Bernáth L.

1903. október 20. A budapesti reform. theologia tanári kara memorandumot terjeszt a közgyűlés elé a tanári fizetések javítása tárgyában. Az emlékirat felemlítvén az e tárgyban tett 1884-iki és 1890-iki alapvető intézkedéseket, rámutat a tanítók, tanárok és lelkészek javadalmazásának rendezésére, a fővárosi lakásbérek, élelmszerek drágulására, az állami, egyetemi és akadémiai, középiskolai tanárok tervbe vett és jelenlegi javadalmazására, sőt azt is kimutatja, hogy a jelenlegi fizetést tekintve, a vidéki theologiai és akadémiai tanárokkal szemben is hátrányban állanak.

Ugyanott 68. pont, 208—217. lap.

Bernáth L.

1903. október 24. A tanügyi bizottság középiskolai szakosztálya jelenti, hogy az Orsz. Ref. Tanáregyesületnek a fizetési fokozatok megszüntetését célzó kérelméhez, a fentartó testületek elvileg hozzájárultak, s mivel az állami fizetésrendezés következtében úgy az 1903. évi májusi közgyűlés, mint az Egyetemes konvent is felhívta a fenntartó testületeket a tanári fizetések állami mérték szerint való rendezésére és a szükséges számadásoknak betérjesztésére: a budapesti, halasi, kecskeméti, nagykőrösi, kunszentmiklósi és győniki gimnáziumok betérjesztették összes személyi és dologi szükségleteiket s az ezekre való meglevő és hiányzó fedezetek összegét.

Ugyanott 37. p. 120—127. l.

Bernáth L.

1903. október 26. A tanügyi bizottság népoktatási szakosztálya részletesen ismerteti a vallás- és közoktatásügyi miniszternek 1903. május 26-án kelt 26.556. sz. intézvényét, melylyel a miniszter az

állami ellenőrzés jogát érvényesíti a nagykőrösi ref. tanítóképezdében, illetőleg az abban tartott tanítóképesítő vizsgálatokon.

Az intézkedés kilencz pontban állapítja meg a kiküldött kormánybiztos jogait és kötelességeit és teljesen megegyezik a gimnáziumi érettségi vizsgálatokat illetőleg hozott országos törvény szellemével.

U. o. 65. pont, 181—183. lap.

Bernáth L.

1903. október 28. Dr. Nagy Dezső egyházkerületi ügyész a közgyűlésnek 1900 október 20. és 1903 május 6-iki határozata folytán, a halasi egyházközség ügyeinek rendezése tárgyában előterjesztést tesz, amelyben

1. az alapítványok refundálásának kérdésében határozati javaslatot nyújt be arra nézve, hogy a halasi egyház kezelése alatt álló főiskolai és egyéb alapítványok mily összegekben pótlandók és állítandók helyre ;

2. a pákai alapítványt illetőleg jelenti, hogy a jövedelem biztosítása járásbirósági végzéssel bekebelezetett.

Ugyanott 111. p., 238—247. l.

Bernáth L.

1903. november 24. A debreczeni ref. főiskolai gazdasági tanács jegyzőkönyveiből: Simonffy Jánosné, Nagy Sándor, Hegyi Mihályné, özv. Tisza Kálmánné stb. adományai a debreczeni ref. főiskola számára, pénzkezelési szabályzat revideálása, főiskolai gazdasági tanács reformja, új esküdt-felügyelői állás szervezése.

Tiszántúli ref. egyházkerületi közgyűlés 1903. évi jegyzőkönyv 276. sz.

Dr. Barcsa J.

1903. november 24. A debreczeni ref. főiskolai természetbeli tanári lakások függő ügyeinek végleges rendezése.

Ugyanott 277. sz.

Dr. Barcsa J.

1903. november 24. A debreczeni ref. főiskolai jogakadémia tanulmányi rendje.

Ugyanott 280—281. sz.

Dr. Barcsa J.

1903. november 24. A debreczeni ref. egyetem ügye s bizottságai.

Ugyanott 282. és 283. sz.

Dr. Barcsa J.

1903. november 24. A debreczeni ref. főiskolai játszótér ügyében Debreczen város polgármesterének átirata.

Ugyanott 288. sz.

Dr. Barcsa J.

1903. nov. 24. A debreczeni ref. kollégiumi nagykönyvtár és vele kapcsolatos gyűjtemények szervezeti rendszabályai megállapítatnak.

Ugyanott 300. sz.

Dr. Barcsa J.

1903. november 24. A debreczeni ref. főiskola építkezési államségélyére vonatkozó miniszteri leirat, építészeti szakvélemény.
Ugyanott 302. sz. *Dr. Barcsa J.*
1903. november 24. A debreczeni ref. főiskolai múzeumi bizottság jelentése.
Ugyanott 303. sz. *Dr. Barcsa J.*
1903. november 24. A tiszántúli ref. gimnáziumokról és felsőbb leányiskolákról gimnáziumi felügyelői jelentés.
Ugyanott 304. sz. *Dr. Barcsa J.*
1903. november 24. Tankerületi főigazgatói jelentések a tiszántúli ref. gimnáziumokról.
Ugyanott 305. sz. *Dr. Barcsa J.*
1903. november 24. A mezőtúri ref. gimnázium újabb alapítványai, tanári fizetések rendezése.
Ugyanott 315. és 316. sz. *Dr. Barcsa J.*
1903. november 24. A máramarosszigeti ref. liczeum egyházkerületi segélye.
Ugyanott 222. sz. *Dr. Barcsa J.*
1903. november 24. A debreczeni ref. főiskolai Nagy József ösztöndíjra 5 évenként felváltva lelkészek és tanárok pályázhatnak.
Ugyanott 238. sz. *Dr. Barcsa J.*
1903. november 24. K. Kiss József debreczeni ref. főgimnáziumi tanár nyugalomba vonulása.
Ugyanott 286. sz. *Dr. Barcsa J.*
1903. november 24. Kovács Lajos debreczeni ref. tanítóképezdei tanár emlékezete.
Ugyanott 295. sz. *Dr. Barcsa J.*
1903. november 24. Bujdosó Lajos debreczeni ref. főiskolai kezelő könyvtárnok nyugdíjazása.
Ugyanott 300. sz. *Dr. Barcsa J.*
1903. november 24. A tiszántúli ref. egyházkerület megbízást ad a gimnáziumnál alsóbb foku iskolák összevont vallástani tantervének kidolgozására.
Ugyanott 308. sz. *Dr. Barcsa J.*

1903. november 24. A nyiregyházai ág. hitv. ev. főgimnáziumi vallásitanítás kérdésének rendezése.

Ugyanott 312. sz.

Dr. Barcsa J.

1903. november 24. A hajdunánási ref. gimnázium építkezési segélyre kölcsönt vehet fel.

Ugyanott 313. sz.

Dr. Barcsa J.

1903. november 24. Játékdélutánok rendezése a hajdunánási ref. gimnáziumban.

Ugyanott 314. sz.

Dr. Barcsa J.

1903. november 24. A hajduböszörményi ref. gimnázium nyolczadik osztályának megnyitása, Köblös Samu igazgatóvá választatik, tanárok változása.

Ugyanott 319. sz.

Dr. Barcsa J.

1903. november 24. A békési ref. gimnázium fentartó testülete az építési kölcsön után fizetendő 3⁰/₀ törlesztésére haladékos nyert.

Ugyanott 321. sz.

Dr. Barcsa J.

1903. november 24. Jelentés a nagyváradai ref. leányintézményéről.

Ugyanott 325. sz.

Dr. Barcsa J.

1903. november 24. A debreczeni ref. főiskola pénzkezelési alapszabályai.

Ugyanott III. melléklet.

Dr. Barcsa J.

1903. „Révész Kálmán jelentése a tiszáninneri ref. egyházkerületben levő idegen középfokú tanintézetek ref. vallású növendékeinek hitoktatásáról.“ Az egyházkerületi gyűlés 1902. évi tavaszi 77. sz. határozatából kifolyólag készült a jelentés, melynek egyes pontjai: a tanintézetek jellege, fokozata, az iskolák területi megoszlása, tanulók száma, hitoktatók és azok óraszám, hitoktatók díjazása, tankönyvek. Reméli, hogy a polgári fiu- és leány-, a felsőbb leányiskolák s a másfelekezetű tanító- és tanítónőképző-intézetben tanuló ref. vallású tanulók számára az egyetemes tanügyi bizottság tantervet készített, annyival inkább, mert már erre bizottság is van kiküldve.

Sárosp. Lapok 1903. évf., 1034. l.

Szerk.

1903. Bethlen-kollégium és a természettudományok. Irta dr. Szilády Zoltán tanár.

Bethlen-koll. 1903—4. évi Értesítője.

Bodrogi J.

1903. A Bethlen-kollégiumban lévő alapítványok összeállítása.
Váró F. i. m. 16. s köv. ll. *Bodrogi J.*

1903. Négyesi Szepessy Mátyás miskolczi ref. főgimnáziumi tanár rövid életrajza (1858—1903.).
Miskolczi Értesítő 1892—3. tanév, 9. l. *Borsos I.*

1903. Bólyai János marosvásárhelyi tanár emlékezete.
Erd. Prot. Lap. 1903. évf., 466—478. l. *Szerk.*

1904. január 17. A pápai nyomdászat XVI., XVII. sz. emlékei a főisk. könyvtárban.
Dunánt. Prot. Lap 1904. évf., 35. l. *Borsos I.*

1904. január. Az Országos Ref. Tanáregyesület igazgatósága az egyesület nevében a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez felterjesztést intéz a tanári nyugdíjintézeti törvény módosítása tárgyában. Tíz év eltelt a nyugdíjintézet megalkotása óta, kéri annak revízióját. Kéri a befizetések összegének leszállítását, a fentartó testületi díj 5%-ról 3%-ra szállíttassék le, a tanulók is kevesebbet fizeszenek, a felvételnél bármely hazai középiskolánál töltött szolgálati év beszámíttassék, a fentartók köteleztessenek az állami iskoláknak megfelelő lakásdíj fizetésére, a theologiai tanárok is felveendők az intézetbe, valamint a ref. ének- és zenetanárok, az özvegyek és árvák nyugdíja emelendő.

Debr. Prot. Lap 1904. évf., 65. l. *Szerk.*

1904. február 28. A pápai ref. főiskola éremgyűjteményének története.

Dunánt. Prot. Lap 1904. évf., 141., 177. és 193. l. *Borsos I.*

1904. április 23. A sárospataki főiskolai tanári karnak az egyházker. közgyűléshez intézett felterjesztése, melyben a főiskolának a kor színvonalára emelése és az akadémiai tanárok fizetésrendezése ügyében kérvényez.

Tiszánineni ref. egyházkerület 1904. évi tavaszi közgy. jkönyv 34. p. *Szerk.*

1904. május 5. A sárospataki főiskolai széniori, theol. segéd-tanári és alkönyvtárnoki állás munka- és hatáskörét megállapító szabályzat.

Ugyanott 22. sz. *Szerk.*

1904. május 14. Az Országos Református Tanáregyesület felterjesztése a konventhez. A konvent 1903. évi 21. sz. határozatából kérte a közoktatásügyi minisztert, hogy az 1883:XXX. t.-cz. alapján, az államsegélyes gimnáziumoknak olyan segílyt nyújtson,

melyből a ref. gimn. tanárok illetményei az állami tanárokéval egyenlővé tétessenek. Ámde az 1904. évi I. t.-cikk az állami tisztviselők fizetését ideiglenesen rendezte. A miniszter a felekezeti tanárok ügyének tekintetbe vételére 1904 április 14-én értekezletet tartott, melyen kijelentette, hogy segínyt ad, ha azt a felekezeti hatóságok kérik. Kéri tehát az egyesület a konventet, hogy a miniszterhez ez ügyben kérvényt intézzen.

Debr. Prot. Lap. 1904. évf. 328. 1.

Szerk.

1904. május 25. A tiszántúli ref. egyházkerület debreczeni protestáns egyetemi tanszék alapítványa és Kovács Lajos nevééről nevezett pályadíj-alapítványa.

Tiszántúli ev. ref. egyházkerületi kgy. 1904. évi jkv. 15. sz.

Dr. Barcsa J.

1904. május 25. Egyházmegyei egyetemi bizottságok alakítása a tiszántúli ref. egyházkerületben.

Ugyanott 20. sz.

Dr. Barcsa J.

1904. május 25. A hódmezővásárhelyi ref. gimnáziumi igazgató-tanács tagjai számának megállapítása.

Ugyanott 36. sz.

Dr. Barcsa J.

1904. május 25. Dr. Tóth Lajos debreczeni ref. főiskolai jogtanárrá választatik a magánjogi tanszékre.

Ugyanott 68. és 71. sz.

Dr. Barcsa J.

1904. május 25. A debreczeni ref. tanítóképezdei földrajz-természetrizai tanszék ügye.

Ugyanott 69. sz.

Dr. Barcsa J.

1904. május 25. Nyári Béla debreczeni ref. főgimnáziumi tanárrá választatik.

Ugyanott 70. és 72. sz.

Dr. Barcsa J.

1904. május 25. Karai Sándor debreczeni ref. főgimnáziumi igazgatóvá választása.

Ugyanott 75. sz.

Dr. Barcsa J.

1904. május 25. Adományok a debreczeni ref. egyetemre, más főiskolai adományok, természetbeli tanári lakások megváltása, tápintézeti szabályok revíziója.

Ugyanott 76. sz.

Dr. Barcsa J.

1904. május 25. A debreczeni ref. főiskolai akadémiai törvények revíziója. Két új bölcsészeti tanszékot Debreczen város felállít.

Ugyanott 77. sz.

Dr. Barcsa J.

1904. május 25. Dr. Karsa István debreczeni ref. főiskolai jogtanár nyugalomba megy.

Ugyanott 78. sz.

Dr. Barcsa J.

1904. május 25. A tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés bizottságot küld ki azon kérdés tanulmányozására, hogy a debreczeni ref. főiskolai tanszékeket mimódon lehetne meghívás útján betölteni.

Ugyanott 82--83. sz.

Dr. Barcsa J.

1904. május 25. A debreczeni ref. tanítóképezdei párhuzamos osztály felállítása.

Ugyanott 85. sz.

Dr. Barcsa J.

1904. május 25. A debreczeni ref. tanítóképezdei gyakorlati tanítói kiképzés és a debreczeni ref. központi fiúiskola.

Ugyanott 86. sz.

Dr. Barcsa J.

1904. május 25. A debreczeni ref. tanítóképezdei osztálykönyvtárak felállítása.

Ugyanott 87. sz.

Dr. Barcsa J.

1904. május 25. A debreczeni ref. tanítóképezdei ének- és zenetanár bevéttetik a fizetési fokozatokba.

Ugyanott 88. sz.

Dr. Barcsa J.

1904. május 25. Jelentés a debreczeni ref. főiskolai anyakönyvtárnak és a természetrajzi muzeumnak államsegélyéről.

Ugyanott 90. sz.

Dr. Barcsa J.

1904. május 25. Jelentés a debreczeni ref. főiskolai tanulók egészségi állapotáról.

Ugyanott 92. sz.

Dr. Barcsa J.

1904. május 25. A máramarosszigeti ref. jogakadémia egyházkerületi segélye.

Ugyanott 93. sz.

Dr. Barcsa J.

1904. május 25. Gimnáziumi felügyelő jelentése a tiszántúli ref. gimnáziumok meglátogatásáról.

Ugyanott 94. sz.

Dr. Barcsa J.

1904. május 25. Jelentés a tiszántúli ref. gimnáziumi tanárkarokban történt változásokról, tanárok megerősítése.

Ugyanott 96. sz.

Dr. Barcsa J.

1904. május 25. Jelentés a tiszántúli ref. gimnáziumi vallás-
tani tankönyvek készítése és nyomtatásáról.

Ugyanott 97. sz.

Dr. Barcsa J.

1904. május 25. A hajdunánási ref. gimnázium nyilvános-
sági joga.

Ugyanott 99. sz.

Dr. Barcsa J.

1904. május 25. A karczagi ref. gimnázium 3 évre nyilvános-
sági jogot nyert.

Ugyanott 100. sz.

Dr. Barcsa J.

1904. május 25. A hajduböszörményi ref. gimnázium nyilván-
osságai joga.

Ugyanott 101. sz.

Dr. Barcsa J.

1904. május 25. A békési ref. főgimnázium nyilvánossági joga.

Ugyanott 102. sz.

Dr. Barcsa J.

1904. május 25. A karczagi ref. gimnázium építési államsegé-
lyére kölcsönt vehet fel.

Ugyanott 103. sz.

Dr. Barcsa J.

1904. május 25. A mezőtúri ref. gimnázium igazgató-tanácsá-
nak a tanórák délelőttre tételére vonatkozó javaslatát az egyház-
kerületi gyűlés nem fogadja el.

Ugyanott 104. sz.

Dr. Barcsa J.

1904. május 25. A hajdunánási ref. gimnázium építkezési
államsegélye.

Ugyanott 104. sz.

Dr. Barcsa J.

1904. május 25. A hódmezővásárhelyi ref. egyház igyekezzék
a gimnáziumi tanulók temetési szolgálatát, mint elavult intézményt,
megszüntetni.

Ugyanott 110. sz.

Dr. Barcsa J.

1904. május 25. A szatmári ref. tanítónőképezde II. osztálya
feltételek mellett megnyitható.

Ugyanott 112. sz.

Dr. Barcsa J.

1904. május 25. A nagyváradai ref. tanítónőképző ügye, épí-
tési terv és egyházkerületi segély.

Ugyanott 113. sz.

Dr. Barcsa J.

1904. május 25. Gimnáziumi vallástani tankönyv átdolgozása
a tiszántúli ref. egyházkerületben.

Ugyanott 173. sz.

Dr. Barcsa J.

1904. június 7. Tanító- és tanítónőképző-intézetek tanterve. Egyetemes konvent jegyzőkönyve 1904. évről, 308—347. l. *Szerk.*

1904. június 7. Konventi szabályzat a ref. gimnáziumok évzáró vizsgálatai tárgyában. Ugyanott 348—249. l. *Szerk.*

1904. szeptember 5. A magyar művészi ipar és diszító stílusunk. Székfoglaló értekezés. Tartotta Losonczi Jenő főgimn. tanár.

Pápai Ért. az 1904/5. tanévben, 20. l. *Borsos I.*

1904. szeptember 10. Az élő-, önálló-, személyes meggyőződésen alapuló hitre való nevelésről. Tanári székfoglaló értekezés. Irta és felolvasta Harsányi István főgimn. vallástanár.

Sárosp. Ért. XLIX. évf. 3. l. *Borsos I.*

1904. szept. 24. A sárospataki főiskola világi algondnokának, Dokus Gyulának, az egyházkerületi közgyűléshez intézett felterjesztése, melyben a jobb módú szülők gyermekei részére egy internátus, a szegény tanulók részére egy szeminárium, s mindkettő ellátására a tápintézet építtessék fel, erre a célra megvásárolt Bükky-ház és Vay-kastély átalakításával, melyek 120000 korona törlesztéses kölcsönnel volnának fedezendőek, melyet, valamint a Vay-kastélyért eddig élvezett haszonbér egyenértéket a Mudrány-hagyatékek jövedelme fedezné.

Tiszáninneri ref. egyházkerület 1904. évi őszi kgy. jegyzőkönyv 9. p. *Szerk.*

1904. szeptember 25. A sárospataki főiskola igazgató-tanácsának, ezen főiskola féltve őrzött önállósága ellen, a Sárospataki- és Dedbrecezi Prot. Lapban megindult támadás, a főiskolai igazgató-tanács-, az egyházi algondnok-, a gazdasági választmány- és az egyházkerület ellen közzétett cikkekről, az egyházkerületi közgyűléshez irt jelentése.

U. o. 8. p. *Szerk.*

1904. szeptember 25. Rozgonyi Mária Irma ösztöndíj-alapítvány 240—240 korona évi osztalékának kiosztására vonatkozó, s az arra jogosultakat meghatározó szabályzat.

Ugyanott 28. p. *Szerk.*

1904. szeptember 27. A dunántúli ref. egyházkerület, pápai főiskolája részére örök alapítványul, 1904-től kezdődőleg évi 1000—1000 korona tőkésítését rendelte el 100 éven keresztül, 50

év eltelte után azonban az addig tőkésítendő összeg kamatjának felére se felhasználható.

Dunántúli ref. egyházkerület 1904. évi közgyűlési jegyzőkönyv 188. pont.
Szerk.

1904. október 5. A kiskunhalasi ev. ref. egyháztanács felterjesztését az alapítványok refundálása tárgyában dr. Nagy Dezső ismerteti s az egyházkerület el is fogadja, az I—VI. pontok alatt felsorolt alapítványi számlák feleslegét azon alapítványi tőkék pótlására, amelyeknek számláján 1903 december 31-iki lezárással pénztárhány mutatkozik. A tápintézeti alapítvány évi jövedelmét azonban az egyház köteles 2000 koronára kiegészíteni s a még mutatkozó 15277·54 korona hiány rendezésére javaslatot tenni 1904 december 31-ig.

Dunamelléki ref. egyházker. kgy. 1904. okt. évi jkv. 98. p., 157—162. l.
Bernáth L.

1904. október 19. Jelentés az egyetemes theologiai tanári nyugdíj-intézet ügyében, mely szerint 35607 korona 40 fillér évi hozzájárulást kell kéri a minisztertől.

Egyet. konv. 1904. jkv. 31. pont és 68—75. l. *Szerk.*

1904. november 29—30. Adományok a debreczeni prot. egyetemre, debreczeni ref. tanítóképezdei osztálykönyvtárak létesítése, a nagyvárad leányinternátus évi segélye, debreczeni ref. tanítóképző-intézeti főzőasszonyok drágasági pótléka, a máramaros-szigeti ref. jogakadémia hetedik tanszéke, a debreczeni protestáns egyetem egyházkerületi tanszéke, stb.

Tiszántúli ref. egyházkerületi közgy. 1904. évi jegyzőkönyv 235. szám.
Dr. Barcsa J.

1904. november 29—30. A konventhez felir a tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés a gimnáziumi építkezési segélyek után fizetendő 3°/_o elengedése ügyében.

U. o. 249. sz. *Dr. Barcsa J.*

1904. november 29—30. Márk Endre és Jánosi Zoltán felebbevése a debreczeni ref. egyházmegyének a debreczeni ref. egyháztanács debreczeni prot. egyetemi alapítványa tárgyában hozott végzése ellen.

U. o. 265. sz. *Dr. Barcsa J.*

1904. november 29—30. Indítvány arra nézve, hogy a tiszántúli ref. egyházkerületben csak hittanhallgatók és tanítóképezdészek mehessenek legáczióba, mellőztetik.

Ugyanott 270. sz. *Dr. Barcsa J.*

1904. november 29—30. A debreczeni ref. főiskolai tanári fizetések korszerű rendezésének kérdése.

Ugyanott 278. sz.

Dr. Barcsa J.

1904. november 29—30. Dr. Kun Béla a Kérészy Zoltán távozásával megüresedett debreczeni ref. főiskolai egyházjogi és jogtörténelmi tanszékre megválasztatik.

U. o. 278., 280—181. sz.

Dr. Barcsa J.

1904. november 29—30. A debreczeni ref. főiskolai akadémiai szak számára az 1848:XX. t.-cz. alapján kérendő államsegély összege 212000 koronában állapítatik meg.

Ugyanott 284. sz.

Dr. Barcsa J.

1904. november 29—30. A tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés a debreczeni ref. főgimnázium és tanítóképezde számára az 1883:XXX. t.-cz. alapján nem veszi igénybe az államsegélyt, hanem az eddigi alapon kell a főiskolát tovább fejleszteni.

Ugyanott 285. sz.

Dr. Barcsa J.

1904. november 29—30. A debreczeni ref. tanítóképző-intézetnek miniszteri elismerés.

Ugyanott 286. sz.

Dr. Barcsa J.

1904. november 29—30. A konventi tanítóképző-intézeti terv életbeléptetése a debreczeni ref. tanítóképezdeben.

U. o. 287. sz.

Dr. Barcsa J.

1904. november 29—30. A debreczeni ref. főiskolai Egri-Dobrai- és Horváth-Kovács-alapítvány életbeléptetésének módoszatai.

U. o. 188. sz.

Dr. Barcsa J.

1904. november 29—30. A főiskolai fűvészkert sorsa, Biró Lajos debreczeni prot. egyetemi alapítványa, Basa Bálint hagyománya ugyane célra, budapesti Eötvös-kollégiumi tanárképezdei ösztöndíj kezelési ötödkérdése, a főiskolai pénzkezelési szabályzat reformja, törlesztéses kölcsönök rendszeresítése.

Ugyanott 289—290. sz.

Dr. Barcsa J.

1904. november 29—30. Tiszántúli reform. egyházkerületi gimnáziumi felügyelő jelentése a debreczeni ref. főgimnáziumban végzett látogatásáról, s a tankerületi főigazgató látogatása.

Ugyanott 292—293. sz.

Dr. Barcsa J.

1904. november 29—30. A debreczeni ref. tanítóképezdei gyakorló-iskolai tandíjak kezelési szabálya.

Ugyanott 300. sz.

Dr. Barcsa J.

1904. november 29—30. A debreczeni ref. tanítóképezdei Kovács Lajos segély- és pályadíj-alapítvány alapító-levele.

Ugyanott 301. sz.

Dr. Barcsa J.

1904. november 29—30. A debreczeni ref. tanítóképző-intézeti földrajz-természettudományi tanszék betöltéséről jelentés.

Ugyanott 302. sz.

Dr. Barcsa J.

1904. november 29—30. A debreczeni ref. tanítóképezdei gyakorló-iskolai tanító fizetésemelésének ügye.

Ugyanott 303. sz.

Dr. Barcsa J.

1904. november 29—30. A konventi tanítóképesítő vizsgálati szabályzat életbeléptetése a debreczeni ref. tanítóképző-intézetben.

Ugyanott 304. sz.

Dr. Barcsa J.

1904. november 29—30. A debreczeni ref. főiskolai könyvtári albizottság jelentése.

Ugyanott 305. sz.

Dr. Barcsa J.

1904. november 29—30. A debreczeni ref. főiskolai természetrajzi gyűjtemény kabai meteorikövének sértetlen fentartása ügyében vélemény adandó.

Ugyanott 306. sz.

Dr. Barcsa J.

1904. november 29—30. Tiszántúli ref. gimnáziumi felügyelő jelentése a tiszántúli református gimnáziumokról és felsőbb leányiskolákról.

Ugyanott 309. sz.

Dr. Barcsa J.

1904. november 29—30. Tankerületi főigazgatói látogatások a tiszántúli ref. gimnáziumokban.

U. o. 310. sz.

Dr. Barcsa J.

1904. november 29—30. Tanárváltozások a tiszántúli ref. gimnáziumokban és tanárok megerősítése.

U. o. 311. sz.

Dr. Barcsa J.

1904. november 29—30. Tiszántúli reform. egyházkerületi gimnáziumok, tanítóképző-intézetek és felsőbb leányiskolák tan-
könyvváltoztatása.

Ugyanott 312. sz.

Dr. Barcsa J.

1904. november 29—30. A tiszántúli ref. egyházkerületben az érettségi pótló- és javítóvizsgálatokra se a püspöki hivatal, se a közoktatásügyi miniszter ne adjon engedélyt a vizsgálat szó- és írásbeli részének külön bizottság előtt való letételére, e vizsgálatok az iskolai év megnyitására befolyással nem lehetnek, szabálytervezet készítésével gimnáziumi felügyelő megbizatik.

U. o. 318. sz.

Dr. Barcsa J.

1904. november 29—30. A gimnáziumi évváró vizsgálatok konventi szabályozása.

U. o. 122. sz.

Dr. Barcsa J.

1904. november 29—30. A nagyváradi tanítónőképző-intézeti vallástani pótképesítő-vizsgálatról jelentés.

U. o. 323. sz.

Dr. Barcsa J.

1904. november 29—30. A máramarosszigeti ref. vallástani tanítóképesítő pótvizsgáló bizottság működése.

U. o. 324. sz.

Dr. Barcsa J.

1904. november 29—30. A nagyváradi ref. tanítónőképző-intézetek megnyitása feltételek alatt megengedtetik.

U. o. 326. sz.

Dr. Barcsa J.

1904. november 29—30. A debreczeni ref. felsőbb leányiskola és tanítónőképző-intézet egyházkerületi képviselője.

U. o. 330. sz.

Dr. Barcsa J.

1904. november 29—30. A máramarosszigeti ref. liceumi helyettes gondnok elleni panasz.

U. o. 332. sz.

Dr. Barcsa J.

1904. november 29—30. A tiszántúli ref. egyházkerületi középfoku összevont vallásoktatás ügye.

U. o. 333. sz.

Dr. Barcsa J.

1904. november 29—30. A máramarosszigeti ref. jogakadémia félévi jelentése.

U. o. 334. sz.

Dr. Barcsa J.

1904. november 29—30. A máramarosszigeti ref. jogakadémián Máramarosmegye által alapított millenáris tanszék alapító-levelle.

U. o. 335. sz.

Dr. Barcsa J.

1904. november 29—30. A máramarosszigeti ref. jogakadémia szabályai közt a kollókviumokra vonatkozólag egy szakasz beiktattatik.

U. o. 336. sz.

Dr. Barcsa J.

1904. november 29—30. A máramarosszigeti ref. jogakadémia számára az 1848 : XX. törvényczikk alapján kérendő államsegélyről jelentés.

U. o. 338. sz.

Dr. Barcsa J.

1904. november 29—30. Dr. Papp Tibor, a máramarosszigeti ref. jogakadémia millenáris tanszékére megválasztatott.

U. o. 349. sz.

Dr. Barcsa J.

1904. november 29—30. A karczagi ref. gimnázium be-
ruházási törlesztéses kölcsönének felvételére engedélyt nyer.

U. o. 350. sz.

Dr. Barcsa J.

1904. november 29—30. A mezőtúri ref. gimnázium be-
ruházási államsegélye.

U. o. 351. sz.

Dr. Barcsa J.

1904. november 29—30. A mezőtúri ref. egyház az özv. Petri Mihályné pusztapoói iskolai alapítványainak okiratát felterjeszti.

U. o. 388. sz.

Dr. Barcsa J.

1904. november 29—30. A békési ref. főgimnázium költség-
vetése, s a presbiteriumhoz való viszonya.

U. o. 399. sz.

Dr. Barcsa J.

1904. „Iskolai törvények, tanulmányi rend és vizsgálati szabályzat a magyarországi ev. ref. egyház debreczeni főiskolájának theologiai- és jogakadémiai hallgatói számára“. Megerősítte a tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés 1904 május 25—27. napjain Debreczenben tartott gyűlésén 77. sz. végzésével.

Külön füzet. Debreczen, 1904-ben, 34. l.

Szerk.

1904. A tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés által megerősített : „Szabályzat a debreczeni ref. theologiai akadémiánál tartandó theologiai magantanári képesítő vizsgálatokról“.

Külön füzet, Debreczen, 1904.

Szerk.

1904. Nyári Béla debreczeni református főgimnáziumi tanár beiktatása.

Értesítő 1904/5. évről, 5. l.

Dr. Barcsa J.

1904. Dr. Tóth Lajos debreczeni reform. főiskolai jogtanár beiktatása.

Ugyanott 9. l.

Dr. Barcsa J.

1905. A karczagi gimnáziumi tanári kar munkálata arról, hogy mikor és milyen költséggel nyitható meg a gimnázium VII—VIII. osztálya.

Értesítő az 1903—4. isk. évről, 76—84. l.

Dr. Barcsa J.

1904. Gulyás János miskolczi ref. főgimnáziumi tanár rövid életrajza. (1877—1904.)

Miskolczi Értesítő, 1893—4. tanév, 3. l.

Borsos I.

1904. A zilahi ref. Wesselényi-kollégium főépületének és internátusának alaprajza.

Értesítő az 1903—4-ik iskolai évről, 10—11. lap.

Fóris M.

1905. április 24. A halasi ref. egyháztanács a kerületnek 1904. évi 97. sz. határozata folytán tervet terjeszt elő arra nézve, hogy mily módon és mily időközben törleszti le az egyházat terhelő takarékpénztári és Silling-féle tartozásokat. Az összes tartozás 53000 korona, mely 12 év alatt törlesztendő, így egy évre 4416·66¹/₂ korona esik, melyből az eladott ingatlanok vételárából felhasznált s igazolt kiadások (10000 és 33570 korona) is visszatérülnek. Hogy az egyházpénztár a kiadásokat fedezni képes rendkívüli bevétel nélkül is, mutatja a költségvetés, mely szerint a rendes évi bevétel 23825 korona 39 fillér, kiadás pedig 23820 korona 18 fillér.

Dunamelléki ref. egyházker. 1905. évi májusi jkv. 28. p. 31—34. l.

Bernáth L.

1905. május 24—26. A nagyváradai ref. tanítónőképző-intézet és a máramaroszi ref. jogakadémia egyházkerületi segélye (hetedik tanszék), a debreczeni ref. főiskolai ifjuság 2000 koronás prot. egyetemi alapítványa.

Tiszántúli ref. egyházker. közgy. 1905. évi jegyzőkönyv 13. sz.

Dr. Barcsa J.

1905. május 24—26. A debreczeni ref. főiskolai Miklóssy-Mózes-féle alapítvány kezelése körül elkövetett mulasztások.

Ugyanott 23. sz.

Dr. Barcsa J.

1905. máj. 24—26. Jánosi Zoltán lelk. és Márk Endre debreczeni presbiter a debreczeni ref. egyháztanács 100000 kor. debreczeni prot. egyetemi alapítványa ügyében beadott fellebbezést visszavonják.

Ugyanott 29. sz.

Dr. Barcsa J.

1905. május 24—26. Jelentés a debreczeni ref. tanítóképző-intézeti tanítóképesítő vizsgálatról.

Ugyanott 32. sz.

Dr. Barcsa J.

1905. május 24—26. A tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés kéri a konventet, hogy a tanítóképesítő vizsgálati szabályzat 15. §-ának megváltoztatásával a teologusok is teljes vizsgálat alapján nyerjenek oklevelet.

Ugyanott 33. sz.

Dr. Barcsa J.

1905. május 24—26. Veres Imre és Nagy Károly lelkészek adománya a debreczeni prot. egyetemre, egyházmegyei egyetemi bizottságok megalakulásáról jelentés.

Ugyanott 58. sz.

Dr. Barcsa J.

1905. május 24—26. Dr. Barta Béla debreczeni ref. jogakadémiai tanár távozása, helyének betöltése.

Ugyanott 79—80. és 83. sz.

Dr. Barcsa J.

1905. május 24—26. Nagy Vilmos, a debreczeni ref. tanítóképző-intézet tanárává választatik.

Ugyanott 81—82. sz.

Dr. Barcsa J.

1905. május 24—26. A debreczeni ref. főiskolai gazdasági tanács jegyzőkönyvéből: Kálmán József, a Foncière, az 1877-ben végzett theologusok, özv. Szekeres Pálné, özv. Hegyi Mihályné, Reichmann Ármin, Medve Kálmán és neje, Torma-család alapítványa a debreczeni ref. főiskolának, a debreczeni ref. főiskolai könyvtár- és tanári olvasóterem, a debreczeni egyházmegye pénztárának a főiskolai pénztárban való kezelése, a főiskolai fűtők helyettesítése és gyógyítási költségei, fűvészkert ügye, a főiskolai pénztár gazdasági évének polgári év szerint való zárása, a Baso-Győri- és Szalay-Vass-alapítvány felhasználásának módja, torna-tanár fizetése, stb.

Ugyanott 84. sz.

Dr. Barcsa J.

1905. május 24—26. A tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés kimondja, hogy a gimnáziumi és tanítóképezdei tanárok állásaikat évközben-, az akadémiai tanárok pedig félév közben el nem hagyhatják, felirat ez ügyben a közoktatásügyi miniszterhez.

Ugyanott 85. sz.

Dr. Barcsa J.

1905. május 24—26. A debreczeni ref. főiskolai akadémiai igazgató jelentése, a joghallgatók segítőegyesületének pénztári ügykezelése, az ifjúság körében elharapódzott ünnepélyek korlátozása.

Ugyanott 86. sz.

Dr. Barcsa J.

1905. május 24—26. A debreczeni ref. theologia IV. évről kibocsátott hallgatók tartoznak a megállapított időben letenni a párbeszédi vizsgát.

Ugyanott 88. sz.

Dr. Barcsa J.

1905. május 24—26. Basa Bálintnak, a debreczeni református theológiára tett alapítványa.

Ugyanott 89. sz.

Dr. Barcsa J.

1905. május 24—26. A debreczeni ref. főiskolai akadémiai tanárok fizetésének korszerű rendezését az egyházkerület a lehetőség szerint fogja eszközölni.

Ugyanott 92. sz.

Dr. Barcsa J.

1905. május 24—26. A tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés a debreczeni protestáns egyetem ügyében a zsinathoz felterjesztést intéz.

Ugyanott 93. sz.

Dr. Barcsa J.

1905. május 24—26. A debreczeni protestáns tanárképző-intézetnek egyelőre csak a bölcseleti-, nyelvészeti- és a történelmi tanszékei töltsenek be. Ezen indítvány kellő előkészítés hiányában bizottsági tárgyalásra utasítatik.

Ugyanott 94. sz.

Dr. Barcsa J.

1905. május 24—26. Debreczeni ref. főgimnáziumi igazgatói jelentés.

Ugyanott 97. sz.

Dr. Barcsa J.

1905. május 24—26. A debreczeni ref. főgimnáziumi V-ik párhuzamos osztály megszűnése, filológiai- és szépművészeti múzeum berendezése, tápintézeti helyek.

Ugyanott 97. sz.

Dr. Barcsa J.

1905. május 24—26. A debreczeni ref. főgimnáziumi tankönyv-változtatások.

Ugyanott 99. sz.

Dr. Barcsa J.

1905. május 24—26. A debreczeni ref. tanítóképezdei igazgatói jelentés, III. osztály párhuzamosítása, osztálykönyvtárak felállítása.

Ugyanott 100—102. sz.

Dr. Barcsa J.

1905. május 24—26. A debreczeni ref. főgimnázium új épületének ügye, telekvétel.

Ugyanott 103. sz.

Dr. Barcsa J.

1905. május 24—26. A debreczeni ref. főiskolai könyvtári bizottság jelentése és határozatok.
U. o. 104. sz. *Dr. Barcsa J.*
1905. május 24—26. A debreczeni ref. főiskolai múzeumi- és szertári bizottság jelentései és határozatok.
U. o. 105. sz. *Dr. Barcsa J.*
1905. május 24—26. A máramarosszigeti ref. liczeum kérelme a hetedik jogi tanszék felállítása ügyében.
Ugyanott 118. sz. *Dr. Barcsa J.*
1905. május 24—26. Gimnáziumi felügyelő jelentése a tiszántúli ref. gimnáziumok 1903/4. évi állapotáról.
Ugyanott 119. sz. *Dr. Barcsa J.*
1905. május 24—26. A tiszántúli ref. gimnáziumok és felsőbb leányiskolák tankönyv-változtatásai.
Ugyanott 120. sz. *Dr. Barcsa J.*
1905. május 24—26. Intézkedések a tiszántúli ref. egyházkerületi középiskolai vallástani tankönyvek ügyében.
Ugyanott 121. sz. *Dr. Barcsa J.*
1905. május 24—26. A békési és hajduböszörményi reform. gimnáziumok VII—VIII. osztályának nyilvánossági joga.
Ugyanott 122. sz. *Dr. Barcsa J.*
1905. május 24—26. A tiszántúli ref. egyházkerület a gimnáziumnál kevesebb évfolyamu középfoku intézetek összevont vallástani tantervére vonatkozó véleményeket tudomásul veszi.
Ugyanott 124. sz. *Dr. Barcsa J.*
1905. május 24—26. A máramarosszigeti ref. jogakadémia félévi jelentései.
Ugyanott 127. sz. *Dr. Barcsa J.*
1905. május 24—26. Dr. Rácz Béla és dr. Szilágyi Antal máramarosszigeti ref. jogtanárok.
Ugyanott 128. sz. *Dr. Barcsa J.*
1905. május 24—26. A tiszántúli ref. egyházkerület által a máramarosszigeti reform. jogakadémián alapított tanszék alapítólevele.
Ugyanott 129. sz. *Dr. Barcsa J.*

1905. május 24—26. A szatmári ref. tanítónőképző-intézet továbbfejlesztése.

Ugyanott 130. sz.

Dr. Barcsa J.

1905. május 24—26. A nagyvárad ref. tanítónőképző-intézet I. osztályát megnyithatja.

Ugyanott 131. sz.

Dr. Barcsa J.

1905. május 24—26. Felirat a konventhez a nagyvárad öt vallástanátoi állás költségeinek államsegélyből való fedezése ügyében.

Ugyanott 132. sz.

Dr. Barcsa J.

1905. július 17. A vallás- és közoktatásügyi miniszternek a tanító- és tanítónő-jelöltek gyakorlati kiképzése tárgyában kiadott rendelete.

Dunántúli ref. egyházkerület 1905. évi közgyűlés jkve 54. pont.

Szerk.

1905. szeptember 10. A kiskunhalasi ref. egyháztanács felterjesztést intéz az egyházkerületi közgyűléshez az alapítványok helyreállítása és a kibontakozási tervzet tárgyában. A kibontakozási tervzetet megtartja, de minthogy újabb tartozások és terhek merültek fel, az egyházi és főgimnáziumi pénztár fedezetlen hiányainak pótlására, igénybe óhajtja venni azt az 54.674·10 kor. egyházpénztári követelést, melyre nézve az egyházi közigazgatási bíróság a felelőséget jogérvényesen megállapította, s melyért a per folyamatban van.

Dunamelléki ref. egyházker. 1905. évi kgy. jkv. 100. p. 229—232. l.

Bernáth L.

1905. szeptember 29. Iskolai törvények a pápai ref. főgimnáziumban tanuló ifjúság számára.

Dunánt. ref. egyházker. 1905. kgy. jkv. 69. p. alatt megerősített, megjelent egy önálló, 1—13. lapra terjedő füzetben.

Szerk.

1905. október 25—27. A beregi egyházmegye 5000 koronás alapítványa a debreczeni egyetem számára.

Tiszántúli ref. egyházkerületi közgyűlés 1905. évi jegyzőkönyv 278. sz.

Dr. Barcsa J.

1905. október 25—27. Jelentés a nyiregyházai ref. leánynevelő-intézetéről.

Ugyanott 281. sz.

Dr. Barcsa J.

1905. október 25—27. Jelentés a nagyváradai ref. leánynevelő-intézetéről.

Ugyanott 289. sz.

Dr. Barcsa J.

1905. október 25—27. Adományok a debreczeni ref. főiskolának: Domokos Lajosné és Bruckner Ernőné az énekkari, a hódmezővásárhelyi ref. egyház 5000 koronás egyetemi alapítványa, Illyés Lajos ref. lelkész 10.000 koronás alapítványa, Kruchis Lajosné 1000 koronás ösztöndíjalapítványa, Tóth Károly nagykunmadarasi ref. lelkész 20.000 koronás egyetemi alapítványa, a debreczeni ref. főgimnáziumi épület és a természetbeli tanári lakások ügye.

Ugyanott 308. sz.

Dr. Barcsa J.

1905. október 25—27. A debreczeni ref. főiskolai gazdasági tanács szervezeti szabályzata módosításokkal helybenhagyatik.

Ugyanott 309. sz.

Dr. Barcsa J.

1905. október 25—27. A debreczeni ref. főiskolai akadémiai igazgató jelentése.

Ugyanott 310. sz.

Dr. Barcsa J.

1905. október 25—27. Csiky Lajos debreczeni ref. theologiai tanárnak a tiszántúli ref. egyházkerületi gyűlés megbízó-levelet ad, hogy a debreczeni ref. egyetem alapjára az amerikai egyesült államokban gyűjtsön.

Ugyanott 318. sz.

Dr. Barcsa J.

1905. október 25—27. Gimnáziumi felügyelő jelentése a debreczeni ref. főgimnáziumról, s a tankerületi főigazgató látogatásának jegyzőkönyve.

Ugyanott 322—323. sz.

Dr. Barcsa J.

1905. október 25—27. A debreczeni ref. főgimnáziumi igazgató jelentése, a VIII. osztály évváró vizsgálatáról jelentés.

Ugyanott 324. és 327. sz.

Dr. Barcsa J.

1905. október 25—27. A debreczeni ref. tanítóképzési igazgató jelentése, a IV. osztály párhuzamosítása, az új tanterv következtében tankönyvváltoztatások, a gyakorlati tanítóképzés ügye, a gyakorló-iskolai V—VI. osztály felállítása, a konvent felkérendő, hogy a tanítóképző-intézeti rajztanítási tervet az állami új tanterv szellemében alakítsa át.

Ugyanott 329—331., 333—334. sz.

Dr. Barcsa J.

1905. október 25—27. Gimnáziumi felügyelő jelentése a tiszántúli ref. gimnáziumokról és felsőbb leányiskolákról.

Ugyanott 341. sz.

Dr. Barcsa J.

1905. október 25—27. Tiszántúli ref. gimnáziumi felügyelő jelentése a tankerületi főigazgatói látogatásokról.

Ugyanott 342. sz.

Dr. Barcsa J.

1905. október 25—27. Tiszántúli ref. gimnáziumi vallástani kézikönyvekről jelentés.

Ugyanott 345. sz.

Dr. Barcsa J.

1905. október 25—27. A békési ref. főgimnázium igazgató-tanácsának észrevételei a gimnáziumi felügyelő jelentésére.

Ugyanott 349. sz.

Dr. Barcsa J.

1905. október 25—27. A máramarosszigeti ref. jogakadémia félévi jelentése. Dr. Gergely György máramarosszigeti ref. jogakadémiai tanárrá választása.

Ugyanott 353—356. sz.

Dr. Barcsa J.

1905. október. A tiszántúli ref. egyházkerület 1905 október 25-én tartandó közgyűléséhez a debreczeni ref. főiskolai igazgató-tanács szervezeti szabályzata egyik pontjának a debreczeni akadémia tanári karára sérelmes magyarázása és alkalmazása tárgyában felterjesztés.

Sárospataki Ref. Lapok 1905. évf. 191. l.

Dr. Barcsa J.

1905. december 16. „A tiszántúli reform. egyházkerületnek Debreczen szabad királyi város törvényhatósági bizottságához intézett kérelme, a debreczeni ref. kollégium főgimnáziuma számára emelendő új épülethez pénzben és építő-anyagokban 400000 koronával való hozzájárulás tárgyában“. A tiszántúli ref. egyházkerület nevében és megbízásából beadják Kiss Áron püspök és gróf Dégenfeld József főgondnok.

Nyolczadrét, 9. lap.

Dr. Barcsa J.

1905. A hajdunánási ev. ref. gimnázium tanári könyvtárának szak-czimjegyzéke.

Értesítő az 1904/5. évről. 64. lap.

Dr. Barcsa J.

1905. „Gimnáziumi szék előterjesztése a sárospataki főiskolai igazgató-tanácsához a gyakorlati tanárképzés ügyében.“ Az 1904. évi tavaszi egyházkerületi gyűlés 63. sz. határozatával az igazgató-tanácsához utasította a kérdést, a gimnáziumi szék ennek megbízásából nyilvánítja véleményét. Az Országos Ref. Tanáregyesület erre vonatkozó véleményét magáévá teszi, s kéri az egyházkerületi gyűléstől annak határozattá emelését, továbbá, hogy a kerület a sárospataki főgimnáziumban két jelölt gyakorlati kiképzését eszközölje. Az igazgató-tanács 1905 február 7—10-ig tartott gyűlésén 89. sz. határozatával ezt elfogadta, de csak egy ösztöndíjas hely szervezé-

sét ajánlja egyelőre, az egyházkerületi gyűlés 1905. évi tavaszi 83. sz. határozatával ezt elfogadta.

Sárosp. Ref. Lapok 1905. évf. 15. és 27. l.

Dr. Barcsa J.

1905. Halmy Gyula miskolczi ev. ref. főgimn. tanár rövid életrajza. (1839—1905.)

Miskolczi Értesítő 1894—5. tanév, 3. l.

Borsos I.

1905. Simon Gábor tanár jelentése, hogy a miskolczi ref. főgimnáziumban a czéllövészetet a m. kir. honvédelmi miniszter hozzájárulásával 1904-től kezdődőleg meghonosították, s hogy a növénydékek e téren mily eredményt értek el.

Ugyanott 71. l.

Borsos I.

1905. A tiszántúli ref. egyházkerület felterjesztése a zsinathoz, a debreczeni prot. egyetem ügyében.

Prot. Egyh. és Isk. Lap. 1905. évf. 385—8. l.

Marton S.

Országos Széchényi Könyvtár

Betűsoros hely-, név- és tárgymutató.

- Abauj 328.
 Abauji esperes 69.
 Abauj-Szántó 328.
 Abauj-Szepsi 11.
 Abauj vármegye 33—34.
 Ács 150.
 Ács Józsefné 255.
 Ácsi Péter 97.
 Adakozásra felhívás 211. 253. 301. 319.
 334. 341.
 Adakozók névsora 342.
 Ádám András 368.
 Ádám Gerzson 270.
 Ádám Imre 366.
 Ádám Kálmán 388. 397.
 Adattár 368.
 Adományok 417.
 Aglája 133.
 Ágoston István 116.
 Ajtai Abód Mihály 77. 97.
 Akadémiai tanulók 225. 234. 242. 341.
 Akadémikus rektória 189.
 Algyógy 135.
 Állami főfelügyelet 353. 357. 369.
 Állami középiskolák 258.
 Államsegély 222. 251. 279. 280. 284.
 287. 289. 301. 303. 326. 332. 334.
 339. 340. 344. 348. 353. 356. 361.
 362. 365. 366. 374. 391. 394. 400.
 402. 405.
 Államsegélyes középiskolák 284. 298.
 303. 310. 314. 319. 326. 330. 334.
 339. 347. 366. 376. 385. 386.
 Államsegély-szerződések 282. 284.
 301. 306. 310. 312. 314. 317. 326.
 329. 330. 338. 339. 340. 346. 347.
 350. 354. 355. 358. 361. 362. 364—
 366. 369. 376. 383. 384. 386. 389.
 390.
 Államszámviteli tanszék 218.
 Államtudományi magánvizsga 217.
 Államvizsga 214.
 Állandó igazgató 247.
- Alapítvány 193—195. 197. 198. 203.
 206. 207. 215. 217—219. 223. 229.
 241—243. 249. 252. 253. 254. 262.
 264. 267. 271. 273. 276—278. 280—
 283. 285. 286. 288. 289. 291. 294.
 297. 298. 300. 304. 305. 306. 308.
 315. 320—322. 325. 330—332. 335.
 336. 342. 345. 346—348. 350. 352.
 353. 363. 364—366. 368. 371. 373.
 376. 378. 379. 382. 390. 399. 400.
 406. 407. 408.
 Alapítványi törzkönyv 368.
 Alapkö-letétel 218. 219.
 Alapszabály 193. 205. 206. 216. 219.
 222. 225. 233. 247. 258. 261. 262.
 266. 269. 271. 274. 275. 281. 295.
 314. 340. 342. 353. 366.
 Alapvizsga 289. 300.
 Almási Péter 42. 59.
 Alreálisok 227.
 Alsóbalhás 98.
 Alsóborsod 364.
 Alsóbaranya 30. 207.
 Alsófehértó 103.
 Alsók 107.
 Alsószabolcsi egyházmegye 175. 235.
 391. 397.
 Alsztédiusz Henrik 20. 21. 26. 27. 40.
 Altorf 58.
 Alvinczi István 46.
 Alvinczi Péter 11. 18. 20.
 Alumínium, lásd köztartás.
 Amsterdam 91.
 Andaházy-Szilágyi Mihály intézet és
 alapítvány 176. 201. 210. 212. 215.
 237. 245. 252. 255. 260. 359. 361.
 Andreadesz Mihály 10. 11.
 Anglia 37.
 Angol-alap 371.
 Angyal Pál 14. 15.
 Antal Gábor 217. 290. 359. 367.
 Antal Géza dr. 319.
 Antal János 111. 149.

- Antal Zsigmond 270.
 Antalfi János 251.
 Ángyán János 145.
 Annyok János 97.
 Apáczai János 36. 37.
 Apaffy Mihály 38—41. 43—46. 48—57.
 61. 62.
 Apaffy-alapítvány 213. 216. 233. 241.
 247. 281. 284. 286. 291. 303. 306.
 Appéliusz János Gáspár 21.
 Apor István 62.
 Apostol József 228.
 Apostol Pál 228.
 Aranka György 102.
 Aranykönyv 206.
 Arany János 277. 286.
 Aranyosmedgyesi tized 17.
 Árenstein József 202. *
 Arдай malom-vám 10.
 Armós Bálint 333.
 Árvai József 173.
 Árvai Pál 96.
 Ásványgyűjtemény 248. 260.
 Asztalos András 11—13.
 Átalakítás 206.
 Auer Andrásné 188. 226.
 Ausztrália 225.
 Autonómia 173. 208. 241. 258. 267.
 381.
- Babócsai Izsák 62.**
 Bacsoni Incze István 86.
 Bacsoni Lajos dr. 381. 389.
 Bacsoni Incze Máté 67. 68.
 Baczó Gábor 164.
 Baksai Sándor 298. 304. 312. 342. 355.
 367.
 Balassa Antal 213. 262.
 Ball Róbert 323.
 Baldácsy Antal br. 205. 253.
 Balogh Dénes 351.
 Balogh Ferencz 204. 206. 213. 318.
 325. 336. 368.
 Balogh Gábor 351.
 Balogh József 226.
 Balogh Istvánné 343.
 Balogh Péter 96. 211. 276. 322.
 Balla Gergely 86.
 Ballagi Géza dr. 373.
 Ballagi Mór dr. 183.
 Balajthy Dénes 374.
 Bályok 78.
 Báj 100.
 Bajkai Endre 143.
 Balla Athanáz alapítványa 194.
 Balkányi Miklós dr. 306. 332.
 Balkányi-alapítvány 315.
 Balpataki Ferencz 49.
- Balpataki János 49.
 Balzaráti Vítusz János 5.
 Bancsi Ádám 55.
 Bánffy György 62.
 Bánffy Péterné 49.
 Bánffy Zsigmond báró 40. 76.
 Bánki István 188.
 Bányai Lajos 25.
 Bányai ág. hitv. ev. egyházkerület 67.
 223.
 Barabás Miklós 150.
 Baranya vármegye 54.
 Baracska 264.
 Baráth Imre 297.
 Barbély János 100.
 Barcza Ádám 131.
 Barcza János 391.
 Bárczay B. Sámuel 121.
 Barcsa János 391.
 Barcsay Ákos 37.
 Barcsi József 333.
 Baritz dr. 138.
 Barkóczy Ferencz 162.
 Barla Szabó Dániel 109.
 Barna Ferenczné 44. 45.
 Barsi reform. egyházmegye 37.
 Barsvármegye 10.
 Barta Béla dr. 413.
 Bártfai biblia 11.
 Bartha János 92.
 Bartha Miklós 111.
 Bartha Sándor 97.
 Barthalos István 277. 316.
 Bartók György dr. 342.
 Basa Bálint 348. 414.
 Basa István 108.
 Báthory Gábor 161.
 Báthory István 4. 129.
 Báthory Zsigmond 7. 8.
 Bázely 2. 5. 9. 23. 91. 93.
 Bazírusz Izsák 34. 35. 37. 38. 40.
 Bécs 4. 8. 85. 101. 102. 138. 139.
 192.
 Bécsi kultuszminisztérium 155.
 Beck Jákob 93.
 Beiratási díj 228.
 Békési Jánosné 20.
 Békés 93. 95. 96. 139. 150. 194. 198.
 199. 205. 269. 292. 337. 364. 372.
 380. 405. 411. 415. 418.
 Békésbányai egyházmegye 198.
 Békés Gyula 7.
 Békési Gyula 229.
 Beksics Gusztáv 323.
 Belsősomogyi egyházmegye 107. 111.
 112. 200.
 Benedek Áron 169.
 Benedek Gyula 360.

- Beniczki Ferencz 376.
 Benke István 288.
 Benkő Ferencz 124.
 Benkő József 105.
 Benkő Pál 212.
 Bentlakás 115. 134. 227. 232. 233. 244.
 274. 276. 393.
 Bényei János 25. 26. 28. 29. 291. 292.
 Beőr László 195.
 Berde Sándor 317. 337.
 Bereczki Erzsébet 205. 206. 245.
 Bereczki Márton 220.
 Beregi egyházak és iskolák 57.
 Beregi egyházmegye 52. 259. 410.
 Beregszász 13. 200. 231. 236. 259. 262.
 266.
 Beregszászy Pálné 236.
 Beregszászy Péter 5.
 Berencse 42.
 Beretvás János 118.
 Berki-alap 374.
 Berkes István 78.
 Berlin 141.
 Bern 91.
 Bernáth István 283.
 Bernáth Mihály 283.
 Bernáth Pál 283.
 Beruházási államsegély 307. 310. 314.
 319. 326. 330. 334. 339. 356. 395.
 Bessenyei György 115. 118.
 Bessenyő 20. 28.
 Besztercze 7.
 Beszterczei György 15.
 Bethlen Gábor fejedelem 10. 16—21.
 23. 25. 26. 38.
 Bethlen Gábor gróf 327.
 Bethlen Gergely gróf 135.
 Bethlen István gróf 16—18. 22. 24. 25.
 Bethlen János 40. 41. 45. 48. 49. 63.
 Bethlen-kollégium, lásd Nagyenyed
 Bethlen Kata gróf 78. 86. 87.
 Bethlen László 66.
 Bethlen Miklós 57. 58. 60—62. 66. 67.
 Bethlen Sámuel 62.
 Bethlen Sándor 123. 124.
 Bethlen Zsuzsánna 205. 250.
 Biblia 55.
 Biederman E. 291.
 Bihar 32.
 Bihari P. János 55.
 Bihari Péter 230.
 Bihari remete 118.
 Biharmegye 283. 290.
 Biharújfalú 96.
 Bikádi László 374.
 Biki Károly 221.
 Birczek Márton 96.
 Biró György 98.
- Birói államvizsga 211.
 Birságpénz 9.
 Biszterfeld János Henrik 21. 27. 34.
 38. 40.
 Bizonyítvány-uegsemmités 257.
 Bocz Sámuel 195.
 Bocskay István 10. 11. 45.
 Bocskay Klára 6.
 Bocsor István 141. 153. 282.
 Bocsor Lajos 347.
 Bod Károly 350.
 Bod Péter 135. 138. 139. 146. 187.
 Boda Gergely 119.
 Bodmér 213. 262.
 Bodnár Gáborné 273.
 Bodoki Márton 97.
 Bodola Sámuel 128. 169.
 Bodor Benenek 29.
 Bodor János 282.
 Bólyai Berta 162.
 Bólyai Farkas 136. 139. 140. 146. 148.
 156. 159. 161. 162. 191. 212. 322.
 323. 324. 330.
 Bólyai Gergely 162.
 Bodrogi János 358.
 Bojti Gáspár 16—20.
 Bóka Erzsébet 172.
 Bónis Károly 139.
 Bonyhád 367.
 Bonyhai György 159.
 Bonyhai Márton 64.
 Bölcseki István 13.
 Bölcsészeti fakultás 297. 308. 325.
 328. 333. 337.
 Bölcsészethallgató 221. 273.
 Bölcsészeti tanfolyam 158. 160. 177.
 179. 186. 188. 189. 225. 230. 234.
 252. 262. 270. 272. 273. 278. 300.
 Bölcsészeti tanszék 297—308. 403.
 Borbély Sámuel 250.
 Bornemisza Anna 34. 41. 42. 56.
 Bornemisza Józsefné 364.
 Bornemisza Zsuzsánna 49.
 Bornemisza Kovács József 364.
 Borsai Sándor 255.
 Bosod-, Gömör-, Kishonti czikkek 9.
 Borsodi egyházmegye 51. 79. 80.
 Borsodvármegye 54. 66.
 Borosnyai L. János 80.
 Borosnyai János 108. 125.
 Bosznay István 391.
 Borosnyai Nagy Zsigmond dr. 77. 95.
 Borsos Benő 379.
 Borsos István 328. 370.
 Borsos-Sándorné-alapítvány 374.
 Borsos Szabó Mihály 172.
 Bottka Ferencz 31.

- Böszörmény, lásd Hajduböszörmény
 Böszörményi Ferencz 97.
 Böszörményi Józsefné 371.
 Brandenburgi Katalin 21.
 Bréma 91.
 Britt-múzeum 195.
 Budai ref. templom 292.
 Budai Ézsaiás 117. 124. 134.
 Budai János 92.
 Budai kerületi kir. igazgató 98.
 Budapest 101. 102. 116. 142—145. 148.
 151. 158. 160—164. 166—168. 170—
 172. 182. 183. 186. 188—190. 195.
 203. 210. 213. 220. 221. 240. 242.
 243. 249. 253. 255. 256. 260. 264.
 265. 274. 775. 279. 280. 282. 285.
 286. 289. 290. 292. 296. 298. 303.
 304. 314. 317. 334. 337. 343. 351.
 358. 361. 363. 370. 380. 392. 398.
 Bugaszmonostor 172.
 Bujdosó Lajos 400.
 Bukkov generális 89.
 Bulyovszky Gyula 278.
 Buttler-alapítvány 229.
 Buttler János gróf 143.
 Buza János 269.
 Buzinkai Mihály 47. 51. 52. 54. 56.
 Bükk Géza 386.
- Czégényi János 76.**
 Czegléd 84. 99.
 Czeglédi István 42—43.
 Cicero 109.
 Czéllövészet 419.
 Czikkek 406.
 Czorompai Brunsvik Terézia 187.
 Czövek-alapítvány 176. 228. 252.
 Czuczor Gergely 328.
- Csáji Márton 92.**
 Csák János 274.
 Csáky Albin gróf 314. 323. 326. 334.
 Csáky István 33. 59.
 Csanádi János 87.
 Csanak József 210.
 Csanaki Mátyás 15.
 Csányi Dániel 178. 206.
 Csapó György 226.
 Császár Bálint 323—324.
 Császári Lósy Pál 112.
 Csátár 97.
 Csécsi János 56. 70. 76. 92. 111.
 Cseh Béláné 371.
 Csehi András 30. 31.
 Csenger 8. 59.
 Csengeri Antal 157.
 Csengeri István 44. 46.
 Csepreg 6. 10.
- Csepregi Turkovics Ferencz 60.
 Cserei Elek 89.
 Cserei Farkas 117.
 Cserei Mihály 80.
 Cserepes Józsefné 255.
 Cserepes József 205.
 Cserepes Mihály 92.
 Csernák László 100.
 Csernátoni András 44.
 Csernátoni Pál 44. 48.
 Csernátoni Sámuel 105. 108.
 Chiapi János 6.
 Csider Károly 364.
 Csiga-gyűjtemény 187.
 Csiki Kálmán 295.
 Csiki Lajosné 303. 417.
 Csilléri Benő 188. 263. 268. 321.
 Csilléri-Dékány-alapítvány 316.
 Csiszár János 40. 48.
 Csizmadia Lajos 389.
 Csohány János 252.
 Csongrádvármegye 146.
 Csontó Lajos 262.
 Csontos József 363.
 Csokonai Mihály 109. 112. 113. 117.
 120. 128. 129. 137.
 Csoknya 109.
 Csupák 82.
 Csorba István 6.
 Comenius, lásd Koménusz.
 Contracriba, lásd Kontraskriba.
 Csöke Lászlóné 371.
 Csulai György 26. 37. 38. 40. 49. 50.
 Csulai György ifj. 50.
 Csurgó 106. 107. 109. 111. 112. 117.
 121. 126. 140. 143. 172. 197. 200.
 215. 217. 229. 240. 266. 278. 296.
 298. 301. 303. 310. 312. 314. 318.
 319. 326. 330. 334. 339. 345. 350.
 352. 354. 356. 367.
 Csűrös Ferencz dr. 381. 382.
- Dadai János 38. 39.**
 Dálnoki Benkő Márton 63.
 Dancsházi Nagy Demeter 85.
 Dániel István 104.
 Dapsy Vilmos 171.
 Darányi Ignác dr. 384. 388.
 Deák József 269.
 Deáki 12.
 Debreczen 1—3. 5—7. 9—11. 13. 18.
 20—23. 25. 28—31. 33. 35—37. 40.
 41. 43. 44. 46. 47. 49—59. 61. 62.
 64—69. 72—89. 91. 93. 96—108.
 113—117. 119. 120. 122—126. 128—
 137. 142. 145. 146. 157. 170. 172—178.
 180. 181. 183—188. 190—196. 198—
 214. 216—244. 246—261. 263. 266.

- 269—271. 273—275. 278. 281. 282.
 284—288. 290—293. 297. 300. 302.
 303. 304. 306. 308. 309. 312—320.
 322. 325. 327. 328. 330—333. 335.
 336. 340. 341. 343. 344. 346—348.
 350. 353. 354. 356. 358—360. 362—
 365. 368. 370—372. 375. 378. 379.
 381. 382. 386. 989—391. 394. 395.
 399. 400. 401. 403. 404. 407. 408.
 409. 410. 412. 413. 414. 415. 417.
- Debreczeni dízma 86. 90. 91.
 Debreczeni gőzmalmi társulat 213.
 Debreczeni egyházmegye 64. 175.
 Debreczeni István 97.
 Debreczeni János 5. 40. 58.
 Debreczeni városi tanács 188. 231.
 237.
- Decsi János 8.
 Decsi Borbély János 97.
 Decsi István 9.
 Décsse 20.
 Décssei Lajos 148.
 Décsi Bálint 150. 129. 234.
 Décsi Krisztina 234.
 Deés 15. 21.
 Décsi István 15.
 Décsi Márton 48. 55.
 Dégenfeld Imre gróf 278.
 Dégenfeld József gróf 309. 315. 325.
 350. 394.
- Dékány István 188.
 Demosthenes 20
 Derecske 96. 97. 100. 204. 214. 220.
 231.
- Derecskei Ambrus 5.
 Déva 10. 46. 78.
 Dévai Biró Mátyás 1.
 Deven Katalin 7.
 Diák-kongresszus 349.
 Dicsőffy József 303.
 Dienes Ferencz 264.
 Diószeg 58. 69. 93. 96.
 Diószegi Fűvészkönyve 248.
 Diószegi István 58. 75.
 Diószegi Mihály 75.
 Diószegi Sámuel 121.
 Dobai Sándor 379.
 Dobos János 183.
 Dobraviczai Sáfár Miklós 45.
 Dobronoky Miklós 12.
 Dóczy Imre 268. 300. 302. 303. 330.
 335. 359.
- Dogmatikai tanszék 291.
 Dókus Gyula 295. 371. 406.
 Dombi László 367.
 Domokos Antal 89.
 Domokos Márton 89.
 Dózsa Elek 134. 135. 138. 146. 187. 194.
- Dömsödi Dániel 97.
 Dragoni Gáspár 6. 7.
 Dragota Erzsébet 252.
 Dráva-Szabolcs 283.
 Drégelypalánki egyházmegye 37. 68.
 Dublini csillagda 323.
 Duka Tivadar dr. 357.
- Dunamelléki egyházkerület 123. 132.
 143—147. 150—152. 155. 157—159.
 161—163. 166. 168. 170. 171. 176.
 179. 182. 186. 189—191. 194. 203.
 211. 212. 220. 223. 228. 242. 243.
 245. 246. 248. 255. 264. 268. 269.
 271. 272. 276. 282. 286. 289. 291.
 292. 298. 299. 301. 316. 326. 327.
 337. 351. 355. 358. 361. 373. 380.
 383. 384. 389. 399.
- Dunamelléki főgondnok 151.
 Dunamelléki püspök 87. 156.
 Dunántúli egyházkerület 110. 115—117.
 120. 121. 126. 137. 145. 146. 150.
 153. 155—157. 165. 166. 177. 186.
 202. 211. 215. 217. 228. 234. 242.
 246. 250. 251. 253. 254. 262. 264.
 265. 271. 272. 283. 286. 300. 303.
 307. 316. 318. 321. 328. 331. 332.
 335. 342. 351. 352. 366. 367. 389.
 393. 397. 406.
- Dunántúli iskolák 23.
 Dunántúl reformációja 377.
 Dunavecse 24.
 Dureusz János 24.
- Eger 364.
 Egészségügyi szabályok 119.
 Egyesült Budapesti Fővárosi Takarékpénztár 351.
 Egyetem 188. 201. 330. 332. 343. 348.
 350. 390. 394. 395. 399.
- Egyetemes konvent 116. 268. 279—281.
 284. 287. 297. 301. 310. 312. 314.
 330. 339. 350. 357. 364. 369. 376.
 377. 384. 388. 398. 402.
- Egyetemes tanügyi bizottság 174. 177.
 193. 208. 216. 233. 240. 266. 269.
 277. 282. 322. 360. 383. 389.
- Egyházjogtan 194.
 Egyházkerületi iskolalátogató 342.
 Egyháztörténeti tanszék 205.
 Egységes internátus 386.
- Ecsed 24.
 W. A. Echolsz 322.
 Ecsedi István 100.
 Ecsedi János 93.
 Écsi Gáspár 13.
 Édes Gergely 131.
 Edinburg 199.
 Elek Lajos 302.

- Előlegre vonatkozó szabályzat 360.
 Emlékirat 219. 294. 301. 302. 329. 346. 347.
 Emödi Dániel 283. 326.
 Endrédi László 76.
 Énekkar 100. 137. 220. 225. 233. 241. 251. 255. 276. 285. 322. 343. 371. 391.
 Énektanár 300.
 Énektanítás 181.
 Éneklő tanulók pénztára 202.
 Enyedi István 59. 60.
 Enyedi János 43. 45. 46.
 Enyedi Sámuel 39. 40. 47.
 Entwurf 162. 172.
 Eötvendi Pál 11.
 Eöri Szabó Gábor 151.
 Eöri Szabó Sándor 246. 261.
 Eötvös József br. 152. 153. 215.
 Eötvös Lajos 208.
 Eperjes 240.
 Epigrammák és apróságok 136.
 Építkezés 204. 218. 222. 223. 226. 231. 251. 260. 273. 296. 319. 336. 341. 348. 366. 371. 380.
 Építési segély 298. 303. 329. 345. 348. 400. 401.
 Építési tervek 210.
 Építettő pénztár 277.
 Epsteinné özvegy 330.
 Ercsei Dániel 125.
 Erdélyi egyetem 90.
 Erdélyi egyházkerület 164. 216. 249. 266. 272. 278. 287. 311. 317. 324. 329. 334. 339. 345. 349. 352. 357. 358. 363. 378. 383.
 Erdélyi főkonzisztórium, főtanács 86. 92—94. 97. 102. 133—135. 139. 148. 149. 150. 154. 156. 159. 166. 167. 170. 180. 197.
 Erdélyi sójövedelem 69.
 Erdélyi János 274.
 Erdélyi József 135.
 Erdélyi Péterné 233.
 Érdemsorozat 302.
 Erdőhorváti 328.
 Erdődi közzsinat 59.
 Erdődi István 64.
 Erdős József 303. 306.
 Éremgyűjtemény 188. 190. 195. 311. 402.
 Érettségi vizsga 177. 186. 188. 189. 191. 192. 194. 196. 197. 200. 204. 209. 224. 231. 261. 269. 283. 284. 286. 334. 340. 345. 370. 410.
 Erlangen 91.
 Eröss Lajos 365.
 Érsekújvár 12. 18. 33. 37.
- Értesítő 200.
 Erzsébet czárné 75.
 Erzsébet királyné 363.
 Eskümintá 64. 65. 71. 104. 113. 114. 117. 138. 224. 350. 355. 359. 367. 369.
 Eszéki Imre 2.
 Eszéki István 44.
 Eszterházy József gróf 79.
 Eszterházy Sándor gróf 38.
 Eszterházy-uradalom 131.
 1848: XX. t.-cz. végrehajtása ügyében értekezlet 152. 211. 394. 408.
 1883: XXX. t.-cz. 277. 280. 282. 284. 298. 301. 310. 312. 314. 334. 350. 402. 408.
 Exegezis-tanszék 291. 315.
 Evangélikus alapítványok 255.
 Everwyn kisasszony 230. 234. 365.
- Fábián Gábor 240. 254. 270.
 Faragó Bálint 376.
 Faragó János 343.
 Farkas Imre dr. 368. 373.
 Farkas Kálmán dr. 263.
 Farkasdi zsinat 37.
 Fáy-család 113. 216.
 Fazekas István 97.
 Fegyelmi szabályzat 181. 238. 277. 293. 308. 352. 355. 363. 365. 386. 387. 396.
 Fegyelmi törvények 185. 221. 234. 261.
 Fegyverneki Izsák 7.
 Fehértó 119.
 Fehérvármegye 41.
 Fejes István 286. 378.
 Fejérváry Géza br. 393.
 Fekete Árho 52.
 Felfalusi József 58.
 Felenyed 21.
 Félegyháza, lásd Kiskunfélegyháza
 Felirat 99. 102. 104. 136. 166. 170. 191. 205. 211. 394.
 Felsőbaltás 98.
 Felsőbaranya 30. 207.
 Felsőbb leányiskola 294. 316. 318—320. 330. 334. 341. 350. 356. 360. 369. 371. 375. 379. 381. 384. 390. 391. 400. 409. 410.
 Felsőbb oktatás 240. 241. 243.
 Felső dunamelléki egyházkerület 81.
 Felsőmagyarországi czikkek 8.
 Felsőrészi közbirtokosság 263.
 Felsőszabolcsi egyházmegye 387.
 Felügyelet 336.
 Felügyeleti rendszabályok 313. 363.
 Felügyelő választmány 193. 196. 257.
 Felvinczi Sándor 42. 43.

- Fenyvessy Ferenc 329.
 I. Ferenc 116.
 I. Ferenc József 159.
 Ferenczi Elek 207.
 Ferenczi Gyula dr. 350. 351.
 Ferenczi István 128. 129.
 Fertőszentmiklós 11.
 Fésős András 160.
 Festetich György gr. 107. 108.
 Filó Lajos 183. 190. 294.
 Finkei Ferencz dr. 354. 367.
 Finkei József 272. 294. 326. 354.
 Finkei Pál 272.
 Fiók Károly 295.
 Fláciusz Mátyás 2.
 Fodor Gerzson 123.
 Fogaras 5. 33. 34. 46. 87.
 Fogarasi Albert 186.
 Fogarasi István 157. 161.
 Fogarasi János 219.
 Fogarasi Mátyás 40.
 Fogarasi Pap József 92. 93. 101. 102.
 Fogarasi Pap Máté 76.
 Fónyi István 57.
 Forján István 92.
 Főfelügyelet 291.
 Főfelügyeleti jog 256—258.
 Főiskolai gondnok 275. 277. 366.
 Főiskolai kórház 248. 309.
 Főiskolai háznagy 244. 291. 315.
 Főiskolai levéltárnok 336.
 Főiskolai nyomda 137.
 Főiskolai orvos 336.
 Főiskolai szenior 114. 120. 181. 185.
 201. 203. 213. 222. 244. 247. 265.
 340.
 Főiskolai szertár 248.
 Főkormányzók 193. 199.
 Földhitelintézet 223.
 Földvári Antal 197.
 Földvári Sándor 197.
 Főleánynevelde 226. 308.
 Fördös Lajos 183.
 Főreáliskola 237. 239. 250.
 Fővárosi tanács 290.
 Fővenyesi István 27.
 Franeker 19. 28. 56. 91.
 Frankfurt 1. 60. 65. 70.
 Fráter Gedeon 223.
 Fráter György 60.
 Frigyes porosz király 65.
 Füleki András 66. 69.
 Füredi József 106.
 Füredi Sándor 93.
 Fűtő-tanulók köteleességei 64.
 Fűzesgyarmat 35. 96.
 Fűvészkert 187. 248. 408.
- Gábor Áron 33.
 Gál András 98.
 Gál József 218.
 Gál Rebeka 134.
 Gálfi Mihály 161.
 Gálszécs 30.
 Gángol István 120.
 Garda József 139. 185.
 Gáspár János 294. 324. 330.
 Gáti Gábor 210.
 Gazda 193.
 Gazda-gondnok 246.
 Gazdasági tanács-elnök 262. 265.
 Gazdasági tanintézet 218. 225.
 Gazdasági választmány 181. 193. 233.
 Geczó Gedeon 337.
 Geiringer Etelka 348.
 Gelei Katona István 26—28. 38.
 Gencs 77.
 Genf 56. 91. 99. 106.
 Géres 78.
 Géri Kálmán 237.
 Gergely György dr. 418.
 Gernyeszegi dízma 55.
 Gidófalvi Balázs 40.
 Gillányi hagyatékról számadás 60.
 Gimnázium, lásd középiskola.
 Gombási István 103.
 Gödri Ferencz 169.
 Gömör 364.
 Gondol Gábor 264. 380.
 Göncz 3. 6. 7. 30. 33. 42. 57—59. 111.
 Gönczi József 8.
 Gönczy Pál 256. 264.
 Gönyei Károly 212. 315.
 Görgényzentimre 93.
 Görög keletiek iskolai szünete 324.
 Görögnyelv 221. 256. 258.
 Görögországi tanulmányut 330.
 Göröpótló 313. 319. 377.
 Göttingen 81. 123. 124.
 Grassalkovics Antal gróf 90.
 Greifsvalden 311.
 Grosch Aladár 352.
 Gröningen 91.
 Gubcsi János 119.
 Gulyás István 331.
 Gulyás János 412.
 Gyakorlóiskola 227. 229. 230. 235. 241.
 Gyakorlati theologia 242. 276. 322.
 328. 354.
 Gyarmathi Ferencz 93.
 Gyarmathy György 335.
 Gyarmathy Sámuel dr. 130.
 Gyoma 371.
 Gyorsirás tanítása 233. 341. 356.
 Gyöngyös 12. 18. 38.
 Gyöngyösi István 105.

- Gyöngyösi Pál 69. 75.
 Gyöngk 118. 120. 131. 142. 149. 176.
 213. 226. 289. 312. 313. 326. 336.
 338. 345. 347. 352. 389. 398.
 Győr 6. 75. 81. 86. 116. 117. 120. 229.
 351.
 György Endre 315. 394.
 Györgytartó 331.
 Győri Gyula 343.
 Győri Krisztina 348.
 Győri Lajos 230.
 Gyulafehérvár 4. 6. 17. 19—22. 24—28.
 34—40. 46—49. 51. 52. 54—57. 61.
 62. 66. 67. 70. 148.
 Gyulafehérvár-Sárospatak 50. 57.
 Gyulafi Borbála 24.
 Gyulai Pál 171.
 Gyümölcsös kert 202.
- Hajdu Ferencz 95.
 Hajduböszörmény 35. 77. 84. 86. 92.
 96—99. 109. 118. 121. 202. 236. 277.
 281. 284. 348. 353. 361. 371. 378.
 379. 381. 387. 390. 391. 396. 401.
 405. 415.
 Hajduhadház 98.
 Hajdunánás 63. 87. 90. 93. 97. 98. 100.
 102. 109. 121. 135. 220. 236. 252.
 262. 284. 286. 298. 308. 315. 320.
 361. 362. 365. 366. 369. 373. 379.
 383. 384. 386. 390. 391. 397. 401.
 405. 418.
 Hajduszoboszló 58. 92. 95—97. 187.
 193. 207. 220. 236. 255. 273. 284.
 293. 297. 353.
 Hajdúvárosok 206. 215.
 Hajnal Ábel 139.
 Halas, lásd Kiskunhalas
 Halász-alapítvány 174. 201. 205.
 Hallé 59. 91.
 Haller István 62.
 Haller József gr. 104.
 Halmy Gyula 326. 331. 419.
 Halstéd dr. 322—324. 330.
 Hanau 91.
 Hardervijk 30. 91.
 Háromszék 33. 165. 197.
 Harsányi István 406.
 Harsányi Sándor 332.
 Hathalmi Sándor 15.
 Hatvani István 84. 85. 103.
 Hatvani-jutalom 125. 372.
 Haymerle haágai nagykövet 229.
 Havas Gyula dr. 330.
 Hedrahely 392.
 Hegedüs János 355.
 Hegedüs László 335.
 Hegedüs Sámuel 150.
- Hegedüs Sándor 368. 389. 391.
 Hégel bölcsészete 136.
 Hegyi Mihályné 337. 399.
 Hegyközujlak 205.
 Heer Erzsébet 376.
 Hejdelberg 4. 12. 16. 17. 91.
 Hejdelbergi Káté 27. 29. 78.
 Héjjas Pál 356.
 Hejszter tábornok 56.
 Helle Károly dr. 348. 351.
 Helmeicz 30.
 Helvét hitvallás 29. 78. 202.
 Helytartótanács 83. 84. 87. 93. 99. 100.
 103. 108. 111. 143. 146. 147. 149.
 166. 167. 170. 173. 177. 180. 182.
 188—193. 196—201. 204. 207.
 Henningfalva 21.
 Herborn 91.
 Herczeg János 66. 67.
 Herczeg Károly 392.
 Herczegszöllös 4.
 Hétszülő 21.
 Heves vármegye 198.
 Hiri zilahi tanár 154.
 Hittanhallgatók 270. 271. 293. 320. 331.
 Hittanhallgatók kibocsátása 372.
 Hittanhallgatók segítő-egyesülete 395.
 Hittani tanszék 190. 191. 192. 204.
 Hódmezővásárhely 71. 72. 80. 85. 90.
 91. 93. 95. 96. 97. 100. 109—111.
 118. 128. 131. 133. 135. 146. 173.
 174. 186. 192. 196. 197. 200. 203.
 210. 218. 226. 229. 230. 241. 263.
 276. 298. 330. 332. 339. 340. 343.
 348. 356. 360. 366. 376. 382. 386.
 390. 391. 403. 405.
 Hodosi Sámuel 50.
 Hoffer Zsuzsánna 266.
 Homér 20.
 Horti István 36. 56.
 Horváth Ádám 105. 123. 125.
 Horváth Ferencz 97.
 Horváth István 137.
 Horváth József 302.
 Horváth Károly 161. 243.
 Horváth Lajos 252.
 Horváth Mihály 243. 251.
 Hosszufalusi Márton 49.
 Hosszupályi 343.
 Hubai Miksa 224.
 Hunyadmegyei tanítók tanuló fiai 254.
 Hunyady Ferencz 8.
 Hunyady Sámuel 104.
 Huszár Adolf 278.
 Huszár Pongráczné 241.
 Huszt 19. 22. 48.
 Huszti András 75. 76. 78.
 Huszti István 62.

- Ibrányi Ferencz 37.
 Ifjúsági képzőtársulat 141. 366.
 Ifjúsági segítő-egyesület 363.
 Igazgató-tanács 264. 276. 287. 288. 291.
 292. 301. 304. 307. 309. 317. 318.
 323. 324. 329. 336. 339. 344. 345.
 346. 352. 355. 357. 358. 363. 365.
 372. 373. 378. 382. 383. 403.
 Igeni Gergely 4.
 Illyefalvi Vitéz Géza 355.
 Imaginária kvantitásokról 139.
 Imre Sándor 184. 186. 187. 195. 199.
 230.
 Incze Sándor 92. 105.
 Index 368.
 Ingyeniskolázási alap 281.
 Ingyen tanítás 212.
 Innocentia Transsylvaniae 37.
 Irinyi József 170.
 Iskola-alap 215.
 Iskola bezárása 205.
 Iskolai adó 156. 210.
 Iskolai épületterv 218.
 Iskoláink nyilvánossági joga 156. 166.
 170.
 Iskolák szervezése 155. 157. 158. 160.
 169. 183. 369.
 Iskolai szerveztdíj 161.
 Iskolai szünet 324.
 Iskolák történetének megírása 331.
 Iskolai törvények 18. 21. 22. 24. 31.
 32. 36. 38. 39. 44. 46—48. 50. 53.
 61. 63—66. 69. 72. 75. 76. 79. 90—
 92. 105—107. 109. 110. 114. 115. 117.
 119. 120. 122. 124. 126—128. 137.
 138. 140. 146. 148. 161. 180. 185.
 190. 222. 229. 232. 234. 242. 244.
 250. 260. 276. 286. 292. 331. 333.
 337. 341. 372. 403.
 Iskolai törvényeket aláírók névsora
 110. 411. 416.
 Istvánháza puszta 198.
 István-hengermalom részvénytársaság
 195. 233. 237.
 Izokrátesz 20.
 Iváncsa 380.
 Ivánka Sámuel 299.
- Jablonszki Dániel Ernő 60. 65.
 Jabroszki Pál 94.
 Jäger Rozália 175.
 Jancsó József 165.
 Jancsó Zsuzsanna 270.
 Jánosi Zoltán 407. 412.
 Jánusz Pannóniusz 101.
 Jármy József 360.
 Jástfalvy János 65.
 Jászkisér 96.
- Jászy Viktor 386.
 Játékdélután 391. 401.
 Játészótér 395. 399.
 Jéna 2. 53. 311.
 Joannovics György 188.
 Jogakadémia 145. 149. 159. 160. 174.
 177. 179. 183. 188—192. 195. 199.
 202. 204. 208. 211. 212. 214. 215.
 218—220. 225. 227. 229. 239—242.
 244—246. 251. 254. 259. 262. 263.
 268. 269. 271. 274. 281. 283. 287.
 289. 290. 294. 300. 301. 315. 316.
 319. 321. 326. 331. 333. 334. 337.
 342. 346—350. 355. 364. 365. 367.
 370. 372. 376. 381. 382. 383. 386.
 387. 389. 390. 393. 395. 399. 404.
 Jogászsegélyző egyesület 219. 281.
 Joghallgatók 210. 214. 227. 234. 244.
 250. 281. 318. 340.
 Jogi államvizsga 305. 321. 332. 353.
 Jogi magántanulás 212. 215. 225. 227.
 242. 257. 258.
 Jogi pálya 211.
 Jogi szakoktatás reformja 397.
 Jogi szeminárium 297.
 Jogi tanszék 134. 187. 191. 202. 216.
 222. 244. 246. 252. 264. 266. 277.
 Jogtudományi magánvizsga 217. 359.
 Jogtudori vizsga 297.
 Jog- és államtudományi kar 297.
 Joó István 228. 235. 358.
 Jótétemények kimutatása 206.
 Jótéteményes tanulókat illető szabály-
 zat 64. 136. 180.
 Józsa-alapítvány 204.
 Józsa János 187. 193.
 II. József 100—102. 104.
 József nádor 117. 129.
 Jutalomdíj 304.
 Jutalomkönyv 182.
- Kaba 92. 95. 96. 113.
 Kabai András 96.
 Kabai Bodor Gellért 43.
 Kabai Ferencz 93.
 Kádár Julianna 343.
 Kakasd 71.
 Kállai Imre 96. 235.
 Kálló, lásd Nagykovács
 Kálmánca 2.
 Kálmáncehi Márton 2.
 Kálnai István 98.
 Kalós Mózes 182.
 Kálvintéri templom 296. 299.
 Kambridge 91.
 Kampégius Vitringa 56.
 Kanizsai Pálfi János 9—15. 18. 19.
 22. 25.

- Kanyó-alap 185. 248. 306.
 Kapossy Lucián dr. 272.
 Kaposi Sámuel 66. 67.
 Káposztás János 221.
 Kapy András 23. 24.
 Karácsonyi Sámuel 129.
 Karai Sándor 403.
 Karancs 17.
 Karap Ferencz 368.
 Karczag 70. 95. 96—98. 100. 107. 123.
 126. 129. 130. 132. 155. 199. 215.
 220. 236. 258. 284. 300. 308. 324.
 329. 333. 337. 353. 354. 358. 360—
 364. 366. 369. 376. 392. 396. 405.
 411. 412.
 Kardos-Könyves-Tóth-alapítvány 281.
 Kardos László 281. 394.
 Karénekes könyv 300.
 Karika János 159. 160.
 Kármán András 87.
 Ill. Károly 70. 71. 74.
 Károlyi Gáspár 3.
 Károlyi György 16.
 Károlyi Miklós 3.
 Károlyi Sándor gr. 78.
 Karsa István dr. 239. 404.
 Kassa 2. 3. 7. 15. 18. 21. 29. 32. 35.
 36. 37. 41. 42—45. 47. 48. 54. 58.
 59. 69. 74. 75. 84. 111.
 Kassai Cézár György 5.
 Kassai jézsuiták 59.
 Kassai kamara 91.
 Kassai legátusok 234.
 Kassai Zsigmond 16.
 Kasza Dániel 165.
 Kászoni András 95.
 Katholikus ifjak felvétele 180. 184. 192.
 201.
 Katholikus ifjak iskolázása 149.
 Katona Endre 305. 308.
 Katona Mihály 48. 355.
 Katona Zsigmondné 226.
 Kauser József 296. 373.
 Kazinczi Emil 130.
 Kazinczi Ferencz 103. 104. 117. 125.
 126. 128. 130. 171.
 Kazinczi János 100.
 Kazinczi jószág 193.
 Kazinczi-kör 295.
 Kazy Pál 109.
 Keck Dániel 142.
 Keckerman logikája 28.
 Kecskemét 32. 57. 59. 60. 69. 75. 83.
 84. 91. 96. 98. 125. 126. 128. 129.
 131. 132. 146. 150. 156. 157—162.
 164. 166—172. 176. 183. 186. 188.
 189. 191. 215. 220. 245. 246. 251.
 263. 266. 268. 269. 274. 289. 298.
 301. 304. 316. 321. 322. 326. 331.
 333. 334. 337. 342. 346—349. 355.
 361. 364. 365. 376. 377. 383. 393.
 397. 398.
 Kecskeméti Biró András 66.
 Kecskeméti Dániel 23.
 Kecskeméti egyházmegye 207. 264.
 Kecskeméti István dr. 345.
 Kecskeméti Máté 22.
 Kecskeméti S. György 66.
 Kecskeméti Sz. János 49.
 Kecskeméti Zsigmond 106.
 Kecskés Péter 325.
 Kedvezményes vasuti jegy 364.
 Kegyesrendi gimnázium 272.
 Kékedi Zsigmond 26.
 Kelemen Gábor 226.
 Kelemen József 141.
 Kemény János 34. 36. 38.
 Kemény Pál br. 141. 146.
 Kemény Zsigmond br. 172.
 Kempf József 225. 227.
 Kendi Sándor 5.
 Kenessei Béla 345.
 Kenessei István 82.
 Kenessei Janka 241.
 Kenéz Gergely 100.
 Képviselőküldési jog 207.
 Kerekes Ferencz 190.
 Kerekes Györgyné 95.
 Kerekgyártó Sándor 251.
 Keresztes József 199. 306. 313.
 Keresztes Sámuel 311.
 Keresztesi András 267.
 Keresztesi József 99.
 Keresztesi Kis József 308.
 Keresztesi Mihály 278.
 Keresztesi Pál 75.
 Keresztesi Sámuel 62.
 Kérészi István 307.
 Kereszturi István 75.
 Kereszturi Pál 25. 34.
 Kerka 112.
 Kerkapoly Károly 274.
 Kertészeti egyeslet 174. 202.
 Kertész Gergely 93.
 Kertész-társulat 178.
 Keserői Dajka János 19.
 Keserői Zsófia 250.
 Kézdivásárhely 46. 50. 61. 165.
 Kezelési szabályok 332.
 Kéri Mózes 128. 331.
 Kézsmárk 9.
 Kikuchi dr. 330.
 Kincses István 47.
 Kincstári illeték 205.
 Kiss Áron dr. 340.
 Kiss Áron 151.

- Kis Dániel 99.
 Kis Gábor 283. 367.
 Kis Gergely 89.
 Kis Imre 95.
 Kis József 103. 104. 105. 328. 400.
 Kis Károly 141.
 Kiss Lajos 348.
 Kisenyedi részjóság 49.
 Kiskomárom 19. 23. 31.
 Kiskomáromi István 54. 56.
 Kisnyék 213.
 Kiskunfélegyháza 99.
 Kiskunhalas 69. 83. 91. 93. 95. 110.
 116. 119. 122. 130. 207. 262. 264.
 289. 304. 314. 319. 320. 326. 339.
 367. 373. 384. 388. 397. 399. 407.
 412. 416.
 Kismarja 92. 95.
 Kisujszállás 70. 97. 106. 109. 110. 112.
 113. 136. 137. 139. 167. 190. 199.
 219. 220. 254. 281. 284. 308. 329.
 330. 334. 339. 340. 347. 353. 366.
 382. 387.
 Klobusiczki András 131.
 Klobusiczki György 32.
 Kocs 97. 254. 366. 367.
 Kocsárdi István 42.
 Kocsi Csergő Bálint 51—53. 61.
 Kocsi Horváth Mihály 86.
 Kocsi János 61.
 Kocsis János 108.
 Koháry István gróf 83.
 Kokczejuszi harcz 51.
 Kola Gábor 276.
 Koléner József 359.
 Kollner Ilyésné 175.
 Kolozsvár 1. 3—5. 15. 19. 21. 36. 37.
 42. 44. 46—48. 53—55. 57. 58. 60—
 63. 66—68. 71. 75. 76. 87. 88. 92.
 105. 118. 119. 120. 127. 129. 131.
 133. 141. 144. 145. 147. 148. 154.
 164. 171. 240. 254. 266. 311. 312.
 317. 327—329. 334. 339. 345. 352.
 357. 358.
 Kolozsvári egyházmegye 243.
 Kolozsvári István 55. 68. 69. 96.
 Komárom, lásd Révkomárom.
 Komáromi egyházmegye 33. 37.
 Komáromi Csipkés György 37. 325.
 Komáromi István 70. 71.
 Komáromi nagybizottság 328.
 Koménius Amós János 31. 32. 42.
 Komjáthy Ábrahám 100.
 Komjáti egyházmegye esperese 13.
 Komlóssy Dániel 322.
 Koncz Imre 368.
 Konkoly Thege Béla 327.
 Konkoly Thege Miklós 327.
 Konrád Sámuel 62.
 Kómpa Ferencz 363.
 Kontraskriba 74. 108. 181. 185. 222.
 244. 247.
 Konvent 406.
 Konviktus, lásd Köztartás.
 Korcsma-látogatás 209.
 Korda György gróf 100.
 Kormányképviselő 315.
 Korpótlék 331. 332. 335. 337. 388. 392.
 Korti Lajos 188.
 Korvinkódex 226.
 Kossuth Lajos 343.
 Kozma Lujza 141.
 Kozma Sándor 387.
 Kovács András 252.
 Kovács Ferencz 276. 297. 298. 300.
 Kovács Gábor dr. 279. 307. 351. 363.
 370.
 Kovács István 97.
 Kovács János 248. 348.
 Kovács Jánosné 376.
 Kovács József 91. 92. 97. 117.
 Kovács Lajos 219. 294. 311. 329. 400. 403.
 Kovács László 231.
 Kovács Ödön dr. 149. 249. 311. 336.
 342.
 Kovács Pál dr. 321. 364.
 Kovács Terézia 276.
 Kovácsy Sándor 338.
 Kovacsóczy Farkas 6. 7.
 Kovászna 166.
 Kovásznai Péter 46. 47.
 Kovásznai Tóth Sándor 101. 105. 109.
 Köbölkut 97.
 Köblös S. 401.
 Köhalomszéki dízma 49.
 Kölcsey Ferencz 135. 138. 19.
 Kölcson 223.
 Kölcseri Sámuel 74.
 Kölezsd 98.
 Kömlöd 111.
 Könyves-Tóth-Simonffy-alapítvány 281.
 Könyvtár 22. 23. 39. 60. 61. 67. 72.
 81. 86. 89. 106. 111. 113. 115. 121.
 125. 153. 170. 178. 184. 186—188.
 193—195. 197. 199. 209. 216. 218.
 219. 224. 226. 228. 230. 232. 237.
 238. 246. 254. 257. 265. 267. 273.
 278. 281. 293. 303. 308. 315. 325.
 341. 352. 357. 359. 360. 365. 376.
 382. 386. 391. 399. 401. 404. 415.
 Könyvtári szabályzat 19. 81. 114. 199.
 208. 254.
 Könyvtárnok 18. 63. 81. 114. 265. 400.
 Könyvtári jegyzék 86. 89. 121. 123.
 230. 232. 376.
 Köpeczi János 48.

- Körmend 6. 7.
 Körmendi Pál 277.
 Körmendi Pálné 277.
 Körmendi Sándor 392.
 Körmendi Sámuel 115.
 Környei István 97.
 Kőrös Endre dr. 355.
 Kőrös István 7.
 Kőrös Sándor 127.
 Kőteles Sámuel 134.
 Közgazdasági tanszék 306.
 Középbalhas 98.
 Középiskolai bizottság 361.
 Középiskolai felügyelő 306. 338. 340.
 341. 343. 350. 356. 358. 359. 362.
 368. 369. 372. 375. 379. 381. 390.
 396. 400. 404. 417.
 Középiskolai felügyelő-tanács 284. 312.
 418.
 Középiskolai felügyelő nyugdíj-ügye
 369.
 Középiskolai tanárképzés 271. 272.
 Középiskolai tanításterv 378.
 Középiskolai törvényjavaslat 267. 268.
 272. 307.
 Középiskolai törvény 289. 304.
 Középiskolák tanterve 279. 280. 356.
 377. 382. 383.
 Középszolnok vármegye 142.
 Középtanodai oktatás 235. 239. 277.
 Középtanodai rendtárlás 256. 280.
 Köznevelés- és közoktatás szervezete
 268. 270. 287. 299.
 Községjegyzői tanfolyam 333.
 Köztartás 126. 228. 266. 285. 290. 332.
 370. 389.
 Kövesdi hagyaték 371.
 Kövesdi János 79. 391. 394.
 Kövi Sándor 136.
 Kun Béla 294. 354. 408.
 Kun Bertalan 241.
 Kun Bertalanné 226.
 Kun Kocsárd gróf 254. 311. 322.
 Kun József 292.
 Kun Pál 50. 275. 299. 316. 320. 351.
 Kunevalder-M.-Fülöp-alapítványa 392.
 Kunhegyes 98.
 Kunmadaras 97. 98.
 Kunszentmiklós 64. 75. 92. 104. 110.
 114. 118. 119. 122. 158. 162. 170—172.
 266. 283. 289. 304. 306. 307. 346.
 398.
 Kunszentmiklósi-alapítvány 185.
 Kuntz Jakab 74. 75.
 Kup 75.
 Kutasi Mihály 26.
 Kuti Péter 44.
 Kuthy Sándor 98.
- Küküllővár 38.
 Külföldi egyetemeken levő alapítványok
 91. 141. 180. 198. 230. 234. 265. 266.
 288. 301. 311. 328. 358.
 Külföldi hitrokonok segélye 203.
 Külföldi iskolázás 1—5. 9. 15. 88—91.
 106. 108. 113. 118. 123. 231.
 Külföldre menők utlevele 85.
 Külföldi tanulmányut 194. 215. 219.
 Különbözeti vizsga 258.
 Külsősomogyi egyházmegye 226. 238.
 Külsőszolnok vármegye 198.
 Kúry Terézia 298.
- Labancz Mihályné 236.
 Lácza Szabó Juliánna 226.
 Lácza Szabó Zsuzsanna 226.
 Ladányi Gedeon 206. 230. 302.
 Lakos Béla dr. 389.
 Laki Lajos 267.
 Lam Sebestyén 9.
 Laposi Erzsébet 363.
 Laskó 30.
 Laskói Csókás Péter 5. 6.
 Laskói István 12.
 Laskói János 5. 11.
 Lasku Károly 144.
 László József 277. 316. 366. 367.
 Latin mondattan 200.
 Látogatási jegyzőkönyv 360.
 Látrányi Tamás 25.
 Lázár Antónia 243.
 Lázár Aurélia 146.
 Lázár János gróf 77. 286.
 Leányiskola 343. 362.
 Leányintézet 348. 361. 367. 387.
 401. 407.
 Leánynövelde, lásd Nőnevelő-intézet.
 Lebkő 195.
 Leczkekönyv 242. 250.
 Ledig Sámuel 288.
 Legátus, legáció, lásd Ünnepi követ,
 követség.
 Leiden 31.
 Leleszi János 28.
 Lelekészjelöltek 240.
 Lelekészkesztés vizsga 182. 208. 212.
 215. 300. 378.
 Lelekészkesztés 189. 294. 279.
 Lelekési özvegy-árva-intézet 246.
 Lelekési pályára készülnők alapítványa
 288.
 Lengyel Imre 378. 379.
 Lengyel József 12.
 Lengyel, somorjai rektor 14.
 Lengyel Zsigmond 184.
 Lészai János 194.
 Léva 17. 35.

- Levéltárnok 247.
 Lichschein Mártonné 322.
 Lipcsei György 49. 50.
 Lipovniczki István 226.
 Lippai Sámuel 36.
 Liszka 42.
 Liszka Nándor 372.
 Liszkai József 229.
 Lisznyai Pál 42. 43. 46.
 Literaria deputatio 175.
 Londoni kollegium 288.
 Lónyay Anna 57.
 Lorántfy Zsuzsánna 23. 31. 32. 34. 35.
 36. 42.
 Losoncz 14. 55. 87. 107. 171.
 Losonczy Farkas János 50.
 Losonczy István 86. 88. 92.
 Losonczy János 81.
 Losonczy Jenő 406.
 Losonczy Judit 171.
 Lőte Lajos 235. 289.
 Lövey Klára 199.
 Lugossy József 183. 184. 186. 195.
 242. 281. 304.
 Madaras, lásd Kunmadas.
 Madárgyűjtemény 260.
 Mád 30.
 Magántanító 180.
 Magántanulás 211.
 Magánvizsga 208. 211. 212. 215. 224.
 257. 258.
 Magyar Gábor 309.
 Magyar nemzeti múzeum 244.
 Magyar társaság 138. 139.
 Magyar tudományos akadémia 241.
 Magyar Kurir 105.
 Magyar Kossa Péter 81.
 Magyar Kossa Sámuel 227.
 Magyar művészi ipar 406.
 Magyarországi négy egyházkerület 167.
 173. 192.
 Magyaróssy József 138.
 Majtény 13.
 Majtényi Ferencz 56.
 Majtényi Lászlóné 208.
 Makai Domonkos 235. 301. 303. 305.
 349.
 Makai Ferencz 102.
 Makai István 349.
 Makai Máté 12. 14.
 Makfalvi Dózsa Gergely 108.
 Makk József 161.
 Maklári Pap Miklós 272.
 Makó 96. 139. 250.
 Maldeli Aranka br. 371.
 Malomkőbánya 226.
 Mándi József 97.
 Máramarosi egyházmegye 52.
 Máramarossziget 100. 144. 169. 174.
 178. 182. 184. 185. 188. 192. 193. 196.
 198. 211. 216. 218—220. 227. 230.
 236. 241. 250. 257. 259. 267. 272.
 284. 298. 303. 304. 306. 315. 317.
 319. 332. 348. 360. 364—366. 369.
 371. 373. 376. 379. 382. 387. 390.
 400. 410. 411. 415. 418.
 Máramaros vármegye 210. 213. 214.
 404.
 Máramarosi ugocsai egyházmegye 318.
 366. 369. 371.
 F. A. March 324.
 Margittay 52. 99.
 Margitta István dr. 255.
 Mária Terézia 81. 85. 89. 90. 99.
 Marikovszki Gábor 216. 219.
 Marjai Ferencz 76.
 Márjási Mária 207.
 Márk Endre 333. 350. 407.
 Márkházi Imre 13.
 Marosi egyházmegye 34.
 Marosi József 93.
 Marosvásárhely 3. 5. 7. 8. 10. 15. 17.
 21. 23. 31. 34. 41. 44. 46. 48. 50. 55.
 58. 61. 63. 69—71. 73. 76—80. 86.
 89. 92. 95. 100—102. 105. 108. 109.
 111. 120. 125. 126. 134. 135. 136.
 138. 141. 146. 148. 149. 156. 159—
 161. 191. 194. 212. 234. 243. 289.
 311. 344. 402.
 Maróthi György 72. 78. 79.
 Márton István 116. 124. 125.
 Márton József 92.
 Márton Sándor 95.
 Márton Pál 13.
 Martonfalvai György 40. 41. 43. 52.
 56. 68.
 Más intézetből jött tanulók 199.
 Matolcsi közsinat 59.
 Mátyus István 86. 88.
 Meczner Sándor 349.
 Medgyesi Pál 42.
 Medve Kálmán dr. 368. 371.
 Méhes N. 105.
 Méhes Sámuel 118. 119. 126. 141.
 Mehmed 44.
 Melanhton Fülöp 1.
 Mennyei János 213.
 Menyhárt János 325. 371.
 Menyhárt Miklós 97.
 Mentovics Ferencz 212.
 Mérgecs puszta 162.
 Mértantánítás 149.
 Meskó Sándor 294.
 Messiás, festmény 274.
 Mészáros Eszter 273.

- Mezőföldi egyházmegye 269.
 Mezőföldi tanulók 241.
 Mezőtur 2. 51. 66. 69. 75. 82. 93. 95.
 97. 98. 102. 113. 115. 122. 199. 201.
 204. 214. 215. 220. 239. 263. 265.
 269. 284. 320. 326. 334. 339. 347.
 353. 363. 366. 370. 376. 382. 387.
 390. 391. 400. 405. 411.
 Miháltz Ödön 307.
 Mihályi Károly 282.
 Mikalák 51.
 Mikapércs 333.
 Miklósi Mózes 303.
 Miklósi Mózesné 303.
 Miklósvárszék 33.
 Miklovicz Bálint 270.
 Mikó Imre gróf 139. 172. 187. 190.
 218. 249. 271.
 Mikuleszku János 186.
 Milotai Nyilas István 18. 19.
 Millennium 346.
 Mindenés Gyűjtemény 105.
 Miriszló 70.
 Miskolcz 8. 30. 31. 50. 51. 65. 74. 78.
 103. 123. 126. 163. 169. 171. 185.
 198. 221. 226. 264. 279. 280. 289.
 292. 294. 298. 301. 303. 307. 310.
 314. 316. 319. 320. 326. 330. 331.
 334. 339. 351. 360. 363. 367. 370.
 376. 377. 385. 402. 419.
 Miskolczi Pásztor István 11. 13. 27.
 Mitrovics Gyula 346.
 Mitrovics Gyula dr. 361.
 Mocsári György 41.
 Mocsai János 147.
 Mocsí István 96.
 Módszer 192.
 Mohácsi János 27.
 Mokczai János 58.
 Mokus Gyula 310.
 Mokri Benjámin 120.
 Moldva oláhországi missió 198.
 Molnár Aladár 275.
 Molnár Albert 345. 378.
 Molnár Béla 262.
 Molnár grammatika 93.
 Molnár István 272.
 Molnár Lajos 286. 238.
 Molnár Péter 87.
 Molnár Sámuel 135.
 Mondolat 254.
 Monedulatus Péter 5. 6.
 Montaubáni egyetem 311.
 Mosoni István 22.
 Mossovics Mihály 55.
 Mudrány András 373.
 Munkács 212.
 Muraközi József 364.
- Musina 21.
 Mustbér-alapítvány 308. 313.
 Múzeum 195. 244. 247. 259. 265. 273.
 300. 303. 356. 390. 400.
 Múzeum-egylet 259.
 Műegyetemen tanuló két ifju segélye
 288.
 Münkhen 128.
- Nábradi 59.
 Nadányi Kornél 309.
 Nádudvar 97. 205.
 Nádudvari Péter 70.
 Nádudvari Sámuel 75. 77. 80.
 Nagy Anna 95.
 Nagybánya 2. 7. 19. 21. 23. 24. 26. 28.
 30—32. 34. 36. 37. 38. 39. 41. 43—46.
 51—53. 55. 57. 59—63. 71—73. 85.
 113.
 Nagybányai egyházmegye 318. 371.
 Nagy Dezső dr. 368. 388. 399. 407.
 Nagy Elek 230. 391.
 Nagyenyed 21. 28. 34. 37—44. 46—52.
 55. 57. 59—61. 63. 67. 69. 70. 72.
 75. 76. 77. 86. 90—92. 95. 97. 104.
 105. 124. 134. 137—139. 148. 149.
 160. 165—167. 186. 190. 235. 240.
 246. 249. 254. 272. 280. 282. 286.
 289. 290. 294. 301. 303. 306. 308—
 314. 317. 323. 329. 330. 335. 336.
 338. 339. 342. 346. 347. 349. 352.
 358. 393.
 Nagy Ferencz 144. 145. 401. 402.
 Nagy F. Károly 166.
 P. Nagy Gusztáv 388.
 Nagy Gyula 333.
 Nagy Ilona 106.
 Nagyigmánd 81.
 Nagy István 278.
 Nagy József 180. 202. 228. 400.
 Nagykovács 37. 51. 73. 81. 82. 97. 112.
 113. 151. 222.
 Nagykároly 10. 86. 96. 98. 100.
 Nagy Károly 337. 345. 413.
 Nagykárolyi egyházmegye 304. 318.
 Nagyköros 22. 23. 25. 28—33. 35. 38.
 44. 47. 49—53. 56—58. 66. 70. 86.
 106. 114. 116. 123. 132. 133. 148.
 149. 150. 156. 164. 169. 170. 176.
 179. 183. 186. 188. 189. 220. 224.
 228. 263. 268. 270. 271. 276. 277.
 294. 300. 304. 326. 330. 334. 339.
 361. 373. 398. 399.
 Nagykunsági egyházmegye 70.
 Nagy Lajos 220.
 Nagy Mária 273.
 Nagymegyer 14.
 Nagy Mihály 88.

- Nagy Pál 232. 235.
 Nagy Péter 285.
 Nagy Sándor 286. 399.
 Nagysink 57. 61. 69.
 Nagyszalonta 67. 73. 74. 97. 110. 149.
 161. 184. 220. 238. 239. 245. 270.
 283. 286—288. 290. 292—294. 296.
 298. 302.
 Nagyszalontai egyházmegye 184. 304.
 Nagyszeben 161.
 Nagyszékely 118.
 Nagyszombat 11—14. 17. 19. 33. 58.
 Nagy Vilmos 413.
 P. Nagy Zoltán 365.
 Nagy Zsigmond 315.
 Nagytályai István 8.
 Nagyvárad 2. 3. 5. 8. 20. 21. 31. 32.
 35. 47. 57. 201. 204. 214. 278. 335.
 341. 343. 348. 360 361. 401. 405. 407.
 410. 412. 416. 417.
 Nagyváradi püspök 226.
 Nagyváthy János 107.
 Naláczy Borbála br. 103.
 Naláczy István 62.
 Nánási Ábrahám 100.
 Nánási Gábor 327.
 Naszályi András 96.
 Négyesi Szepessy Mátyás 402.
 Nemes Ferencz 367.
 Németi, lásd Szatmárnémeti.
 Németh István 215. 253.
 Német nyelv 163. 166. 197.
 Netti Lajos 238.
 Nevelési-alap 308.
 Neveléstan-tanár 194.
 Névsor 209.
 Newyork 323.
 Novák Lajos 355. 387. 388.
 Novotny Lajos dr. 373.
 Nőnevelő-intézet 194. 199. 226.
 316. 318. 321. 335. 351. 366. 367.
 398.
 Numizmatikai gyűjtemény 325. 360.
 Nyári Borbála 18.
 Nyári Béla 403 411.
 Nyári István 18.
 Nyári Miklós 18.
 Nyéki László 146.
 Nyeremény-sorsjáték 275.
 Nyikos Anna 39.
 Nyikos János 33.
 Nyilvánossági jog 198. 204. 250. 292.
 293. 296. 315. 334. 350. 366. 369.
 391. 405.
 Nyilvános olvasóterem 312. 337. 341.
 Nyírbátor 22. 36. 57. 62.
 Nyiregyháza 387. 401. 416.
 Nyiri Péter 215. 271.
- Nyugdíj-intézet, nyugdíjazás 183.
 Nyugdíj-szabályzat 340.
- Odera Frankfurt 31.
 Őelberg Károlyné 371.
 Ő-kollégium 240.
 Olvasószoza 293.
 Órarend 125. 131. 139. 141. 155. 290.
 338.
 Orba 33.
 Orbán József 168. 260. 308. 354.
 Ordo Studiorum 100.
 Organisations-Entwurf 159.
 Orgonatanítás 225. 241.
 Orlai Petrics Soma 141.
 Ormós László 138. 139.
 Orosztoni Zsuzsánna 35.
 Ország Ilona 3.
 Országos diákszövetség 342. 349.
 Országos református tanáregyesület
 388. 389. 393. 394. 398. 402.
 Országos tanárgyűlés 248.
 Országos tanári nyugdíj-intézet 310.
 314. 318. 331. 333. 338. 341. 348.
 359. 396. 402.
 Országos tornaverseny 360.
 Orvosi tanszék 255.
 Osgyán 160.
 Osgyáni Pál 100.
 Őszöny 87.
 Osztályozási anyakönyv 124.
 Osztály-napló 261.
 Osztályozás 197. 207. 257. 275. 328.
 397.
 Osztályozási elvek 133. 143. 152.
 Osztályrendszer 175.
 Osztály-összevonás 258.
 Oszterlamm Ernő 239.
 Ozori István dr. 303. 360.
 Őkrös Bálint 308.
 Őnkéntesség 251.
 Őnképzőkör 266.
 Őnkormányzati jog 198.
 Őri Fülöp Gábor 98. 102.
 Őrségi egyházmegye 217.
 Őrségi tanulók 217. 227.
 Őrtálló tanulók köteleességei 64.
 Őrvényi Vilmos 225.
 Ősztöndíj 182. 210. 217. 223. 224. 230.
 231. 233. 239. 346. 250. 252 263.
 270. 273. 276. 277. 278. 280. 281.
 288. 294. 295. 297. 300. 303. 330.
 337. 343. 348. 350. 351. 352. 366.
 368. 371. 373. 384. 387. 392.
- Őtvös-czéh 9.
 Oxford 91. 118.

- Paál Andrásné 240.
 Pados Ferencz 88. 92.
 Pádua 17.
 Páka puszta 162. 320. 373. 384. 388.
 399.
 Paksi Kis András 98.
 Pallai-alapítvány 208.
 Pallas Debreczina 132.
 Pálóczi Horváth Mária 198. 245. 288.
 Pálóczi Horváth Simon 198. 288.
 Pályadij-alap 285. 297. 358. 366.
 Pályakérdés 337.
 Pályamunka 145. 147.
 Pánczél István 188.
 Pap Ferencz 7.
 Pap Gábor 253. 311. 321.
 Papp Károly 392.
 Papp Tibor dr. 376. 411.
 Pápa 1. 6. 14. 15. 19. 22. 23. 26. 31.
 35. 39. 51—53. 58. 65. 69. 70—72.
 74. 75. 79. 82. 83. 87. 88. 97. 100.
 101. 103. 105. 109—120. 123—128.
 131. 133. 134. 136. 137. 140. 141.
 145. 146. 148. 150. 151. 153. 154.
 159. 161. 166. 170. 188. 198. 207.
 208. 211. 213. 217. 221. 222. 226.
 228. 229. 234. 239—240. 243. 246.
 250—254. 262. 264. 265. 269—271.
 275. 277. 279. 282. 283. 286. 290.
 295. 300. 303. 307. 309. 310. 311.
 314. 316. 319. 321. 326. 327—332.
 334—336. 338. 342. 344. 346. 350.
 351. 355. 359. 366. 367. 370. 371.
 377. 378. 380. 389. 398. 402. 410.
 Pápai egyházmegye 329.
 Pápai Páriz Ferencz 34. 60. 65. 70.
 76.
 Papnevelő-intézet, lásd Theologia.
 Papjelöltek vizsgálata 147.
 Papnövendékek 231. 234. 384. 393.
 Parasztnyi István 54.
 Párbeszéd-vizsga 244. 378.
 Páreus Dávid 16. 17.
 Pártfogóság 196. 211. 216. 219.
 Párhuzamos osztály 259. 290. 297.
 302. 332. 362. 363.
 Páris 17.
 Parthenon 151.
 Párvai Elek 311.
 Pathay István 14. 15. 22.
 Pathay Sámuel 30. 32. 73. 74.
 Pataki István 48. 54. 55.
 Pataki S. 92.
 Pathi János 76.
 Páti-alapítvány 217.
 Páti Mihály 217.
 Pauler Tivadar 224.
 Pávai József 77.
 Pázmánd 61.
 Pázmány Péter 17.
 Pécs 30. 364.
 Pécsy-család 267.
 Pécsi Imre 134.
 Pécsi Mihály 57.
 Pécsi Simon 11.
 Péczeli-alapítvány 175. 297. 341.
 Péczeli Imre 97.
 Péczeli József 99. 100. 105. 122. 132.
 136. 190. 210. 234.
 Pécselyi Király Imre 12—14. 18. 19.
 Peczkó Ernő 350.
 Pehár Imre 210.
 Peér 93. 97.
 Pelei János 6.
 Peleskei János 93.
 Péli Ludovika 280.
 Pénztári ellenőr 181.
 Pénztárkezelési szabályzat 228. 282.
 287. 336. 342. 402.
 Perényi Gábor 3. 4. 66. 94.
 Perényi Péter 1. 66.
 Perlaki Márton 35.
 Perrendtartás 213.
 Pest, lásd Budapest.
 Pesti egyházmegye 221. 299.
 Pesti János 44.
 Pesti konferencia 115.
 Pestvármegye 83.
 Pesti Hazai Első Takarékpénztár 296.
 299.
 Péter Dénes 397.
 Péter Károly 313. 381.
 Péterdi József 98.
 Péterfi Albert 145.
 Péterfi Mária 111.
 Petőfi-szobor 278.
 Petri Elek 388.
 Petresi dézma 148.
 Piros Józsefné 284.
 Piskárosi Szilágyi Sámuel 126.
 Piskátor Lajos 20.
 Piskolt 22.
 Photilides 20.
 Plutarkhus 20.
 Pokoly József 345.
 Polgár Gyula 348.
 Polgár Mihály 155—157. 161. 242. 273.
 Polgárdi 106.
 Polgári Mihály 72. 73.
 Polgári iskola 195. 196. 199. 200. 202—
 204. 207. 208. 210. 213. 214. 216.
 221. 223. 237. 239. 245. 258. 270.
 277. 281. 283. 288. 290. 292. 297.
 353.
 Polgári leányiskola 390.
 Politechnikai intézet 198. 288.

- Pólya János 95.
 Pongrácz Pál gróf 24.
 Porcsalma 24.
 Portómentesség 201.
 Pósházi János 47. 51. 54. 56.
 Pótsa József 323.
 Protestáns egyetem 242. 262. 264. 267.
 271. 272. 308. 419.
 Protestáns fakultás 327.
 Protestáns tanáregyesület alapszabály-
 tervezete 329.
 Publicus praeceptorok névsora 310.
 Puky Gyula 395.
 Puky Márton 59.
 Pusztaszeri emlékoszlop 335. 342.
 Putnoky István 71.
 Püspökladány 7.
 Püspöki 51. 52. 69.
 Püspöki Süllye János 36. 37. 69.
 Püspöki javadalom 286.
 Püspöki és főgondnoki kar 267. 268.
 289. 307.
 Rác Ádám 295.
 Rác Béla dr. 415.
 Rác János 52.
 Rác Kálmán licz. 377.
 Ráczeve 322.
 Radák Ádám báró 357.
 Rádai Gedeon 89. 101. 105. 282.
 Rádai Pál 68. 70. 72—74.
 Rádi Pál 55.
 Radácsy György 342. 355. 373. 380.
 Radvánszky Antal báró 272.
 Ráhó 55.
 Rajztanítás 382.
 Rajztanári képesítés 216.
 Rajkó István 92.
 II. Rákóczy Ferencz 63. 65. 66.
 I. Rákóczy György 17. 22—29. 23. 42.
 I. Rákóczy György 23. 31. 33. 34. 39.
 49.
 Rákóczy Zsigmond 17. 18. 31. 32. 39.
 Ramocsaházy György 63.
 Rapini Steöszsel József 119.
 Ratio Educationis 99. 104.
 Ratio institutionis 107. 118.
 Rátkai György 14.
 Rátz István dr. 127.
 Reálgymnázium 198. 263.
 Reáliskola 213. 223. 232. 233.
 Récsei-féle tanszék 308.
 Reformáció évfordulója 368. 372.
 Regécz 32.
 Rhédey Ádám gróf 120.
 Rhédey-birtok 175.
 Rhédey Ferencz gróf 42. 45. 48.
 Rhédey Zsuzsánna 78.
 Régiségtár, Régiséggyűjtemény 194.
 370.
 Rektorok kötelességei 3. 6. 7. 71. 7...
 72. 73. 75. 137.
 Rektorok ruházata 3.
 Relatio de fundationibus 101.
 Rem György 13.
 Révai Ferencz 1.
 Révész Imre 160. 208. 275. 350.
 Révész Kálmán 295. 401.
 Révész Lajos 365.
 Révkomárom 11—14. 33. 58. 96. 1 5.
 118. 130. 145. 151. 229. 327. 3° 8.
 329.
 Rendszabály 179. 186. 190. 208. 211.
 217. 226. 263. 286. 319. 344. 349.
 352. 365. 366. 399.
 Rendtartás 127. 144. 146. 181. 183.
 190. 221. 232. 258. 308. 363. 379.
 386.
 Rikán belőli egyházi közösség 33.
 164—166. 169. 170. 172. 180. 191.
 197. 289.
 Rimaszombat 19. 39. 69. 82. 101. 103.
 124. 160—162. 169. 280. 282. 308.
 330. 333. 334. 339. 361. 387.
 Roboz Károly 264.
 Rohonc 14.
 Rohoska József 388.
 Róma 129.
 Román ifjak 194.
 Rozgonyi József 123.
 Rozgonyi Mária Irma 406.
 Rózsa Sándor 291.
 Rovargyűjtemény 195. 203.
 Ruskai Dobó Ferencz 10.
 Ruskai pataki tanár 24.
 Sáfár eskümintája 18.
 Sajógömör 160.
 Sajókeresztur 30.
 Salamon József 147. 150. 194.
 Samarjai János 11. 12. 14.
 Samajai Patkó Tamás 11. 12.
 Sáni László 154.
 Sánta Mária 292.
 Sándor György 39.
 Sági Sámuel 102. 281. 291. 297.
 Sáp-Bozsörményi-alapítvány 322.
 Saránczi László 97.
 Sári István 19.
 Sárkereszjur 75.
 Sárközi István 112.
 Sárközi József 188.
 Sárközi Károly 243.
 Sárközi Titus 243.
 Sári-alapítvány 185.
 Sári Mihály 15.

- Sáromberke 111.
 Sárospatak 2—10. 13. 15. 17—19. 21.
 22. 24—32. 36. 37. 41—43. 45. 47.
 48. 54—57. 62. 66. 68—76. 79. 80.
 82. 87. 91. 92. 94. 98—102. 105. 106.
 109. 111. 112. 115. 116. 118. 121—
 123. 125—128. 130. 131. 136—138.
 146. 151. 157. 160. 168—171. 173.
 177. 185. 186. 190. 198. 201. 202.
 217. 219. 224. 226. 228. 249. 251.
 260. 268. 274. 279. 280. 283. 285—
 290. 294. 295. 299. 301. 305. 307.
 313. 322. 323. 326. 328. 331. 336.
 342. 344. 346. 349. 354—357. 359.
 362. 364. 365. 367. 370. 371. 373. 377.
 380. 382. 387—389. 392. 402. 418.
 Sárospataki főiskolai igazgató-tanács
 406.
 Sárospataki irodalmi kör 342.
 Sáros vármegye 54.
 Sarudy György 349.
 Sárvári Gergely 5.
 Sárvári Pál 129. 131. 134.
 Sass Béla 315.
 Sátoraljujhely 1. 2. 30.
 Satzfalvi György 65.
 Schaffhausen 91.
 Schödel Ferencz, lásd Toldi
 Schilling Elek 374.
 Schultze G. E. 123.
 Schwarsz Ferencz 331.
 Sebeshely 39.
 Sebestyén Dávid 279.
 Sebestyén Gábor 110. 114.
 Seda 133.
 Sebestyéntéri ház 150.
 Segédtanár 206.
 Segélygyűjtés 175. 182. 194. 199. 207.
 236. 244. 255. 394.
 Selyki Péter 44.
 Sepsi 33.
 Sepsiszentgyörgy 34. 165. 166. 169.
 170. 197. 201. 217. 249. 270. 271.
 279. 285. 287—289. 298. 301. 303.
 310. 312. 314. 323. 324. 326. 330.
 334. 339.
 Serafin Pál, lásd Angyal.
 Serédi Gáspár 1.
 Simai János 273.
 Simai puszta 198. 211. 365.
 Simai-Nagy-alapítvány 317.
 Simon Ferencz 352.
 Simon Gábor 419.
 Simonffy Jánosné 399.
 Sinay Miklós 89. 113.
 Sinai-alapítvány 182.
 Sipos Zsigmond 297.
 Skaricza Máté 2.
 Sójárulék 46. 56.
 Soltész János 102.
 Soltész János dr. 269.
 Soltész Nagy Albert 385.
 Soltra Alajos 296. 322. 367.
 Solymosy Dániel 279.
 Somlyai Krisztina 49.
 Somogyi Gedeon 254.
 Somogyi József 252. 253. 304.
 Somogyi Pál 224. 228. 386. 391.
 Somogyzsohb 112.
 Somogyvármegye 111.
 Somorja 11—14.
 Somossy János 136.
 Soos Ferencz 70.
 Soós Gábor 262. 284. 308. 315. 319.
 320.
 Soós István 14. 25.
 Soós Istvánné 363.
 Sopron 7.
 Sorsjáték-rendezés 218. 223. 290.
 Spillenbergs Zsófia 371.
 Spiller Pál 145.
 Stáhl Henrik 233.
 Steinberger Zsigmond dr. 292.
 Steinville 70.
 Stettner Ignác 250.
 Stipendium Bernhardinum 230. 234. 265.
 Stöckel Lénárt 1.
 Stolyka Zsigmond 60.
 Suliguly-alapítvány 210. 213. 272.
 Suri Mihály 13. 14. 18.
 Szabadkézi rajz 341.
 Szabadszállás 98. 288.
 Szabályrendelet 251. 265. 291. 300.
 325. 336. 347. 356. 371.
 Szabályzat 354. 360. 362. 368.
 Szabó Benedek 98.
 Szabó Dávid 253.
 Szabó Farkas 6.
 Szabó György 145. 152.
 Szabó Imre 170.
 Szabó István 23. 119. 185.
 Szabó János 99. 285.
 Szabó József 98. 255. 325.
 S. Szabó József 344. 379.
 Szabó Károly P. 344.
 Szabó Keresztély 49.
 Szabó Márton dr. 395.
 Szabó Pál 204. 250. 355.
 Szabó Péter 368.
 Szabó Sámuel 194.
 Szabolcsvármegyei nemes ifjak 198.
 Szacsvai Sándorné 357.
 Szakal Károly dr. 351.
 Szalacs 93.
 Szalai-alapítvány 201. 220. 248.
 Szalai Antalné 223.

- Szalai Gergely 95.
 Szalai József 148. 186. 264.
 Szalai Károly 295.
 Szalai Mihály 96. 98.
 Özv. Szalayné 343.
 Szalai Sámuel 98.
 Szalonta, lásd Nagyszalonta.
 Szamos 42.
 Szamosfalvy András 3.
 Szána István 98.
 Szántó 3. 30. 177.
 Szántó Gyula 287.
 Szántó János 368.
 Szaplenczay Sándorné 250.
 Szárai András 50.
 Szártóry-alap 236—239. 245. 255. 341.
 Szász Domokos 249. 290. 312. 325. 334.
 Szász Károly 137. 148. 172. 254. 264.
 290. 291. 304. 324. 346. 358.
 Szász József 111. 112.
 Szászváros 4. 31. 39. 44. 46. 111. 116.
 165. 195. 254. 289. 298. 301. 303.
 310. 317. 332. 339. 346. 352.
 Szatmári András 96.
 Szatmári egyházmegye 121. 318.
 Szatmári István 95.
 Szatmári János 28.
 Szatmári Mihály 24. 71.
 Szatmári Miklós 35.
 Szatmárnémeti 7. 10—13. 16. 21. 29.
 30. 42. 47. 48. 52. 57. 59. 61. 65.
 68. 74. 76. 82. 84—88. 93. 96. 103.
 104. 106. 107. 110. 112. 117. 121.
 128. 132. 134. 140. 159. 173. 174.
 179. 183. 194. 197. 205. 212. 228.
 238. 257. 258. 291. 301. 318. 320.
 324. 340. 360. 362. 369. 371. 372.
 379. 387. 396. 416.
 Szatmárnémeti Mihály 67. 68.
 Szatmárnémeti Sámuel 70.
 Szatmári Paksí István 81. 84.
 Szatmári Paksí Pál 91.
 Szatmár vármegye 42.
 Szeben 70. 77.
 Szebeni főkonzisztórium 75. 76.
 Szécsi Ferencz 342.
 Szécsényi György 57.
 Szeged 182.
 Szegedi Gergely 2. 222.
 Szegedi János 64.
 Szegedi Kis István 2. 4.
 Szegedi Sándor 238. 273.
 Szegény tanulók 87. 207. 263. 281.
 288. 325. 351. 364. 366. 373. 378.
 385. 392.
 Székács József 168. 223.
 Székely Ferencz 235. 308.
 Székely György 327.
 Székely József 212.
 Székely Márton 108.
 Székelyhid 58.
 Székely-Mikó-kollégium, lásd Sepsiszentgyörgy.
 Székely nemzeti múzeum 312.
 Székelyudvarhely 42. 45. 46. 49. 53.
 58. 61. 67. 68. 74. 76. 79. 80. 86. 89.
 91. 92. 100. 103. 116. 117. 119. 123.
 128—134. 136. 138. 139. 141. 147.
 149. 151. 155. 165. 223. 224. 289.
 290. 329. 334. 338. 339. 344.
 Székelyvásárhely, lásd Marosvásárhely.
 Szekeres Pál 226.
 Székesfehérvár 140.
 Székfoglaló beszéd 217. 295. 302. 319.
 328. 333. 343. 348. 349. 355. 361.
 367. 388. 389. 406.
 Széky Béla 141.
 Szeél Sámuel 129.
 Szél Kálmán 295.
 Szélesi Pál 146.
 Szemere Amália 371.
 Szemere Bertalan 157.
 Szemere Miklós 160.
 Szemere Pál 29. 135.
 Szemes János 267.
 Szemes László 309.
 Szencz 5. 6. 7. 11. 12.
 Szenczi Csene Péter 12. 19.
 Szenczi János 15.
 Szenczi Molnár Albert 5—9. 11—14.
 Szenczi Szijártó Lukács 9. 11. 12. 14.
 Szent-Antali zárda 9.
 Szentersébeti Ferencz 64.
 Szentes 95—99. 194. 198.
 Szentes János 118.
 Szentesi János 100.
 Szent-Gallen 91.
 Szentgyörgyi György 41.
 Szentgyörgyvölgye 115.
 Szentimrei dézma 63.
 Szentkereszti András 61.
 Szentlőrincz 142.
 Szentmihály 98. 100.
 Szentmiklósi János 97.
 Szentpáli Jánosné 49.
 Szentpéter 66.
 Szentpéteri Hodor Jónás 87.
 Szentpéteri János 47.
 Szentpéteri Mihály 29.
 Szepessy Gusztáv 210.
 Szepesi Mihály 13.
 Szép Gábor 351.
 Szépirás 133.
 Szép János 173.
 Szerednye 10.
 Szerencs 13. 30. 364.

Szerencsi Sámuel 49.
 Szeremlei Gáspár 69.
 Szeremlei János 69.
 Szeremlei Mihály 69.
 Szeremlei Sámuel 312.
 Szerződés 223. 224. 230. 239. 245. 255
 273. 277. 287. 288. 296. 298. 339
 365.
 Szidérius István 26.
 Sziget, lásd Mármarosziget.
 Szigeti György 59. 67.
 Szigeti Gyula István 77.
 Szigeti Gyula Mihály 102.
 Szigeti István 98.
 Szigeti Miklós 24.
 Szigetszentmiklós 169.
 Szigorlat 193. 224.
 Szignum 147. 149.
 Szijártó Borbély János 87.
 Szikszai Fabriciusz Balázs 4. 5.
 Szikszay Dániel 285.
 Szikszay Gergely 54.
 Szikszay József 95. 273.
 Szikszó 1. 8. 30. 92. 97.
 Szikszói jószág 193.
 Szilágyi Antal dr. 415.
 Szilády Áron 264. 320. 373.
 Szilády Zoltán dr. 401.
 Szilágyi Benjámín István 30.
 Szilágyi Dániel 140.
 Szilágyi Ferencz 105. 194.
 Szilágyi Gyula 358.
 Szilágyi János 98.
 Szilágyi Károly 108.
 Szilágyi Lajos 158.
 Szilágyi Márton 54. 56. 58. 59. 61. 79.
 Szilágyi Péter 72.
 Szilágyi Sámuel 78. 84. 93. 95. 100.
 126.
 Szilágymegyei tized 57.
 Szilágyszolnoki egyházmegye 158.
 Szilassy Aladár 336. 347. 368.
 Szilvási Márton 16. 17.
 Szinnyi Gerzson 344.
 Szinpad 42.
 Szívós Mihály 357.
 Szoboszlai Pap István 145.
 Szoboszló, lásd Hajduszoboszló.
 Szokolai János 83. 178.
 Szokolai József 337.
 Szoktató-iskola 235.
 Szolgatanuló 73. 87. 181. 184. 193.
 199. 207. 228. 263.
 Szolgaszemélyzet 210.
 Szombati János 109. 118. 130.
 Szombati István 218.
 Szombati-Veresmarti-alapítvány 235.
 Szomotor 113.

Szondy Borbála 273.
 Szondy-Kenesei-alapítvány 82. 87. 246.
 261.
 Szondy Zsuzsánna 82.
 Szotyori Nagy Károly 181. 300.
 Szöcs Zsófia 20.
 Szödi István 87.
 Szöke István 93.
 Szöke Mihály 96.
 Szöllösi Antal 297.
 Szöllösi János 32.
 Szöllösi Pál 213.
 Szöny, lásd Ószöny.
 Szőnyi hagyaték 300.
 Szőnyi Pál 155. 260. 270.
 Szőnyi Virág Mihály 87.
 Szupplikáció 72. 87. 102. 117. 127.
 134. 144. 185. 186. 192. 221.
 Szupplikáns 23. 47. 72. 117. 127. 144.
 185. 188. 196. 197. 201. 214.
 Szücs Dánielné 245.
 Szücs Sándor 274.
 Szünidő 178. 238. 257.

Taksonyi Péter 11.
 Taly András 35.
 Talya 1. 24. 30. 69. 71. 74.
 Tályai Gergely 21.
 Tamassa Pál 240.
 Tanácskozási ügyrend 365.
 Tananyag 72. 86. 108—110. 113. 124.
 128. 137. 140.
 Tanáregyesület 271. 351.
 Tanárgyüléseken való részvétel 196.
 Tanári árvák s özvegyek 182.
 Tanárfizetés 72. 106. 107. 112. 117.
 118. 121. 132. 133. 157. 162. 163.
 175. 184. 192. 201. 212. 263. 275.
 282. 293. 330. 335. 337. 347. 354.
 356. 360. 363. 372. 378. 380. 388.
 394. 396. 398. 400. 408.
 Tanári lakás 101. 192. 414.
 Tanári képesítő 305. 336.
 Tanárki Gedeon 183.
 Tanári nyugdíj-intézet 169. 186. 195.
 222. 229. 238. 247. 248. 249. 261.
 265. 267. 269. 270. 273. 282. 286.
 289—292. 295. 299. 305. 320. 325—
 327. 381. 387. 341. 395. 396.
 Tanárváltozások 409.
 Tanári vizsga 309.
 Tanári vizsgáló-bizottság 243. 394.
 Tanárképző-intézet 243. 249. 311. 327.
 328. 414.
 Tanári eskü 370.
 Tanárok helyettesítése 354.
 Tanárképzői ösztöndíj 368. 370.

- Tanarválasztási szabályzat 133. 135. 203. 247. 257. 271. 272. 285. 288.
- Tandíj 228. 275. 315.
- Tandíjmentesség 352.
- Tanintézetek látogatása 340.
- Tanévbejárása — vége 151. 153. 181. 410.
- Tanévkezdetje 153. 181.
- Tanítás módja 77. 81. 84. 92. 94. 100. 106. 107. 118. 121. 122. 124. 128. 132. 142. 172.
- Tanító-árvák 337.
- Tanítók élelmezése 3. 5.
- Tanítók függése 5.
- Tanítóképesítő vizsga 221. 225. 230. 293. 318. 383.
- Tanítóképesítői szabályzat 386.
- Tanítóképző-intézet 145. 146. 148. 149. 164. 169. 173. 177. 179. 183. 196. 200. 202. 203. 206. 213—221. 224. 227—231. 233—236. 238. 241. 242. 249—251. 261. 263. 264. 267. 271. 275. 276. 280. 282. 284. 288. 289. 293. 297. 315. 316. 330. 337. 340. 358. 368. 379. 386. 391. 393. 394. 399. 400. 403. 404. 408. 409. 414. 416. 117.
- Tanítóképző-intézetek tanterve 279. 406.
- Tanítóképezdei tanulók 219.
- Tanítók kibocsátása 196. 263.
- Tanítónőképítő-intézet 362. 379. 383. 389. 396.
- Tanítónőképítő vizsgái szabályzat 386.
- Tanjegyek kijavitása 193.
- Tankerületi főigazgató 362. 376. 381. 390. 409.
- Tankönyvjegyzék 270.
- Tankönyvek kiadása 196.
- Tankönyv-változtatás 366. 377. 396.
- Tankönyvek 133.
- Tanszabadság 240.
- Tanszerek 199.
- Tantárgybeosztás 77. 103. 107. 108. 110. 113. 132. 134. 135. 143. 154. 162. 191. 203. 204. 214.
- Tanterv, tanrend 20. 30. 40. 93. 94. 103. 106. 107. 109. 110. 112. 113. 118. 122. 123. 126. 134. 135. 137. 140. 142. 144. 146. 150. 155. 159. 169. 172. 174. 177. 179. 183. 185. 189. 194—197. 200—202. 204. 206. 210. 217. 218. 223—225. 230. 236. 266—269. 274. 277. 279. 287. 305. 322. 394. 400. 405.
- Tanulók esküformája 18.
- Tanulók felvétele 180. 195. 199. 201. 232. 250.
- Tanulók köteleességei 18. 123. 127. 132. 167. 180.
- Tanulók lakása 175. 180.
- Tanulók osztályozása 207.
- Tanulók ruházata 35. 81. 96. 97. 115. 180.
- Tanulmányi szabályzat 365.
- Tanügyi választmány, bizottság 178. 179. 182. 183. 186. 189. 194. 196. 207. 224. 256. 259. 260. 282. 287. 290. 355. 362. 367. 369. 370. 398.
- Tápitézet 168. 169. 179. 188. 198. 208. 217. 220. 221. 226. 227. 228. 236. 245. 250. 252. 257. 259. 263. 267. 270. 274. 276. 278. 286. 295. 300. 301. 303. 309. 314. 315. 328. 336. 343. 347. 357. 378. 385. 390. 406.
- Tarcal 1. 10. 11. 62.
- Tarcali János 21.
- Tarcali Pál 42.
- Tarcali szőlő 57.
- Tarczy Dezső 222.
- Tarczy Lajos 136. 137. 229. 275. 282.
- Tarnóczy Tivadar 253. 344.
- Tarpai András 32.
- Tarpai közzsínat 64.
- Tasnád 1. 8. 31. 58.
- Tata 79. 87. 110.
- Tatay András 160. 183.
- Tatai egyházmegye 37. 354.
- Tatai Mihály 61.
- Tekes András 170.
- Teleky József gróf 61. 86. 92. 388.
- Teleky-könyvtár 234.
- Teleky László 54.
- Teleky Mária gr. 120.
- Teleky Mihály 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 50. 52. 54. 55. 56. 57. 58. 63. 67. 69.
- Teleky Sámuel gróf 92. 93. 95. 111. 148.
- Teleky Sándor gróf 70. 71. 73. 75. 76. 77. 78. 79.
- Temesvár 222.
- Temetési szolgálat 219. 236. 238. 405.
- Templomlátogatás 187.
- Templomba-járás 222.
- Templomi szolgálat 219. 232.
- Természetbeli tanári lakás 393. 394. 399. 400.
- Természetrajzi gyűjtemény 225. 409.
- Természetrajzi múzeum katalógusa 377.
- Természetani múzeum 332.
- Természetani szertár 254. 256.
- Testgyakorlat, lásd Torna.

- Testi nevelés 367.
- Theologia akadémia 6. 109. 111. 115.
125. 126. 145. 149. 157. 158. 159.
160. 161. 166. 167. 168. 171. 176.
177. 191. 192. 198. 204. 220. 221.
223. 242. 243. 246. 248. 250. 253.
256. 260. 262. 264. 265. 267. 271.
272. 274. 276. 277. 278. 280. 282.
284. 286. 289. 305. 306. 308. 309.
311. 312. 314. 315. 317. 318. 331.
335. 337. 338. 339. 342. 343. 346.
347. 349. 352. 358. 362. 365. 375.
380. 389. 393. 398.
- Theologia akadémia szervezete 278.
283. 285.
- Theologiai doktorátus 381.
- Theologiai fakultás 243. 254. 272. 317.
327. 328. 329. 334. 339. 345. 352.
357. 375. 378. 380. 383. 386. 389.
399.
- Theologiai licenenciátus 381. 390.
- Theologiai magántanári vizsga 314.
319. 323. 325. 348. 397.
- Theologiai önképzőkör 243. 249. 253.
258. 266. 271. 274. 275. 279. 366.
- Theologiai tanszék 274. 323.
- Theologiai tanári nyugdíjintézet 349.
358. 383. 407.
- Theologiai tanárok nyugdíjügye 342.
343. 346. 359. 362. 383. 402.
- Theologiai választmány 299. 337. 343.
- Theologiai vizsgálatok 293. 294. 297.
299. 300. 309. 312. 314.
- Theologusok segélyegylete 261.
- Tholdalgi Viktor gróf 159.
- Thornai P. István 36. 40.
- Thukididesz magyar fordítása 272.
- Thury Etele 377.
- Thury Károly 367.
- Thury Pál 22.
- Tiltakozás 311.
- Tindra Bogumil 318.
- Tiszabecs 337.
- Tiszabecsi Gáspár 46.
- Tiszafüred 98.
- Tisza István gr. 390.
- Tisza Kálmán gr. 398. 399.
- Tisza Lajos gr. 290.
- Tiszai lak 22.
- Tiszaroff 325.
- Tiszáninnení egyházkerület 102. 167.
169. 171. 177. 182. 189. 190. 198.
201. 202. 216. 217. 240. 249. 258.
267. 269. 272. 274. 279. 280. 290.
295. 342. 347. 386. 389.
- Tiszántúli egyházkerület 86. 87. 88. 93.
96. 97. 100. 101. 104. 118. 119. 121.
124. 142. 157. 167. 169. 172. 173.
174. 175. 176. 177. 178. 179. 180.
181. 182. 184. 185. 186. 187. 188.
189. 191. 192. 193. 194. 195. 196.
197. 198. 199. 200. 201. 203. 204.
205. 206. 207. 208. 209. 210. 211.
214. 216. 221. 222. 224. 225. 227.
231. 232. 233. 234. 235. 236. 237.
238. 239. 241. 242. 244. 245. 247—
252. 254—266. 269. 272. 274. 276.
281. 284—288. 291. 296—298. 302.
308. 309. 313—316. 320. 325. 328.
334. 339. 340. 343. 350. 351. 354.
357. 359. 362. 363. 368. 369—371.
372. 377. 382. 387. 390. 394. 395.
396. 397. 400. 402. 404. 407. 408.
409. 410. 411. 413. 414. 415. 417.
418. 419.
- Tiszántúli középiskolai tanáregyesület
258. 261. 262. 269. 271. 274. 341.
366. 405.
- Tiszántúli középiskolák 293. 312. 334.
369. 372. 375. 376. 379. 381. 390.
396. 400. 404.
- Tiszántúli püspök 93. 126. 192. 196.
211. 214. 216. 218. 225.
- Tófeusz Mihály 31. 32.
- Tokaj 3. 20. 29. 30. 49.
- Tokaji szőlő 57.
- Tokió 330.
- Tolcsva 30.
- Tolcsvai malom 66.
- Toldy Ferencz 138.
- Tolna 1. 2. 30.
- Tolnai Fabricius Balázs 8. 9.
- Tolnai egyházmegye 226.
- Tolnai István 24. 25. 26. 28. 29. 42.
44. 57.
- Tolnai János 26. 27. 28. 29. 32.
- Tolnai Tamás 8.
- Tolna-somogyi ág. hitv. ev. egyház-
megye 106. 142.
- Tolna vármegye 347. 352.
- Tomcsányi Emília 371.
- Tomori Anasztáz 304.
- Tompa Mihály 151. 160. 387.
- Torda 3.
- Torna 174. 181. 209. 220. 237.
- Tornacsarnok 237. 255. 298.
- Tornalagy Károlyné 171.
- Tornaverseny, lásd Országos torna-
verseny.
- Toroczko 63.
- Tóth Dániel 371.
- Tóth Ferencz 83. 136. 137. 229.
- Tóth István 99.
- Tóth József 98. 337.
- Tóth Lajos dr. 403. 412.
- Tóth Mihály 213.

- Tóth Miklós 325.
 Tóth Pál 294. 349.
 Tóth Sámuel 204. 206. 213. 325. 365.
 Tóthfalusi Kis Miklós 55. 61.
 Töltési János 106.
 Török János 161.
 Török József dr. 248. 303. 325.
 Török István 157. 160.
 Török Karolina 223.
 Török Pál 161. 163. 164. 167. 168. 171.
 186. 188. 210. 221. 246. 256.
 Török Péter 348.
 Törökszentmiklós 92. 93. 95. 97.
 Történelmi emlékek 188. 195.
 Történelmi tanszék 297.
 Történet-filológiai múzeum 370.
 Törvények, lásd Iskolai törvények.
 Törvénytervezet 392.
 Törvényszéki orvostan 315.
 Tőkeamat-adó 263.
 Trefort Agoston 241. 278.
 Tupi hagyaték 223.
 Turkeve 93. 95. 97. 98. 332.
 Turkovics Ferencz, lásd Csepregi.
 Tüdős István dr. 349. 368.
 Tüdős János 200.
 Tüdős Kálmán dr. 336.
 Tüzifa 308.
 Tüzoltó-egylet 219.
 Udvarhely, lásd Székelyudvarhely.
 Udvari kancellária 89. 91.
 Udvari rendelet 180.
 Ugocsai egyházmegye 52.
 Ujfalusi Imre 7. 8.
 Ujfalusi József 96.
 Újhely, lásd Sátoraljaújhely.
 Új iskolaépület 211. 254. 296. 309.
 342. 367. 370.
 Ujjak 29.
 Újsáró 303.
 Újszöny 237. 306.
 Újvár, lásd Érsekújvár.
 Újvárosi Szabó Mária 378.
 Ungvár 7. 30.
 Ungvármegyei nemes-ifjak 198.
 Ungvármegyei tanulók részére alapítvány 392.
 Urbán generális 154.
 Uri János 133.
 Usz Istvánné 45.
 Utasítás 129. 131. 141. 185. 191. 242.
 246. 259. 265. 286. 287. 291. 309.
 338. 340. 353. 357.
 Utrecht 24. 29. 91. 100. 101. 230. 231.
 234. 265. 266.
 Üdvözlő versezet 131.
 Úgyvédi vizsga 297.
 Ünnepi követ 37. 44. 54. 55. 57. 71.
 87. 99. 102. 119. 120. 144. 180. 407.
 Ünnepi követség 232. 293. 318. 347.
 352.
 Ürményi egyházmegye 37. 67.
 Váczi Gergely 7.
 Váczi István 19.
 Vadon Sándor 292.
 Vágási Ferencz 328.
 Vágó János 262.
 Vagyonkezelési szabályzat 320. 336.
 Vajda Péter 145.
 Vaji M. 52.
 Vajna Antal 310.
 Vajna Sándor 201.
 Valériusz pataki tanár 26. 28.
 Váli Ferencz 154.
 Valics Antalné 255.
 Vallás-alap 222.
 Vallás- és közoktatásügyi miniszter
 151. 152. 153. 170. 208. 210. 212.
 214. 215. 216. 217.. 218. 222. 223.
 224. 234. 235. 239. 240. 241. 247.
 256. 257. 258. 262. 264. 265. 266.
 272. 275. 276. 277. 278. 281. 283.
 286. 288. 290. 292. 293. 296. 297.
 298. 301. 303. 305. 307. 309. 310.
 311. 312. 314. 319. 323. 326. 330.
 331. 334. 335. 338. 339. 340. 344.
 350. 354. 355. 358. 361. 362. 364.
 365. 369. 383. 384. 394. 397. 402.
 416.
 Vallásos nevelés 377.
 Vallásérelem 13.
 Vallástanár 362. 370.
 Vallástanári tanszék 329. 379. 393. 405.
 415. 418.
 Vallástani kézikönyvek 317. 369. 379.
 382. 396.
 Vallástanítás 233. 238. 340. 350. 394.
 401.
 Vályi János 278. 333.
 Vályi Lajos 351.
 Vályi Nagy Ferencz 126.
 Vámospércs 64.
 Van Alphen Hiernymus Simons 265.
 Várad György 61.
 Várad István 89. 150.
 Várad János 52.
 Varga Bálint 333.
 Varga N. 124.
 Varga János 223.
 Varga Lajos 333. 380.
 Varjas János 84.
 Varju János 237. 245. 306.
 Váró Ferencz 313.
 Vásárhelyi Dániel 99.

- Vásárhelyi Péter 38. 39. 40. 41.
 Vásárhelyi Tőke István 77.
 Vasvármegye 112.
 Vatikán 226.
 Vay Béla báró 336.
 Vay István 98. 100. 101. 102. 103.
 Vay Miklós báró 121. 173. 185. 272. 285.
 Vay-Mocsányi-alapítvány 380. 389. 392.
 Vecsei József 129.
 Végh Mihály 96.
 Veregi pataki tanár 29.
 Veér Judit, Teleki Mihályné 58.
 Veres Antal 98.
 Veres Imre 413.
 Veres Izrael 112.
 Veres László 194. 213. 214. 216. 227.
 Veresmart, lásd Vörösmart.
 Veres Mihály 320.
 Vértesaljai egyházmegye 221.
 Veszkóy Zsigmond Jenő 292. 377.
 Vesselényi Ferencz báró 78.
 Vesselényi Jozefa báró 357.
 Vesselényi József 121.
 Vesselényi Miklós báró 134. 139. 140. 141. 142. 146. 147. 148. 153. 392.
 Veszprém 14. 15. 50. 57. 145.
 Veszprémi egyházmegye 92.
 Veszprémi esperes 88.
 Veszprémi Gergely 65.
 Veszprémi István 66.
 Veszprémvármegye 74. 98. 100. 378.
 Vetés 215.
 Vida Lajos dr. 292.
 Vida Zoltán 292.
 Vincze Dániel 166.
 Virágh Mihály 118.
 Virágh Mihály, lásd Szőnyi Virágh M.
 Vitányi Bertalan 364.
 Vitusz Lajos 346.
 Vizsga, vizsgarend 37. 42. 48. 103. 107. 108. 110. 111. 113. 127. 128. 129. 131. 132. 136. 152. 153. 161. 171. 186. 200. 205. 221. 224. 242. 289. 318.
 Vizsga-szabályzat 144. 181. 186. 192. 221. 269. 283.
 Vizsolyi Ákos 347.
 Vörösbereány 240.
 Vörösmart 9. 30. 54.
 Vörösmarty Mihály 133.
 Weisz János 119.
 Wesselényi Ferencz, lásd Vesselényi.
 Weszprémi István 97.
 Chas. R. Williams 323.
 Wittenberg 1. 3. 6. 113.
 Wittenbergi magyar Bursa anyakönyve 113. 216.
 Wlassics Gyula dr. 367. 397.
 Xenophon 105.
 Zádor György 134.
 Zágón 166.
 Zakar János 228.
 Zákány József 273.
 Zalányi János 382.
 Zánka 202. 367.
 Záró-ünnepély 307. 369.
 Zárvizsga 390.
 Zászlófelavatás 359.
 Zempléni egyházmegye 42.
 Zempléni esperes 27.
 Zempléni gyűlés 27.
 Zempléni iskola 30.
 Zemplénvármegye 42. 55. 87.
 Zemplényi Ferencz 69.
 Zenede 204.
 Zenekar 241. 322.
 Zenetanár 300.
 Zeyk Dániel 352.
 Zichy Géza gróf 322.
 Zichy Mihály 274.
 Zilah 30. 50. 52. 53. 61. 77. 78. 88. 95. 96. 99. 123. 125. 130. 134. 135. 139—143. 146—148. 151—159. 161—164. 167. 168. 180. 201. 205. 206. 109. 214. 239. 279. 286. 289. 298. 301. 303. 307. 308. 310. 313. 317. 333. 355. 357. 385. 389. 392. 393. 397. 412.
 Zilahi Borissza János 96.
 Zilai Sámuel 101. 108.
 Zipser-féle ásványgyűjtemény 208.
 Zongora-tanítás 225.
 Zrinyi Miklós 218.
 Zürich 202.
 Zsadányi meteorkő 247.
 Zsatosi Mihály 29.
 Zsinat 3—8. 10. 20—22. 26. 28—32. 37. 42. 43. 46. 50. 51. 57. 59. 61. 62. 64. 78. 272. 327. 419.
 Zsinati iskolaiügyi bizottság javaslata 327.
 Zsinati törvények 275.
 Zsinattartás 166.
 Zsindely István 286.
 Zsoldos Benő 272.

TARTALOM.

	Lap
Előszó	III—V.
Azon művek czimjegyzéke, melyekből az iskolatörté- neti regeszták gyűjtettek	VI—VIII.
A ref. fő- és középiskolákra vonatkozó, teljes szöveg- ben nyomtatásban megjelent okiratok regesztái. 1522—1905.	1—419.
Betűsoros hely-, név- és tárgymutató	420—443.

САНКТ-ПЕТЕРБУРГСКИЙ КОМПАС

